

Sammanträde med:

Regionstyrelsens arbetsutskott

Sammanträdesdatum: 2020-03-24

Tid: kl. 13:30-16:00

Plats: Konferensrum Asken, Eklundavägen 2

Meddela förhinder snarast möjligt till nämndsekreteraren.
Du som är ersättare meddelar om du kommer att närvara.

Tänk på våra allergiker och undvik starka dofter.

Ledamöter kallas

Andreas Svahn (S), ordförande
Torbjörn Ahlin (C), vice ordförande
Anna Ågerfalk (L), 2:e vice ordförande
Behcet Barsom (KD)
Ola Karlsson (M)

Ersättare underrättas

Karin Sundin (S)
Irén Lejegren (S)
Sven-Erik Sahlén (KD)
Ulrika Björklund (M)
Mats Gunnarsson (MP)

1. Protokollsjustering

Föredragande:

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott beslutar

att jämte ordförande justera dagens protokoll utse Torbjörn Ahlin (C) med Anna Ågerfalk (L) som ersättare.

Protokollet ska vara justerat senast den 7 april 2020.

2. Årsrapport 2019 – Hälsoval i Örebro län

Diarienummer: 20RS1229

Föredragande: Karolina Stridh

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen besluta

att godkänna årsrapport 2019 för Hälsoval i Örebro län.

Sammanfattning

Rapporten redovisar resultaten av den samlade uppföljningen för 2019 för Hälsoval Örebro län. Uppföljningsbesök har genomförts för samtliga vårdcentraler. Antalet listade patienter har fortsatt att öka. Vid slutet av 2019 var 2606 fler patienter listade jämfört med 2018. Antalet listade per vårdcentral har ökat vid 15 (av 29) vårdcentraler under år 2019. Ökningen har till största delen skett i Örebro.

Förbättringsarbeten pågår på vårdcentralerna och under 2019 har fokus legat på drop-in, psykosociala team, sjukskrivningsprocessen, sköterskeledda mottagningar, livstilmottagningar med mera.

Medicinska resultat inom området diabetes typ 2 håller fortfarande en hög kvalitet. Arbete pågår via kunskapsstyrningen, att utveckla området astma-/KOL.

Under året blev 11 ST-läkare färdiga specialister i allmänmedicin. Vid årets slut fanns 78 ST-läkare, vilket är lika många som året innan.

Bemanningsituationen och kompetensförsörjning är ett problem vid flera av vårdcentralerna. Framför allt gäller det specialister i allmänmedicin. Det har lett till att hyrläkare anlitas vid många vårdcentraler. Vid en vårdcentral saknas astma/KOL-sjuksköterska och diabetessköterska.

Resultatet för telefontillgängligheten var något sämre 2019 än år 2018, men några vårdcentraler har förbättrat sitt resultat avsevärt.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM till regionstyrelsens arbetsutskott 200324, Årsrapport 2019 – Hälsoval i Örebro län
- Årsrapport Hälsoval 2019 med bilagor

3. Årsrapport 2019 Psykoterapi inom lagen om valfrihetssystem, LOV, Örebro län

Diarienummer: 20RS1065

Föredragande: Jonas Johansson, Mikael Johansson

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen besluta

att godkänna årsrapport 2019 psykoterapi inom lagen om valfrihetssystem, LOV, Örebro län.

Sammanfattning

Hälsovalsenheten överlämnar årsrapport för 2019, Psykoterapi inom LOV Örebro län.

Budgeten för Vårdval psykoterapi uppgick till 7,1 mnkr för 2019. Utfallet blev 6,8 mnkr vilket är en minskning av kostnaderna med 16 procent jämfört med 2019. Vårdgivarnas totala antal besök var 7 467 stycken.

Under 2019 var det 7 regionanställda och 12 privata utförare (varav en inrymmer 8 underleverantörer) anslutna till LOV.

260 remisser har skickats till LOV-psykoterapi under året (att jämföras med 307 stycken under 2018) och 95 procent av remisserna godkändes av bedömarteamet. Antalet remisser minskade med 15 procent jämfört med 2018 men patienter som inte valt har ökat med 100 procent. Det kan tolkas som att "kösituationen" har försämrats jämfört med 2018. Antalet remisser överstiger vida antal avslutade patienter.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsens arbetsutskott 200324, Årsrapport 2019 Psykoterapi inom lagen om valfrihetssystem, LOV, Örebro län
- Årsrapport Psykoterapi inom lagen om valfrihetssystem LOV, Örebro län

4. Bedrivande av vårdverksamhet inom Psykoterapi inom lag om valfrihetssystem (LOV) Örebro län

Diarienummer: 20RS1272

Föredragande: Mikael Johansson

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen besluta

att godkänna ansökan från Hinderson om att bedriva psykoterapi inom LOV i länet enligt förfrågningsunderlaget vid mottagning i Örebro från och med den 1 juni 2020, samt

att ge regiondirektören i uppdrag att teckna avtal med legitimerad psykolog/psykoterapeut Olle Hinderson.

Sammanfattning

Region Örebro län har utifrån lag om valfrihetssystem (LOV) beslutat att från och med 2014 ge en specificerad målgrupp inom den psykiatriska specialistvården möjlighet att fritt välja mellan regionsanställda och privata psykoterapeuter som efter godkännande utifrån ställda krav erhållit kontrakt med Region Örebro län om att bedriva psykoterapi inom ramen för LOV. Alla vårdgivare som uppfyller ställda kriterier i förfrågningsunderlaget har rätt att bedriva psykoterapi i länet med ersättning från Region Örebro län. Förfrågningsunderlaget avser tilldelning av kontrakt enligt lag (2008:962) om valfrihetssystem.

Hinderson (organisationsnummer (540516-1935) har ansökt om att få bedriva psykoterapi inom LOV Örebro län. Olle Hinderson som är den psykoterapeut som är aktuell för uppdraget, är sedan 2016 anställd som psykolog/psykoterapeut inom utvecklingsenheten för psykoterapi och psykologisk behandling inom Region Örebro län. Olle Hinderson är sedan några år tillbaka ansluten till LOV psykoterapi inom ramen för sin anställning i Region Örebro län.

Hindersson kommer att erbjuda individuell psykoterapi med psykodynamisk inriktning och vara lokaliserad på Näbbtorgsgatan 2, Örebro. Mottagning kommer att vara öppen tisdag-torsdag 9.00-16.00 med möjlighet till kl. 19.00 på torsdagar.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsens arbetsutskott 200324, Bedrivande av vårdverksamhet inom Psykoterapi inom lag om valfrihetssystem, LOV, Örebro län
- Ansökan om godkännande, maskad kopia

5. Uppföljning av överenskommelse mellan regionstyrelsen och folktandvårdsnämnden 2019

Diarienummer: 20RS1256

Föredragande: Jenny Wiik, Ted Rylander

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen besluta

att godkänna årsrapporten avseende 2019 års överenskommelse, samt

att föreslå att i arbetet med 2021 års överenskommelse förtydliga kraven på de uppdrag som inte genomförts enligt överenskommelsen.

Sammanfattning

Varje år träffas en överenskommelse mellan regionstyrelsen och folktandvårdsnämnden om Folktandvårdens särskilda uppdrag som Region Örebro län helt eller delvis finansierar. I överenskommelsen regleras omfattning och finansiering. Överenskommelsen följs upp efter verksamhetsåret, genom att Folktandvården lämnar en årsrapport med en beskrivning hur uppdragen utförts.

Tandvårdsenhetens sammanfattande bedömning är att överenskommelsens uppdrag har genomförts på ett adekvat sätt med ett gott resultat, även om vissa brister har konstaterats.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsens arbetsutskott 200324, Uppföljning av överenskommelse mellan Regionstyrelsen och Folktandvården
- Årsrapport 2019 - Överenskommelse mellan regionstyrelsen och folktandvårdsnämnden
- Tandvårdsenhetens sammanfattande bedömning av Folktandvårdens årsrapport 2019 avseende överenskommelsen mellan regionstyrelsen och folktandvårdsnämnden

6. Region Örebro läns årsredovisning 2019

Diarienummer: 20RS255

Föredragande: Lennart Frommegård

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen att föreslå regionfullmäktige besluta

att godkänna årsredovisningen för 2019,

att överföra investeringsmedel om sammanlagt 708 miljoner kronor till 2020 års budget, samt

att fastställa framlagt förslag till eget kapital år 2019 för hälsoval -429,0 miljoner kronor, Folk tandvården -98,5 miljoner kronor och gemensamma nämnden för företagshälsa och tolkförmedling 41,4 miljoner kronor.

Regionstyrelsen beslutar vidare

att bemyndiga regiondirektören att i förslaget till årsredovisning göra de redaktionella förändringar som erfordras

Sammanfattning

Regiondirektören överlämnar årsredovisning 2019 för Region Örebro län för regionfullmäktiges behandling av Region Örebro läns samlade årsredovisning. Tidigare beslutade investeringar om 664,6 miljoner kronor, vilka inte har verkställts vid utgången av 2019 föreslås föras över till 2020 års investeringsbudget. I fastställda regler för ansvar och befogenheter framgår att under- och överskott ska balanseras mellan åren för hälsoval, Folk tandvården och gemensamma nämnden för företagshälsa och tolkförmedling.

Handlingar skickas ut senare.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsens arbetsutskott 200324, Region Örebro läns årsredovisning 2019
- Region Örebro läns årsredovisning 2019
- Verksamheternas resultat 2019

7. Revidering av Region Örebro läns finanspolicy

Diarienummer: 19RS9816

Föredragande: Lennart Frommegård

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta

att fastställa förslaget till finanspolicy.

Sammanfattning

Region Örebro län finanspolicy antogs under vintern 2017.

Finanspolicyn ses över årligen för att anpassas i förhållande till utvecklingen på de finansiella marknaderna, organisationsförändringar samt förtydligas på de punkter som identifieras i det löpande arbetet.

Förslaget till förändring av finanspolicy innefattar justering mellan tillgångsslagen i kapitalportföljen samt en justering av hållbarhetsavsnittet. Andelen räntebärande värdepapper föreslås minska i normalportföljen, samtidigt som andelen alternativa investeringar föreslås öka i motsvarande andel. Hållbarhetsavsnittet utökas med en skrivning om att Region Örebro län uppmuntrar investeringar som är förenade med FN:s globala mål för hållbar utveckling, ett tillägg för exkludering av fossila bränslen samt förtydligande

kring kontroversiella vapen och internationella konventioner.

Förslag till justeringar mellan tillgångsslagen är en effekt av det fortsatt låga ränteläget på finansmarknaderna vilket gör att ränteplaceringar ger svag till negativ avkastning. En större andel alternativa placeringar ökar riskspridningen i kapitalportföljen samtidigt som det ger möjlighet till fler avkastningskällor. Justeringen i hållbarhetsavsnittet drivs dels av förändringar på finansmarknaden som i allt större grad exkluderar produktion av fossila bränslen och dels av incitament att kapitalportföljen ska vara i linje med FN:s globala mål för hållbar utveckling.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsens arbetsutskott 200324, Revidering av Region Örebro läns finanspolicy
- Revidering av finanspolicy för Region Örebro län
- Bilaga till revidering av finanspolicy för Region Örebro län

8. Revidering av Region Örebro läns riktlinje för finansförvaltningen

Diarienummer: 19RS9817

Föredragande: Lennart Frommegård

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen besluta

att fastställa förslaget till Riktlinje för finansförvaltningen.

Sammanfattning

Region Örebro läns finanspolicy och riktlinjer för finansförvaltning antogs under vintern 2017.

Riktlinjerna (och finanspolicyn) ses över årligen för att anpassas i förhållande till utvecklingen på de finansiella marknaderna, organisationsförändringar samt förtydligas på de punkter som identifieras i det löpande arbetet.

Förslaget till förändring av riktlinje innefattar bland annat ändringar gällande valutarisk, likviditetsrisk, kapitalbindning och räntebindning. Även mindre ändringar i avsnitt rörande kreditrisk, portföljsammansättning och kurssäkring, limiter föreslås.

Förslagen till justeringar är till stora delar en effekt av att Region Örebro län har behov av externa lån i större utsträckning än tidigare vilket medför behov av en mer omfattande skrivning av skuldförvaltning.

Beslutas av

Regionstyrelsen den 30/3

Bereds av

Regionstyrelsens arbetsutskott den 24/3

RB den 10/3

RB den 14/1

TB den 16/12

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsens arbetsutskott 200324, Revidering av Region Örebro läns riktlinje för finansförvaltningen

- Revidering av Region Örebro läns riktlinje för finansförvaltningen
- Bilaga till revidering av Region Örebro läns riktlinje för finansförvaltningen

9. Anmälnings- och meddelandeärenden

Diarienummer: 19RS10400

Föredragande:

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott beslutar

att godkänna redovisningen.

Sammanfattning

Anmälningsärende:

1. Undantag från Region Örebro läns huvudregel avseende alkohol, för glas vin/öl i samband med middagar vid extern representation i Örebro den 9-11 maj 2020.

Diarienummer 20RS2003.

Meddelandeärende:

2. Månadsrapport – finansrapport och innehavsrapport februari 2020 för pensionsmedelsförvaltning och skuldförvaltning. Diarienummer 20RS517.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM regionstyrelsens arbetsutskott 200324, Anmälnings- och meddelandeärenden
- Undantag från huvudregel om alkohol 2020-05-09
- Finansrapport Örebro februari 2020
- Innehavsrapport februari 2020

10. Information

Föredragande:

1. Nytt vårdinformationsstöd - Ulrika Landström
2. Svelandstrafiken - Peter Liss, Kenneth Holmstedt
3. Lönebildning 2020 - Maria Åkesson
4. Coronaviruset ur ett arbetsgivarperspektiv - Maria Åkesson
5. Inspektionsmeddelanden från Arbetsmiljöverket - Pia Gellerstedt
6. Periodrapport februari 2020 - Lennart Frommegård

2

Årsrapport 2019 – Hälsoval i Örebro län 20RS1229

Organ
Regionstyrelsens arbetsutskott

Årsrapport 2019 – Hälsoval i Örebro län

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen besluta att godkänna årsrapport 2019 för Hälsoval i Örebro län.

Sammanfattning

Rapporten redovisar resultaten av den samlade uppföljningen för 2019 för Hälsoval Örebro län. Uppföljningsbesök har genomförts för samtliga vårdcentraler. Antalet listade patienter har fortsatt att öka. Vid slutet av 2019 var 2606 fler patienter listade jämfört med 2018. Antalet listade per vårdcentral har ökat vid 15 (av 29) vårdcentraler under år 2019. Ökningen har till största delen skett i Örebro.

Förbättringsarbeten pågår på vårdcentralerna och under 2019 har fokus legat på drop-in, psykosociala team, sjukskrivningsprocessen, sköterskeledda mottagningar, livstilmottagningar med mera.

Medicinska resultat inom området diabetes typ 2 håller fortfarande en hög kvalitet. Arbete pågår via kunskapsstyrningen, att utveckla området astma-/KOL.

Under året blev 11 ST-läkare färdiga specialister i allmänmedicin. Vid årets slut fanns 78 ST-läkare, vilket är lika många som året innan.

Bemanningsituationen och kompetensförsörjning är ett problem vid flera av vårdcentralerna. Framför allt gäller det specialister i allmänmedicin. Det har lett till att hyrläkare anlitas vid många vårdcentraler. Vid en vårdcentral saknas astma/KOL-sjuksköterska och diabetessköterska.

Resultatet för telefontillgängligheten var något sämre 2019 än år 2018, men några vårdcentraler har förbättrat sitt resultat avsevärt.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Karolina Stridh

Sammanträdesdatum
2020-03-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS1229

Ärendebeskrivning

Hälsovalsenheten följer fortlöpande upp samtliga vårdcentralers resultat. Uppföljning sker genom att data samlas in, analyseras och presenteras på intranätet och webben. Den kontinuerliga uppföljningen kompletteras med att det årliga uppföljningsbesök som endera genomförs på den enskilda vårdcentralen eller i dialogmöten länsdelsvis.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Inga konsekvenser för miljö-, barn och jämställdhetsperspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser.

Uppföljning

Kontinuerlig uppföljning sker av vårdcentraler inom Hälsoval.

Beslutsunderlag

Föredragnings-PM till regionstyrelsens arbetsutskott den 24 mars 2020.
Årsrapport 2019 – Hälsoval Örebro län

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionstyrelsen

Årsrapport 2019

Hälsoval Örebro län

Årsrapport
Hälsoval Örebro län

Förord

Hälsoval Örebro län infördes 1 januari 2010. Samtliga vårdcentraler i länet ingår i Hälsoval Örebro län och är godkända enligt de krav Region Örebro län ställer, men i en del fall utförs uppdraget genom samverkan med annan vårdcentral.

Regionstyrelsen beslutar årligen om Krav- och kvalitetsbok Hälsoval Örebro län som anger uppdragets innehåll, ekonomiska förutsättningar och mål som varje vårdcentral i länet ska uppfylla.

I Hälsoval Örebro län tillämpas samma regelverk och ersättning för samtliga vårdcentraler oavsett driftsform. Merparten av ersättningen för vårdcentralens uppdrag erhålls i form av fast ersättning och följer medborgarens val av vårdcentral. Till detta kommer rörlig ersättning i form av besöksersättning för direkta besök samt målrelaterad ersättning. De årliga ersättningsbeloppen beräknas utifrån den totala budget som Regionfullmäktige fastställer varje år och framgår i Krav- och kvalitetsboken.

Hälsovalsenheten följer fortlöpande upp samtliga vårdcentralers resultat. Det sker genom insamling, sammanställning, analys och presentation av data på intranätet och på webben. Uppföljning genomförs årligen av vårdcentraler genom besök på vårdcentralen eller vid dialogmöten länsdelsvis. Rapportering sker till regionstyrelsens arbetsutskott.

Hälsovalsenheten har även uppdrag att driva och hålla samman det medicinska kvalitetsarbetet och kompetensutvecklingen på primärvårdsnivån i länet. Arbetet sker i nära samarbete med områdescheferna för närsjukvård samt biträdande hälso och sjukvårdsdirektör.

I denna årsrapport redovisas resultaten av den samlade uppföljningen för 2019 både för Hälsoval Örebro län som helhet och för varje vårdcentral. Redovisning av ekonomiskt resultat redovisas för Hälsoval Örebro län. BHV- och MHV-enheterna lämnar separata rapporter årligen med resultat för respektive verksamhetsdel.

Aktuellt 2019

Den uppföljning och de övriga aktiviteter som genomförts av Hälsovalsenheten följer det som anges i uppdraget och de mål som innefattas i Krav- och kvalitetsbok Hälsoval Örebro län 2019.

Inför 2019 beslutade regionstyrelsen om bl a följande förändringar och nya målområden i Krav- och kvalitetsbok Örebro län:

- Uppräkning och justering av ersättningsnivån
- Tillgänglighet
 - Förstärkt vårdgaranti, 3 dagar för bedömning
 - Drop-in mottagning
 - E-bokning
 - Digitala återbesök påbörjas
- Förtydligande och nya krav inom smittskydd och vaccinationer
- Patientnämnden: Förtydligat krav att inkomma med svar i tid

Uppföljningsdata och utvecklingsarbeten

De medicinska målen utgår så långt som möjligt från Socialstyrelsens nationella riktlinjer. Indikatorer för uppföljning utgår även från överenskommelser mellan staten och SKR. Vården i siffror, utdata från Nationella Diabetesregistret och nationella mål i övrigt följs upp. Medrave används för att möjliggöra uppföljning på vårdcentralsnivå och vårdcentralerna kan själva via systemet följa upp medicinska data. Via Medrave levereras data till det nationella kvalitetsuppföljningssystemet PrimärvårdsKvalitet. Controller, medicinsk rådgivare vid Hälsovalsenheten och en ST-läkare har deltagit i SKR:s arbete med att validera indikatorer och deltagit i nationella möten för att utveckla detta område.

Utvecklingsenheten har i uppdrag att driva och hålla samman det medicinska kvalitetsarbetet och kompetensutvecklingen och stödjer arbetet genom besök till vårdcentralerna med aktiviteter kring sjukskrivningsprocessen, standardiserade vårdförlopp cancer, FVIS, sårvård, projekt med bokning via e-tjänster, kvalitetssäkring av lab, administrativa rutiner, fortbildningsaktiviteter med mera, se bilaga 1, ”Aktiviteter vid Utvecklingsenheten 2019”.

Informationstillfällen

Hälsovalsenheten har genomfört fyra informationsträffar för områdescheferna för närsjukvård och för verksamhetschefer inom primärvård. Fyra möten för medicinskt ansvariga läkare inom primärvård (MAL-möten) har hållits där medicinskt ansvariga läkare från samtliga vårdcentraler deltar.

Uppföljning

Uppföljningsbesök har gjorts på plats till de privata vårdcentralerna en gång under året. För de offentligt drivna vårdcentralerna har uppföljning skett samlat per närsjukvårdsområde gemensamt med ledningen för respektive område. Vid uppföljningsbesöken fokuserades på uppdragen i Krav- och kvalitetsboken samt på olika medicinska områden och sjukskrivningsprocessen. Där framkom att kompetensförsörjningen fortsatt är det största problemet vid de flesta vårdcentralerna. Det gäller framför allt specialister i allmänmedicin. För att klara uppdraget har många vårdcentraler anlitat hyrläkare. Vid en vårdcentral saknas astma/KOL-sjuksköterska och diabetessköterska. Det har även varit svårt att rekrytera distriktssjuksköterskor, vilket bedöms ha påverkat telefontillgängligheten. Ett område som ställer stora krav på vårdcentralerna är sjukskrivningsprocessen. Under 2019 har en försäkringsmedicinskt sakkunnig läkare börjat jobba övergripande på del av tid för att förbättra kvalitet och kompetens inom sjukskrivningsområdet. Många vårdcentraler har genomfört arbeten för att förbättra sjukskrivningsprocessen och där har rehabkoordinatorerna haft en nyckelroll. Mer än hälften av sjukskrivningarna utgörs av personer med psykisk ohälsa. Även inom detta område har mycket omställningsarbete gjorts under året för att möta dessa ökade behov.

Telefontillgänglighet

Under 2019 har primärvården som helhet inte uppnått målet för telefontillgängligheten. Medelvärde för året är 78%. 2018 var medelvärdet 79%. Telefontillgängligheten har alltså varit något lägre under 2019 jämfört med 2018. Sammantaget för samtliga vårdcentraler har antalet besvarade samtal minskat vid jämförelse mellan 2018 (562.245 samtal) och 2019 (523.069 samtal), en minskning med 39.176 besvarade samtal. Även totala antalet inkommande samtal har minskat från 708.681 samtal 2018 till 669.099 samtal 2019. Ett minskat antal inkommande samtal kan bero på ökad användning av 1177 e-hälsotjänster samt att samtliga vårdcentraler erbjudit drop-in mottagning.

Det är en stor variation mellan vårdcentralerna avseende telefontillgängligheten, där 13 vårdcentraler klarar målet (90% tillgänglighet på telefon samma dag) och 4 vårdcentraler ligger på en låg nivå mellan 38% och 54% tillgänglighet (Karla, Lillån, Olaus Petri och Skebäck). Med anledning av att dessa 4 vårdcentraler inte klarat att uppfylla kraven på telefontillgänglighet har en särskild åtgärdsplan begärts in, där de fått beskriva vilka åtgärder som planeras för att uppfylla kraven. För tre av vårdcentralerna ses tydliga förbättringar i telefontillgängligheten under sista kvartalet.

Utbildningsuppdrag

Utbildningsuppdraget för länets vårdcentraler är omfattande med verksamhetsförlagd utbildning för läkarstudenter, sjuksköterskestudenter med flera från Örebro Universitetet. 2019 fanns det totalt 6.350 läkarstudentveckor (en studentvecka motsvarar 25 timmar VFU) inom Region Örebro län varav 936 studentveckor inom primärvården (något lägre siffra jämfört med tidigare då studenterna nu också är placerade i primärvården Västmanland). Örebro kommun tog emot studenter totalt motsvarande 48 studentveckor. Utöver detta handleds AT- och ST-läkare. Primärvården i regionen tar emot cirka 50 AT-läkare per år för 6-månaders placering. Varje AT-läkare har en utsedd handledare och det måste alltid finnas en specialist i allmänmedicin på plats på vårdcentralen att kunna konsultera.

Under år 2019 blev 11 stycken ST-läkare färdiga specialister i allmänmedicin. Inflödet av ST-läkare minskade jämfört med det föregående året och under 2019 anställdes 12 stycken nya ST-läkare med spridning över hela länet. Vid årets slut fanns 78 ST-läkare, vilket är lika många som året innan. I område väster hade man 6 pre-ST, Kumla vårdcentral hade 3 pre-ST och på Lindesbergs vårdcentral fanns 1 pre-ST som avbröt under året, allt detta för 2019.

Nio fysioterapiststudenter har gjort totalt 54 veckors VFU i primärvård i Region Örebro län. Utvärderingarna av 2019 års VFU för fysioterapeuter är återigen väl över utsatta mål i ”nöjdhet” och ”möjlighet att nå lärandemålen”. Avtalet med Linköpings universitet är på tolv studenter/år, anledningen till att man inte har fullt nyttjande av platserna är avhopp och studieuppehåll.

Under 2019 har sjuksköterske-, distriktssköterske- och barnsjuksköterskeutbildningen omfattat sammanlagt 724 studentveckor på vårdcentraler i länet. Utvärderingar har gett ett gott betyg där studenterna upplever att de når kursmålen.

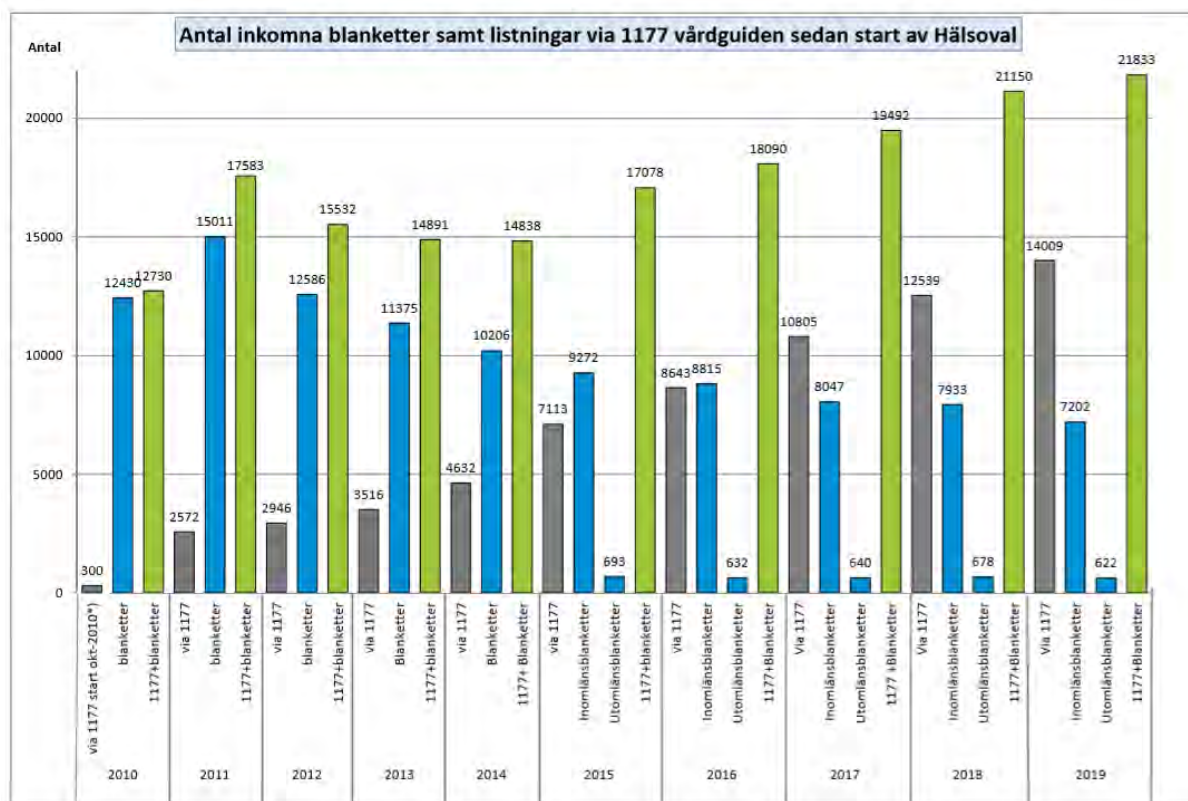
Särskild ersättning

Under året har 6 vårdcentraler erhållit särskild ersättning utifrån höga CNI-nivåer och dessa vårdcentraler har haft särskilda aktiviteter utifrån de riktade medlen enligt inkomna rapporter, se bilagor 3-8. En av dessa vårdcentraler erhöll särskild ersättning under nio månader 2019.

Listning

Antalet listade per vårdcentral förändras fortlöpande och har ökat vid 15 (av 29) vårdcentraler under år 2019, som mest vid Ängens vårdcentral med 973 personer, Olaus Petri vårdcentral har ökat med 771 personer och Tybble vårdcentral med 550 personer under 2019, den största ökningen är i område Örebro.

2019 har antalet aktiva listningar via 1177 Vårdguiden varit fler än antalet aktiva listningar via blanketter. Sammanlagt har det gjorts 684 fler aktiva val under år 2019 än föregående år. Antal folkbokförda från andra län, som listat sig vid vårdcentraler inom Region Örebro län är ungefär samma som tidigare år, se tabell nedan.

Tabellen visar förändring av antal som valt vårdcentral per år under 2010 – 2019 via 1177 vårdguiden och blanketter (blanketter från folkbokförda inom Örebro län samt blanketter från folkbokförda i andra län).

Övriga uppdrag

Inom Hälsoval Örebro län finns verksamheter och funktioner som är organiserade utanför vårdcentralernas ordinarie uppdrag. Samtliga vårdcentralers listade har tillgång till dessa verksamheter. En överenskommelse finns mellan Hälsovalsenheten och närsjukvårdsområde Örebro/Söder som har uppdrag att driva dessa verksamheter och funktioner, vilka är Ungdomsmottagning Örebro län, Samtalsmottagningen psykisk ohälsa barn och unga, MBHV-teamet, 1177 vårdguiden på telefon, mobil distriktssköterskemottagning, Asyl- och invandrarhälsan, minnesmottagningen Ängen, medicinsk fotvård, neurosjukgymnaster, hemrehabsjukgymnaster, dietister, bassängverksamhet, psykosocial kompetens, MMR-team och rehabkoordinatorer. En beskrivning av dessa verksamheter och funktioner samt redovisning av ekonomiskt resultat finns i bilaga 2.

Ekonomiskt resultat för Hälsoval

Det ekonomiska resultatet för 2019 visar ett underskott på 52 miljoner kronor vilket är 20 miljoner kronor sämre än 2018. Orsakerna till ökade kostnader är:

- lägre patientintäkter än förväntat
- fler listade i länet
- mer socioekonomisk ersättning har betalats ut beroende på högre CNI-poäng.

Ytterligare poster som ökat jämfört med 2018 är:

- Utomlänsvård; 30 miljoner kronor av beloppet avser 12 miljoner kronor digitala vårdbesök
- Läkemedel; 24 miljoner kronor till 283 miljoner kronor. Ökningen beror främst på ökade kostnader för diabetesläkemedel och antikoagulantia (blodförtunnande medicin).
- Ersättning till privata vårdgivare (ej vårdval Hälsoval) beroende på fler aktörer och högre produktion.

Ekonomiskt resultat per vårdcentral

	Ersättning från Hälsoval, mnkr	Antal listade december 2019	Ersättning per listad, kr	Ekonomiskt resultat per listad, kr
ADOLFSBERGS VÅRDCENTRAL	45,7	14 307	3 194	-413
ASKERSUNDS VÅRDCENTRAL	39,4	10 478	3 764	-396
BAGGÄNGENS VÅRDCENTRAL	44,6	11 232	3 970	-55
BRICKEBACKENS VÅRDCENTRAL	25,3	6 656	3 804	-282
BRICKEGÅRDENS VÅRDCENTRAL	33,0	8 829	3 740	-525
FREJA VÅRDCENTRAL	24,4	6 721	3 637	-1 011
HAGA VÅRDCENTRAL	45,1	13 394	3 367	Ingen uppgift
HALLSBERGS VÅRDCENTRAL	42,4	11 158	3 802	-672
HÄLLEFORS VÅRDCENTRAL	29,4	6 881	4 266	-727
KARLA VÅRDCENTRAL	43,9	13 522	3 247	-248
KAROLINA VÅRDCENTRAL	42,1	11 016	3 826	-83
KOPPARBERGS VÅRDCENTRAL	18,9	4 690	4 038	-896
KUMLA VÅRDCENTRAL	79,1	22 508	3 515	-165
LAXÅ VÅRDCENTRAL	23,9	5 849	4 083	-335
LEKEBERGS VÅRDCENTRAL	29,4	8 931	3 292	Ingen uppgift
LILLÅNS VÅRDCENTRAL	30,4	10 374	2 928	-653
LINDESBERGS VÅRDCENTRAL	49,8	12 556	3 966	-174
MIKAELI VÅRDCENTRAL	28,3	7 806	3 632	-161
NORA VÅRDCENTRAL	39,5	10 949	3 612	-382
ODENSBACKENS VÅRDCENTRAL	21,8	6 188	3 521	-228
OLAUS PETRI VÅRDCENTRAL	63,9	19 880	3 216	-343
PILGÅRDENS VÅRDCENTRAL	35,3	9 168	3 855	-54
PÅLSBODA VÅRDCENTRAL	10,5	2 898	3 623	Ingen uppgift
SKEBÄCKS VÅRDCENTRAL	51,4	15 496	3 317	-232
STORÅ VÅRDCENTRAL	18,3	4 782	3 836	-709
TYBBLE VÅRDCENTRAL	53,7	18 894	2 844	-353
VARBERGA VÅRDCENTRAL	38,7	9 524	4 059	-1 181
VIVALLA VÅRDCENTRAL	38,7	9 310	4 157	Ingen uppgift
ÄNGENS VÅRDCENTRAL	35,8	11 110	3 220	-517

Det som betalats ut per listad skiljer sig åt mellan vårdcentralerna (beroende på CNI-poäng, avstånd, antal besök mm). Samtliga regiondrivna vårdcentraler har ett negativt ekonomiskt resultat med en stor variation mellan dem. För de privata vårdcentralerna har inga uppgifter inkommit gällande ekonomiskt resultat.

Sammanfattning

Antalet listade har fortsatt att ökat i länet med 2.606 personer jämfört med 2018.

Inom område Örebro (inkl privata vårdcentraler Capio Haga vårdcentral, Capio Lekeberg vårdcentral samt Vivalla/Lundby vårdcentral) är ökningen 2.819 personer. Område väster har ökat med 41 personer. Område söder (inklusive privat Pålsboda vårdcentral) har minskat med 42 personer och område norr har också minskat med 212 personer.

Uppföljningsbesök har genomförts för samtliga vårdcentraler. Resultatet för telefontillgängligheten var något sämre än år 2018, men några vårdcentraler har förbättrat sin telefontillgänglighet avsevärt. Förbättringsarbeten pågår på vårdcentralerna och under 2019 har fokus legat på drop-in mottagningar, psykosociala team, sjukskrivningsprocessen, sköterskeledda mottagningar, gruppverksamhet, livsstilmottagningar mm. Medicinska resultat inom området diabetes typ 2 håller fortfarande en hög kvalitet. Arbete pågår via kunskapsstyrningen, att utveckla området astma-/KOL. Fortsatt stöd till vårdcentralerna även i flera processer såsom implementering av Medrave, sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen, svårläkta sår, standardiserat vårdförlopp cancer, strukturerad vårddokumentation, kvalitetssäkring av lab och administrativa rutiner.

Bemanningsituationen och kompetensförsörjning är ett problem vid flera vårdcentraler framför allt avseende specialister i allmänmedicin, vilket medfört att hyrläkare anlitas. Vid en vårdcentral saknas astma/KOL-sjuksköterska och diabetessköterska.

Under året blev 11 ST-läkare färdiga specialister i allmänmedicin (år 2018 var det 10).

Antal ST-läkare som påbörjat sin utbildning under 2019 var 12 med spridning i hela länet (år 2018 var det 21).

Vid årets slut 2019 fanns 78 ST-läkare inom Region Örebro län vilket är samma antal som 2018.

Uppföljning enligt "Plan för uppföljning", bilaga 4, Krav- och kvalitetsbok 2019

Uppföljningen är uppdelad utifrån kraven i målrelaterad ersättning samt områden som anges i uppföljningsplan för verksamhetsutveckling.

Målrelaterad ersättning

1. Tillgänglighet - Telefontillgänglighet
2. Tillgänglighet - Täckningsgrad
3. Hembesök BVC
4. Registrering i Nationella diabetesregistret, NDR
5. Läkarinsatser i SÄBO och hemsjukvård
6. Läkemedelsgenomgångar
7. Kvalificerat rökslutarstöd
8. Recept på fysisk aktivitet, FaR
9. Registrering i MHV-registret

Verksamhetsutveckling – övrig uppföljning

1. Tillgänglighet – förstärkt vårdgaranti 3 dagar, telefontillgänglighet samtliga verksamheter, bokning via 1177/Vårdguiden, öppen mottagning
2. Kvalitets- och verksamhetsutveckling, beskrivning av arbetet
3. Hälsöfrämjande insatser tobak, alkohol, övervikt och fetma, motiverande samtal mm – beskrivning av arbetet, KVÅ-koder
4. Bemanning och kompetens
5. Genomförd kompetensutveckling, individuella kompetensutvecklingsplaner
6. Produktivitet, antal besök, antal åtgärder via telefon mm.
7. Följsamhet till BHV:s riktlinjer enligt särskild kravspecifikation
8. Följsamhet till MHV:s riktlinjer enligt särskild kravspecifikation
9. Kvalitetssäkring av laboratoriemedicin
10. Avvikelsehantering
11. Insatser i SÄBO och hemsjukvård av läkare och fysioterapeut
12. Medicinska områden utifrån nationella riktlinjer och data i Medrave, Uppföljningsportalen och kvalitetsregister
 - Diabetes
 - KOL
 - Astma
 - Stroke
 - Psykisk hälsa
 - Demens
 - Kranskärslsjukdom
 - Läkemedel
13. Sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen; rehabkoordinators uppdrag
14. Deltagande i Läkemedelskommitténs arbete
15. Patientsäkerhet:
 - Följsamhet till basala hygienrutiner
 - Vårdcentralen skall lämna patientsäkerhetsberättelse till Region Örebro län årligen

16. Rörelseorganens sjukdomar
17. Bemötande, Nationell Patientenkät
18. Process kring utskrivning från slutenvård, uppdrag vårdsamordnare

Uppföljning görs även av följsamhet till skullkraven i Krav- och Kvalitetsbok, Hälsoval Örebro län inom områden som inte täcks in av mätetalen såsom allmänna villkor, bland annat bemanning och kompetens.

Möjligheterna till uppföljning har utvecklats genom strukturering av journalsystemet, utökat användande av kodverk (KVÅ, ICD10-PV).

Resultaten från uppföljningsdata presenteras på Regionens dashboard på intranätet och på Hälsovalsenhetens hemsida. Data för uppföljning hämtas från kvalitetsregister, Region Örebro läns uppföljningsportal, Medrave och från data som vårdcentralen levererar.

Målrelaterad ersättning

Målrelaterad ersättning utbetalas i efterskott månadsvis, per tertial eller årsvis utifrån redovisad måluppfyllelse. Den totala ersättningen är 121 kr/listad och helår. Undantag är läkemedelsgenomgångar där ersättningen är 222 kr för enkel och 811 kr per fördjupad genomförd läkemedelsgenomgång. Detta gäller även from 2019 för hembesök BVC där ersättningen är 1.000 kr per hembesök. Ersättningen utgår från och fördelas på följande områden:

1. Tillgänglighet - Telefon – 27 procent av total målrelaterad ersättning

Enligt Vårdgarantin ska länsinvånarna kunna komma i kontakt med vården samma dag som de söker. Uppföljning av vårdgarantin sker enligt nationell mätmetod för telefontillgänglighet. Akuttelefon ska kunna nås under hela öppettiden.

Mätetal: andel besvarade samtal samma dag

Mål: $\geq 90\%$

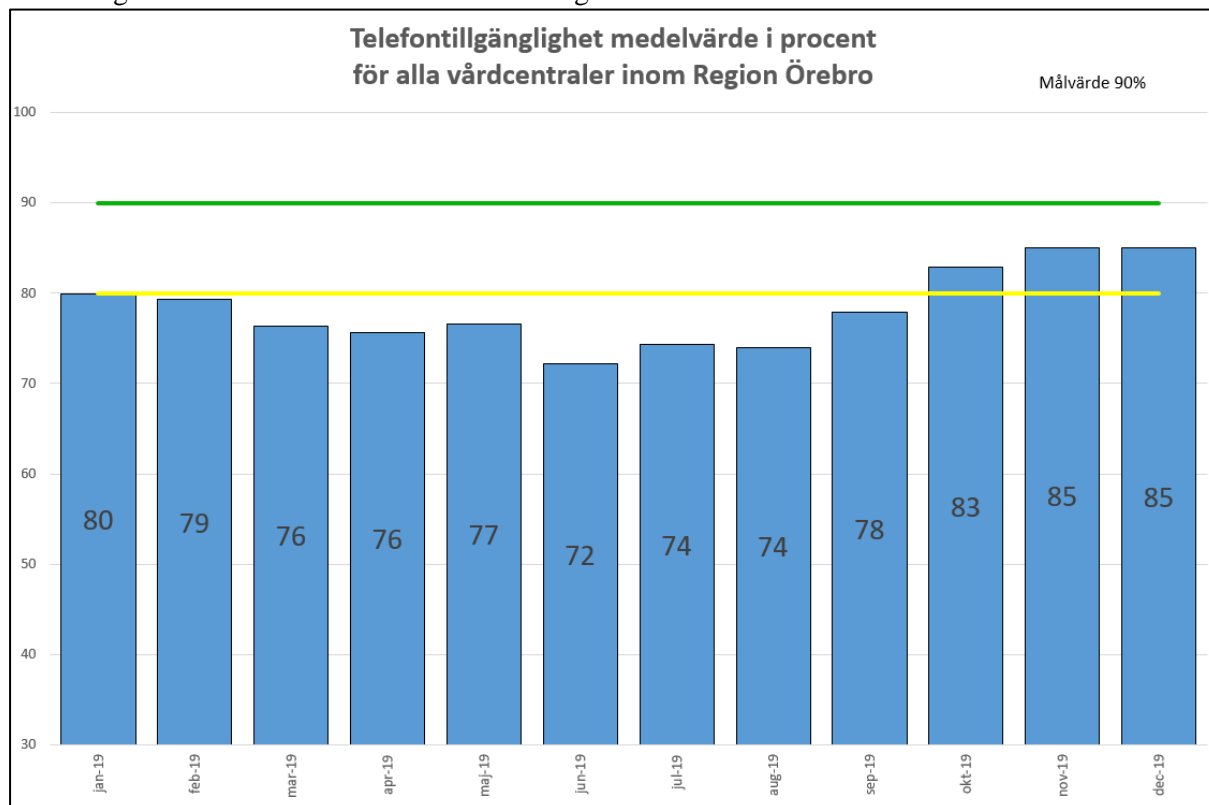
Ersättning: 32,80 kr/listad, ersättningen betalas ut månadsvis

$\geq 90\%$ full ersättning,

$\geq 80\%$ halv ersättning

Rutin för ersättning: Mätfrekvens, månadsvis i Flexitid eller annat telefonväxelsystem.

Ersättning med 1/12 för de månader man nått något av målen.

Resultat: Under 2019 har primärvården som helhet inte uppnått målet för telefontillgängligheten och den har varit lägre 2019 jämfört med 2018, förutom perioden oktober-december där telefontillgängligheten varit högre jämfört med samma period 2018. Antalet lyckade samtal har minskat med 39.176 samtal jämfört med 2018. Totalt inkom 669.099 samtal under 2019, en minskning med 39.582 samtal jämfört med 2018. Variationen av tillgängligheten månadsvis på vårdcentralerna har varit mellan 21% och 100%.

2. Tillgänglighet - Täckningsgrad – 4 procent av total målrelaterad ersättning

Täckningsgrad är ett mått på antal besök inom primärvård i förhållande till all öppenvård. Täckningsgraden beräknas utifrån summan av antal besök hos läkare, sjukgymnast och sjuksköterska.

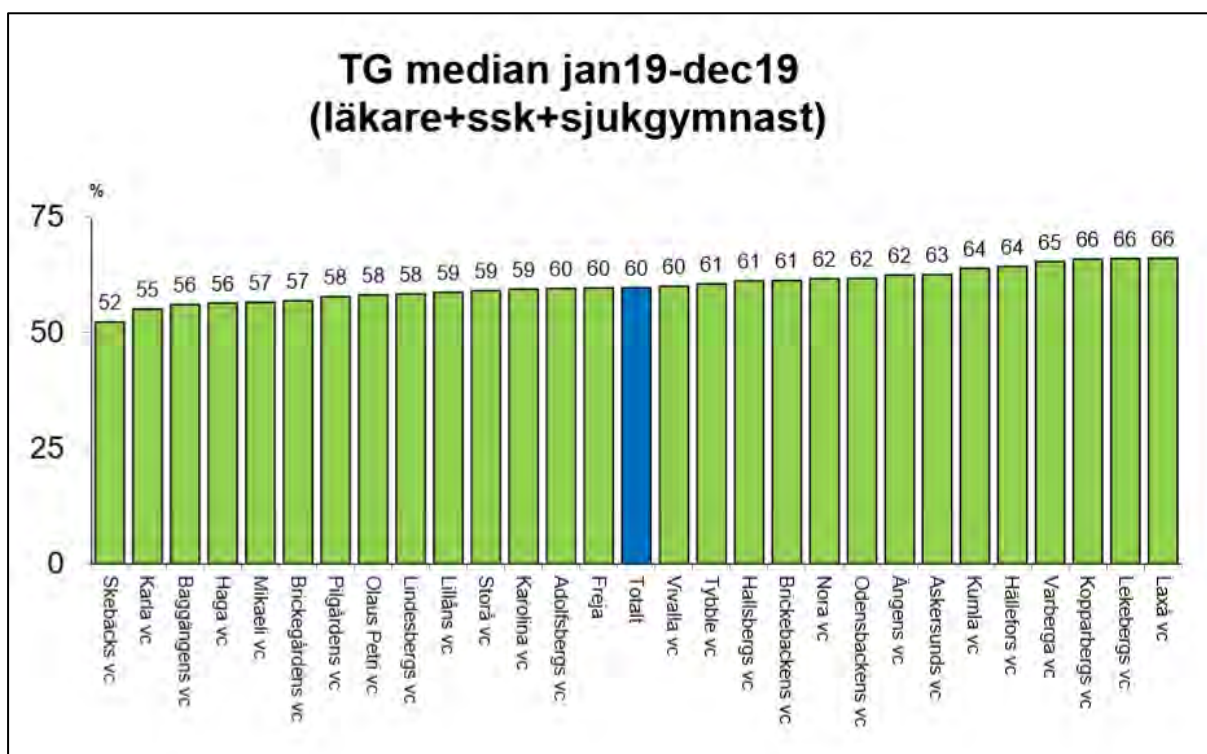
Mätetal: andel av vårdcentralens listade patienters besök till läkare, sjuksköterska och sjukgymnast som görs på vårdcentralen i förhållande till samtliga besök som görs i öppenvård.

Mål: $\geq 60\%$

Ersättning: 2 % av total målrelaterad ersättning, vilket innebär 5,30 kr/listad.

Rutin för ersättning: Mätfrekvens: månadsvis

Måluppfyllelse för ersättning: $\geq 60\%$ under helår

Resultat: Täckningsgraden har följts sedan 2011 och har legat relativt stabilt. Bilden visar medelvärde för 2019. 16 av vårdcentralerna når 60% och däröver. Vårdcentraler i glesbygd och med långt avstånd från sjukhus har ofta högre täckningsgrad än de som finns nära sjukhus.

Täckningsgraden totalt (60%) ligger lika under 2019 som 2018.

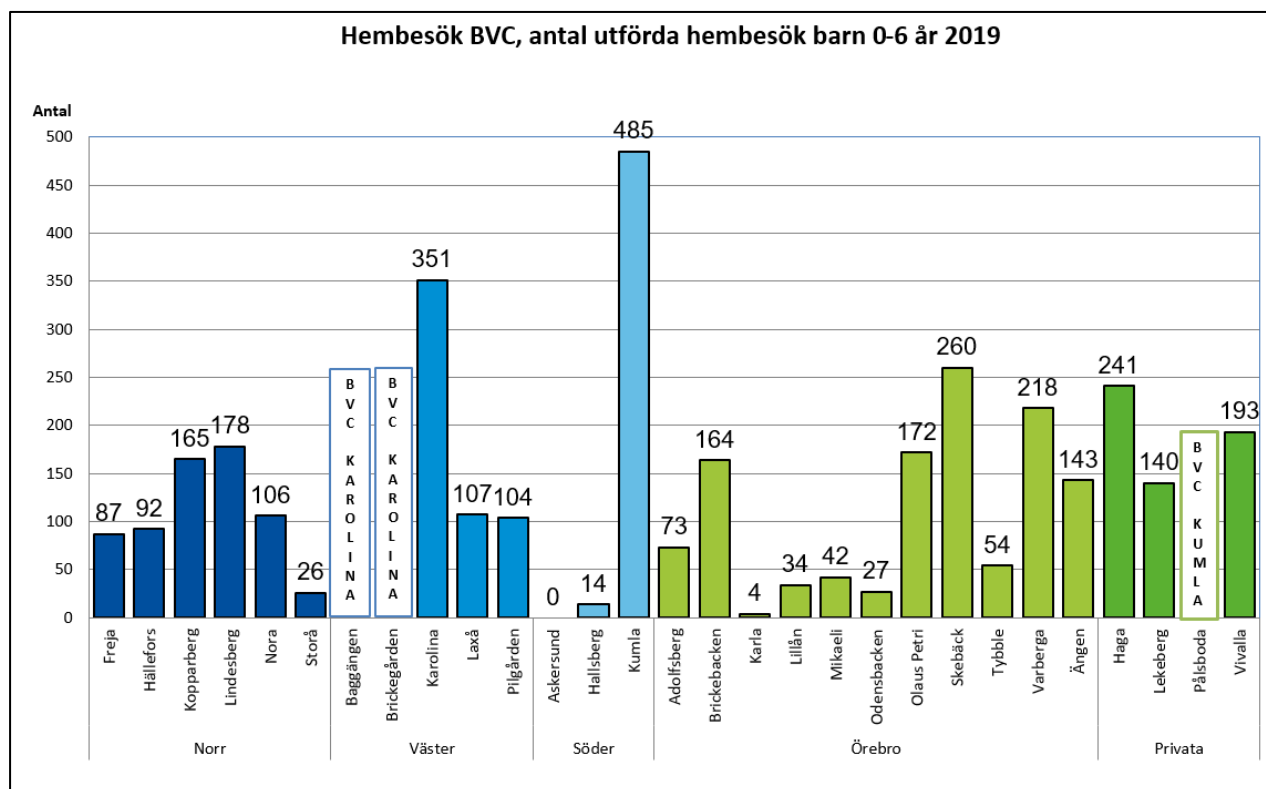
3. Hembesök BVC för alla föräldrar med barn 0-6 år – 11% av total målrelaterad ersättning

Hembesök är en prioriterad arbetsmetod. Syftet med hembesök är att knyta kontakt utifrån familjens förutsättningar, att föräldrarna skall kunna ställa frågor och diskutera i en tryggare omgivning än vad mottagningen kan erbjuda och att BVC-sjuksköterskan skall lära känna barnets miljö.

Mätetal: Antal genomförda hembesök 0-6 år

Ersättning 1 000 kr per hembesök, ersättningen betalas tre gånger per år

Rutin för ersättning: Mätfrekvens: 3 gånger per år via statistik ur Uppföljningsportalen.

Resultat: För 2019 har Hälsovalsenheten ersatt 3.480 hembesök som gjorts till barn 0-6 år.

År 2018 fick barn mellan 0-6 år 3.462 hembesök, en liten ökning under 2019 med sammanlagt 18 hembesök.

Det låga antalet hembesök vid Askersunds vårdcentral kan förklaras av att man under 2019 inte varit fullt bemannade och from sommaren 2019 ej haft någon fast anställd på BVC.

Hallsbergs vårdcentral har även de varit för lågt bemannade.

Karla vårdcentral har haft två tjänster tomma under stor del av 2019.

Man kan sammantaget se att satsningen för utökad tillgänglighet till barnhälsovård ger utslag på de fyra utvalda områdena (Kopparberg, Karolina som har del av Baggängens område, Brickebacken samt Varberga).

4. Registrering i Nationella Diabetes Registret - 15 procent av total målrelaterad ersättning

Mätetal: andel registrerade av totalt antal patienter med diabetes

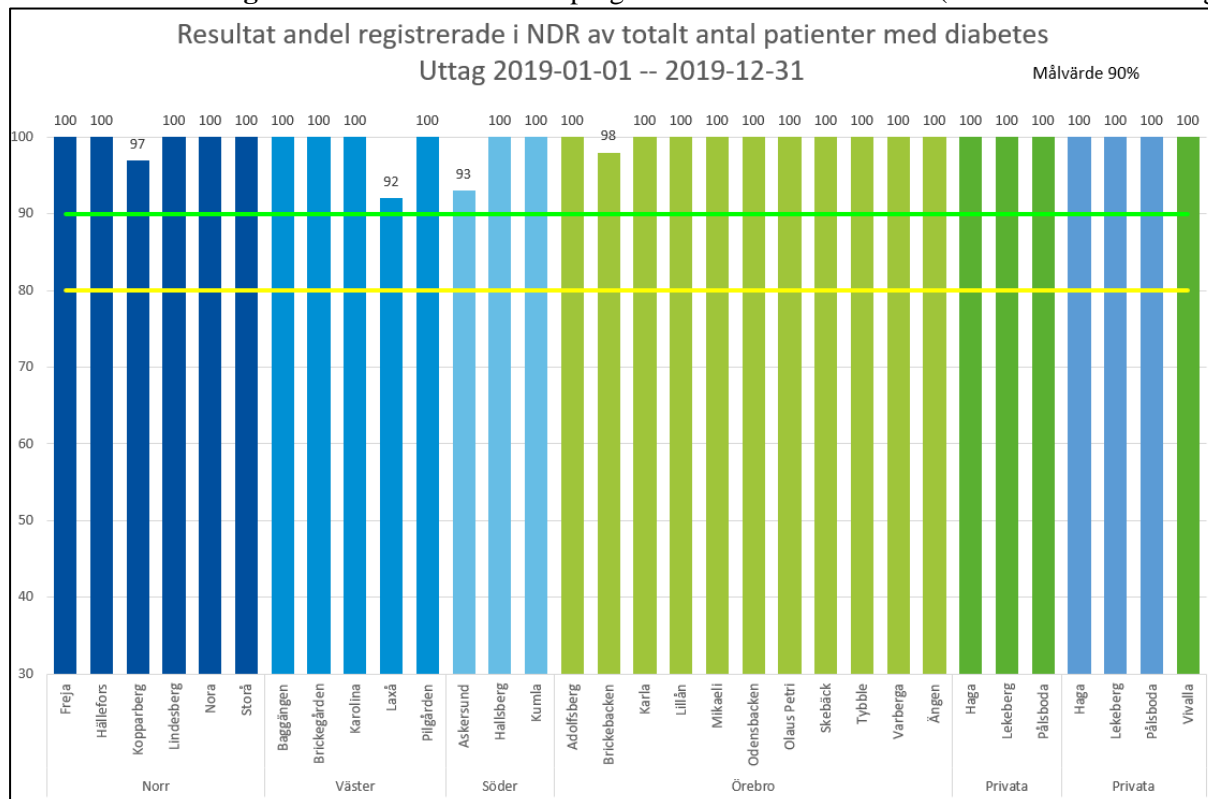
Mål: $\geq 90\%$

Ersättning: 18,40 kr/listad, ersättningen betalas ut årsvis

$\geq 90\%$ full ersättning

$\geq 80\%$ halv ersättning

Rutin för ersättning: Mätfrekvens: månadsvis prognos via statistik från NDR (Nationella diabetes registret)

Resultat: Samtliga vårdcentraler registrerar i NDR. Samtliga vårdcentraler klarar målet 90 %.

5. Läkarsatser i SÄBO och hemsjukvård – 8 procent av målrelaterad ersättning

Mätetal: Följsamhet till ramavtal om läkarsatser mellan kommunerna i länet och regionen.

Mål: Insatser enligt avtalet är uppfyllda

Ersättning: 10,00 kr/listad, ersättningen betalas ut årsvis

Rutin för ersättning: Mätfrekvens: 1 gång per helår genom inrapportering från vårdcentral och kommun

Resultat: Samtliga vårdcentraler uppfyller målet och verksamheten prioriterar dessa insatser.

6. Läkemedelsgenomgångar – 13 procent av total målrelaterad ersättning

Vårdcentralen skall i sin läkemedelsförskrivning följa aktuella nationella och lokala riktlinjer bla ”Rutin för läkemedelsgenomgång i samverkan”(Överenskommelse mellan Region Örebro län och kommunerna i Örebro län) samt Läkemedelskommitténs gällande rekommendationer.

Mätetal: Genomförda läkemedelsgenomgångar i samverkan med kommunerna

Mål: Alla patienter med i SÄBO och hemsjukvård skall erhålla fördjupad läkemedelsgenomgång minst en gång per år i samband med läkarbesök

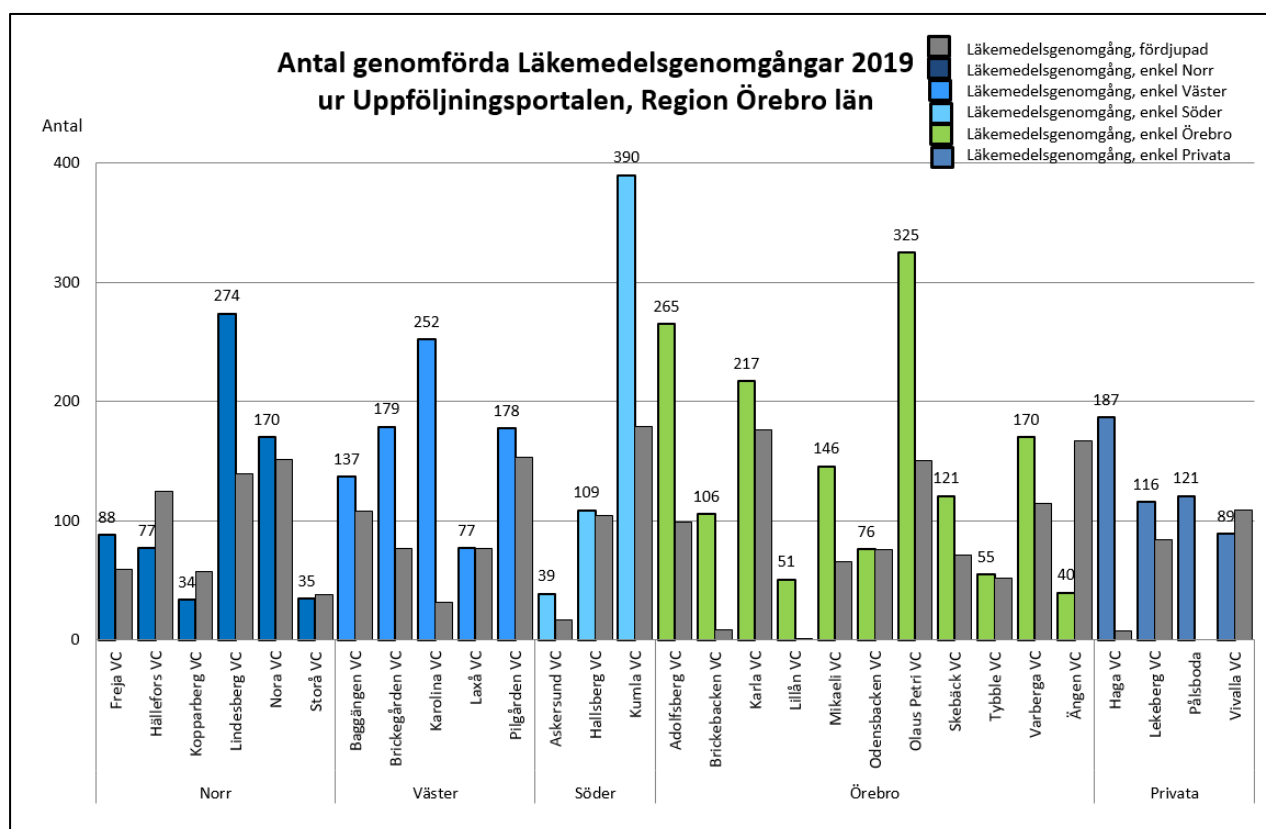
Mätetal: Genomförda läkemedelsgenomgångar till patienter 75 år och äldre med fem och fler läkemedel.

Mål: Alla i målgruppen ska erhålla enkel läkemedelsgenomgång minst en gång per år i samband med läkarbesök.

Ersättning: 811 kr per fördjupad läkemedelsgenomgång respektive 222 kr per enkel läkemedelsgenomgång.

Ersättning utbetalas en gång per patient och år.

Mätfrekvens: Tre gånger per år via statistik ur Uppföljningsportalen. Utbetalning sker tre gånger per år.

Resultat: Tabellen visar antal genomförda enkla och fördjupade läkemedelsgenomgångar under året.

Resultatet för 2019 visar en minskning av enkla läkemedelsgenomgångar, 4.124 st (4.426 st år 2018), men en ökning med fördjupade läkemedelsgenomgångar än föregående år, 2.504 st (1.801 år 2018).

Det sammanlagda antalet läkemedelsgenomgångar för 2019 har ökat, 6.628 st (6.227 st år 2018).

7. Kvalificerat rökslutarstöd – 7 procent av total målrelaterad ersättning

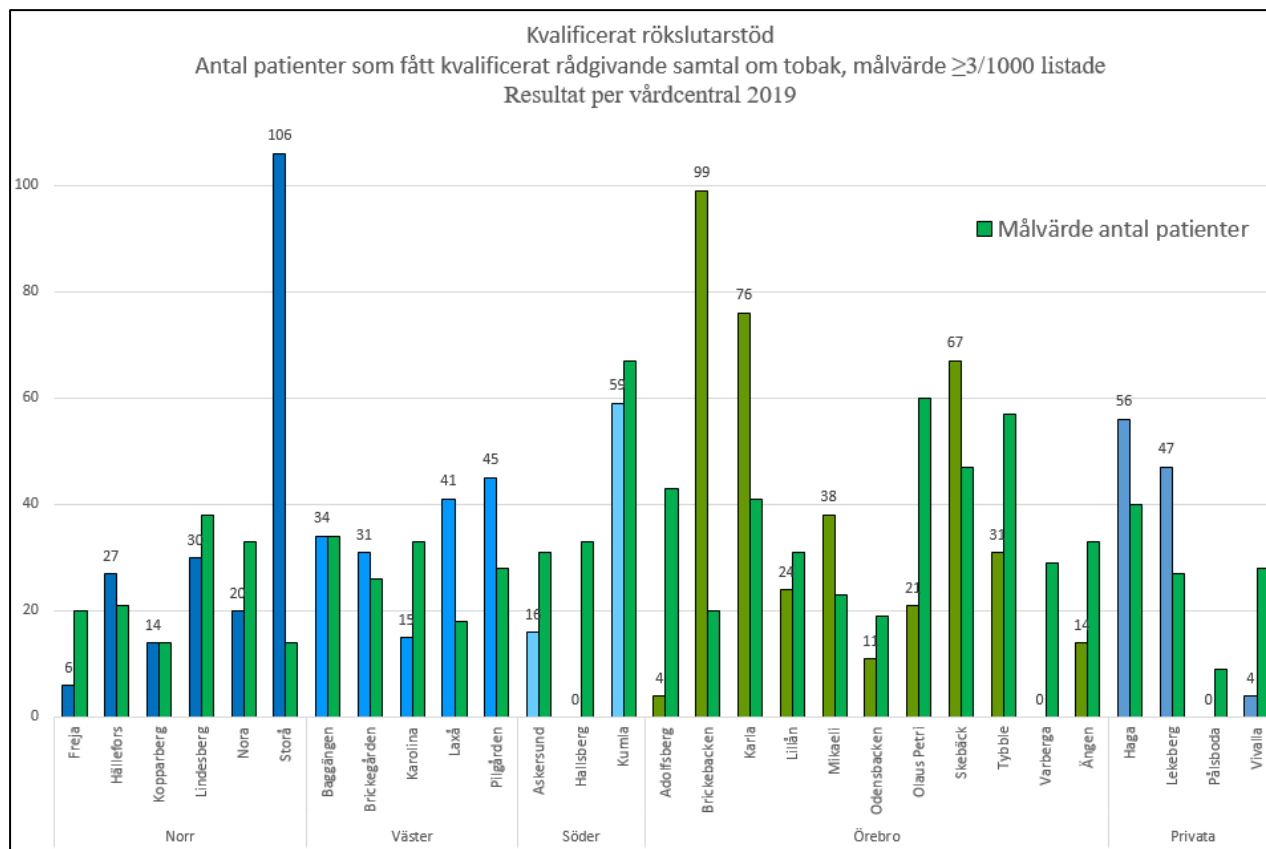
Mätetal: Antal patienter som fått kvalificerat rådgivande samtal om tobak.

Antal registrerade KVÅ-kod DV113

Mål: $\geq 3/1000$ listade

Ersättning: 7,90 kr/listad.

Rutin för ersättning: Mätfrekvens en gång per år med statistik från Medrave

Resultat: Diagrammet visar *antal* patienter som under 2019 fått ett kvalificerat rökslutarstöd.

Den mörkgröna stapeln visar antalet som är målvärdet för vårdcentralen ($\geq 3/1000$ listade).

Av 29 vårdcentraler så klarade 13 vårdcentraler målet kvalificerat rökslutarstöd under 2019.

(Inga uppgifter finns från Pålssboda).

8. Fysisk aktivitet på recept, FaR – 7 procent av total målrelaterad ersättning

Fysisk aktivitet på recept (FaR) är en metod för att främja fysisk aktivitet som utgår från hälso- och sjukvården.

Mätetal: antal förskrivna recept/1000 listade

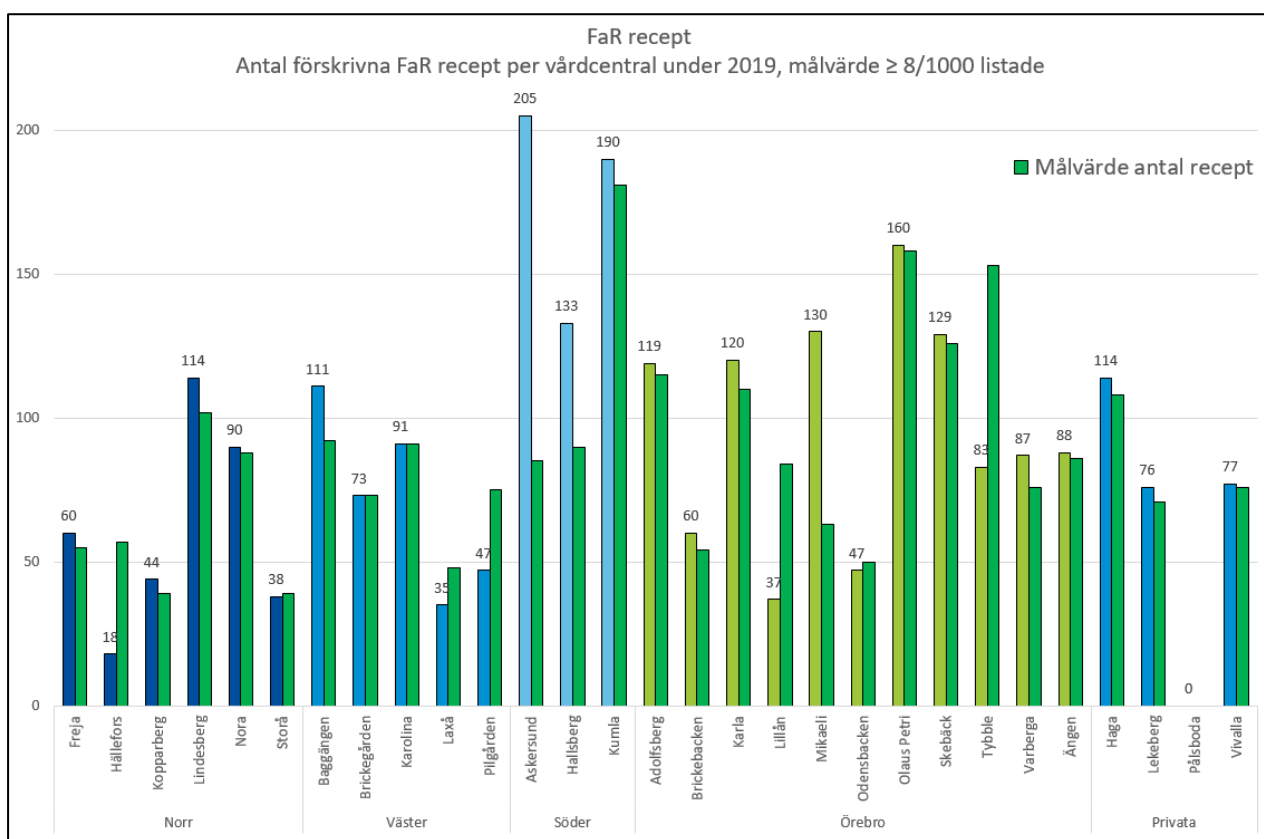
Mål: $\geq 8/1000$ listade

Ersättning: 8,60 kr/listad, ersättning betalas ut årsvis.

$\geq 8/1000$ listade full ersättning

$\geq 7/1000$ listade halv ersättning

Rutin för ersättning: Mätfrekvens månadsvis med statistik ur Uppföljningsportalen.

Resultat: Diagrammet visar *antal* utskrivna FaR recept per vårdcentral.

Den mörkgröna stapeln visar antalet som är målvärdet för vårdcentralen ($\geq 8/1000$ listade).

22 vårdcentraler uppnådde målet med utskrivna FaR recept. 6 vårdcentraler klarade inte målet (inga uppgifter finns för Pålsboda).

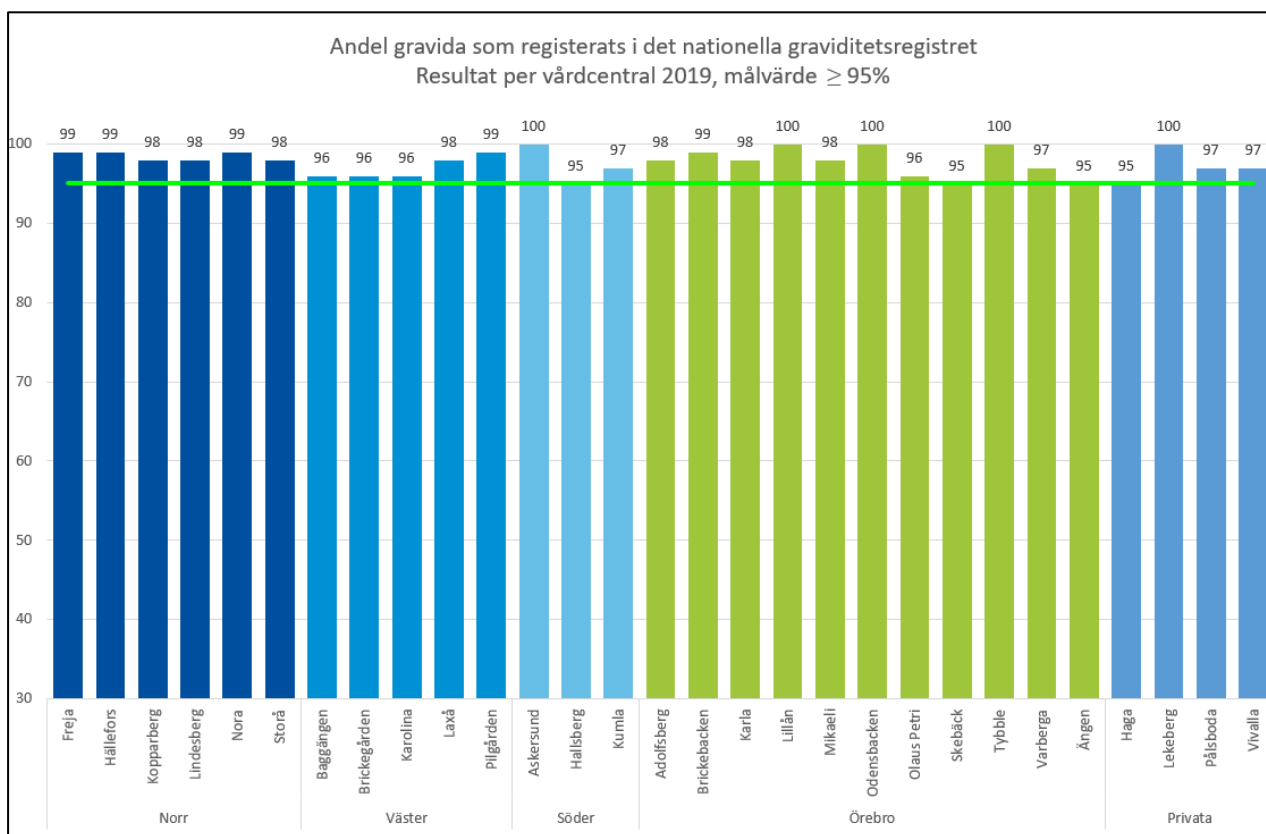
9. Registrering i Graviditetsregistret – 8,0 procent av total målrelaterad ersättning

Mätetal: andelen gravida som registrerats i det nationella kvalitetsregistret av totalt antal gravida

Mål: $\geq 95\%$ full ersättning, $\geq 85\%$ halv ersättning

Ersättning: 9,20 kr/listad, ersättning betalas ut årsvis.

Rutin för ersättning: Mätfrekvens resultatet följs fortlöpande men beräknas på helår.

Resultat: Samtliga vårdcentraler har nått målet 95% för 2019.

Storå registrerar med Lindesberg. Pålsboda registrerar med Kumla.

Sammanställning resultat 2019 mårelaterad ersättning - Hälsoval/primärvård

Närskvårdsområde /Vårdcentral	Tillgänglighet		Hembesök BVC först+omf Antal hembesök	Läkemedelsgenomgång		NDR Mål >= 90%	FaR Mål=>8/1000 listad Redovisning antal pat under året (inom parentes målvärde antal patienter)	Reg i Graviditetsregistret Mål >= 95%	Säbo/hsv Mål enl avtal	Rökstularstöd DV/113 Mål 3/1000 listade	Resultat antal uppnådda mål 2019
	Telefontillgänglighet Mål >= 90%	Täckningsgrad Mål >= 60%		Enkel	Fördjupad						
Norr											
Freja	93	60	87	88	59	100	60 (55)	99	OK	6 (20)	6
Hällefors	81	64	92	77	125	100	18 (57)	99	OK	27 (21)	5
Kopparberg	99	65	165	34	58	97	44 (39)	98	OK	14 (14)	7
Lindesberg	96	58	178	274	140	100	114 (102)	98	OK	30 (38)	5
Nora	77	62	106	170	152	100	90 (88)	99	OK	20 (33)	5
Storå	97	59	26	35	38	100	38 (39)	Reg med Linde	OK	106 (14)	6
Väster											
Baggården	94	56	0	137	108	100	111 (92)	96	OK	34 (34)	6
Brickegården	94	57	0	179	77	100	73 (73)	96	OK	31 (26)	6
Karolina	95	59	351	252	32	100	91 (91)	96	OK	15 (33)	5
Laxå	89	66	107	77	77	92	35 (48)	98	OK	41 (18)	5
Pilgården	100	58	104	178	153	100	47 (75)	99	OK	45 (28)	5
Söder											
Askersund	88	63	0	39	17	93	205 (85)	100	OK	16(31)	5
Hallsberg	91	61	14	109	105	100	133 (90)	95	OK	0 (33)	6
Kumla	89	64	485	390	179	100	190 (181)	97	OK	59 (67)	5
Örebro											
Adolfsberg	73	60	73	265	99	100	119 (115)	98	OK	4 (43)	5
Brickebacken	96	61	164	106	9	98	60 (54)	99	OK	99 (20)	7
Karla	57	55	4	217	176	100	120 (110)	98	OK	76 (41)	5
Lillån	84	59	34	51	1	100	37 (84)	100	OK	24 (31)	3
Mikaeli	56	57	42	146	66	100	130 (63)	98	OK	38 (23)	5
Odensbacken	86	61	27	76	76	100	47 (50)	100	OK	11 (19)	5
Olaus Petri	88	58	172	325	151	100	160 (158)	96	OK	21 (60)	4
Skebäck	83	53	260	121	71	100	129 (126)	95	OK	67 (47)	5
Tybble	74	61	54	55	52	100	83 (153)	100	OK	31 (57)	4
Varberga	100	65	218	170	115	100	87 (76)	97	OK	0 (29)	6
Ången	67	62	143	40	167	100	88 (86)	95	OK	14 (33)	5
Privata vårdcentraler											
Haga	91	56	241	187	8	100	114 (108)	95	OK	56 (40)	6
Lekeberg	90	66	140	116	84	100	76 (71)	100	OK	47 (27)	7
Pålsboda			Tills med Kumla	121	0	100	Ingen uppgift	Reg med Kumla	OK	0 (9)	3
Vivalda	82	60	193	89	109	100	77 (76)	97	OK	4 (28)	5
			3 480	4 124	2 504						

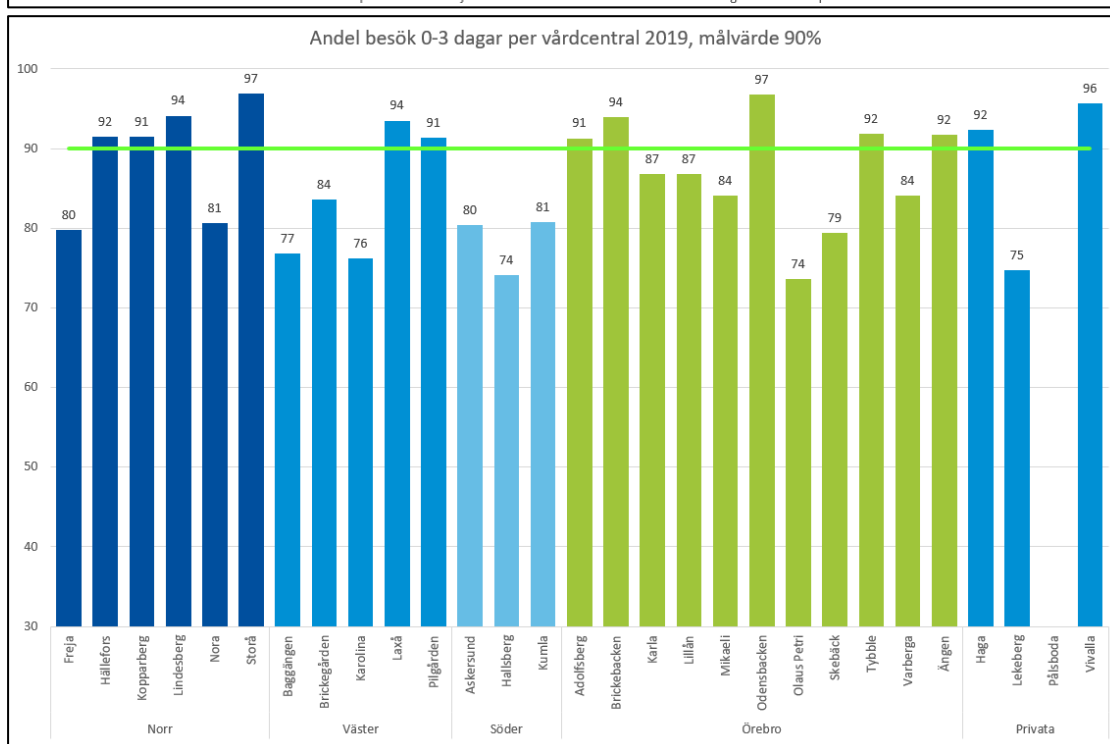
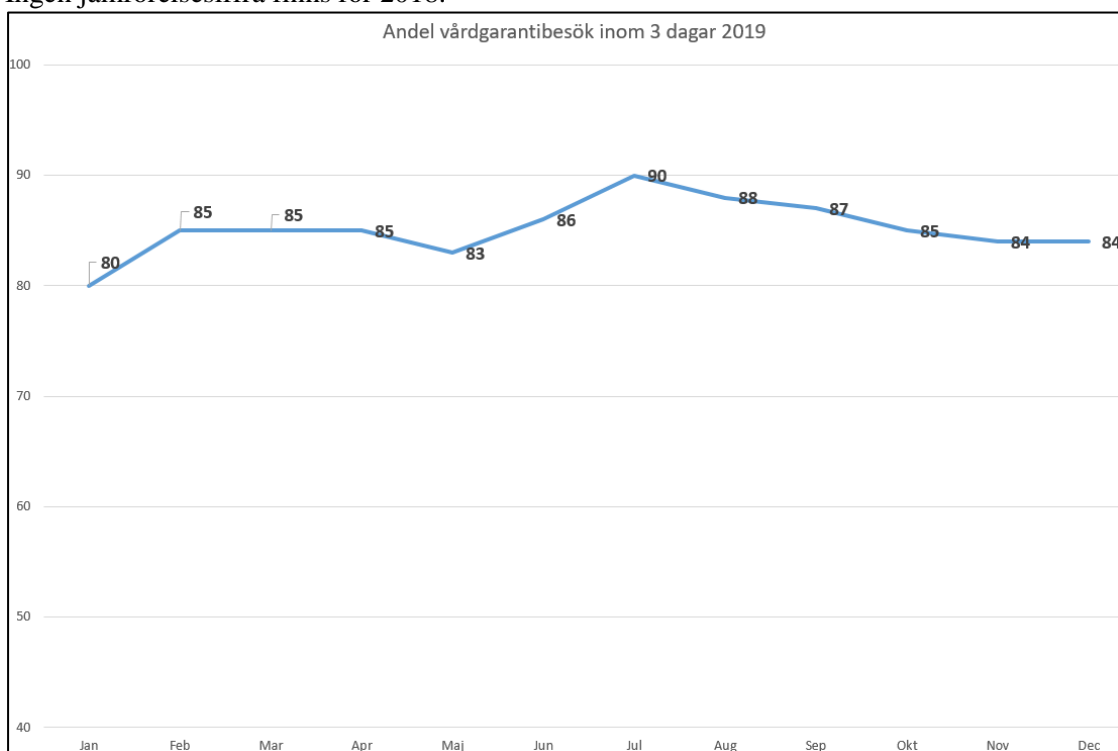
Resultat: 2019 klarade 3 vårdcentraler alla mål med fastställd målnivå.
2018 klarade 7 vårdcentraler detta.

Övrig uppföljning

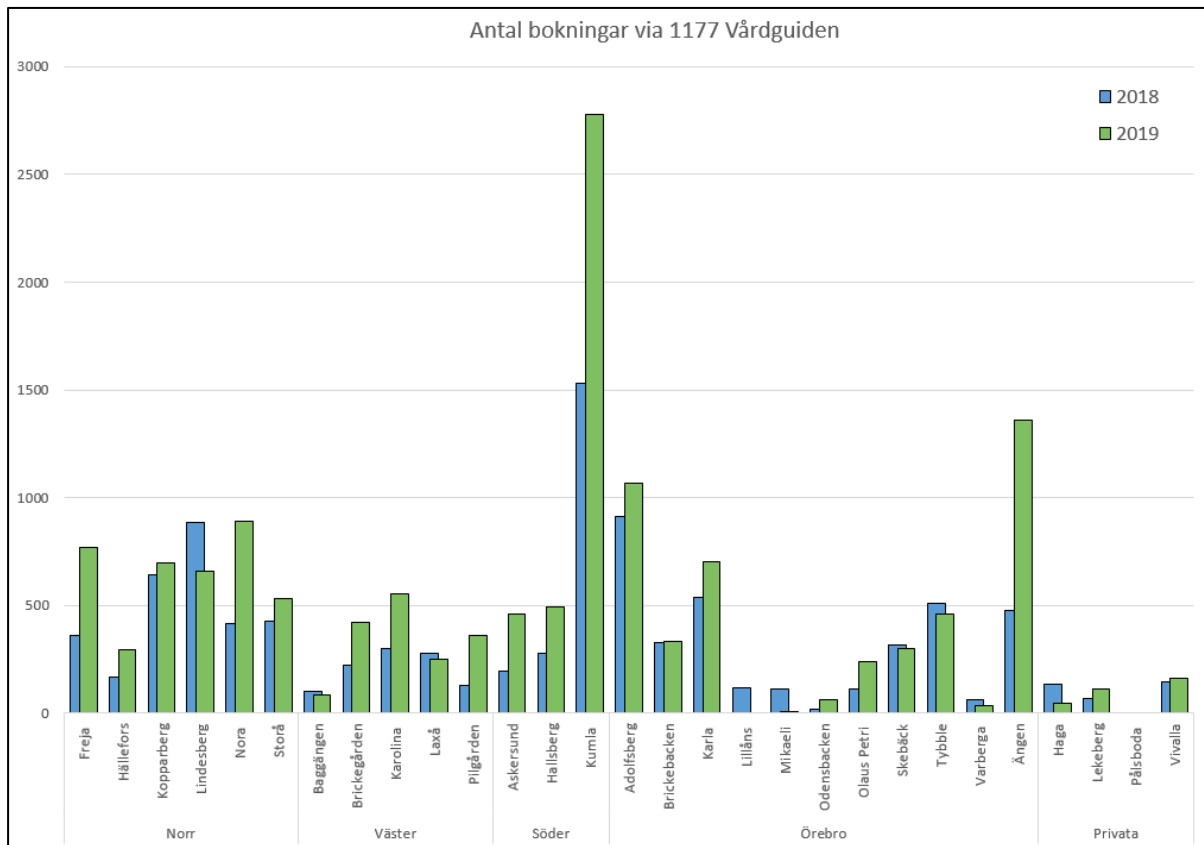
1. Tillgänglighet

Förstärkt vårdgaranti 3 dagar

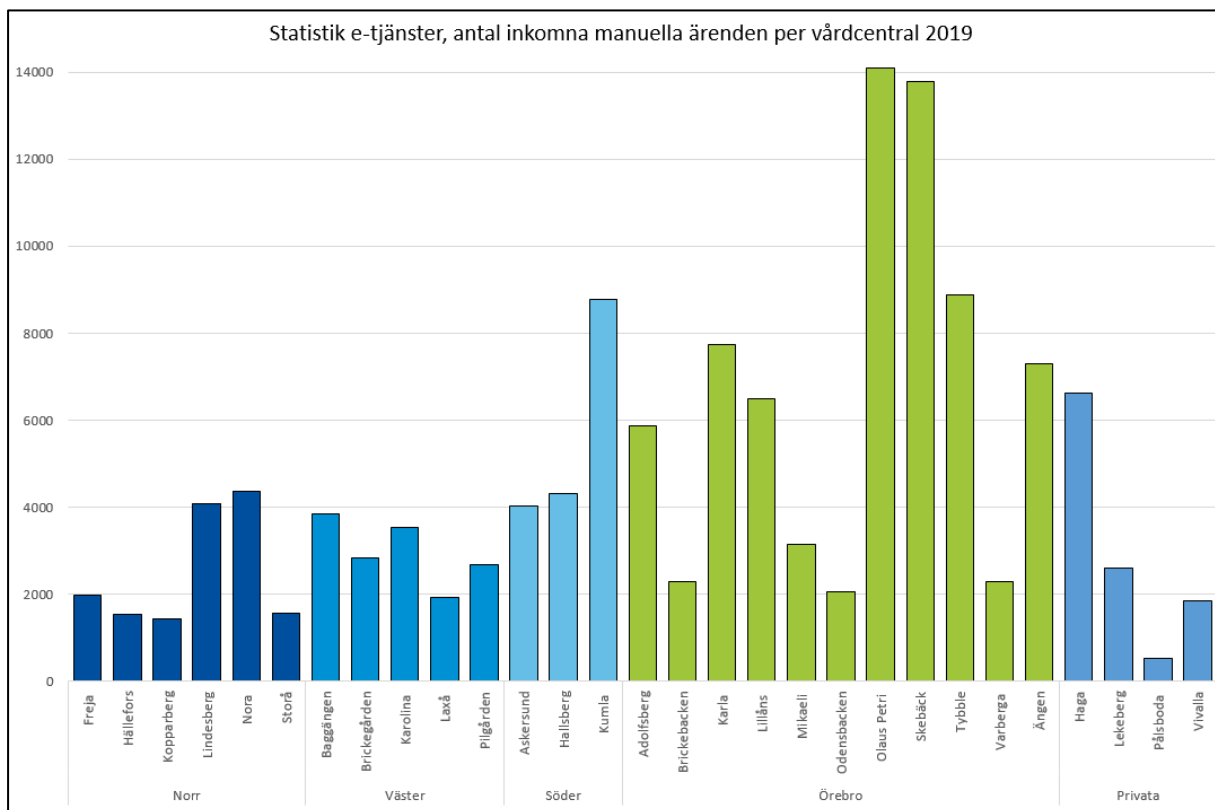
Från och med den 1 januari 2019 förstärks vårdgarantin inom primärvården. Det innebär att patienten har rätt till en medicinsk bedömning inom tre dagar för problem och åkommor som omfattas av vårdgarantin. Den medicinska bedömningen ska göras av den personalkategori som är bäst lämpad utifrån patientens behov. Det kan vara en läkare, kurator, sjukgymnast eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom primärvården. Andel patienter, av dem som fått medicinsk bedömning enligt den förstärkta vårdgarantin, som kommit inom 3 dagar under 2019 var 85%. Variationen mellan vårdcentralerna var mellan 74% och 97%. Ingen jämförelsesifra finns för 2018.

1177 Vårdguidens e-tjänster, möjlighet att boka tid och kontakta vården

Antalet nybokningar via 1177 Vårdguiden var sammanlagt 14.137 st, vilket är en ökning med 4.357 st jämfört med 2018.

Antalet inkomna manuella ärenden (Förnya recept, av/omboka tid, kontakta oss, övriga manuella ärenden) var sammanlagt 132.511 st, vilket är en ökning med 16.246 st jämfört med 2018.

2. Kvalitets- och verksamhetsutveckling

Vårdcentralerna har redovisat många områden där verksamhetsutveckling sker. Under 2019 har fokus legat på införande av drop-in mottagning, psykosociala team, förbättrad sjukskrivningsprocess, sköterskeledda mottagningar, uppföljning av kroniskt sjuka, olika typer av gruppverksamhet, livsstilmottagningar samt arbete för att förbättra telefontillgängligheten mm.

3. Hälsöfrämjande insatser

Förebyggande folkhälsoarbete sker på individnivå integrerat i verksamheten i det direkta patientmötet. En stor andel av personalen på vårdcentralerna har utbildning i motiverande samtal. Inom BVC och barnmorskemottagning har hela uppdraget en hälsöfrämjande inriktning. Olika gruppverksamheter finns etablerade för hälsöfrämjande insatser vid flera vårdcentraler. Fortsatt arbete med registrering av KVÅ-koder har pågått för att kunna följa upp resultat inom områdena tobak, alkohol, kost och motion. Arbete har också pågått för att implementera rökfri operation samt levnadsvaneformulär

4. Bemanning och kompetens

Flera vårdcentraler rapporterar brister i läkarbemanningen och hyrläkare anlitas för att klara uppdraget. Kontinuiteten påverkas negativt av bristsituationen och det krävs system för att ha kontroll över remiss- och provsvar. I västra länsdelen har specialister från sjukhuskliniker tjänstgjort på deltid på vårdcentraler inom ett avgränsat kompetensområde.

En vårdcentral saknar diabetessjuksköterska och astma/KOL-sjuksköterska.

5. Genomförd kompetensutveckling

Samtliga vårdcentraler uppger att man har individuella kompetensutvecklingsplaner som tas upp i samband med medarbetarsamtalet.

6. Produktivitet

Antal besök uppdelat på läkarbesök och besök till övriga kategorier.

Produktionsstatistik primärvård			
	2018	2019	Skillnad
Läkarbesök	315 728	321 381	5 653
Övriga besök	549 869	556 108	6 239
Summa besök	865 597	877 489	11 892
Telefon läkare	88 174	89 476	1 302
Telefon övriga	581 946	560 977	-20 969
Summa telefon	670 120	650 453	-19 667
Adm läkare	484 961	470 776	-14 185
Adm övriga	254 665	255 884	1 219
Summa adm	739 626	726 660	-12 966

Antal besök till läkare och besök till övriga kategorier har ökat från föregående år. Antal telefonkontakter har ökat för läkare men minskat för övriga. Administrativa åtgärder har minskat för läkare men ökat för övriga kategorier.

I produktionsstatistiken ingår förutom besök på vårdcentral även besök på vårdcentralernas jourmottagning, Ungdomsmottagning, Asyl- och invandrarhälsan, Samtalsmottagningen samt mobila distriktssköterskemottagningen.

Många kontakter sker via 1177 vårdguiden e-tjänster, vanligast är receptförnyelse och kontakt/förfrågan till vårdcentralen via ett säkert meddelande (finns på samtliga vårdcentraler). Alla vårdcentraler erbjuder av- och omboka tid med manuellt ärende och de flesta vårdcentraler erbjuder även av- och ombokning av tider via webbtidbok, alla utom en vårdcentral erbjuder nyboka tid via webbtidbok.

I Örebro län har 71 % av befolkningen inloggning i 1177 Vårdguidens e-tjänster, vilket alltså är en ökning jämfört med förra året (2018: 64%). Under 2019 gjorde länsinvånarna knappt 2 miljoner inloggningar i 1177 Vårdguiden e-tjänster (2018: 1.505.000). Vårdguidens e-tjänst *Journalen* var den mest använda tjänsten under 2019. *Journalen* är en tjänst som gör det möjligt för invånarna att läsa journalinformation från hälso- och sjukvården och den enskilda tjänsten hade drygt 930.000 inloggningar under 2019 (2018: 650.000). 27.000 nya användare loggade in i *Journalen* under 2019 (2018: 23.000).

7. Följsamhet till BHV:s riktlinjer

Bilaga 1, Kravspecifikation Barnhälsovård redovisas i separat rapport sommaren 2020.

8. Följsamhet till MHV:s riktlinjer

Det totala resultatet för Mödrahälsovård redovisas i separat rapport sommaren 2020.

Nedanstående tabell redovisar resultat för 2019 utifrån uppsatta mål.

2019	Väntetider för hälsosamtal, max 7 dagar. Målvärde 90%	Andel gravida som reg. i Graviditetsreg. Målvärde 95%	Tredje tillgängliga tid för preventivmedel. Målvärde 14 dagar	Antal gravida kvinnor/heltid barnmorska (grund) Målvärde 45-80*	Andel besök för efterkontroll efter förlossning. Målvärde 85 % (nationellt)	Andel gravida screenade med AUDIT. Målvärde 95% (nationellt mål)	Andel gravida som tillfrågats om våldsuts. Målvärde 95 % (nationellt mål)
Adolfsberg	89	99	26	55	86	98	100
Askersund	91	99	8	55	85	99	97
Brickebacken	75	99	12	46	84	99	99
Freja	56	97	8	33	90	61	95
Haga	90	95	10	59	93	98	96
Hallsberg	86	95	9	80	82	98	97
Hällefors	94	100	3	65	78	95	97
Karla	89	98	7	69	73	96	98
Karlskoga	70	96	13	56	96	98	98
Kopparberg	60	100	14*		90	69	100
Kumla	81	98	13	58	84	98	99
Laxå	71	100	11	41	81	98	100
Lekeberg	95	100	5	79	98	99	100
Lillån	78	100	7	52	92	98	99
Lindesberg	92	100	5	66	78	81	97
Mikaeli	94	98	7	69	94	90	98
Nora	95	96	7	52	93	98	99
Odensbacken	94	100	6	57	91	96	98
Olaus Petri	80	97	19	65	92	97	97
Pilgården	85	100	4	50	91	100	94
Skebäck	77	97	8	64	95	96	95
Tybble	61	100	16	59	81	95	99
Varberga	90	99	9	60	90	97	88
Vivalla	63	100	22	48	79	83	99
Ången	66	97	17	56	98	94	99
Länet	78	98	9	58	88	95	98

*sammanslaget med Freja

9. Kvalitetssäkring av laborativ verksamhet

Samtliga vårdcentralers labb är ackrediterade/kvalitetssäkrade enligt Swedacs krav och en rutin finns för fortlöpande uppföljning där kvalitetssamordnare för laborativ verksamhet vid Hälsovalsenhetens utvecklingshet är ansvarig.

10. Avvikelsehantering

Vårdcentralerna har redovisat hur de arbetar med avvikelser i enlighet med regionens rutiner. Avvikelsehanteringen återkopplas vid vårdcentralernas APT och avvikelser av allvarigare karaktär rapporteras vidare till respektive ledning och anmälningsläkare för ställningstagande till om händelseanalys eller annan åtgärd är aktuell. Några har lett till anmälan enligt Lex Maria och information om dessa ges vid Hälsovalsenhetens informationsdagar och vid MAL-möten.

11. Insatser i SÄBO och hemsjukvård av läkare och fysioterapeut

Samtliga vårdcentraler prioriterar detta område. Alla SÄBO har namngiven läkare och fysioterapeut som besöker på regelbundet återkommande tid.

12. Medicinska områden

Uppföljning görs av flera diagnosområden utifrån data Uppföljningsportalen, Medrave och data ur kvalitetsregister.

Diabetes typ 2

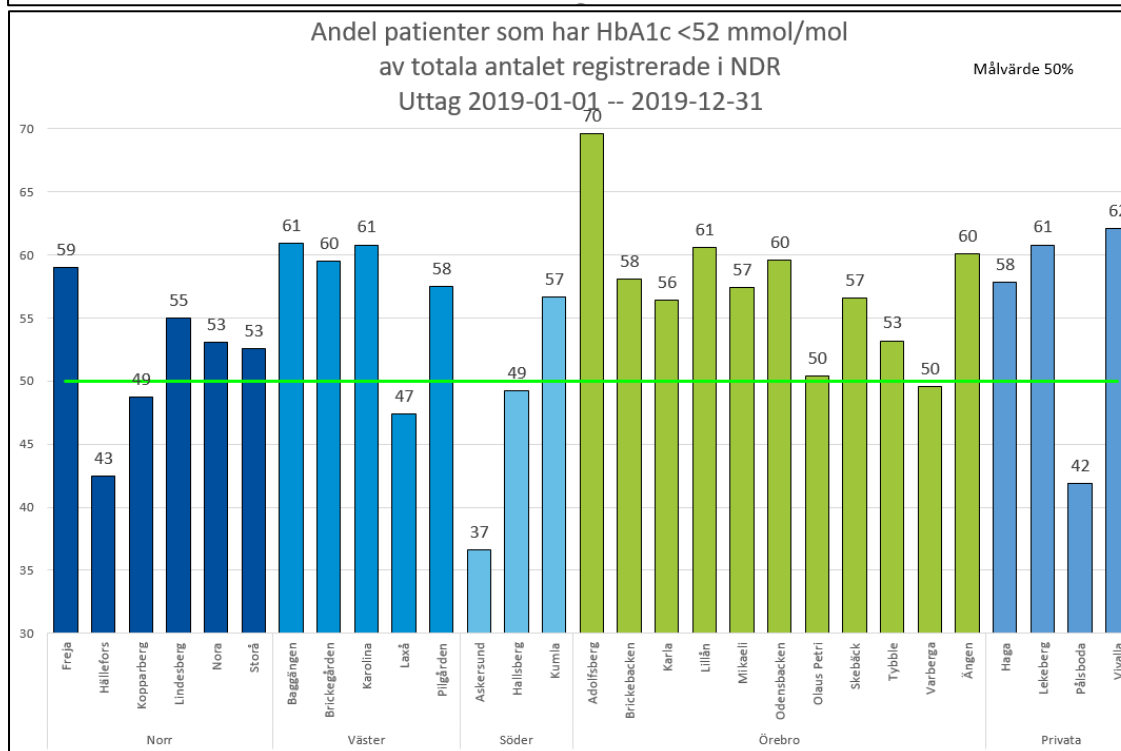
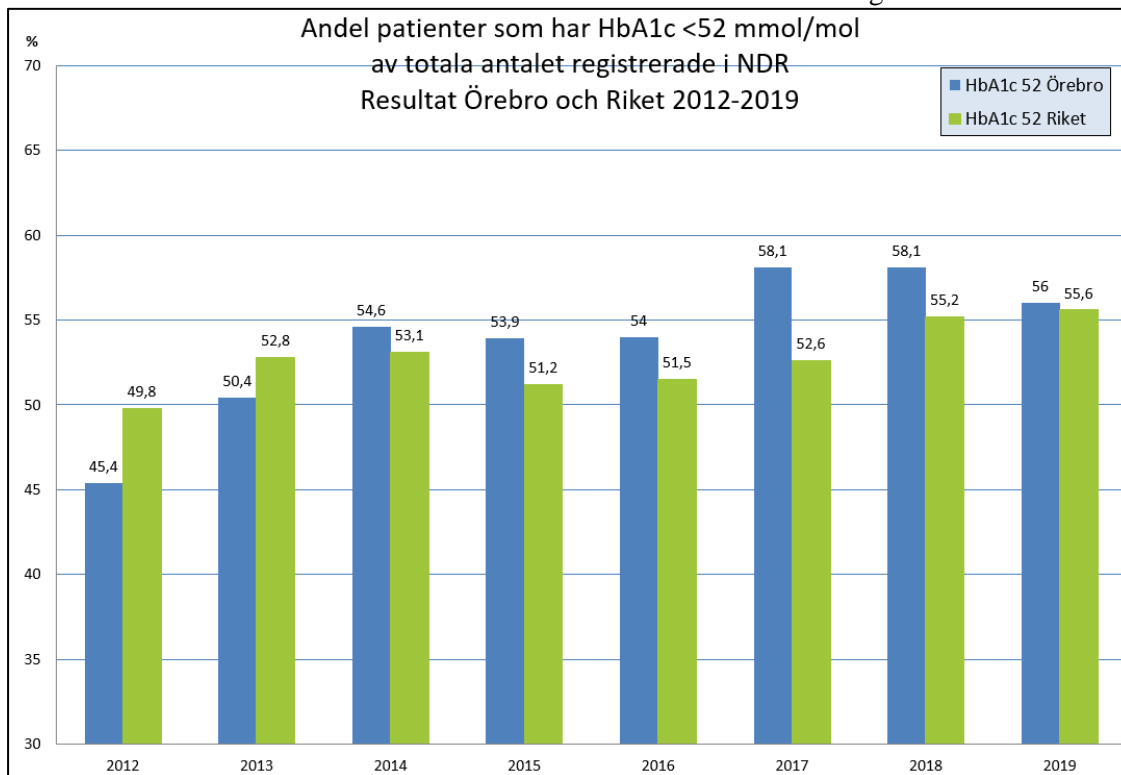
Målvärden inom primärvården för diabetes har funnits i flera år för indikatorer inom diabetes.

Förbättringsarbete har pågått sedan lång tid och ytterligare fokusering sker sedan Diabetesrådet etablerades.

Utvecklingen för primärvården i Region Örebro län är liksom tidigare år mycket positiv, se bilder nedan för flera indikatorer.

HbA1c

Mätetal: Andel som har HbA1c värde < 52 mmol/mol av totala antalet registrerade i NDR. **Mål:** ≥ 50 %

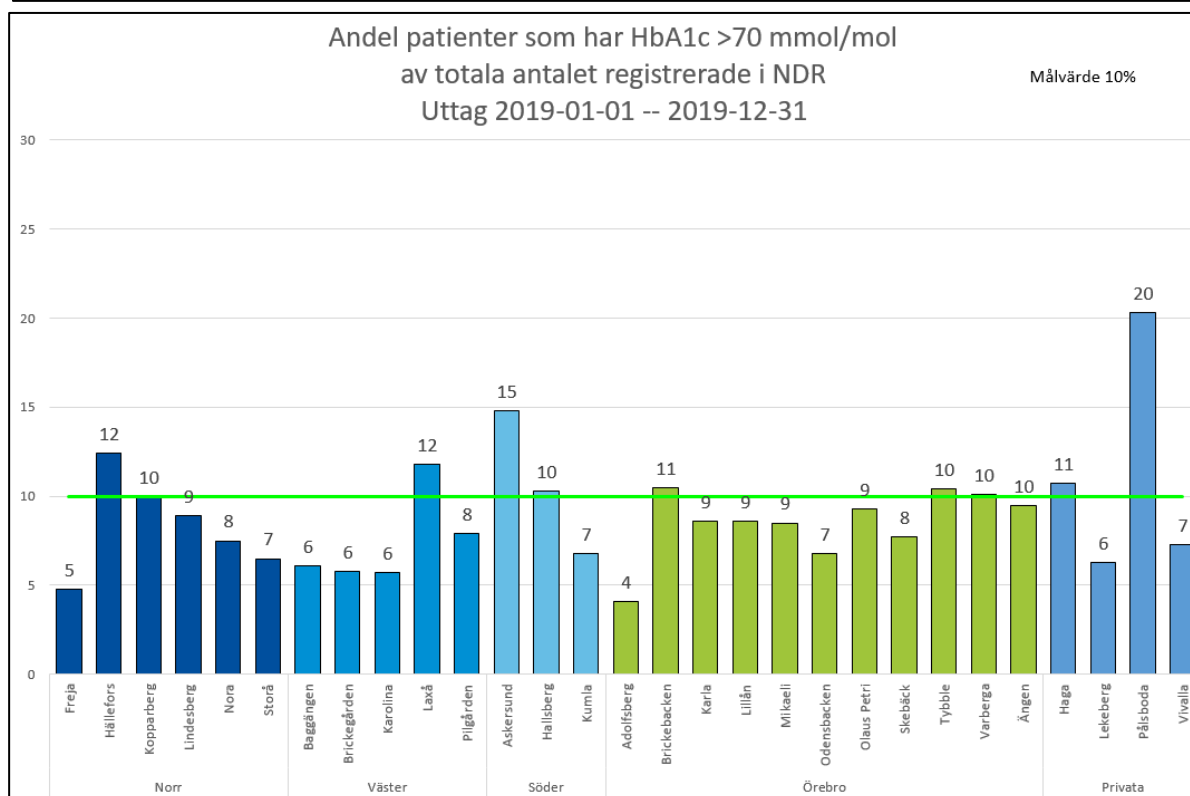
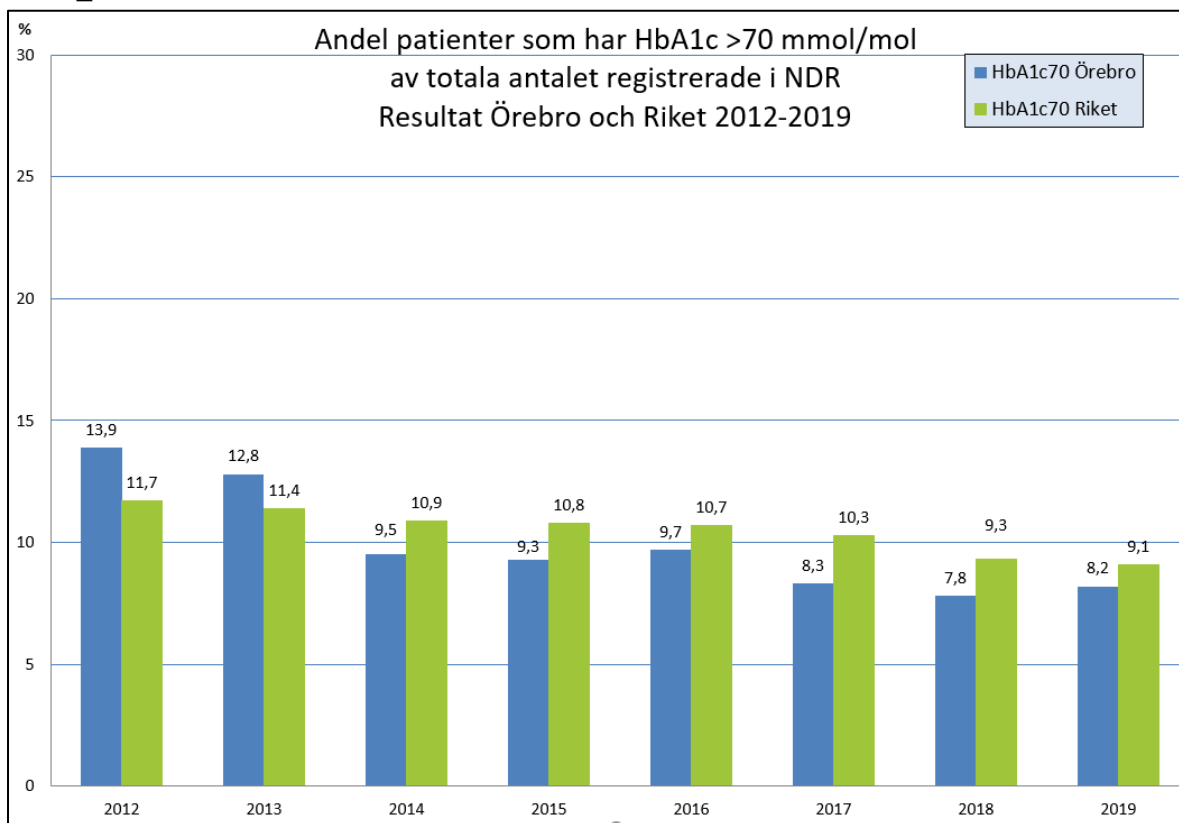

Resultat: 22 vårdcentraler klarade målet på ≥ 50 procent. Det sammantagna resultatet för vårdcentralerna i Örebro blev åttonde plats i Sverige. Resultatet har försämrats jämfört med 2018.

HbA1c Behandlingsmålet vid diabetes är HbA1c > 70 mmol/mol.

Mätetal: Andel som har HbA1c värde > 70 mmol/mol av totala antalet registrerade i NDR.

Mål: ≤ 10 %

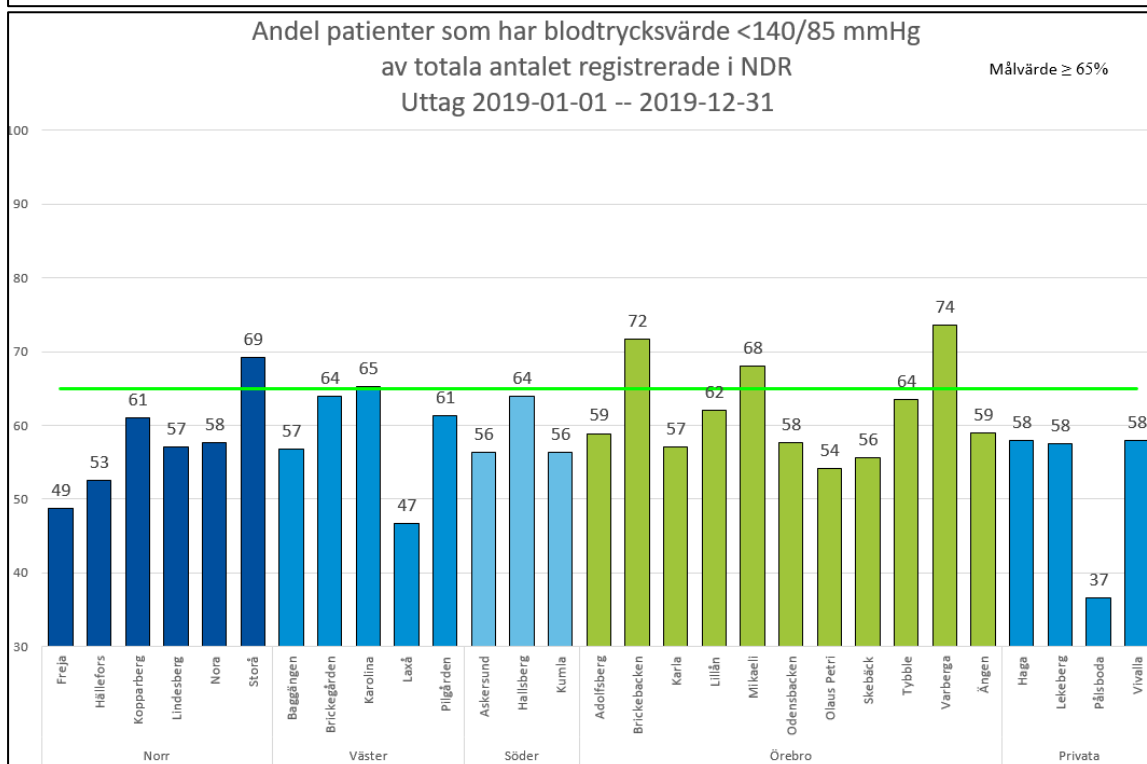
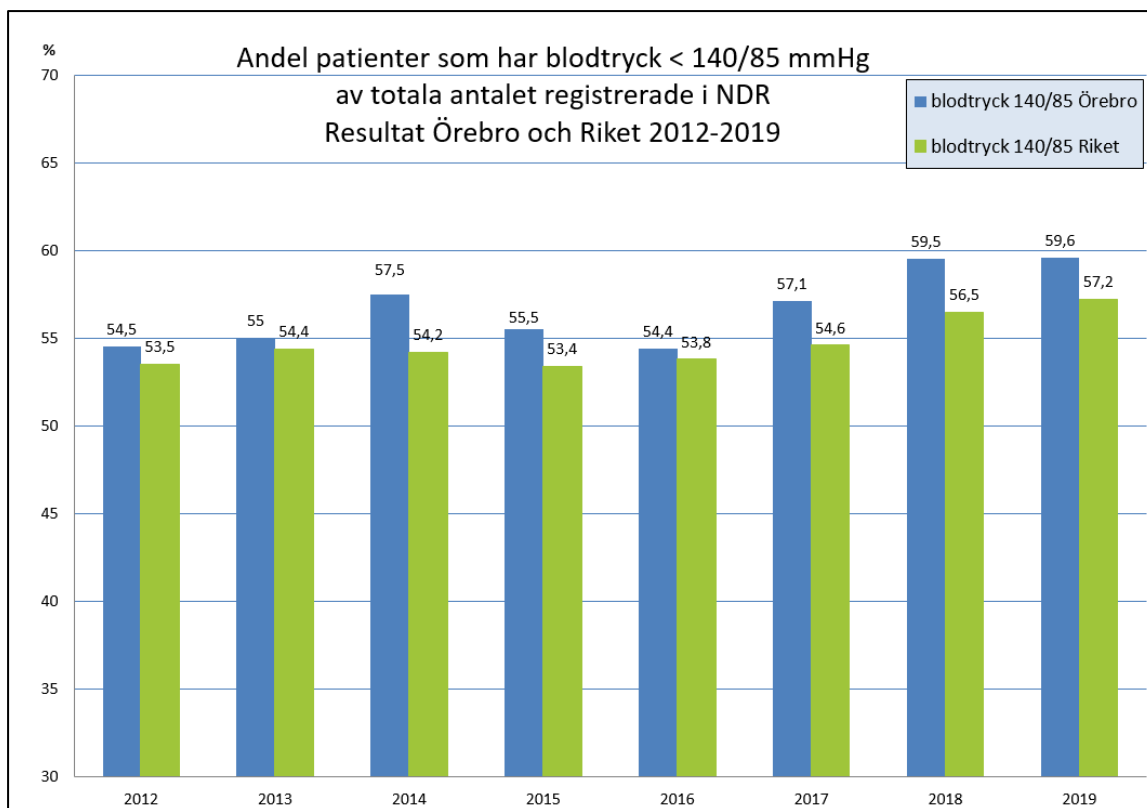

Resultat: Målet är att nå under 10%. Det sammanlagda resultatet för Region Örebro län visar att man klarar det nationella målet och i en nationell jämförelse var vårdcentralerna inom Region Örebro län 5:e bäst i landet. 21 vårdcentraler klarar målet.

Blodtryck

Mätetal: Andel patienter som har blodtrycksvärde <140/85mmHg av totala antalet registrerade i Nationella Diabetes Registret.

Mål: ≥ 65%

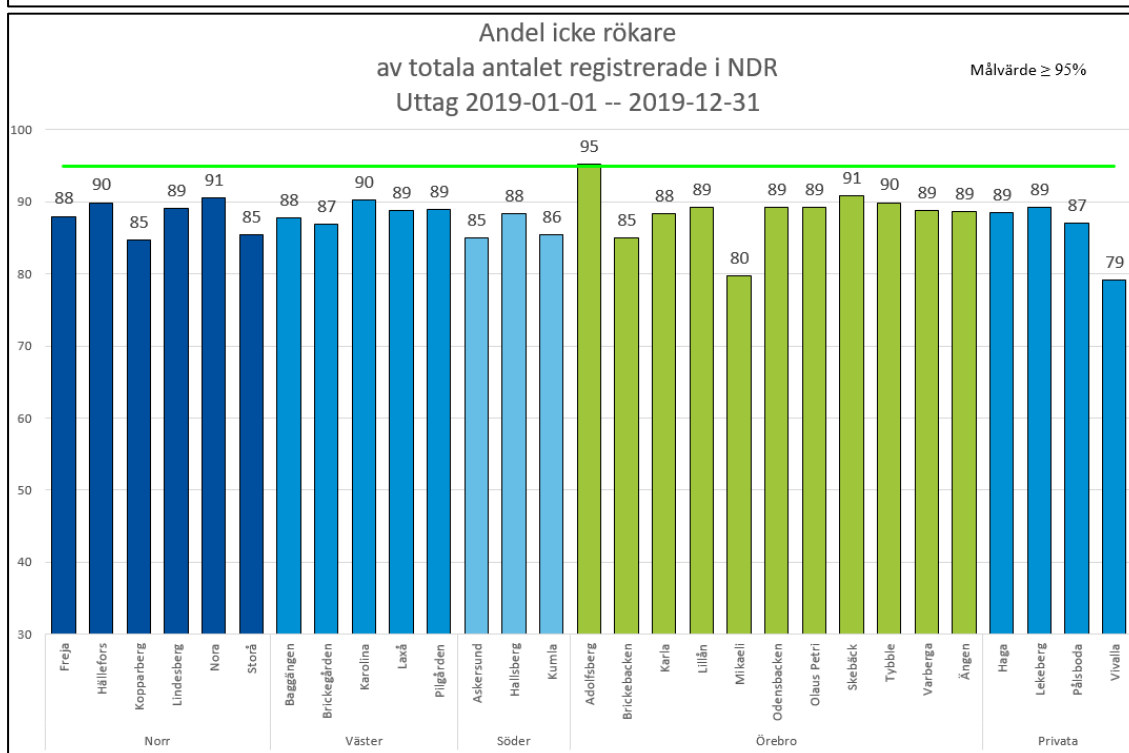
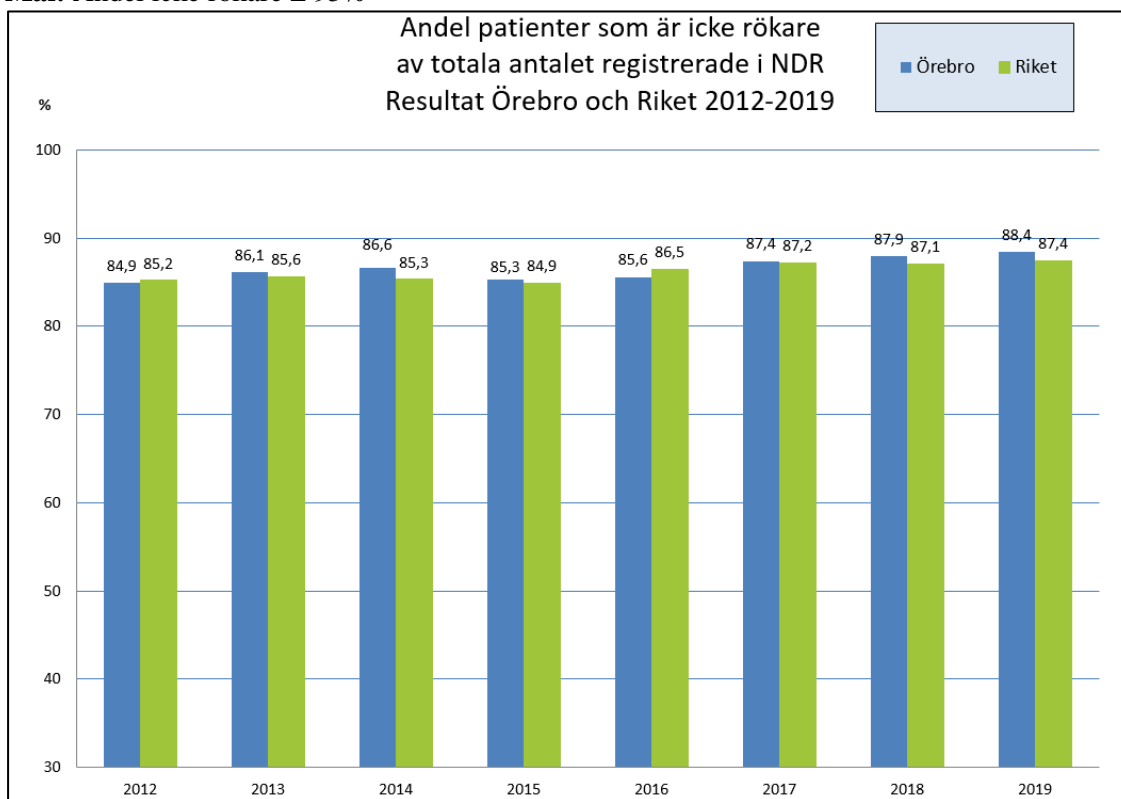

Resultat: Det totala resultatet för vårdcentralerna i Region Örebro län var det fjärde bästa i landet.

Tobak

Mätetal: Andel patienter som är icke rökare av totalt inlagda i Nationella Diabetes Registret.

Mål: Andel icke rökare $\geq 95\%$

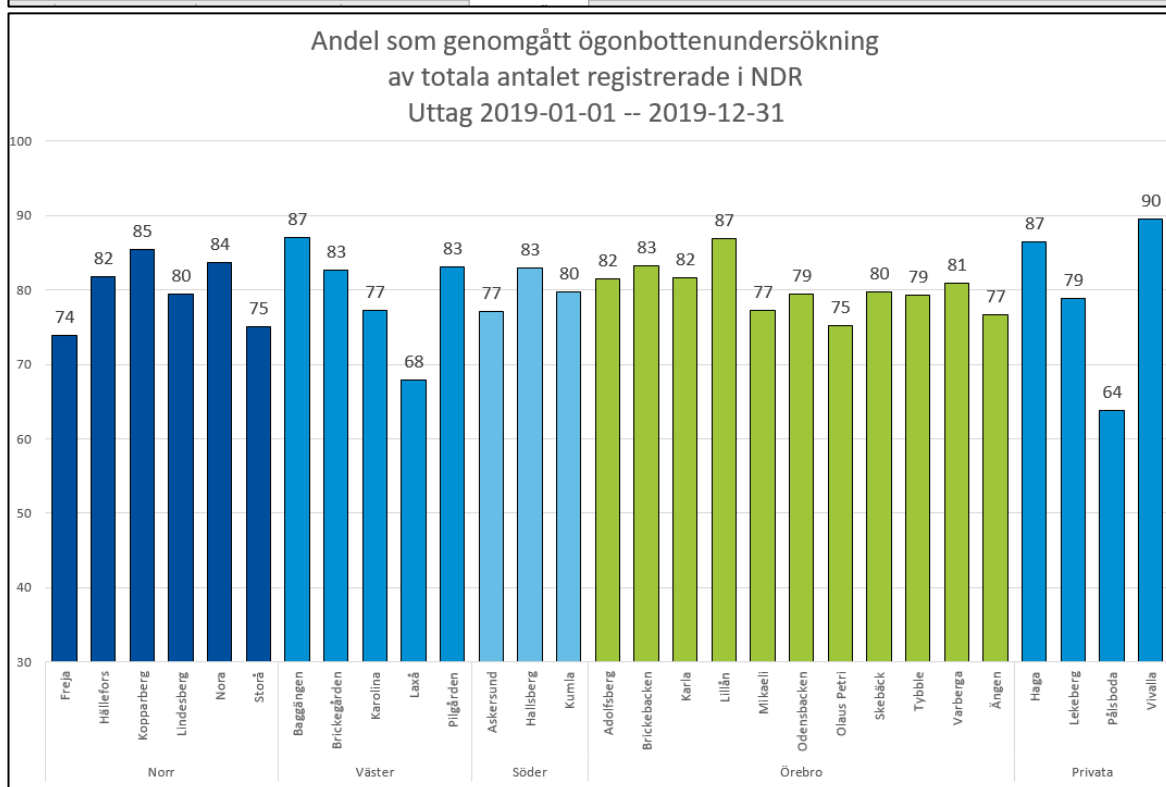
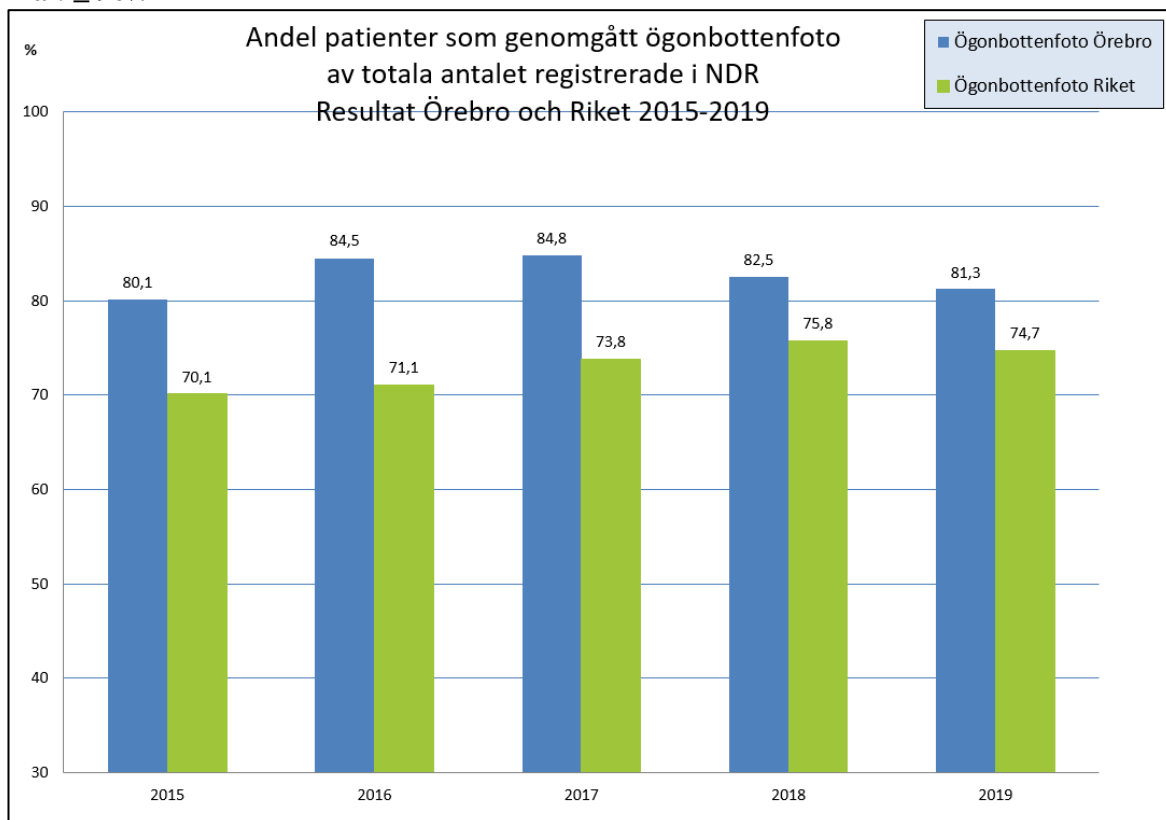

Resultat: Andelen icke rökare av patienter är relativt oförändrat i Region Örebro län och ligger lite bättre än genomsnitt i landet. En vårdcentral når målet 95%.

Ögonbottenundersökning

Mätetal: Andel patienter som genomgått ögonbottenundersökning av totalt inlagda i Nationella Diabetes Registret.

Mål: $\geq 96\%$

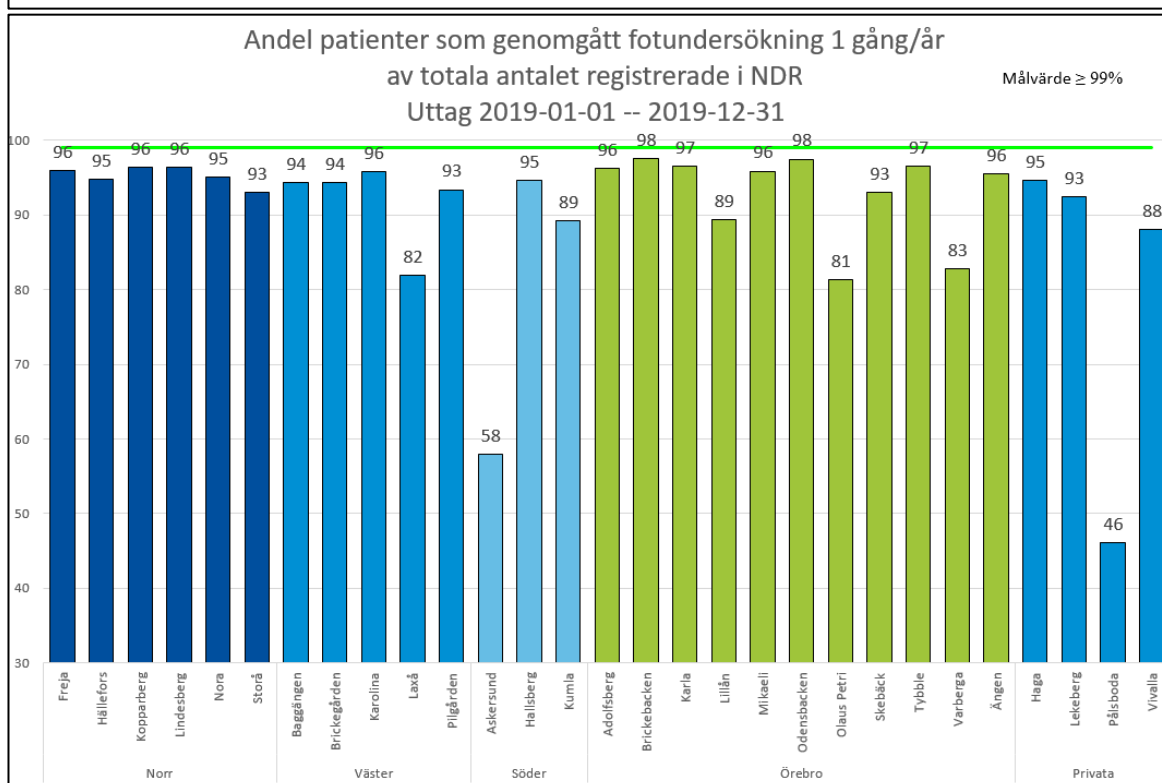
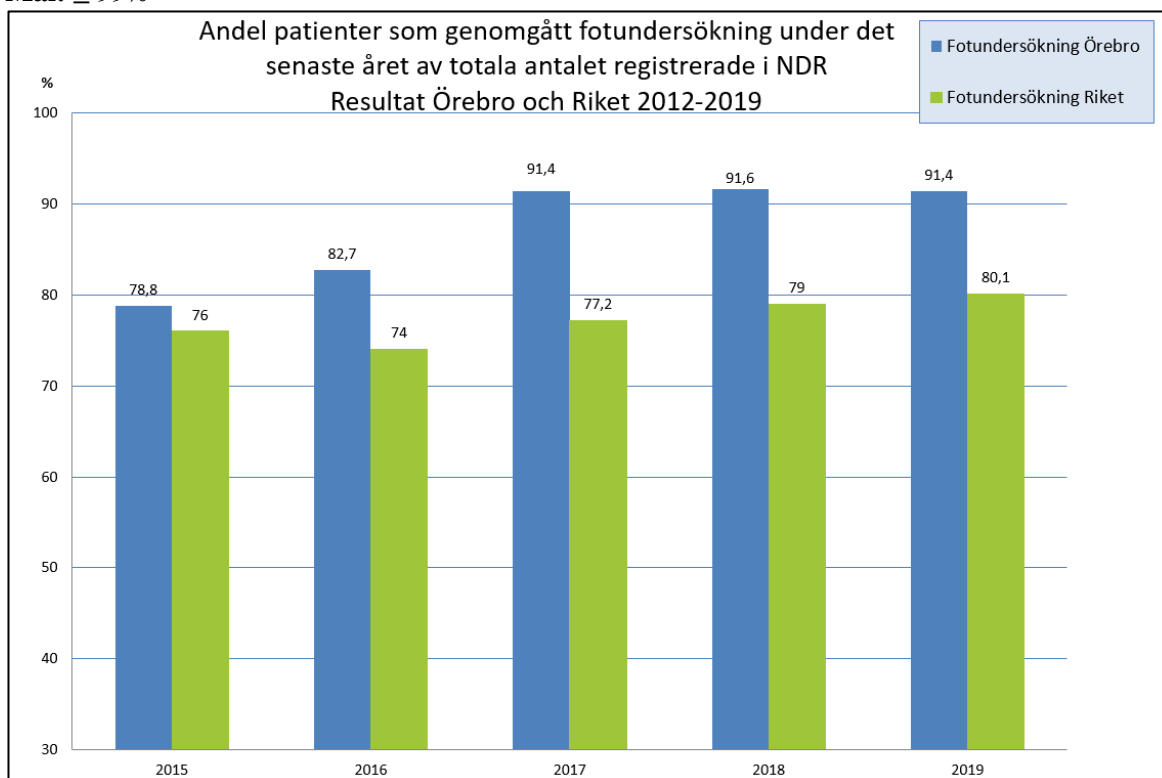

Resultat: Örebro ligger på sjätte plats i landet.

Fotundersökning

Mätetal: Andel patienter som genomgått fotundersökning av totalt inlagda i Nationella Diabetes Registret.

Mål: $\geq 99\%$

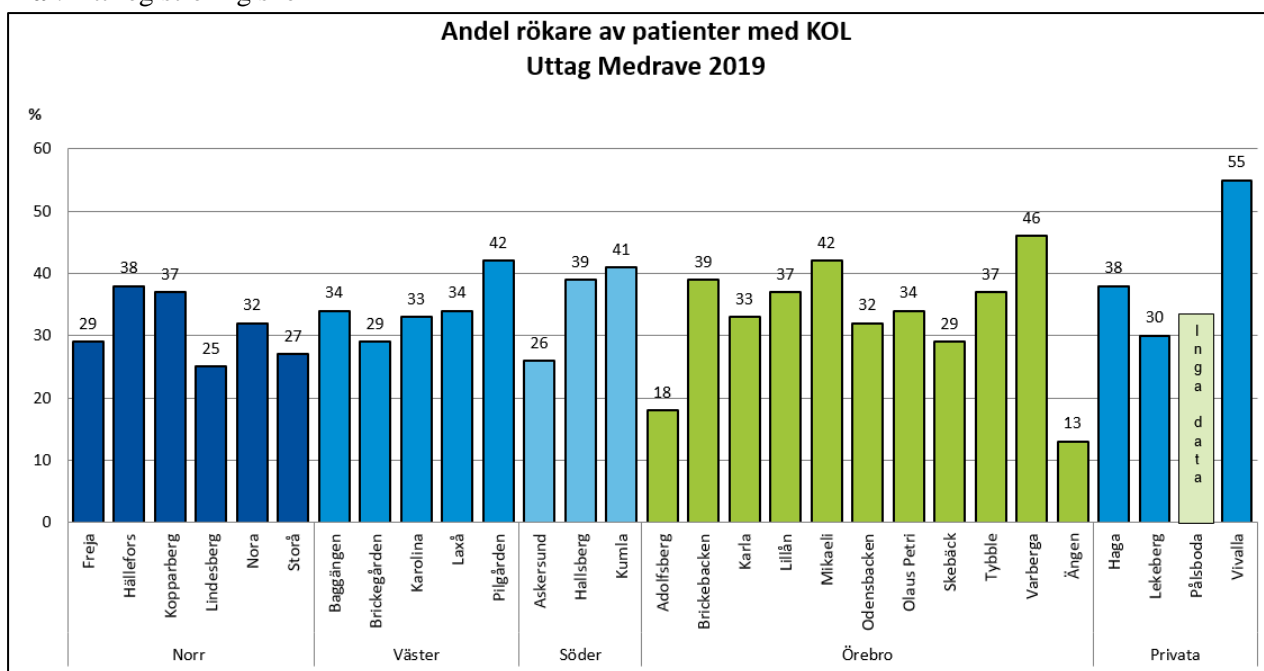

Resultat: Resultatet är klart över resultatet för landet som helhet och det totala resultatet för vårdcentralerna i Region Örebro län var tredje bästa i landet.

Registrering vid diagnos KOL

Mätetal: Andel rökare av patienter med KOL

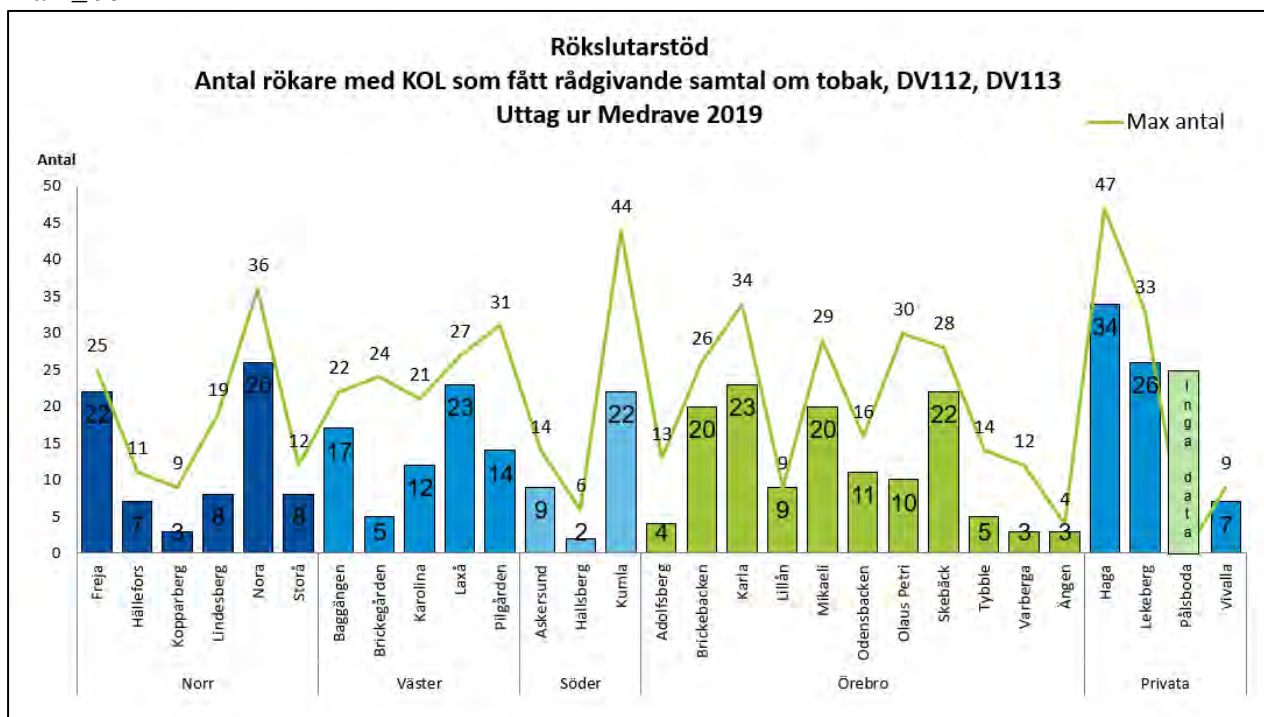
Mål: Att registrering sker

Resultat: Data tas ur Medrave och för Pålsboda kan data därmed inte hämtas.

Mätetal: Andel rökare med diagnosen KOL som fått rådgivande samtal eller kvalificerat rådgivande samtal om tobak.

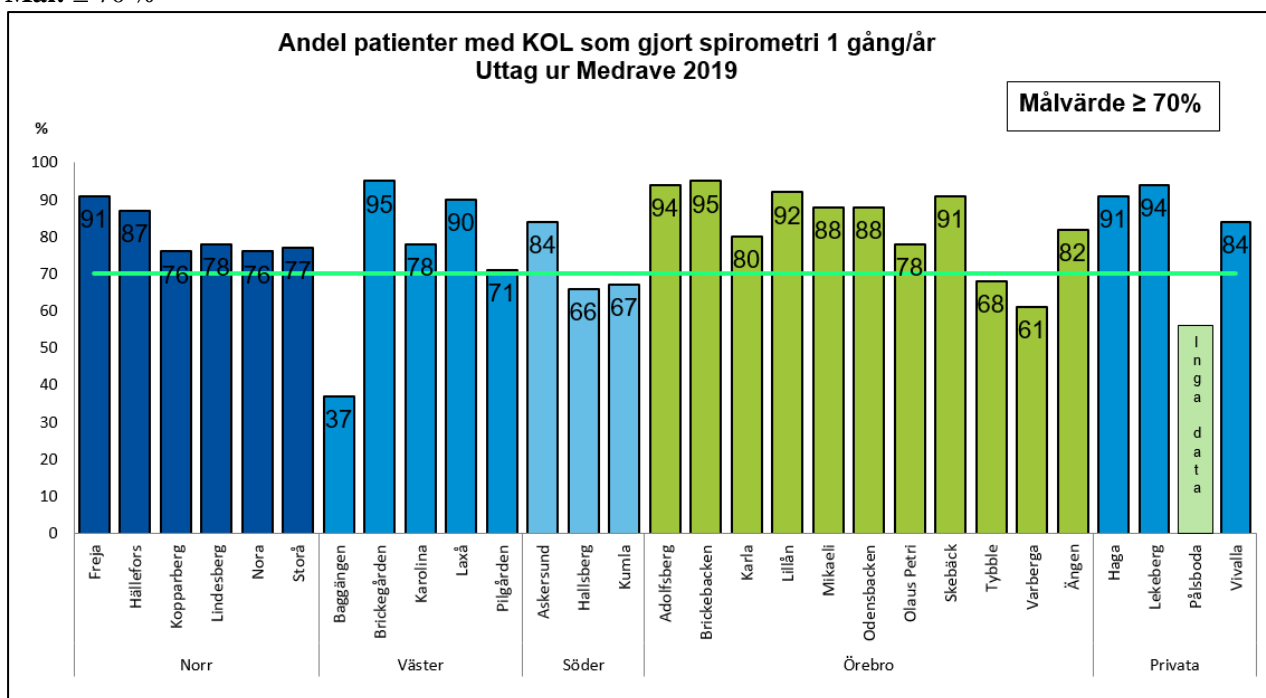
Mål: $\geq 95\%$

Resultat: Ovan visas *antal* rökare med KOL som tackat ja till rådgivande samtal eller kvalificerat rådgivande samtal om tobak, ej andel som är målet. Den linjära grafen visar max antal rökare med KOL diagnos per vårdcentral. Data tas ur Medrave och för Pålsboda kan data därmed inte hämtas.

Mätetal: Andel patienter med KOL som gjort spirometri 1 gång/år

Mål: $\geq 70\%$

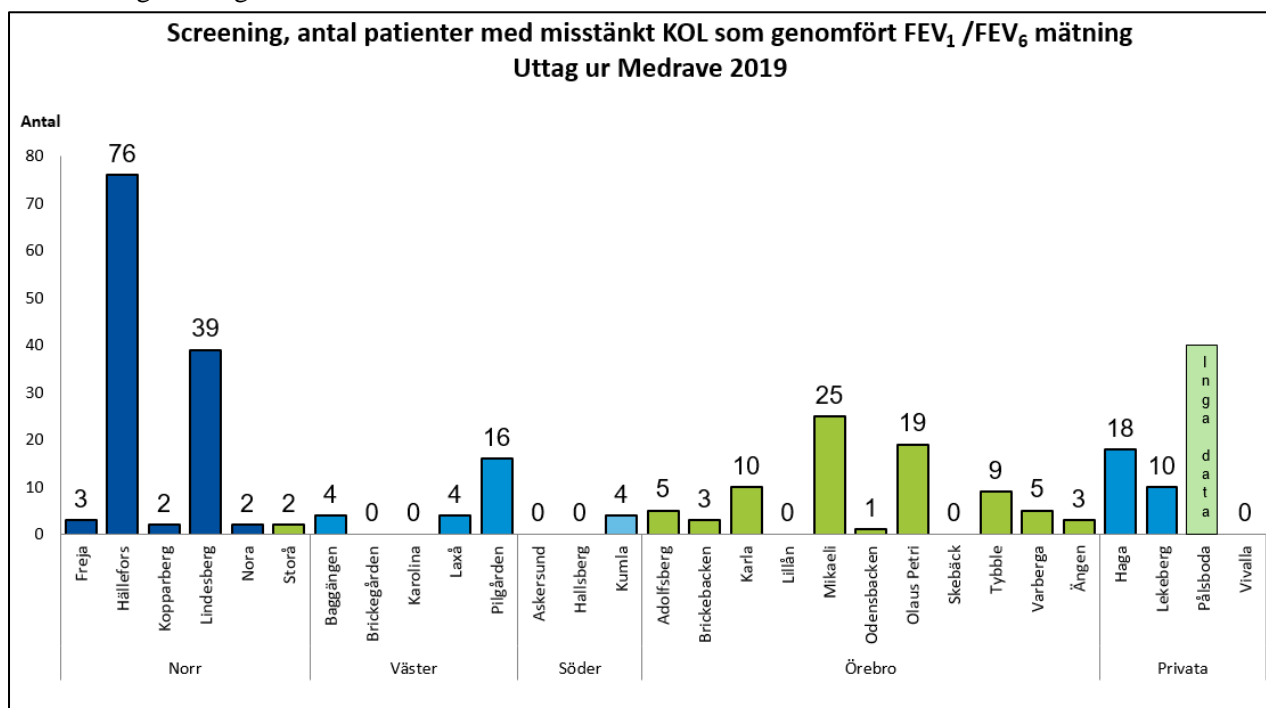

Resultat: 23 vårdcentraler klarar målet 2019 (25 vårdcentraler klarade målet 2018).

Data tas ur Medrave och för Pålsboda kan data därmed inte hämtas.

Mätetal: Antal patienter med misstänkt KOL som genomfört screening FEV₁/FEV₆-mätning

Mål: Att registrering sker

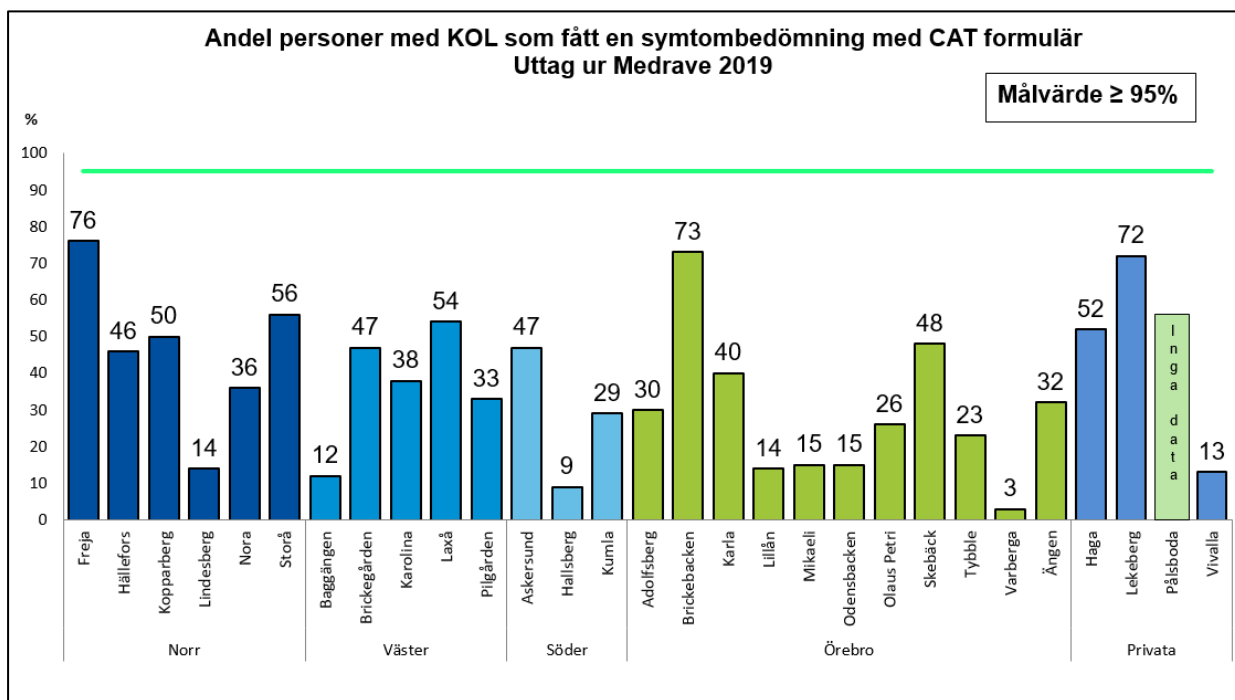

Resultat: Antalet screeningar har sammanlagt ökat med 28 st jämfört med 2018.

Data tas ur Medrave och för Pålsboda kan data därmed inte hämtas.

Mätetal: Andel personer med KOL som har fått symtombedömning med CAT formulär

Mål: >= 95%

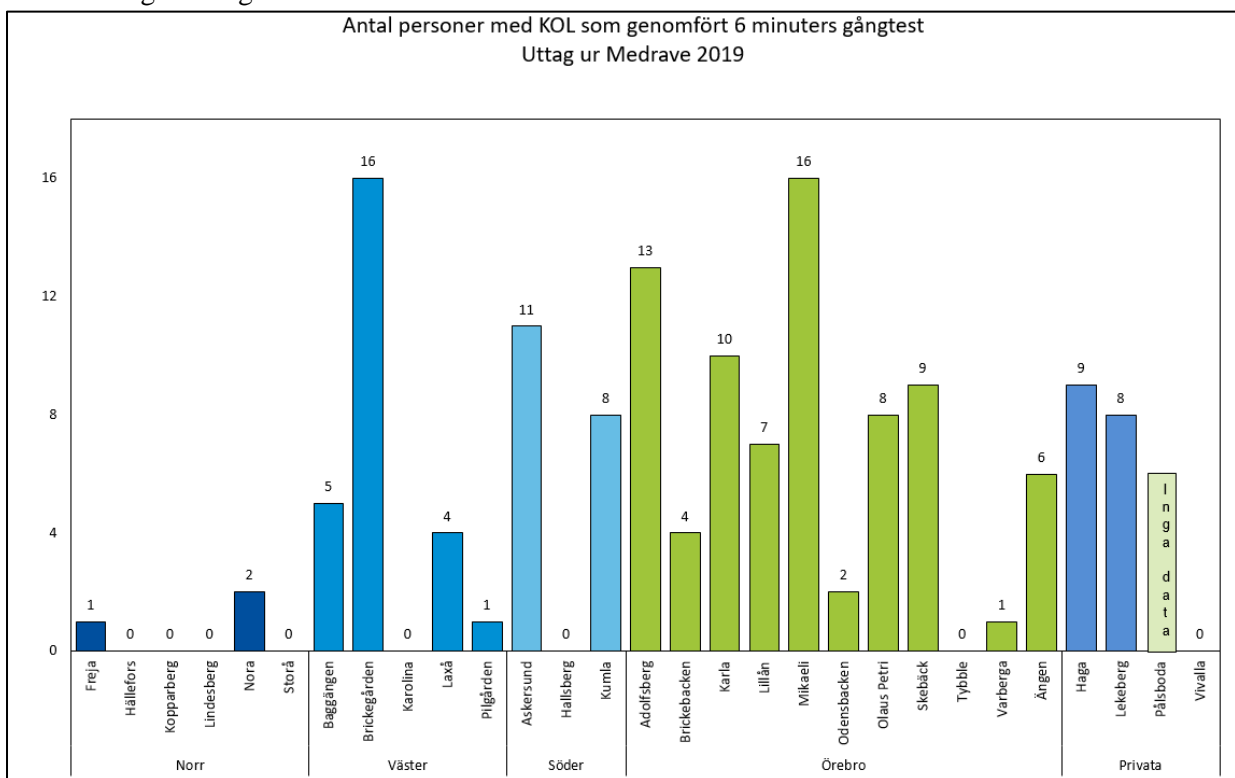

Resultat: Nio vårdcentraler har ökat andelen symtombedömning med CAT jämfört med 2018.

Data tas ur Medrave och för Pålsboda kan data därmed inte hämtas.

Mätetal: Antal personer med KOL som genomfört 6 minuters gångtest

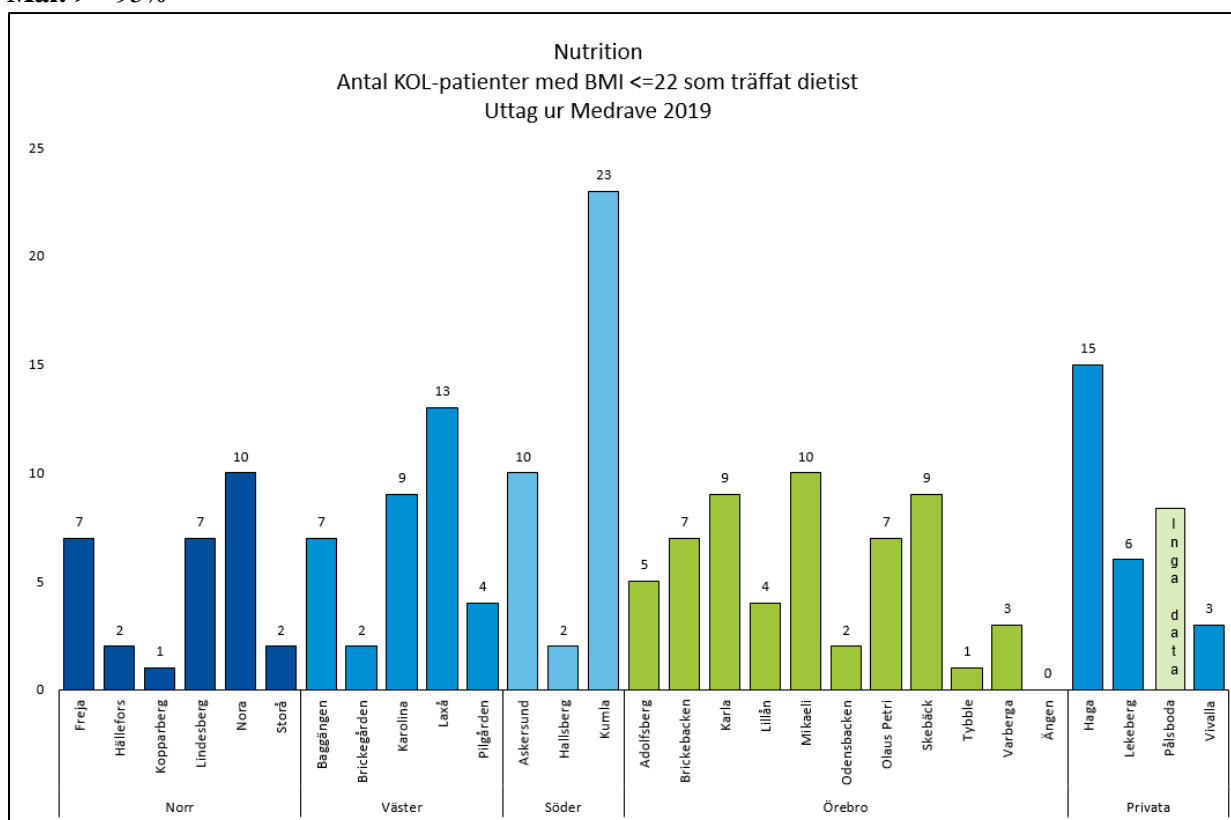
Mål: Att registrering sker

Resultat: Data tas ur Medrave och för Pålsboda kan data därmed inte hämtas. Det totala antalet genomförda 6 minuters gångtest för personer med KOL ligger på samma nivå som 2018

Mätetal: Nutrition. Patienter med BMI ≤ 22 som träffat dietist

Mål: $\geq 95\%$

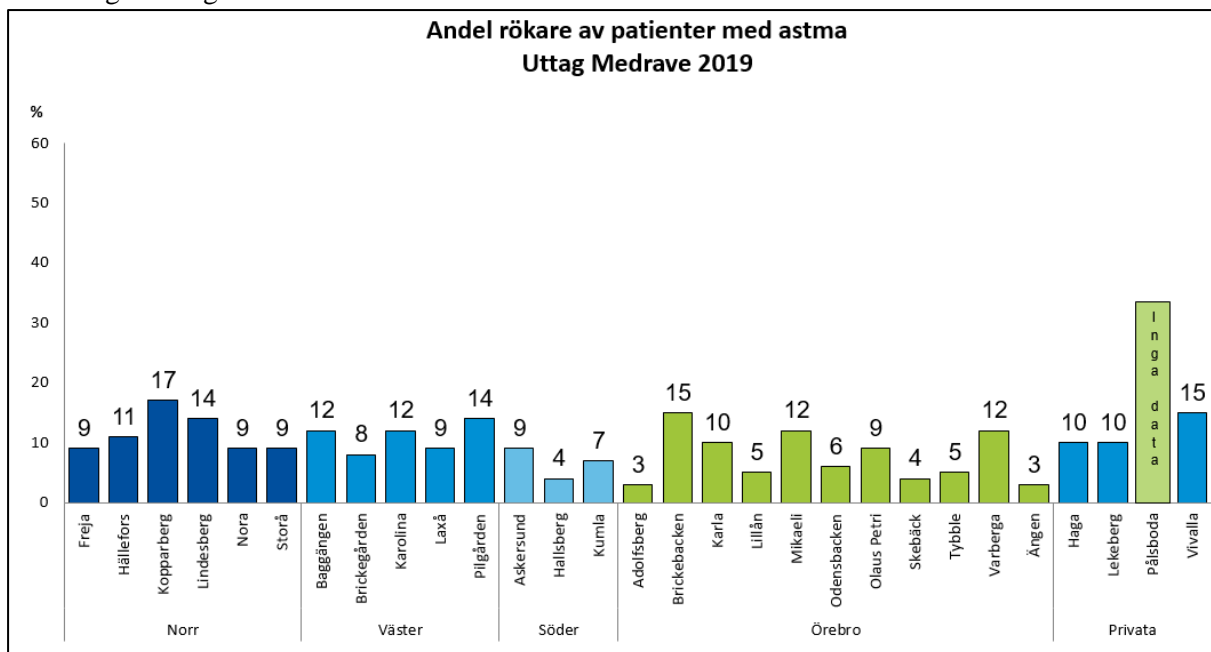

Resultat: Målet är $\geq 95\%$ men diagrammet redovisar *antal* patienter med BMI < 22 . Det sammanlagda antalet för 2019 har ökat jämfört med 2018 med 101 st. Data tas ur Medrave och för Pålsboda kan data därmed inte hämtas.

Astma

Mätetal: Andel rökare av patienter med astma

Mål: Registrering sker.

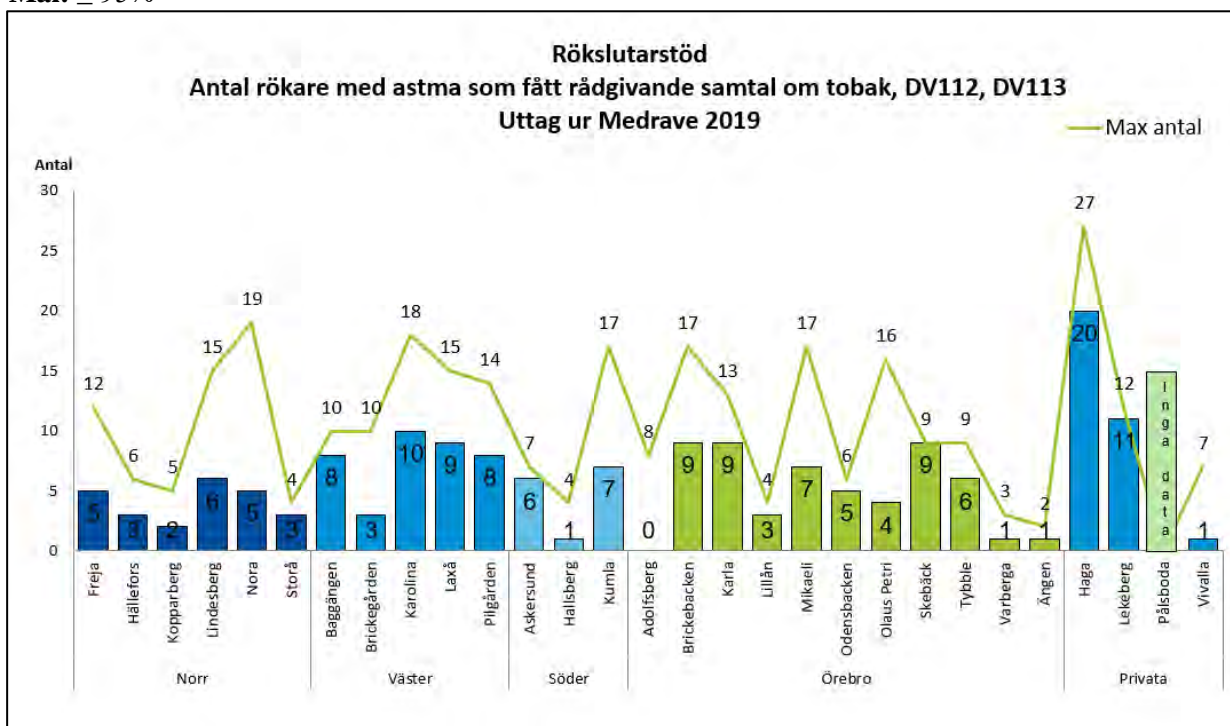
Resultat: Andel patienter med astma som röker där uppgift om tobak finns registrerad senaste 2 åren.

Resultatet för 2019 är likvärdigt resultatet för 2018.

Data tas ur Medrave och för Pålåsoda kan data därmed inte hämtas.

Mätetal: Andel rökare med diagnosen astma som fått rådgivande samtal eller kvalificerat rådgivande samtal om tobak.

Mål: $\geq 95\%$

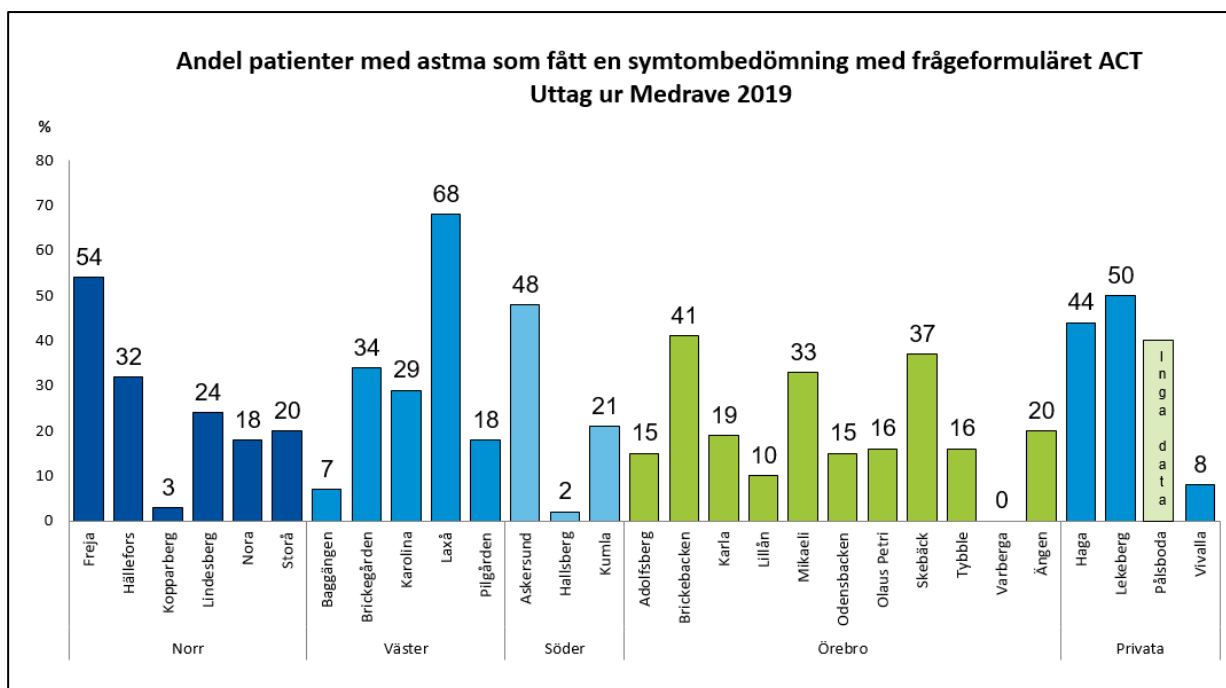

Resultat: Ovan visas *antal* rökare med astma som tackat ja till rådgivande samtal eller kvalificerat rådgivande samtal om tobak, ej andel som är målet. Den linjära grafen visar max antal per vårdcentral.

Data tas ur Medrave och för Pålåsoda kan data därmed inte hämtas.

Mätetal: Erbjudna barn och vuxna med astma symtombedömning med frågeformuläret ACT

Mål: $\geq 95\%$

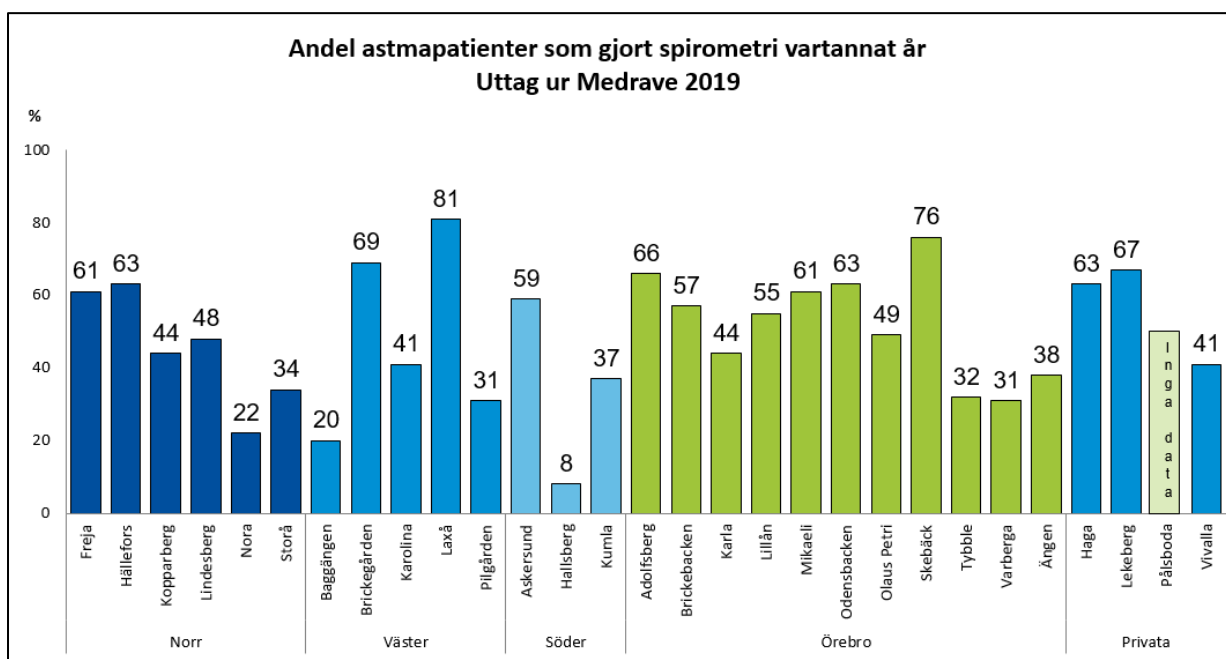

Resultat: Resultatet för 2019 är ungefär likvärdigt resultat för 2018.

Data tas ur Medrave och för Pålsboda kan data därmed inte hämtas.

Mätetal: Spirometri, andel astmapatienter som gjort spirometri vartannat år

Mål: Registrering sker

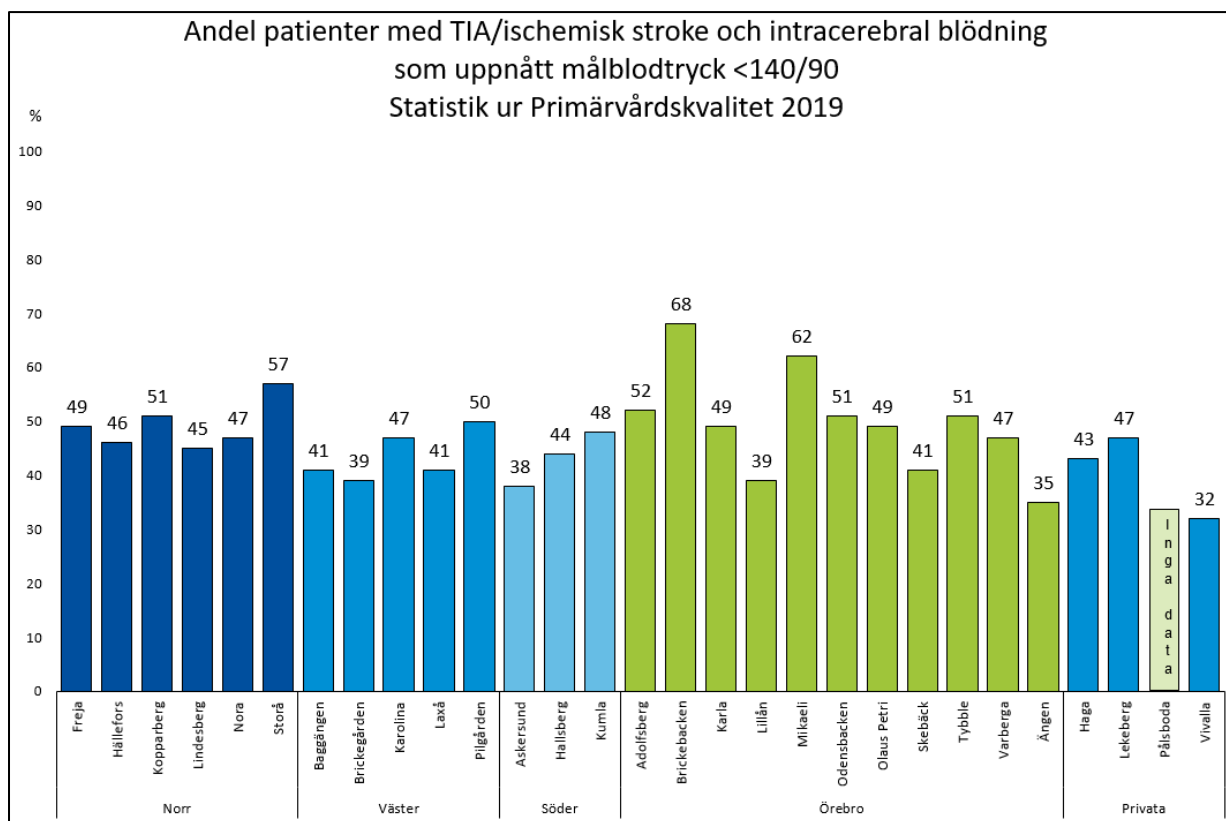
Resultat: En förbättring av andelen astmapatienter som gjort spirometri inom vartannat år har skett på 14 av 29 vårdcentraler under 2019 jämfört med 2018.

Data tas ur Medrave och för Pålsboda kan data därmed inte hämtas.

Stroke

Mätetal: Andel patienter med TIA/ischemisk stroke och intracerebral blödning som uppnått målblodtryck <140/90 mm/Hg

Mål: Jämförande statistik

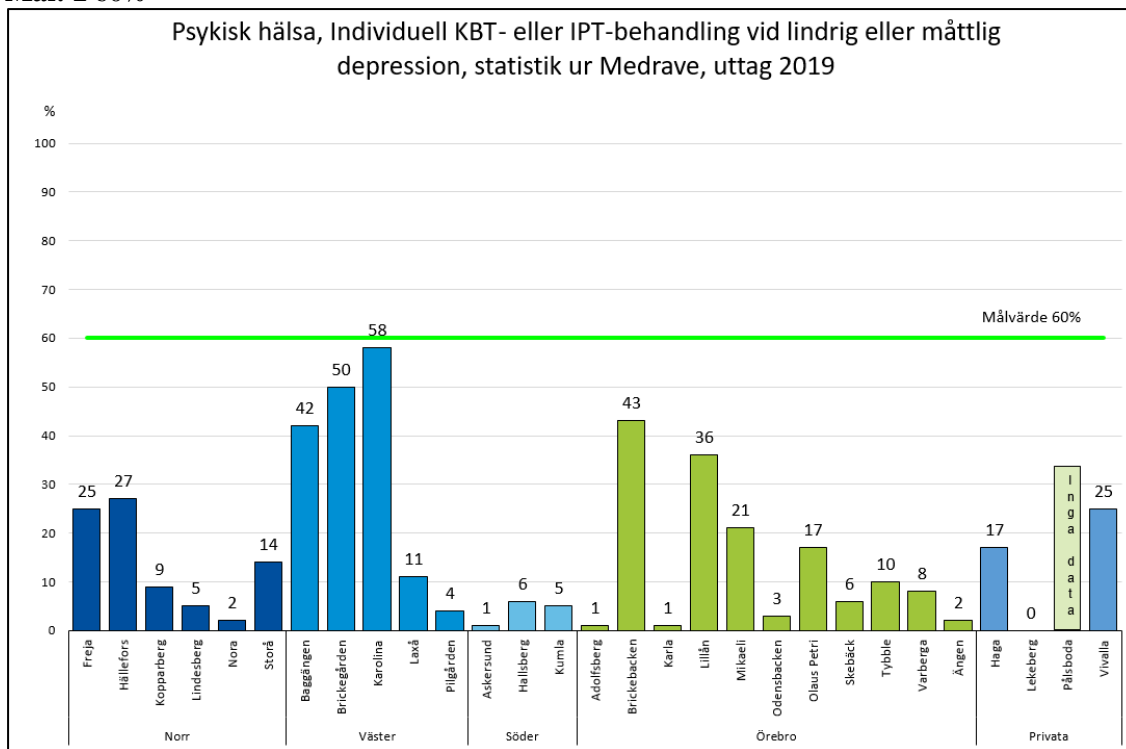
Resultat: Alla vårdcentraler har försämrat resultat jämfört med 2018.

Data tas ur Primärvårdskvalitet och för Pålshoda kan data därmed inte hämtas.

Psykisk hälsa

Mätetal: Individuell KBT eller IPT-behandling vid lindrig eller måttlig depression

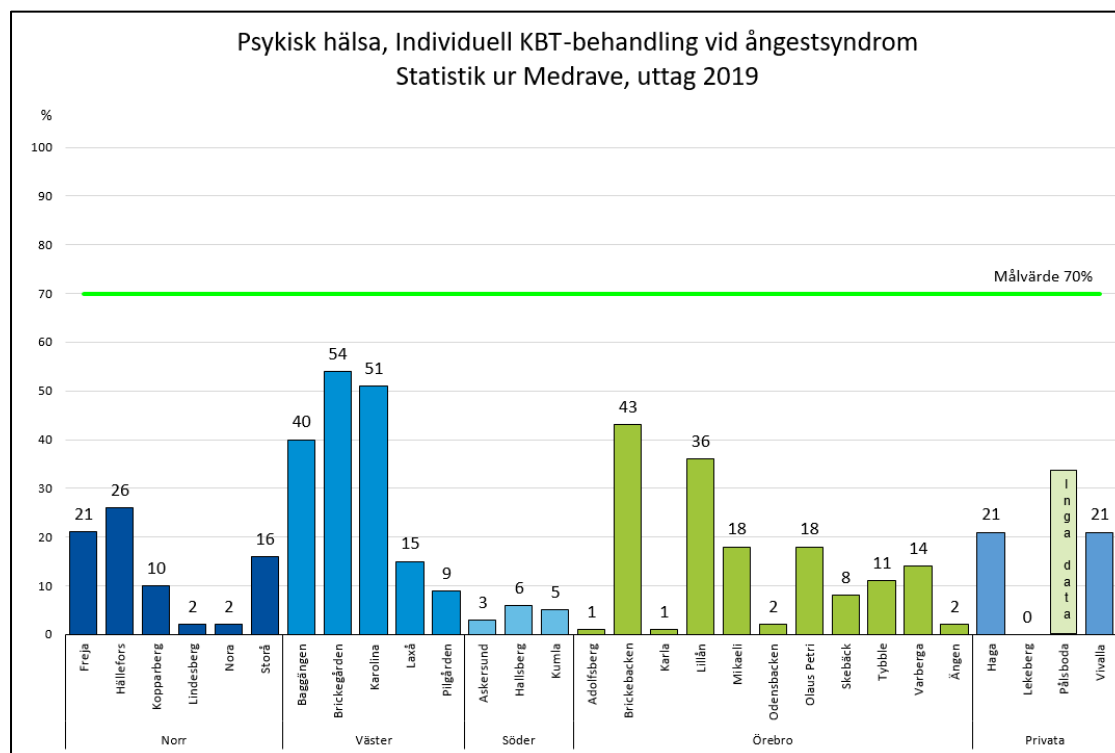
Mål: $\geq 60\%$

Resultat: Ingen vårdcentral klarar målet. Data tas ur Medrave och för Pålsboda kan data därmed inte hämtas.

Mätetal: Individuell KBT-behandling vid ångestsyndrom.

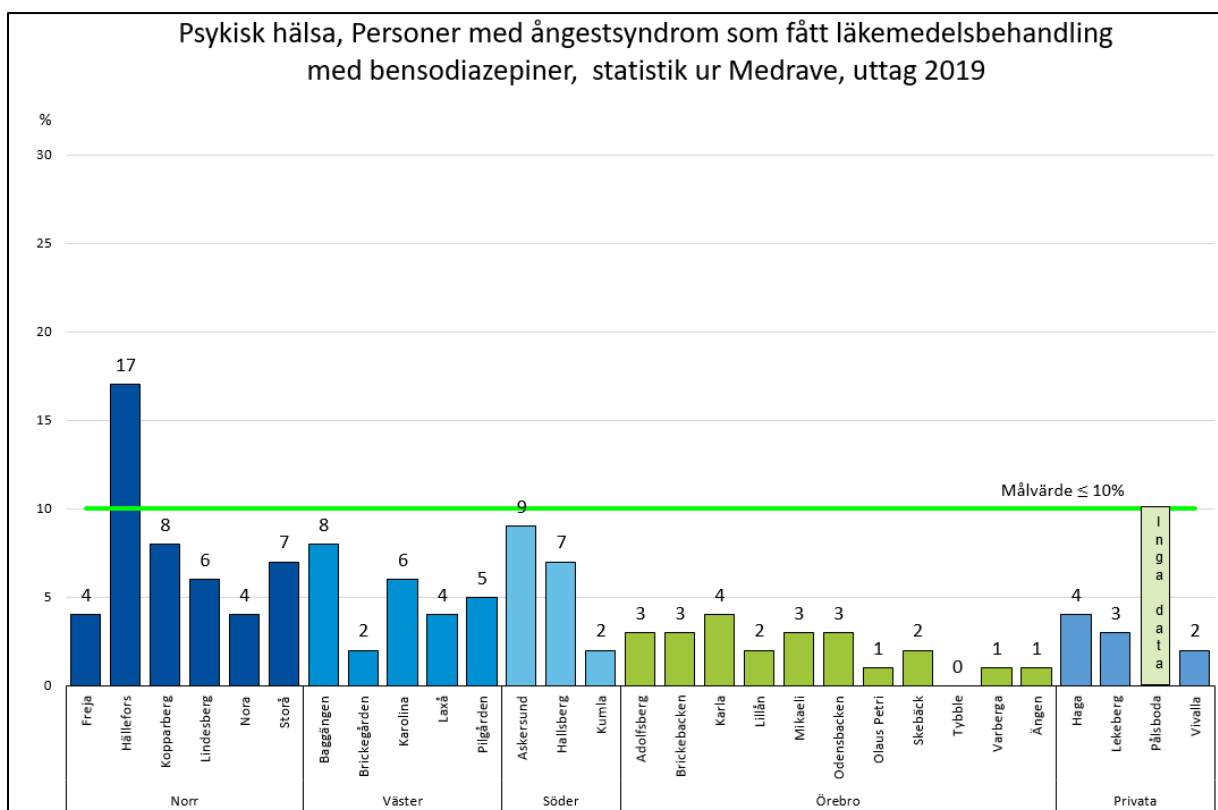
Mål: $\geq 70\%$

Resultat: Ingen vårdcentral klarar målet. Data tas ur Medrave och för Pålsboda kan data därmed inte hämtas.

Mätetal: Personer med ångestsyndrom som fått läkemedelsbehandling med bensodiazepiner

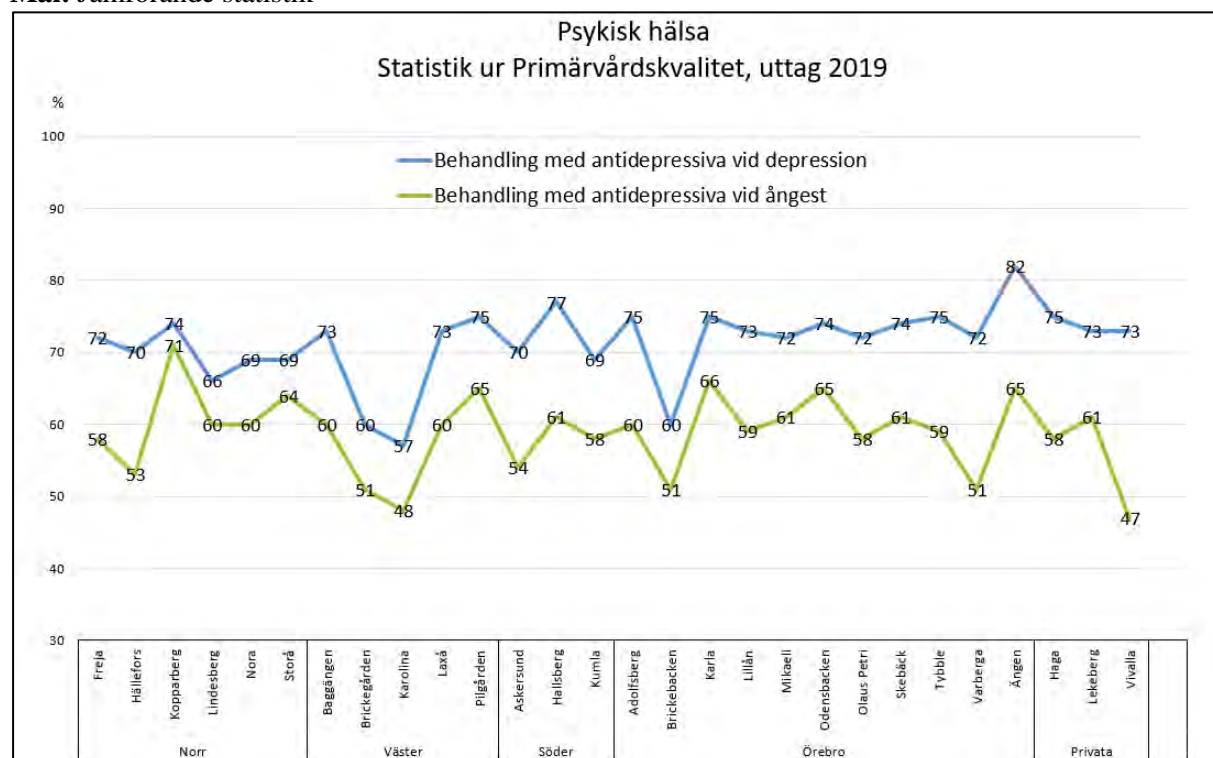
Mål: ≤ 10%

Resultat: Alla vårdcentraler utom en klarar målet. Data tas ur Medrave och för Pålsboda kan data därmed inte hämtas.

Mätetal: Behandling med antidepressiva vid depression och behandling med antidepressiva vid ångest

Mål: Jämförande statistik

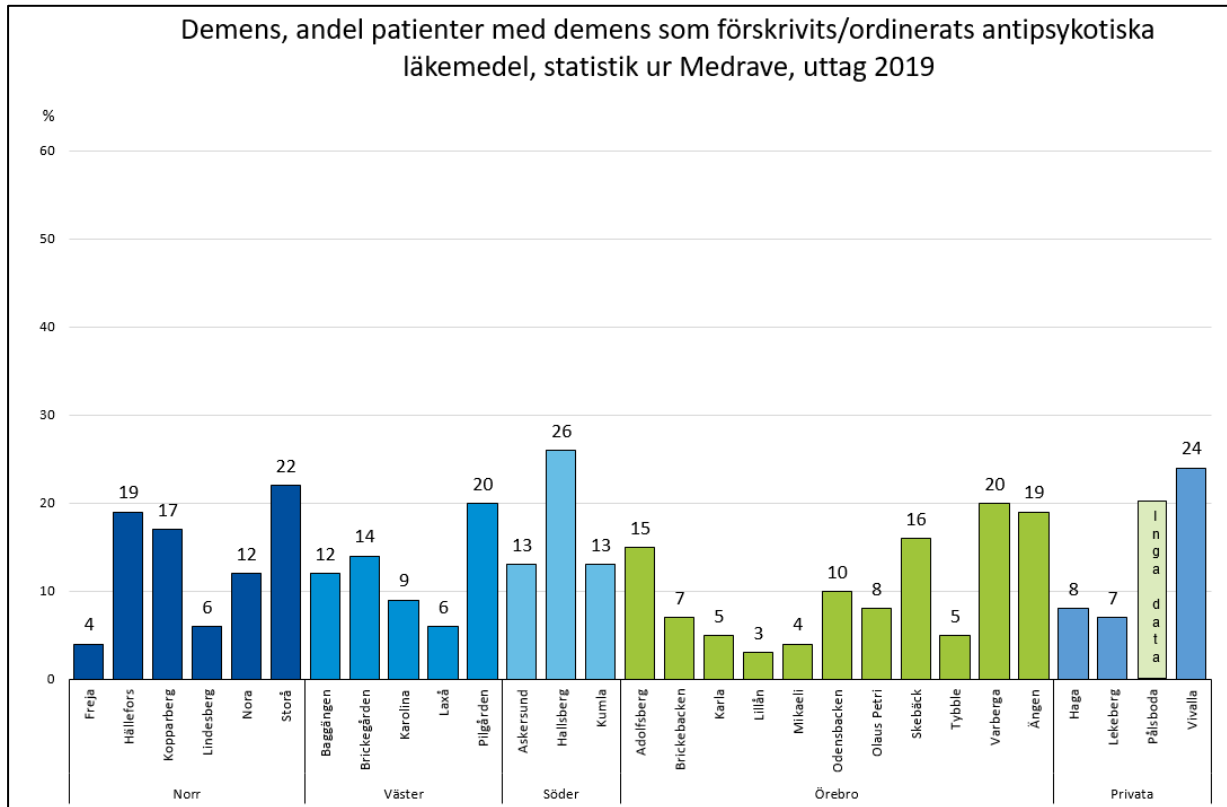

Resultat: Data tas ur Primärvårdskvalitet och för Pålsboda kan data därmed inte hämtas.

Demens

Mätetal: Andel patienter med demens som förskrivits/ordinerats antipsykotiska läkemedel

Mål: Jämförande statistik

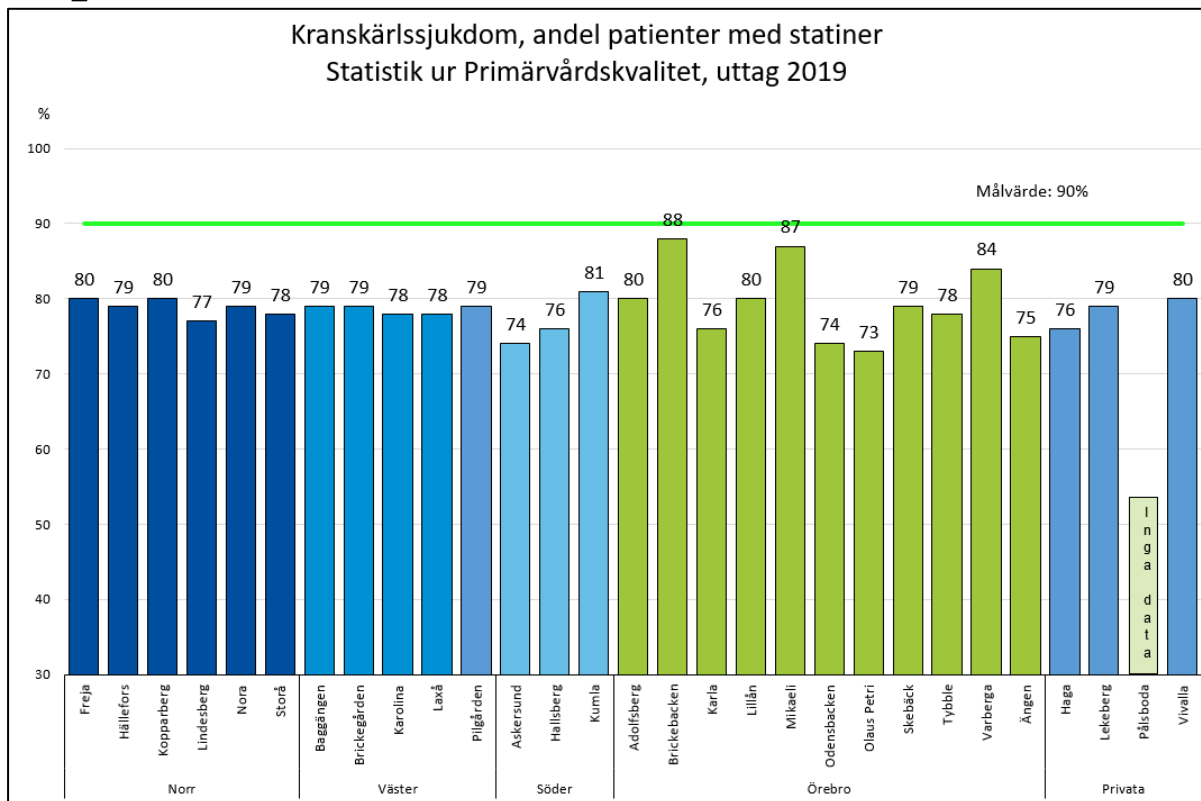

Resultat: Data tas ur Medrave och för Pålsboda kan data därmed inte hämtas.

Kranskärslssjukdom

Mätetal: Behandling med statiner vid kranskärslssjukdom

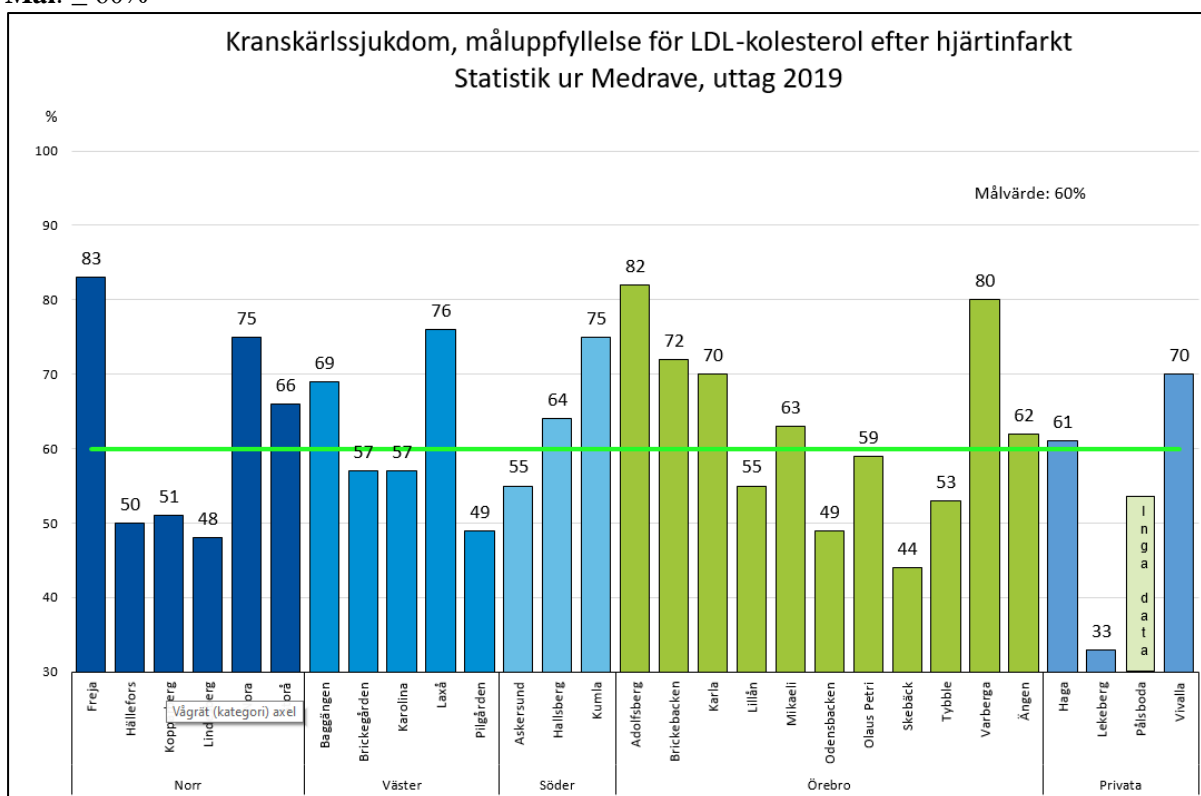
Mål: $\geq 90\%$

Resultat: Data tas ur Primärvårdskvalitet och för Pålssboda kan data därmed inte hämtas.

Mätetal: Måluppfyllelse för LDL-kolesterol efter hjärtinfarkt

Mål: $\geq 60\%$

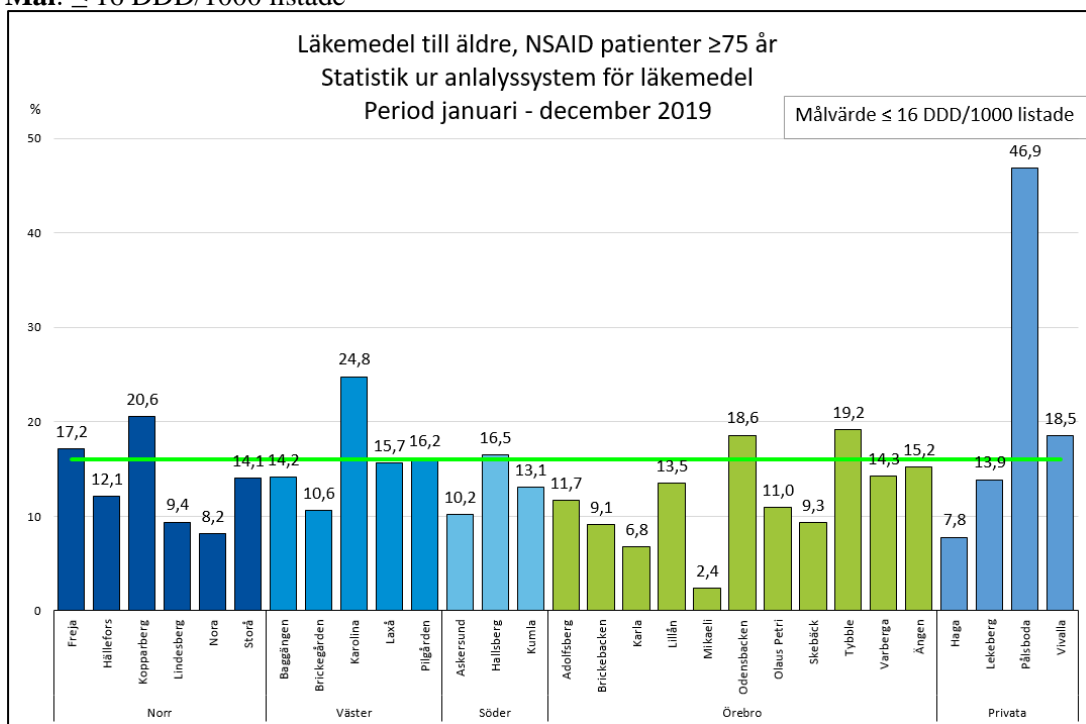

Resultat: Data tas ur Medrave och för Pålssboda kan data därmed inte hämtas.

Läkemedel

NSAID till äldre ≥ 75 år (NSAID, Nonsteroidal anti-inflammatory drugs, är olämpligt som läkemedel för äldre på grund av ökad risk för biverkningar gruppen).

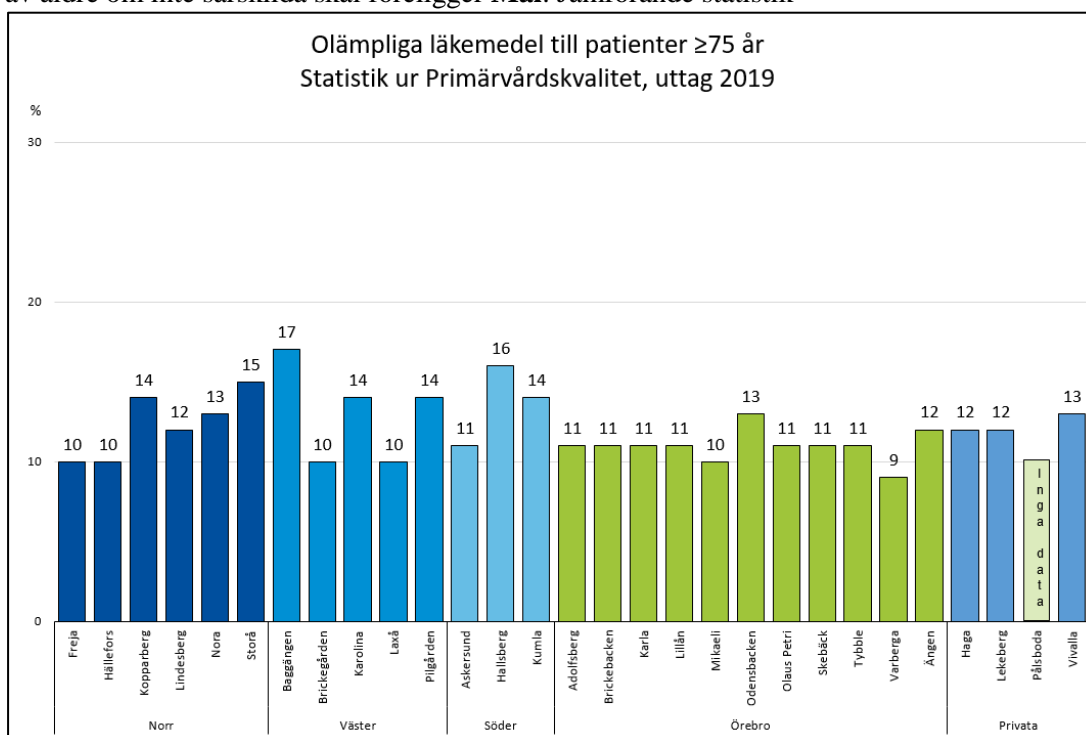
Mål: ≤ 16 DDD/1000 listade

Resultat: Alla vårdcentraler utom nio klarar att nå under målet ≤ 16 DDD/1000 listade.

Olämpliga läkemedel

Mätetal: Andel patienter ≥ 75 år som förskrivits och/eller ordinerats läkemedel som bör undvikas av äldre om inte särskilda skäl föreligger **Mål:** Jämförande statistik

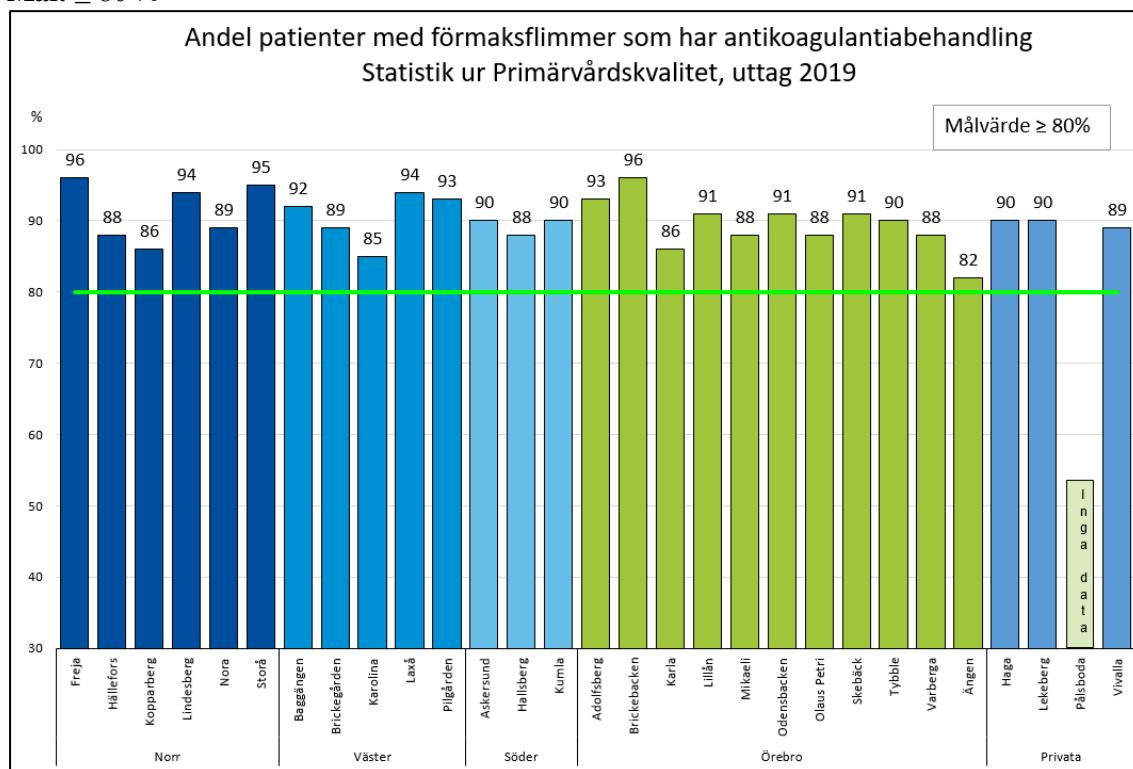

Resultat: En liten minskning under 2019 på de flesta vårdcentraler i länet jämfört med resultat 2018 vilket är ett positivt resultat. Data tas ur Primärvårdskvalitet och för Pålåsöda kan data därmed inte hämtas.

Antikoagulantia vid förmaksflimmer och riskfaktor för stroke

Mätetal: Andel patienter med förmaksflimmer som har antikoagulantibehandling

Mål: $\geq 80\%$

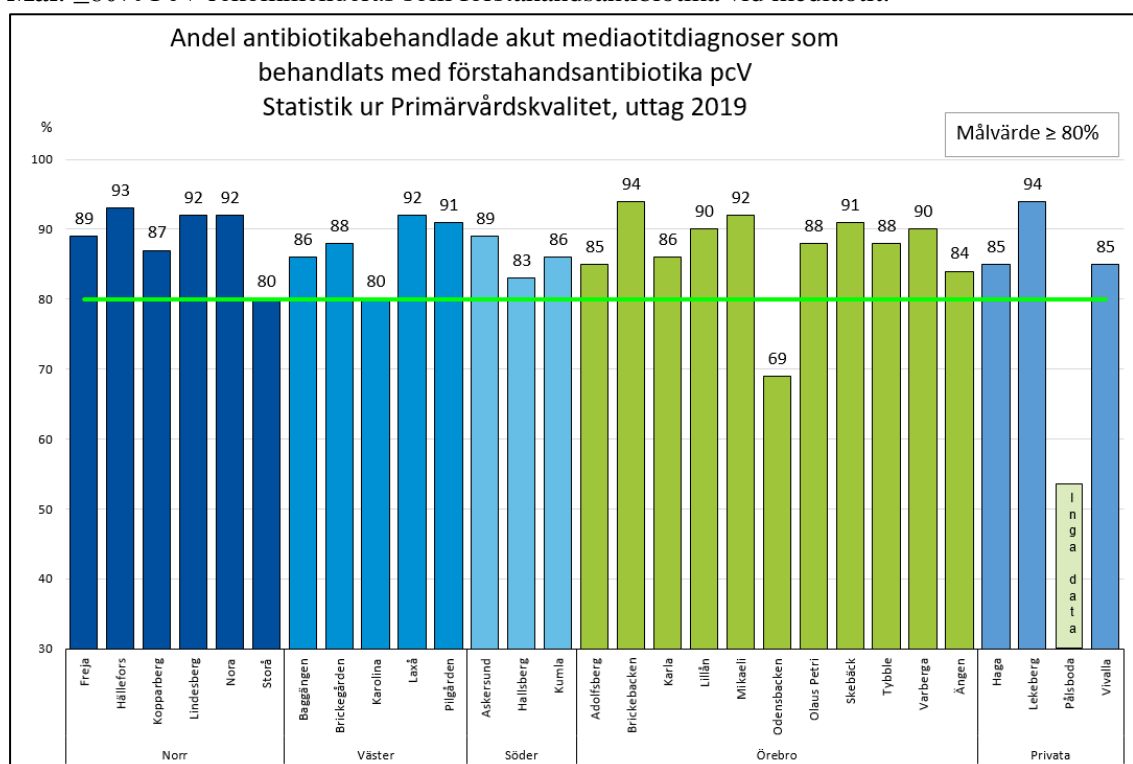

Resultat: Alla vårdcentraler har klarat målet 2019. Data för Pålåsoda kan inte hämtas.

Penicillin V

Mätetal: Andel antibiotikabehandlade akut mediaotitdiagnoser som behandlas med förstahandsantibiotika pcV

Mål: $\geq 80\%$ PcV rekommenderas som förstahandsantibiotika vid mediaotit.

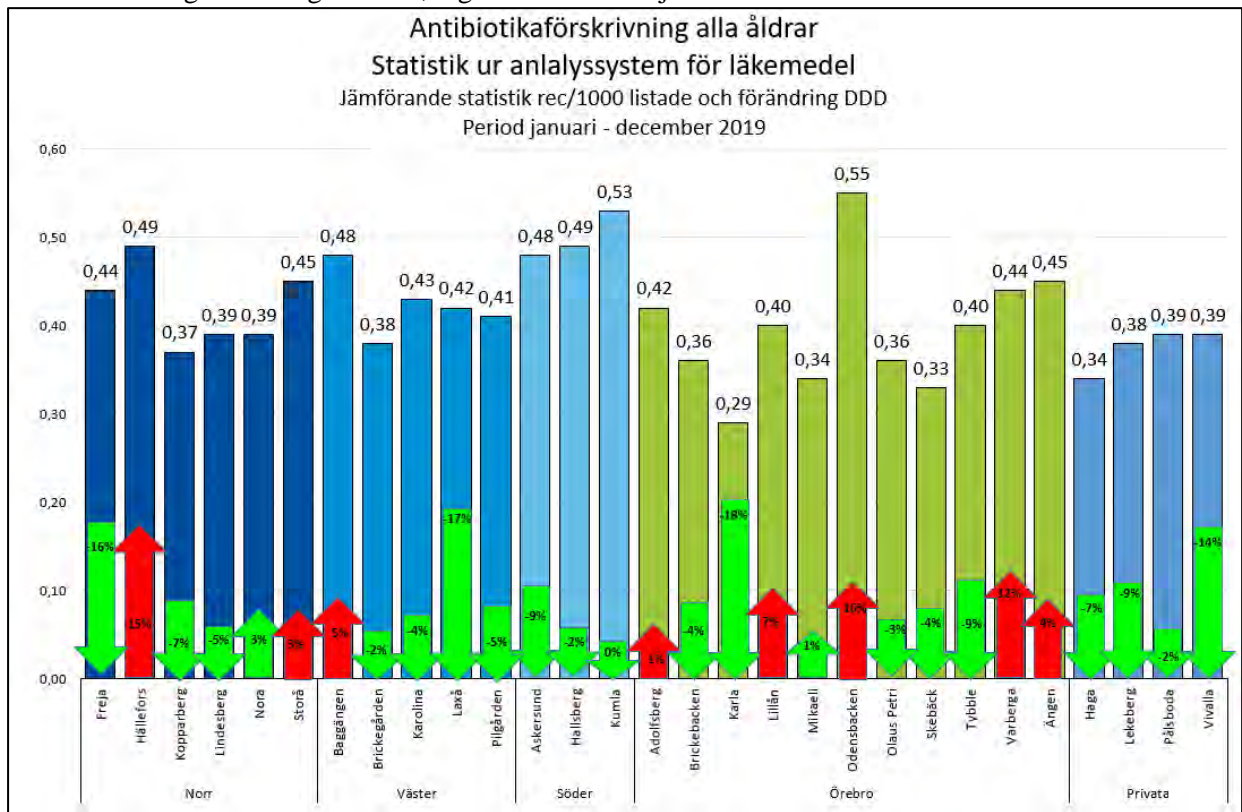

Resultat: Alla utom en vårdcentral når målet. Data för Pålåsoda kan inte hämtas.

Antibiotikaförskrivning alla åldrar

Mätetal: Antal reciper i relation till antal listade

Mål: Minskning från föregående år, utgå från bästa tredjedelen utifrån antal listade

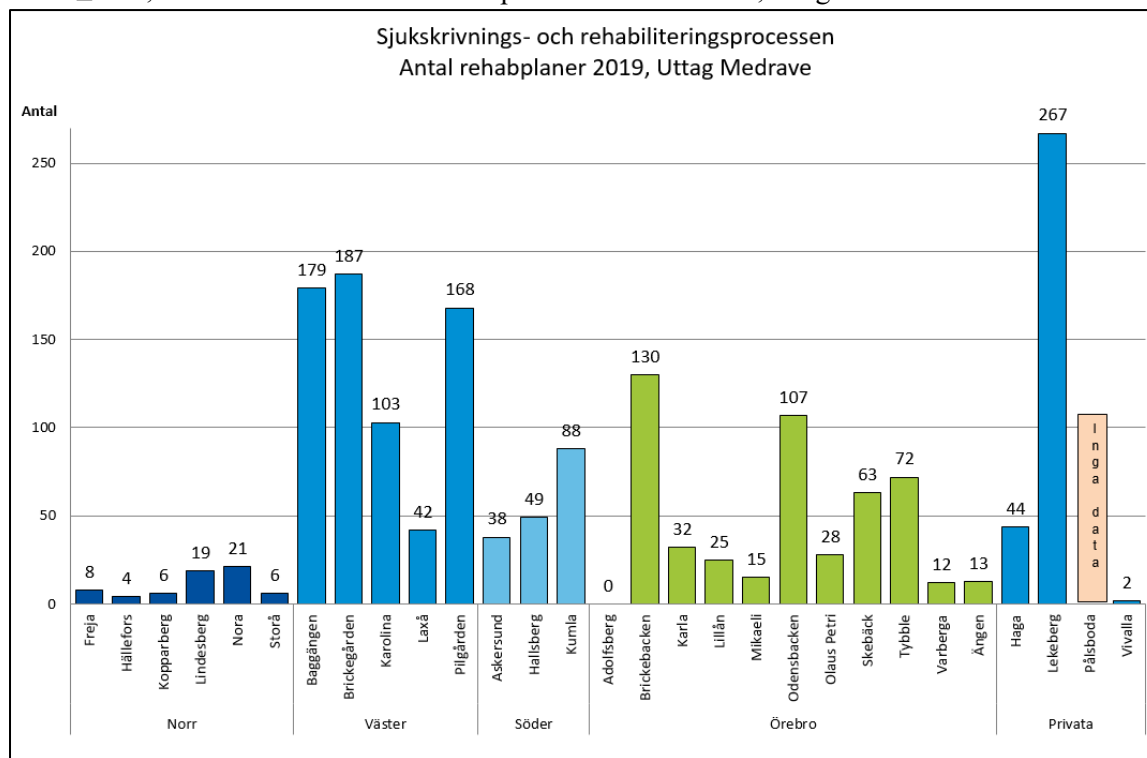

Resultat: 21 vårdcentraler har klarat målet.

13. Sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen

Mätetal: Rehabplan finns dokumenterad för alla sjukskrivna ≥ 60 dagar (KVÅ-kod)

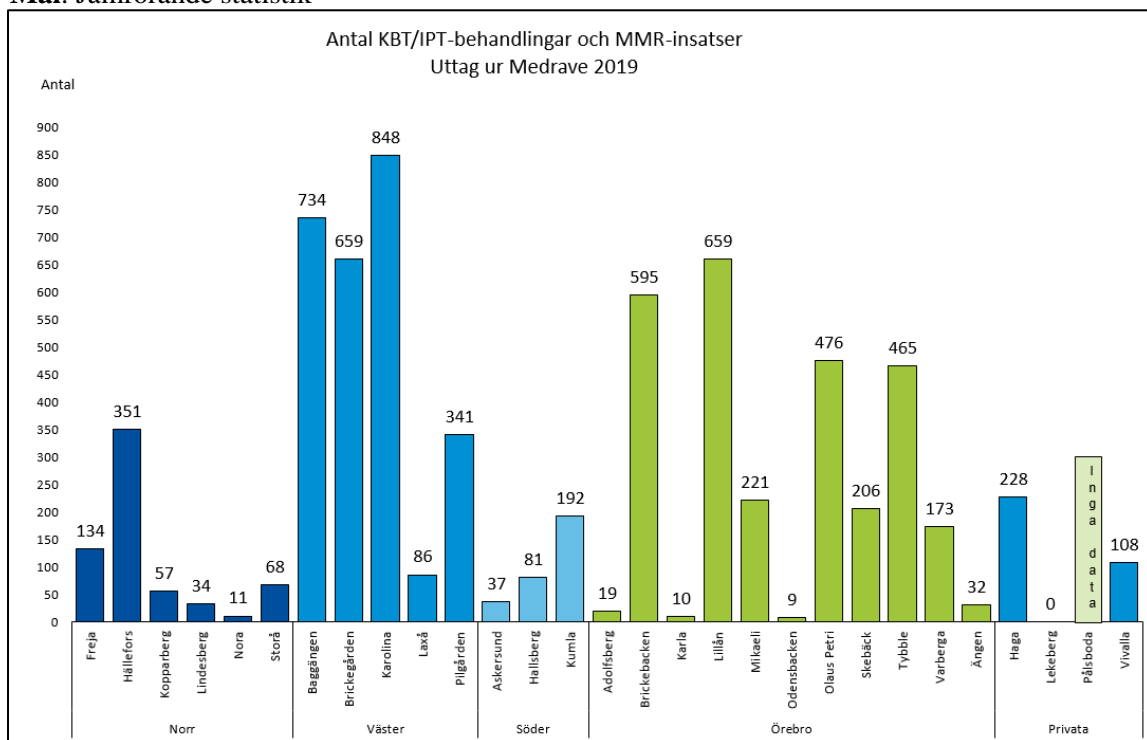
Mål: $\geq 90\%$, redovisas dock nedan i antal per vårdcentral och år, uttag ur Medrave

Resultat: Diagrammet redovisar antal rehabplaner är 1.728 st för år 2019 vilket är en ökning med 465 st rehabplaner jämfört med 2018. Inga data för Pålshoda.

Mätetal: Antal KBT/IPT-behandlingar och MMR insatser

Mål: Jämförande statistik

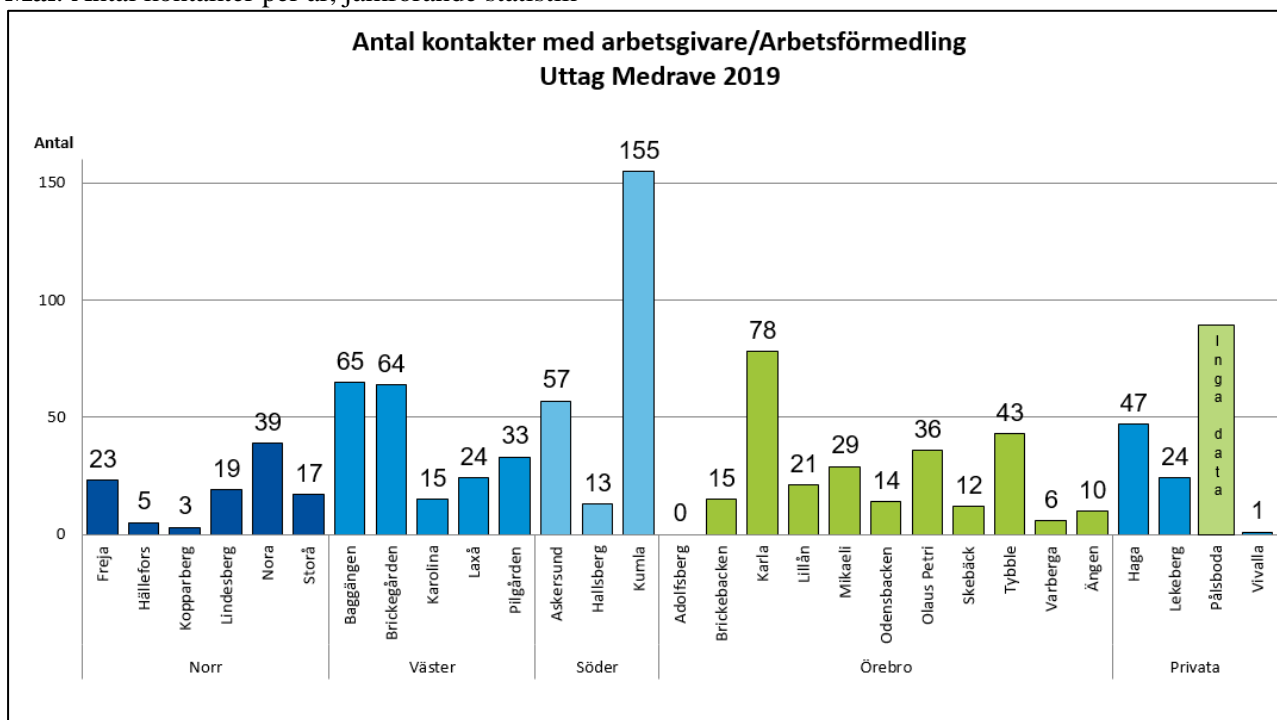

Resultat: Sammanlagt antal för 2019 är 6.834 st vilket är en fördubbling jämfört 2018.

Pålshodas resultat kan inte mätas.

Mätetal: Antal kontakter med arbetsgivare/arbetsförmedling

Mål: Antal kontakter per år, jämförande statistik

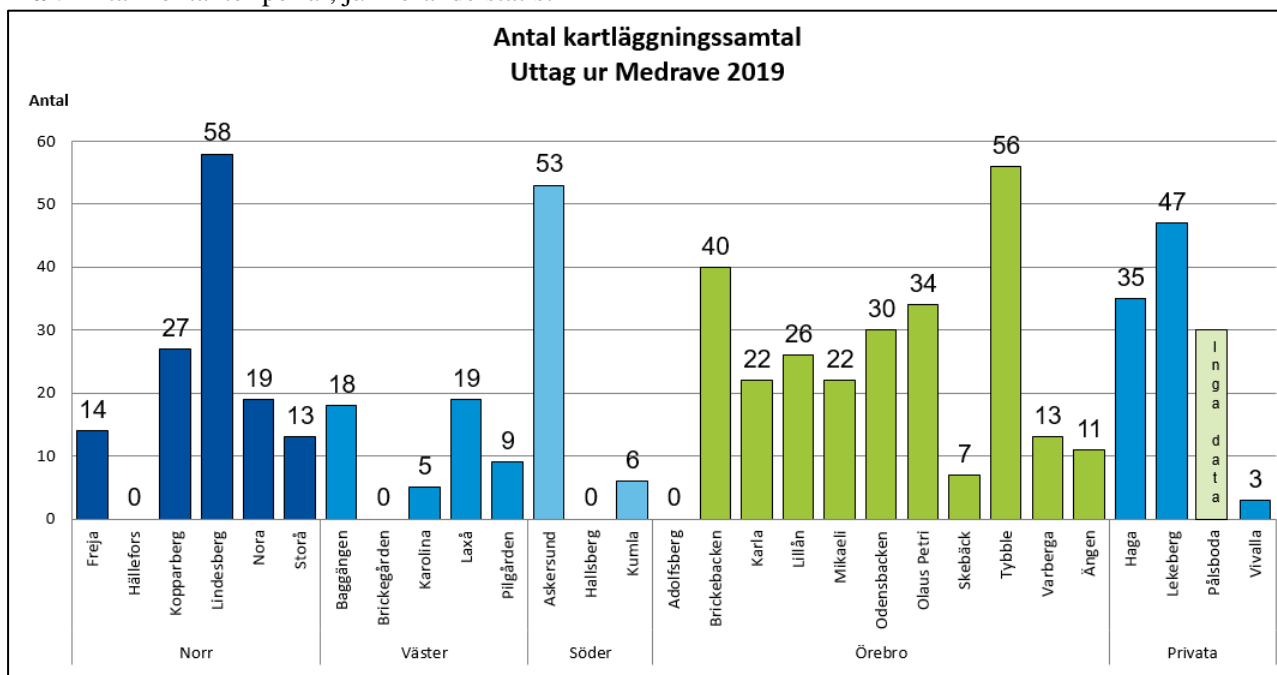

Resultat: Sammanlagt antal för 2019 är 868 st vilket är en ökning jämfört 2018 (520 st).

Pålsbodas resultat kan inte mätas. Uttag ur Medrave.

Mätetal: Antal kartläggningssamtal

Mål: Antal kontakter per år, jämförande statistik

Resultat: Sammanlagt antal för 2019 är 587 st vilket är en ökning jämfört 2018 (492 st).

Pålsbodas resultat kan inte mätas. Uttag ur Medrave.

14. Deltagande i läkemedelskommitténs arbete

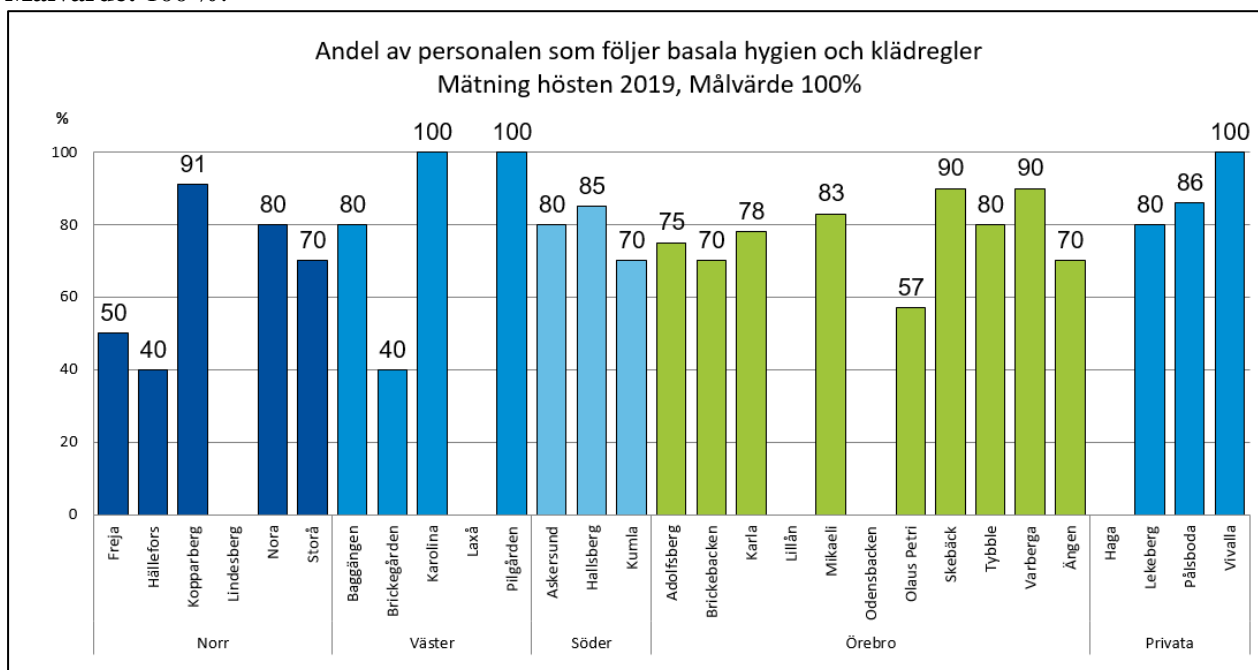
Läkemedelskommittén besöker alla vårdcentraler där läkare deltar.

15. Patientsäkerhet

Följsamhet till basala hygienrutiner

Mätetal: Andel av personalen som följer basala hygienrutiner. Mäts två gånger per år.

Målvärde: 100 %.

Resultat: Resultatet visar senaste mätningen, hösten 2019. Tre vårdcentraler nådde målet 100%, vilket är färre än förra året. Inga resultat finns för Lindesbergs vårdcentral, Laxå vårdcentral, Lillåns vårdcentral, Odensbackens vårdcentral och Capio vårdcentral Haga.

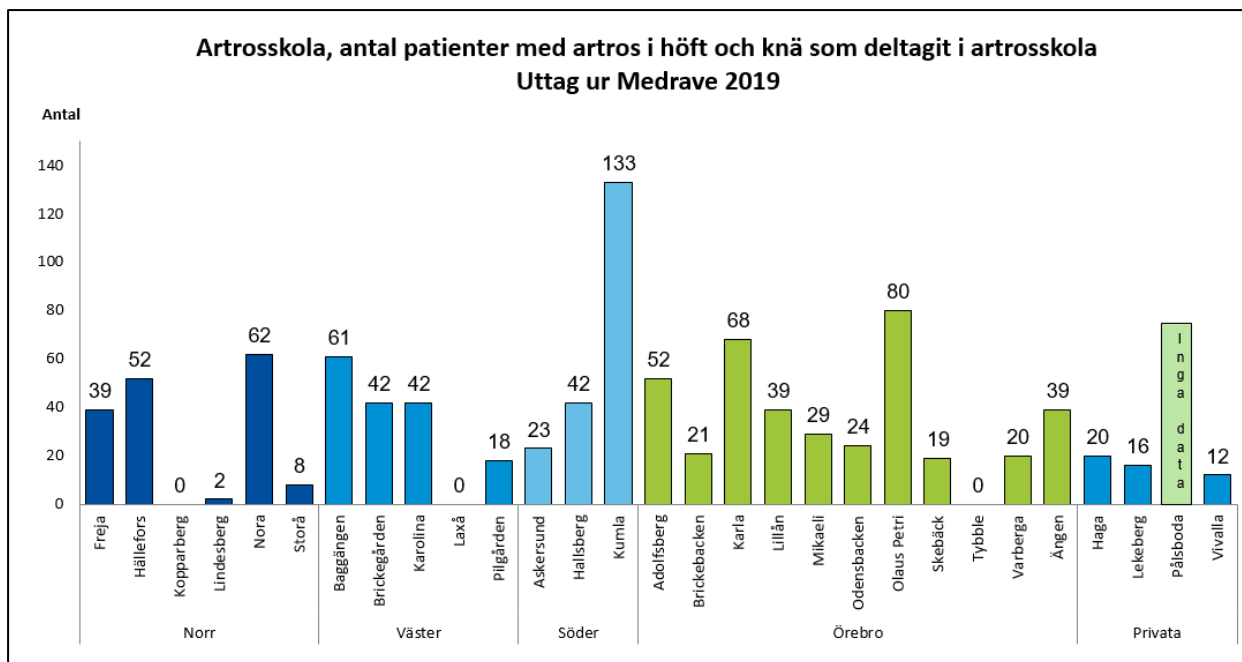
Patientsäkerhetsberättelse

Region Örebro län skriver en samlad patientsäkerhetsberättelse som innefattar alla offentligt drivna vårdcentraler. Capio närsjukvård lämnar en gemensam för Haga och Lekeberg. Vivalla/Lundby och Pålsboda lämnar egna.

16. Rörelseorganens sjukdomar

Mätetal: Antal patienter med artros i höft och knä som deltagit i artrosskola

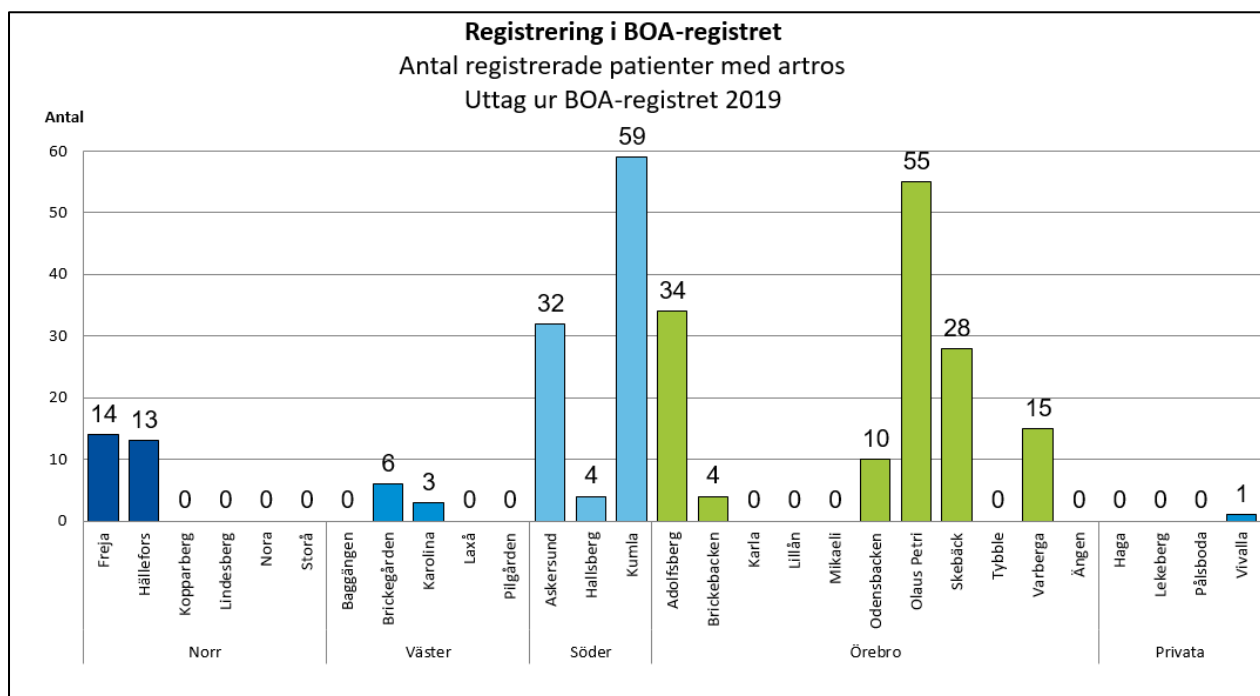
Målvärde: Jämförande statistik

Resultat: Uttag ur Medrave. Pga förändring i uttaget kan vi inte jämföra tidigare års siffror. Inga resultat för Pålshoda.

Mätetal: Registrering i BOA-registret, antal registrerade patienter med artros

Målvärde: Registrering har påbörjats, statistik ur BOA-registret

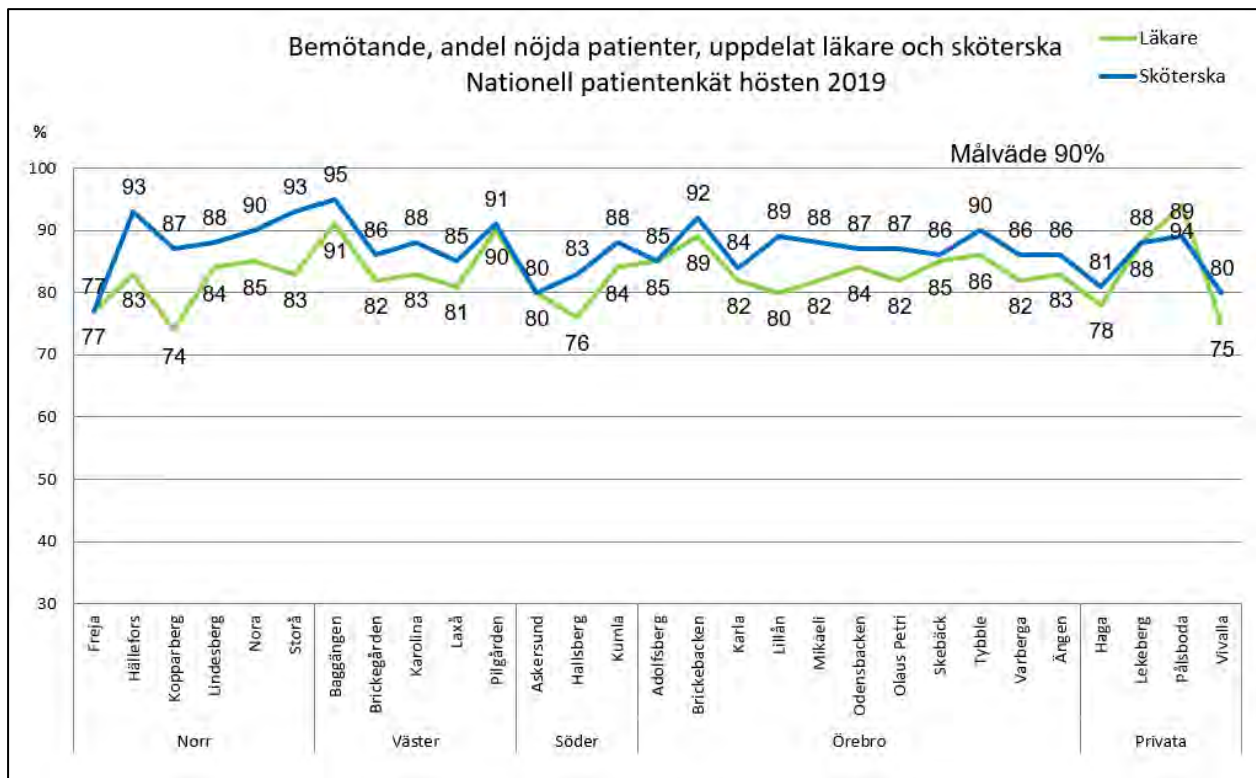

Resultat: 2019 har sammanlagt 278 registreringar i BOA-registret gjorts, vilket är 98 färre än 2018. Inga resultat för Pålshoda.

17. Bemötande

Mätetal: Andel nöjda patienter, resultat ifrån Nationell patientenkät hösten 2019, enkät görs vartannat år

Mål: $\geq 90\%$

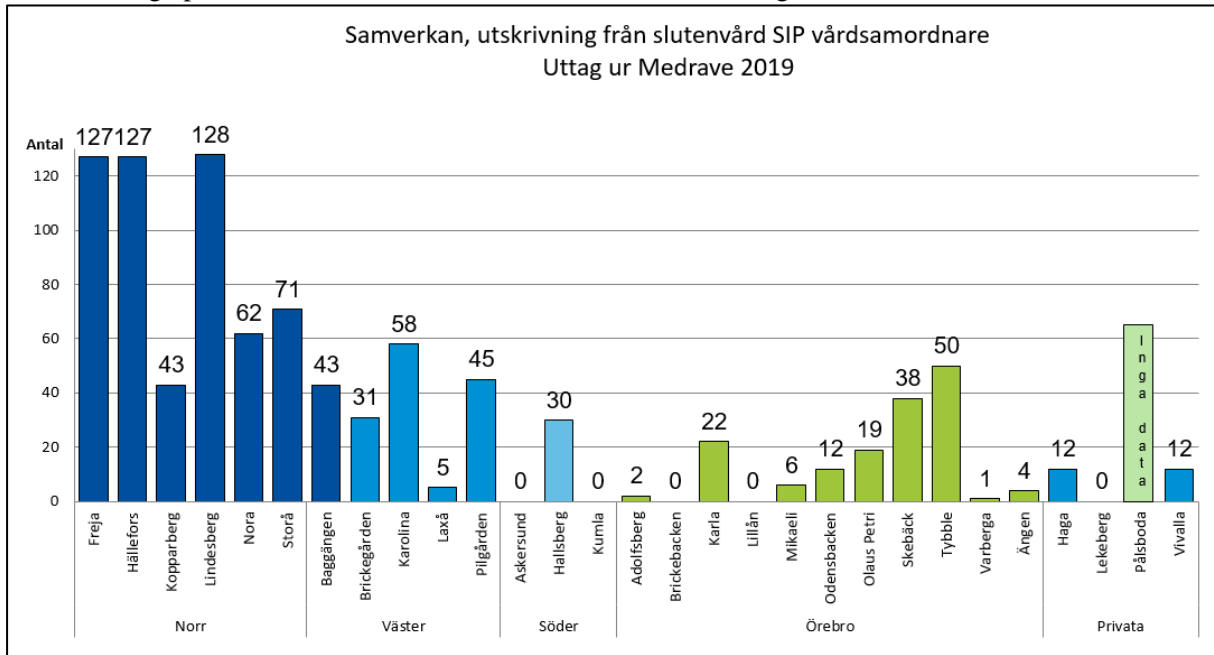

Resultat: 17 vårdcentraler har förbättrat sina resultat gällande läkare jämfört med Nationell patientenkät 2017. Tre vårdcentraler nådde målet 90% gällande läkare och sju vårdcentraler nådde målet 90% gällande sköterskor.

18. Process kring utskrivning från slutenvård, uppdrag vårdsmordnare

Mätetal: SIP är genomförd enligt gällande rutin i samband med utskrivning från slutenvård

Mål: Samtliga patienter som bedöms skall erhålla SIP skall tillfrågas, 100%

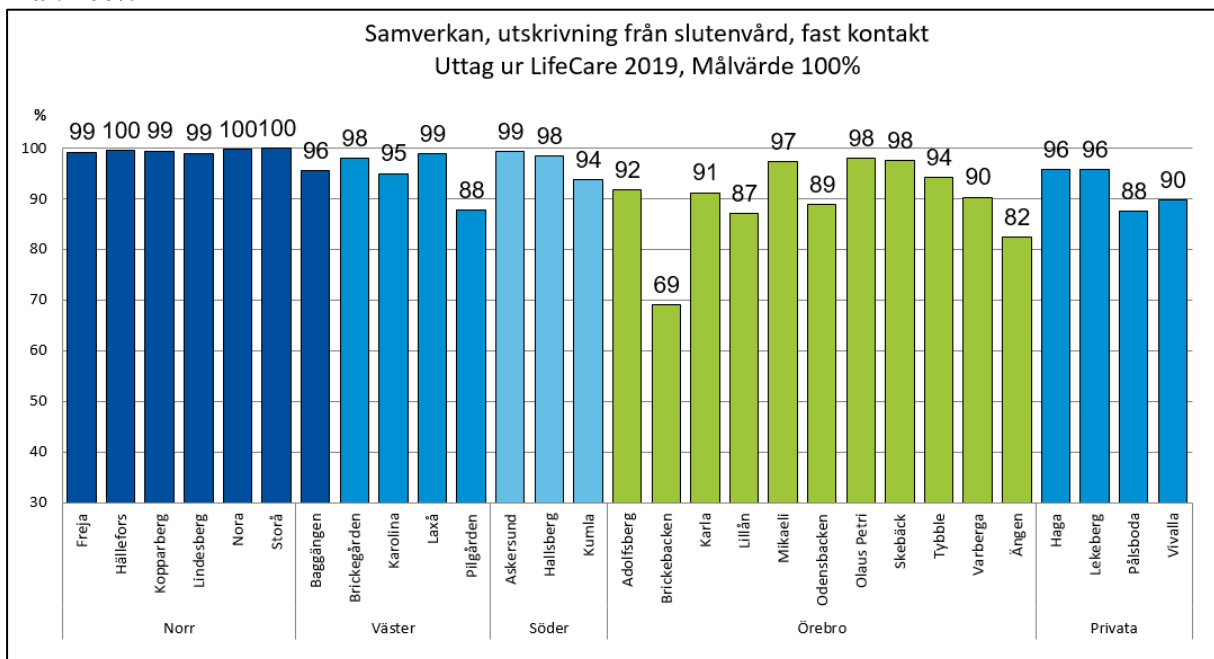

Resultat: Det sammanlagda antalet SIP:ar har ökat med nästan 200 st 2019 jämfört med 2018. Det är en stor variation mellan vårdcentralerna hur bra man har kommit igång med detta arbete.

Inga uppgifter finns för Pålshoda.

Mätetal: Fast vårdkontakt är utsedd enligt gällande rutin i samband med utskrivning från slutenvård

Mål: 100%

Resultat: Tre vårdcentraler når målvärdet 100%, flera vårdcentraler är nära att nå målet.

Resultatet för 2019 är bättre i genomsnitt än 2018.

Sammanställning övrig uppföljning - Hälsoval/primärvård 2019 (sid 1)

Område	Diabetes				Demens				Kranskärlsjukdom				Stroke
	HbA1c andel med värde <52 mmol/mol av tot antalet reg	HbA1c andel med värde >70 mmol/mol av tot antalet reg	Bloodtryck andel där blodtr <140/85 av tot antalet reg	Fotundersökning andel som genomgått 1 gång/år	Ögonbottenfoto andel som genomgått undersökning	Ickerkare andel av totalt antal reg	Gruppupplidn	Andel pat med demens som förskrivits/ordinerats antipsykotiska läkemedel	Behandling med statiner	Måluppföljelse för LDL-kolesterol efter hjärtinfarkt	Mål > =90 %	Mål > =60 %	
Måtvärde	Mål >=50%	Mål <=10%	Mål >=65%	Mål >=99%	Mål >=96%	Mål >=95%	Erflykts/Erflykts ej	Jmf statistik	Mål > =90 %	Senaste 18 mån	Mål > =60 %	Senaste 12 mån	Jmf statistik
Gäller period	Uttag 2019-01-01 -- 2019-12-31												
Inorr	2019-12-23												
Freja	59%	5%	49%	96%	74%	88%		4%	80%	2019-12-23	83%	2019-12-23	49%
Hällefors	43%	12%	53%	95%	82%	90%		19%	79%	2019-12-23	50%	2019-12-23	46%
Kopparberg	49%	10%	61%	96%	85%	85%		17%	80%	2019-12-23	51%	2019-12-23	51%
Lindesberg	55%	9%	57%	96%	80%	89%		6%	77%	2019-12-23	48%	2019-12-23	45%
Nora	53%	8%	58%	95%	84%	91%		12%	79%	2019-12-23	75%	2019-12-23	47%
Storå	53%	7%	69%	93%	75%	85%		22%	78%	2019-12-23	66%	2019-12-23	57%
Väster													
Baggängen	61%	6%	57%	94%	87%	88%		12%	79%	2019-12-23	69%	2019-12-23	41%
Brickegården	60%	6%	64%	94%	83%	87%		14%	79%	2019-12-23	57%	2019-12-23	39%
Karolina	61%	6%	65%	96%	77%	90%		9%	76%	2019-12-23	57%	2019-12-23	47%
Laxå	47%	12%	47%	82%	68%	89%		6%	74%	2019-12-23	76%	2019-12-23	41%
Pilgårdens	58%	8%	61%	93%	83%	89%		20%	79%	2019-12-23	49%	2019-12-23	50%
Söder													
Askersund	57%	15%	56%	86%	77%	85%		13%	74%	2019-12-23	55%	2019-12-23	38%
Hallsberg	49%	10%	64%	95%	83%	88%		26%	76%	2019-12-23	64%	2019-12-23	44%
Kumla	57%	7%	56%	89%	80%	86%		13%	81%	2019-12-23	75%	2019-12-23	48%
Örebro													
Adolfsberg	70%	4%	59%	96%	82%	95%		15%	80%	2019-12-23	82%	2019-12-23	52%
Brickebacken	58%	11%	72%	98%	83%	85%		7%	88%	2019-12-23	72%	2019-12-23	68%
Karla	56%	9%	57%	97%	82%	88%		5%	78%	2019-12-23	70%	2019-12-23	49%
Lillån	61%	9%	62%	89%	87%	89%		3%	80%	2019-12-23	55%	2019-12-23	39%
Mikaeli	57%	9%	68%	96%	77%	89%		4%	87%	2019-12-23	63%	2019-12-23	62%
Odensbacken	60%	7%	58%	98%	79%	89%		10%	74%	2019-12-23	49%	2019-12-23	51%
Olaus Petri	50%	9%	54%	81%	75%	89%		8%	73%	2019-12-23	59%	2019-12-23	49%
Skeback	57%	8%	56%	93%	80%	91%		16%	79%	2019-12-23	44%	2019-12-23	41%
Tybble	53%	10%	64%	97%	79%	90%		5%	76%	2019-12-23	53%	2019-12-23	51%
Varberga	50%	10%	74%	83%	81%	89%		20%	84%	2019-12-23	80%	2019-12-23	47%
Ängen	60%	10%	59%	96%	77%	89%		19%	75%	2019-12-23	62%	2019-12-23	35%
Privata													
Haga	58%	11%	58%	95%	87%	89%		8%	76%	2019-12-23	61%	2019-12-23	43%
Lekeberg	61%	6%	58%	93%	79%	89%		7%	79%	2019-12-23	13%	2019-12-23	47%
Pålsboda	42%	20%	34%	46%	64%	87%				2019-12-23		2019-12-23	
Vivalla	62%	7%	58%	88%	90%	79%		24%	80%	2019-12-23	70%	2019-12-23	32%

Sammanställning övrig uppföljning - Hälsoval/primärvård 2019 (sid 2)

Område	Asthma				KOL																		
	Andel rökare av pat med astma		Symtom-bedömning ACT		Andel rökare av patienter med KOL		Spirometri Andel patienter med KOL som gjort spirometri gång/år																
	Andel rökare med astma	Rökklusterstöd Andel rökare som fått rådgivande samtal om rökning, DV112 och DV113	Mål >=95%	Senaste 12	Umf statistik	Senaste 24	Mål >=70%	Senaste 12															
Mätetal	Umf statistik	Senaste 24 mån	Mål >=95%	Senaste 12	Umf statistik	Senaste 24	Mål >=70%	Senaste 12	Mål >=95%	Senaste 12	Umf statistik	Senaste 12	Mål >=95%	Senaste 12	Umf statistik	Senaste 12	Mål >=95%	Senaste 12	Umf statistik	Senaste 12	Fysisk bedömning Antal personer som genomfört 6 min gångtest	Nutrition Patienter med BMI <= 22 som bör träffa dietist	
Målvärde	Umf statistik	Senaste 24 mån	Mål >=95%	Senaste 12	Umf statistik	Senaste 24	Mål >=70%	Senaste 12	Mål >=95%	Senaste 12	Umf statistik	Senaste 12	Mål >=95%	Senaste 12	Umf statistik	Senaste 12	Mål >=95%	Senaste 12	Umf statistik	Senaste 12	Fysisk bedömning Antal personer som genomfört 6 min gångtest	Nutrition Patienter med BMI <= 22 som bör träffa dietist	
Gäller period	Umf statistik	Senaste 24 mån	Mål >=95%	Senaste 12	Umf statistik	Senaste 24	Mål >=70%	Senaste 12	Mål >=95%	Senaste 12	Umf statistik	Senaste 12	Mål >=95%	Senaste 12	Umf statistik	Senaste 12	Mål >=95%	Senaste 12	Umf statistik	Senaste 12	Fysisk bedömning Antal personer som genomfört 6 min gångtest	Nutrition Patienter med BMI <= 22 som bör träffa dietist	
Norr																							
Freja	9%	5 av 12	54%	61%	29%	22 av 25	91%	3	76%	1	7												
Hällefors	11%	3 av 6	32%	63%	38%	7 av 11	87%	76	86%	0	2												
Kopparberg	17%	2 av 5	30%	44%	37%	3 av 9	76%	2	50%	0	1												
Lindesberg	14%	6 av 15	24%	48%	25%	8 av 19	78%	39	14%	0	7												
Nora	9%	5 av 19	18%	22%	32%	26 av 36	76%	2	36%	2	10												
Storå	9%	3 av 4	70%	34%	27%	8 av 12	77%	2	56%	0	2												
Väster																							
Baggången	12%	8 av 10	7%	20%	34%	17 av 22	37%	4	12%	5	7												
Brickegården	8%	3 av 10	34%	69%	29%	5 av 24	95%	0	47%	16	2												
Karolina	12%	10 av 18	29%	41%	33%	12 av 21	78%	0	38%	0	9												
Laxå	9%	9 av 15	69%	81%	34%	23 av 27	90%	4	54%	4	13												
Pilgårdens	14%	8 av 14	18%	31%	42%	14 av 31	71%	16	33%	1	4												
Söder																							
Åskersund	9%	6 av 7	49%	59%	26%	9 av 14	84%	0	47%	11	10												
Hallsberg	4%	1 av 4	2%	8%	39%	2 av 6	66%	0	9%	0	2												
Kumla	7%	7 av 17	21%	37%	41%	22 av 44	67%	4	29%	8	23												
Örebro																							
Adolfsberg	3%	0 av 8	15%	66%	18%	4 av 13	94%	5	30%	13	5												
Brickebacken	15%	9 av 17	41%	57%	39%	20 av 26	95%	3	73%	4	7												
Karla	10%	9 av 13	19%	44%	33%	23 av 34	80%	10	40%	10	9												
Lillån	5%	3 av 4	10%	55%	37%	9 av 9	92%	0	44%	7	4												
Mikaeli	12%	7 av 17	33%	61%	42%	20 av 29	88%	25	15%	16	10												
Odensbacken	6%	5 av 6	15%	63%	32%	11 av 16	88%	1	15%	2	2												
Olau Petri	9%	4 av 16	16%	49%	34%	10 av 30	78%	19	26%	8	7												
Skebäck	4%	9 av 9	37%	76%	29%	22 av 28	91%	0	48%	9	9												
Tybble	5%	6 av 9	16%	32%	37%	5 av 14	68%	9	23%	0	1												
Varberga	12%	1 av 3	0%	31%	46%	3 av 12	61%	5	3%	1	3												
Ången	3%	1 av 2	20%	38%	13%	3 av 4	82%	3	32%	6	0												
Privata																							
Haga	10%	20 av 27	44%	63%	38%	34 av 47	91%	18	52%	9	15												
Lekeberg	10%	11 av 12	50%	67%	30%	26 av 33	94%	10	71%	8	6												
Pålsboda																							
Vivalla	15%	1 av 7	8%	41%	55%	7 av 9	84%	0	13%	0	3												

Sammanställning övrig uppföljning - Hälsoval/primärvård 2019 (sid 3)

Område	Tillgänglighet Förstärkt vårdgaranti besök inom 3 dagar	Bemötande Andel nöjda patienter Mål >= 90 %		Patientsäkerhet Följsamhet till basala hygien- och klädregler	Samverkan		Psykisk hälsa				
		Läkare	Sköterska		Utskrivning från slutenvård vård SIP Vårdsamordnare	Utskrivning från slutenvård Fast kontakt	Individuell KBT- behandling vid ångestsyndrom	Behandling med anti-depressiva vid depression	Behandling med anti-depressiva vid ångest	Behandling med ångestsyndrom som fått läkemedels- behandling med bensodiazepiner	
Mätetal	Mål >= 90%	2019		Mål 100%	Mål 100%	Mål >= 60% eller måttlig depression	Mål >= 70% behandling vid ångestsyndrom	Senaste 12 mån	Senaste 18 mån	Senaste 12 mån	Senaste 18 mån
Målvärde	Mål >= 90%	2019		Mål 100%	Mål 100%	Mål >= 60% eller måttlig depression	Mål >= 70% behandling vid ångestsyndrom	Senaste 12 mån	Senaste 18 mån	Senaste 12 mån	Senaste 18 mån
Gäller period	2019	2019		HT 2019	Antal 2019	Andel 2019	Senaste 12 mån	Senaste 18 mån	Senaste 12 mån	Senaste 18 mån	
Norr											
Freja	80	77	77	50	127	99,2%	21%	25%	72%	58%	4%
Hällefors	92	83	93	40	127	99,5%	26%	27%	70%	53%	17%
Kopparberg	91	74	87	91	43	99,4%	10%	9%	74%	71%	8%
Lindesberg	94	84	88	Inga data	128	99,0%	2%	5%	66%	60%	6%
Nora	81	85	90	80	62	99,7%	2%	2%	69%	60%	4%
Storå	97	83	93	70	71	100,0%	16%	14%	69%	64%	7%
Väster											
Baggången	77	91	95	80	43	95,5%	40%	42%	73%	60%	8%
Brickegården	84	82	86	40	31	98,0%	54%	50%	60%	51%	2%
Karollina	76	83	88	100	58	95,0%	51%	58%	57%	48%	6%
Laxå	94	81	85	Inga data	5	98,9%	15%	11%	73%	60%	4%
Pilgården	91	90	91	100	45	87,7%	9%	4%	75%	65%	3%
Söder											
Askersund	80	80	80	80	0	99,3%	3%	1%	70%	54%	9%
Hallsberg	73	76	83	85	30	98,4%	6%	6%	77%	61%	7%
Kumla	81	84	88	70	0	93,7%	5%	5%	69%	58%	2%
Örebro											
Adolfsberg	91	85	85	75	2	91,7%	1%	1%	75%	60%	3%
Brickebacken	94	89	92	70	0	69,0%	43%	43%	60%	51%	3%
Karla	87	82	84	78	22	91,2%	1%	1%	75%	66%	4%
Lillån	87	80	89	Inga data	0	87,0%	36%	36%	73%	59%	2%
Mikaeli	84	82	88	83	6	97,3%	18%	21%	72%	61%	3%
Odensbacken	97	84	87	Inga data	12	88,9%	2%	3%	74%	65%	3%
Olaus Petri	74	82	87	57	19	97,9%	18%	17%	72%	58%	1%
Skeback	79	85	86	90	38	97,6%	8%	6%	74%	61%	2%
Tybble	92	86	90	80	50	94,2%	11%	10%	75%	59%	0%
Varberga	84	82	86	90	1	90,3%	14%	8%	72%	51%	1%
Ången	92	83	86	70	4	82,4%	2%	2%	82%	65%	1%
Privata											
Haga	93	76	81	Inga data	12	95,7%	21%	17%	75%	58%	4%
Lekeberg	70	88	88	80	0	95,8%	0%	0%	73%	61%	4%
Pålsboda	Inga data	94	89	86		87,5%	21%	25%	73%	47%	2%
Vivalla	98	75	80	100	12	89,7%	21%	25%	73%	47%	2%

Sammanställning övrig uppföljning - Hälsoval/primärvård resultat 2019 (sid 4)

Område	NSAID - patienter ≥ 75 år Anges i %		Olampiska läkemedel patienter ≥ 75 år Anges i %		Läkemedel		Antibiotikaforskning alla åldrar		Stukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen		Rörelseorganens sjukdomar	
	2019-01 - 2019-12	2019-01 - 2019-12	Senaste 18 mån 2020-01-01 till 08	Senaste 18 mån 2020-01-01 till 08	Andel patienter med förmaksflimmer som har antikoagulantia-behandling	Andel antibiotika-behandlade akut mediaotitidagnoser som behandlats med förstahandsantibiotika vid medicinsk-antibiotika pcv	Jämfrånande statistik Rec/1000 listad och förändring 2019-01 - 2019-12	Antal KRT/PTI-behandlingar och insatser	Rehabiliterings dokumenterad för alla stukskrivna >= 60 dagar	Antal kontakter med arbetsgivare /arbetsförmedling	Antal kartläggnings-samtal	Antal registrerade patienter med artros i höft och knä som deltagit i artrosskola
Mätetal	≤ 16 000/1000 listade	Jämfrånande statistik	≥ 80%	≥ 80%	≥ 80% PCV rekommenderas som förstahandsantibiotika vid medicinsk-antibiotika pcv	Jämfrånande statistik Rec/1000 listad och förändring 2019-01 - 2019-12	Jmf statistik	Mål > =90%	Jmf statistik	Jmf statistik	Jmf statistik	Jmf statistik
Målvärde	Senaste 18 mån 2020-01-01 till 08	Senaste 18 mån 2020-01-01 till 08	Senaste 12 mån 2019-09-05	Senaste 12 mån 2019-09-05	Senaste 12 mån 2019-09-05	2019-01 - 2019-12	2019	2019	2019	2019	2019	2019
Gäller period	2019-01 - 2019-12	2019-01 - 2019-12	2019-01 - 2019-12	2019-01 - 2019-12	2019-01 - 2019-12	2019-01 - 2019-12	2019	2019	2019	2019	2019	2019
Norr												
Freja	10%	10%	89%	89%	0,42	0,66	134	8	23	14	39	14
Hällefors	10%	10%	95%	95%	0,65	0,66	351	4	5	0	52	13
Kopparberg	14%	14%	87%	87%	0,37	0,76	57	6	3	27	0	0
Lindesberg	12%	12%	92%	92%	0,39	-0,9%	34	19	19	58	2	0
Nora	13%	13%	92%	92%	0,59	0,8%	11	21	39	19	62	0
Stora	15%	15%	80%	80%	0,45	0,8%	68	6	17	13	8	0
Väster												
Baggången	17%	17%	96%	96%	0,48	0,6%	734	179	65	18	61	0
Brickegården	10%	10%	88%	88%	0,38	-0,6%	659	187	64	0	42	6
Karolína	14%	14%	89%	89%	0,41	0,4%	848	103	15	5	42	3
Laxå	10%	10%	92%	92%	0,42	0,7%	86	42	24	19	0	0
Pligården	14%	14%	91%	91%	0,41	-0,5%	341	168	33	9	18	0
Söder												
Askersund	11%	11%	89%	89%	0,48	-0,8%	37	38	57	53	23	32
Hallsberg	16%	16%	89%	89%	0,69	-0,6%	81	49	13	0	42	4
Kumla	14%	14%	88%	88%	0,53	0,8%	192	88	155	6	133	59
Örebro												
Adolfsberg	11%	11%	89%	89%	0,65	0,6%	19	0	0	0	52	34
Brickebacken	11%	11%	94%	94%	0,36	-0,9%	595	130	15	40	21	4
Karla	11%	11%	86%	86%	0,29	0,8%	10	32	78	22	68	0
Lillån	11%	11%	90%	90%	0,40	0,8%	659	25	21	26	39	0
Mikaeli	10%	10%	97%	97%	0,34	0,6%	221	15	29	22	29	0
Odensbacken	13%	13%	68%	68%	0,55	0,6%	9	107	14	30	24	10
Olaus Petri	11%	11%	88%	88%	0,36	-0,8%	476	28	36	34	80	55
Skeback	11%	11%	91%	91%	0,33	0,4%	206	63	12	7	19	28
Tybble	11%	11%	88%	88%	0,40	-0,8%	465	72	43	56	0	0
Varberga	9%	9%	90%	90%	0,34	0,5%	173	12	6	13	20	15
Ången	12%	12%	86%	86%	0,45	0,6%	32	13	10	11	39	0
Privata												
Häga	17%	17%	85%	85%	0,36	0,7%	228	44	47	35	20	0
Lekeberg	12%	12%	94%	94%	0,38	-0,6%	0	267	24	47	16	0
Palsboda	12%	12%	89%	89%	0,39	-0,8%	0	0	0	0	0	0
Vivalla	13%	13%	89%	89%	0,39	-0,8%	108	2	1	3	12	1

Antal listade

Nedanstående tabell redovisar antal personer per åldersgrupp som är listade på vårdcentraler i länet. Av tabellen framgår att antalet personer i samtliga grupper (förutom barn 0-4 år) ökar men mest i gruppen 80 år och äldre.

Totalt ökade antalet listade med 0,9 procent mellan åren 2018 och 2019. Länsdel norr och söder har färre antal listade jämfört med december 2018, 212 respektive 42 personer. Länsdel väster och Örebro har fler antal listade, 41 respektive 2 819 personer.

Per åldersgrupp/samtliga vårdcentraler	Antal listade december 2018	Antal listade december 2019	Differens i antal	Differens i % per åldersgrupp
0-4 år	17 520	17 437	-83	-0,5%
5-64 år	220 748	222 651	1 903	0,9%
65-79 år	48 317	48 700	383	0,8%
80 -	15 916	16 319	403	2,5%
Summa	302 501	305 107	2 606	0,9%

Nedanstående tabell visar antal och andel listade per åldersgrupp och länsdel i december 2019.

Av tabellen framgår att länsdel Örebro har en högre andel listade i grupperna 0-4 år och 5-64 år än övriga länsdelar. Länsdelarna i norr, söder och väster har en högre andel listade i gruppen 65-79 år samt 80 år och äldre än Örebro.

December 2019	0-4 år		5-64 år		65-79 år		80- år		Summa	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Norr	2 414	5,2%	31 933	68,6%	9 155	19,7%	3 077	6,6%	46 579	100%
Söder inkl Pålsboda	2 702	5,7%	33 377	71,0%	8 326	17,7%	2 637	5,6%	47 042	100%
Väster	2 265	4,9%	31 988	69,4%	8 646	18,8%	3 195	6,9%	46 094	100%
Örebro inkl Haga, Lekeberg och Vivalla	10 056	6,1%	125 353	75,8%	22 573	13,6%	7 410	4,5%	165 392	100%
Summa	17 437	5,7%	222 651	73,0%	48 700	16,0%	16 319	5,3%	305 107	100%

Aktiviteter vid Utvecklingsenheten 2019

Medicinska kvalitetsområden

- **Diabetes:** Arbete i samverkan med LAG Diabetes. Fortlöpande informerat/uppdaterat diabetessköterskenätverket om nyheter och nya riktlinjer. Genomfört utbildningar i FreeStyle Libre. Utvecklat ett tätare samarbete med diabetesmottagningarna på sjukhusen till följd av ny mer avancerad diabetesteknisk utrustning
- **Astma/KOL:** Arbete i samverkan med LAG astma/KOL. Utbildat utbildare till spirometrikörkort. Arbete med gemensam spirometri. Arbete med förbättrad tillgänglighet och fysioterapeutisk rehabilitering vid KOL.
- **Stroke:** Arbete i samverkan med LAG Stroke.
- **Palliativ vård:** Webutbildning avslutad.
- **Levnadsvanor** – deltagande i LPO Levnadsvanor.
- **Sjukskrivningsprocessen inkl rehabilitering:** Utbildningar och nätverk för rehabkoordinatorer. Introduktion av rehabkoordinatorer på nya tjänster i specialistvården.
- **Psykisk ohälsa:** Föreläsningsserie för patienter. Arbete med diagnos- och KVÅ-koder.
- **Rörelseorganens sjukdomar:** Nätverk för fysioterapeuter som håller i artrosskola. Utbildning artrosskola/BOA registret. Påbörjat införandet av digital artrosskola.
- **Kompetensgrupp Sår:** Nätverk. Utbildningsinsatser till medarbetare inom Region Örebro län samt kommunerna i länet. Reviderat rutiner.
- **RGS-webb:** Fortsatta utbildningar i RGS-webb
- **Nationell patientenkät** – deltagande i arbetsgrupp, utskick av information och material till vårdcentralerna.

Vårdokumentation

- **RoS (Remiss och svar) digital konsultremiss:** Fortsatt arbete med införande av RoS bifoga bild i konsultremiss.
- **RoS Diagnostik:** Fortsatt arbete med RoS Diagnostik.
- **MedRave:** Fortlöpande utveckling och kvalitetssäkring
- **FVIS:** Deltagande i arbetsgrupp med områdessamordnare.
- **Diagnos- och KVÅ-kodning:** Arbetsgrupper har bildats som påbörjat arbetet med att ta fram lathundar med diagnos- och KVÅ-koder för fysioterapeuter, sjuksköterskor, psykologer och kuratorer.
- **Levnadsvaneformulär via 1177:** Uppföljning av hur formuläret använts i samband med dialogmöten på varje vårdcentral (se punkt under Vårdadministration)
- **Strukturerad journaldokumentation:** Fortsatt strukturerad journaldokumentation i primärvården för patienter med svårläkta sår
- **Digitala tjänster via plattformen Visiba Care:** Start av Digital mottagning, projektet fortlöper.
- **Astma/KOL:** Framtagande av strukturerade journalmallar.

Vårdadministration

- **Självincheckningstjänst NCS Cross:** Projektinförande på tre vårdcentraler.
- **Manuella blanketter:** Arbete för att den manuella hanteringen av blanketter som används för inrapportering av olika tjänster till Regionservice ska bli mer elektronisk
- **Patientavgifter:** Förberedelser av införandet av nya avgifter 2020. Temautbildningar med fokus på patientavgifter (utländska, asyl, utomlänspatienter).
- **Standardiserade rutiner för rätt registrering i receptionen:** Revidering av standardiserade rutiner, Informationsinsatser till all personal på vårdcentralernas APT om ”Rätt registrering, rätt avgift, rätt ersättning”
- **Bokning via 1177 vårdguidens e-tjänster:** Dialogmöten på alla vårdcentraler kring användningen och nyttan med e-tjänster. Information kring 1177 formulärtjänst och användningen av webbtidbok.

Laboratorieverksamhet

- **Extern revision av ackrediterade lab.**- Besök av SWEDAC. Uppföljning och åtgärd av kommentarer och eventuella avvikelser. Inventering av labblokalernas utformning för att uppfylla Swedacs krav på avskildhet, överhörning och dataskärmskydd.
- **Interna revisioner lab:** På plats i Örebro och Söder samt sittande i Norr och Väster.
- **Utbildning:** Flexlab Lifecare 5.3

Kompetensutveckling, fortbildning

- **Uppdragsutbildningar:** Astma/KOL 7,5 + 7,5 hp i samverkan med Värmland och Dalarna. Diabetes 15 hp i samverkan med Värmland
- **Utbildningsdagar:** Kompetensutveckling för olika professioner inom primärvården
- **Nätverksträffar:** Regelbundna möten med olika professioner för utbildning, information och utveckling.

Utåtriktad verksamhet

- **Läkarutbildningen:** Utbildningstillfälle i ”konsten att diktera” T5
- **Svenskt Näringsliv:** Deltagande i föreläsning för 50 företagare om försäkringsmedicin, sjukskrivningar och rehabkoordinators roll.

Implementering, kommunikation

- **Hemsida intranät, arbetsgrupper** – Arbetsrum på intranätet för professionsnätverk

Uppföljning överenskommelser 2019 med närsjukvårdsområde Örebro och Söder

Sammanställning över verksamheter inom område 1.

Verksamheter där verksamhetschef finns i närsjukvårdsområde Örebro/söder

- Ungdomsmottagning Örebro län, inkl. psykosocial personal (Anna Bystedt)
- Psykisk ohälsa barn och unga, Samtalsmottagningen (Anna Bystedt)
- MBHV-teamet (Lena Dahlgren Rutfjäll)
- 1177 vårdguiden på telefon (Anders Swenson)
- Mobil distriktssköterskemottagning (Anders Swenson)
- Minnesmottagningen Ängen (Johanna Rosenberg)

Övrig gemensam verksamhet fördelad per länsdel

- Medicinsk fotvård
- Sjukgymnastik med inriktning neurologi
- Hemrehabilitering av äldre
- Dietister
- Kuratorer vårdcentraler
- Multimodala team (MMR)
- Psykisk ohälsa f.d. asyl
- Gode man/resurskurator Ungdomsmottagningen (asyl)
- Utveckling av 1:a linjens arbete med psykisk ohälsa
- Rehabkoordinatorer
- Ökad tillgänglighet inom barnhälsovård

Postadress
Region Örebro län
Regionkansliet
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress
Eklundavägen 1, Örebro
Tel: 019-602 70 00
Fax: 019-602 70 08

Ekonomisk sammanställning år 2019, Örebro och Söder (tkr)	Belopp helår	Resultat
Barnhälsovårdsenheten	7 974	-160 ¹
Ungdomsmottagning Örebro län	18 993	2 394 ²
Sjukgymnastik med särskild neurologisk kompetens	1 901	0
Hemrehabilitering av äldre	5 962	0
Sjukvårdsrådgivningen	20 024	-2 990 ³
Dietistverksamhet	1 719	0
Multimodala team	2 098	0
Minnesmottagning Ängen	1 383	-70
Psykosocialkompetens	3 776	0
Psykisk ohälsa barn och unga	5 637	24
Medicinsk fotvård	2 318	-60
Mobil distriktssköterskemottagning	2 249	453 ⁴
Ungdomsmottagning God man/resurskurator	624	
<i>Rekvirerade medel inom psykisk ohälsa f.d. asyl + tillskott 2:</i>		
- Närsjukvårdsområde söder	624	0
- Närsjukvårdsområde Örebro	4 258	0
<i>Rekvirerade medel inom 1.a linjens arbete med psykisk ohälsa</i>		
- Närsjukvårdsområde söder	631	0
- Närsjukvårdsområde Örebro	3 000	0
<i>Rekvirerade medel inom rehabkoordinatorer:</i>		
- Närsjukvårdsområde söder	880	0
- Närsjukvårdsområde Örebro	2 347	0
Ökad tillgänglighet inom barnhälsovård	1 174	0
Totalt	87 572	-26

¹ Underskott förklaras av utökade lokalbehov i verksamheten

² Överskott Ungdomsmottagning förklaras av beviljade stimulansmedel som möjliggjort årets kompetensutveckling samt oförutsedda vakanser

³ Underskott förklaras av att verksamheten under de senaste åren vuxit och medfört ytterligare personalbehov och nya lokaler.

⁴ Överskott förklaras av att verksamheten bemannats med undersköterska istället för distriktssjuksköterska, samt att fordon under en period ej varit i drift

Ungdomsmottagning Örebro län, inkl. psykosocial personal

Årets verksamhet

Utveckling och lansering av en egen app för online mottagning under hösten 2019. Stimulansmedel riktade till UM har möjliggjort marknadsföring av appen på Snapchat, Facebook och Instastory vilken ökat efterfrågan på tjänsten.

Förändrat arbetssätt i psykosociala teamet för att öka tillgängligheten har fortsatt att falla väl ut, och tillgängligheten har varit god. Det finns i nuläget ingen väntelista.

Delar av verksamheten flyttade i december från filial på Drottninggatan 38 till Näbbtorget 2 vilket innebar två fler rum för verksamheten i Örebro. Flytten minskar lokalbristen något men inte fullt ut.

Personalläge

Flera nyrekryteringar av psykosociala resurser har inneburit ett stabilare läge i gruppen vilket är mycket positivt. Det är år 2019 färre sjukskrivningar i båda teamen. Ytterligare en enhetschef tillsatt med ansvar för det psykosociala teamet. Totalt 100% enhetschef fördelat på två personer. Även administratörstjänst tillskapad och tillsatt. Inom ramen för befintlig budget utökning med en tillsvidare tjänst kurator.

Framtida utmaningar

Hantera ett högt inflöde i verksamheten utifrån det totala uppdraget. Efterfrågan på medicinsk resurs ökar till följd av att befolkningen i målgruppen för UM ökar i Örebro kommun med 10 % inom 4 år, och med 25 % inom 9 år. Bristen på lokaler fortsätter att vara en utmaning för verksamheten.

Psykisk ohälsa barn och unga, Samtalsmottagningen

Årets verksamhet

Mycket god tillgänglighet. Drygt 95 % av alla sökanden har fått en tid till samtal inom tre veckor. Fler nybesök år 2019 än föregående år, men färre besök per ärende. Läkare samt kurator besöker kontinuerligt vårdcentralerna under året. Flytt till nya lokaler för kuratorerna i Örebro. Kurator i södra länet numer lokaliserad på Hallsbergs VC.

Personalläge

Stabil bemanning på kuratorssidan. Två läkare tjänstgör nu på totalt 50 % vilket blivit en tillgång. Läkarna tar emot besök men har också en konsultativ roll i relation till läkare på vårdcentralerna.

Framtida utmaningar

Mer förebyggande arbete och samverkan med andra aktörer skulle gynna målgruppen i ett längre perspektiv och behövs om ett helhetsgrepp gällande psykisk hälsa ska tas. Resursens storlek sett i ett länsperspektiv är då mycket liten. Svårt att prioritera samverkansarbete före mottagningsarbete.

Utvärdering/uppföljning av denna resurssatsning till primärvården inklusive barnpsykiatriens riktade resurser till första linjen är ännu ej gjord. Resursen startade 2014. Är organisationen ändamålsenlig? Konsultresurs från BUP riktad till Örebro har helt uteblivit större delen av året och varit bristfällig när den varit på plats. Av totalt 2,0 tjänst riktad till första linjen 6-14 år, som BUP har permanenta medel för, så fick vi tillgång till ca 0,6 under hela 2019. Dem 1,75 tjänst specialistläkare, som även dem finns permanenta medel för hos BUP, utnyttjades inte alls utöver ett fåtal telefonkonsultationer. Dem resurserna behövs i primärvården i form av kuratorer och skulle möjliggöra mer förebyggande arbete och samverkan med skola/socialtjänst samt stöttning till vårdcentralerna att möta upp ungdomar i åldrarna 15-17 år.

Vad gäller åldrarna 15-17 år är erfarenheten att många kuratorer på VC inte anser sig ha denna målgrupp i sitt uppdrag, man känner en osäkerhet att möta ungdomar och osäker på att arbeta med hela familjen tillsammans med ungdomen och hänvisar därför felaktigt till Ungdomsmottagningen.

MBHV-teamet

Årets verksamhet

Psykologenheten för mödra- och barnhälsovård vilar på hälso- och sjukvårdslagen med uppdraget att ge hälsofrämjande insatser under graviditet och småbarnsår. Förutsättningarna för det är ett systematiskt kvalitetsarbete där utgångspunkten är att friskfaktorer stärks genom hög tillgänglighet med tidiga och korta insatser.

Verksamheten har fyra mottagningar:

- Västra länsdelen – Psykologenheten för mödra- och barnhälsovård, Bregårdsgatan 1E, Karlskoga (Familjecentralen i Karlskoga).
- Södra länsdelen – Psykologenheten för mödra- och barnhälsovård, Västra Storgatan 42, Hallsberg (Familjecentralen i Hallsberg).
- Norra länsdelen – Psykologenheten för mödra- och barnhälsovård, Sanatoriegränd 1, Lindesberg.
- Örebro kommun – Psykologenheten för mödra- och barnhälsovård, Fabriksgatan 8, Örebro.

Personalläge

Verksamhetens 9,5 tjänster har p g a partiella ledigheter och långtidssjukfrånvaro under 2019 täckts av som mest 13 psykologer; 9,5 ordinarie, två timanställda och ett heltidsvikariat samt 0,5 verksamhetschef.

Framtida utmaningar

Förutsättningar för att upprätthålla och utveckla kompetens och garantera verksamhetens kvalitet i det förebyggande arbetet beräknas enligt nationella rekommendationer vara en psykologtjänst för ett underlag på högst 2 000 BVC-barn och 300 gravida. För invånarantalet i Örebro län innebär det att antalet psykologtjänster fördelat på cirka 25 000 BVC-barn och cirka 4 000 gravida bör vara minst 13 heltids psykologtjänster.

En ekonomisk utmaning att upprätthålla en budget i balans vid ökade hyreskostnader.

1177 vårdguiden på telefon

Årets verksamhet

Under år 2019 har 169 723 samtal inkommit till 1177 (varav 78 % besvarades), jämfört med 2018, då 197 656 samtal inkom (varav 65 % besvarades). Totalt hanterade 1177 i regionen 151 781 samtal. Överbelastningsbeskeden, dvs när patienten får besked om att de inte kan kopplas fram för att det är många som ringer och över 45 minuters väntetid till tjänsten, har minskat. 2017 var det 32 500 och för 2019 är den siffran 18 400. Hela arbetsgruppen har ökat sitt snitt på antal hanterade samtal/inloggad timme mellan 2017 och 2019 med motsvarande 0,65 samtal/inloggad timma och person vilket gör att vi 2019 når målet 5-6 hanterade samtal/timma. Verksamheten har förbättrat sin position nationellt från en bottenplacering till en över medel placering.

Personalläge

Verksamheten har under de senaste åren varit kritiskt lågt bemannade under långa perioder. En hög personalomsättning och stora svårigheter att rekrytera till vakanta tjänster gjorde att ett nytt lokalt OB-avtal förhandlades under 2017. Detta avtal har efter utvärdering visat sig vara väldigt gynnsamt för verksamheten, och har därför förlängts även år 2019. År 2019 var bemanningen mer stabil än tidigare år och de vakanser som varit har i stor utsträckning kunnat täckas av timanställningar och nyrekrytering vilket inneburit minskade extratidskostnader för verksamheten. Det är dock fortfarande hög personalomsättning och ett varierande antal vakanta tjänster.

Framtida utmaningar

För att öka servicen och tillgängligheten för våra länsinvånare är verksamhetens stora utmaning kompetensförsörjning, teknisk utveckling av tjänsten, utökad samverkan och minskade regionala uppdrag. Det är också stora variationer i samtalsvolym, mest samtal under kvällar och helger. 50% av arbetspassen förlagda till kväll och dessutom många helgpas.

Mobil distriktssköterskemottagning

Årets verksamhet

Den mobila distriktssköterskemottagningen har bedrivits enligt överenskommelse. Antalet besök är relativt konstant.

Personalläge

Verksamheten har under 2019 haft en stabil bemanning med undersköterska och sjuksköterska

Framtida utmaningar

Utifrån Hälso- och sjukvårdens handlingsplan för en ekonomi i balans fattades politiskt beslut om att inte bedriva mobil distriktssköterskemottagning efter år 2019.

Minnesmottagningen Ängen

Årets verksamhet

Antal nya patienter	174 (Varav 65 sökte via mottagningens drop-in)
Antal kvinnor	113
Antal män	61
Antal uppföljningsbesök	92
Antal läkarbesök	67
Antal ställda demensdiagnoser	35
Antal remisser på DT-hjärna	67
Antal remisser till geriatriska kliniken	15
Antal personer med utländsk bakgrund	17
Anhöringsamtal med anhörigkonsulent	120
Antal hembesök vid utredning	20
ADL-bedömningar i hemmet	50
Antal förskrivna kognitiva hjälpmedel	56
Antal läkemedelsuppföljningar per telefon	45

Totalt ca 460 telefonsamtal har tagits emot där personer ringt och bokat tid, fått råd och stöd eller hjälp med att lotsats till andra verksamheter.

Hembesök har gjorts i samband med utredning, uppföljning, utprovning av hjälpmedel, anhörigstöd eller uppföljning av läkemedel.

Under året har fler patienter hänvisats från andra vårdcentraler till minnesmottagningen än tidigare. Totalt 65 patienter som kontaktat sin ordinarie vårdcentral för minnesproblem har blivit hänvisade till minnesmottagningen på Ängens vårdcentral.

Personalläge

I september 2019 anställdes en fast läkare på Ängens vårdcentral som arbetar 25% med minnesmottagningen. I Örebro kommun är det en sjuksköterska (100%), en anhörigkonsulent (100%), och en arbetsterapeut (100%) anställda.

Framtida utmaningar

Ängens vårdcentral växer, antalet listade ökade under 2018 med mer än 1000 patienter. Verksamheten börjar bli trångbodd och kommer behöva se över hur lokalerna ska nyttjas.

Övriga uppdrag

Medicinsk fotvård

Verksamheten har under året bedrivits enligt överenskommelsen.

Sjukgymnastik med inriktning neurologi

Verksamheten har under året bedrivits enligt överenskommelsen. Del av uppdragets tjänstetrymme har periodvis varit vakant under år 2019.

Hemrehabilitering av äldre

Verksamheten har under året bedrivits och varit bemannad enligt överenskommelsen.

Dietister

Verksamheten har under året bedrivits och varit bemannad enligt överenskommelsen.

Kuratorer vårdcentraler

Verksamheten har under året bedrivits och varit bemannad enligt överenskommelsen.

Multimodala team (MMR)

Verksamheten har under året bedrivits och varit bemannad enligt överenskommelsen.

Rehabkoordinatorer

Verksamheten har under året bedrivits och varit bemannad enligt överenskommelsen.

Gode man/resurskurator Ungdomsmottagningen (asyl)

Verksamheten har under året bedrivits och varit bemannad enligt överenskommelsen.

Psykisk ohälsa fd. asyl

Verksamheten har under året bedrivits och varit bemannad enligt överenskommelsen.

Utveckling av första linjens arbete med psykisk ohälsa

Verksamheten har under året bedrivits och varit bemannad enligt överenskommelsen.

Ökad tillgänglighet inom barnhälsovård

Nytt uppdrag år 2019 som i närsjukvårdensområde Örebro utgått från vårdcentralerna i Brickebacken och Varberga. Verksamheten har under året bedrivits och varit bemannad enligt överenskommelsen. Alla barn födda i dessa upptagningsområden under år 2019 har ingått och tagits om hand inom projektet.

Uppföljning 2019 överenskommelse med närsjukvården, norr

Sammanställning över verksamheter där medel rekvirerats inom område norr
Asyluppdrag

- Barnhälsovård
- Mördrahälsovård
- Mobila team (asyl)

Övrig gemensam verksamhet i länsdelarna

- Sjukgymnastik med inriktning neurologi
- Hemrehabilitering av äldre
- Dietister
- Bassängverksamhet (norr, väster och Örebro)
- Kuratorer vårdcentraler
- Multimodala team (MMR)
- Bassängverksamhet
- Fotvård
- Rehabkoordinator

Ekonomisk sammanställning år 2019, Norr (tkr)	Belopp helår	Resultat
	(tkr)	
Sjukgymnastik med inriktning neurologi	634	
Hemrehabilitering av äldre	2 183	
Dietister	573	
Kuratorer vårdcentraler	709	
Multimodala team (MMR)	1 200	
Fotvård	579	
Rehabkoordinator	587	
<i>Rekvirerade medel gällande barnhälsovård, mödrahälsovård, asyl:</i>		
- Närsjukvårdsområde Norr	247	
<i>Rekvirerade medel gällande psykisk ohälsa:</i>		
- Närsjukvårdsområde norr	1 248	
Totalt	7 960	

Uppdrag gällande barnhälsovård (asyl):

Årets verksamhet

Successivt minskad mängd asylsökande barn på alla vårdcentraler utom på Freja vårdcentral i Fellingsbro samt ett antal på Lindesbergs vårdcentral (boende framför allt i Vedevåg). Många avflyttade barn inom norra länsdelen under året. Vi har prioriterat inskrivningar och vaccinationer på nya asylbarn där de finns.

Under 2019 har en sjuksköterska arbetat delvis med barn med uppgivenhetssyndrom. Detta som en förstärkning till primärvården och barn- och ungdomsmedicinska mottagningen på Lindesbergs lasarett.

Under 2019 har särskilda resurser lagts på att bedriva gruppverksamhet ABC (föräldrastödsutbildning Alla Barn i Centrum) för utlandsfödda i allmänhet och arabisktalande i synnerhet. Gruppverksamheten har bedrivits på flera orter i norra länsdelen under året, Hällefors, Kopparberg, Fellingsbro. Detta projekt fortlöper även 2020 som en del av SKR:s satsning ”Uppdrag psykisk hälsa” och numera som ett kompletterande uppdrag till det under året uppstartade familjesamverkansteamet. Både ABC och familjesamverkansteamet är gemensamma satsningar mellan Region Örebro län och de fyra kommunerna i norra Örebro län.

Personalläge

Befintlig bemanning har haft ett mindre ansträngt läge under hela 2019 jämfört med 2018 och under hösten har det endast varit Freja vårdcentral och Lindesbergs vårdcentral som haft asylsökande familjer i sitt område. Däremot ser vi ett fortsatt behov att lägga extra resurser på de familjer som numera fått uppehållstillstånd och alltså är nyanlända och har valt att bo i norra Örebro län. De kvarstående resurserna (en tjänst á 100 %) har under året fördelats på 2-3 personer (en ssk, en samordnare och tillika barnmorska och en socionom) som arbetat med dessa målgrupper specifikt och genom sitt arbete avlastat alla vårdcentraler utifrån behov.

Framtida utmaningar

Asylsökande barn minskar men ökat antal barn är före detta asylsökande från familjer som väljer att bosätta sig i området. En utmaning är den psykiska ohälsan hos de nyanlända som vi ser ökar och påverkar även barnen. Barn med uppgivenhetssyndrom har minskat under 2019 då många utvisats eller fått uppehållstillstånd.

Uppdrag gällande mödrahälsovård (asyl):

Årets verksamhet

Under 2019 har samordnare/barnmorska arbetat 50 % som samordnare för asyluppdraget/nyanlända och haft samordnings och uppföljningsansvar för de hälso- och kulturkommunikatörer som tillhör Barnmorskemottagningen på Lindesbergs Vårdcentral. Återstående del av barnmorsketjänsten har använts till uppsökande förebyggande informativt arbete. Barnmorskan har varje vecka haft undervisning för eleverna på Lindeskolans introduktionsprogram samt vid några tillfällen i Hällefors på Pihlskolans introduktionsprogram i sexuell hälsa, samtyckes- och jämställdhetsfrågor. Detta tillsammans med Lindeskolans elevhälsa och integrationssamordnarna i Lindesberg och Ljusnarsbergs kommun. Utöver detta har barnmorskan haft information om sexuell hälsa för grupper av asylsökande via civilsamhället.

Under hösten 2018 har barnmorskan arbetat 50 % för staben Hållbar utveckling (såld tid) med att bland annat samordna hälso- och sjukvårdsinformation till de nyanlända som läser på SFI i hela Örebro län. Besök från asylsökande för hjälp med preventivmedel samt graviditeter har respektive vårdcentral hanterat.

Personalläge

Barnmorskor på respektive vårdcentral har periodvis och framför allt i början av året haft hög arbetsbelastning. En del i detta har varit ett antal gravida asylsökande och nyanlända som upptar mer tid per besök pga. tolkbehov och kulturfrågor.

Mobila barnmorsketeamet (en förstärkning av ordinarie barnmorskebemanning med totalt en heltid barnmorska som är mobil i hela norra länsdelen och utgår från Freja vårdcentral) tillkom under 2017 i norra länsdelen. Denna har efter att det varit några personalbyten på tjänsten bidragit till att primärvården i norra Örebro län klarat av sitt uppdrag.

Framtida utmaningar

Asylsökande gravida kvinnor har minskat på alla vårdcentraler. Dock ser vi istället många nyanlända gravida kvinnor. Totalt sett är antalet gravida i samma nivå som tidigare år.

Nyanlända gravida ses på flera av norra Örebro läns vårdcentraler. En utmaning är att det är svårt att förutse vart de nyanlända väljer att bosätta sig samt att den planerade omflyttningen från Fellingsbro (Freja) och Vedevåg (Lindesberg) ändrades och de som bor där kvarstår hela 2020. Vi förväntar oss

att omflyttningarna kommer att påverka allt mindre framöver men har hittills inte kunnat ses på framför allt Freja vårdcentral.

Ett tydligt behov nu och i framtiden är att få en ökad kunskap om sexuell hälsa hos gruppen asylsökande och nyanlända. En utmaning för vården är också att möta nya behov såsom komplikationer efter könsstympning samt problematiken runt hedersrelaterat våld och förtryck vilket är något vården även mött under året. Både uppsökande informationsarbete till målgruppen och ökad kunskap och kompetenshöjning hos medarbetare inom Region Örebro län är ett framtida behov och en utmaning. Därför avses fortsatta resurser ur befintlig bemanning läggas på detta. Det gäller då att i samarbete med kommunerna åka ut till skolor med många nyanlända och informera om ämnet.

En annan utmaning är den psykiska ohälsan som vi ser ökar hos asylsökande/nyanlända. Ytterligare utmaningar är samhällsinformation, svenska lagar/regler, kulturkrockar, integrationsarbete framåt. En stor utmaning är att ta hand om de nysvenskar som fått uppehållstillstånd och väljer att bosätta sig i vårt område.

Uppdrag gällande asyl

Årets verksamhet

Norr: Se information under BHV och MHV.

Mottagning på vårdcentral (sjuksköterska/kurator)

Freja (Fellingsbro och Frövi)

Kopparberg

Storå

Via Barn- och ungdomsmedicinska mottagningen (hembesök)

Arbetet på vårdcentralerna har inneburit dels ren hälso- och sjukvård, dels arbete för att främja den psykiska hälsan och dels ett stort mått av information, råd och stöd till de asylsökande och nyanlända.

Hälsostödsgrupper – SKL Uppdrag Psykisk Hälsa har under året inte genomförts i primärvårdens regi.

Bedömning och samtal hos kurator

I särskilda fall erbjudit enskilda bedömningssamtal för medverkan i grupp (ABC) alternativt enskilda samtal (2-3 samtal och max 5 samtal enligt arbetsmodell) för att ge verktyg att hantera sin situation.

Personalläge

Norr:

En barnmorska á 50 % som även under året haft i uppdrag att samordna närsjukvårdsområdets uppdrag enligt beskrivning ovan.

En distriktsjuksköterska med delad tjänstgöring mellan Barn- och ungdomsmedicinska kliniken och Freja vårdcentral som till viss del arbetat med målgruppen där primärvården och Barn- och ungdomskliniken stått för finansieringen.

En kurator arb 100 % och delvis utbildat sig vilket finansierats av primärvården gemensamt.

Uppdrag gällande psykisk ohälsa bland asylsökande

Årets verksamhet

Se mobila asylteamets arbete ovan.

Personalläge

Se ovan.

Framtida utmaningar

Framtida utmaning är att fortsatt möta den psykiska ohälsan bland de nyanlända som fått uppehållstillstånd. En betydande andel kommer att behöva traumabehandling och i dagsläget är det lång väntetid för en sådan.

Den långa asylprocessen har bidragit till en ökad psykisk ohälsa som för vissa varit mer traumatiserande än själva flykten.

Vi ser ett stort behov av stöd till familjer i form av föräldraskapsstöd riktat till målgruppen. Stora utmaningar väntar då denna grupp föräldrar ska integreras i ett nytt främmande samhälle med andra värderingar och tillvägagångssätt exempelvis vad gäller barnuppfostran. Ett flertal av dessa föräldrar har låg tilltro till myndigheter och dålig kunskap om vilket stöd samhället kan ge.

Vi ser ett fortsatt stort behov av att möta främst den yngre generationen asylsökande och nyanlända med information om sexuell och reproduktiv hälsa, samtyckes- och jämställdhetsfrågor.

Det finns en hedersrelaterad våldsproblematik som ökar i takt med de nyanlända som ska etableras i vårt samhälle.

Vi bör öka vår kunskap och kompetens omkring dessa frågor för att kunna möta de som drabbas med rätta stödinsatser i samverkan med kommunerna (Elevhälsan) och andra.

Övriga uppdrag

Sjukgymnastik med inriktning neurologi

Verksamheten har under året bedrivits och varit bemannad enligt överenskommelsen i alla länsdelar.

Hemrehabilitering av äldre

Verksamheten har under året bedrivits och varit bemannad enligt överenskommelsen i alla länsdelar.

Dietister

Verksamheten har under året bedrivits och varit bemannad enligt överenskommelsen i alla länsdelar.

Bassängverksamhet (norr, väster och Örebro)

Verksamheten har under året bedrivits och varit bemannad enligt överenskommelsen i alla länsdelar.

Kuratorer vårdcentraler

Verksamheten har under året bedrivits och varit bemannad enligt överenskommelsen i alla länsdelar.

Multimodala team (MMR)

Verksamheten har under året bedrivits och varit bemannad enligt överenskommelsen i alla länsdelar.

Fotvård

Verksamheten har under året bedrivits och varit bemannad enligt överenskommelsen i alla länsdelar.

Rehabkoordinator

Verksamheten har under året bedrivits och varit bemannad enligt överenskommelsen i alla länsdelar.

Uppföljning 2019 överenskommelse med närsjukvården, väster

Sammanställning över verksamheter där medel rekvirerats inom område väster
Psykosocial ohälsa, tidigare asyluppdrag

- Psykosocial ohälsa
- Förstärkning 1:a linjen

Övrig gemensam verksamhet i länsdelarna

- Sjukgymnastik med inriktning neurologi
- Hemrehabilitering av äldre
- Dietister
- Fotterapeuter
- Kuratorer vårdcentraler
- Multimodala team (MMR)
- Rehabkoordinatorer
- KBT på nätet
- BVC projektet

Ekonomisk sammanställning år 2019

Överenskommelse	Belopp helår	Resultat
	(tkr)	
Sjukgymnastik med inriktning neurologi	634	
Hemrehabilitering av äldre	2 015	
Dietister	573	
Kuratorer vårdcentraler		
Multimodala team (MMR)	1 048	
Fotterapeut	579	
BVC projektet	533	
<i>Rekvirerade medel gällande psykosocial ohälsa tidigare asyl.</i>		
- Närsjukvårdsområde väster	624	
<i>Rekvirerade medel gällande psykisk ohälsa 1:a linjen:</i>		
Ny tjänst 2018 (1 tjänst)	709	
6:e kurator tidigare förstärkning psyk ohälsa (1 tjänst)	631	
KBT	266	
Rehabkoordinatorer	880	
Totalt	8 492	

Uppdrag gällande psykisk ohälsa:

Årets verksamhet

Ekonomiska medel har utbetalats för att förebygga psykisk ohälsa hos de asylsökande. Dessa medel vilka motsvarar 1,0 tjänst till att omfatta hela västra länsdelens befolkning.

Följande fördelning gjordes i väster 0,50 kurator Laxå VC, 0,10 läkare asyl Gunilla Steninger Karolina VC, 0,10 suicid prevention + 0,20 nätverk Civilsamhället Linda Björnberg Karolina VC, 0,10 suicidprevention Jenny Stenegård Baggängens VC.

För att främja arbetet med att omsätta de reviderade riktlinjerna för ångest och depression så erhöll Område närsjukvård väster ytterligare motsvarande 1,0 tjänst vilket skulle underlätta uppbyggande av team för psykisk ohälsa på varje vårdcentral vars uppgift är att arbeta strukturerat med dessa patienter.

Dessa medel har fördelats för psykosocial kompetens enligt följande i väster 0,50 Brickegården och 0,50 Karolina.

Sedan tidigare finns även 1,0 kurators tjänst avdelad för de fem vårdcentralerna för att stärka arbetet med det psykosociala arbetet.

Under 2019 gjordes en fördelning av de totala medlen enligt ovan redovisning för att möjliggöra uppbyggande av team för psykisk ohälsa och för att förebygga sjukskrivning samt arbeta bättre med rehabilitering av långtidssjukskrivna patienter på ett jämlikt sätt i länsdelen.

Samarbete som skapas tillsammans med civilsamhället har nu breddats till att omfatta en större målgrupp jämfört med tidigare. Tillsammans med studieförbund, civilsamhälle, Svenska Kyrkan, Rädda Barnen så finns ett fungerande nätverk och en samverkansportal "Lisa" för att underlätta för de medborgare som har behov.

Multimodala team (MMR)

Verksamheten har under året bedrivits och varit bemannad enligt överenskommelsen i alla länsdelar. Detta innebär för Område närsjukvård väster motsvarande 1,0 fysioterapeut samt 0,75 kurator. MMR tillhör organisatoriskt Karolina vårdcentral.

KBT

KBT behandling erbjuds på de 5 vårdcentraler som finns i närsjukvårdsområde väster. Väster ansvar för KBT på nätet för hela HS förvaltningen motsvarande 40 %.

Rehabkoordinatorer

Vårdcentralerna Pilgården, Brickegården och Baggängen samverkar med en gemensam rehabiliteringskoordinator vilken är basplacerad på Baggängens vårdcentral. På de andra vårdcentralerna utgör rehabiliteringskoordinators delen en del av annan bastjänst.

Den totala ersättningen som beviljades för rehabkoordinatorer i den västra länsdelen är:

- Laxå 0,20
- Brickegården 0,25
- Pilgården 0,25
- Baggängen 0,40
- Karolina 0,40

Totalt 1,50 procent tjänst.

Övriga uppdrag

Sjukgymnastik med inriktning neurologi

Verksamheten har under året bedrivits och varit bemannad enligt överenskommelse. I närsjukvårdsområde Väster innebär detta en heltidsarbetande neurosjukgymnast som svarar för sjukgymnastisk behandling och rehabilitering med inriktning mot neurologiska sjukdomar. Sjukgymnasten arbetar mot de fem vårdcentralerna i väster och har sin organisationstillhörighet på Brickegårdens vårdcentral.

Hemrehabilitering av äldre

Verksamheten har under året bedrivits och varit bemannad enligt överenskommelse. I närsjukvårdsområde väster innebär detta två heltidsarbetande hemrehabsjukgymnaster som svarar för hemrehabilitering. Har sin organisationstillhörighet på Brickegårdens vårdcentral.

Dietister

Verksamheten har delvis under året bedrivits och varit bemannad enligt överenskommelse. I närsjukvårdsområde väster innebär detta en heltidsarbetande dietist som svarar för dietistinsatser gentemot de fem vårdcentralerna. Dietisten har sin organisationstillhörighet på Brickegårdens vårdcentral.

Fotterapeut

Under 2018 flyttades de ekonomiska medlen för 1,0 fotterapeut från tidigare område 1, till Område närsjukvård väster.

Fotterapeuten är placerad och organiserad på Baggängens vårdcentral.

BVC projektet

För åren 2018, 2019 och 2020 delas statliga stimulansmedel ut till barnhälsovården i syfte att öka tillgängligheten i utsatta områden.

Förstärkningen består i att i Baggängsområdet i Karlskoga med hög vårdtyngd görs utökade hembesök hos nyblivna föräldrar. Besöken, de görs gemensamt av familjecentralens bvc-sköterska och familjebehandlare/kurator från kommunen. Normalt handlar det om två hembesök av bvc-sköterska från barnavårdscentralen till nyblivna föräldrar under barnets första 15 månader. I projektet har dessa hembesök utökats till fem, i området som ingår i satsningen.

Bassängverksamhet (norr, väster och Örebro)

Verksamheten har under året bedrivits i alla länsdelar.

Tjänsteställe, handläggare
Baggängens vårdcentral, Christina Wanberg Långh

Datum
2020-02-24

Beteckning

Redovisning riktade insatser

Ett område med CNI-nivå motsvarande Baggängens är beroende av att ha en vårdcentral med bred kompetens och med god tillgänglighet för att möta boende med en större ohälsa än genomsnittet. De har inte heller samma resurser att söka sig alternativa vägar, bland annat på grund av språkproblem, utan behöver en nära vård som fungerar. Det har alltså varit och är vårt huvudsakliga fokus.

Vi har med de ökade medlen kunnat förstärka bemanningen både gällande fysioterapeutisk kompetens och också kompetens för psykisk ohälsa för att möta det proportionellt större behovet av detta inom gruppen psykosocialt utsatta. Att inräknas i grupperna med högt CNI vet vi är en riskfaktor för psykisk problematik som ångest och depression men också för ohälsa som manifesterar sig som smärtor i muskler och leder. Samtliga tillstånd där vi vet att träning eller bara bryta fysisk inaktivitet kan bidra till bättre hälsa.

En av de med fysioterapeutisk kompetens är dessutom arabisktalande och kan då möta en av våra stora patientgrupper på deras modersmål vilket vi har sett är en stor vinst. Han har också en kulturell förståelse kring föreställningar kring fysisk aktivitet och hälsa/ohälsa som gör att han har ytterligare redskap att använda sig av för att nå fram.

För att möta behovet av att kunna söka upp oss direkt i receptionen – vilket många i vårt område gör då de tycker det är svårt språkmässigt att ringa och förklara sina problem – så samarbetar de i receptionen nära med den sjuksköterska som har akuttelefonen för att på plats kunna få en bedömning eller råd. För att detta ska kunna fungera så måste det finnas en flexibilitet och utrymme för andra att då kunna ta över uppgifter som ligger på akutsjuksköterskan.

Christina Wanberg Långh
Verksamhetschef Baggängens vc

Redovisning av insatser inom ramen för socioekonomiskt tillägg Brickebackens VC

Brickebackens Vårdcentral har en stor andel listade patienter som är födda utanför EU och många med låg socioekonomisk status. Utbildningsnivån är ofta låg och en stor andel är rökare och en ännu större andel har övervikt. Vi har många som inte kan svenska språket tillräckligt bra för att på ett funktionellt sätt klara kontakten med myndigheter och kunna förmedla sitt behov av vård.

Vi har under året aktivt arbetat för att stärka dessa grupper och erbjuda en vård på lika villkor på flera olika sätt. Vi har arbetat för att utveckla varaktiga samarbetsmodeller med omgivande aktörer, förmedla kunskap om levnadsvanor och deras betydelse för hälsan samt genom särskilda kartläggningar och hälsokontroller för att nå de socioekonomiskt svaga grupperna. Vi har ett gott samarbete med partnerskap inom kommunen.

Vi har under hela vår öppettid en akutsjuksköterska som tar hand om de patienter som söker spontant och ej klarar att kontakta oss via telefon eller e-tjänster pga otillräckliga språkkunskaper. Under 2019 har vi haft en pilot att anmäla sitt drop-in besök via dator med frågor om hälsotillstånd. Då detta sätt att söka vårdcentralen försvårade kontakten för många av våra patienter i den grupp som är utlandsfödda eller med låg utbildningsnivå avslutade vi piloten och gick tillbaka till tidigare arbetssätt med personligt möte med sjuksköterska.

Vi har två distriktssköterskor som aktivt arbetar med viktminskning efter att ha gått överviktighetens utbildning och här har vi lagt extra resurser för att möta olika utbildningsnivå då många inte har grundkunskaper i näringslära. Vi arbetar på ett liknande sätt för att främja rökstopp och erbjuder hjälp på olika nivåer utifrån utbildningsnivå.

Vi samverkade tillsammans med socionomer från Familjecentralen genom gemensamma hembesök och även här ofta med tolk. Under 2019 har projekt startats för att utöka hembesöken till 5 st under barnets första 15 månader. Hembesöken görs tillsammans med socionom från familjecentralen när så är möjligt.

På BVC/MVC är det med hela familjen och också här långa besök då många inte kan myndighetssystemet och behöver hjälp med andra saker i sin sociala situation men ej har någon plats att vända sig till och BVC/MVC är deras trygga plats. Här finns även en större sjuklighet både hos barn och mödrar och mycket utredningar behöver göras. Vi har också flera unga mammor som behöver extra stöd både inom MVC och BVC.

Vi har ökat vår tillgänglighet för psykisk ohälsa genom att anställa en psykolog som nu arbetar tillsammans med kurator så att patienterna skall få en tidig bedömning när

de söker vård för psykisk ohälsa. Vi har även team-möten varje vecka då läkare, psykolog, rehabkordinator, sjukgymnast, sjuksköterska och kurator samverkar runt specifika patienter.

Samtliga mottagningar har en stor andel tolkbesök och vi försöker att i möjligaste mån arbeta med ackrediterad tolk på plats men det kan vara svårt att få tillgång till detta vid akuta besök och detta tar mycket lång tid och ibland måste vi anlita närstående som tolkar och det kräver mycket erfarenhet hos personalen för att det ska fungera på ett bra sätt.

Alla våra specialistmottagningar arbetar med mycket utbildning och pedagogik då utbildningsnivån hos innevånarna är låg och många är analfabeter. Detta kräver många och långa besök vid tex graviditet, diabetes eller astma/kol.

Tillsamman med partnerskap Örebro arbetar vi med projektet ”Borta bra men hemma bäst” där vi tillsammans försöker hitta vårdnadshavare som är hemma med barn som ej går på förskola för att få dem ut i aktivitet och förbereda dem för arbete och integration i samhället och få barnen att börja på förskola.

Redovisning av insatser inom ramen för socioekonomiskt tillägg Lindebergs VC

Drop-in/collabodoc:

Som beskrivits förra året så har denna mottagning drivits med framgång under flertalet år. Detta koncept har vi fortsatt att använda men i lite annan tappning. Här har alla möjlighet att söka för sina besvär, främst somatiska. Oavsett ålder eller etnicitet har vi tagit emot akuta såväl som subakuta åkommor. Språkbarriärer har effektivt löst med tolk online och telefontolkar. Som tillägg under 2019 så har vi använt oss av collabodoc, ett elektroniskt triageringssystem. Ett system som har hjälpt till att förenkla registreringen av patienternas besvär för flertalet av våra medborgare.

Psykosocial mottagning:

Denna mottagning som består av psykolog och kurator har utökats med flera tjänster under 2019. Vi har idag en snabb bedömning av de ärenden som kommer till denna mottagning. Detta innebär en bedömning inom 7 dagar för sedan slussas vidare till behandling. Med de utökade tjänsterna känner vi oss väl rustade för att kunna arbeta för bättre psykisk hälsa för våra medborgare.

BVC/MVC

På BVC/MVC finns möjlighet att komma under drop-in former för frågor kopplade till dessa mottagningar. Detta i samverkan med familjecentralen och deras verksamheter. I de nybyggda lokaler vi nu har finns både BVC/MVC samt familjecentralen i anslutning till vårdcentralen. Detta ökar möjligheten för vidare samarbeten.

Medicinsk Yoga:

Under flertalet år har det två ggr i veckan bedrivits medicinsk yoga med stöd av instruktörer. Män som kvinnor har blandats. Även olika etniciteter förekommer i grupperna

//Petter Backteman

Enhetschef

Rapport från Mikaeli vc- insatser för att nå socioekonomiska grupper 2019

Familjecentral:

Sedan 2000 bedrivs all BVC-verksamhet inne på familjecentralen som ligger i Baronbackarnas centrum.

Där prioriteras arbetet med att få de boende i bostadsområdet, med störst behov, att bli regelbundna besökare på FC och få det stöd som erbjuds där.

Som ett led i detta arbete följer alltid kommunens kurator med på hembesöken till de nyfödda och nu börjar man (utan personalökning) att göra extra hembesök med kurator vid fyra månaders ålder, samt vid 8 månader. BVC-sköterskor följer också aktivt med föräldrar med behov av stöd, in till FC för introduktion. Detta samarbete fungerar mycket bra. Det vi också ser är att vi har ett stort antal listade från Vivalla och vi gör hembesöken även där.

Hälsomottagning:

105 DSK-tid finns avsatt för hälsosamtal där den största delen handlar om överviktsproblematik samt fysisk inaktivitet.

Rökslutarstöd:

En stor del av vår befolkning röker. Vi arbetar aktivt med denna grupp och har tre DS som är utbildade i avancerat rökslutarstöd

FaR:

Vi arbetar aktivt med FaR och har en strukturerad uppföljning i flera led som görs av DS eller USK. Målet brukar vi ha uppnått i juni.

Tillgänglighet:

Vi har alltid haft obokade besök under hela öppettiden på vårdcentralen, ofta pga akuta tillstånd eller språkförbistring.

Nu har vi även drop-in-mottagning varje dag. Detta kräver orimligt stora resurser och där söker man för alla möjliga problem, ofta med behov av telefontolk. Vi skulle behöva ännu mer resurser för att klara detta extra uppdrag utan arbetsmiljöproblem.

Läkarmottagning:

Vi har ett stort ohälsotal, hög arbetslöshet, många missbrukare samt överlag stora socioekonomiskt utsatta grupper. De som listar på sig hos oss (vi ökar) är framförallt missnöjda patienter från Vivalla, som blir en patient direkt de listat om sig. Detta märks tydligt på den ökade arbetsbelastningen under 2019. Det har aldrig under Mikaelis historia varit så högt söktryck som sista året. Många krav från patienter, FK och försörjningsstöd. Vi skulle verkligen behöva ekonomi för att anställa fler läkare. Arbetsmiljöproblemen är påtagliga i läkar och sköterskegruppen.

Psykosocialt team:

Vi har under 2019 fått ett tillskott med en psykiatrisköterska som tar första bedömningen inom tre dagar. Fungerar utmärkt. Förutom henne så har vi två kuratorer samt del i rehabkoordinator.

Diabetes:

Vi har ett stort antal diabetiker i förhållande till antalet listade. Vi har två diabetessköterskor avsatta för dessa patienter som ofta har tolkbehov.

Vi har en läsplatta i receptionen med Google translate installerat då många kommer in utan att kunna ett ord svenska.

Varberga Vårdcentral

Socioekonomiskt tillägg - Sjukdomsförebyggande arbete och metoder

Vi har för närvarande ett pågående projekt på Varberga vårdcentral där vi lägger stor vikt att rekrytera rätt kompetenser som vi har behov av på Varberga.

Många av våra patienter är utlandsfödda med språksvårigheter som kräver tolk på plats. Vi har även en socialt tung belastning med patienter som är långtidssjukskrivna, arbetslösa osv.

Där har vi haft stor hjälp av vår Rehabkoordinator för att minska våra sjukskrivningar, vilket vi också har gjort till förmån för ökat antalet deltidssjukskrivningar..

Intensivt arbete för att öka tillgängligheten.

Vi har en Drop in mottagning – lättvårdakutmottagning som är öppen 8-14

Efter 14.00 kommer våra Drop in patienter till akutsköterska för bedömning men dessa besök har minskat radikalt efter införande av nämnda Drop in mottagning.

Telefontillgängligheten är viktig och vi har under 2019 haft 100%-ig telefontillgänglighet. Vi har telefontider 08.00 – 17.00 men man kan ringa in och boka telefontid från 07.00. Vi har ett telefonnummer in till vårdcentralen och man får sedan välja vilken mottagning man behöver kontakt med. Det innebär att färre patienter behöver belasta sköterskan. Som patient kommer man rätt direkt.

Våra samtal till vårdcentralens distriktssköterskor har under 2019 minskat med ca 100 samtal/vecka och trenden håller i sig även 2020.

Under 2019 ökade antalet besök med 32,3 %, från 2018: 24 472 till 2019: 32 385 besök

Patientflöden

Vi tittar ständigt över flödet på våra besök och startar upp mottagningar som vi ser kan öka tillgängligheten för våra patienter och minska "tidstjuvar". Vi har en blodtrycksmottagning där patienter kallas till undersköterska – sjuksköterska i god tid innan medicinen tar slut för kontroll av blodtryck och provtagning.

För närvarande har vi ingen väntelista utan istället kallas patienterna i planerad tid. Gäller främst våra kroniker och sjukskrivna.

Livsstilmottagning - Under året har vi startat upp en livsstilmottagning och haft en grupp som träffat distriktssköterska, sjukgymnast, dietist och kurator. Dessa grupper ämnar vi fortsätta med. Vi arbetar med överviktiga patienter som önskar hjälp och då enligt överviktsenhetens modell Steg för Steg. 2 stycken distriktssköterskor har gått denna utbildning.

Samarbete med Örebro kommun och Örebro läns idrottsförbund har inletts för att skapa aktivitetsgrupper och seminarier som berör ensamhet, fysisk aktivitet, psykosocialt välbefinnande ertc.

Sedan 2019 har planering pågått för att starta ett forskningsprojekt som driva av Örebro universitet som har namnet "Satsa Grönt". Forskningen mål är att se hur inflammatoriska processer i en åldrande befolkning kan minska för att förebygga sjukdomar. Denna studie har tidigare genomförts men då var det en generell annonsering efter personer som önskade delta. I vår studie kommer vi att inrikta mot att få med en mångkulturellt befolkningsunderlag. Av denna anledning kan deltagare enbart vara listade vid Varberga vårdcentral.

Vi har kommit igång med ett diabetesteam. Då vår bemanning nu har blivit bättre kan vi arbeta ytterligare med våra diabetiker för att kunna ge dem en bättre vård. Vi har regelbundna besök hos läkare 1 gång per år och hos sköterska 1 gång per år med ytterligare besök hos sköterska vi behov. (tätare kontakter)

Vi har ett psykosocialt team med psykolog, kurator och psykiatrisköterska som vi ser att det finns ett stort behov av i vårt område. Vi har många yngre sökande men även många patienter som har en socialt tung tillvaro och är i behov av denna kompetens.

Vår psykolog har haft en öppen föreläsning gällande sömnproblem.

Vi har en smärtsjuksköterska (med lång erfarenhet) som arbetar med våra smärtpatienter men även i team med övrig personal som främst läkare, sjukgymnast, psykosociala teamet, smärtsjuksköterska och vår rehabkoordinator.

BVC arbetar enligt Rinkeby-modellen med fler hembesök och då i även tillsammans med kurator från familjemottagningen.

FAR-recept Vi har även arbetat med att nästan alla kategorier skall kunna och även skriva FAR-recept.

Personalsammansättning

Vid en vårdcentral är det också viktigt att personalgruppen speglar befolkningen i samhället. Av denna anledning ser vi oerhört positivt på att ha medarbetare med olika kulturella bakgrunder

Örebro 200219

Stellan Johansson
Verksamhetschef
Varberga vårdcentral

Redovisning av riktade insatser från Vivalla vårdcentral år 2019

- En föreläsningsserie om psykisk hälsa erbjöds av vårdcentralerna i Region Örebro Örebro län under våren 2019 och där en av Vivalla vårdcentralers kuratorer deltog som föreläsare vid nio tillfällen.
- Under vår influensavaccinering vecka 45-48 fick alla våra patienter erbjudande om att få kontrollera sitt blodtryck + puls samt B-Glukos. Totalt 131 patienter tackade ja varvid vi upptäckte två stycken med förhöjt B-Glukos.
- **BVC** bjöd in till en ute dag vid Vivallakullen, i Hjärstaskogen mellan Vivalla och Nya Hjärsta. De som kom var BVC barn tillhörande Vivalla, med föräldrar. Deltagarna skulle gå trappan och medaljer delades ut, efter det fortsatte man till den närliggande lekparken, där deltagarna bjöds på mellanmål/frukt.
- **Hälso- och kulturkommunikatörer** våra barnmorskor har fortsatt sitt samarbete och möten med Hälso- och kulturkommunikatörer under år 2019.

Örebro 4 februari 2020

Maarit Jansson
Verksamhetschef
Vivalla vårdcentral

Rapport 2019 privata vårdgivare.

Samverkansträffar har skett med läkare, fysioterapeuter, naprapater/kiropraktorer samt LOV psykoterapeuter. Hälsovalsenheten har också varit delaktig i uppföljning av länsövergripande anhörigkonsulent.

Hälsovalsenheten har fått en ny LOV konsult under 2019 vilket har gjort att en del planerat förändringsarbete gällande LOV psykoterapi har skjutits upp till 2020/2021.

Hälsovalsenheten har varit involverade i två styrgrupper avseende uppföljning av vårdavtal - Catio läkargruppen och Unilabs (mammografi).

Hälsovalsenheten har initierat två upphandlingar gällande naprapater/kiropraktorer samt Pricomp (ersättningssystem för privata vårdgivare) under 2019. Det har saknats folk på upphandlingsenheten så att dessa upphandlingar har blivit försenade men förväntas starta under 2020.

Enligt lagen om fysioterapiersättning (nationella taxan) har det varit tre försäljningar under året . En av dessa försäljningar fick avbrytas då säljaren tragiskt avled. Detta innebär att Region Örebro län blir av med en fysioterapietablering då dödsboet inte har möjlighet att sälja etableringen.

3

Årsrapport 2019 Psykoterapi inom lagen om valfrihetsssystem, LOV, Örebro län

20RS1065

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Mikael Johansson

Sammanträdesdatum
2020-03-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS1065

Organ
Regionstyrelsens arbetsutskott

Årsrapport 2019 Psykoterapi inom lagen om valfrihetssystem, LOV, Örebro län

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen besluta

att godkänna årsrapport 2019 psykoterapi inom lagen om valfrihetssystem, LOV, Örebro län.

Sammanfattning

Hälsovalsenheten överlämnar årsrapport för 2019, Psykoterapi inom LOV Örebro län.

Budgeten för Vårdval psykoterapi uppgick till 7,1 mnkr för 2019. Utfallet blev 6,8 mnkr vilket är en minskning av kostnaderna med 16 procent jämfört med 2019. Vårdgivarnas totala antal besök var 7 467 stycken.

Under 2019 var det 7 regionanställda och 12 privata utförare (varav en inrymmer 8 underleverantörer) anslutna till LOV.

260 remisser har skickats till LOV-psykoterapi under året (att jämföras med 307 stycken under 2018) och 95 procent av remisserna godkändes av bedömarteamet. Antalet remisser minskade med 15 procent jämfört med 2018 men patienter som inte valt har ökat med 100 procent. Det kan tolkas som att "kösituationen" har försämrats jämfört med 2018. Antalet remisser överstiger vida antal avslutade patienter.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Inga konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Mikael Johansson

Sammanträdesdatum
2020-03-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS1065

Ekonomiska konsekvenser

Budgeten för vårdval Psykoterapi uppgick till 7,1 mnkr för 2019. Utfallet blev 6,8 mnkr vilket är en minskning med 16 procent jämfört med 2018.

Uppföljning

Hälsovalsenheten följer upp LOV psykoterapi

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionstyrelsens arbetsutskott den 24 mars 2020.

Årsrapport 2019, Psykoterapi inom LOV Örebro län.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:
Regionstyrelsen

Psykoterapi inom LOV Örebro län

Årsrapport 2019

Psykoterapi inom LOV Örebro län
Årsrapport 2019

Jonas Johansson

2019-04-01

Innehåll

1.	Introduktion	4
2.	Bedömningsprocessen.....	4
3.	Ändrade regler och rutiner	5
4.	Prestationsstatistik	5
6.	Valsituationen.....	6
7.	Problem med tillgänglighet.....	7
8.	Aktiviteter under 2019	7
8.1	Internt arbete.....	7
8.2	Arbete riktat till utförare.....	8
8.3	Bedömarteamet	8
9.	Resultat produktion och ekonomi.....	9

1. Introduktion

Under 2014 beslutades att individuell psykoterapibehandling, under vissa förutsättningar, skulle omfattas av LOV (Lagen om valfrihetssystem). Beslutet innebär att en specificerad målgrupp inom den psykiatriska specialistvården ges möjlighet att fritt välja mellan landstingsanställda och privata psykoterapeuter som efter godkännande erhållit kontrakt att bedriva psykoterapi inom ramen för LOV Örebro län. Alla vårdgivare som uppfyller ställda kriterier i *Förfrågningsunderlag med förutsättningar för att bedriva psykoterapi inom Region Örebro län* har rätt att bedriva psykoterapi i länet med ersättning från landstinget.

Tidigare har motsvarande verksamhet reglerats genom LOU (lagen om offentlig upphandling), i Psykiatrins regi. Det första året med helårseffekt i det nya systemet var 2015.

Inkomna ansökningar om godkännande att bedriva psykoterapi inom LOV Örebro län bereds av en grupp bestående av jurist, ekonom, utredare och konsult i psykoterapi inför politiskt beslut.

2. Bedömningsprocessen

För att få tillgång till psykoterapi inom LOV måste en patient först aktualiseras i psykiatrin där en första bedömning görs om patienten är i behov av specialistvård. Därefter bedöms vilken typ av insats som är nödvändig. Om det visar sig att enbart individuell psykoterapi är den nödvändiga insatsen, finns möjlighet att remittera vederbörande patient till det centrala bedömarteamet som tar beslut om eventuell psykoterapi inom LOV.

Bedömarteamet finns för att säkra kvalitet och rättssäkerhet i patientprocessen. Detta team tar beslut om erbjudandet till patienterna utifrån om remisskriterierna är uppfyllda. Sekreterare meddelar sedan patienten beslutet. Därefter inträder själva valfriheten d v s patienten ska välja utförare.

På Regionens webb (www.regionorebrolan.se/psykoterapi) finns information om verksamheten och de anslutna utförarna och på 1177 Vårdguiden finns information om problematiken/diagnosen och lämplig behandling. Varje patient som får ett beslut om LOV erhåller dessutom mer specifik information, bl.a. var man vänder sig om man behöver hjälp med valet av

behandlare. När patienten har gjort valet skickas remiss till utföraren, som planerar start och genomförande av behandlingen.

Vid årsskiftet 2019/2020 fanns det 28 utförare anslutna till LOV-systemet i Örebro län. Under 2019 var det 7 offentliganställda och 12 privata utförare (varav en inrymmer 9 underleverantörer) anslutna till LOV. En ny utförare har anslutit sig under året och två har slutat under 2019.

3. Ändrade regler och rutiner

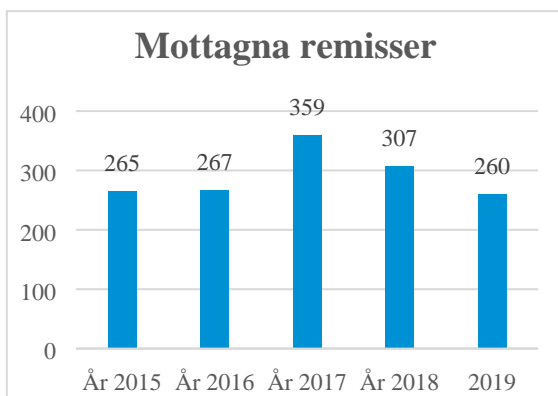
Inga förändringar i reglerna för LOV-psykoterapi gjordes under 2019. Max antal timmar för LOV-psykoterapi är fortsatt 40 stycken. Ersättningen justerades upp och taxan för 2019 var 947 kr per samtal.

4. Prestationsstatistik

Tabell 1. Antal inkommande remisser totalt, varav antalet ej godkända, godkända som ej valt, samt de som valt och börjat LOV-psykoterapi under året 2019. Patienter som avslutats under året.

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Summa
Inkommande remisser totalt	16	12	16	38	31	21	13	20	19	22	30	22	260
Ej godkända	-	-	1	2	4	1	1	1	-	-	2	-	12
Ej valt	4	4	3	10	5	6	3	1	7	7	22	22	94
Startat	11	8	11	26	19	13	8	18	12	15	6	-	147
Avslutade	1	-	1	-	3	1	1	-	-	-	-	-	7

Tabell 1 visar att 260 remisser skickats till LOV-psykoterapi under året (att jämföras med 307 remisser under 2018) och 248 av dessa (95 %) godkändes av bedömmarteamet. 2018 godkändes 85 % och 2017 var det 90 %. Under året 2019 har 147 valt behandlare och startat sin behandling. Antalet remisser minskade med 15 procent jämfört med 2018 men patienter som inte valt har ökat med 100 procent. Det kan tolkas som att "kösituationen" har försämrats jämfört med 2018.

Figur 1. Antalet inkomna remisser per år.

5. Ledtider

Vid uppföljning av de som valt terapeut under 2018 fick man fram en genomsnittlig tid, från remissen till accept hos behandlare, på 79,7 dagar. Detta var något kortare än 2017 då det var ca 90 dagar, och kortare än 2016 då tiden var över 100 dagar. Vi har under 2019 fortfarande långa ledtider. Orsaken till detta kan vara att patienterna har svårt att välja behandlare utifrån svårigheter att bilda sig en uppfattning om vad man bör välja i sin unika situation. Det kan även vara svårigheter att hitta en behandlare som har möjlighet att ta emot. Det har hänt att patienter inte uppfattat att de måste göra ett aktivt val. Internarbete pågår med att valbara terapeuter ska kunna väljas direkt på 1177 av patient. Detta förenklar valsituationen för patienten.

6. Valsituationen

En av systemets hörnpelare är att patienten får välja utförare bland dem som är anslutna till systemet. Viss kritik har tidigare framförts mot LOV-systemet och patienter har beskrivit svårigheter just med att välja behandlare. Till följd av detta har många förbättringar gjorts som syftar till att hjälpa patienterna att göra ett informerat val av LOV-terapeut. Information om varje utförare finns på Regionens webb sedan tidigare, och den är från och med 2017 möjlig att nå på den förenklade adressen www.regionorebrolan.se/psykoterapi. Under 2018 förenklades listan över terapeuter genom att slå ihop listan över

privata och offentliga utförare så att alla utförare finns samlade i bokstavsordning. Listan har också fått en ny tydligare layout. Flera blanketter har uppdaterats och förtydligats. Informationsbrevet har uppdaterats med tydligare information och tydligare kontaktuppgifter. Uppgifterna om terapeuternas möjlighet att ta emot nya patienter uppdateras på hemsidan 6 gånger per år.

7. Problem med tillgänglighet

Antalet remisser överstiger vida antal avslutade patienter (se Tabell 1). Vid undersökning av utförarnas möjligheter att ta emot nya patienter (6 ggr/år) så ser man att en del vårdgivare inte kan ta emot nya patienter, men flera uppger att de kan ta emot nya patienter eller enstaka nya patienter. Det är tydligt att det finns en köproblematik hos vissa terapeuter, men det kan inte förklara hela situationen. Det verkar som att patienterna också har svårt att välja terapeut.

8. Aktiviteter under 2019

8.1 Internt arbete

Hälsovalsenheten har fått en ny LOV konsult under 2019. Det har inneburit att en hel del utvecklingsåtgärder har fått skjutas på framtiden.

Ett Internarbete pågår med att valbara terapeuter ska kunna väljas direkt på 1177 av patient. Detta förenklar både för patienten samt administrativt då mindre dokument behöver hanteras i samband med val av terapeut.

Under 2019 så har två workshops genomförts utifrån modellen Personcentrerad processkartläggning (PCP). I den första workshopen deltog två psykoterapeuter som är anslutna till LOV-psykoterapi. I den andra var det en psykoterapeut och tre administratörer från LOV-psykoterapi. Administratörerna fick i uppdrag, att vid sidan av sin administratörsroll, också gå in i patientrollen och skriva förbättringsförslag utifrån ett patientperspektiv. Utifrån analysen av workshopen sammanställdes 5 prioriterade åtgärder.

1. Informationstillfällen för den psykiatriska öppenvården om målgrupp, remisskriterier, hur "förarbete" kan genomföras så att patienterna blir bättre rustade att själva göra ett informerat val av psykoterapeut.

2. Ta kontakt med IT för att se vad som kan göras beträffande elektronisk remiss.
3. Tydliggöra i utskicket till patienterna att de själva måste välja psykoterapeut, samt att de kan byta under terapins gång.
4. Legitimationsgrundande inriktning för psykoterapeuterna läggs ut på informationssidan på webben
5. Livskvalitetsskala väljs ut och distribueras till alla patienterna efter avslutad terapi. Halvårsvis genomförs sedan analys och sammanställning.

Mycket internt arbete lades under 2018 på en fördjupad granskning av en privat terapeut som fått många klagomål från patienter, samt ofta gjort fel i faktureringen. Klagomål samt en del oklarheter i fakturering fortsätter att komma in i gällande en terapeut. Granskning av terapeutens verksamhet har fortsatt under 2019. Åtgärder kommer planeras under 2020 efter genomgång av ny dokumentation gällande terapeuten.

8.2 Arbete riktat till utförare

Hälsovalsenheten har tillsammans med LOV konsult och representant från bedömarteamet haft samverkansmöte med LOV psykoterapeuterna. I samband med detta har utförarna har påmint om rutiner, fått information om nya regler samt fått ställa frågor. Vidare pågår löpande en dialog med utförarna via epost och telefon där personal inom RÖL finns tillgängliga.

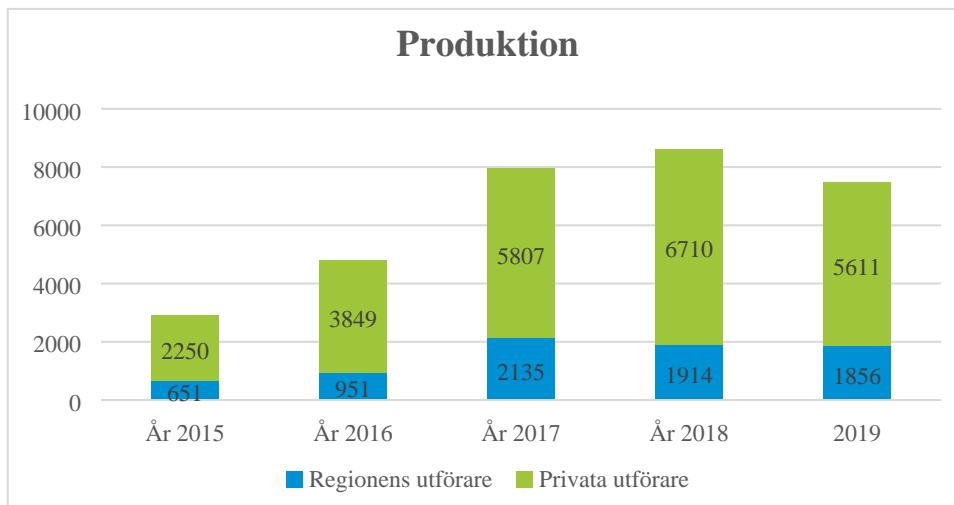
8.3 Bedömarteamet

Bedömarteamet utgörs av en psykiater och en psykolog och har också en sekreterare till sitt förfogande. Teamet har som rutin att träffas en gång i veckan för bedömning av nyinkomna remisser. Större delen av arbetet i teamet utförs av psykologen och sekreteraren. Teamet har därutöver telefonkontakter och mejlkontakter med remittenter, utförare och patienter i en ökande omfattning. Under 2019 har 65 procent (av heltid) administrativ tjänst kunnat bemannas, som det finns ekonomiskt utrymme för. Under 2018 bemannades enbart 50 procent. Detta har inneburit mindre belastning administrativt. trots att det finns ekonomiskt utrymme för 65.

9. Resultat produktion och ekonomi

Produktion

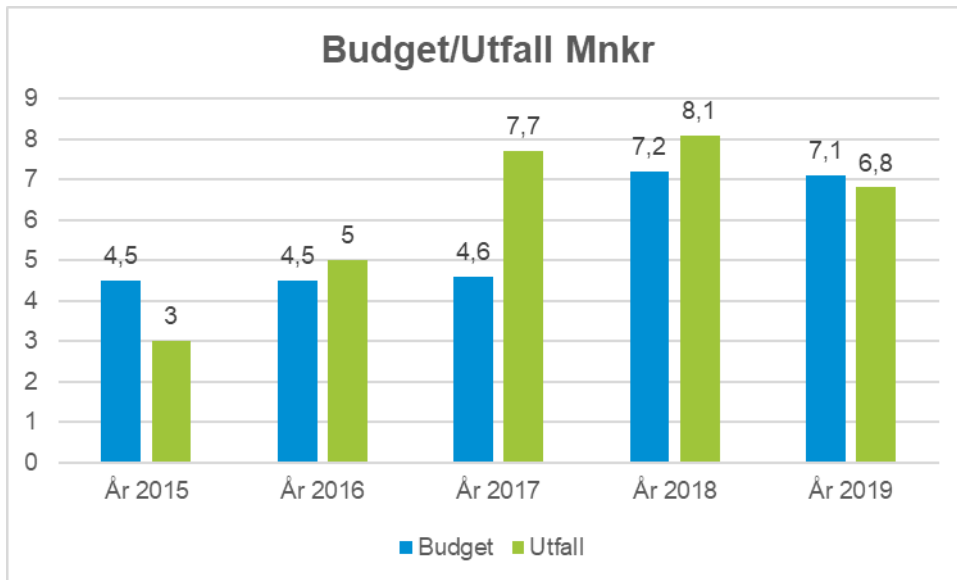
Antal besök totalt	2015	2016	2017	2018	2019
Summa:	2901	4800	7942	8624	7467

Figur 2. Antal besök per år hos privata utförare respektive Regionens egna utförare.

Ekonomi

Budgeten för Vårdval Psykoterapi uppgick till 7,1 miljoner kr för 2019. Utfallet blev 6,8 miljoner kr vilket är en minskning av kostnaderna med 16 procent jämfört med utfallet för 2018. Utfallet för egenregi blev 1,8 mnkr och 5 mnkr för privata vårdgivarna.

Figur 3. Budget och utfall per år i Mkr.

4

Bedrivande av vårdverksamhet inom Psykoterapi inom lag om valfrihetssystem (LOV) Örebro län

20RS1272

Organ
Regionstyrelsens arbetsutskott

Bedrivande av vårdverksamhet inom Psykoterapi inom lag om valfrihetssystem (LOV) Örebro län

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen besluta

att godkänna ansökan från Hinderson om att bedriva psykoterapi inom LOV i länet enligt förfrågningsunderlaget vid mottagning i Örebro från och med den 1 juni 2020, samt

att ge regiondirektören i uppdrag att teckna avtal med legitimerad psykolog/psykoterapeut Olle Hinderson.

Sammanfattning

Region Örebro län har utifrån lag om valfrihetssystem (LOV) beslutat att från och med 2014 ge en specificerad målgrupp inom den psykiatriska specialistvården möjlighet att fritt välja mellan regionsanställda och privata psykoterapeuter som efter godkännande utifrån ställda krav erhållit kontrakt med Region Örebro län om att bedriva psykoterapi inom ramen för LOV. Alla vårdgivare som uppfyller ställda kriterier i förfrågningsunderlaget har rätt att bedriva psykoterapi i länet med ersättning från Region Örebro län. Förfrågningsunderlaget avser tilldelning av kontrakt enligt lag (2008:962) om valfrihetssystem.

Hinderson (organisationsnummer 540516-1935) har ansökt om att få bedriva psykoterapi inom LOV Örebro län. Olle Hinderson som är den psykoterapeut som är aktuell för uppdraget, är sedan 2016 anställd som psykolog/psykoterapeut inom utvecklingsenheten för psykoterapi och psykologisk behandling inom Region Örebro län. Olle Hinderson är sedan några år tillbaka ansluten till LOV psykoterapi inom ramen för sin anställning i Region Örebro län.

Hindersson kommer att erbjuda individuell psykoterapi med psykodynamisk inriktning

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Mikael Johansson

Sammanträdesdatum
2020-03-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS1272

och vara lokaliserad på Näbbtorgsgatan 2, Örebro. Mottagning kommer att vara öppen tisdag-torsdag 9.00-16.00 med möjlighet till klockan 19.00 på torsdagar.

Bedömning

Ansökan med samtliga handlingar, inklusive begärda kompletteringar, har gått igenom utifrån kraven i förfrågningsunderlaget. Utifrån underlagen är bedömningen av berörda tjänstemän att Hinderson uppfyller kraven för att bedriva psykoterapi inom LOV i länet.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet ger inga konsekvenser på miljön utöver de som sker idag. Beslutet väntas inte heller ge några konsekvenser för barn då beslutet omfattar åldersgrupper över 18 år. Tillgänglighet till psykoterapi och val av psykoterapeut förväntas öka för den definierade målgruppen.

Ekonomiska konsekvenser

Ett beslut om godkännande att få bedriva psykoterapi inom lag om valfrihetssystem (LOV) Örebro län medför ökad tillgänglighet till psykoterapi för den definierade målgruppen. Ökat antal psykoterapeuter inom LOV medför ökade kostnader för regionen. Detta gäller så länge som tillgången understiger efterfrågan/behoven av insatsen.

Uppföljning

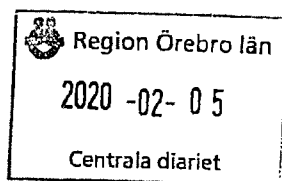
Hälsovalsenheten följer upp avtalet.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionstyrelsens arbetsutskott den 24 mars 2020.
Ansökan med bilagor om godkännande av psykoterapi inom LOV Örebro län.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:
Regionstyrelsen

Ansökan

ANSÖKAN OM GODKÄNNANDE AV PSYKOTERAPI INOM LOV ÖREBRO LÄN

Ansökan kan delvis fyllas i elektroniskt men måste skrivas ut för underskrift.

Efterfrågade uppgifter och intyg ska biläggas ansökan.

Ansökan med bilagor lämnas eller skickas till Hälsovalsenheten, Region Örebro län. Märk kuvertet med "LOV Psykoterapi".

Om Leverantören avser att ansöka om godkännande för flera mottagningar lämnas en ansökan per mottagning.

Leverantör som ansöker om godkännande

Företagsnamn	Hinderson
Organisationsnummer*	195405161935
Postadress	[REDACTED]
Postnummer och ort	[REDACTED]
Telefonnummer	[REDACTED]
Faxnummer	
E-postadress	[REDACTED]
Webbadress	
Plus/bankgironummer	[REDACTED]
Kontaktperson	Olle Hinderson
Telefonnummer (direkt)	[REDACTED]
E-postadress (direkt)	[REDACTED]

*Organisationsnummer:

- För aktiebolag uppges organisationsnummer
- För handels- och kommanditbolag uppges dels bolagets organisationsnummer och dels deltagarnas organisations- eller personnummer
- För enskild firma uppges personnummer

Undertecknande leverantör har tagit del av förfrågningsunderlag med bilagor inklusive kontraktsmallen och accepterar de krav och villkor som framgår där.

Krav accepteras

Ja

Nej

Anm

Ansökan

Lokalisering

Leverantören ska ange adress där mottagningen planeras vara lokaliserad.

Näbbtorosgatan 2, vån.1 Örebro

Planerad driftstart

Leverantören ska ange planerad driftstart.

2020 -06 -01

Öppettider

Leverantören ska ange öppettider för veckans vardagar nedan.

Tisdag tom torsdag 9.00 till 16.00. Möjlighet finns till 19.00 torsdagar.

Ledning och verksamhetschef

Namn på verksamhetschef	Personnummer
Olle Hinderson	[REDACTED]

Underleverantörer

Leverantören ska lämna uppgift om samtliga underleverantörer.

Namn på underleverantörer	Organisationsnummer/Personnummer

Ansökan

Namn och personnummer på aktuell psykoterapeut

Leverantören ska ange vilken/vilka psykoterapeuter som är aktuella för uppdraget.

Namn på psykoterapeut	Personnummer

Uppgifter och intyg avseende psykoterapeut

Nedanstående uppgifter ska bifogas ansökan för varje aktuell psykoterapeut:

1. Kopia av giltig legitimation som psykoterapeut utfärdad av Socialstyrelsen.
2. Psykoterapeutens grundutbildning (dvs grundyrke).
3. Handlingar/dokument som styrker yrkeserfarenhet för berörd psykoterapeut.
Aktuell psykoterapeut för uppdraget enligt avtalet har minst tre (3) års klinisk erfarenhet som legitimerad psykoterapeut under de senaste fem (5) åren innan ansökan inlämnats. Till ansökan ska handlingar/dokument bifogas som styrker yrkeserfarenhet för berörd psykoterapeut.
4. Presentation som patienten kan använda som stöd vid valet av psykoterapeut.
Presentationen ska innehålla rubrikerna:
 - Kort personlig presentation
 - Yrkeserfarenhet
 - Presentation av den behandling psykoterapeuten utför och vilka problem/symtom/tillstånd samt målgrupp (vuxen/barn) som psykoterapeuten är specialiserad att arbeta kring.

Presentationen får inte överstiga 100 ord per rubrik. Informationen ska vara saklig, relevant och lättförståelig.

Verksamhetsidé

Leverantören ska beskriva sin verksamhetsidé enligt Förfrågningsunderlag punkt 2.5. Beskrivningen ska bifogas ansökan.

Avvikelsehantering

Leverantören ska redovisa rutiner för avvikelsehantering enligt Förfrågningsunderlag punkt 3.8.3.

Rutinbeskrivning ska bifogas ansökan.

Ansökan

Intyg från myndigheter

Följande handlingar ska bifogas ansökan:

Utländsk leverantör ska insända motsvarande dokumentation som intyg på att denna fullgjort i hemlandet föreskrivna registreringar och betalningar.

1. Kopia på vid ansökan gällande **registreringsbevis** utfärdat av behörig officiell myndighet (i Sverige Bolagsverket), högst sex månader gammalt. (Kravet gäller inte för enskild firma).
2. "Begäran om upplysningar vid offentlig upphandling", **Skatteverkets blankett SKV 4820**. Den ska vara ifylld av Skattemyndigheten. Intyget ska inte vara äldre än tre (3) månader. Gäller ej nybildat företag.
3. Kopia på bevis om att sökande ej återfinns i Näringsförbudsregistret.
4. Registerutdrag enligt anmälan gjord till Inspektionen för vård och omsorg i enlighet med Patientsäkerhetslag 2 kap. 1-3 §§. För nystartat företag eller företag under bildanderäcker att till ansökan bifoga en kopia på anmälan till Inspektionen för vård och omsorg.

Finansiell och ekonomisk ställning

Följande handlingar ska bifogas ansökan:

1. Årsredovisning med revisionsberättelse.
Leverantör som inte är skyldig att upprätta årsredovisning/årsbokslut ska visa att företaget har en stabil ekonomisk bas genom att tillhandahålla resultaträkning och balansräkning eller på begäran lämna referens till bank eller annan finansiär.
2. Leverantör som har ett nystartat företag ska visa att företaget har en stabil ekonomisk bas genom att redovisa aktiekapital/annat, eller på begäran tillhandahålla en finansiell säkerhet (t.ex. lämna bankgaranti eller koncerngaranti) samt på begäran kunna redovisa referens till bank eller annan finansiär.

Ansökan

Leverantören ska lämna kompletterande upplysningar och medverka vid dialogmöten om regionen så begär, samt visa aktuell lokal för uppdraget.

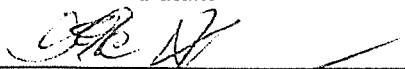
Undertecknad Leverantör försäkrar regionen att Leverantören är medveten om att Beställaren kan återkalla godkännandet för en mottagning om Leverantören inte uppfyller villkoren för att bedriva mottagningen.

Örebro

200203

Ort

Datum

Underskrift

Olle Hinderson

Namnförtydligande (firmatecknare)

Kontaktuppgifter (telefon och e-post)

Om Leverantören som ansöker om godkännande inte har möjlighet att i samband med ansökan redovisa samtliga begärda uppgifter ska det till ansökan bifogas en redogörelse för orsaken till detta och en plan för när handlingarna kommer att kompletteras. Ett beslut kommer att fattas om godkännande när Leverantören kompletterat med samtliga handlingar. Om Leverantören inte inom tre månader kan visa att återstående krav är uppfyllida kommer ett beslut om att inte bifalla ansökan att fattas. Beslut kommer att skickas ut inom 3 månader från det att ansökan kommit in till regionen.

Region Örebro län

Hälsovalsenheten

Box 1613

701 16 ÖREBRO

Besöksadress:

Regionkansliet

Eklundavägen 11, Örebro.

Eventuella frågor angående denna upphandling ska ske skriftligen eller genom e-post till:

Karolina.stridh@regionorebrolan.se

5

Uppföljning av överenskommelse mellan regionstyrelsen och folktandvårdsnämnden 2019 20RS1256

Organ
Regionstyrelsens arbetsutskott

Uppföljning av överenskommelse mellan regionstyrelsen och folktandvårdsnämnden 2019

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen besluta

att godkänna årsrapporten avseende 2019 års överenskommelse, samt

att föreslå att i arbetet med 2021 års överenskommelse förtydliga kraven på de uppdrag som inte genomförts enligt överenskommelsen.

Sammanfattning

Varje år träffas en överenskommelse mellan regionstyrelsen och folktandvårdsnämnden om Folktandvårdens särskilda uppdrag som Region Örebro län helt eller delvis finansierar. I överenskommelsen regleras omfattning och finansiering. Överenskommelsen följs upp efter verksamhetsåret, genom att Folktandvården lämnar en årsrapport med en beskrivning hur uppdragen utförts.

Tandvårdsenhetens sammanfattande bedömning är att överenskommelsens uppdrag har genomförts på ett adekvat sätt med ett gott resultat, även om vissa brister har konstaterats.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutsförslaget medför inga sådana konsekvenser.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutsförslaget medför inga ekonomiska konsekvenser.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Jenny Wiik

Sammanträdesdatum
2020-03-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS1256

Uppföljning

De av överenskommelsens uppdrag som helt eller delvis inte utförts kommer att beaktas vid överenskommelsen för 2021 mellan regionstyrelsen och folktandvårdsnämnden.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsens arbetsutskott den 24 mars 2020.
Årsrapport 2019 avseende överenskommelse mellan Regionstyrelsen och Folktandvårdsnämnden.
Tandvårdsenhetens sammanfattande bedömning.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Folktandvården
Folktandvårdsnämnden

Årsrapport 2019

avseende överenskommelse
mellan Regionstyrelsen och
Folktandvårdsnämnden

Innehåll

Allmänna krav	3
Hälsoorientering	5
Tillgänglighet	5
Tandvård till barn och ungdomar	6
Generella munhälsoinsatser	6
Empowerment	6
Fluortillförsel	7
Kontakter med BVC och utbildning av BVC-personal	10
Allmäntandvård, exklusive tandreglering	12
Barn 0-1 år (gällande barn fram till och med det kalenderår de fyller 1 år)	12
Särskilt ansvar för tandvård till barn och unga	12
Tillgänglighet	14
Ortodonti/Tandreglering	15
Tillgänglighet	17
Tandvård till asylsökande barn	18
Tandvård till vuxna	19
Konsultationer och samverkan	19
Specialisttandvård för vuxna	20
Tillgänglighet	20
Orofacial medicin	21
Tillgänglighet	23
Särskilt ansvar inom vuxentandvård	24
Tillgänglighet	25
Tandvård för asylsökande vuxna	26
Övrigt	27
Läkemedelskostnader	27
Befolkningsansvar	28
Utbildning av nytexaminerade tandläkare	28
Specialisttandläkarutbildning	29
Nationellt odontologiskt centrum	29
Kunskapscenter för äldretandvård	33

Allmänna krav

1. Hur arbetet bedrivs för att säkra att verksamheten uppfyller barnkonventionens krav.

En handlingsplan med förberedelser inför att barnkonventionen blir lag 2020 är upprättad. Implementering av dess aktiviteter i verksamheten sker under 2020. Samtliga nyanställda tandläkare och tandhygienister får inom ramen för sitt traineeprogram en 3 timmars utbildning i barnkonventionen.

Allmäntandvårdskliniker får utöver det en utbildning i Barnkonventionen i form av en grundutbildning och en fortsättningsutbildning på begäran av Verksamhetschefen. Under 2019 fick 10 kliniker denna utbildning. Vidare får nyanställda på avdelningen för Pedodonti ytterligare introduktion. Avdelningen för Pedodonti beaktar även barnkonventionen i samband med sin kursgivning.

I och med detta har Folktandvården ambitionen att se till barnet o barnets bästa genom hela behandlingen. All behandlingsöverenskommelse/terapiplanering strävar efter att ske på ett sätt så barnet förstår och kan, efter hänsyn tagen till individens mognad, vara med och ge sitt samtycke. Vi tar i större grad kontakt med socialtjänsten än tidigare, och ger mindre utrymme för variationer/egna tolkningar inom vad som bedöms som ”omsorgssvikt”.

2. Antal genomförda riskanalyser, orsaksanalyser, avvikelserapporter och Lex Maria anmälningar.

Riskanalyser: 1

Händelseanalyser : 5

Internutredningar: 6

Avvikelse: 638

Lex Maria: 0

3. Hur riktlinjerna för Socialstyrelsens arbete med God tandvård och Nationella riktlinjer fortlöpande implementeras i verksamheten.

Folktandvården följer odontologins utveckling, via nationella riktlinjer, media, ämnesföreningar, forskning, internetodontologi, kurser, konferenser nationellt och internationellt. Avvikelse och händelseanalyser granskas och sprids i verksamheten. Kunskap tas tillvara och via Folktandvårdens lokala programområde sammanställs kunskaperna till dokumenterade riktlinjer och sprids i verksamheterna. Verksamheten ansvarar för att lokala rutiner tas fram och dokumenteras med utgångspunkt i de Folktandvårdsgemensamma riktlinjerna. När de lokala rutinerna tas fram ska verksamhetschefen inventera kompetensen vid enheten och fastställa behovet av kompetenshöjning eller nyrekrytering. Nya riktlinjer tillkommer, andra revideras och inaktuella försvinner. Alla dokument som styr vården finns i Folktandvårdens ledningssystem och är därigenom tillgängliga för Folktandvårdens samtliga medarbetare.

4. Antal rapporterade misstankar om skadliga effekter av dentala material.

Inga sådana rapporter under 2019.

5. Slutsatser av och därpå följande åtgärder utifrån patientnämndens verksamhetsberättelse som rör tandvård.

Under 2019 fick Folk tandvården från Patientnämnden 25 klagomål med begäran om skriftligt yttrande.

Folk tandvården har i samtliga fall besvarat patientens klagomål eller frågor.

Klagomålen har oftast sin grund i brister i kommunikation mellan behandlare och patient. Patienten kan ha fått otillräcklig information om den planerade eller genomförda vården. I några fall kan det handla om upplevt dåligt bemötande och i några fall handlar det om kostnad och debitering.

Antalet klagomål är relativt oförändrat över tid.

Patientnämndens årsredovisning för 2019 är inte tillgänglig ännu. I Patientnämndens årsredovisning för 2018 finns inte någon beskrivning av eller uttalade slutsatser om klagomål i Folk tandvården.

Chefstandläkaren i Folk tandvården läser alla klagomål och ser till så att de besvaras av de berörda verksamheterna.

Slutsatser av klagomålen redovisas för samtliga chefer var 6:e månad. Lärdomar om klagomålen kan sedan spridas till personalen.

6. Redovisa eventuella könsrelaterade skillnader i tandvård och vad man gjort för att uppmärksamma dessa samt hur man ur ett vidare perspektiv fortsätter arbetet med frågan.

Enligt åtgärdsstatistik får/konsumerar kvinnor mer tandvård än män. Då männen söker vård mer sällan tenderar deras vård att bli dyrare. Patientenkäter och forskning redovisas alltid könsseparerat och könsskillnaderna analyseras.

Analysen ger inga tydliga könsskillnader. Folk tandvården har infört ett datorstött könsneutralt riskbedömningssystem som anger vården efter individens behov. Detta medför att Folk tandvården uppmanar kvinnor och män att gå på regelbundna kontroller efter individuella behov.

Det har visat sig mycket svårt att få till stånd forskning angående bemötandeskillnader i tandvården. Ett arbete kring urvalet till ortodontisk behandling (tandreglering) har genomförts utifrån gender budgeting.

Förhållandet mellan flickor och pojkar vid visning av allmäntandläkare för specialisttandläkare med frågeställningen om tandregleringsbehandling skall erbjudas är med någon liten avvikelse (fler flickor än pojkar) neutral när det gäller fördelningen mellan könen. När det gäller bettavvikelse mellan könen föreligger av anatomiska skäl även här en lätt övervikt med fler flickor. Denna stämmer väl överens med relationen vid visningarna. Erbjudande om behandling sker efter gällande kriterier och stämmer också överens med denna lätta differens mellan könen. Detta speglar det objektiva behandlingsbehovet.

När det subjektiva behandlingsbehovet, inklusive patientens bedömning av behandlingstiden, vägs in visar det sig att flickor i högre utsträckning än pojkar önskar behandling. Tandregleringsbehandling på specialistklinik innebär oftast fast tandställning i 1,5-2 år. Pojkar tackar således i högre utsträckning nej till det vårderbjudande de får. Detta förklarar övervikten flickor bland dem som får

tandregleringsbehandling på specialistklinik.

Förhållandet är i procent 57/43 (flickor/pojkar).

Hälsoorientering

7. Andel rökare bland barn och unga 12 år och äldre

Andel barn och unga 12 år och äldre som uppgivit att de är rökare är 7,7%.

Tillgänglighet

8. Telefonkontakt (målvärde 90% besvarade samtal av totalt antal inringda samtal)

94% av samtalen är besvarade av det totala antalet inringda samtal.

9. Folktandvården ska under 2019 verka för att det blir möjligt att även boka tid för nytt besök via ”Mina vårdkontakter”.

Under 2019 har en klinik inom Folktandvården (Hertig Karl) påbörjat ”nybokning” gällande tider för undersökning. Utvärdering pågår och breddinförande planeras under 2020 inom allmäntandvården.

10. Öppethållanden per klinik/specialistavdelning inklusive jourklinikens öppethållande redovisas på årsbasis genom antal öppna veckor och på veckobasis genom öppettider per vecka.

Se bilaga 1.

Tandvård till barn och ungdomar

Generella munhälsoinsatser

Med generella insatser menas de insatser som är av hälsofrämjande eller sjukdomsförebyggande karaktär som inte riktas till en enskild individ, utan riktas till grupper av barn och unga.

Empowerment

Med empowerment menas den process som syftar till, alternativt leder till, ökade praktiska möjligheter för en individ att göra rationellt kunskapsbaserade val.

11. Antal förskolor som besökts

111 st

12. Andel förskolor som besökts

100 %

13. Andel klasser av totala antalet förskoleklasser i länet som besökts

100 %

14. Antal skolor med mellanstadium som besökt

110 st

15. Andel skolor med mellanstadium som besökts

100 %

16. Andel klasser av totala antalet mellanstadietklasser i länet som besökts

100 %

17. Antal skolor med högstadium som besökts

39 st

18. Andel skolor med högstadium som besökts

97 %

19. Andel klasser av totala antalet högstadietklasser i länet som besökts

Antal klasser kan inte anges

20. Antal gymnasieskolor som besökts

19 st

21. Andel gymnasieskolor som besökts

95 %

22. Andel klasser av totala antalet gymnasietklasser i länet som besökts

Antal klasser kan inte anges

23. Folktandvården skall också skriftligt, övergripande redovisa hur dessa insatser utförts i de olika skolstadierna.

Se skrivning nedan

Fluortillförsel

Folktandvården ska erbjuda generell fluorbehandling i de områden som har den största kariesrisken.

24. Typ av insats.

Kollektiv fluorsköljning i skolan

25. Antal skolor som nåtts av insatsen.

18 skolor

26. Andel skolor som nåtts av insatsen.

16% av alla skolor i regionen

27. Antal timmar som använts till detta arbete.

870 timmar

28. Folktandvården skall också skriftligt, övergripande redovisa hur dessa insatser utförts

(Se skrivning nedan)

Folktandvården ska med speciella insatser stärka användningen av fluorhaltig tandkräm i de områden som har den största kariesrisken. Som indikatorer på det arbetet skall folktandvården redovisa:

29. Vilka områden som nåtts av insatsen

- Glada tanden (tandborstning på förskola): Totalt deltar 63 förskolor i länet. Örebro kommun 37 förskolor i stadsdelarna Baronbacken, Brickebacken, Haga, Markbacken, Oxhagen, Varberga och Vivalla. Lindesbergs kommun 4 st, Hällefors kommun 8 st, Ljusnarsbergs kommun 3 st och Degerfors kommun 11 st förskolor.

- Lokala kampanjer: Främst i Vivalla, Brickebacken och Varberga/Oxhagen, men även lokalt i länet tex i Frövi, Fellingsbro, Kopparberg och Askersund. Se ytterligare beskrivning nedan

30. Typ av insats

- Glada tanden- Tandborstning med fluor tandkräm i förskolan
- Lokala kampanjer för att stärka daglig tandborstning med fluortandkräm

31. Antal timmar som använts till detta arbete

2000 timmar

32. Folk tandvården skall också skriftligt, övergripande redovisa hur dessa insatser utförts

Se beskrivning nedan

Redovisning punkt: 23,28,32

Ett led i att arbeta för att stödja en jämlik hälsoutveckling i länet är att fördela insatserna efter behov. Utifrån en socioekonomisk och tandhälsobaserad klusteranalys görs en riskgruppering på områdesnivå i länet. Insatta åtgärder planeras i en sexgradig åtgärdstrappa:

Steg 1 -den empowerment-insats som alla barn/ungdomar i länet får oavsett klustertillhörighet

Steg 2 -tandborstning med fluortandkräm på förskolan ”Glada Tandem”

Steg 3 –kollektiv fluorsköljning i skolan

Steg 4 -riktade insatser för att stärka tandborstning två gånger per dag med fluortandkräm

Steg 5 -föräldrastöd till småbarnsföräldrar via utökat samarbete med BVC, ”Viva Tandem”

Steg 6 -insatser av mer lokal karaktär i ett specifikt område

Riskbilden kan växla i de olika områdena, vilket medför att även behovet av insatser kan förändras.

Steg 1 – Empowerment

Folk tandvården besöker alla barn och ungdomar i förskoleklass, skolår 4 och 7 samt på gymnasiet. Vid besök i förskoleklass används dramapedagogik som verktyg. Magi och trolleri används för att fånga de mindre barnens uppmärksamhet och säkra inläringen. Kärnbudskapet är tandborstning morgon och kväll med fluortandkräm med stöd av vuxna, samt ett begränsat intag av godis och läsk etc.

Vid besöken i skolår 4 används drama- och upplevelsepedagogik, där barnen engageras såväl intellektuellt som kroppsligt i kunskapsgivningen. Barnen får själva reflektera över sina kunskaper, attityder och beteenden. Fokus läggs, förutom tandborstning med fluortandkräm, på egenvård och mellanmål. Eleverna erbjuds att delta i tävlingen ”Tandresan” där klassen kan vinna en resa till ”Parken zoo” i Eskilstuna. Deltagande i tandresan skall inspirera klasserna till att fortsätta arbeta med munhälsa även efter Folk tandvårdens besök.

Elever på högstadiet ska ha tillräckliga kunskaper om munhälsa för att kunna göra medvetna hälsoval och därigenom kunna förebygga mun- och tandskador. Fokus läggs därför på kunskapsförmedling om mun/tandsjukdomar, främst genom användning av upplevelsepedagogik. Då tobaksbruk påverkar munhälsan involveras även detta i kunskapsgivningen.

På gymnasieskolorna finns Folk tandvården till hands som diskussions- och självklar samarbetspartner munhälsofrågor. Det kan exempelvis ske på olika temadagar. Studenterna har många frågor och funderingar beträffande hälsofrågor, men även gällande yrkesfrågor.

Steg 2 – Tandborstning i förskola ”Glada Tandén”

Barnen borstar själva sina tänder, efter att ha fått sin tandborste med fluortandkräm tilldelad av en pedagog. Det primära är inte att tänderna borstas rena utan att tillföra ett dagligt tillskott av fluor. Folk tandvården tillhandahåller fortlöpande tandborstar-/fluortandkräm-/tandborstställ och övrig utrustning som kan behövas på förskolan. Folk tandvården introducerar aktiviteten bland barnen efter att först ha förankrat arbetet bland skolledning, pedagoger och föräldrar. Under startperioden finns Folk tandvårdens personal närvarande för att stötta pedagoger och barn men sedan sker den dagliga aktiviteten under pedagogernas ledning. Kontinuerlig kontakt hålls med förskolorna, behovet av tandborstar och fluortandkräm ses över och pedagogerna stötts.

Steg 3 – Fluorsköljning

Folk tandvården ska erbjuda generell fluorbehandling i grundskolan i de områden som har den sämsta tandhälsan. Fluorsköljning har under året skett i 18 skolor, fördelat på 9 skolor i Örebro kommun, 2 skolor i Hällefors kommun, 5 skolor i Lindesbergs kommun, 1 skola i Hallsbergs kommun, samt 1 skola i Ljusnarsbergs kommun.

Folk tandvården introducerar nya skolklasser vid varje hösttermins start, efter att förankrat arbetet bland skolledning och lärare och informerat föräldrar. Samtliga ”fluorskolor” har en högre andel elever som kommer från kluster 4 och/eller 1.

Fluorsköljning görs också på 1 HVB hem i Örebro kommun. Folk tandvården introducerar tandborstning och fluorsköljning. Kontinuerlig kontakt hålls och utbildning i munhälsa ges till såväl ungdomar som personal. Fluor, tandborstar och muggar tillhandahålls av Folk tandvården.

Steg 4 – Tandborste/fluortandkräms-aktivitet

Avsikten är att tillse att barn och ungdomar i området har tillgång till tandborstar och tandkräm. Det hjälper inte att förse barnen med kunskap om vikten av tandborstning om det inte finns någon tandborste att borsta med. I områdena Brickebacken, Vivalla och Baronbackarna görs återkommande insatser i form av veckovisa aktiviteter två gånger per år.

Tandborstar/fluortandkräm delas ut till alla barn/ungdomar och föräldrar med barn. Skolor, förskolor, familjecentraler, bibliotek osv. besöks. Motsvarande behov finns i fler områden men det finns inte alltid tillgång till lämpliga arenor. Andra forum söks då som exempelvis festivaler och utomhusbaden i Varberga dit många barn/unga även kommer från

närliggande områden. Insatser i Kopparberg skedde i samband med "Våryran" och i Frövi i samband med ortens "Integrationsdag". Folk tandvården medverkade i Askersund vid en barnmässa och i Hällefors vid "Barnensdag". Samtliga områden där olika aktiviteter genomförs har en hög andel barn från kluster 4 och 1.

Steg 5 – Riktat föräldrastöd, Viva Tandem

Viva Tandem är ett föräldrastödskoncept i samverkan med familjecentralen. Här får familjen extra stöd och råd i barnets mun- och tandhälsoproblem. Genom ett förstärkt samarbete med BVC kring föräldrastöd träffar Folk tandvården föräldrar och barn från det att barnet är ca 8-9 månader för att initiera tandborstning med fluortandkräm och diskutera kostfrågor. Familjerna erbjuds återkommande stödjande besök fram till 2-års ålder när ordinarie barn-ungdomstandvård tar vid. Viva Tandem konceptet finns i Vivalla, Varberga, Brickebacken, Baronbackarna och Oxhagen. Genom samarbete med BVC och familjecentraler tillhandahålls lokaler för verksamheten i dessa områden. Under året har 464 barn/familjer nåtts av insatsen. Samtliga områden har en hög andel barn från kluster 4 och 1.

Steg 6 – Lokala aktiviteter

Folk tandvården har deltagit i en rad lokala arrangemang på olika ställen i länet. Exempel på detta är områdes- och familjefester, och hälsodagar i olika områden. Samtliga områden med aktiviteter har en hög andel barn från kluster 4 och 1.

Folk tandvårdens arbete med hälsofrämjande insatser på populationsnivå utförs med samma målsättning och höga kvalitet över hela länet. Alla barn och ungdomar i länet ska mötas av kompetent personal som arbetar utifrån samma plattform beträffande såväl värdegrund som pedagogiska metoder. Detta uppnås genom regelbundna möten och via gemensamma egna utbildningsaktiviteter samt via kontakter med övriga hälsoarbetare både inom Region Örebro län och i kommuner samt andra organisationer.

Kontakter med BVC och utbildning av BVC-personal

33. Antal BVC-mottagningar där kontinuerligt samarbete förekommer.

27 st

34. Andel BVC-mottagningar där kontinuerligt samarbete förekommer.

100 %

35. Folktandvården ska redovisa hur det kontinuerliga stödet sker.

Samarbetet med regionens BVC-mottagningar skiljer sig åt beroende på i vilken form BVC arbetar. Det mest förekommande är att informationsgivning om munhälsa sker i öppna förskolan på familjecentralen om sådan finns, alternativt i andra lokaler tex kyrkans. Informationsmaterial och tandborstar tillhandahålls av Folktandvården. I länet finns familjecentraler i Askersund, Laxå, Lekeberg, Degerfors, Karlskoga Fellingsbro, Lindesberg, Ljusnarsberg, Nora, Hallsberg, Kumla, och 7 stycken i Örebro kommun.

Folktandvården har en utsedd "BVC-ansvarig" tandhygienist/tandsköterska på samtliga kliniker med uppdragen att både hålla kontakt med den lokala BVC-mottagningen samt att ta emot de barn/familjer som av BVC identifierats som riskbarn och remitterats till. Folktandvården har en samordnare för alla BVC-ansvariga kontaktpersoner, regelbundna möten hålls med gruppen ofta i samverkan med avdelningen för Pedodonti och/eller Regionens Barnhälsovård.

På motsvarande sätt finns en kontaktperson till Folktandvården på samtliga BVC-mottagningar. Barnhälsovårdens (BHV) samordnare och Folktandvårdens samordnare har kontinuerlig kontakt. Folktandvårdens samordnare deltar varje termin i BVC-sköterskornas nätverksträffar. Vid dessa tillfällen lyfts aktuella frågor, synpunkter och önskemål beträffande samverkan mellan BVC och Folktandvården. Folktandvården grundutbildar fortlöpande nyanställda BVC sköterskor, detta sker vid behov på inrådan från BHVs samordnare. Utbildningstillfället innefattar en halv dag och berör b.la. ämnen som lilla barnets tänder, sjukdomar i munhålan kopplat till vanor och egenvård samt föräldrastöd.

Under året har Folktandvården och BHV haft ett nära samarbete, i projektet "utökade hembesök". En arbetsmodell som inkluderar folktandvårdens personal i BVCs hembesök har utarbetats. Folktandvården har vid ett antal tillfällen deltagit i BVCs hembesök i Karlskoga kommun. Vid besökstillfället får barnet tandkräm och tandborste. Familjen får även tillfälle att ta del av tips o råd för en bra munhälsa och diskutera ev. frågor rörande mun och tänder.

En utökad utbildningsinsats vad gällande små barns munhälsa gjordes i början av året, där all BVC-personal bjöds in. 43 personer från Regionens BVC-mottagningar var närvarande vid dessa tillfällen.

36. Antal distriktssköterskor som utbildats 2019

16 st. BVC-sköterskor

Allmäntandvård, exklusive tandreglering

Barn 0-1 år (gällande barn fram till och med det kalenderår de fyller 1 år).

- 37. Antal barn som blivit hänvisade från BVC eller sökt själva till Folktandvården.**
584 barn 0-1 år har besökt Folktandvården under 2019.

Särskilt ansvar för tandvård till barn och unga

- 38. Antal barn som uteblivit från undersökning eller behandling och inte kallas mer under innevarande revisionsperiod. Antal barn redovisas för såväl 2017, 2018 som 2019.**

Antal barn som uteblivit	År 2017	År 2018	År 2019
från undersökning	567	530	530
under behandlingsperiod	110	112	104
Totalt	677	642	634

- 39. Folktandvården skall skriftligt redovisa vilka insatser som görs för att få barn som uteblir att komma till tandvårdsbesök.**

När ett barn uteblir så tas ett försök till kontakt via telefon från kliniken, om de ej får kontakt så går ansvaret över till utsedda personer på Folktandvårdens kundcenter som gör ytterligare försök till telefonkontakt. Dessa personer följer upp och skapar förtroende hos familjerna genom att det är samma personer som håller i kontakten mot familjen. Detta sätt att arbeta följs upp fortlöpande och har visat sig resultera i att ett högre antal barn kommer till tandvård.

- 40. Antal barn som anmäls till sociala myndigheter på grund av misstanke om att barnet far illa.**

Antalet diarieförda orosanmälningar från och med mars 2019 är 159 stycken. Januari-mars finns inte registrerat i diariet men kan antas vara ca 50 stycken. Totalt 209 anmälningar. De uppgifter som lämnas i motsvarande uppföljning för 2018 avsåg skattade värden. Från och med april 2019 så diarieförs alla orosanmälningar.

- 41. Folktandvården skall skriftligt redovisa hur man uppfyller överenskommelsens innehåll, beträffande tillgången på akut tandvård för barn.**

Folktandvården har organiserat omhändertagande för akuttandvård enligt uppdrag. Barnpatienter som söker akuttandvård tas om hand samma dag på respektive klinik, oavsett anledningen till det akuta besöket. Lördagar, söndagar samt helgdagar hänvisas patienterna till Folktandvårdens Jourklinik, på Klostergatan i Örebro. När Jourklinken är stängd sker hänvisning till den länsjour som finns hos Käkkirurgiska kliniken, Universitetssjukhuset Örebro.

42. Antal remisser inklusive remissanledningar grupperat på remittentgrupp.

Avdelning	Remittent				Totalt
	Folktandvården	Privat	Sjukvård	Utomläns	
Pedodonti	712	65	80	7	864
Parodontologi	140	4	1		145
Protetik	110	5	9	1	125
Endodonti	91	5			96
Bettfysiologi	35	8	17		60
Odontologisk Radiologi	693	39	61		793
Totalt	1781	126	168	8	2083

43. Antal behandlade patienter per specialitet och diagnosgrupp och/eller behandlingar.

Avdelning	Start	Avslut
Pedodonti	960	827
Parodontologi	117	99
Protetik	114	91
Endodonti	86	78
Bettfysiologi	55	54
Odontologisk radiologi	2342 (genomförda us)	
Totalt	1332 exkl rtg	1149 exkl rtg

Huvuddiagnos Pedodonti	Procentuell fördelning
Allmänsjukdom	7
Behandlingsproblem av psykologisk art	45
Bettutvecklingsstörningar	19
CMD (TMD)	1
Karies	11
Parodontala och gingivala tillstånd	0
Patologiska tillstånd i käkar/käkben	0
Patologiska tillstånd i mjukvävnad exkl gingivit/parodontit	4
Pulpala sjukdomstillstånd	3
Tandhårdvävnadsskador exkl karies	4
Tandutvecklingsstörningar	3
Trauma	3

44. Använd vårdtid per specialitet.

Avdelning	Timmar
Pedodonti	4601
Parod/Implantat	611
Protetik	735
Endodonti	359
Bettfysiologi	200
Odont radiologi	857
	7362

45. Antal behandlingar under narkos.

50 behandlingar genomfördes under narkos år 2019.

Tillgänglighet

46. Väntetider per specialitet 31 december 2019.

Se tabell punkt 47.

47. Antal patienter på kö per specialitet 31 december 2019. Implantat-kirurgiska verksamheten särredovisas.

Avdelning	akut		förtur		kö	
	väntetid	antal pat	Väntetid	antal pat	väntetid	antal pat
Pedodonti	0	0	1-3 mån	19	1-3 mån	34
Parodontologi/ dentoalveolärkirurgi	0-1 mån	2	2-4 mån	12	4 mån	3
Implantatkirurgi	0	0	0	0	0	0
Protetik	0	0	1-2 mån	28	0	0
Endodonti	0-3 mån	21	3-6 mån	9	6-12 mån	1
Bettfysiologi	0	0	1-2 mån	2	1-2 mån	2
Odontologisk radiologi	0-1 mån	24	1-2 mån	48	1-2 mån	4

Ortodonti/Tandreglering

48. Antal och andel patienter som blivit behandlade under 2019, uppdelat på åldersgrupp (0-25 år) samt allmäntandvård/specialisttandvård.

Ålder	Allmäntandvård		Specialisttandvård	
	Antal	Andel	Antal	Andel
25	0	0,0%	14	0,3%
24	0	0,0%	8	0,2%
23	4	0,1%	47	1,2%
22	1	0,0%	47	1,2%
21	4	0,1%	90	2,3%
20	7	0,2%	107	2,8%
19	13	0,4%	147	4,1%
18	17	0,5%	198	5,9%
17	32	1,0%	279	8,4%
16	58	1,7%	346	10,2%
15	75	2,3%	334	10,1%
14	141	4,2%	330	9,8%
13	217	6,3%	240	6,9%
12	316	8,7%	166	4,6%
11	380	10,3%	106	2,9%
10	407	10,9%	67	1,8%
9	259	6,9%	38	1,0%
8	86	2,3%	15	0,4%
7	24	0,7%	12	0,3%
6	5	0,1%	5	0,1%
5	0	0,0%	14	0,4%
4	0	0,0%	16	0,4%
3	0	0,0%	9	0,3%
2	0	0,0%	1	0,0%
1	0	0,0%	1	0,0%
0	0	0,0%	0	0,0%

49. Redovisning ska ske av antalet behandlingsstarter och behandlingsavslut inom den specialiserade vården, uppdelat på åldersgrupper (0-25år).

Ålder	Specialisttandvård	
	Behandlingsstart	Behandlingsavslut
25	5	5
24	4	11
23	19	25
22	11	23
21	30	41
20	38	66
19	33	94
18	45	115
17	55	128
16	94	133
15	91	94
14	108	66
13	93	16
12	77	13
11	49	6
10	29	1
9	16	0
8	1	0
7	0	0
6	0	0
5	0	0
4	0	0
3	0	0
2	0	0
1	0	0
0	0	0
Totalt	798	837

50. Antal patienter som påbörjats men ej slutförts innan det kalenderår patienten fyller 20 år, 21 år, 22 samt 23 år 31 december 2019.

Ålder	Antal påbörjade men ej avslutade
23	11
22	9
21	24
20	33
Totalt	77

51. Patientens upplevda behandlingsbehov ska värderas enligt en för Folktandvården gemensam riktlinje så att en jämlik vård säkerställs. Utifrån den riktlinjen ska det framgå vilken tyngd det egenupplevda behovet har i förhållande till det av professionen bedömda. Riktlinjen ska redovisas Bettavvikelse diagnostiseras enligt en fyrgradig skala (A-D) där A-C innebär bettavvikelse som behandlas inom uppdraget till skillnad från bettavvikelse grupperad som D (litet behov).
I den händelse som en enskild patient/förälder har en uppfattning som avviker från den objektiva bedömningen från tandvårdsprofessionen, tas fallet upp för konsensusdiskussion med flera specialister vid avdelning för ortodonti.
Om en patient/förälder önskar få ortodonti/tandreglering utförd med bettfel enligt kategori D kan behandling givetvis ske mot sedvanlig patientavgift enligt prislista. Patienter med vårdbehov enligt kategori D får sin behandling efter att vården säkerställts för patienter i de prioriterade grupperna A-C.

Tillgänglighet

52. Väntetider 31 december 2019.

Avdelningen för ortodonti/tandreglering har en väntetid på 24 månader på icke prioriterade fall, per den 31 december 2019.

Patienterna är registrerade i en vårdplaneringslista som tar hänsyn till patientens individuella förutsättningar vad gäller mognad, tillväxt etc. i förhållande till odontologiskt motiverad behandlingsstart.

53. Antal patienter på kö 31 december 2019.

Per den 31 december 2019 fanns 533 barn på väntelista till avdelningen för ortodonti/tandreglering. Dessa patienter skulle enligt vårdplaneringslista inlett sin behandling under 2019.

Dock föreligger sedan en tid ett underskott av utbildade specialister vilket är den direkta anledningen till kösituationen, samtidigt som tre specialister på avdelningen varit föräldralediga under hösten 2019. Dessutom har avdelningen märkt ökad vårdefterfrågan i samband med den höjda åldersgränsen inom barn- och ungdomstandvård (motsvarar enl. statistik ca 850 fler barn och ungdomar med *ortodontisk behandlingsbehov* jämfört innan den nya åldersgränsen infördes). Denna faktor riskerar i framtiden att påverka tillgängligheten negativt innan adekvat resursdimensionering uppnåtts i kombination med att bedömningskriterier för avgiftsfri tandreglering eventuellt ändras till att omfatta färre bettfel (se punkt 51).

Tandvård till asylsökande barn

54. Antal behandlade barn.

565 barn behandlades under år 2019.

55. Folk tandvården skall skriftligt redovisa hur man verkar för att ge de asylsökande barnen tillgång till tandvård, inklusive insatser på gruppnivå.

Asylsökande barn kallas till tandvård på samma sätt som folkbokförda barn i länet.

Folk tandvården har på gruppnivå främst nått asylsökande barn och föräldrar på "Asylcaféer" och på familjecentraler med specifika träffar för asylsökande. Asylsökande barn i skolålder träffas i skolan, antingen i sin ordinarie klass eller i "asyl klasser".

56. Redovisning av kostnad för uppsökande verksamhet på asylboende och HVB-hem i regionen.

Ingen verksamhet har förekommit, då det enbart finns enstaka boende kvar.

Tandvård till vuxna

Konsultationer och samverkan

57. Tid per specialitet för telefonförfrågningar, konsultationsremisser och terapikonferenser i samverkan med sjukvård och tandvård.

Avdelning	Timmar
Parodontologi	490
Protetik	341
Endodonti	260
Bettfysiologi	74
Odontologisk radiologi	241
Totalt	1406

58. Folktandvården skall skriftligt redovisa hur man samverkar med hälso- och sjukvårdens aktörer inom närsjukvård och psykiatri.

Kontakt är tagen med ledningen för Psykiatriska avdelningarna på Lindesbergs lasarett. Ett möte är inplanerat, avseende utbildning i munhälsa hos personalen. Kontakt är tagen även med Karla Psykiatrin.

Folktandvården har under året samverkat med övriga aktörer i Regionens tobaksarbete med ”Tobacco Endgame 2025”.

Samverkan med närsjukvården har mestadels skett beträffande gruppen sköra äldre patienter, se redovisning för KCÄM, punkt 89.

59. Folktandvården skall skriftligt redovisa hur man samverkar med sjukvården avseende strokepatienter uppdelat på Örebro, Karlskoga och Lindesberg.

En fortlöpande kontakt hålls med strokeenheten på Universitetssjukhuset Örebro. Utbildningar i munhälsa/munvård ges kontinuerligt på anmodan av avdelningen. Folktandvården erbjuder ”Råd för mun och tänder, vid hemgång”, en trycksak speciellt framtagen för strokeenheterna.

Folktandvården deltar i regionens kompetensgrupp ”Nutrition och munhälsa”, där stroke kopplat till munhälsa ett område som fortlöpande diskuteras, gällande rutiner och riktlinjer.

Stroke kopplat till betydelse av en bra munhälsa belyses även av folktandvården i regionens utbildning ”Framtidens undersköterska”

60. Folktandvården skall skriftligt redovisa hur man under 2019 samverkat med sjukvården avseende stöd till adekvat munvård och ett omhändertagande av ineliggande patienter så att inte munhälsan försämras samt hur man fortsättningsvis vill arbeta med frågan.

I anslutning till regionens sjukhus erbjuds ineliggande patienter stödbehandling på respektive sjukhustandvårds klinik. Personal från sjukhustandvården besöker dessutom ineliggande patienter inom sjukvården för munhälsostöd när så är adekvat utifrån patientens behov och förmåga. Så har skett enligt plan vid Lindesbergs lasarett men då Folktandvårdens OFM i Karlskoga under 2019 varit underbemannad har så aktiviteten endast kunnat genomföras under våren.

Genom att Kunskaps Centrum för Äldres Munhälsa (KCÄM) införskaffat en portabel tandläkarutrustning kan man i framtiden fortsätta samverka kring denna patientgrupp och därmed sprida kunskap om munhälsans inverkan på patienternas allmänna välbefinnande samt att sjukvården har en känd och naturlig kontaktväg för dessa patienter.

61. Antal genomförda behandlingar under narkos.

57 behandlingar genomfördes under narkos år 2019.

Specialisttandvård för vuxna

Tillgänglighet

62. Väntetider för köpatienter per specialitet 31 december 2019.

Se tabell punkt 63.

63. Antal patienter på kö per specialitet 31 december 2019.

Avdelning	Akut		förtur		kö	
	väntetid	antal pat	väntetid	antal pat	väntetid	antal pat
Apné	0	0	1-2 mån	15	1-2 mån	34
Ortodonti/Tandreglering, vuxen	0	0	0	0	c:a 24 mån	250
Parodontologi/implantat	0-2 mån	3	3-6 mån	61	3-6 mån	68
Protetik	1-2 mån	15	1-3 mån	12	12-18 mån	147
Endodonti	0-3 mån	43	3-6 mån	84	6-12 mån	5
Bettfysiologi	0	0	1-2 mån	2	1-2 mån	17
Odontologisk radiologi	0-1 mån	53	1-2 mån	35	2-3 mån	39

Orofacial medicin

64. Folk tandvården ska redovisa enligt särskild ordning, de delar av uppdraget orofacial medicin som är kopplade till de externa resurser som krävs vid specialisttandvård inom ämnesområdet.

Nedan redovisas antal patienter som behandlats i respektive diagnosgrupp fördelat på de områden som bedriver orofacial medicin. Folk tandvårdens verksamhet vid Karlskoga Lasarett och Örebro stad inte har haft specialisttandläkare på plats utan där de patienter som haft behov av sådan kompetens förmedlats vidare till OFM på USÖ i ett samverkansprojekt. Till viss del har även viss bedömning/behandling skett med tandläkare med annan specialistkompetens (parodontologi, pedodonti, protetik och endodonti) när så varit lämpligt utifrån ett patientsäkerhetsperspektiv.

Sjukhustandvården Lindesberg

Grupp	Innehåll	Antal patienter
1	Oralmedicin, slemhinneförändringar	91
2	Oralmotoriska störningar	0
3	Tandvård vid livets slut	0
4	Medicinska funktionshinder	11
5	Narkostandvård	55
6	Konsultationer	51
7	Inlagda på sjukhus, akut tandvård	12
8	Grava funktionshinder	6
9	Grava förståndshandikapp	37
10	Psykiska sjukdomar	33
11	Extrem tandvårdsrädsla	30
12	Äldretandvård	51
	Totalt	410

Sjukhustandvården Karlskoga

Grupp	Innehåll	Antal patienter
1	Oralmedicin, slemhinneförändringar	4
2	Oralmotoriska störningar	0
3	Tandvård vid livets slut	1
4	Medicinska funktionshinder	19
5	Narkostandvård	0
6	Konsultationer	1
7	Inlagda på sjukhus, akut tandvård	6
8	Grava funktionshinder	2
9	Grava förståndshandikapp	28
10	Psykiska sjukdomar	8
11	Extrem tandvårdsrädsla	3
12	Äldretandvård	14
	Totalt	86

Sjukhustandvården Örebro

Grupp	Innehåll	Antal patienter
1	Oralmedicin, slemhinneförändringar	27
2	Oralmotoriska störningar	1
3	Tandvård vid livets slut	1
4	Medicinska funktionshinder	10
5	Narkostandvård	3
6	Konsultationer	2
7	Inlagda på sjukhus, akut tandvård	0
8	Grava funktionshinder	49
9	Grava förståndshandikapp	145
10	Psykiska sjukdomar	55
11	Extrem tandvårdsrädsla	7
12	Äldretandvård	36
	Totalt	335

Oralmedicin & sjukhustandvård USÖ

Grupp	Innehåll	Antal patienter
1	Oralmedicin, slemhinneförändringar	466
2	Oralmotoriska störningar	11
3	Tandvård vid livets slut	0
4	Medicinska funktionshinder	469
5	Narkostandvård	55
6	Konsultationer	1
7	Inlagda på sjukhus, akut tandvård	41
8	Grava funktionshinder	2
9	Grava förståndshandikapp	1
10	Psykiska sjukdomar	0
11	Extrem tandvårdsrädsla	0
12	Äldretandvård	0
Totalt		1046

Tillgänglighet

65. Väntetider för köpatienter 31 december 2019.

Se tabell punkt 66.

66. Antal patienter på kö 31 december 2019.

Enhet	Prio 1 akut		Prio 2 förtur		Prio 3 kö	
	väntetid	antal patienter	väntetid	antal patienter	väntetid	antal patienter
Sjukhustandvården Lindsberg	1 mån	3	2-7 mån	17	2-8 mån	13
Sjukhustandvården Karlskoga*	-	-	-	-	-	-
Sjukhustandvården Örebro*	-	-	-	-	-	-
Käkkirurgiska kliniken USÖ/ Sektion Oralmedicin & Sjukhustandvård	0-1 mån	18	1-3 mån	4	3-5 mån	4

* Rapporteringen avser nya remisspatienter. Inom enheten föreligger en avsaknad av tandläkare med orofacial kompetens där många revisionspatienter får sin vård av tandhygienister

Särskilt ansvar inom vuxentandvård

67. Folktandvården skall skriftligt redovisa hur ersättningen för det särskilda ansvaret har använts.

Samtliga Folktandvårdens kliniker är anpassade för personer med fysiskt funktionshinder. Den årliga kostnaden för dessa lokalanpassningar (andel som belastar vuxentandvård) uppgår till 900 000 kronor, vilket innefattar kostnader för hissanordningar, handikapptoletter och anpassningar av receptionerna.

Folktandvårdens kostnader i uppdraget särskilt ansvar avser till största delen kostnader för lönetillägg och kompensation för restid till behandlare som reser till kliniker i länets yttre delar där det ofta saknas fast stationerad personal alternativt är begränsat med fast stationerad personal. Anledningen till att det är så pass begränsat med fast stationerad personal är att Folktandvårdens medarbetare i väldigt stor utsträckning bor i Örebro, Karlskoga, Lindesberg och Kumla med omnejd. Folktandvården arbetar fortlopande med ansträngningar för att kunna upprätthålla en god och jämlik tandvård i hela länet med bra tillgänglighet i både tid och rum.

Folktandvården har organiserat jourverksamheten vid en central jourklinik belägen på Klostergatan i Örebro. Jourkliniken har öppet alla dagar året runt.

Folktandvårdens nettokostnad för jourklinikens verksamhet under 2019 var 500 000 kronor.

Folktandvårdens specialisttandvård (avdelningarna bettfysiologi, protetik, parodontologi/implantat och endodonti) har fått ersättning för att omhänderta patienter med en särskild behandlingsproblematik och där omhändertagandet medför kostnader som inte ryms i Folktandvårdens prislista för specialisttandvård enligt gällande regelverk.

För att erbjuda länsinvånarna bettfysiologisk specialistbehandling har särskilt och relativt kostsamt arrangemang med annat landsting skett, i syfte att erbjuda denna kliniska kompetens i länet. Specialister i bettfysiologi är utifrån ett nationellt perspektiv relativt få vilket haft konsekvens i rekryteringsarbetet.

Kostnaden för detta särskilda ansvar uppgick till 1 500 000 kronor för år 2019.

68. Jourklinikens öppettider per dag.

Se bilaga 1.

Jourkliniken har öppet alla dagar året runt, måndag och torsdag kl. 08.00-19.00, tisdag-onsdag 07.00-19.00 och fredag 08.00-17.00 lördagar och söndagar samt helgdag kl. 10.00-16.00.

Övriga tider sker hänvisning till den länsjour som finns hos Käkkirurgiska kliniken, Universitetssjukhuset Örebro.

69. Antal patienter på jourkliniken per dag, uppdelat på vardagar respektive lördagar och söndagar.

På vardagar var det i genomsnitt 25 patienter per dag, på lördagar 12 patienter och på söndagar 11 patienter under år 2019.

Tillgänglighet

70. Folktandvården skall skriftligt redovisa hur man uppfyller överenskommelsens innehåll, beträffande tillgången på akut tandvård för vuxna

Folktandvården har under verksamhetsåret organiserat omhändertagande för akuttandvård enligt uppdrag. Samtliga patienter som söker akuttandvård tas om hand, i första hand på den klinik dit patienten söker och i andra hand till Folktandvårdens Jourklinik. Folktandvården har strukturerat den akuta delen av verksamheten på så sätt att patienterna prioriteras efter odontologisk/medicinsk bedömning i tre grupper där individer med trauma, infektiösa tillstånd eller värk omhändertas snarast eller senast inom 24 timmar.

71. Antal dagar/vecka med möjlighet till akut tandvård inom kommunen (målvärde 5 dagar).

I alla kommuner utom Lekeberg, Laxå, Hällefors, Kopparberg, Odensbacken och Askersund erbjuds jourtandvård måndag till fredag året runt. I de nämnda kommuner är öppethållandet tre till fyra dagar/vecka.

Folktandvården Odensbacken har delar av året haft stängt på grund av ombyggnation. Om antalet akutpatienter enstaka dagar är fler än den lokala kliniken kan ta emot, hänvisas patienterna till en närliggande klinik eller till Folktandvårdens jourklinik.

72. Antal dagar/vecka med möjlighet till akut tandvård inom länet (målvärde 7 dagar).

7 dagar/vecka, 365 dagar/år.

Vuxentandvård ska bedrivas i länets alla kommuner och på de orter och platser, där Folktandvården idag har verksamhet. Nya patienter och revisionspatienter ska ha liknande möjligheter att komma till behandling i rimlig tid, oberoende av boendeort. Folktandvården ska sträva efter att eventuella skillnader i kötider mellan regionens olika kommuner inte ska överstiga två månader.

73. Uppföljning sker enligt särskild modell för kötidsreducering.

Se bilaga 2.

Tandvård för asylsökande vuxna

74. Antal behandlade vuxna.

424 vuxna patienter behandlades under år 2019.

75. Folk tandvården skall skriftligt redovisa sin organisation för att ge vuxna asylsökande akut tandvård.

Samtliga vuxna asylsökande, som söker akuttandvård tas om hand. Folk tandvården har strukturerat den akuta delen av verksamheten på så sätt att patienterna prioriteras efter odontologisk/medicinsk bedömning i tre grupper där individer med trauma, infektiösa tillstånd eller värk omhändertas snarast eller senast inom 24 timmar.

Övrigt

Läkemedelskostnader

76. Folk tandvården skall skriftligt redovisa statistik på läkemedelsförskrivning.

Kostnaden för läkemedel var 850 000 kr.

LÄKEMEDEL	Kostnad
A01 Medel vid mun- och tandsjukdomar	741 926
A07 Antidiarroika, intestinala antiinflammatoriska och antiinfektiva medel	24 922
B02 Hemostatika	12 313
D01 Svampmedel för utvärtes bruk	137
D07 Kortikosteroider för utvärtes bruk	62
H02 Kortikosteroider för systemiskt bruk	1
J01 Antibakteriella medel för systemiskt bruk	42 037
J02 Antimykotika för systemiskt bruk	1 618
J05 Virushämmande medel för systemiskt bruk	160
M01 Antiinflammatoriska och antireumatiska medel	5 220
M03 Muskelavslappande medel	224
N01 Anestetika	1 812
N02 Analgetika	14 619
N05 Neuroleptika, lugnande medel och sömnmedel	1140
N07 Övriga medel med verkan på nervsystemet	0
P01 Medel mot protozoer	1932
R01 Medel vid nässjukdomar	0
R05 Medel mot hosta och förkylning	0

Befolkningsansvar

77. Folk tandvården skall skriftligt redovisa hur ersättningen för befolkningsansvar fördelats.

Folk tandvården finns representerad på många olika orter inom länet, även på sådana orter där det på grund av för litet patientunderlag inte går att bedriva verksamhet ekonomiskt lönsamt. Trots att fri etableringsrätt har funnits sedan 1999 har ingen privattandläkare visat något intresse för att etablera sig på orter som Storå och Fellingsbro samt Pålsboda.

Ersättningen har under verksamhetsår 2019 använts till att täcka underfinansiering i det ekonomiska utfallet för verksamheterna i Storå, Fellingsbro och Pålsboda.

Fellingsbro	300 tkr
Mobil klinik Pålsboda	150 tkr
Mobil klinik Storå	150 tkr

Verksamheterna har haft fasta kostnader i form av hyror, avskrivning och serviceunderhåll.

Utbildning av nyutexaminerade tandläkare

78. Antal anställda nyutexaminerade tandläkare.

20 st. nyutexaminerade tandläkare har anställts under året.

79. Folk tandvården skall skriftligt redovisa hur introduktionen av nyutexaminerade tandläkare bedrivits.

Introduktion av nyutexaminerade tandläkare, som för alla nya medarbetare, sker på kliniken enligt fastställd rutin. Nyutbildade tandläkare ges dessutom möjligheten att delta i Folk tandvårdens s.k. traineeprogram där teoripass varvas med praktisk information för att få en bra grund i sin yrkesutövning.

Specialisttandläkarutbildning

80. Utnyttjandegrad av utbildningar.

Antal nationellt finansierade ST-tjänster per 31/12-2019. Samtliga är aktiva med tandläkare under pågående utbildning.

Ämnesområde	Antal platser
Ortodonti	2
Pedodonti	2
Protetik	2
Endodonti	1
Parodontologi	1
Käkkirurgi (USÖ)	1

81. Under året pågående och avslutade ST utbildningar.

ST-utbildningar har under 2019 bedrivits i samtliga ämnen. Förutom de nationella ST-platserna enligt punkt 78, bedriver Folktandvården uppdragsutbildning för nya specialister inom ämnesområdena protetik, bettfysiologi, pedodonti, ortodonti och odontologisk radiologi.

Under 2019 har 10 examinationer skett inom ST-utbildningen vilket i förhållande till senaste åren är ett högt antal. Antalet pågående ST-tandläkare uppgick per 31 december 2019 till 20 stycken och är fördelade enligt följande:

9 ST-tandläkare på nationella platser (varav en i käkkirurgi på USÖ), 4 egna uppdragsutbildningar (inklusive 2 CT-utbildningar i allmäntandvård), 5 externa uppdragsutbildningar samt två egna uppdragsutbildningar med kombinationstjänster ST/Forskning.

Nationellt odontologiskt centrum

82. Folktandvården skall skriftligt redovisa vilka åtgärder som utförts under uppdraget samt specificera kostnader för detta. Redovisning ska ske av såväl allmäntandvårdens som specialisttandvårdens utvecklingsprojekt.

Uppdraget omfattar insatser inom områdena kompetensförsörjning, regional/nationell utbildningssamverkan, regional/nationell klinisk samverkan, regionala/nationella konferenser, infrastruktur för samverkan samt vetenskaplig kompetens. Vidare anges i uppdraget disputerade företrädare, specialistutbildning och pågående forsknings- och utvecklingsarbete inom samtliga odontologiska specialiteter som grundläggande krav.

Kompetensförsörjning

Specialistkompetens

En strategisk och långsiktig kompetensförsörjning kräver ständig omvärldsbevakning, aktiva rekryteringsinsatser och planering för framtida dimensionering utifrån uppdraget. Specialistkompetens finns inom samtliga specialiteter som är organiserade inom Folktandvården. Under senaste åren har

resultatet av extern rekrytering av etablerade specialister varit dåligt, vilket är en nationell trend. Av den anledningen måste Region Örebro ha en parallell strategi för tandläkare i den egna organisationen så de blir meriterade att antingen söka nationella ST-platser eller genomföra intern uppdragsutbildning i Folkandvårdens regi.

Specialistutbildning

Specialistutbildning ges för närvarande inom samtliga specialiteter.

Under 2019 pågår kombinationstjänster i ortodonti och protetik vilket efter 6 år resulterar i såväl specialistkompetens som disputation i respektive ämnesområde. Under 2020 inrättas ytterligare en kombinationstjänst, i syfte att stärka den vetenskapliga kompetensen inom endodonti.

Regional/nationell utbildningssamverkan

Samverkan i specialistutbildningen med andra utbildningsinstitutioner

Studierektor för ST-utbildningen har fortsatt engagemang i studierektorsgruppen nationellt och driver arbete för ökande samverkan, t.ex. med nationella seminarier och ämnesövergripande utbildningar. Efter 1 juni 2018 infördes nationellt ett nytt regelverk för tandläkarnas specialiseringstjänstgöring och i studierektorsgruppen pågår arbete för att samverka kring gemensamma utbildningsinsatser. Ny studierektor rekryteras till 2020 som även är ordförande i den nationella studierektorsgruppen. Region Örebro läns Tandvårdschef representerar regionen i nationell samordning i ST-utbildningsfrågor via Nationella samordningsgruppen för tandläkarnas specialiseringstjänstgöring (NSATS).

Kurser i samverkan med Institutionen för Hälsovetenskap och Medicin, Örebro Universitet

- "Ortodontiasistentutbildning" (grundnivå, 60 hp); återkommande
- Vetenskaplig metodik i Odontologi (avancerad nivå, 15 hp) och Examensarbete i Odontologi (avancerad nivå, 15 hp); återkommande
- Smärtlindring och sedering med tonvikt på lustgassedering inom tandvård (avancerad nivå, 7,5 hp); återkommande

Extern kursgivning

Medarbetare från Centrum för Specialisttandvård har varit involverade i ett stort antal kurser med målgrupp regionalt, nationellt och även utanför Sverige. Kurserna har givits i egen regi, av Tandläkarförbundet och andra utbildningsaktörer. Årligen genomförts ca 70 kursdagar med insatser från medarbetare inom specialisttandvården.

Utbildningssamverkan med angränsande landsting

Under 2019 har medarbetare från Centrum för Specialisttandvård varit engagerade som föreläsare i den gemensamma organisationen för efterutbildning inom Folkandvården i Regionerna Örebro län och Östergötland. Kursgivning har genomförts med föreläsare involverade från båda regionerna med goda erfarenheter.

Nätverk och uppdrag

Medarbetare inom Centrum för Specialisttandvård ingår i nationella nätverk inom kliniska kompetensområden. Flera medarbetare har också löpande uppdrag inom ämnesföreningars styrelser nationellt och även utanför Sverige. Disputerade medarbetare har engagerats som opponenter, sakkunniga i betygsnämnd vid disputationer samt som externa granskare vid examinationer av ST-tandläkare vid andra lärosäten. Aktiva forskare har i flera fall gränsöverskridande samarbeten såväl disciplinärt som geografiskt/organisatoriskt.

Regional/nationell klinisk samverkan

Klinisk tjänstgöring

Två angränsande landsting har under 2019 haft kliniskt stöd från Centrum för specialisttandvård i Folktandvården Region Örebro län. Medarbetare inom endodonti, parodontologi och odontologisk radiologi har med regelbundenhet tjänstgjort med klinik och handledning vid specialisttandvården i Sörmland och Värmland.

Konsultationsverksamhet

Den externa konsultationsverksamheten har framför allt berört områdena pedodonti (via videolänk gentemot Gotland) och odontologisk radiologi (via direktuppkoppling gentemot Värmland).

Vård för utomlänspatienter

Inom kompetensområdet käk- och ansiktsprotetik utreds och behandlas patienter från andra landsting/regioner i samverkan med enheten Opererande Onkologi inom hälso- och sjukvården.

Regionala/nationella konferenser

Sedan 2015 planeras och genomförs ”State of the art” - föreläsningar inom specifikt ämnesområde med internationellt erkända föreläsare. Under senare delen av 2019 genomfördes planeringsarbete för konferens inom ortodonti och den kommer hållas i Örebro maj 2020 med deltagare från hela Sverige.

Kostnadsredovisning

Kostnadsfördelningen enligt uppdraget Nationellt Odontologiskt Centrum redovisas i tabell nedan

Område	Belopp tkr
Kompetensförsörjning	3 705
Nationell/regional samverkan	1 360
Infrastruktur för samverkan o forskning	3 626
Vetenskaplig kompetens/utvecklingsarbete STV	1 509
Summa	10 200

Vetenskaplig kompetens

Vid 2019 års slut fanns 18 aktiva forskare vid forskningsenheten varav 13 disputerade och 5 doktorander. Av de disputerade hade 5 docenturer. Av doktoranderna har 3 kombinationstjänster där specialistutbildning och forskarstudier kombineras. En doktorand disputerade i december och en docent tillträdde tjänsten som forskningschef i november. Sextio procent (8/13) av de disputerade är kvinnor och bland doktoranderna är 3 kvinnor och 2 män. Bland forskarna är ämnesfördelningen jämn, alla ämnesområden som bedriver specialistutbildning har disputerade företrädare utom Endodonti men där två av doktoranderna är inskrivna i detta ämne.

Regional och nationell samverkan

Av doktoranderna är tre inskrivna vid Malmö universitet och två vid Örebro universitet. Forskningsprojekt bedrivs i samarbete med övriga regioner framför allt i Mellansverige. Internationella forskningskontakter har tagits inom Ortodonti samt inom Pedodonti där ett nordiskt samarbete planeras. Samverkan med Örebro universitet sker inom ett flertal forskningsprojekt.

Infrastruktur för samverkan och forskning

Forskningsenheten har lokaler i Centrum för specialisttandvård på Klostergatan där arbetsrum utrustade med datorer med för forskningen nödvändig mjukvara finns installerad. Vidare har nödvändig forskningsutrustning för klinisk forskning införskaffats vid enheterna för bettfysiologi och ortodonti.

Utvecklingsprojekt allmäntandvård

Under 2019 har 5 utvecklingsprojekt beviljats medel inom allmäntandvården. Det är uppstart av Folktandvårdens Kariesmottagning, flödesprocesser vid Folktandvården Hertig Karl, påbörjad utredning av Folktandvården Direkt i Lindesberg, parod och protetik på plats i Karlskoga och Lindesberg samt digital avtryckstagning som har involverat flera kliniker.

Utvecklingsprojekt allmäntandvård

Utvecklingsprojekt	Belopp tkr
Utveckling CT-utbildning allmäntandvård	500
Folktandvården Direkt Lindesberg	450
Kariesmottagning	825
Flödesprojekt Hertig Karl	1 300
Digital avtryckstagning	400
Parod/protetik på plats i Karlskoga och Lindesberg	25
Summa	3 500

Kunskapscenter för äldretandvård

- 83. Folktandvården skall skriftligt redovisa hur Folktandvårdens KunskapsCentrum för Äldres munhälsa (KCÄM) arbetar för att kunna ge kunskapsmässigt stöd, driva patientnära forskning samt samverka med andra vårdgivare i sådant som rör munhälsa och munvård.**

Grunduppdraget för KCÄM är att vara ett kunskapsmässigt stöd riktat till: tandvårdsprofessionen, hälso-sjukvård och omsorgen och länsinnevånarna, detta görs genom att ”samla, sprida och skapa kunskap”. En tandläkare med specialistkompetens i ”Orofacial medicin” har rekryterats till enheten under 2019.

-Till tandvårdsprofessionen arbetar KCÄM med kunskapsspridning bl.a. via utsedda Äldresamordnare (ÄS) på samtliga Folktandvårdens kliniker, även några kliniker från privattandvården representeras. ”Ramdokumentet för äldretandvård” används som basdokument och som inspirationskälla för ÄS. Tillsammans med ÄS har KCÄM arbetat med temat så som vårdambitionsnivå kopplat till terapiplanering. En vårdplan ”Stöd för terapiplanering av sköra äldre ” har tagits fram. Implementering av detta har skett både på Äsmöten men också vid klinikbesök.

Arbetet med Odoweb som är ett web-baserat interaktivt program för konsultation och terapiplanering kring den äldre patienten har fortlöpt under året. Sex möten har genomförts, med olika teman.

En återbudsrutin, med syftet att stärka omhändertagandet av gruppen sköra äldre personer, har under året fullt ut implementerats i Folk tandvården.

KCÄM arbetar med en referensgrupp med representation från tandvårdens olika delar, privat tandvård, allmäntandvård, specialisttandvård och sjukhustandvård. Gruppen har regelbundna möten och arbetar för att utveckla och stötta verksamheten.

-Till länsinnevånarna har KCÄM genomfört många besök hos länets pensionärs- anhörig- och intresseföreningar, med syfte att höja kunskapsnivån beträffande munhälsa och åldrande, munhälsans påverkan på allmän hälsa, egenvårdens betydelse och vikten av bibehållna tandvårdskontakter. Utveckling av KCÄM:s websida med tillgänglig information inom området sker fortlöpande. KCÄM erbjuder även ett kostnadsfritt munhälsosamtal för personer 75 år eller äldre. Information om denna möjlighet sprids via tillgängliga informationskanaler. Under den årliga s.k. "äldre veckan" v 40, deltog KCÄM i ett flertal aktiviteter så som minimässor, temadagar och föreläsningar. Detta skedde Lindesberg, Nora, Askersund, Kumla och Örebro. Ett stort antal personer uppsökte Folk tandvården vid dessa tillfällen. Muntorrhet och fluor är oftast det ämne som diskuteras flitigast.

-Till hälso-sjukvård och omsorg har kunskapsspridning i munhälsa/munvård förmedlats till avdelningar på sjukhusen som efterfrågat sådan. Under 2019 har bland annat hematologiska kliniken, kärl/Thorax kliniken, kirurgiska kliniken, besökts. KCÄM deltar i regionens nätverk i Senior alert, där munhälsan genom bedömningsinstrumentet ROAG har en viktig del. Utbildning i munhälsa sker för nytillkommen hälso- och sjukvårdspersonal antingen via personal från KCÄM, eller via KTC enheterna (Kliniskt Tränings Centra) via ett tidigare framtaget utbildningsmaterial. KCÄM deltar i Regionens kompetensgrupp "Nutrition och munhälsa" för att tillse munhälsans betydelse i nutritionsvården. Folk tandvården deltar även i nätverket för "Hälsofrämjande arbete" i regionen, vilket skapar ytterligare kontaktytor för samverkan. Folk tandvården fick möjligheten att belysa munhälsans betydelse för allmänhälsan i samband med "Undersköterskedagen" som Region Örebro län arrangerade, där ca 700 personer deltog.

-KCÄM arbetar i ett multidisciplinärt forskningsprojekt (SOFIA- Swallowing function, Oral health, and Food Intake in old Age) bland äldre personer inom korttidsvård med syftet att förbättra omhändertagandet kring såväl munhälsa

som sväljning och ätande. Tre doktorander är knutna till projektet, varav två har disputerat under året och den tredje planeras till kommande år. SOFIA-projektet har hittills bidragit till två avhandlingar och 7 publicerade vetenskapliga arbeten.

-Övrig Samverkan:

Kollektiv fluorsköljning” finns nu på 11 vård- och omsorgsboenden i länet, igångsättning av fler boenden sker fortlöpande.

KCÄM arbetar i olika nationella nätverk. Folk tandvården Sverige har ett utsett nätverk för äldretandvård där frågor kring den sköra äldre patienten tas upp på strategiskt nivå.

Folk tandvården har under året inlett ett samarbete med Örebro universitet. Elever i termin två på sjuksköterskeprogrammet får utbildning i munhälsa, såväl teoretiskt såsom praktiskt. Utbildningsprogrammet och undervisningen sköts av tandhygienister från KCÄM.

Ola Fernberg

Tandvårdsdirektör

Folk tandvården Region Örebro län

Bilagor

1. Öppettider 2019
2. Målrelaterad ersättning 2019

Bilaga 1

Klinikernas öppettider under 2019

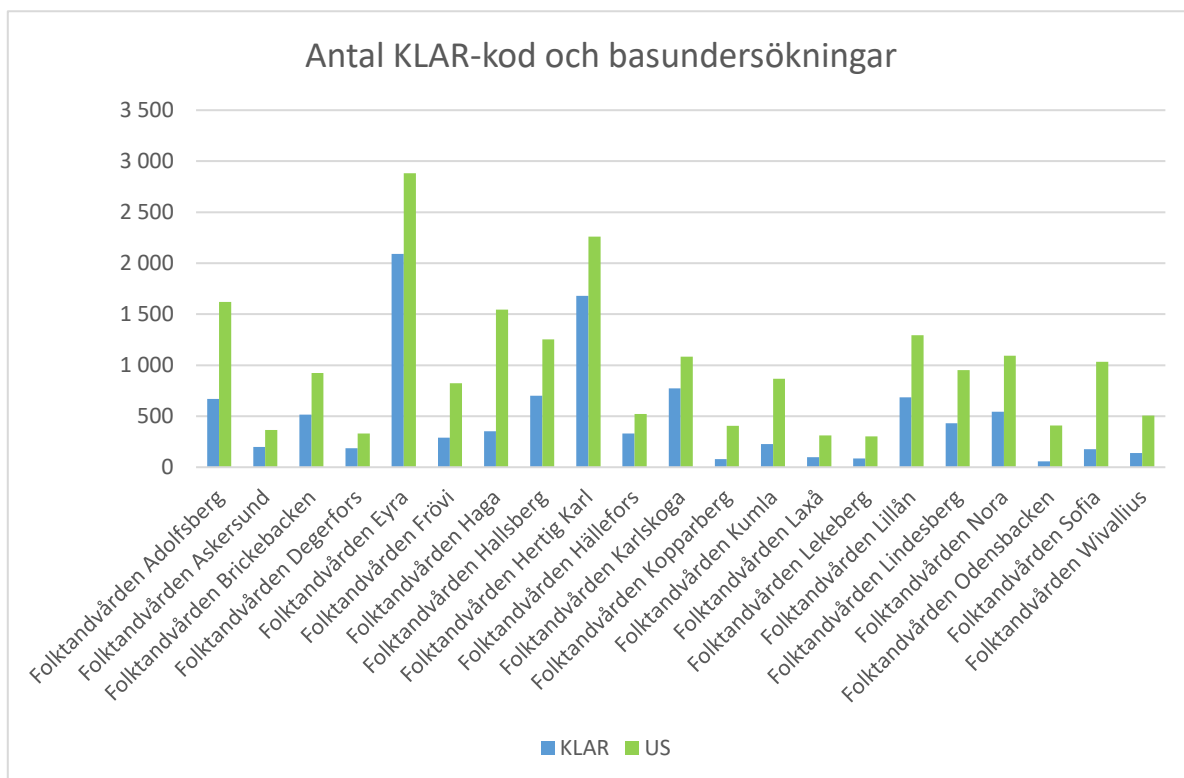
Öppettider	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag	tim/vecka	veckor/ år
Folktandvårdens allmäntandvård									
Adolfsberg	07:30-18:30	07:30-18:30	07:30-18:30	07:30-18:30	07:30-15:00	-	-	49 tim	52 v
Askersund	07:00-19:00	-	07:30-12:30	07:00-18:30	07:30-14:00	-	-	35 tim	46 v
Brickebacken	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-13:00	07:00-15:00	-	-	50 tim	50 v
Degerfors	07:00-13:00	07:00-13:00	07:00-19:00	07:00-10:30	07:00-15:00 vv, 12:30 vv	-	-	34,5 tim vv 32,5 tim vv	45 v
Eyra	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-15:00	-	-	56 tim	52 v
Frövi	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-15:30	07:00-19:00	07:00-15:00	-	-	52 tim 30 min	48 v
Haga	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-15:00	-	-	56 tim	52 v
Hallsberg	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-13:00	07:00-14:00	-	-	48 tim	48 v
Hertig Karl	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-15:00	-	-	56 tim	52 v
Hällefors jan-mars	07:00-19:00	07:00-15:30	-	07:00-19:00	07:00-11:30	-	-	37 tim <i>jan-mars</i>	45 v
Hällefors apr-dec	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-14:30	07:00-11:00	-	-	45,5 tim <i>apr-dec</i>	
Karlskoga	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-15:00	-	-	56 tim	52 v
Kopparberg jämn vecka	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-13:00	07:00-17:00	07:00-15:00	-	-	48 tim	45 v
Kopparberg ojämn vecka	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-13:00	07:00-17:00	07:00-12:30	-	-		
Kumla	07:00-19:00	07:00-13:00	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-14:00	-	-	47 tim	52 v
Laxå	07:00-18:30	07:00-18:30	-	07:00-13:00	07:00-14:00	-	-	35 tim 30 min	46 v
Lekeberg	07:00-19:00	07:00-17:00	-	07:00-13:00	07:00-13:00	-	-	34 tim	42 v
Lillån	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-13:00	07:00-19:00	07:00-15:00	-	-	50 timmar	48 v
Lindesberg	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-15:30	07:00-15:00	-	-	52 tim 30 min	50 v
Nora	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-15:00	-	-	56 tim	52 v
Odensbacken	07:30-18:30	07:30-16:00	07:30-16:00	-	07:30-13:00	-	-	32 tim	39 v stängt för rep.i 13 v
Sofia	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-15:00	-	-	56 tim	52 v
Wivallius	07:00-19:00	07:00-19:00	07:00-15:00	07:00-13:00	07:00-15:00	-	-	46 tim	47v
Jourklinik	08:00 – 19:00	07:00 – 19:00	07:00 – 19:00	08:00 – 19:00	08:00 – 17:00	10.00 – 16.00	10.00 – 16.00	67 tim	52 v

Öppettider	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag	tim/vecka	veckor/år
------------	--------	--------	--------	---------	--------	--------	--------	-----------	-----------

Folktandvårdens specialisttandvård									
Reception	07:00-18:50	07:00-18:50	07:00-18:50	07:00-18:50	07:00-14:50	-	-	55 tim 10 min	52 v
Apné- Odontologisk Sömnmedicin	07:30-17:00	07:30-16:30	07:30-15:30	07:30-15:30	07:30-12:00	-	-	39 tim	46 v
Bettfysiologi – Käkbesvär	08:00-15:30	08:00-15:00	08:00-14:00	08:00-16:00	08:00-12:00	-	-	32 tim 30 min	45 v
Endodonti – Rotbehandling	08:00-17:30	08:00-17:00	08:00-17:00	07:45-17:00	07:45-13:00	-	-	42 tim	47 v
Odontologisk radiologi – Röntgen	07:30-18:00	07:30-17:00	07:30-16:00	07:30-17:00	07:30-12:30	-	-	42 tim 30 min	52 v
Ortodonti – Tandreglering	07:30 -18:00	07:30-17:00	07:30-16:30	07:30-16:30	07:30-12:15	-	-	40 tim 30 min	52 v
Parodontologi – Tandlossning	07:15-18:00	07:15-17:00	07:15-17:00	07:15-17:00	07:15-15:00	-	-	47, tim 15 min	52 v
Pedodonti – Barntandvård	07:15-19:15	07:15-19:15	07:30-17:00	07:15-16:45	07:15-13:15	-	-	49 tim	52 v
Protetik	07:15-18:00	07:15-17:00	07:15-17:00	07:15-17:00	07:15-12:30	-	-	45 tim 15 min	52 v
Orofacial medicin Karlskoga	-	-	-	-	-	-	-	0 tim	0 v
Orofacial medicin Lindesberg	07:15-15:00	07:00-19:00	07:15-15:45	07:15-13:15	07:15-13:15	-	-	40 tim 15 min	52 v
Orofacial medicin Örebro	09:30-19:15	07:15-13:15	07:15-17:00	07:15-13:15	07:15-13:15	-	-	40 tim	52 v

Antal KLAR-koder och basundersökningar (US) per klinik i allmäntandvården och andel klara av undersökta vuxna patienter fr om april t o m 30 november 2019. KLAR-koden började användas i april.

Klinik	KLAR	Andel klara av	
		US	undersökta
Folktandvården Adolfsberg	669	1 621	41%
Folktandvården Askersund	200	364	55%
Folktandvården Brickebacken	516	924	56%
Folktandvården Degerfors	185	330	56%
Folktandvården Eyra	2 090	2 881	73%
Folktandvården Frövi	290	822	35%
Folktandvården Haga	354	1 545	23%
Folktandvården Hallsberg	701	1 254	56%
Folktandvården Hertig Karl	1 680	2 260	74%
Folktandvården Hällefors	329	521	63%
Folktandvården Karlskoga	773	1 083	71%
Folktandvården Kopparberg	79	407	19%
Folktandvården Kumla	227	866	26%
Folktandvården Laxå	98	312	31%
Folktandvården Lekeberg	87	302	29%
Folktandvården Lillån	686	1 295	53%
Folktandvården Lindesberg	432	951	45%
Folktandvården Nora	545	1 094	50%
Folktandvården Odensbacken	56	410	14%
Folktandvården Sofia	176	1 033	17%
Folktandvården Wivallius	140	506	28%
Totalsumma	10 313	20 781	50%

Tjänsteställe, handläggare
Tandvårdsenheten, Jenny Wiik

Datum
2020-02-26

Beteckning
Tjänsteanteckning

Tandvårdsenhetens sammanfattande bedömning av Folktandvårdens årsrapport 2019 avseende överenskommelsen mellan Regionstyrelsen och folktandvårdsnämnden

Folktandvården har överlämnat årsrapport avseende 2019 års överenskommelse mellan regionstyrelsen och folktandvårdsnämnden. Överenskommelsen innehåller deluppdrag och för varje uppdrag specificeras vilken ersättning som lämnas. Hur uppföljning av varje uppdrag ska ske, beskrivs enligt uppföljningsbilagan i överenskommelsen.

Utifrån Folktandvårdens årsrapport har överenskommelsens uppdrag med en sammanfattande bedömning genomförts på ett adekvat sätt med gott resultat även om vissa brister kan konstateras.

I detta PM redovisas de uppdrag där avvikelse mot överenskommelsen kan konstateras, där en utökad beskrivning önskas eller där uppdragen genomförts med särskilt gott resultat. Siffrorna i parentes hänvisar till motsvarande punkter i uppföljningsbilagan. För en mer detaljerad information/uppföljning hänvisas till Folktandvårdens årsrapport i sin helhet.

De uppdrag som Folktandvården inte genomfört helt eller delvis kommer att beaktats vid överenskommelsen inför 2021 mellan regionstyrelsen och folktandvårdsnämnden.

Genomförandet av några av uppdragen bör uppmärksammas, eftersom de genomförts med mycket god kvalitet

- (11 - 36) Folktandvården ansvarar för generella munhälsoinsatser inom barn- och ungdomstandvården. Det innebär insatser för bättre tandhälsa som riktas mot grupper av individer, exempelvis inom skola och i områden med sämre tandhälsa. Överenskommelsens uppdrag inom detta område har enligt tandvårdsenhetens bedömning genomförts på ett mycket adekvat sätt av Folktandvården, även vid en nationell jämförelse.

Postadress
Region Örebro län
Regionkansliet
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress
Eklundavägen 2, Örebro
Tel: 019-602 70 00
Fax: 019-602 70 08

Förbättringar jämfört med 2018

- (8) Folktandvården har under 2019 en ökad telefontillgänglighet och ligger för första gången över målvärdet på 90 %.
94 % av totala antalet inkommande samtal besvaras.
- (36) Folktandvården har under 2019 fortlöpande utbildat nyanställda distriktssjuksköterskor (16 stycken) vid Barnavårdscentralerna om det lilla barnets tänder och sjukdomar i munhålan.
Under 2018 utbildades inga BVC-sköterskor.
- (38) Antal barn som uteblivit från undersökning eller från behandling fortsätter att minska sedan föregående år genom ett aktivt arbete från Folktandvården.

En utökad beskrivning av följande punkter har önskats men ej inkommit

- (2) Antalet avvikelser har ökat markant under 2019. Från 447 stycken avvikelser år 2018 till 638 avvikelser 2019. Förklaring saknas.
Ökat antal avvikelser kan tolkas positivt, att Folktandvården har ett fungerande system för att identifiera, rapportera, åtgärda och följa upp avvikelser och risker.
- (40) Enligt Folktandvårdens årsrapport har antalet orosanmälningar under 2019 kraftigt minskat jämfört med föregående år. Totalt 209 anmälningar jämfört med år 2018 då antalet var 462 anmälningar.
Vad detta beror på framgår inte. Ändrade rutiner?
- (77) Folktandvården ska under punkt 77 redovisa hur ersättningen för befolkningsansvaret fördelats och använts. Någon fullständig redovisning finns inte i årsrapporten. Endast två områden beskrivs, kliniken i Fellingsbro och Folktandvårdens mobila enhet. Ingen verksamhet bedrivs dock vid dessa enheter, varför ersättningen inte kommer befolkning till nytta. Ersättningen har således inte använts som avsett.

Vissa delar av verksamheten har inte genomförts avseende resultat i förhållande till uppdragen i överenskommelsen

- (52, 53) Avdelningen för ortodonti/tandreglering har fortsatt en väntetid på icke prioriterade fall. Väntetiden har jämfört med 2018 ökat från 18 månader till 24 månader. Folktandvården uppger i årsrapporten att förklaringen är underskott av utbildade specialister samt ökad efterfrågan i samband med höjd åldersgräns inom fri tandvård för barn och unga.

- (70, 71) Vuxna patienter med särskilda behov får vänta mer än 3 månader för specialisttandvård inom orofacialmedicin/sjukhustandvård. I denna kö finns patientgrupper som regionen enligt tandvårdslagen har ett särskilt ansvar för. Folk tandvården har för närvarande resursbrist av tandläkare med denna specialist kompetens.

6

Region Örebro läns
årsredovisning 2019

20RS255

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Birgitta Ohlsson

Sammanträdesdatum
2020-03-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS255

Organ
Regionstyrelsens arbetsutskott

Region Örebro läns årsredovisning 2019

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen att föreslå regionfullmäktige besluta

att godkänna årsredovisningen för 2019,

att överföra investeringsmedel om sammanlagt 708 miljoner kronor till 2020 års budget, samt

att fastställa framlagt förslag till eget kapital år 2019 för hälsoval -429,0 miljoner kronor, Folkvandvården -98,5 miljoner kronor och gemensamma nämnden för företagshälsa och tolkförmedling 41,4 miljoner kronor.

Regionstyrelsen beslutar vidare

att bemyndiga regiondirektören att i förslaget till årsredovisning göra de redaktionella förändringar som erfordras

Sammanfattning

Regiondirektören överlämnar årsredovisning 2019 för Region Örebro län för regionfullmäktiges behandling av Region Örebro läns samlade årsredovisning.

Tidigare beslutade investeringar om 664,6 miljoner kronor, vilka inte har verkställts vid utgången av 2019 föreslås föras över till 2020 års investeringsbudget.

I fastställda regler för ansvar och befogenheter framgår att under- och överskott ska balanseras mellan åren för hälsoval, Folkvandvården och gemensamma nämnden för företagshälsa och tolkförmedling.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Birgitta Ohlsson

Sammanträdesdatum
2020-03-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS255

Ärendebeskrivning

Regiondirektören överlämnar årsredovisning 2019 för Region Örebro län för regionfullmäktiges behandling av Region Örebro läns samlade årsredovisning.

Årets resultat uppgår till 478 miljoner kronor för Region Örebro läns koncern och 467 miljoner kronor för Region Örebro län, inklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar. Årets balanskravsresultat för Region Örebro län är 63 miljoner kronor.

Årsredovisningen beskriver hur verksamheten har utförts i förhållande till de mål och uppdrag som finns i verksamhetsplanen med budget 2019.

Vid avrapportering av 2019 års investeringar har ett antal investeringar som tidigare har beslutats av regionfullmäktige inte verkställts före 2019 års utgång. Sammanlagt föreslås totalt 708 miljoner kronor fördelade enligt nedan föras över till 2020 års investeringsbudget.

Immateriella anläggningstillgångar	5 mnkr
Fastighetsinvesteringar	411 mnkr
Medicinteknisk utrustning	148 mnkr
It-utrustning	5 mnkr
Övriga investeringar	139 mnkr
Totalt	708 mnkr

I fastställda regler för ansvar och befogenheter framgår att under- och överskott ska balanseras mellan åren för hälsoval, Folkhälsoenheten och gemensamma nämnden för företagshälsovård samt tolkförmedling. Det ackumulerade egna kapitalet för dessa verksamheter framgår av bilaga.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Årsredovisningen innehåller rapportering inom hållbar utveckling med sociala, ekologiska och ekonomiska aspekter som även innefattar miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiv.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsens arbetsutskott 2020-03-24
Förslag till årsredovisning 2019 för Region Örebro län
Verksamheternas resultat 2019

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Birgitta Ohlsson

Sammanträdesdatum
2020-03-24

FöredragningsPM
Dnr: 20RS255

Skickas till:
Regionstyrelsen

OBS! Arbetsmaterial

ÅRSREDOVISNING 2019

Innehåll

4 Förord

6 Sammanfattning

8 Vision och värdegrund

10 Förvaltningsberättelse

12 Översikt över verksamhetens utveckling

13 Region Örebro läns koncern

16 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

21 Händelser av väsentlig betydelse

24 Styrning och uppföljning av Region Örebro läns koncerns verksamhet

26 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

40 Balanskravresultat

41 Väsentliga personalförhållanden

50 Förväntad utveckling

52 Ekonomisk redovisning

74 Nämndernas verksamhetsberättelser

100 Redovisning av mål och uppdrag

162 Godkännande av årsredovisningen

164 Revisionsberättelse

16 Ordlista

Förord

Sammanfattning

Region Örebro läns koncern har fortsatt att driva och samordna arbetet för hållbar tillväxt och god livskvalitet i Örebro län. Arbetet har utvecklats ytterligare för en hållbar regional utveckling inom hälso- och sjukvård, tandvård, klinisk forskning, utveckling och utbildning, regional tillväxt, kultur, kollektivtrafik, samhällsbyggnad och digitalisering. Samverkan och intressebevakning har fortsatt på alla nivåer – lokalt, kommunalt, regionalt, nationellt och internationellt – och med många olika aktörer. Region Örebro läns verksamheter har samtidigt fortsatt det dagliga arbetet för att uppfylla visionen ”Tillsammans skapar vi ett bättre liv” och värdegrunden.

Ny politisk organisation

En ny politisk organisation har trätt i kraft från och med 1 januari 2019. Den består bland annat av nio nämnder, varav fem är nya. De nya nämnderna är hälso- och sjukvårdsnämnden, forsknings- och utbildningsnämnden, folkhälso- och sjukvårdsnämnden, servicenämnden samt kultur- och fritidsnämnden. Nämnderna har tagit över en del av de ansvarsområden som regionstyrelsen tidigare har haft. Bland annat har vårdgivaransvaret flyttats från regionstyrelsen till hälso- och sjukvårdsnämnden och folkhälso- och sjukvårdsnämnden. Ansvaret för drift och service inom en rad områden har flyttats till servicenämnden. Regionstyrelsen har på så sätt en renodlad roll i övergripande och långsiktiga frågor.

Förutsättningar för Region Örebro läns koncern

Regiondirektören har fastställt en omvärldsrapport som visar vilka trender som är viktiga att ta ställning till och förhålla sig till under kommande år. Demografi, teknisk utveckling och digitalisering är några viktiga trender.

Region Örebro läns finansförvaltning arbetar med både kapitalförvaltning och skuldförvaltning. Finanspolicyn som beslutas av regionfullmäktige ligger till grund för arbetet och reglerar de finansiella riskerna i förvaltningen. Kapitalförvaltningen består av en pensionsmedelsportfölj som ska användas för att möta framtida pensionsutbetalningar.

Region Örebro läns koncern är en ansvarsfull aktör med höga ambitioner inom hållbarhetsområdet. Verksamheterna har arbetat med aktiviteter utifrån Program för hållbar utveckling under året. Programmet är också ett svar på hur Region Örebro län tar sig an Agenda 2030 – FN:s 17 globala hållbarhetsmål och andra nationella mål inom hälsa, miljö och ekonomi.

Händelser under året

- Regionfullmäktige har beslutat om en ny målbild för hälso- och sjukvården i Örebro län 2030.
- Hälso- och sjukvårdsbarometern 2019 visar att invånarna har stort förtroende för länets hälso- och sjukvård.
- Universitetssjukhuset Örebro har vunnit titeln Dagens Medicins prestigefyllda tävling Bästa sjukhus i klassen universitetssjukhus.
- Hälso- och sjukvårdsförvaltningen beslutade under våren att stänga förlossningsverksamheten på Karlskoga lasarett på grund av brister inom patientsäkerheten. Hälso- och sjukvårdsnämnden har i februari 2020 föreslagit regionstyrelsen och vidare regionfullmäktige att genomföra en upphandling av en patientsäker förlossningsverksamhet.
- Tillgängligheten till läkarbesök inom specialistvården har förbättrats.
- Vårdcentralernas digitala mottagning har startat.
- Krav- och kvalitetsboken år 2020 ger utrymme för fler alternativa utförare.
- Folkhälso- och sjukvårdens patienter i Fellingsbro kan, bland annat, välja klinken i Frövi då kliniken i Fellingsbro inte ska återöppna.
- Hela Örebro kommun har gått med i den gemensamma nämnden för företagshälsovård samt tolk- och översätterservice.
- Strategin för klinisk forskning och innovation fram till 2030 har beslutats.
- AI Impact Lab i Örebro, ett samarbete mellan Region Örebro län och Örebro universitet, ska bli ny nod i nationellt AI-samarbete.
- Trafikverket har beslutat om planering av en elväg på E20, sträckan Örebro–Hallsberg.
- Svealandstrafiken har tagit över del av busstrafik i länet.
- Länetys nya kulturplan 2020–2023 har antagits.
- Handlingsplaner och aktiviteter pågår inom RUS.
- Brexit har skapat osäkerhet i innehåll och budgeten för kommande EU-program och fonder.
- Tvist pågår mellan Länstrafiken Örebro AB och Nobina Sverige AB
- Problem vid leveranser av sjukvårdsmaterial och förbrukningsartiklar med anledning av leverantörbyte.
- Ekonomiska åtgärder för nämnderna och inom ledning och styrning, administration och andra stödverksamheter
- H-huset och övriga fastighetsprojekt pågår enligt planering.
- Planering för införande av nya stora it-system – Framtidens vårdinformationsstöd (FVIS) och nytt system för ekonomiadministration, beställning och fakturahantering.
- Region Örebro län har antagits till projektet Glokala Sverige för Agenda 2030.
- Statliga utredningar om regioner och kommuner fortsätter.

God ekonomisk hushållning

Målet för Region Örebro läns ekonomiska politik är att skapa en långsiktig, stark ekonomi samt uppnå en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning. Mot bakgrund av måluppfyllelsen, de aktiviteter och uppdrag som har genomförts inom respektive process och målområde, samt den utveckling som detta skapat bedöms verksamhet och ekonomi i allt väsentligt uppfylla fullmäktiges krav på god ekonomisk hushållning.

Region Örebro län uppfyller mål och uppdrag

För att uppfylla mål och genomföra uppdrag har det pågått en mängd aktiviteter. Sammantaget har 95 procent av målen en god måluppfyllelse eller en mindre, acceptabel avvikelse. Av 38 mål är det två som inte har uppfyllts. Det är målet att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020 och målet att styrelsen och nämnderna ska redovisa ett resultat i balans. Det finns 66 uppdrag och av dessa har 50 stycken genomförts, 13 uppdrag har påbörjats och tre uppdrag har inte fullföljts.

Positivt ekonomiskt resultat men fortsatta utmaningar

Årets resultat uppgår till 478 miljoner kronor för Region Örebro läns koncern och 467 miljoner kronor för Region Örebro län, inklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar. Årets balanskrvsresultat för Region Örebro län är 63 miljoner kronor, vilket är 87 miljoner kronor lägre än budgeterat.

Styrelsen och nämnderna redovisar gemensamt ett underskott på 311 miljoner kronor, vilket är 263 miljoner kronor sämre än föregående år som redovisade ett underskott på 48 miljoner kronor. Tre av nämnderna redovisar underskott: hälso- och sjukvårdsnämnden -476 miljoner kronor, folkhälso- och sjukvårdsnämnden -13 miljoner kronor och samhällsbyggnadsnämnden -10 miljoner kronor. Regionstyrelsens gemensamma verksamhetskostnad redovisar ett överskott på 146 miljoner kronor, vilket är sämre än föregående år som redovisade 268 miljoner kronor. Styrelsens och nämndernas arbete med handlingsplaner för att nå en budget i balans kommer att fortsätta även under 2020.

Regionstyrelsens finansförvaltning redovisar ett överskott på 378 miljoner kronor, exklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar om 400 miljoner kronor. Vid jämförelse med 2018 redovisade regionstyrelsens finansförvaltning ett överskott om 197 miljoner kronor, exklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar om -172 miljoner kronor.

Attraktiv arbetsgivare och kompetensförsörjning

Antalet tillsvidare- och visstidsanställda årsarbetare har ökat med 262 årsarbetare, från 9 954 till 10 216 årsarbetare. Ökningen är framför allt i yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården. Sjukfrånvaron är 5,0 procent 2019, varav korttidssjukfrånvaron är 2,1 procent och långtidssjukfrånvaron är 2,9 procent. Sjukfrånvaron har minskat i jämförelse med året innan som redovisade 5,5 procent. Det är långtidssjukfrånvaron som har minskat medan korttidsfrånvaron ligger relativt konstant sedan flera år tillbaka.

För att säkra kompetensförsörjningen pågår arbete bland annat med handlingsplaner och flera aktiviteter pågår i verksamheterna. Fortsatt arbete pågår också för att Region Örebro län ska vara en attraktiv arbetsgivare med hållbara arbetsplatser. Det är en grundläggande förutsättning för att eftertraktad kompetens ska välja att arbeta inom Region Örebro län.

Förväntad utveckling

Regionfullmäktiges verksamhetsplan med budget 2020 och planeringsförutsättningar för 2021–2022 innehåller inga generella uppräkningsramar till verksamheterna. Det beror på dämpad tillväxt av skatteintäkter och generella bidrag samt redan fattade beslut, som ger ekonomisk effekt kommande år. Region Örebro län går in i planperioden med ett högt kostnadsläge och flera nämnder arbetar med handlingsplaner för att komma till rätta med ekonomiska underskott.

Sammanfattning från nämndernas verksamhetsberättelser

Årsredovisningen innehåller en sammanfattande redovisning från nämndernas verksamhetsberättelser 2019. Redovisningen innehåller:

- Väsentliga händelser.
- Nämndens mål och uppdrag, sammanställning av måluppfyllelse och genomförande av uppdrag.
- Ekonomi med resultaträkning, sammanfattande analys och vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans.
- Produktions- och nyckeltal.
- HR-statistik med antal årsarbetare och sjukfrånvaro.
- Framtida utmaningar.

Region Örebro läns vision:

*”Tillsammans
ett bättre liv”*

Vision och värdegrund

Vision

”**Tillsammans skapar vi ett bättre liv**” är Region Örebro läns vision.

Region Örebro läns vision uttrycker organisationens långsiktiga viljeinriktning. Det är en kortfattad ledstjärna som inspirerar till ett gemensamt förhållningssätt inför alla olika uppgifter som ryms inom Region Örebro län. Vi drar oss mot målet, men det är alltid en bit kvar och mer som kan göras.

Visionen hjälper oss också som organisation att skapa en gemensam syn på vart vi ska och varför. Både i vardagen och på längre sikt.

Visionens sammanfattande betydelse

Vi som jobbar inom Region Örebro län är grunden till morgondagens utveckling – för våra invånare, för oss själva och för vårt län. Vi bidrar var och en på olika sätt med engagemang och viktig kompetens. Genom att nyttja våra individuella styrkor i vårt gemensamma arbete gör vi nytta och formar ett välmående län. När vi styr mot samma mål bildar vi en kraft som driver utvecklingen i länet och skapar livskvalitet för alla människor som lever här. Tillsammans gör vi skillnad. Tillsammans skapar vi ett bättre liv.

skapar vi

Värdegrund

Under 2019 och 2020 pågår ett arbete med att ta fram en gemensam värdegrund. I framtagandet av den nya värdegrunden, som tar avstamp i visionen, ska verksamheter få möjlighet att bidra och vara delaktiga. Ytterst syftar arbetet med att ta fram en gemensam värdegrund till att förbättra styrningen och ledningen av Region Örebro läns verksamheter. En gemensam värdegrund innebär konkret att skapa en gemensam organisationskultur med önskade beteenden som leder oss i riktningen mot vår vision – Tillsammans skapar vi ett bättre liv.

Innan en ny värdegrund är framtagen gäller Region Örebro läns nuvarande värdegrund:

- Vi skapar förtroende genom att vara lyhörda, öppna, samspelta och engagerade i en utveckling för människornas bästa.
- Vi visar respekt för allas lika värde och delaktighet.
- Vi finns nära medborgarna under hela livet.
- Vi ser behoven hos varje person.

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande bild av Region Örebro läns verksamhet det gångna året. Den visar den samlade verksamheten, oberoende av hur den är organiserad. Region Örebro läns koncern innefattar Region Örebro län med regionfullmäktige, regionstyrelsen samt nämnder med dess verksamheter. I koncernen ingår även helägda bolag och samägda bolag där regionorganisationen äger mer än 20 procent av aktierna och bolagens balansomslutning uppgår till en väsentlig del av regionens skatteintäkter och generella bidrag. I förvaltningsberättelsens organisationsöversikt framgår vilka bolag som ingår i koncernen.

Flerårsjämförelser och övergripande analyser i förvaltningsberättelsen utgår från koncernperspektivet. Eftersom regionorganisationen utför den övervägande delen av koncernens verksamhet är analyser av händelser, resultat och måluppfyllelse i huvudsak fokuserad på Region Örebro län. Där bolagen utgör en väsentlig del av verksamheten beskrivs dessa mer ingående, till exempel för investeringar.

ÖVERSIKT ÖVER VERKSAMHETENS UTVECKLING

Region Örebro läns koncern redovisade ett resultat på 478 miljoner kronor för verksamhetsåret 2019. Koncernens resultat är starkare än tidigare år, men påverkas i stor utsträckning av orealiserade värdeförändringar på finansiella placeringar. Balanskravsresultatet i Region Örebro län, vilket är rensat bland annat för detta, uppgår till 63 miljoner kronor, vilket i stället är det svagaste resultatet under femårsperioden. Verksamhetens kostnader har under perioden ökat mer än skatteintäkter och generella bidrag, vilka är huvudfinansieringen av verksamheten. Koncernens soliditet

har förbättrats kraftigt under perioden, från -52 till -19. Förklaringen är positiva resultat under hela perioden, uppbyggnaden av en pensionsmedelsportfölj samt relativt hög självfinansieringsgrad. De senaste åren har präglats av höga investeringar i koncernen, främst i byggnader. Investeringar per invånare har mer än fördubblats under perioden. Investeringarna har i ökad omfattning finansierats genom upplåning. I tabellen lämnas en översikt över verksamhetens utveckling.

Region Örebro läns koncern

	2019	2018	2017	2016	2015
Verksamhetens intäkter, mnkr	2 962	2 807	2 322	2 270	2 306
Verksamhetens kostnader, mnkr	-12 610	-12 011	-11 296	-10 774	-10 387
Totala intäkter, omsättning, mnkr	13 391	12 290	11 590	11 108	10 735
Totala kostnader, mnkr	-12 913	-12 133	-11 438	-10 852	-10 516
Årets resultat, mnkr	478	157	152	256	220
Eget kapital, mnkr	2 854	2 361	2 206	2 054	1 785
Balansomslutning, mnkr	11 843	9 736	8 769	8 261	7 511
Soliditet, %	24	24	25	25	24
Soliditet inkl totala pensionsförpliktelser, %	-19	-29	-37	-42	-52
Investeringar (netto), mnkr	1 720	1 601	933	634	590
Självfinansieringsgrad, ggr	0,5	0,6	0,9	1,5	1,3
Långfristig låneskuld, mnkr	2 359	911	727	736	666
Antal årsarbetare (exkl timanställda) per 31 december	10 598	10 276	9 938	9 604	9 476
Investeringar per invånare, kr	5 643	5 297	3 121	2 150	2 027

Region Örebro län

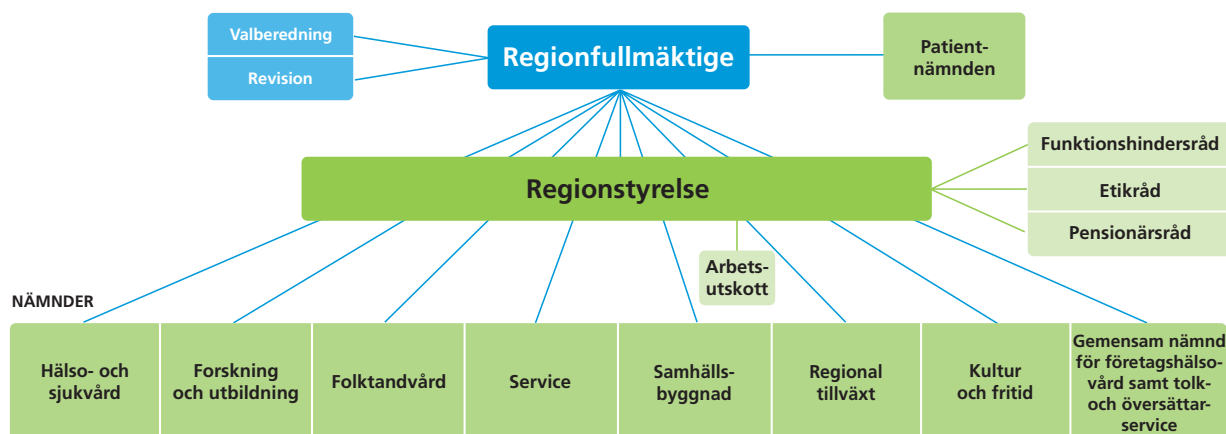
	2019	2018	2017	2016	2015
Antal invånare	304 805	302 252	298 907	294 941	291 012
Landstingsskattesats, kr	11:55	11:55	11:55	11:55	11:55
Verksamhetens intäkter, mnkr	2 601	2 467	2 236	2 180	2 023
Verksamhetens kostnader, mnkr	-12 276	-11 704	-11 240	-10 702	-10 176
Totala intäkter, omsättning, mnkr	13 033	11 966	11 522	11 035	10 455
Totala kostnader, mnkr	-12 427	-11 816	-11 372	-10 774	-10 302
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, mnkr	9 788	9 387	9 101	8 677	8 223
Årets resultat, mnkr	467	-22	150	261	153
Årets balanskravsresultat, mnkr	63	150	150	261	153
Eget kapital, mnkr	2 762	2 295	2 118	1 967	1 706
Balansomslutning, mnkr	10 677	9 017	8 261	7 712	7 023
Soliditet, %	25	25	26	26	24
Soliditet inkl totala pensionsförpliktelser, %	-21	-32	-40	-46	-57
Investeringar (netto), mnkr	1 249	1 423	894	538	544
Självfinansieringsgrad, ggr	0,8	0,6	0,9	1,0	1,0
Långfristig låneskuld, mnkr	1 280	246	255	264	273
Antal årsarbetare per 31 december	10 216	9 954	9 872	9 539	9 413

REGION ÖREBRO LÄNS KONCERN

Region Örebro läns samlade verksamhet bedrivs i regionorganisationens nämnds- och förvaltningsorganisation och i Region Örebro läns förvaltnings AB:s koncern samt i ytterligare sex delägda aktiebolag. Dessa beskrivs fortsatt nedan.

Region Örebro län anlitar privata utförare inom primärvård, öppen somatisk vård samt trafik.

DEN POLITISKA ORGANISATIONEN

Regionfullmäktige är Region Örebro läns högsta politiska organ med direktvalda ledamöter som representerar länets medborgare. Regionfullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet och/eller av större vikt för Region Örebro län. Detta innebär bland annat att besluta om mål och riktlinjer för verksamheten, att fastställa budget och skattesats, att besluta om den politiska organisationen och att fastställa reglementen för Region Örebro läns nämnder.

Patientnämnden är underställd regionfullmäktige och ska utifrån synpunkter och klagomål stödja och hjälpa enskilda patienter samt bidra till kvalitetsutveckling och hög patient-säkerhet i hälso- och sjukvården och tandvården.

Den övergripande arbetsuppgiften för *revisionen* är att granska om verksamheten följer regionfullmäktiges beslut och om verksamheten uppnår de politiska målen inom givna ekonomiska ramar. En väsentlig del är också att främja arbetet med styrning och kontroll av verksamheten.

Regionstyrelsen är högsta verkställande och beredande organ och har det övergripande ansvaret för Region Örebro läns utveckling. Detta innebär att leda och samordna de övergripande utvecklingsfrågorna, att ansvara för strategisk planering som främjar en långsiktigt hållbar utveckling för

Örebro län och att följa upp verksamheten. Regionstyrelsen har initiativrätt och samordningsansvar för framtagande av styrande dokument, till exempel vision, policys och program.

Inom regionstyrelsen finns ett *arbetsutskott*. Styrelsen kan uppdra åt utskottet att bereda frågor liksom att uppdra till utskottet att fatta beslut i enskilda ärenden eller i typer av ärenden.

Till regionstyrelsen som *rådgivande organ* finns funktionshindersråd, etikråd och pensionärsråd.

Tillsammans med andra kommuner i länet finns en *gemensam nämnd för företagshälsövård samt tolk- och översättarservice* där Region Örebro län är värddorganisation. Nämnden ansvarar för företagshälsa och tolkförmedling i enlighet med separat överenskommelse och reglemente.

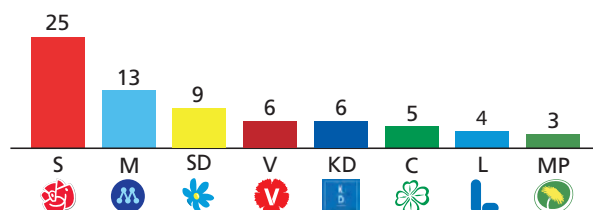
I Region Örebro läns politiska organisation ingår även nämnderna *hälso- och sjukvårdsnämnd, forsknings- och utbildningsnämnd, folktandvårdsnämnd, servicenämnd, samhällsbyggnadsnämnd, regional tillväxtnämnd och kultur- och fritidsnämnd*. Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten, inom de tilldelade ekonomiska

ramarna, bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som regionfullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. De står under regionstyrelsens uppsikt och ansvarar för sin verksamhet inför regionfullmäktige.

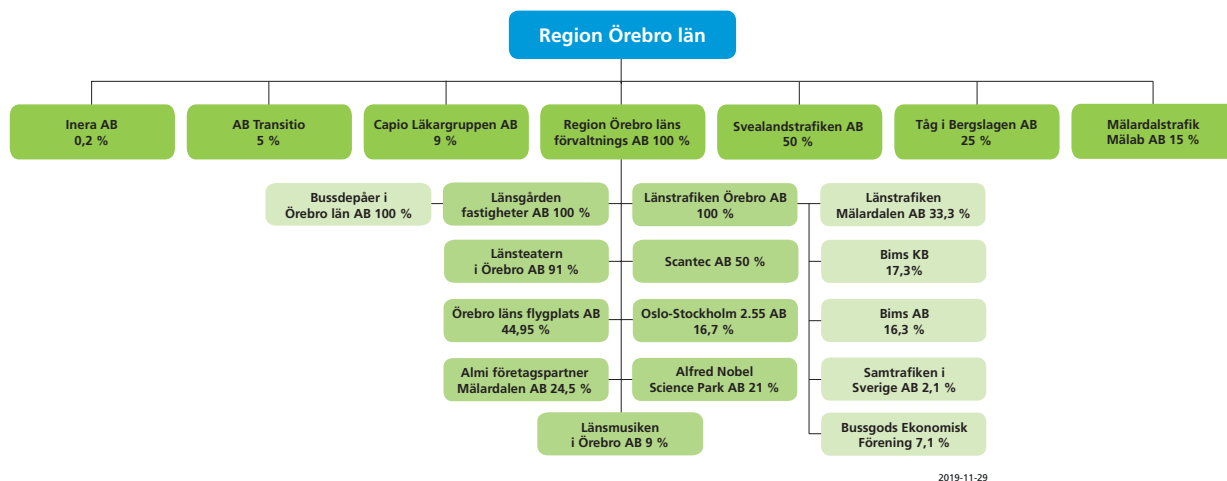
Det finns *tre beredningar* som är beredningsorgan till hälso- och sjukvårdsnämnden. Beredningarna har inte något beslutsmandat, utöver budgeten för den egna verksamheten. Det är beredningen för psykiatri, hjälpmedel och habilitering, beredningen för närsjukvård samt beredningen för somatisk specialistvård och högspecialiserad vård. Syftet med beredningarna är att stödja och bistå nämnden, förbättra/möjliggöra kunskapsfördjupning samt skapa ökad tillgänglighet till politiken för medborgare och andra aktörer.

För samverkan mellan Region Örebro län och kommunerna finns ett regionalt samverkansråd.

Under mandatperioden 2019–2022 är mandatfördelningen i regionfullmäktige denna:

BOLAG, STIFTELSE OCH FÖRENINGAR

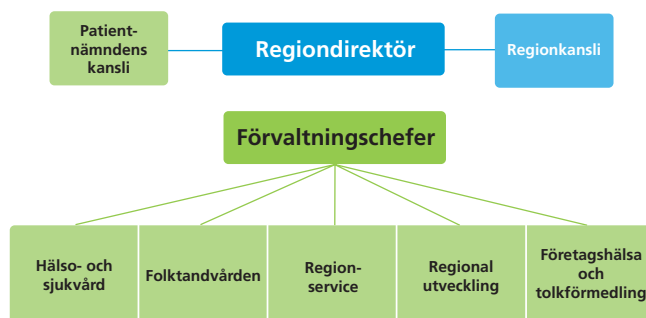

Region Örebro län har, i större eller mindre utsträckning, ett inflytande som ägare och finansär av ett antal bolag, stiftelser och föreningar. Bolagens verksamhet varierar i stor utsträckning. Bolagen har bildats vid olika tidpunkter och under olika förutsättningar. Även styrningen av bolagen har formulerats och beslutats vid skilda tidpunkter och är resultat av de förutsättningar och intressen som var giltiga vid de skilda beslutstillfällena. Skälen till att bedriva viss verksamhet i bolagsform har i huvuddelen av fallen varit att verksamheten bedrivs tillsammans med en eller flera andra organisationer. Ägarandelar framgår av organisationsschemat ovan. Inga förändringar av ägarandelar har skett under 2019. Regiondirektören ansvarar för att den verksamhet som organiseras i annan juridisk form än förvaltning knyts till Region Örebro läns övriga verksamhetsorganisation.

Region Örebro län är även engagerad genom ägarandelar eller driftbidrag i följande juridiska personer:

- Finsamförbunden i Örebro län
- Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling
- Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg
- Stiftelsen för medicinsk forskning vid Universitetssjukhuset Örebro
- Stiftelsen Nora Järnvägsmuseum och veteranjärnväg
- Stiftelsen Svenska Skoindustrimuseet i Kumla
- Stiftelsen Frövifors Pappersbruksmuseum
- Gammelkroppa Skogsskola
- Kommuninvest ekonomisk förening
- Stiftelsen Kungliga Gyttebad och Brunnsanstalten Loka

VERKSAMHETSORGANISATION

Regiondirektören är verksamhetsorganisationens högsta tjänsteman, direkt underställd regionstyrelsen. Regiondirektörens uppdrag är att ansvara för att korrekta, relevanta och fullständiga underlag finns tillgängliga inför politiska beslut, att omsätta de politiska besluten i handling och att leda och utveckla verksamheten mot de mål som ställts upp i strategiska dokument och verksamhetsplaner. Vidare ska regiondirektören hålla samman organisationen som en helhet och bära det övergripande verksamhetsansvaret samt företräda regionorganisationen i samverkan med andra såväl lokalt och regionalt som nationellt.

Till sitt stöd har regiondirektören ett regionkansli med olika kompetensområden samt förvaltningarnas ledningar.

Regionkansliets uppdrag är att stödja den politiska organisationen och regiondirektören samt förvaltningarna. Vid regionkansliet finns kompetensområden inom hållbar utveckling, administration, juridik, säkerhet, planering, ekonomi, HR, kommunikation, digitalisering och beredning och uppdrag för hälso- och sjukvård.

Verksamhetsorganisationen rymmer förvaltningarna Hälso- och sjukvård med klinisk forskning, Folk tandvård, Regional utveckling, Företagshälsa och tolkförmedling samt Region-service. Förvaltningarna leds var och en av en förvaltningschef som rapporterar till regiondirektören.

Patientnämndens kansli lyder under regiondirektören.

PRIVATA UTFÖRARE

Inom hälso- och sjukvård finns för närvarande avtal med fyra vårdcentraler i länet inom Hälsoval, vårdvalssystemet i primärvård. Det är Haga och Vivalla vårdcentraler i Örebro, Lekebergs vårdcentral samt Pålshoda vårdcentral. Dessa bedriver sin verksamhet utifrån samma krav och till motsva-

rande ersättning som de egendrivna vårdcentralerna. Region Örebro län har ett vårdavtal med Capio Läkargruppen AB för att utföra vissa åtgärder inom specialiserad öppenvård. Avtalet gjordes om 2018 och syftar till att öka tillgängligheten inom vissa områden där regionen har behov.

För att säkra tillgången till mammografiundersökningar, och granskning av röntgenbilder, är dessa tjänster upphandlade 2018 från tre företag. Mammografiverksamheten bedrivs i regionens lokaler med befintlig apparatur av Unilabs AB. Distansgranskning av röntgenbilder utförs av Direct Diagnostic Alliance (planerade granskningar) och European Telemedicine Clinic S.L. (jourgranskningar).

Region Örebro län har samverkansavtal enligt lagen om läkarvård ersättning med ett tiotal privata läkarmottagningar som verkar inom olika specialiteter. Samverkansavtal enligt lagen om ersättning för fysioterapi finns med ett 20-tal mottagningar.

Region Örebro län har ett system för psykoterapi enligt lagen om valfrihetssystem där utförare som uppfyller kraven erhåller samma ersättning. För närvarande finns 16 privata mottagningar inom detta område.

Därutöver har Region Örebro län upphandlade vårdavtal avseende lymfoterapeutiska tjänster med två mottagningar samt upphandlade avtal med åtta naprapater och kiropraktorer.

Inom kollektivtrafikområdet har Region Örebro län upphandlade tjänster avseende allmän busstrafik med fyra privata entreprenörer förutom det egna intressebolaget Svelandstrafiken. Dessa står för drygt hälften av omsättningen. Avseende serviceresor finns upphandlade avtal med nio privata utförare. Tågtrafiken utförs helt av offentligägda bolag.

VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH EKONOMISK UTVECKLING

OMVÄRLDSANALYS

Region Örebro län har ånyo tagit fram en omvärldsrapport, Omvärldsrapport 2020, för att skapa en samlad bild och en ökad medvetenhet om hur förändringar i omvärlden påverkar förutsättningarna för Region Örebro läns verksamheter. Målet är att skapa ökad handlingsberedskap, framförhållning och bättre beslutsunderlag. En sammanfattning av de viktigaste trenderna som Region Örebro län behöver ta ställning till och förhålla sig till under kommande år redovisas nedan.

Allt flätas samman på gott och ont

Människor, värderingar, kunskap, varor och kapital rör sig friktionsfritt mellan länder och kontinenter – ”världen krymper”. Aktörer inom hälso- och sjukvård ingår allt oftare i transnationella branschöverskridande konstellationer. När allt är ömsesidigt beroende uppstår nya risker. En störning i de globala logistikkedjorna kan snabbt få konsekvenser för Region Örebro läns verksamhet.

Växande och åldrande befolkning

Örebro läns befolkning växer och åldras. Verksamheten behöver anpassas dels efter ett ökande antal äldre-äldre, dels efter växande befolkning. Region Örebro län måste också ta höjd för att befolkningsutvecklingen ser olika ut i olika delar av länet. De centrala delarna av länet väntas få en fortsatt kraftigt tillväxt medan kommuner i länets periferi väntas minska. Det kan också skilja mycket i åldersstruktur mellan kommuner och mellan olika kommundelar. I och med att fler lever längre kommer också allt fler att under lång tid leva med kronisk sjukdom, och inte bara med en utan med flera sjukdomar samtidigt. Många av morgondagens äldre har successivt fått det bättre under sin livstid och kommer därför att ställa höga individuella krav på Region Örebro läns verksamheter.

Ny teknologi och värderingar ritar om kartan

Ny teknologi och digitaliseringen i kombination med nya värderingar förändrar och påverkar hela samhället i grunden. Många arbetsuppgifter som i dag utförs av människor kan helt eller delvis ersättas av tekniska och digitala lösningar. Att åstadkomma hållbarhet som genomsyrande perspektiv (socialt, ekologiskt och ekonomiskt) blir allt viktigare för att organisationer ska vara trovärdiga i förhållande till sina kunder och brukare.

Det sker en snabb och kraftfull utveckling av medicinsk teknik och avancerade behandlingsmetoder som gör att allt

fler sjukdomar kan behandlas. Möjligheter till nya webbaserade arbetssätt och omställning till mer proaktiv verksamhet har aldrig varit större. Utmaningen är att prioritera när möjligheter ökar snabbare än ekonomin.

Användarens ställning och självständighet stärks – att ha patienten/kunden/invånarens fokus ökar i betydelse. Att utveckla verksamheten tillsammans med teknikutvecklare, kunder och patienter är en nyckelfråga för att fortsatt vara relevant. Att hantera och kombinera data från olika källor blir också allt viktigare för innovation, verksamhetsutveckling, flöden och tillgänglighet.

Reducerade ramar

och ett förändrat säkerhetsparadigm

Den nationella nivån agerar mer aktivt i frågor som traditionellt legat på landsting/regioner, exempelvis genom ett ökat antal riktade statsbidrag – det regionala handlingsutrymmet reduceras för Region Örebro län.

I takt med digitaliseringen ökar risker i form av cyberhot, dataintrång, ”fake news” med mera. Alternativa sanningar kan snabbt få utrymme och tilltro. Betydelsen ökar av faktabaserad kommunikation och tät dialog och relation i de kanaler där invånarna finns.

FINANSIELLA RISKER OCH RISKHANTERING

Region Örebro läns finanspolicy och de tillhörande riktlinjerna är beslutade i regionfullmäktige respektive regionstyrelsen. Finanspolicyn och riktlinjer för finansförvaltningen beskriver hur Region Örebro län ska agera i sin samlade finansförvaltning.

Ränterisk

Per 31 december 2019 uppgick koncernens räntebärande långfristiga skulder till 2 359 miljoner kronor, medan de räntebärande finansiella tillgångarna uppgick till 1 319 miljoner kronor. Motsvarande belopp för föregående år var 911 miljoner kronor respektive 1 099 miljoner kronor. Koncernens skulder har ökat till följd av nyupplåning för investeringar i framförallt fastigheter (Region Örebro län och Länsgården Fastigheter AB) och bussar (Svealands-trafiken AB).

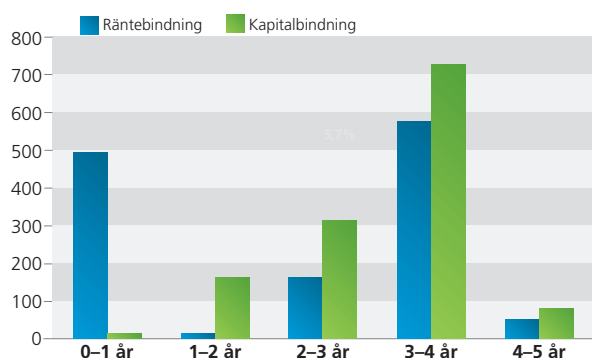
Region Örebro läns räntebärande långa och korta låneskulder uppgick till 1 293 miljoner kronor jämfört med 337 miljoner kronor föregående år. Av de totala skulderna avser

930 miljoner kronor egna lokaler och resterande 363 miljoner kronor Campus USÖ som hyrs av Örebro universitet. Amortering har skett enligt plan under året och uppgår till 10 miljoner kronor. Nyupplåning har skett med 966 miljoner kronor varav 900 miljoner kronor avser delfinansiering av H-huset vid Universitetssjukhuset Örebro och resterande 66 miljoner kronor avser finansiering för utbyggnad av Campus USÖ etapp 2 samt Lekebergs vårdcentral. Av den totala nyupplåningen har 936 miljoner kronor finansierats via gröna lån.

Upplåningen löper med både fast och rörlig ränta. Den genomsnittliga upplåningsräntan för Region Örebro län var vid årsskiftet 1,36 procent. Räntekostnaden för Region Örebro län uppgick 2019 till 10 miljoner kronor. En ränteförändring om +1 procentenhet skulle, utifrån nuvarande nivå på räntebärande låneskulder, innebära en ökad räntekostnad om drygt 4 miljoner kronor.

Enligt riktlinjen för finansförvaltningen ska den genomsnittliga räntebindningstiden vara som kapitalbindningen, med en tillåten avvikelse inom intervallet -2 år till +1år. Vid årsskiftet uppgick den genomsnittliga kapitalbindningen i Region Örebro län till 3,1 år och räntebindningen till 2,2 år. Förfallostrukturen avseende kapitalbindning och räntebindning fördelar sig enligt nedan.

Förfallostruktur

Utöver de räntebärande låneskulderna innebär den pensionsskuld om 9 487 miljoner kronor som Region Örebro län har även en ränterisk. Den finansiella kostnaden för pensionsskulden inklusive löneskatt uppgick 2019 till 135 miljoner kronor.

Finansieringsrisk

Finansieringsrisken begränsas främst av att lånens förfall sprids över tid. Tillgängliga likvida medel, inklusive checkräkningskredit och nettoinlåning från koncernbolagen, uppgick per 31 december till 1 191 miljoner kronor vilket är en ökning sedan årsskiftet 2018/19 med 798 miljoner

kronor. Ökningen beror på genomförd upplåning under året vilket medför att den beviljade checkräkningskredit om 1 000 miljoner kronor inte nyttjas på balansdagen. Betalningsberedskapen, som är ett mått på likviditeten, uppgick den 31 december till 25,0 dagar. Enligt riktlinjen för finansförvaltningen ska betalningsberedskapen som lägst uppgå till två veckor.

Det pågår stora investeringsprojekt i Region Örebro län och för att minska behovet av extern upplåning för att finansiera investeringar i verksamhetslokaler sker återlån under perioden 2017–2020. Återlån innebär att en summa motsvarande förändringen av pensionsskulden respektive år, som sedan 2008 placerats i kapitalportföljen istället används för att finansiera investeringar. Sammantaget frigörs likviditet motsvarande 1 600 miljoner kronor under åren 2017–2020 med hjälp av denna strategi.

Övriga risker

Andra risker inom finansförvaltningen är kredit-, valuta- och marknadsvärdesrisk. Samtliga risker regleras i finanspolicy och riktlinjer för finansförvaltningen. Kreditrisken begränsas genom att placeringar i räntebärande värdepapper endast sker hos motparter med hög kreditvärdighet. Merparten av placeringarna består av svenska statsobligationer, före-tagsobligationer och bostadsobligationer. Ingen valutarisik förekommer i den räntebärande delen av pensionsmedelsportföljen utan endast i tillgångslagen utländska aktier och alternativa placeringar. För att begränsa marknadsvärdesrisken i pensionsmedelsportföljen, det vill säga risken att placeringarna tappar i värde, får endast en begränsad andel av portföljen vara placerad i aktier. Normalt 50 procent och maximalt 65 procent, medan räntebärande tillgångar får utgöra normalt 40 procent och minimalt 25 procent av pensionsmedelsportföljen.

PENSIONSÅTAGANDEN

Pensionsåtagandet för Region Örebro läns samlade koncern uppgår till 9 525 miljoner kronor vid årsskiftet. Av det totala pensionsåtagandet uppgår åtagandet för Region Örebro län till 9 487 miljoner kronor och Svealandstrafiken AB till 38 miljoner kronor. Region Örebro läns pensionsåtagande ökade med 301 miljoner kronor under året. Avsättningen i balansräkningen ökade med 404 miljoner kronor medan ansvarsförbindelsen minskade med -104 miljoner kronor.

För att möta framtida pensionsutbetalningar har Region Örebro län sedan 2008 avsatt medel till en pensionsmedelsportfölj. Till följd av den höga investeringsnivån som Region Örebro län är inne i har det under 2019 inte genomförts avsättning motsvarande pensionsskuldens förändring till pensionsmedelsportföljen. Istället används

likviditeten för att finansiera fastighetsinvesteringar. Sedan 2008 har totalt 2 117 miljoner kronor placerats i Region Örebro läns pensionsmedelsportfölj. Per årsskiftet är portföljens marknadsvärde 3 308 miljoner kronor, vilket är en ökning med 536 miljoner kronor sedan föregående år. Den ackumulerade avkastningen sedan start uppgår därmed till 1 190 miljoner kronor. De senaste fem åren har den genomsnittliga årsavkastningen varit 6,3 procent och målavkastningen enligt finanspolicyn (KPI+3 procent) uppgår under samma period till 4,3 procent.

Börsmarknaderna i såväl Sverige som globalt steg kraftigt under året och avkastningen för 2019 i pensionsmedelsportföljen blev 17,8 procent medan målavkastningen uppgick till 4,9 procent. Avkastningen i pensionsmedelsportföljen kom främst från aktieplaceringar vilka avkastade drygt 34 procent, räntebärande tillgångar avkastade 2,4 procent och alternativa placeringar 0,7 procent. Den positiva avkastningen förbättrade skuldtäkningsgraden, beräknat som pensionsmedelsportföljens marknadsvärde som andel av Region Örebro läns totala pensionsåtagande, och uppgår den 31 december till 34,9 procent.

Av tillgångarna i pensionsmedelsportföljen är 1 319 miljoner kronor (40 procent) placerade i räntebärande tillgångar, 1 773 miljoner kronor (54 procent) i aktieprodukter, 199 miljoner kronor (6 procent) i alternativa placeringar samt 17 miljoner kronor (1 procent) i kassa. Tillgångarnas allokering har under året legat inom beslutade limiter enligt finanspolicyn.

Till höger redovisas upplysningar om Region Örebro läns pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med rekommendation nummer 15 från Rådet för kommunal redovisning.

Redovisning av pensionsmedelsförvaltningen i Region Örebro län (mnkr)

	2019-12-31	2018-12-31
Avsättningar för pensioner		
Pensioner	3 551,4	3 225,9
Särskild löneskatt	858,3	779,3
Summa	4 409,6	4 005,2

Ansvarsförbindelse (inom linjen)

Pensionssskuld (intjänad före 1998)	4 079,5	4 159,2
Särskild löneskatt	989,7	1 011,6
Visstidspensioner och förtroendevalda	8,4	10,6
Summa	5 077,6	5 181,4

Finansiella placeringar

Anskaffningsvärde	2 873,9	2 738,2
Marknadsvärde	3 307,7	2 771,7
Orealiserade vinster	433,8	33,5

Relation placeringar/skuld

Återlånade medel*	6 179,5	6 414,9
Skuldtäkningsgrad**, anskaffningsvärde	30,3%	29,8%
Skuldtäkningsgrad, marknadsvärde	34,9%	30,2%

Realiserat resultat

Realisationsvinster	55,2	41,5
Realisationsförluster	0	0
Netto	55,2	41,5

Avkastning

Portfölj	17,8%	-2,4%
Jämförelseindex	16,7%	-0,5%
Målsättning enligt policy	4,9%	5,1%

Portföljsammansättning

Svenska aktier	17%	16%
Utländska aktier	37%	35%
Nominella räntor	36%	31%
Reala räntor	4%	9%
Alternativa placeringar	6%	7%
Kassa	1%	3%
Summa	100%	100%

*Återlånade medel är skillnaden mellan totala pensionsförpliktelser och marknadsvärdet på de förvaltade pensionsmedlen.

**Skuldtäkningsgraden är placeringarna som andel av skulden, där placeringarnas anskaffningsvärde respektive marknadsvärde använts.

BORGENSÅTAGANDE

Region Örebro läns samlade borgensåtagande uppgår till 1 472 miljoner kronor, vilket är en ökning med 47 miljoner kronor sedan årsskiftet. Borgen för Länsgården Fastigheter AB:s finansiering av fastigheter har ökat med 200 miljoner kronor och uppgår till 822 miljoner kronor. Borgen för AB Transitio, Örebro läns flygplats, Scantec AB, Stiftelsen Activa, Scantec AB och Stiftelsen för Örebro läns museum är oförändrad och uppgår sammantaget till 375 miljoner kronor. Under våren antogs ett nytt borgensbeslut för Svealandstrafiken AB som ersätter tidigare fattade borgensbeslut för bolaget. Det nya beslutet innebär ett solidariskt borgensansvar med Region Västmanland med en beviljad borgen om 315 miljoner kronor vardera. Region Örebro läns borgensåtagande för Svealandstrafiken AB uppgår vid årsskiftet till 275 miljoner kronor och har använts för att finansiera inköp av nya bussar till Örebro

Regionorganisationen har tecknat solidariska borgensutfästelser för Kommuninvest i Sverige AB samt AB Transitio. För båda utfästelserna är det slutliga åtagandet reglerat i regressansvarsavtal.

HÅLLBARHET

Hållbar utveckling i Region Örebro läns koncern

Region Örebro läns koncern är en ansvarsfull aktör med höga ambitioner inom hållbarhetsområdet. Hållbar utveckling för Region Örebro län innebär att skapa välfärd och livskvalitet när Region Örebro län bedriver verksamheterna, samtidigt som kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov ska säkerställas. Region Örebro läns arbetsätt ska skapa ömsesidigt värde och goda synergieffekter för social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet – inte ett perspektiv i taget, utan alla tre samtidigt. Under året har fortsatt arbete pågått med aktiviteter utifrån Program för hållbar utveckling. Programmet är också ett svar på hur Region Örebro län tar sig an Agenda 2030 – FN:s 17 globala hållbarhetsmål och andra nationella mål inom hälsa, miljö och ekonomi. Region Örebro län är också en part i Glokala Sverige och Agenda 2030 målen. Under året har Region Örebro län omdiplomerats som Fair Trade-region.

Bolagen följer regionfullmäktiges ambitioner inom hållbar utveckling enligt bolagspolicy och ägardirektiv.

Hållbarhet blir alltmer en integrerad del i ordinarie verksamhet och mognadsgraden ökar i Region Örebro läns verksamheter. Det är en utmaning att hitta synergier snarare än målkonflikter genom att koppla ekonomisk hushållning till social och ekologisk hållbarhet. Det finns många indikatorer i Program för hållbar utveckling som har ett gott utfall men det finns också områden där det behövs

krafttag för att nå målen när programtiden löper ut år 2020. Det finns fortsatta utmaningar att minska användandet av engångsmaterial. Stora delar av värden är utformad efter användningen av engångsmaterial, vilket kan ge fördelar som till exempel bättre arbetsmiljö och färre arbetsmoment som sparad tid. En del miljövänligare alternativ är dyrare och kan vara ett hinder för hållbarhetsarbetet. Det behövs aktiva åtgärder för att nå mål om minskade avfallsmängder och materialåtervinning samt att motverka materialsvinn i nuvarande program. Likaså behöver resandet med egen bil minska. Strategiskt arbete med att breddinföra olika miljöförbättrande åtgärder behöver fortsätta utvecklas. Inom det sociala området är det en utmaning att hitta synergier och integrera arbetet med mångfald, ickediskriminering, mänskliga rättigheter och demokrati för att bättre ta tillvara gemensamma resurser.

En revidering av Program för hållbar utveckling för åren 2021–2025 har påbörjats. Programmet ska kopplas tydligare till målen i Agenda 2030.

Under året har resultat och ett flertal rapporter från befolkningsundersökningarna Liv & hälsa, Liv & hälsa ung samt hälso- och sjukvårdsbarometern spridits till beslutsfattare och personer som på olika sätt och på skilda nivåer i samhället arbetar med länsinvånarnas livsvillkor, levnadsvanor och hälsa. Sammanställningar av resultat från hälsosamtal i länets skolor samt resultat från en socioekonomisk klusteranalys med koppling till tandhälsan hos barn och ungdomar har spridits till berörda parter.

Policies, planer och riktlinjer med koppling till hållbarhet har beslutats:

- Riktlinjer för miljöledning
- Kostpolicy
- Reviderad resehierarki
- Handlingsplan för jämställd vård
- Riktlinjer för att motverka könsstämpning
- Överenskommelse om samverkan kring våld i nära relation och hedersrelaterat förtryck

Utbildningsinsatser har genomförts inom olika områden kopplade till hållbarhet:

- Agenda 2030
- Barnrätt
- Jämställdhet
- Våld i nära relationer
- Hbtq (flera verksamheter har hbtq-diplomerats)
- Resfria möten

Utbildningar i motiverande samtal för hälsosamma levnadsvanor har också erbjudits verksamheter inom hälso- och

sjukvård och i samverkan med kommunernas socialtjänst. Miljöutbildning för miljöombud har genomförts samt utbildningar för kemikalieinventerare och riskbedömning av kemiska arbetsmiljörisiker.

Hållbar kapitalförvaltning

Region Örebro län strävar efter att vara en ansvarsfull investerare. I den beslutade finanspolicyn anges hur hållbarhet ska beaktas i kapitalförvaltningen. Sedan 2010 samarbetar Region Örebro län tillsammans med Region Sörmland och Region Västmanland inom finans. En central del i samarbetet är arbetet kring hållbara och ansvarsfulla investeringar. I slutet på 2019 genomfördes den årliga koldioxidscreeningen på aktieportföljen i Region Örebro läns pensionsmedelsportfölj. Resultatet från koldioxidscreeningen visar att koldioxidscreeningen uppgår till 9,1 ton CO₂e (koldioxidekvivalenter) vilket är en minskning om 10 procent sedan föregående år och är 54 procent lägre än jämförelseindex (MSCI World). Koldioxidintensiteten mäter bolagens utsläpp av växthusgaser i förhållande till dess intäkter och anger därmed hur koldioxidintensiv bolagets verksamhet är. Sedan den första screeningen genomfördes 2014 har de totala utsläppen minskat med 8 procent samtidigt som värdet på aktieportföljen har ökat med 178 procent (1 087 miljoner kronor).

Koldioxidscreening pensionsmedelsportfölj

	2019-12-31	2018-12-31
Värde, aktieportfölj (miljoner kronor)	1 699	1 504
Utsläpp (ton, CO ₂ e)	10 356	9 229
Utsläpp (ton CO ₂ e) om portföljen varit investerad som benchmark	21 917	22 888
Jämförelse med benchmark	-53%	-60%
Koldioxidintensitet (ton, CO ₂ e)		
per miljoner kronor intäkter	9,1	10,1
Koldioxidintensitet benchmark	19,9	25,8
Jämförelse med benchmark	-54%	-61%

HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE

MÅLBILD FÖR HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN OCH FÖRÄNDRINGAR I VERKSAMHETEN

Regionfullmäktige har beslutat om målbild för hälso- och sjukvården i Örebro län 2030. Målbildsarbetet skedde i bred samverkan tillsammans med länsborna, vårdens medarbetare, kommuner och andra aktörer. Målbilden har tre perspektiv som förutsätter varandra, ett invånar- och patientperspektiv, ett medarbetarperspektiv och ett organisationsperspektiv.

Resultaten från den nationella befolkningsundersökningen Hälsa- och sjukvårdsbarometern 2019 visar att en klar majoritet av länsinvånarna, 86 procent, tycker att de har tillgång till den hälso- och sjukvård de behöver. Den visar också att nästan sju av tio invånare, 67 procent, har stort förtroende för den hälso- och sjukvård som Region Örebro län bedriver. Det är ett värde som placerar Region Örebro län på fjärde plats i en jämförelse mellan landets regioner. Ungefär tre av fyra länsinvånare, 76 procent, har ett stort förtroende för länets sjukhus medan motsvarande siffra för vårdcentralerna är 59 procent. I en jämförelse med övriga regioner ger det en andraplats bland sjukhusen och en elfteplats bland vårdcentralerna. I rankingen mellan landets regioner placerar sig Region Örebro län på första plats när det kommer till förtroendet för 1177 Vårdguidens e-tjänster, på andra plats när det gäller förtroendet för digitala vårdbesök och på fjärde plats när det gäller förtroendet för webbplatsen 1177.se.

Universitetssjukhuset Örebro har vunnit tidningen Dagens Medicins prestigefyllda tävling Bästa sjukhus i klassen universitetssjukhus, både 2018 och 2019. I kategorin universitetssjukhus använder Dagens Medicin drygt 100 indikatorer för att få fram hur sjukhusen presterar inom de olika områdena. Universitetssjukhuset Örebro har starkast resultat av alla sju universitetssjukhus i den absolut tyngsta kategorin medicinsk kvalitet. Dessutom toppar Universitetssjukhuset Örebro i kategorierna tillgänglighet och ekonomi, att undvika trycksår och överbeläggningar samt områdena hjärta, njursvikt och kärllkirurgi. Detta är ett mycket positivt resultat av ett långsiktigt arbete där många verksamheter bidragit till att uppnå en sammantaget hög kvalitet.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen beslutade under våren att stänga förlossningsverksamheten på Karlskoga lasarett på grund av brister inom patientsäkerheten. Det finns ett uppdrag att öppna förlossningsverksamheten igen med en ökad patientsäkerhet för akut sjuka nyfödda barn. En första kartläggning och ett förslag har presenterats för hälso- och sjukvårdsnämnden i augusti. Denna kartläggning behövde

kompletteras och fördjupas. På hälso- och sjukvårdsnämnden i februari 2020 beslutades att föreslå regionstyrelsen och vidare regionfullmäktige att genomföra en upphandling av förlossningsverksamheten med tillhörande verksamheter i Karlskoga. Under förutsättning att regionfullmäktige beslutar enligt förslaget ska ett förslag till förfrågningsunderlag och förutsättningar för att genomföra upphandlingen beslutas på hälso- och sjukvårdsnämnden i juni 2020. En upphandling beräknas kunna bli klar under hösten 2020. Målsättningen är att kunna öppna förlossningen under 2021.

Under hösten har Region Örebro län arbetat intensivt med kösituationen vilket gett resultat, framför allt för nybesök till läkare där Region Örebro län redovisar förbättrade siffror för tillgänglighet. Förbättringar har resulterat i att Region Örebro län har fått ta del av kömiljarden för september–november.

I november startade vårdcentralernas digitala mottagning. Den är tillgänglig via appen, ”Digital mottagning”. Med appen kan invånarna träffa läkare, psykolog, kurator och tobaksavvänjare och få hjälp och råd via videosamtal. På sikt kommer även andra yrkeskategorier bli aktuella. Invånarna erbjuds digitala vårdmöten för utvalda besöksområden inom första linjens vård. Syftet är att möta invånarnas behov av en enkel kontakt och ökad tillgänglighet till vårdcentralerna. Den digitala mottagningen är ett projekt som löper fram till slutet av 2020.

Regionstyrelsen beslutade i december om en ny krav- och kvalitetsbok som ger utrymme för fler alternativa utförare.

Folk tandvårdens patienter kan, bland annat, välja Folk tandvårdens klinik i Frövi med anledning av att folk tandvårdsnämnden har beslutat att inte återöppna kliniken i Fellingsbro. Kliniken har varit stängd sedan maj 2017 på grund av brister i arbetsmiljön och undermåliga lokaler. En utredning har gjorts med för- och nackdelar och förutsättningar för en klinik i Fellingsbro. En renovering av kliniken skulle bli allt för kostsam. Det är också för få personer registrerade som patienter i Fellingsbro för att bedriva tandvård med hänsyn till arbetsmiljö och ekonomi.

Hela Örebro kommun har gått med i den gemensamma nämnden för företagshälsövård samt tolk- och översättarservice. Tidigare, år 2005, gick halva Örebro kommun med i den gemensamma nämnden och från och med 2019 hela kommunen. Utvecklings- och förändringsarbete har pågått under året för att klara ett större uppdrag.

SATSNING INOM FORSKNING OCH INNOVATION

Strategin för klinisk forskning och innovation fram till 2030, har beslutats.

Region Örebro län har fått ökad statlig forskningsfinansiering från 2019 med cirka 20 miljoner kronor. Det har inneburit påtagligt förbättrade förutsättningar för Region Örebro län att stödja den kliniska forskningen och dess koppling till utveckling av universitetssjukvården. 67 miljoner kronor i statliga ALF-anslag för klinisk forskning har tillfallit Region Örebro län i samverkan med Örebro universitet.

AI Innovation of Sweden är en nationell satsning för att accelerera forskning och innovation inom AI (artificiell intelligens). Satsningen utökas genom att AI Impact Lab i Örebro, ett samarbete mellan Region Örebro län och Örebro universitet, ska bli en av de nya noderna i det nationella AI-samarbetet.

Trafikverket har beslutat att sträckan Örebro–Hallsberg på E20 blir en av två sträckor där planeringen för en elväg ska starta. Region Örebro län är den aktör som samlar de företag som köper transporter, godstransportörer, kraftbolag och andra intressenter i länet. Region Örebro län har även engagerat fordonstillverkare, forskare och teknikleverantörer i arbetet med ansökan som Trafikverket har beviljat.

FORTSATT ARBETE INOM REGIONAL UTVECKLING

Svealandstrafiken har tagit över busstrafiken under hösten. Det avser regiontrafik Örebro–Odensbacken från augusti och stadstrafik i Örebro från oktober.

Länets nya kulturplan 2020–2023 har antagits. Kulturplanen är inriktad mot att stärka den kulturella infrastrukturen i länet. Det är ett särskilt fokus på solidariskt fördelad kultur samt kultur och hälsa.

För att bidra till att nå den regionala utvecklingsstrategins (RUS) målsättningar har arbete pågått med att ta fram handlingsplaner och genomföra aktiviteter. Region Örebro läns verksamheter deltar utifrån ansvarsområde, i arbete med frågor som rör länets utveckling och samarbetar bland annat med kommunerna, Länsstyrelsen i Örebro och Örebro universitet.

Under 2019 har flertalet initiativ på EU-nivå fördröjts. Detta på grund av Brexit (och dess följder) som försenat processen med långtidsbudgeten. För Region Örebro län har det skapat osäkerhet i långsiktighet gällande innehållet och budgeten inom kommande EU-program och fonder.

TVIVST MED NOBINA SVERIGE AB

Nobina Sverige AB lämnade under våren 2016 in ansökan om stämning av Länstrafiken Örebro AB, vilket är ett helägt dotterbolag i Region Örebro läns koncern. Nobina har begärt skadestånd för skador i förfluten tid samt ersättning för framtida skador till följd av påstådda brister i gasen som bolaget har använt för stadstrafikbussarna i Örebro. Länstrafiken har bestridit Nobinas påståenden. Under slutet av 2019 hölls huvudförhandling i målet. Dom föll den 30 januari 2020, vilken bland annat innebär att Länstrafiken ska ersätta Nobina med 7,2 miljoner kronor plus ränta. Målet är överklagat av Nobina och Länstrafiken har därefter anslutningsöverklagat.

PROBLEM VID LEVERANSER AV SJUKVÅRDSMATERIAL OCH FÖRBRUKNINGSPARTIKLAR

Region Örebro län har tillsammans med fyra regioner i Mellansverige upphandlat en ny leverantör av sjukvårdsmaterial och förbrukningsartiklar. Avtalet gäller från 1 oktober 2019. Redan från början visade sig stora problem med leveranserna och samtliga regioner gick upp i stabsläge. Några regioner tvingades även ställa in planerade operationer. Bristen på sjukvårdsmaterial har fram till årsskiftet påverkat alla berörda regioner negativt. Mycket arbetstid har gått till att hantera beställningar, ojämn och bristfälliga leveranser och svårigheter med fakturahantering. Region Örebro län klarade dock, tack vare många personers insatser och ett gott samarbete, att bedriva den akuta- och planerade verksamheten med bibehållen patientsäkerhet.

EKONOMISKA ÅTGÄRDER

Med anledning av det ekonomiska läget har alla nämnder fått i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som ska vidtas för att ha en ekonomi i balans. Arbetet pågår sedan tidigare med handlingsplaner inom hälso- och sjukvårdsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden. Planerna har redovisats i dessa nämnder efter sommaren. Övriga nämnder med negativt utfall och negativt helårsprognos har tagit fram handlingsplaner. Nämnder som har en ekonomi i balans har tagit fram handlingsplaner för enskilda verksamheter vid behov.

Regionstyrelsen beslutade också i augusti att ge regiondirektören i uppdrag att genomföra ekonomiska åtgärder. Dessa handlade bland annat om kortsiktiga åtgärder som återhållsamhet med löpande kostnader, anställningsstopp för administrativ personal samt mera långsiktiga åtgärder i form av översyn av regionens ledning och styrning, administration och andra stödverksamheter. Sammantaget ska de långsiktiga åtgärderna generera reduceringar på 100 miljoner kronor.

H-HUSET OCH ÖVRIGA FASTIGHETSPROJEKT

Byggnationen av nya lokaler på Universitetssjukhuset Örebro (H-huset med akutmottagning och akutröntgen) har fortskridit enligt plan. Driftsättning och funktionsprovning av olika tekniska system samt upphandling och installation av medicinteknisk utrustning pågår parallellt med fortlöpande förbesiktningar. Arbete pågår med planering och förberedelse inför inflyttningen som påbörjas under 2020 för att slutföras 2022.

Exempel på byggprojekt som har färdigställt under 2019:

- Ny vårdcentral och folktandvård, Lindesberg.
- Parkeringshus och godsmottagning, Universitetssjukhuset Örebro.
- Musikens hus, Kävsta folkhögskola.

I samverkan med kommunerna har särskilda projekt påbörjats med syfte att utveckla samarbetet mellan framförallt närsjukvården och vårdcentralen och kommunernas vård- och omsorgsverksamheter. Det är Region Örebro län och Länsgården som tillsammans med Askersund, Nora, Hällefors, Örebro, Hallsberg och Kumla kommun startat ett utvecklingsarbete. I detta arbete ingår tankar om nybyggnation av vård- och omsorgsboende i anslutning till vårdcentral men också förbättringar av den fysiska miljön för vårdcentralen och andra ytor som disponeras av Region Örebro län eller kommunen i befintlig vårdcentralsbyggnad. I Askersund beräknas det nya vård- och omsorgsboendet vara inflyttningsklart hösten 2020. Det första spadtaget för byggnation av vård- och omsorgsboende i Hallsberg har tagits och i Hällefors planerar man att börja en ny- och ombyggnation under våren 2020. I Kumla kan upphandling av vård- och omsorgsboendet vara klart våren 2020.

NYA STORA IT-SYSTEM

Upphandlingen av Framtidens vårdinformationsstöd (FVIS) har genomförts i samarbete med åtta andra regioner. I juni tecknades avtal med leverantör av nytt vårdinformationsstöd. Projektorganisation och projektplaner är beslutade, för att säkerställa leveranser enligt plan och avtal.

Upphandling av ett nytt system för ekonomiadministration, beställning och fakturahantering är avslutad och ett avtal har tecknats med en leverantör. Under 2020 kommer ett införandeprojekt att genomföras tillsammans med leverantören och Region Örebro län. Driftstart är 1 januari 2021.

GLOKALA SVERIGE FÖR AGENDA 2030

Region Örebro län är en av de 90 kommuner och regioner som har antagits i Svenska FN-förbundets och Sveriges Kommuner och Regioners gemensamma projekt Glokala Sverige. Projektet handlar om att arbeta med Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling i kommuner och regioner i hela Sverige.

STATLIGA UTREDNINGAR OM REGIONER OCH KOMMUNER

Statliga utredningar om regioner och kommuner fortsätter. Kommunutredningen arbetar vidare med fokus på kommunernas möjlighet att fullgöra sina uppdrag framöver. Tiden för kommitténs arbete har förlängts till februari 2020. Region Örebro län följer arbetet, då utredningens förslag också kan komma att påverka den regionala nivåns uppdrag.

STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV REGION ÖREBRO LÄNS KONCERNERS VERKSAMHETSPLAN

REGION ÖREBRO LÄNS UPPDRAG

Regionorganisationens uppdrag är att driva och samordna arbetet med en hållbar regional utveckling inom hälso- och sjukvård, tandvård, klinisk forskning, utveckling och utbildning, regional tillväxt, samhällsbyggnad och digitalisering. Det regionala uppdraget omfattar också verksamhet inom kollektivtrafik, företagshälsovård, tolkförmedling, att vara huvudman för folkhögskolor och att främja kommunal samverkan och intressebevakning.

Genom regionbildningen har den regionala politiska nivån en roll som innebär att vara företrädare för Örebro län, bland annat gentemot staten.

ANSVARSTRUKTUR

Inom Region Örebro läns koncern finns flera nivåer av politiskt styrande instanser – regionfullmäktige, regionstyrelsen och nämnder samt bolagsstyrelser. Därtill finns det en verksamhetsorganisation till stöd för det politiska styret och för genomförande av verksamhet.

- Regionfullmäktige är Region Örebro läns högsta politiska organ.
- Regionstyrelsen är högsta verkställande och beredande organ och har det övergripande ansvaret för Region Örebro läns utveckling.
- Nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som regionfullmäktige har bestämt inom tilldelade ekonomiska ramar. Den interna kontrollen ska vara tillräcklig.
- Region Örebro län har, i större eller mindre utsträckning, inflytande som ägare och finansär för ett antal bolag, stiftelser och föreningar.
- Regiondirektören är verksamhetsorganisationens högsta tjänsteperson, direkt underställd regionstyrelsen. Till sitt stöd har regiondirektören ett regionkansli med olika kompetensområden samt förvaltningarnas ledningar.
- Region Örebro län anlitar privata utförare inom primärvård, öppen somatisk vård samt trafik.

För mer detaljerad information om ansvar hänvisas till kapitel Region Örebro läns koncern.

VERKSAMHETSPLAN MED BUDGET OCH UPPFÖLJNING

Region Örebro läns övergripande styrdokument

Regionfullmäktiges verksamhetsplan med budget är Region Örebro läns övergripande styrdokument. Verksamhetsplanen innehåller en målhierarki i form av regionfullmäktiges övergripande mål och inriktningsmål med indikatorer.

Verksamhetsplanen innehåller också uppdrag till den politiska organisationen.

Verksamhetsplanen anger regionfullmäktiges prioriteringar. De övergripande målen och inriktningsmålen med indikatorer ska vara utgångspunkt för verksamhetsplaner på olika nivåer i verksamheten och löpa som en röd tråd hela vägen fram till den enskilda medarbetaren.

Verksamhetsplanen innehåller inriktningar och mål för såväl Region Örebro läns verksamheter som inom det regionala utvecklingsansvaret.

Nämnders och förvaltningars verksamhetsplaner

Regionstyrelsen, nämnderna och förvaltningarna har ett ansvar att ta fram en egen verksamhetsplan utifrån regionfullmäktiges verksamhetsplan samt en internkontrollplan. I åtagandet för respektive nämnd och regionstyrelsen framgår de mål och uppdrag som fullmäktige bestämt. Utöver dessa kan regionstyrelsen och nämnderna fastställa egna mål eller uppdrag. Regionstyrelsen och nämnderna ska säkerställa att verksamheten fullgör föreskrivna uppgifter och uppnår beslutade mål och uppdrag samt att verksamheten bedrivs inom tilldelade ekonomiska ramar.

Vidare ska regionstyrelsen, nämnderna och förvaltningarna ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig.

UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

Uppföljning och utvärdering har tre huvudsyften:

- Att ge en mångdimensionell bild av verksamhetens resultat i förhållande till fastställda mål och uppdrag.
- Att värdera hur styrande riktlinjer och rutiner efterlevs i verksamheten.
- Att utgöra kunskaps- och beslutsunderlag inför förbättringsarbete och fortsatt planering.

Den röda tråden löper från regionfullmäktiges verksamhetsplan med budget med övergripande mål och inriktningsmål med indikatorer till nämnder och förvaltningar, verksamheter och ytterst till medarbetare där mål och uppdrag genomförs. Här vänder planerings- och uppföljningsprocessen och den röda tråden kan följas från mötet mellan invånare och organisation, via verksamhet, förvaltning och regionkansli till nämnd, regionstyrelsen och ytterst regionfullmäktige.

Uppföljning sker på alla nivåer i verksamheten; från enkla dagliga ronder eller avstämningsmöten till ledningens återkommande genomgång på verksamhetsnivå. Vidare

knyter förvaltningarna samman de olika verksamheternas rapportering till muntliga verksamhetsöverläggningar med regiondirektören och berörda nämnder. Uppföljning av övergripande mål och inriktningsmål med indikatorer och uppdrag samt internkontrollplan görs i delårsrapporter och verksamhetsberättelser inklusive bokslut.

Rapportering sker i nämnder och regionstyrelsen. Skriftliga delårsrapporter och verksamhetsberättelser inklusive bokslut beslutas i nämnder och redovisas till regionstyrelsen.

Regionstyrelsen rapporterar till regionfullmäktige i samband med delårsrapporter och årsredovisning inklusive bokslut. Vid bedömning av måluppfyllelse av regionfullmäktiges inriktningsmål beaktas utfall för aktuella indikatorer samt nämndernas resultat och aktiviteter kopplade till det aktuella målet.

UPPSIKTSPLIKT

Regionstyrelsen ska i enlighet med bestämmelserna i kommunallagen leda och samordna förvaltningen av Region Örebro läns angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över Region Örebro läns verksamhet som bedrivs i sådana bolag som avses i 10 kap. 3 och 4 §§ kommunallagen och sådana kommunalförbund som Region Örebro län är medlem i. I sitt arbete med att hålla samman organisationen till en helhet ska regionstyrelsen ange riktlinjer och utge föreskrifter samt utarbeta nödvändiga policyer.

INTERN STYRNING OCH KONTROLL

Intern styrning och kontroll (ISK) är en process som regionstyrelsen, nämnderna och verksamhetsledningarna har för att tillsammans upprätthålla en effektiv ledning och styrning av verksamheten. Processen ska säkerställa en ändamålsenlig och lagenlig verksamhet, det vill säga att verksamheten bedrivs i enlighet med de krav som ställs på verksamheten:

Intern styrning:

- a) Att verksamheten fullgör sina föreskrivna uppgifter samt uppnår beslutade mål och uppdrag.
- b) Att verksamheten bedrivs inom tilldelade ekonomiska ramar.

Intern kontroll:

- c) Att verksamheten följer de styrande dokument som Region Örebro län har beslutat samt lagar, förordningar, föreskrifter och avtal som gäller för verksamheten.
- d) Att redovisningen och uppföljningen av verksamheten och ekonomin är rättvisande och ändamålsenlig.
- e) Att informationssäkerheten är tillgodosedd utifrån kraven på konfidentialitet, riktighet, tillgänglighet och spårbarhet.

Den interna styrningen syftar till att genomföra aktiviteter för att verksamheten ska fullgöra/uppå nå krav a–b medan den interna kontrollen syftar till att genomföra åtgärder för att undvika negativa händelser (risker) som kan leda till att verksamheten inte bedrivs i enlighet med krav c–e. Aktiviteter och åtgärder beslutas i nämnders och förvaltningars verksamhetsplaner. Uppföljningen sker vid hel- och delår och dokumenteras i delårsrapporter och verksamhetsberättelser.

Den interna kontrollen ska vara tillräcklig enligt Kommunallagen (KL) 6 kap. 7 §. Med tillräcklig menas att processen för den interna styrningen och kontrollen ska vara ändamålsenligt utformad och att det beslutade arbetssättet ska tillämpas för att säkerställa att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och lagenligt. Nämnderna ansvarar för att verksamheten inom sina ansvarsområden bedrivs i enlighet med kraven samt att verksamheten inom sina ansvarsområden upprätthåller en tillräcklig intern styrning och kontroll.

ISK-BEDÖMNING

Uppföljning av den interna styrningen

Region Örebro län har 38 inriktningsmål och av dessa har 36 uppfyllts, varav 28 fullt ut. Åtta mål har en mindre acceptabel avvikelse från målnivån. Sammantaget har således 36 av 38 mål (95 procent) en god måluppfyllelse eller en mindre, acceptabel avvikelse. Två mål har en negativ avvikelse från målnivån och målen har inte uppfyllts. Det finns 66 uppdrag och av dessa har 50 genomförts, 13 uppdrag är inte helt klara och tre uppdrag har inte fullföljts.

Uppföljning av den interna kontrollen (internkontrollplan)

Samttaget beslutades inom Region Örebro län 184 åtgärder för att hantera 82 prioriterade risker. Merparten av riskerna (78 stycken) var nämndspecifika medan 4 stycken var regionövergripande. Av de 184 beslutade åtgärderna har 151 stycken (82 procent) genomförts. Trettiofyra stycken (18 procent) är inte helt genomförda under 2019. Huvuddelen av dessa är pågående.

Den interna styrningen och kontrollen är ändamålsenligt utformad och det beslutade arbetssättet har tillämpats i verksamheten. Därmed bedöms den interna styrningen och kontrollen vara tillräcklig för verksamheten inom Region Örebro län.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

I och med beslutet om verksamhetsplan med budget beslutar regionfullmäktige om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Målet för Region Örebro läns ekonomiska politik är att skapa en långsiktig, stark ekonomi samt uppnå en verksamhetsmässig och finansiell, god hushållning.

Över mandatperioden ska utvecklingen av Region Örebro läns resultat, tillgångar och skulder resultera i att soliditeten (inklusive samtliga pensionsförpliktelser) som var -32 i december 2018 blir noll inom en tioårsperiod. Soliditeten har ökat till -21 för 2019 och enligt den plan som beslutats för kommande treårsperiod förbättras soliditeten årligen.

För att uppfylla kravet på god ekonomisk hushållning ska huvuddelen av finansiella och verksamhetsmässiga mål vara uppfyllda. Vid bedömningen om kraven på god ekonomisk hushållning har uppfyllts ska årets resursutnyttjande ställas mot verksamheternas övergripande målnivå. Mot bakgrund av målnivån, de aktiviteter och uppdrag som har genomförts inom respektive process och målområde, samt den utveckling som detta skapat bedöms verksamhet och ekonomi i allt väsentligt uppfylla fullmäktiges krav på god ekonomisk hushållning.

REDOVISNING AV MÅL OCH UPPDRAG

Redovisning av mål och målnivåer samt uppdrag kopplas till de strategiska processer och målområden som återfinns i verksamhetsplanen med budget för 2019 – huvudprocesserna hälso- och sjukvård, tandvård och regional utveckling och områdena regional utvecklingsstrategi, hållbar utveckling, digitalisering, attraktiv arbetsgivare och ekonomi.

Det finns totalt 38 inriktningsmål och av dessa har 36 mål uppfyllts, varav 28 mål fullt ut. Åtta mål har en mindre acceptabel avvikelse från målnivån. Sammantaget har således 36 av 38 mål (95 procent) en god målnivå eller en mindre, acceptabel avvikelse. Inriktningsmål 30, att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020 och inriktningsmål 36, att styrelsen och nämnderna ska redovisa ett resultat i balans, har en negativ avvikelse från målnivån och målen har inte uppfyllts.

Av 66 uppdrag har 50 stycken genomförts. 13 uppdrag har påbörjats men inte genomförts fullt ut vid årets slut. Det finns också tre uppdrag som inte har fullföljts. Det avser uppdrag 42, att utreda möjlighet att köra serviceresor i egen regi och uppdrag 53, att etablera ett projekt för att ansluta till de nationella tjänsterna för högkostnadsskydd och frikort tillgängliga via 1177.se samt uppdrag 63, att upprätta och genomföra ekonomiska handlingsplaner i syfte att bibehålla eller nå ekonomisk balans.

Mer detaljerad information om inriktningsmålen målnivåer med indikatorer och uppdragens genomförande finns i kapitel Redovisning av mål och uppdrag.

Resultat av inriktningsmål 2019**Inriktningsmål – måluppfyllelse och trend**

- 1. Region Örebro län har ett regionalt ledarskap som
↑ skapar tillit, förtroende och ett gemensamt lärande hos länets aktörer.
- 2. Handlingsplaner och understrategier kopplade till
↑ RUS integrerar viktiga perspektiv som jämställdhet, barn och unga, internationellt samarbete samt integration.
- ◆ 3. Hållbarhet är integrerad i ordinarie verksamhet och
↑ mognadsgraden i hållbarhetsfrågor ökar.
- 4. Vården är tillgänglig.
→
- 5. Vården är kunskapsstyrd.
↑
- 6. Vården är patientsäker.
↑
- 7. Vården är personcentrerad
↑
- 8. Vården är effektiv.
→
- ◆ 9. Den högspecialiserade sjukvården är högkvalitativ
↓ och konkurrenskraftig.
- 10. Vården är hälsofrämjande och sjukdoms-
↑ förebyggande.
- 11. Forskningen och utbildningen är högkvalitativ och
↑ stärker universitetssjukvården.
- ◆ 12. Stärkt forskningsprofil genom implementerad
↑ utvecklingsplan 2019.
- 13. Tandvården arbetar hälsofrämjande och
→ förebyggande.
- 14. Tandvården är patientsäker.
↑
- 15. Tandvården är patientfokuserad.
→
- 16. Tandvården är effektiv med fokus på hög kvalitet.
↑
- 17. Tandvården är jämlik och jämställd.
↑
- 18. Forskningen och utbildningen är högkvalitativ.
→

Inriktningsmål – måluppfyllelse och trend

- 19. Region Örebro län ska verka för ett företagsklimat
↑ där entreprenörer har goda förutsättningar att starta, driva och utveckla företag. Region Örebro län ska skapa förutsättningar för ökad internationaliseringsgrad samt ökat kunskapsinnehåll i näringslivet. Region Örebro län ska underlätta för fler etableringar, investeringar och finansieringsmöjligheter.
- 20. Region Örebro län ska verka för att fördjupa en
→ långsiktig samverkan inom länets utpekade innovationsstrategiska prioriteringar – vår Smarta Specialisering. Region Örebro län ska bidra till att utveckla och stärka den innovationsstödjande infrastrukturen i länet i syfte att etablera internationellt konkurrenskraftiga forsknings- och innovationsmiljöer.
- ◆ 21. Region Örebro län bidrar till att det livslånga
→ lärandet stärks och att fler fullföljer och avslutar sin grundläggande utbildning.
- ◆ 22. Region Örebro län bidrar till en bättre kompetens-
→ försörjning där utbildningsutbudet och efterfrågan matchar varandra och bidrar till att branscher och arbetsgivare får tillgång till rätt kompetens.
- 23. Region Örebro län bidrar till och skapar förutsätt-
↑ ningar för en god, jämlik och jämställd hälsa grundad i goda livsvillkor och goda levnadsvanor, tilltro till egen förmåga, tilltro till andra, delaktighet och sammanhang.
- 24. Region Örebro län ska verka för att öka tillgänglig-
→ heten och utbudet av kultur, upplevelser och evenemang. Region Örebro län ska skapa förutsättningar för ökad exportmognad för små- och medelstora företag inom besöksnäringen. Länets attraktionskraft ska stärkas genom ökad samordning och paketering av besöksmål och besöksattraktioner.
- 25. Kulturfrågor, civilsamhället och den sociala ekono-
↑ min ska bidra till ett jämställt och jämlikt samhälle samt meningsskapande byggt på demokratiska värderingar.
- ◆ 26. Region Örebro län verkar för ett hållbart resursut-
→ nyttjande utan nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Vidare bidrar Region Örebro län till den omställning som krävs genom att stimulera bioekonomin inom länets skogs- och jordbruket samt att öka energieffektiviteten och andelen förnybar energi.
- ◆ 27. Region Örebro län bidrar genom stöd till kommu-
→ nerna att skapa attraktiva boendemiljöer i hela länet som skapar social hållbarhet.

Inriktningsmål – målpuffyllelse och trend

- 28. Region Örebro län bidrar till väl fungerande infrastruktur och kommunikationer som möjliggör en hållbar utveckling.
↑
- 29. Region Örebro län ska leda genomförandet av den regionala digitala agendan i samarbete med länsstyrelsen, kommunerna och universitetet, med målet att förverkliga uppsatta etappmål och slutliga mål 2020.
→
- 30. År 2020 bör 95 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.
↑
- 31. Digitalt först – genomförande av aktiviteter inom Region Örebro län för att uppnå målen i nationell strategi för e-hälsa 2025. Arbetet styrs via Region Örebro läns program för e-hälsa.
→
- 32. Att invånare, patienter och anhöriga på ett enkelt sätt kan skaffa sig kvalitetssäkrad information om vård och hälsa samt få personligt anpassad information om sin egen vård och hälsosituation. De ska också kunna kontakta vårderna via internet för att få service, rådgivning och hjälp till egenvård.
→
- 33. Region Örebro län är en attraktiv arbetsgivare som arbetar för att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla medarbetare utifrån långsiktigt hållbara strategier.
→
- ◆ 34. Region Örebro läns verksamheter är jämställda och jämlika och motverkar aktivt diskriminering och kränkande behandling.
→
- 35. Region Örebro län ska under mandatperioden redovisa resultat som motsvarar minst 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.
↓
- 36. Styrelsen och nämnderna ska redovisa ett resultat i balans.
↓
- 37. Gröna finanser ska bidra till ett minskat fossilberoende och minskad klimatbelastning.
→
- 38. Pensionsskuldsvårändring ska placeras i regionorganisationens likviditetsport-följ i syfte att möta investeringsutgifter.
→

Uppföljning av uppdrag 2019

Uppdrag – resultat av uppdrag

- 1. Att ta fram och genomföra aktiviteter för att bidra till att nå den regionala utvecklingsstrategins målsättningar.
- 2. Att samordna insatser för genomförande av den regionala utvecklingsstrategin i samverkan med länets kommuner och övriga berörda aktörer.
- 3. Att fortsätta arbetet med jämställdhetsanalys, samt utifrån dessa och tidigare analyser genomföra åtgärder.
- 4. Att fortsätta arbetet med att HBTQ-diplomera verksamheter.
- 5. Att ta fram en plan för att det ska finnas minst en HBTQ-diplomerad vårdcentral i varje närsjukvårdsområde.
- 6. Att fortsätta arbetet med att analysera barnrättsperspektivet, samt att utifrån dessa och tidigare analyser genomföra åtgärder.
- ◆ 7. Att följa upp och minska förbrukningen av produkter med hög klimatpåverkan, alternativt ersätta med mindre klimatpåverkande alternativ.
- 8. Att utveckla det förebyggande arbetet kring läkemedelshanteringens negativa miljökonsekvenser.
- 9. Att höja ambitionerna kring Region Örebro läns resor och transporter, bland annat genom att vidareutveckla och implementera resehierarkin.
- 10. Att utarbeta riktlinjer tillhörande den kostpolicy som tagits fram hösten 2018 samt genomföra ett systematiskt arbete med att implementera de styrande dokumenten i organisationen och hos berörda medarbetare.
- 11. Att utveckla kunskap och metodstöd i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet så att det anpassas för att bli mer jämlikt och jämställt.
- 12. Att alla verksamheter inom hälso- och sjukvård ska ha en plan för tillgänglighet och produktion.
- 13. Att genomföra en utvärdering av befintlig organisation av hälsovård- och sjukvården. Utvärderingen ska beakta det pågående arbetet med Målbild 2030. Utvärderingens förslag ska vara framtidsfokuserade och bland annat ta utgångspunkt i att erbjuda en tillgänglig vård av hög kvalitet, ett närvarande och aktivt ledarskap, ekonomi i balans och demografiska förändringar. Resultatet ska lägga grunden för framtidsstro och fortsatt högt förtroende för sjukvården.

Uppdrag – genomförande av uppdrag

- 14. Att förstärka arbetet med en lokal struktur för kunskapsstyrning som har en tydlig koppling både mellan samverkansgrupper och programområden på lokal nivå och med den nationella och sjukvårds-regionalanivån samt i samverkan med länets kommuner.
- 15. Att fortsätta arbetet med att utveckla arbetssätt för att låta rätt kompetens möta patientens medicinska behov (bästa effektiva omhändertagande nivå).
- 16. Att fortsätta och utöka arbetet med kompetensöverföring/resursöverföring mellan sjukhusvård och första linjens sjukvård.
- ◆ 17. Att utreda förutsättningarna för att införa en förstärkt jourvårdcentralsverksamhet i anslutning till akutverksamheten vid Universitetssjukhuset Örebro.
- ◆ 18. Att initiera en fördjupad diskussion kring förutsättningarna för att starta gemensam familjecentralsverksamhet i Hällefors kommun. Arbetet för etablering av en ny familjecentral i Örebro, i syfte att matcha ett växande behov, ska fortsätta.
- 19. Att stärka samverkan mellan Region Örebro läns hälso- och sjukvård och elevhälsovården och andra relevanta verksamheter för att stärka stödet och nödvändiga insatser för ungas hälsa och förutsättningar för en lyckad skolgång.
- 20. Att arbeta fram en revidering av krav- och kvalitetsboken i syfte att ge utrymme för fler alternativa utförare.
- ◆ 21. Att utveckla arbetssätt och samverkan inom den nära vården för att bättre möta psykisk ohälsa. I förekommande fall gäller detta även samverkan med kommunerna, patientföreningar och andra delar av ideella sektorn.
- 22. Att utreda behov av särskild somatisk kompetens inom äldrepsykiatri.
- 23. Att stärka samarbetet och vårdkedjan mellan psykiatri och den somatiska vården för patienter med svår psykisk sjukdom.
- 24. Att utöka möjligheten att ta emot och behandla patienter med psykiska trauman.
- 25. Att utreda hur Region Örebro län kan införa ett samordnat medicinskt omhändertagande av vuxna personer med komplexa funktionsnedsättningar
- 26. Att fortsätta med implementeringsarbetet utifrån de nationella riktlinjerna angående rökfri operation och alkoholfri operation.

Uppdrag – genomförande av uppdrag

- 27. Att utveckla hälso- och sjukvårdens samlade arbete kring äldre.
 - a) Nämnden ska utreda förutsättningarna för att införa särskilda äldremottagningar i anslutning till minst en vårdcentral i varje närsjukvårdsområde.
 - b) Utvecklingen av sjukvård i hemmet för de svårast sjuka äldre ska fortsätta genom utvecklad samverkan med länets kommuner och genom mobila team.
 - c) Akutmottagningarnas omhändertagande av äldre, sköra patienter ska genomlysas i syfte att korta väntetiderna och ge bästa möjliga omhändertagande.
 - d) I uppdraget ingår också att utveckla samverkan med kommunerna rörande äldres hälsa och hemsjukvård.
- ◆ 28. Att fortsatt implementera och följa upp ”långsiktig handlingsplan för forskning och utveckling 2017–2020”.
- 29. Att använda den uppdaterade socioekonomiska kartläggningen för att fördela resurser och insatser i syfte att minska ojämlikheten i hälsa.
- 30. Att etablera patientsäkerhetsronder i syfte att stärka och följa upp patientsäkerhetsarbetet.
- 31. Att utveckla ett system för implementering av kunskap i enlighet med programarbetet i regioner och landsting avseende kunskapsstyrning för jämlik vård.
- 32. Att inom området välfärd och folkhälsa vidareutveckla samverkan med kommunerna inom hälso- och sjukvården inom ramen för beslutad samverkansstruktur.
- 33. Att inom området välfärd och folkhälsa utveckla det förebyggande arbetet och vårdinsatser gällande livsvillkor och levnadsvanor med stöd av de överenskomna delarna som nu gäller för samverkan för god, jämlik och jämställd hälsa i Örebro län 2018–2023.
- 34. Att inom områdena välfärd och folkhälsa samt utbildning och arbetsmarknad förbättra samordning och ansvarsfördelning mellan hälso- och sjukvård, socialtjänst och skola, för att skapa integrerade, tidiga insatser riktat till barn och unga.
- ◆ 35. Att utreda förutsättningar för att tillsammans med andra aktörer stärka och utveckla lärcentrum. Vägledning, validering och handledning bör vara centrala delar inom lärcentraverksamhet i länets kommuner.
- 36. Att i kommunikation med länsstyrelsen ta fram ett serviceprogram för länets olika delar.
- 37. Att i samverkan med länsstyrelsen ta fram en handlingsplan för utveckling baserat på skogen och dess möjlighet till ytterligare industriell utveckling och innovation.

Uppdrag – genomförande av uppdrag

- 38. Att stärka Örebroregionens ställning som logistiskt nav genom samverkan med Örebro universitets center för forskning inom hållbar logistik, Orulog.
- 39. Att verka för att användandet av Alfred Nobel som varumärke stärks. Huvudinriktningen är att varumärket främst ska användas i innovations- och industriella sammanhang. Uppdraget ska genomföras i samverkan med Karlskoga kommun, Örebro universitet och med stiftelsen Björkborn.
- 40. Att utveckla arbetet med tillgång till kultur i hela länet, varvid barnens rätt till kultur ska beaktas särskilt.
- 41. Att inom område energi och klimat fortsätta arbetet med att ta fram en gemensam fordons- och drivmedelsstrategi inklusive biogasens möjligheter som drivmedel, i samarbete med relevanta aktörer i Örebro län. För beslut senast våren 2020.
- 42. Att inom område trafik- och samhällsplanering utreda möjlighet att köra serviceresor i egen regi.
- ◆ 43. Att ta fram ett nytt Trafikförsörjningsprogram under 2019. Ett viktigt syfte med översynen är att skapa god samstämmighet med den nya regionala utvecklingsstrategin samt Region Örebro läns ekonomiska förutsättningar att utföra trafiken.
- ◆ 44. Att genomföra åtgärder för det finmaskiga vägnätet.
- 45. Att innesluta Södra Ladugårdsängen i kollektivtrafiksystemet.
- 46. Att ta fram och genomföra aktiviteter utifrån principen ”digitalt först”.
- 47. Att inom huvudprocesserna hälso- och sjukvård och tandvård verka för att bidra till visionen 2025 inom e-hälsa gällande digitalt först.
- 48. Att påbörja arbetet med en ny digital agenda efter 2020.
- 49. Att etablera ett införandeprojekt för framtidens vårdinformationsstöd (FVIS) med fokus på förberedelse av nya arbetssätt och standardisering.
- 50. Att etablera ett projekt för arkivering av de system som ersätts av framtidens vårdinformationsstöd (FVIS).
- 51. Att etablera ett projekt för gemensamma riktlinjer för kontaktkorten på ”Hitta och jämför vård” på 1177 Vårdguiden.
- 52. Att utveckla arbetssätt och digitala stödsystem för första linjens vård, som komplement till ordinarie kontaktvägar inom vården.

Uppdrag – genomförande av uppdrag

- 53. Att etablera ett projekt för att ansluta till de nationella tjänsterna för högkostnadsskydd och frikort tillgängliga via 1177.se.
- ◆ 54. Att inom huvudprocessen hälso- och sjukvård definiera minimimått för e-tjänster för hälso- och sjukvårdens verksamheter.
- ◆ 55. Att inom huvudprocessen tandvård implementera tjänsten Journal via nätet så att patienter kan ta del av sina journaluppgifter digitalt via 1177 Vårdguiden.
- 56. Att inom huvudprocessen tandvård utreda och utvärdera digitala vårdmöten inom tandvård, möjligheter till att utvalda tandvårdsbesök som kontroller och uppföljningar kan göras via digitala media i form av video-/bildkommunikation.
- 57. Att inom område trafik- och samhällsplanering utreda förutsättningar för att införa en app för beställning med mera av färdtjänstresor.
- ◆ 58. Att inom informations- och it-säkerhetsområdet kartlägga nuläge vad gäller roller, organisatorisk placering, relation till varandra och mandat för hela säkerhetsområdet (till exempel fysisk säkerhet, informations- och it-säkerhet med mera).
- 59. Att skapa möjligheter och förutsättningar för chefer och medarbetare att utveckla verksamheten utifrån antagna handlingsplaner och strukturerat arbete kring kompetensförsörjning, Region Örebro läns arbetsgivarvarumärke samt vision och värdegrund genom att konkretisera och förstärka insatserna kring:
 - a) Kompetensförsörjning
 - b) Attraktiv arbetsgivare
 - c) Hållbara arbetsplatser
 - d) Samverkansstrukturen med de fackliga organisationerna
- ◆ 60. Att utreda samband mellan heltidsnormen för arbetstid och antalet icke lagstadgade ledigheter kopplat till kompetensförsörjning.
- 61. Regionstyrelsen får i uppdrag av regionfullmäktige att samtliga nämnder ska biträda regionstyrelsen, inom nämndens ansvarsområde, att konkretisera arbetet med kompetensförsörjning utifrån beslutad rapport. (Strategisk kompetensförsörjning 18RS680)
- 62. Att inrätta fler AT-platser inom hälso- och sjukvården.

Uppdrag – genomförande av uppdrag

- 63. Att upprätta och genomföra ekonomiska handlingsplaner i syfte att bibehålla eller nå ekonomisk balans. Handlingsplanerna ska vara omsatta i konkreta, hållbara och långsiktiga åtgärder och kan avse både kostnadsreduceringar och intäktsförstärkningar. Åtgärderna ska beskrivas med ekonomisk och verksamhetsmässiga konsekvenser. Uppföljning av handlingsplanerna ska vara en del av nämndernas del- och årsrapportering till regionstyrelsen.
- 64. Att utreda om Region Örebro län äger fastigheter (mark eller byggnader) som är lämpliga att säljas. Utredningen ska avrapporteras i delårsrapport per augusti 2019.
- 65. Att utreda alternativ för framtida administrativa lokaler för Region Örebro län.
- ◆ 66. Att upprätta en lokalförsörjningsplan för hälso- och sjukvårdens verksamheter.

RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

Resultatutveckling

Årets resultat uppgår till 467 miljoner kronor, inklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar. Föregående år var motsvarande siffra -22 miljoner kronor.

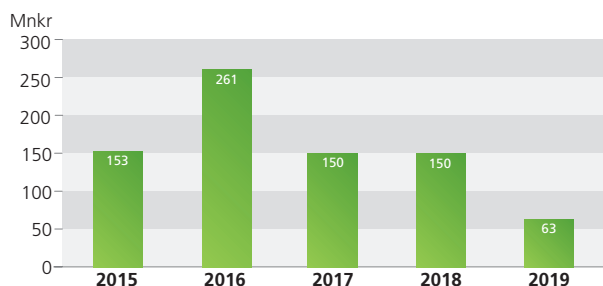
Årets balanskravsresultat är ett överskott på 63 miljoner kronor, vilket är 87 miljoner kronor lägre än balanskravsresultatet föregående år och 37 miljoner kronor lägre än budgeterat. År 2018 var budgetavvikelsen positiv med 140 miljoner kronor.

Verksamheterna redovisar gemensamt ett underskott om 311 miljoner kronor, vilket är 263 miljoner kronor sämre än föregående år (-48 miljoner kronor). Inkluderat i underskottet är hälso- och sjukvårdsnämndens resultat om -476 miljoner kronor. Inkluderat är även regionstyrelsens gemensamma verksamhetskostnad, som ger ett överskott om 146 miljoner kronor (268 miljoner kronor föregående år).

Regionstyrelsens finansförvaltning ger ett överskott om 378 miljoner kronor, exklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar om 400 miljoner kronor. År 2018 redovisade regionstyrelsens finansförvaltning ett överskott om 197 miljoner kronor, exklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar om -172 miljoner kronor.

Årets balanskravsresultat uppgår till 0,6 procent av skatter och statsbidrag, och når därmed inte upp till 2 procent av skatter och statsbidrag för det enskilda året. Resultatmålet för mandatperioden är i budget för 2020 justerat till 1,25 procent av skatter och statsbidrag.

Resultatutveckling, balanskravsresultat

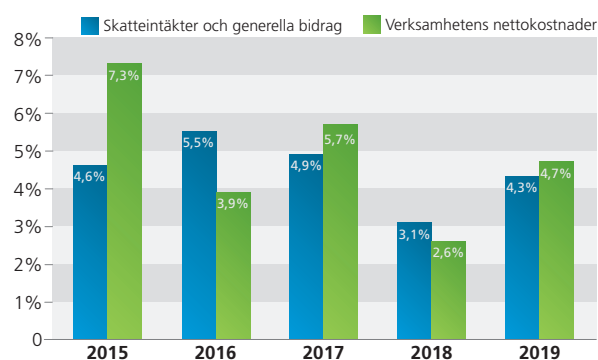

Verksamhetens nettokostnad

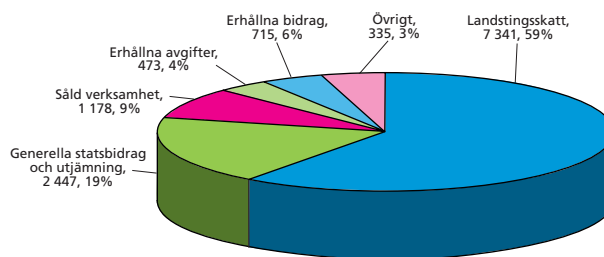
Nettokostnaden är 9 675 miljoner kronor jämfört med 9 237 miljoner kronor föregående år. Utvecklingstakten uppgår per december till 4,7 procent (2,6 procent föregående år). I relation till ökningen av skatter och statsbidrag (4,3 procent) är förhållandet mellan kostnader och intäkter sämre i år jämfört med 2018. Nettokostnadens andel av

skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppgår till 98,8 procent (98,4 procent 2018).

Utveckling av nettokostnader respektive skatteintäkter och generella bidrag (jämfört med föregående år, justerat för jämförelsestörande poster)

Region Örebro läns intäkter (mnkr)

Cirkeldiagrammet visar Region Örebro läns intäkter i miljoner kronor. Totala intäkter för 2019 var 12 490 miljoner kronor.

Skatteintäkter samt bidrag från utjämningen och generella statliga bidrag

Sammantaget har skatteintäkter samt bidrag från utjämningen och generella statliga bidrag ökat med 4,3 procent från föregående år.

Skatteintäkter (mnkr)

	Budget	Utfall	Avvikelse
Preliminär skatteinbetalning	7 373	7 398	25
Preliminär slutavräkning innevarande år	-75	-67	8
Slutavräkningsdifferens föregående år	-	9	9
Summa skatteintäkter	7 298	7 340	42

Skatteintäkterna ökade med 267 miljoner kronor till 7 348 miljoner kronor eller 3,8 procent från föregående år. Prognosen på skatteunderlagstillväxten från SKR, som

användes vid budget för 2019 uppgick till 2,9 procent och har därefter reviderats upp under året för att landa på 3,3 procents tillväxt per december. Sammanlagt blev utfallet en budgetavvikelse med 42 miljoner kronor.

Bidrag från utjämningen och generella statliga bidrag (mnkr)

	Budget	Utfall	Avvikelse
Inkomstutjämningsbidrag	1 599	1 616	17
Kostnadsutjämningsbidrag	13	7	-6
Regleringsavgift	-64	-58	6
Statsbidrag för läkemedelsförmånen	841	845	4
Välfärds miljarderna relaterat till flyktningmottagande	37	37	-
Summa bidrag fr utjämningen och generella statliga bidrag	2 426	2 447	21

Bidrag från utjämningen och generella statsbidrag har ökat sammantaget med 135 miljoner kronor, 5,8 procent, till 2 447 miljoner kronor. Det innebär på helåret en positiv budgetavvikelse med 21 miljoner kronor.

Verksamhetens intäkter

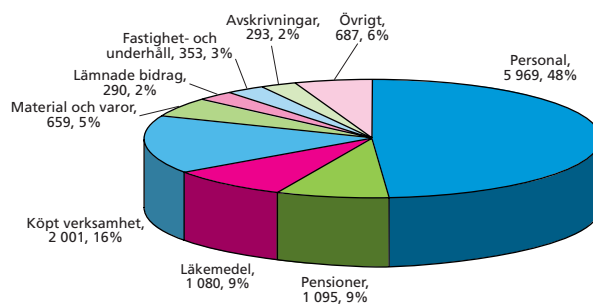
Verksamhetens intäkter uppgår för helår 2019 till 2 601 miljoner kronor (2 467 miljoner kronor 2018), vilket innebär en ökning med 5,4 procent jämfört med föregående år.

Intäkterna för såld vård ligger dock under föregående års nivå med 5,9 procent, och produktionsvolymerna visar en minskning av vårdtillfällen för utomlänspatienter totalt sett. Det är framför allt utfallet av såld vård till regioner utanför Uppsala-Örebro sjukvårdsregion som har minskat. Inom sjukvårdsregionen redovisas också ett lägre utfall jämfört med samma period 2018.

Patientavgifterna avseende hälso- och sjukvården har ökat, medan tandvårdsavgifterna har minskat.

Trafikintäkterna har ökat mellan åren. Ökade försäljningsintäkter beror dels på den prishöjning som gjordes 15 januari 2019, dels på ökat resande samt effekt av köp av andra biljettyper, som till exempel fler periodbiljetter.

Region Örebro läns kostnader (mnkr)

Cirkeldiagrammet visar Region Örebro läns kostnader i miljoner kronor. Totala kostnader för 2019 var 12 427 miljoner kronor.

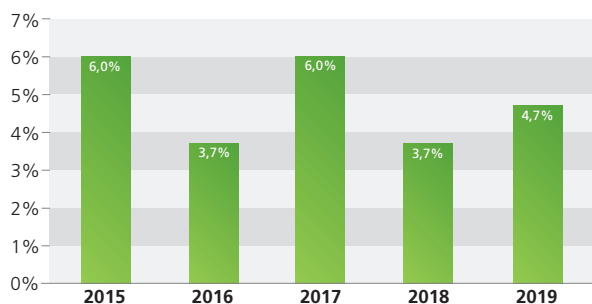
Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader, inklusive avskrivningar, uppgår till 12 276 miljoner kronor (11 704 miljoner kronor 2018) och innebär en ökning mellan åren med 4,9 procent.

Lönekostnadsökningen är högre än föregående år och uppgår till 4,7 procent (3,7 procent 2018). Detta kan jämföras med resultatet av årets lönerörelse om 2,7 procent. Antalet årsarbetare (tillsvidare- och visstidsanställda) har under 2019 ökat med 262 årsarbetare, från 9 954 till 10 216 årsarbetare, vilket motsvarar 2,6 procent. Alla lönekostnader har ökat jämfört med föregående år, men de kostnader som summeras som extrakostnader (timanställda, obekvämt arbetstid, övertid och jour/beredskap) har exklusive sociala avgifter ökat med 7,1 procent. Den relativt högsta ökningen avser ersättningarna för övertid, som har ökat med totalt 12,1 procent under året. Ökningstakten för de delar av lönekostnaderna som betecknas som månadslön är 4,1 procent och beror på höjda löner i och med löneavtalsrörelsen och att antalet anställda har ökat mellan åren.

Region Örebro län strävar efter att bli oberoende av inhyrd personal. Måttet på oberoende är att kostnaden för inhyrd personal understiger 2,0 procent av den egna personalkostnaden. Hyrpersonalkostnaden för regionen avser framförallt Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, där inhyrd personal motsvarar 2,9 procent av den egna personalkostnaden år 2019. Under årets andra hälft är snittet i landets alla regioner 4,1 procent.

Lönekostnadsutveckling (jämfört med föregående år, justerat för jämförelsestörande poster)

Kostnaderna för sjukvårdsmaterial har under året ökat med 11 miljoner kronor eller 2,1 procent. I denna ökning ligger kostnader förorsakade av leveransproblemen under hösten kopplat till avtalet med Apotekstjänst AB.

Kostnaderna för läkemedel har ökat med totalt 75 miljoner kronor eller 7,5 procent i år. Överenskommelsen som gjordes mellan SKR och staten avseende 2019 års statsbidrag för läkemedelsförmånerna innebar en ökning mot föregående år med 51 miljoner kronor.

Kostnaderna för köpt somatisk vård har ökat jämfört med 2018 (+20 miljoner kronor, 5,8 procent). Köpt psykiatrisk vård har ökat med 21 miljoner kronor eller 40,4 procent. De huvudsakliga orsakerna till denna ökning är ökat utfall avseende valfrihetsvård, köpt vård med anledning av vårdgaranti och akut somatisk vård.

Kostnaderna för köp av trafik och övrig verksamhet har ökat med 6,9 procent eller 62 miljoner kronor mellan åren. Orsakerna till detta är ett ökat resande samt indexförändringar.

Finansiella intäkter och kostnader

Finansnettot, exklusive realiserade värdeförändringar i pensionsmedelsportföljen, uppgår till -49 miljoner kronor vilket är 49 miljoner kronor lägre än föregående år. Skillnaden mellan åren beror främst på mindre utdelning på placeringar inom pensionsmedelsportföljen i år, till följd av förändrad allokering mellan innehaven, samt lägre utdelningsnivåer från fonderna, om totalt 24 miljoner kronor. Dessutom överstiger den finansiella kostnaden av pensionskulden föregående års nivå med 36 miljoner kronor. Dock har reavinster genererat 14 miljoner kronor mer i år, vilket påverkar finansnettot positivt.

Budgetföljsamhet

I verksamhetsplan och budget för Region Örebro län 2019 budgeterades ett balanskravsresultat på 100 miljoner kronor. Det budgeterade resultatet innehöll fortsatt en reserv för framtida utmaningar på 150 miljoner kronor. Vidare innehöll budgeten nya satsningar på 66 miljoner kronor och en planeringsreserv på 64 miljoner kronor. Den budgeterade nettokostnadsutvecklingen för 2019 var 4,0 procent. För att finansiera den ökade investeringsnivån beslutades i budgeten att inte avsätta nya medel för att matcha ökningen i pensionsskulden. Skattesatsen har varit oförändrad 11,55 kronor.

Regionens resultat avviker positivt mot det budgeterade resultatet med 267 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på högre intäkter från realiserade värdeförändringar på finansiella placeringar. Balanskravsresultatet avviker negativt från budget med 37 miljoner kronor till följd av att verksamhetens nettokostnad överstiger den budgeterade. Räknan in reserven för framtida utmaningar (150 miljoner kronor) är den negativa budgetavvikelsen 187 miljoner kronor.

Avvikelse från budget i årsbokslutet 2019 (mnkr)

	Budget	Avvikelse
Verksamhetens nettokostnad	-9 522	-153
Skatteintäkter	7 298	43
Generella statsbidrag och utjämning	2 426	21
Finansnetto	-2	356
Årets resultat	200	267
Balanskravsjusteringar	-100	-304
Balanskravsresultat 2019	100	-37

Satsningarna i verksamhetsplanen för 2019 utfördelades till nämnder och regionstyrelsen med undantag av 1,5 miljoner kronor för arvoden till följd av ny politisk organisation.

Regionstyrelsens planeringsreserv uppgick 2019 till 107 miljoner kronor, varav 64 miljoner kronor beslutades i verksamhetsplan 2019, medan 43 miljoner kronor finns reserverade sedan 2018. Regionstyrelsen har disponerat 0,9 miljoner kronor från planeringsreserven 2019. Effekten av beslut tagna före 2019 uppgår till 24 miljoner kronor.

I samband med beslut om verksamhetsplan med budget för 2020 beslutade regionfullmäktige att föra ut de specialdestinerade statsbidragen som tidigare redovisats hos regionstyrelsen till de nämnder som främst ansvarar för genomförandet av överenskommelserna med staten. Detta innebar att regionbidragen minskade med totalt 181 miljoner kronor och berörda nämnder fick istället ta emot de externa intäkterna avseende statsbidragen. Utfallet för dessa statsbidrag har överstigit budget med 130 miljoner kronor totalt.

Därutöver har en del förändringar av ansvar skett mellan nämnderna till följd av organisatoriska eller redovisningstekniska skäl. Budgetjusteringarna redovisas i tabell nästa sida.

Budgetjusteringar (mnr)

	Summa nämnder	Region- full- mäktige	Region- styrelsen	Hälso- o sjukv nämnd	Forskn o utbildn nämnd	Folk- tandv nämnd	Service nämnd	Samh- byggn nämnd	Nämnd regional tillväxt	Kultur o fritids- nämnd	Plan reserv
Beslutat regionbidrag	9 239,2	17,4	2 320,8	5 852,0	118,7	--	173,1	524,7	121,0	111,5	107,0
Särskilda satsningar, utfördelade	64,9		39,7	12,0	1,5			6,2	4,0	1,5	
Utfördelning bidrag projekt H-huset	11,0			9,1			1,9				
Justeringar pga organisation/redovisning	-2,4		10,8	106,1	1,1	1,1	-123,1	-1,1	1,8	1,1	
Överföring statsbidrag	-181,9		-3,9	-178,0							
Beslut avs planeringsreserv 2019											
19RS9246 Föreningsbidrag och projekt Livsgnistan	0,5		0,5								-0,5
19RS4863 Flyttbidrag Arkivcentrum	0,4									0,4	-0,4
Tidigare beslut som disponeras 2019											
Framtidens vård- informationssystem	5,0		5,0								-5,0
18RS1725 Klinisk utbildning tandhygienister (6,5 mnr)	3,7		3,7								-3,7
18RS2404 Förbättrad förlossning vård och kvinnors hälsa	3,4			3,4							-3,4
18RS2881 Försäkringsmedicinsk rådgivning hälso och sjukvård	1,3		0,65	0,65							-1,3
18RS2882 Rehabkoordinering specialistvård	2,3			2,3							-2,3
18RS3289 Ökad tillgänglighet barn och tandvård	3,6		3,6								-3,6
18RS1594 Statsbidrag ungdomsmottagning	1,7		1,7								-1,7
18RS7724 Glukosmätning vid diabetes typ 2	3,0		3,0								-3,0
Summa beslut som disponeras 2019	24,9		18,2								-24,9
Total justering regionbidrag och planeringsreserv	9 155,7	17,4	2 385,5	5 807,5	121,3	1,1	51,9	529,8	126,8	114,5	82,1

Investeringsredovisning

Koncernens totala investeringar för år 2019 uppgår till 1 720 miljoner kronor. Förutom i Region Örebro län är det Länsgräns Fastigheter AB och Svealandstrafiken AB som har gjort investeringar av betydelse för koncernens ekonomiska ställning under året. Länsgräns investeringar i byggnader och markanläggningar uppgick till 180 miljoner kronor (förra året 118 miljoner kronor). Byggnationen av det nya vård- och omsorgsboendet i Askersund med 98 lägenheter har fortgått under året och kommer att vara klart till sommaren 2020. En nybyggnation av ett vård- och omsorgsboende i Hallsberg har påbörjats under hösten. Som ett led i detta förvärvades befintlig byggnad och mark, Kullängen 1, av Region Örebro län. Länsgräns byggnadsinvesteringar finansieras genom externa lån där regionorganisationen är borgenär.

Svealandstrafiken har under anskaffat 176 nya fordon och vagnsparken uppgick vid årets slut till 348 fordon. Bolaget har fortsatt att arbeta aktivt för införande av elbussar i stadstrafiken i Västerås och på sikt även eventuellt i Örebro. Av bolagets bussar är 156 biogassbussar för stadstrafik och 149 biogassbussar för regions/förortstrafik. Nytt fordonstekniskt stödsystem för bland annat "eco-driving" upphandlades under året. Totala investeringar i materiella tillgångar för 2019 var 578 miljoner kronor (förra året 22 miljoner kronor).

Region Örebro län har gjort immateriella investeringar om 16 miljoner kronor under året (1 miljon kronor 2018) vilket främst avser investering i nytt vårdinformationssystem. Budget för detta var beslutad som IT-investering, men har förts om, då den korrekta redovisningen av tillgången är immateriell. Materiella investeringar (byggnader och inventarier) har gjorts med 1 233 miljoner kronor (1 368 miljoner kronor 2018). Inga finansiella investeringar har gjorts under året (föregående år 54 miljoner kronor för aktier i Svealandstrafiken AB). Årets totala investeringsbudget uppgår till 2 254 miljoner kronor, inklusive överföring av investeringsmedel från tidigare års budget om 880 miljoner kronor. Att utfallet är lägre än budgeterat beror dels på att budgeten i vissa fall avser investeringsprojekt som pågår under flera år, samt på vissa fördröjningar i genomförandet.

Av regionorganisationens budgeterade fastighetsinvesteringar 1 664 miljoner kronor (varav 642 miljoner kronor överförts från tidigare år) har 1 014 miljoner kronor verkställt under året. Det största pågående projektet är liksom föregående år etapp 2 vid Universitetssjukhuset i Örebro, innehållande tillbyggnad av akutmottagning (patientklart juni 2020), nya huset för högspecialiserad vård H-huset (patientklart mars 2021) samt parkeringshus och godsmottagning (klara vid årsskiftet 2019/2020). Se vidare sammanställning av status för fastighetsprojekt med investeringsbelopp överstigande 10 miljoner kronor efter investeringsredovisningen.

Årets investeringar i inventarier i regionen fördelade sig med 122 miljoner kronor för medicinteknisk utrustning, 44 miljoner kronor för IT-utrustning och 52 miljoner kronor för övriga inventarier. Av årets planerade investeringar i medicinteknisk utrustning har så gott som samtliga upphandlingar påbörjats och 36 stycken har avslutats till ett upphandlingsvärde av 357 miljoner kronor. Större objekt vad avser belopp och omfattning är bland annat försörjningsenheter, röntgenutrustning, strålbehandlingsutrustning och ambulanser. H-huset och akutröntgen på Universitetssjukhuset Örebro är de stora investeringsområdena just nu och har under 2019 krävt extra resurser för att upphandling av utrustning ska samspela med byggnation. Övriga större projekt som har startats och fortfarande pågår är exempelvis upphandling av cyklotronanläggning.

Överföring av tidigare beslutade investeringar

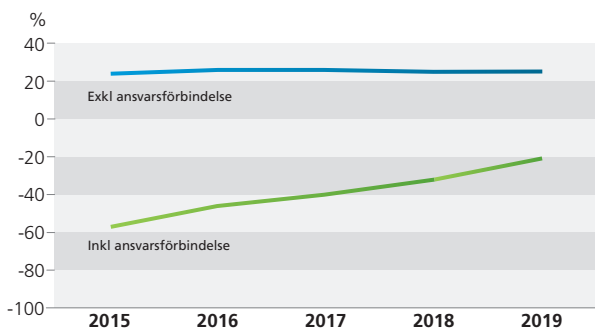
En del av de investeringar som tidigare har beslutats av fullmäktige har inte verkställt under budgetåret. Avseende byggnadsinvesteringar har vissa projekt flyttat fram starttiden eller förlängt genomförandet i beroende på olika faktorer som upphandlingstider, myndighetsfrågor, anpassning till verksamhetens förutsättningar och IT- eller MT-samordningsfrågor. För viss medicinteknisk utrustning löper investeringsfasen över ett eller flera årsskiften. Detta beror på att upphandlingsprocessen är så omfattande och beställningstillfället och leveranstid inte faller på samma budgetår. Det slutliga betalningstillfället förskjuts därför till ett annat år. Övriga investeringar skjuts i vissa fall fram i upphandlingen, eller är beroende av byggnadsinvesteringar, vilka har förflyttats i tiden. Investeringsbeslut avseende byggnader och medicinteknisk utrustning ska högst föras vidare i tre år och för övriga investeringar endast ett år om inte speciella skäl finns. Sammantaget innebär detta att tidigare beslutade investeringar om 708 miljoner kronor bör föras över från 2019, fördelning se nästa sida.

Överföring investeringar (mnkr)

	Totalt beslut	Förbrukat/ omprövat	Återstår
Immateriella anläggningstillgångar	20	16	4
Fastighetsinvesteringar totalt	1 664	1 253	411
Varav:			
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen			196
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Etapp 2			76
Folktandvård			2
Regional utveckling			16
Regionservice, inkl reinvesteringar			47
Regionstyrelsen			31
Externa hyresgäster			18
Medicinteknisk utrustning	255	107	148
IT-utrustning	78	73	5
Övriga investeringar	238	98	139
varav			
Byggansluten utrustning	62	21	41
Teknisk utrustning	47	22	25
Övriga inventarier	129	55	73
Total	2 254	1 546	708

Soliditet

Soliditeten anger hur mycket av tillgångarna som finansieras med eget kapital. Ju högre soliditet, desto starkare är den långsiktiga finansiella handlingsberedskapen. Regionorganisationens soliditet är per årsskiftet 2019 oförändrad jämfört med samma tid föregående år, och uppgår till 25,4 procent. Om hänsyn tas till ansvarsförbindelsen för pensioner som tjänats in före 1998, har soliditeten ökat från -32,0 till -21,3 procent. Det beror framför allt på att ansvarsförbindelsen för pensioner har minskat.

Pensionsskuld

I bokslutet 2019 uppgår den totala pensionsskulden i Region Örebro län till 9 487 miljoner kronor, vilket är en ökning med 3,3 procent sedan föregående år.

Total pensionsskuld (mnkr)

	2019	2018	2017	2016	2015
Pensionsförpliktelser, avsättning inkl. särskild löneskatt	4 410	4 005	3 655	3 385	3 192
Pensionsförpliktelser, ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	5 078	5 181	5 420	5 537	5 703
Total pensionsskuld	9 488	9 186	9 075	8 922	8 895
Förändring (%)	3,3%	1,2%	1,7%	0,3%	1,2%

Känslighetsanalys

En känslighetsanalys visar hur mycket som en procentuell förändring innebär i kronor. I nedanstående tabell redovisas hur ett antal händelser påverkar regionorganisationens ekonomi:

Känslighetsanalys (mnkr)

	Kostnader/intäkter (mnkr)
Löneförändring 1 %	± 66
Förändring av övriga driftskostnader 1 %	± 51
Förändring av skatteunderlaget med 1 %	± 76
10 öre förändrad utdebitering	± 65

Slutsatser avseende resultat och ekonomisk ställning

Fullmäktige i Region Örebro län har i verksamhetsplan med budget 2019 fastställt ett resultatmål som innebär att balanskravsresultatet över mandatperioden 2019–2022 ska motsvara minst 2 procent av skatter och statsbidrag. Balanskravsresultatet 2019 på 63 miljoner kronor motsvarar 0,6 procent och understiger därmed fullmäktiges målsättning. I verksamhetsplan med budget 2020 är resultatmålet justerat så att årets resultat under mandatperioden 2019–2022 ska uppgå till 1,25 procent av skatter och statsbidrag. Årets resultat 2019, 467 miljoner kronor, motsvarar 4,8 procent av skatter och statsbidrag.

Region Örebro läns ekonomiska ställning har stärkts under de senaste tio åren. Det kan avläsas i förändringen av regionorganisationens soliditet (inklusive samtliga pensionsförpliktelser), vilken ökat från -85 procent 2009 till -21 procent 2019. I soliditetsförbättringen ingår positiva resultat, uppbyggnaden av en pensionsmedelsportfölj samt relativt hög självfinansieringsgrad, framför allt under åren 2009–2014. Utvecklingen för Region Örebro läns koncern följer regionorganisationens, men på en något högre nivå. Utvecklingen av soliditeten i Region Örebro län har varit positivare än regionsektorns genomsnitt, vilken under perioden 2009 till 2019 ökat från -65 procent till -23 procent.

Det finns två huvudsakliga förklaringar till Region Örebro läns positivare utveckling. Dels har regionorganisationens ackumulerade resultat varit högre än regionsektorns genomsnitt, dels har minskningen av pensionsförpliktelser intjänade före 1998 varit större än regionsektorns genomsnitt. Båda dessa faktorer påverkar soliditeten och den ekonomiska ställningen i positiv riktning.

Vid bedömning av om soliditetsnivå bör även nivån på skattesatsen beaktas. En låg soliditet kan uppvägas av en låg skattesats och vice versa. Region Örebro läns skattesats uppgår 2020 till 11,55 procent, medan genomsnittet i regionsektorn uppgår till 11,56 procent. Soliditeten i Region Örebro län ligger således marginellt över genomsnittet i sektorn, medan skattesatsen ligger marginellt under genomsnittet i sektor.

Fullmäktige i Region Örebro län har i verksamhetsplan med budget för 2020 antagit riktlinjer för god ekonomiskushållning. I den anges att soliditeten inom tio år ska uppgå till minst noll. Även om de ekonomiska utmaningarna är stora de kommande åren har Region Örebro län goda förutsättningar att klara det målet, trots att resultaten förväntas vara lägre än 2 procent av skatter och statsbidrag. Soliditetsökningen beror i stället på att pensionsförpliktelser intjänade före 1998 fortsätter att minska och att självfinansieringsgraden av investeringar ökar från 2021 och framåt.

BALANSKRAVSRESULTAT

Balanskravet enligt kommunallagen innebär att intäkterna ska vara lika stora eller större än kostnaderna varje år och ett eventuellt negativt resultat ska återställas inom tre år. Med ett balanskravsresultat om 63 miljoner kronor lever Region Örebro län upp till balanskravet år 2019.

Beräkning och redovisning av balanskravsresultat (mnkr)

= Årets resultat enligt balansräkningen	467
- Samtliga realisationsvinster	-4
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-420
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	20
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	63
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-
= Balanskravsresultat	63

VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Att vara och fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare, där medarbetare aktivt väljer att vara kvar för att de utvecklas och trivs i organisationen, är en grundläggande förutsättning för kompetensförsörjningen i Region Örebro län. Hur Region Örebro län som arbetsgivare kan lyckas attrahera, rekrytera, behålla och utveckla medarbetare är en viktig grund för att nå verksamhetens målsättningar och uppdrag både på kort och på lång sikt. Därmed är det en av de mest strategiska frågorna för Region Örebro län. För att uppnå målsättningen attraktiv arbetsgivare pågår ett ständigt utvecklingsarbete där strategier för kompetensförsörjning omsätts i en rad insatser, men också pågående förbättringar när det gäller hållbara arbetsplatser, chefers förutsättningar, anställningsförmåner och utveckling av det övergripande arbetsgivarvarumärket.

PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Medelantalet anställda i Region Örebro län var 10 274 under 2019. Antalet tillsvidareanställda årsarbetare har ökat med 240 årsarbetare i jämförelse med årsskiftet 2018, från 9 234 per 31 december 2018 till 9 474 per 31 december 2019. Även antalet visstidsanställda årsarbetare har ökat, från 719 till 741. Ökningen är främst i yrkesgrupper inom hälso- och sjukvård. För mer information se rubrik HR-statistik nästa sida.

Medelvärde på medarbetares anställningsgrad i Region Örebro län var 97,88 procent vilket bedöms som hög. Anställningsgraden för heltid varierar för olika yrkeskategorier och om arbetet sker dagtid, nattetid eller om helgtjänstgöring ingår. Könsfördelningen utifrån medelantalet anställda utgörs av 78,5 procent kvinnor och 21,5 procent män, och medelåldern är 44,3 år. Den genomsnittliga utbildningsnivån inom Region Örebro läns yrkesgrupper består till cirka 70 procent av medarbetare med högskoleutbildning.

Sjukfrånvaron för Region Örebro län var 5 procent 2019, varav korttidsjukfrånvaron var 2,1 procent och långtidsjukfrånvaron var 2,9 procent. Sjukfrånvaron har minskat i jämförelse med året innan som redovisade 5,5 procent. Det är långtidsjukfrånvaron som har minskat. Det är en trend som ses i landet men det är också ett aktivt arbete med insatser inom Region Örebro län. Se mer information om sjukfrånvaron under rubrik HR-statistik.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING OCH ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

Region Örebro län har en modell för arbetet med att säkra kompetensförsörjningen och utifrån denna tas handlingsplaner fram både per nämnd/förvaltning och för regionövergripande nivå. Kompetensförsörjningsanalys har genomförts och bedömningar har gjorts både för ett nuläge, på några års sikt och på längre sikt. Region Örebro län arbetar aktivt med att rekrytera inom bristområden, till exempel inom hälso- och sjukvården. Det sker också genom utbildning som bedrivs i Region Örebro läns regi. För att säkra tillgången på specialistutbildade sjuksköterskor fortsätter Region Örebro län att satsa på utbildningsförmåner för att uppmuntra sjuksköterskor att vidareutbilda sig till specialistsjuksköterskor. Ett annat strategiskt viktigt arbete som påbörjades under det gångna året var utformningen av kompetensstegar för specifika utvalda yrkeskategorier. Det är ett fortsatt arbete framöver för att tydliggöra kompetensnivåer, yrkesutveckling och karriärmöjligheter inom några av Region Örebro läns stora yrkesgrupper. Flera aktiviteter pågår inom förvaltningarna med bland annat hållbara arbetsplatser, framtidens vårdavdelning, handlingsplan för kompetensväxling och handlingsplan för oberoende av hyrpersonal. Flera satsningar pågår med bland annat breddförande av vårdnära service på vårdavdelningar i ett gemensamt projekt mellan Hälso- och sjukvårdsförvaltningen och Regionservice som även innefattar chefsstöd för kompetensväxling. I projektform bedrivs också ett kompetensutvecklingsprogram för undersköterskor som kommer att öka förutsättningarna för en hållbar kompetensväxling utifrån strategin att använda kompetens rätt.

Vid utgången av 2019 avslutades projektet Vägen till svensk legitimation som genomförts för att Region Örebro län ska kunna ta till vara kompetens hos utlandsutbildad legitimationspersonal på ett bättre och effektivare sätt. Projektet har bland annat resulterat i ett strukturerat program som nu implementeras i ordinarie drift.

Ett annat långsiktigt utvecklingsarbete som pågått under 2019 är arbetet med att bli oberoende av hyrpersonal inom hälso- och sjukvården. Inom arbetet med oberoende av hyrpersonal pågår aktiviteter för att öka attraktiviteten för Region Örebro län som arbetsgivare och minska behovet av hyrpersonal. Det har gett resultat och flera läkare har anställts samt en intern bemanningspool har utvecklats. Att vara oberoende av inhyrd personal och att ha egen anställd personal är en viktig faktor ur kompetensförsörjningssynpunkt men också ur patientsäkerhets- och arbetsmiljöperspektiv. Detta arbete har fokuserat på läkare inom primärvård och psykiatri. Region Örebro län hyr hitintills inte sjuksköterskor.

Region Örebro läns roll som regional aktör på arbetsmarknaden påverkar också hela länets utveckling och Region Örebro län bidrar starkt till välfärden. Samverkan med universitet och högskolor och andra utbildningsaktörer är också av störst vikt för att kompetensförsörja och utveckla verksamheten.

Att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare och aktivt arbeta med arbetsmiljöfrågorna för en hållbar arbetsplats kräver engagemang av både chefer och medarbetare. Chef- och ledarskapets betydelse för detta är mycket stor. Analys och dialog med chefer om chefers förutsättningar har genomförts och presenterats i en rapport som utgör grunden för vidareutveckling av chefsuppdraget och chefers arbetsmiljö.

HR-STATISTIK

Årsarbetare- tillsvidareanställda – yrkesgrupper

Yrkesgrupp/antal	Årsarbetare per 31 dec 2019			Årsarbetare per 31 dec 2018			Förändring		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Sjuksköterska-allmän	1 314,7	176,4	1 491,2	1 251,0	156,7	1 407,7	63,8	19,7	83,5
Spec-ssk/ barnm/ röntgenssk	1 109,0	184,6	1 293,5	1 165,8	198,1	1 363,9	-56,9	-13,5	-70,4
Biomedicinsk analytiker	251,6	26,0	277,6	248,6	17,0	265,6	3,0	9,0	12,0
Psykolog/ PTP-psykolog	110,0	41,0	151,0	108,7	34,0	142,7	1,3	7,0	8,3
Sjukgymnast/ fysioterapeut	186,6	59,0	245,6	179,2	58,0	237,2	7,4	1,0	8,4
Arbetster o hjälpkonsulent	137,7	12,0	149,7	129,2	11,0	140,2	8,5	1,0	9,5
Kurator/ famrådg/ kurativt arb	201,6	17,3	218,8	194,8	20,3	215,0	6,8	-3,0	3,8
Usk/sköt/barnsköt/ambulanssv	1 101,4	141,3	1 242,7	1 048,1	130,6	1 178,7	53,4	10,6	64,0
Behandlingsassistent	13,0	2,0	15,0	13,4	2,0	15,4	-0,4	0,0	-0,4
Läkare	455,4	473,2	928,6	439,8	472,5	912,3	15,6	0,8	16,3
Medicinsk vårdadministratör	516,2	2,0	518,2	500,0	4,0	504,0	16,2	-2,0	14,2
Biträdespersonal HoS	30,9	9,0	39,9	11,8	2,0	13,8	19,2	7,0	26,2
Andra yrkesgrp inom HoS	160,8	32,5	193,3	149,8	32,5	182,3	11,0	0,0	11,0
Städerska	142,4	24,0	166,4	144,2	20,9	165,1	-1,8	3,1	1,3
Kock/ kallskänka/ köksbiträde	62,5	11,0	73,5	79,9	14,0	93,9	-17,4	-3,0	-20,4
Vaktmästare o förrådsarbetare	21,8	49,5	71,3	21,8	51,3	73,0	0,0	-1,8	-1,8
Trädgårdsarb/trädgårdstekniker	3,0	14,5	17,5	3,0	14,5	17,5	0,0	0,0	0,0
Administratör	276,3	44,9	321,2	271,3	38,9	310,2	5,0	6,0	11,0
Handläggare	448,4	205,8	654,2	406,8	211,3	618,1	41,6	-5,5	36,1
Chef	320,9	151,0	471,9	314,1	147,0	461,1	6,8	4,0	10,8
Ingenjör/tekniker/hantverkare	53,5	181,8	235,3	49,4	192,8	242,2	4,1	-11,0	-6,9
Lärare o annan pedagog	69,1	26,1	95,2	69,4	24,6	94,0	-0,3	1,5	1,2
Elevassistent	8,7	5,0	13,7	7,7	5,0	12,7	1,0	0,0	1,0
Tandhygienist	83,3	4,0	87,3	87,5	3,0	90,5	-4,3	1,0	-3,3
Tandläkare	81,8	49,5	131,3	71,8	45,1	116,9	10,0	4,4	14,4
Tandsköterska o ortodontiass	276,8	1,0	277,8	264,7	3,0	267,7	12,1	-2,0	10,1
Tandtekniker o tandvårdsbitr	29,0	5,0	34,0	30,0	6,0	36,0	-1,0	-1,0	-2,0
Teckenspråkstolk	56,0	3,0	59,0	54,0	3,0	57,0	2,0	0,0	2,0
Summa	7 522,4	1 952,4	9 474,7	7 315,8	1 919,1	9 234,7	206,7	33,3	239,9

Årsarbetare – tillsvidare- och visstidsanställda – yrkesgrupper

Yrkesgrupp/antal	Årsarbetare per 31 dec 2019			Årsarbetare per 31 dec 2018			Förändring		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Sjuksköterska-allmän	1 335,6	180,4	1 516,0	1 265,6	162,5	1 428,1	69,9	17,9	87,8
Spec-ssk/ barnm/ röntgenssk	1 119,1	186,9	1 305,9	1 175,9	200,1	1 375,9	-56,8	-13,2	-70,0
Biomedicinsk analytiker	258,8	26,0	284,8	253,4	17,0	270,4	5,4	9,0	14,4
Psykolog/ PTP-psykolog	127,8	50,6	178,3	126,7	39,4	166,1	1,1	11,2	12,3
Sjukgymnast/ fysioterapeut	197,7	62,0	259,7	192,3	62,0	254,3	5,3	0,0	5,3
Arbetster o hjälpkonsulent	152,1	12,0	164,1	141,7	12,0	153,7	10,4	0,0	10,4
Kurator/ famrådg/ kurativt arb	213,2	20,6	233,8	207,8	23,1	230,9	5,4	-2,5	2,9
Usk/sköt/barnsköt/ambulanssjv	1 237,0	168,0	1 405,0	1 188,0	156,4	1 344,4	49,0	11,6	60,6
Behandlingsassistent	13,8	2,0	15,8	13,4	2,0	15,4	0,4	0,0	0,4
Läkare	565,1	569,5	1 134,5	537,1	565,8	1 102,9	28,0	3,7	31,7
Medicinsk vårdadministratör	529,7	2,0	531,7	519,8	4,0	523,8	9,9	-2,0	7,9
Biträdespersonal HoS	58,2	21,7	79,9	32,9	12,7	45,6	25,4	9,0	34,3
Andra yrkesgrp inom HoS	175,8	33,5	209,3	165,2	34,5	199,7	10,6	-1,0	9,6
Städerska	174,7	32,9	207,6	180,0	29,8	209,8	-5,3	3,1	-2,2
Kock/ kallsänka/ köksbiträde	64,4	11,5	75,9	82,2	15,6	97,8	-17,8	-4,1	-21,9
Vaktmästare o förrådsarbetare	24,8	59,4	84,2	25,8	60,0	85,8	-1,0	-0,6	-1,6
Trädgårdsarb/trädgårdstekniker	6,0	17,0	23,0	5,0	17,0	22,0	1,0	0,0	1,0
Administratör	310,8	57,2	368,0	304,5	49,0	353,5	6,3	8,3	14,5
Handläggare	469,9	222,8	692,7	424,9	225,5	650,3	45,1	-2,7	42,4
Chef	321,4	152,0	473,4	314,1	147,0	461,1	7,3	5,0	12,3
Ingenjör/tekniker/hantverkare	55,5	191,0	246,5	52,4	200,0	252,4	3,1	-9,0	-5,9
Lärare o annan pedagog	71,8	27,6	99,4	75,0	26,2	101,2	-3,2	1,4	-1,8
Elevassistent	9,7	5,0	14,7	10,4	6,0	16,4	-0,8	-1,0	-1,8
Tandhygienist	84,3	4,0	88,3	88,4	3,0	91,4	-4,1	1,0	-3,1
Tandläkare	89,5	56,2	145,7	82,2	50,7	132,9	7,3	5,5	12,8
Tandsköterska o ortodontiass	278,8	1,0	279,8	266,2	3,0	269,2	12,6	-2,0	10,6
Tandtekniker o tandvårdsbitr	33,0	5,8	38,8	34,0	7,0	41,0	-1,0	-1,3	-2,3
Teckenspråkstolk	56,0	3,0	59,0	55,0	3,0	58,0	1,0	0,0	1,0
Summa	8 034,5	2 181,6	10 215,8	7 819,9	2 134,3	9 954,0	214,5	47,3	261,6

Antalet årsarbetare har ökat med 261,6.

Den enskild största yrkesgruppen, sjuksköterska-allmän, har ökat med 87,8 årsarbetare. Specialistutbildade sjuksköterskor och barnmorskor har minskat. 60 grundutbildade sjuksköterskor har så kallade utbildningsanställningar för utbildning till specialistsjuksköterska, därav påfyllnaden på grundutbildade sjuksköterskor för att säkra tillgången på specialistsjuksköterskor.

Som en del i arbetet med kompetensväxling har antalet undersköterskor/skötare ökat.

Folktandvården ser att antalet tandläkare och tandsköterskor har ökat vilket är positivt då det tidigare varit svårt att rekrytera till dessa tjänster.

Sjukfrånvaro

Kategori	Januari–december 2019			Januari–december 2018			Förändring antal timmar/ procent		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Schemalagda timmar	15 820 446	4 318 394	20 138 840	15 461 704	4 280 028	19 741 732	358 743	38 366	397 108
Sjuk, korttidsfrånvaro (tim)	353 941	68 224	422 165	317 331	63 304	380 635	36 610	4 919	41 530
Sjuk, långtidsfrånvaro (tim)	524 140	68 085	592 225	634 738	78 661	713 399	-110 598	-10 576	-121 174
Sjukfrånvaro totalt (tim)	878 081	136 308	1 014 389	952 069	141 965	1 094 033	-73 988	-5 657	-79 644
Sjuk, korttidsfrånvaro % *	2,24 %	1,58 %	2,10 %	2,05 %	1,48 %	1,93 %	0,18 %	0,10 %	0,17 %
Sjuk, långtidsfrånvaro % *	3,31 %	1,58 %	2,94 %	4,11 %	1,84 %	3,61 %	-0,79 %	-0,26 %	-0,67 %
Sjukfrånvaro totalt % *	5,55 %	3,16 %	5,04 %	6,16 %	3,32 %	5,54 %	-0,61 %	-0,16 %	-0,50 %

*) Procent av schemalagd tid

Minskningen av sjukfrånvaron totalt, främst över 14 dagar, fortsätter. Trenden med minskade sjuktal följer den trend som gäller i landet. Största minskningen finns inom Område psykiatri och Regionservice men även inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen som helhet.

En mindre ökning har skett inom Folk tandvården, Regional utveckling och Område närsjukvård väster. Folk tandvården har under året, med fokus på rehabilitering, samverkat med ansvariga chefer och vid behov samarbetat med Regionhälsan och det arbetet fortsätter under 2020.

Korttidsfrånvaron ligger som tidigare år runt 2 procent men har ökat marginellt 2019 och en förklaring till detta kan var en ”besvärligare” influensaperiod under våren.

Sjukfrånvaro – åldersintervall

	29 år eller yngre			30 - 49 år			50 år och äldre		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
År 2019									
Sjukfrånvaro, åldersindelad									
Korttidssjukfrånvaro	2,5%	2,1%	2,4%	2,1%	1,5%	2,0%	2,3%	1,4%	2,1%
Långtidssjukfrånvaro	2,2%	0,7%	1,9%	3,1%	1,1%	2,6%	4,0%	2,5%	3,7%
Sjukfrånvaro totalt	4,7%	2,8%	4,4%	5,2%	2,7%	4,6%	6,3%	4,0%	5,8%
År 2018									
Sjukfrånvaro, åldersindelad									
Korttidssjukfrånvaro	2,5%	2,1%	2,4%	2,2%	1,5%	2,0%	2,3%	1,5%	2,1%
Långtidssjukfrånvaro	2,6%	1,3%	2,3%	3,3%	1,0%	2,8%	4,6%	2,8%	4,2%
Sjukfrånvaro totalt	5,0%	3,4%	4,7%	5,5%	2,5%	4,8%	6,8%	4,2%	6,3%
Förändring									
Sjukfrånvaro, åldersindelad									
Korttidssjukfrånvaro	0,0%	0,0%	0,0%	-0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	-0,1%	0,0%
Långtidssjukfrånvaro	-0,4%	-0,6%	-0,4%	-0,2%	0,1%	-0,2%	-0,6%	-0,3%	-0,5%
Sjukfrånvaro totalt	-0,3%	-0,6%	-0,3%	-0,3%	0,2%	-0,2%	-0,5%	-0,2%	-0,5%

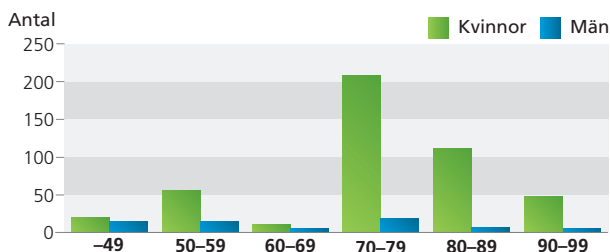
Extratid

Region Örebro län	2019	2018	Förändring (timmar)	Förändring (%)
Timtid	426 811	414 694	12 118	2,92 %
Fyllnadstid	88 806	87 739	1 066	1,22 %
Enkel övertid	36 180	36 496	-315	-0,86 %
Kvalificerad övertid	182 493	174 011	8 482	4,87 %
Arbetad tid under jour o beredskap	204 868	200 499	4 370	2,18 %
Kvinnor	2019	2018	Förändring (timmar)	Förändring (%)
Timtid	304 054	301 203	2 851	0,95 %
Fyllnadstid	70 638	70 374	264	0,38 %
Enkel övertid	29 136	29 243	-107	-0,36 %
Kvalificerad övertid	137 610	129 336	8 274	6,40 %
Arbetad tid under jour o beredskap	79 879	79 102	777	0,98 %
Män	2019	2018	Förändring (timmar)	Förändring (%)
Timtid	122 757	113 490	9 267	8,17 %
Fyllnadstid	18 168	17 366	802	4,62 %
Enkel övertid	7 044	7 253	-209	-2,88 %
Kvalificerad övertid	44 882	44 675	207	0,46 %
Arbetad tid under jour o beredskap	124 989	121 397	3 593	2,96 %

Medarbetare med timlön har ökat både för kvinnor och män.

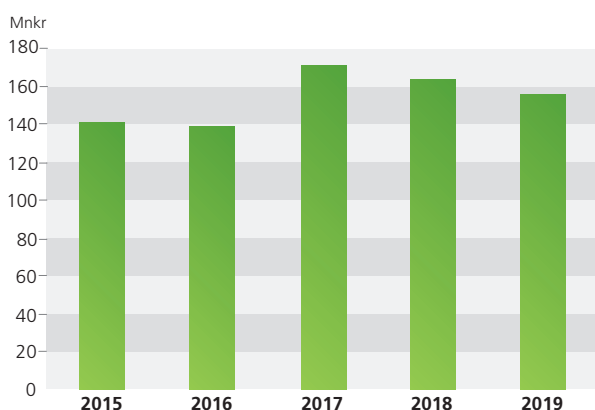
Kvalificerad övertid har ökat och så även arbetad tid under jour och beredskap. Det pekar på att ordinarie personal har behövt arbeta mer extra arbetspass än tidigare och speglar svårigheten att rekrytera medarbetare till många av yrkesgrupperna inom hälso- och sjukvården.

Deltid - tillsvidareanställda – december 2019 – uppdelat per kön

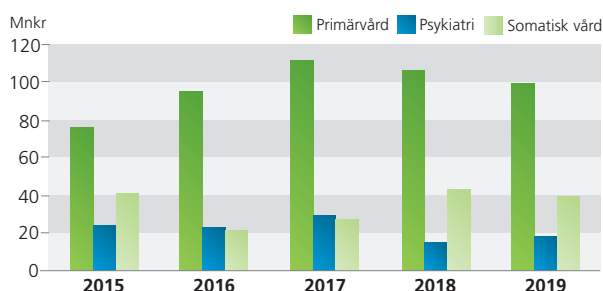

Antalet personer som har deltidsanställning har minskat med 45 medarbetare jämfört med föregående år. Den stora deltidsgruppen finns i intervallet 70–79 och många medarbetare i den gruppen har nattarbete.

Oberoende av hyrpersonal Kostnader inhyrda läkare totalt

Kostnad inhyrda läkare per område

Målet för satsningen att bli oberoende av inhyrd personal är att ha en stabil bemanning för att klara uppdraget med egna medarbetare, och endast hyra in personal vid specifika behov. Satsningen är en angelägenhet för samtliga av landets regioner och det sker inom ramen för ett nationellt samarbete under samordning av Sveriges Kommuner och Regioner. En indikator som finns som mått på ett oberoende är att maximalt 2 procent av personalkostnaderna inom hälso- och sjukvården utgörs av hyrkostnader. Att ha egen anställd personal är i första hand en patientsäkerhetsfråga med större möjlighet att erbjuda kontinuitet och kvalitet. Men det är också en viktig faktor för att kunna utveckla verksamheten, ha en tillfredsställande arbetsmiljö, samt ur ett ekonomiskt perspektiv.

Region Örebro län är den enda regionen i landet som inte alls hyr eller överhuvudtaget har hyrt sjuksköterskor, vilket är en framgångsfaktor. Det är ytterst få regioner bland de övriga som lyckats bli oberoende av hyrsjuksköterskor och det är av yttersta vikt att Region Örebro län kan fortsätta vara hyroberoende. Region Örebro län har en handlingsplan för oberoende av hyrläkare inom primärvården och psykiatri där ett stort antal åtgärder pågår. Resultatet för 2019 visar att behovet av hyrläkare inom primärvården minskar för andra året i rad, men att behovet av hyrläkare inom psykiatri ökat något efter att ha minskat betydligt året innan. Inom den somatiska sjukhusvården har beroendet minskat något efter att ha haft en relativt stor ökning föregående år. Sammantaget uppgår hyrkostnaderna under utgången av 2019 till 2,9 procent av hälso- och sjukvårdens samlade personalkostnader, en minskning jämfört med 2018.

Koncernbolag med anställd personal

	Per 31 dec 2019	Per 31 dec 2018	Förändring (%-enhet)
Länsgården Fastigheter AB (100%)			
Medelantal anställda	24	23	1
- varav kvinnor	10	8	2
- varav män	14	15	-1
Sjukfrånvaro, totalt	3,0 %	4,1 %	-1,1
- varav kvinnor	1,1 %	0,9 %	0,2
- varav män	1,9 %	1,2 %	0,7
- varav korttidssjukfrånvaro	3,0 %	4,1 %	-1,1
- varav långtidssjukfrånvaro	-	-	
- varav 29 år och yngre	-	0,1 %	-0,1
- varav 30-49 år	1,7 %	0,5 %	1,2
- varav 50 år och äldre	1,3 %	3,5 %	-2,2
Länsteatern i Örebro AB (91%)			
Medelantal anställda	39	38	1
- varav kvinnor	22	19	3
- varav män	17	19	-2
Sjukfrånvaro, totalt	1,0 %	2,1 %	-1,1
- varav kvinnor	0,6 %	0,7 %	-0,1
- varav män	0,4 %	1,4 %	-1,0
- varav korttidssjukfrånvaro	1,0 %	1,2 %	-0,2
- varav långtidssjukfrånvaro	-	0,9 %	-0,9
- varav 29 år och yngre	0,3 %	0,1 %	0,2
- varav 30-49 år	0,3 %	0,5 %	-0,2
- varav 50 år och äldre	0,4 %	0,5 %	-0,1
Svealandstrafiken AB (50 %)			
Medelantal anställda	638	521	117
- varav kvinnor	119	109	10
- varav män	519	412	107
Sjukfrånvaro, totalt	4,2 %	6,1 %	-1,9
- varav kvinnor	1,4 %	2,3 %	-0,9
- varav män	2,8 %	3,8 %	-1,0
- varav korttidssjukfrånvaro	2,7 %	3,9 %	-1,2
- varav långtidssjukfrånvaro	1,5 %	2,2 %	-0,7
- varav 29 år och yngre	0,3 %	0,4 %	-0,1
- varav 30-49 år	1,8 %	2,8 %	-1,0
- varav 50 år och äldre	2,1 %	2,8 %	-0,7

Antal anställda och sjukfrånvaro redovisas för de bolag i koncernen som har personal och ingår i de sammanställda räkenskaper. För bolagen redovisas anställda som medelantalet anställda under respektive verksamhetsår.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

Den starka svenska konjunkturen håller på att mattas av. BNP-tillväxten i Sverige bedöms 2020 uppgå till under två procent för andra året i rad. Den långa perioden av stigande sysselsättning i Sverige ser därför ut att upphöra. Den bedömda konjunkturavmattningen går långsamt och slår igenom med fördröjning på arbetsmarknaden. Mot bakgrund av detta ger SKR en prognos över skatteunderlagstillväxten 2020 på 2,4 procent, vilket är den lägsta på många år.

Regionfullmäktige har i november 2019 fastställt en budget för 2020 samt en plan för år 2021–2022. Någon gemensam budget för hela Region Örebro läns koncern har inte upprättats. Dämpad tillväxt av skatteintäkter och generella bidrag samt redan fattade beslut, som ger ekonomisk effekt kommande år, innebar att regionfullmäktige beslutade

en budget som inte innehöll generella uppräkningsramar till verksamheterna. Region Örebro län går in i planperioden med ett högt kostnadsläge och flera nämnder arbetar med handlingsplaner för att komma till rätta med ekonomiska underskott. Den ekonomiska kalkylen framåt förutsätter att dessa handlingsplaner ger effekt. Då kommer resultatet att uppgå till 2 procent av skatter och statsbidrag från år 2022. Soliditeten går ned något under planperioden, medan soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen förbättras till följd av att pensionsförpliktelserna minskar år från år. I tabellen ges en översikt över den ekonomiska planeringen i enlighet med regionfullmäktiges fastställda verksamhetsplan med budget.

Förväntad utveckling

	Utfall 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Verksamhetens nettokostnad, mnkr	-9 675	-9 777	-10 093	-10 334
Finansnetto, inkl realiserade värdeförändr på finansiella placeringar, mnkr	354	-5	-58	-43
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnning, mnkr	9 788	9 948	10 315	10 678
Årets resultat, mnkr	467	165	165	300
Årets balanskravsresultat, mnkr	63	100	100	215
Eget kapital, mnkr	2 762	2 640	2 805	3 105
Balansomslutning, mnkr	10 677	11 579	12 920	13 946
Soliditet, %	25	23	22	22
Soliditet inkl totala pensionsförpliktelser, %	-21	-18	-13	-9
Investeringar, mnkr	1 249	1 294	1 167	893
Självfinansieringsgrad, ggr	71	72	93	137
Långfristig låneskuld, mnkr	1 280	1 926	2 581	2 818

Ekonomisk redovisning

RESULTATRÄKNING (mnkr)

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	Utfall 2019	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2018
Verksamhetens intäkter (Not 1)	2 962	2 807	2 601	2 467
Verksamhetens kostnader (Not 2)	-12 259	-11 693	-11 983	-11 421
Avskrivningar (Not 3)	-351	-318	-293	-283
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-9 648	-9 204	-9 675	-9 237
Skatteintäkter (Not 4)	7 341	7 075	7 341	7 075
Generella statsbidrag och utjämning (Not 5)	2 447	2 312	2 447	2 312
VERKSAMHETENS RESULTAT	140	183	113	150
Finansiella intäkter (Not 6)	641	96	644	112
Finansiella kostnader (Not 7, 8)	-303	-122	-290	-284
PERIODENS/ÅRETS RESULTAT	478	157	467	-22
+/- Balanskravsjusteringar		172	-404	172
Balanskravsresultat		-15	63	150

DRIFTREDOVISNING (mnkr)

	Region- bidrag	Intäkter	Kostnader	Resultat 2019	Resultat 2018	Resultat- förändring
REGIONFULLMÄKTIGE	17,4	0,3	-14,3	3,4	2,2	1,2
REGIONSTYRELSEN	2 773,5	230,0	-2 871,5	132,0	266,8	-134,8
varav						
- Regionstyrelsen och regionkansliet	470,9	65,9	-488,8	48,0	38,3	9,7
- Hälsovalsenheten	1 672,5	65,7	-1 790,6	-52,4	-32,6	-19,8
- Tandvårdsenheten	242,1	3,4	-255,1	-9,6	-6,7	-2,9
- Regionstyrelsens gemensamma verksamhetskostnad	388,0	95,0	-337,0	146,0	267,8	-121,8
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN	5 807,6	2 671,4	-8 954,8	-475,8	-346,9	-128,9
FOLKTANDVÅRDSNÄMNDEN	-0,5	468,7	-480,8	-12,6	0,9	-13,5
FORSKNINGSNÄMNDEN	121,3	148,7	-258,8	11,2	16,4	-5,2
SERVICENÄMNDEN	-122,0	1 381,2	-1 231,6	27,6	25,7	1,9
SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN	529,8	578,3	-1 118,2	-10,1	-21,4	11,3
REGIONAL TILLVÄXTNÄMND	126,8	101,9	-224,6	4,1	4,0	0,1
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMND	114,5	56,5	-170,4	0,6	-1,2	1,8
GEMENSAM NÄMND FÖR FÖRETAGSHÄLSOVÅRD OCH TOLKFÖRMEDLING	0,0	122,6	-114,0	8,6	6,0	2,6
SUMMA VERKSAMHETER	9 368,4	5 759,6	-15 439,0	-311,0	-47,5	-263,5
REGIONSTYRELSENS FINANSFÖRVALTNING*	-9 368,4	10 432,6	-286,2	778,0	25,5	752,5
Eliminering av interna poster	0,0	-3 158,7	3 158,7	0,0	0,0	0,0
RESULTAT	0,0	13 033,5	-12 566,5	467,0	-22,0	489,0
+/- balanskravsjusteringar**		-543,5	139,4	-404,1	171,7	-575,8
Balanskravsresultat	0,0	12 490,0	-12 427,1	62,9	149,7	-86,8

* Inklusive orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar

** Orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar, samt realisationsvinster

BALANSRÄKNING (mnkr)

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	2019	2018	2019	2018
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR (Not 9)	22	6	22	6
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar (Not 10)	6 266	5 257	5 344	4 489
Maskiner och inventarier (Not 11)	1 082	772	714	661
FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR (Not 12)	126	128	174	172
Summa anläggningstillgångar	7 496	6 163	6 254	5 328
Omsättningstillgångar				
Förråd/lager (Not 13)	166	160	162	157
Fordringar (Not 14)	854	653	762	759
Kortfristiga placeringar (Not 15)	3 124	2 738	3 294	2 772
Kassa och bank (Not 16)	203	22	205	1
Summa omsättningstillgångar	4 347	3 573	4 423	3 689
SUMMA TILLGÅNGAR	11 843	9 736	10 677	9 017
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital	2 854	2 388^{*)}	2 762	2 295^{*)}
- därav årets resultat	478	-15	467	-22
- därav övrigt eget kapital	51	2 463	-	199
AVSÄTTNINGAR				
Avsättning för pensioner (Not 17)	4 447	4 045	4 410	4 005
Övriga avsättningar (Not 30)	19	20	-	-
Summa avsättningar	4 466	4 065	4 410	4 005
Skulder				
Långfristig skulder (Not 18)	2 359	911	1 280	246
Kortfristiga skulder (Not 19)	2 164	2 399	2 225	2 471
Summa skulder	4 523	3 310	3 505	2 717
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	11 843	9 736	10 677	9 017
ANSVARSFÖRBINDELSER				
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna (Not 20)	5 078	5 181	5 078	5 181
Övriga ansvarsförbindelser (Not 21)	395	398	1 472	997

*) Effekt av ändrad redovisningsprincip	REGION ÖREBRO LÄN			KONCERNEN		
	Årets resultat	Övrigt eget kapital	Summa eget kapital	Årets resultat	Övrigt eget kapital	Summa eget kap
Utgående balans enligt 2018-års årsredovisning	149,6	2 118,0	2 267,6	156,7	2 204,0	2 360,7
Justering ändrade redovisningsprinciper	-	-	-	-	-	-
- Återföring finansiella anläggningstillgångar	-	-6,3	-6,3	-	-6,3	-6,3
- Omvärdering till verkligt värde	-171,7	205,2	33,5	-171,7	205,2	33,5
Belopp vid årets utgång	-22,1	2 316,9	2 294,8	-15,0	2 402,9	2 387,9

Koncernen ska kompletteras

KASSAFLÖDESANALYS (mnkr)

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN	
	2019	2018	2019	2018
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat		157	467	150
Justering för av- och nedskrivningar/utrangeringar		318	293	283
Justering för gjorda avsättningar pensioner		390	404	350
Justering för övriga avsättningar		-	-	-
Justering för ej likviditetspåverkande poster		13	-3	-
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		878	1 161	783
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-131	-3	-61
Ökning/minskning förråd och lager		-5	-5	-2
Ökning/minskning kortfristiga skulder		142	-164	164
Kassaflöde från den löpande verksamheten		884	989	884
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		-1	-15	-1
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-1 600	-1 234	-1 368
Försäljning av materiella anläggningstillgångar (Not 22)		-	30	-
Utrangering av materiella anläggningstillgångar		2	2	2
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar (Not 23)		6	-	-54
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-1 593	-1 217	-1 421
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Nyupptagna lån (Not 24)		82	1 048	82
Omplacering av kortfristigt lån till långfristigt lån		-	-82	-
Minskning av långfristiga skulder (Not 25)		-21	-10	-9
Ökning av långfristiga skulder		205	-	-
Ökning av långfristiga fordringar (Not 26)		-	-2	-
Minskning av långfristiga fordringar (Not 27)		5	-	5
Förlust vid avyttring av finansiella omsättningstillgångar (Not 28)		-	-	1
Justering för ej likviditetspåverkande poster (Not 29)		-	-	34
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		271	954	113
ÅRETS KASSAFLÖDE		-438	726	-424
Likvida medel vid årets början		3 198	2 773	3 197
Likvida medel vid årets slut		2 760	3 499	2 773

INVESTERINGSREDOVISNING (mnkr)

	Budget*	Utfall	Avvikelse	Utfall
	2019	2019	mot budget	2018
REGION ÖREBRO LÄN				
IMMATERIELLA INVESTERINGAR	20,0	15,5	4,5	0,8
BYGGNADSVINVESTERINGAR	1 663,8	1 014,2	649,58	1 189,4
INVENTARIER				
REGIONSTYRELSEN OCH REGIONKANSLIET	0,5	1,2	-0,7	0,5
SERVICENÄMNDEN	113,9	51,3	62,6	49,5
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN	370,8	133,5	237,3	106,5
FOLKTANDVÅRDSNÄMNDEN	17,0	14,0	3	12,8
FORSKNINGSNÄMNDEN	11,5	11,3	0,2	8,3
SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN	49,9	4,4	45,5	0,3
REGIONAL TILLVÄXTNÄMND	6,8	4,0	2,8	0,0
GEMENSAM NÄMND FÖR FÖRETAGSHÄLSOVÅRD OCH TOLKFÖRMEDLING	0,2	0,0	0,2	0,1
SUMMA INVENTARIER	570,6	219,7	350,9	178,0
FINANSIELLA INVESTERINGAR	-	-	-	54,4
SUMMA INVESTERINGAR REGION ÖREBRO LÄN	2 254,4	1 249,4	1 005,0	1 422,6
KONCERNBOLAGEN				
IMMATERIELLA INVESTERINGAR		1,0		0,0
INVENTARIER		470,0		232,0
SUMMA INVESTERINGAR REIGON ÖREBRO LÄNS KONCERN		1 720,4		1 654,6

* Investeringsbudget för Region Örebro läns koncern upprättas ej.

UPPFÖLJNING STÖRRE BYGGINVESTERINGAR (mnr)

	Total inve- stingskalkyl	Beslutad budget t o m 2019	Totalt utfall t o m dec 2019	Utfall jan-dec 2019	Status
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSFÖRVALTNINGEN					
Akuta anpassningar Neonatal, B-huset	15,8	5,0	0,2	0	Förstudie
Ambulansstation Berglunda inkl. markköp	87,1	24,5	2,2	1,8	Planering
Anpassning L-huset USÖ, slutenvård ink avd 5	18,9	18,9	22,5	16,8	Avslutad
BVC, MVC Karlahuset	12,7	12,7	8,4	0,0	Avslutad
Bygginvestering i samband med MT-investering	87,3	42,3	11,6	4,4	Planering/projektering/ byggnation löpande
Byggnation reservkraft el, Lindesbergs lasarett	38,9	15,5	3,8	0,1	Projektering
Cyclotron (MT 2615)	95,1	14,5	1,0	0,8	Planering
Etapp 2A Ny byggnad Högspec.hus (slutkostnad inkl. index)	1 399,5	1 347,5	1 325,7	398,2	Byggnation
Etapp 2C om- och tillbyggnad akuten	362,5	266,5	247,2	77,6	Byggnation
Fertilitetsenheten, F-huset vån 2	50,6	5,0	0,0	0,0	Genomförs inte
ForskningsMR, röntgen USÖ	15,0	15,0	2,3	2,3	Byggnation
Förberedande arbete	150,0	150,0	145,8	0,0	Byggnation
IVA-platser, H-huset	34,4	24,0	14,9	5,4	Byggnation
M-huset omstrukturering laboratoriemedicin	79,5	69,0	50,5	9,0	Byggnation
Neuro intermediär vårdavdelning, H-huset	34,4	24,0	7,8	5,5	Byggnation
Ny hiss Hkp-plattan	25,0	25,0	9,9	7,8	Byggnation
Ny lokal VC Lindesberg	120,0	120,0	125,4	41,7	Slutskede byggnation
Ny nätstation ersättning för Stn. 04	20,0	2,5	0,2	0,0	Utredning
Ombyggnad Rehab med bassäng, Karlskoga	38,4	18,0	16,0	14,9	Byggnation
Ombyggnation forskningslab, T-huset	24,0	13,1	3,1	2,9	Byggnation
Omstrukturering Lbg lasarett inom ramen för uppdrag 27	25,5	5,0	0,0	0,0	Ej startat
Parkeringshus	287,1	262,0	242,7	129,1	Slutskede byggnation
Reservvatten USÖ	41,2	36,2	40,0	14,1	Byggnation
Reservvatten, Lindesbergs lasarett	24,0	12,5	0,8	0,8	Byggnation
Utbyggnad godsmottagning F-huset	121,0	121,0	139,1	33,4	Slutskede byggnation
Utbyggnad reservkraft del 1 2017-2021	51,0	7,0	0,0	0,0	Projektering
Utökning / ombyggnation Tybble VC	27,6	27,6	30,6	1,7	Avslutad
Vattenförsörjning ringledning	12,6	12,6	11,9	11,2	Byggnation
Verksamhetsförändringar teknik och miljö	36,0	9,0	2,5	2,2	Löpande planering, projektering, byggnation
Ombyggnad IVA-platser KGA	15,9	1,5	0,0	0,0	Ej startat
Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen totalt	3 351,0	2 707,4	2 466,1	781,7	
REGIONAL UTVECKLING					
Kävesta Folkhögskola, Dansens hus	26,5	14,5	5,7	5,4	Projektering
Kävesta Folkhögskola, Musikens hus	48,6	48,6	48,5	12,2	Slutskede byggnation
Regional utveckling totalt	75,1	63,1	54,2	17,6	
REGIONSSERVICE, FASTIGHETER					
Energieffektiviseringar	90,0	60,0	21,7	9,3	Planering, projektering, byggnation
Regionservice fastigheter totalt	90,0	60,0	21,7	9,3	

	Total investe- ringskalkyl	Beslutad budget t o m 2019	Totalt utfall t o m dec 2019	Utfall jan-dec 2019	Status
REGIONSERVICE, ÖVRIGA OMRÅDEN					
Ny serverhall och kontor IT	268,3	40,0	3,5	2,2	Planering
Regionsservice övriga områden totalt	268,3	40,0	3,5	2,2	
REGIONSTYRELSEN					
Akuta medel, byggnadsinv., MT och övr. utrustning	70,0	9,7	2,3	2,3	Planering, projektering, byggnation
Klimatinvesteringar	30,0	20,0	0,0	0,0	Förstudie
Objekt under utredning	75,0	15,0	2,2	1,3	Utredningsskede
Solpaneler	25,0	11,0	6,5	1,5	Projektering, genomförande
Regionstyrelsen totalt	200,0	55,7	11,0	5,1	
REGIONSTYRELSEN, EXTERNA HYRESGÄSTER					
Tillbyggnad Campus vån.4 och hörsal (slutkostnad inkl. index)	118,0	118,0	79,8	36,2	Byggnation
Externa hyresgäster totalt	118,0	118,0	79,8	36,2	

UPPFÖLJNING MEDICINTEKNISKA INVESTERINGAR >2,5 mnkr

	Budget 2019	Utfall 2019	Status
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSFÖRVALTNINGEN			
Linjäraccelerator, Onk klin	17,0	6,4	Avtal tecknat. Instllation klar. Utrustning i drift.
Efterladdningsutrustningar, Onk klin	5,6	0,5	Avtal tecknat.
Anestesi apparater, ANIVA-klin	10,5	0,0	Upphandling överprövad.
GC-MS-MS, Laboratoriemedicinska klin	2,8	0,0	Avtal tecknat.
Uppgradering magnetkamera, Röntgenklinik	5,5	1,8	Avtal tecknat. Installation klar.
Uppgradering magnetkamera, Röntgenklinik	5,5	1,5	Avtal tecknat. Installation klar.
Digital röntgenutrustning, Röntgenklinik	4,0	0,0	Upphandling pågår.
Anestesi apparater, Käril-Thoraxklinik	3,6	0,0	Upphandling överprövad.
Ambulanser, Akutklinik	3,8	3,5	Avtal tecknat.
Ambulanser	3,8	3,5	Avtal tecknat.
Utrustning H-huset inkl Akutröntgen	48,0	20,3	Vissa upphandlingar pågår.

REDOVISNINGSPRINCIPER

GEMENSAMMA REDOVISNINGSPRINCIPER FÖR REGION ÖREBRO LÄN OCH SAMMANSTÄLLDA RÄKENSKAPER (KONCERNEN)

Redovisning har skett i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, LKBR, samt rekommendationer och yttranden från Rådet för kommunal redovisning (RKR). LKBR är en ny lag från och med år 2019. Nedan lämnas information om de principer som tillämpas för några av posterna i resultat- och balansräkningen.

Jämförelsestörande post är poster som sällan förekommer och överstiger 10 mnkr.

Lönekostnader för timanställd personal bokförs enligt kontantprincipen, d v s vid utbetalningstillfället. Region Örebro län har bedömt att storleken i allt väsentligt är den samma från månad till månad.

Leasing, all nuvarande leasing klassificeras som operationell leasing, någon finansiell leasing förekommer inte.

Materiella anläggningstillgångarna tas upp till anskaffningsvärdet med avdrag för avskrivningar. I dotterbolagen har eventuella investeringsbidrag dragits av från investerat belopp. Regionen har inte erhållit några investeringsbidrag under året. Lånekostnader aktiveras ej. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk. Investeringar understigande ett basbelopp tas inte upp som anläggningstillgång utan redovisas som kostnader.

Avskrivning görs utifrån bedömd livslängd. Följande avskrivningstider har använts:

	Regionen	Koncernen
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>	10 – 25 år	–
<i>Maskiner och utrustning</i>		
IT-utrustning	3– 5 år	3–5 år
Medicinteknisk utrustning	3–10 år	3–10 år
Fordon	5 år	5–12,5 år
Övriga inventarier	3–10 år	3–15 år

Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod för maskiner och inventarier är för regionorganisationen 7,0 år för år 2019 och 6,2 år för år 2018.

Fastigheter

Komponentavskrivning tillämpas för fastigheter. Fastigheter delas upp i komponenter med olika nyttjandetid. Fastigheter delas upp i följande komponentgrupper. I tabellen anges förslagna riktvärden för respektive komponent.

	Regionen	Koncernen
Mark	ingen avskrivning	ingen avskrivning
Markanläggning	20 år	20 år
Stomme	60 år	60–100 år
Stomkomplettering	30 år	30 år
Yttertak	30 år	20 – 100 år
Fasad	30 år	30 – 100 år
Invändigt yttskikt	20 år	15 – 35 år
Installationer	10 - 30 år	10 – 75 år
Verksamhetsanpassningar och övrigt	10 år	10 – 50 år

Avskrivningstiden för bussdepåer är 33 år.

Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod för mark, byggnader och tekniska anläggningar är för regionorganisationen 32,2 år för år 2019 och 31,7 år för år 2018.

Omsättningstillgångarna tas upp till det lägsta av anskaffningsvärdet eller det verkliga värdet.

Skuld till personalen för sparade semesterdagar och outtagen övertid, har värderats i löneläge på bokslutsdagen och redovisas inklusive upplupna arbetsgivaravgifter som en kortfristig skuld.

REDOVISNINGSPRINCIPER FÖR REGION ÖREBRO LÄN

Den nya lagen innebär ändrade redovisningsprinciper för värdering av finansiella instrument samt återföring av uppskrivning av andelar.

Vissa finansiella instrument ska värderas till marknadsvärde på bokslutsdagen och redovisas som orealiserad värdeförändring. Regionens totala innehav värderas till marknadsvärde. I balansräkningen per 2019 01 01 har justering skett av kortfristiga placeringar med portföljens övervärde på 33,5 miljoner kronor och ökat eget kapital.

Tidigare års uppskrivning av andelar i Kommuninvest ekonomisk förening har återförts per 1 januari 2019 med 6,3 miljoner kronor. Justeringen har minskat finansiella anläggningstillgångar och eget kapital.

Immateriell anläggningstillgång, samtliga tillgångar är förvärvade tillgångar, ingen egenutveckling har skett inom regionen. De immateriella anläggningstillgångarna avser tryggad vattenförsörjning för Karlskoga lasarett, vårdinformationssystem samt del av nytt ekonomisystem. Avskrivningstiden för immateriella anläggningstillgångar följer avtalens nyttjandeperiod. För tryggad vattenförsörjning har avskrivning på börjats medan de andra två är pågående investeringar.

Denna typ av kostnader tillgångsförs endast restriktivt och därför tillämpas en beloppsgräns om 1 miljon kronor i regionen.

Redovisning av pensionsmedelsförvaltning

Pensionsmedelsförvaltningen klassificeras i sin helhet som omsättningstillgång utifrån lagen om kommunal redovisning och bokföring kapitel 6, § 6 samt RKR:s rekommendation R7 där det framgår att det är syftet med innehavet som är avgörande för huruvida en finansiell tillgång är att betrakta som omsättningstillgång respektive anläggningstillgång. Finanspolicyn, beslutad av regionfullmäktige, tar sikte på att göra avsättningar och tillskapa avkastning som matchar storleken och ökningen av pensionsförpliktelser intjänade efter 1998, dvs. avsättningen i balansräkningen. För att säkerställa fortsatt effektiv finansförvaltning har policyn kompletterats med riktlinjer, fastställda av regionstyrelsen.

Från och med 2019 värderas finansiella instrument till verkligt värde i stället för som tidigare anskaffningsvärde. Värderingen till verkligt värde sker för de instrument som uppfyller villkoren i 7 kapitel, 6 § i LKBR. Värderingen till verkligt värde innebär att skillnaden mellan anskaffningsvärde och marknadsvärde (verkligt värde) vid ingången

av räkenskapsåret redovisas direkt mot eget kapital som en följd av byte av redovisningsprincip. Undantag gäller instrument enligt 7 kapitel, 7 § i LKBR som inte värderas till verkligt värde.

Det innehav som per 2019 12 31 som ej värderas till verkligt värde är Mercer Hållbara investeringar samt två reverser med det helägda dotterbolaget Region Örebro läns förvaltnings AB.

För 2019 uppgår orealiserade vinster till 559,8 mnkr och orealiserade förluster till 139,4 mnkr. Posterna redovisas som finansiellt intäkt respektive finansiell kostnad och påverkar årets resultat.

Föregående år har omräknats enligt den nya principen.

Vid ingången av 2019 var övervärdet 33,4 mnkr. Motsvarande övervärde vid årets utgång uppgår till 433,7 mnkr.

Pensionsavsättningen har beräknats av Skandia enligt RIPS 17.- Riktlinjer för pensionskuldsberäkning; den av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) antagna beräkningsmodellen för pensionsförpliktelser. Pensionsavsättningen redovisas enligt den s. k. blandmodellen i enlighet med LKBR. Under 2018 bytte Region Örebro läns pensionsadministratör till Skandia. För arbetsgivare som blir kund hos Skandia under året är det inte möjligt för Skandia att framställa en analys för förändringarna av pensionsavsättningen och ansvarsförbindelsen för det året.

Nyintjänade pensionsförmåner fr. o m 1998 redovisas som avsättning och intjänade före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse. Löneskatt på pensionsskulden redovisas som en post bland avsättningar. I pensionsskuldsberäkningen ingår även pensionsskuld för tjänstgörande politiker, varav 10 procent av beloppet samt löneskatt redovisas som avsättning och 90 procent redovisas i inomlinjenposten pensionsförpliktelser. Inomlinjenposten pensionsförpliktelser innehåller även löneskatt.

Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna har beräknats av Skandia för tjänstemän. Visstidspensioner för förtroendevalda har beräknats enligt PBF, bestämmelser om pensioner och avgångsersättningar för förtroendevalda samt enligt OPF-KL, bestämmelser om omställningsstöd och pensioner förtroendevalda. Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension och där avtalen inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse.

Förutbetalda intäkter Villkorade projektbidrag som oftast avser fleråriga projekt intäktsredovisas i takt med projektets kostnader fram till projektets slut. Återstående medel vid projektets slut intäktsbokförs eller återbetalas.

REDOVISNINGSPRINCIPER FÖR SAMMANSTÄLLDA RÄKENSKAPER

I sammanställda räkenskaper ingår helägda bolag samt samägda bolag. För samägda bolag ska regionorganisationen ha ett betydande inflytande, det vill säga när regionens ägarandel uppgår till minst 20 procent. De bolag där varken ägarandel eller balansslutning uppgår till väsentlig del av regionens skatteintäkter och generella statliga bidrag tas inte med i de sammanställda räkenskaperna.

I de sammanställda räkenskaperna ingår det helägda dotterbolaget Region Örebro läns förvaltnings AB:s koncern, samt det till 50 procent ägda Svealandstrafiken AB. Inga samägda bolag ingår. Samma bolag ingår i årets redovisning som föregående år .

De sammanställda räkenskaperna har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering utifrån respektive bolags års- eller koncernredovisning. Med förvärvsmetoden avses att det av regionorganisationen vid förvärvstillfället förvärvade egna kapitalet i dotterföretaget har eliminerats mot posten aktier och andra andelar. Med proportionell konsolidering avses att för de företag som ej är helägda tas endast ägda andelar av räkenskaperna in i de sammanställda räkenskaperna.

I regionorganisationens sammanställda räkenskaper ingår respektive bolags års- eller koncernredovisning som har upprättats med tillämpning av årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning. De ingående bolag i underkoncernen som inte har upprättat koncernredovisning har upprättat årsredovisning enligt K2-metoden. Den del av obeskattade reserver som utgör uppskjuten skatt redovisas som avsättning. Resterande del av obeskattade reserver redovisas som eget kapital.

De sammanställda räkenskaperna har upprättats utifrån resultat- och balansräkningarna för regionorganisationen och dotterbolagens års- och koncernredovisningar. Interna mellanhavanden mellan de ingående enheterna har därefter eliminerats.

Vid upprättande av de sammanställda räkenskaperna har den kommunala redovisningslagen varit vägledande. Räkenskapsår har varit kalenderår för alla bolagen. Bolagens årsredovisningar har inte varit fastställda vid konsolideringen.

I noterna saknas jämförelse med föregående år. Noter redovisades inte för de sammanställda räkenskaperna fram till och med år 2018 då bolagen bedömdes utgöra en ringa del i förhållande till Region Örebro län.

Pensionsavsättningen i Svealandstrafiken AB är upptagen till det kapitalvärde som erhållits enligt beräkning av KPA Pension.

Not för 2019 som saknar värden ska kompletteras

NOTER TILL RESULTATRÄKNING (mnkr)

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN
	2019	2019	2018
NOT 1 VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Patientavgifter hälso- och sjukvård	127,8	127,8	121,3
Patientavgifter tandvård	147,9	147,9	154,3
Trafikintäkter	175,2	175,2	162,7
Övriga avgifter	22,4	22,4	21,9
Försäljning hälso- och sjukvård, sluten vård	268,0	268,0	312,8
Försäljning hälso- och sjukvård, öppen vård	126,7	126,7	124,6
Försäljning hälso- och sjukvård, övrigt	202,0	202,0	185,9
Försäljning tandvård	67,5	67,5	69,2
Försäljning utbildning	5,9	5,9	5,7
Försäljning trafik	516,9	252,2	222,6
Försäljning medicinska tjänster	93,8	93,8	84,3
Försäljning av andra tjänster	162,1	162,1	162,5
Försäljning material och varor	58,4	58,4	57,7
Erhållna bidrag	714,9	714,9	620,1
-varav specialdestinerade statsbidrag	521,7	521,7	493,9
Övriga intäkter	272,0	176,3	161,6
-varav hyresintäkter	157,5	60,7	66,7
Summa verksamhetens intäkter	2 961,5	2 601,1	2 467,2
NOT 2 VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Personalkostnader	-7 140,5	-6 929,1	-6 615,1
-varav löner	-4 652,8	-4 499,0	-4 296,4
-varav pensionskostnader inkl. löneskatt	-971,8	-959,8	-904,7
-därav förändring avsättning pensioner inkl. löneskatt	-269,3	-269,3	-251,2
Köp av verksamhet	-1 723,3	-1 683,1	-1 571,6
Köp av verksamhetsanknutna tjänster	-384,3	-317,8	-285,6
Material och varor	-1 738,7	-1 738,7	-1 650,0
-varav läkemedel inom läkemedelsförmånen	-736,6	-736,6	-723,3
Lämnade bidrag	-248,3	-289,9	-290,7
Lokal- och fastighetskostnader	-208,2	-226,4	-226,1
Skattekostnad	-5,9	-	-
Övriga verksamhetskostnader *)	-809,3	-798,5	-782,5
Summa verksamhetens kostnader	-12 258,5	-11 983,5	-11 421,6
<i>I övriga verksamhetskostnader ingår:</i>			
Kostnader för räkenskapsrevision			
Total kostnad för räkenskapsrevision		600,1	620,3
- varav kostnad för de sakkunnigas granskning av räkenskaperna		395,0	395,0
Kostnaderna för räkenskapsrevision avser kostnader för granskning av bokföring, delårsrapport samt årsredovisning för respektive räkenskapsår.			
Den totala kostnaden för revision uppgår till		3 770,3	3 897,2
- varav kostnad för sakkunnigt biträde uppgår till		2 480,0	2 488,0

	KONCERNEN	REGION ÖREBRO LÄN	
	2019	2019	2018
*) Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal överstigande tre år			
Minimileasavgifter			
- med förfall inom 1 år	183,5	49,8	53,0
- med förfall 2 - 5 år	449,3	119,0	149,4
- med förfall senare än 5 år	263,8	6,3	23,0
NOT 3 AVSKRIVNINGAR			
Utgifter för utveckling och rättigheter	-0,3	-0,3	-0,2
Fastigheter	-156,7	-128,9	-126,6
varav nedskrivning	-	-	-
Inventarier	-193,9	-164,2	-156,1
Summa avskrivningar	-350,9	-293,4	-282,9
NOT 4 SKATTEINTÄKTER			
Preliminär skatteinbetalning	7 398,5	7 398,5	7 102,6
Preliminär slutavräkning innevarande år	-66,5	-66,5	-6,7
Slutavräkningsdifferens föregående år	9,4	9,4	-21,0
Summa skatteintäkter	7 341,4	7 341,4	7 074,9
NOT 5 GENERELLA STATSBIIDRAG OCH UTJÄMNING			
Inkomstutjämningsbidrag	1 616,0	1 616,0	1 544,9
Strukturbidrag	-	-	9,3
Kostnadsutjämningsbidrag	6,6	6,6	-
Bidrag för läkemedelsförmånen	845,5	845,5	794,6
Välfärdsmiljarderna utifrån mottagande av flyktingar	37,1	37,1	53,7
Regleringsavgift	-58,3	-58,3	-90,4
Summa generella statsbidrag och utjämning	2 446,9	2 446,9	2 312,1
NOT 6 FINANSIELLA INTÄKTER			
<i>Ränteintäkter</i>	0,3	1,5	2,2
- varav pensionsmedelsportföljen	-	1,2	2,0
- varav långfristig utlåning	0,3	0,3	0,2
Återföring nedskrivning finansiella omsättningstillgångar	-	-	0,2
<i>Avkastning på placeringar</i>			
- pensionsmedelsportföljen	25,0	25,0	42,8
- likviditetsportföljen	-	-	1,3
<i>Utdelning på aktier/andelar</i>			
- Kommuninvest ekonomisk förening	2,5	2,5	3,3
- Region Örebro läns förvaltnings AB	-0,2	-0,2	3,0
- Capio Läkargruppen	-	-	0,8

	KONCERNEN	REGION ÖREBRO LÄN	
	2019	2019	2018
<i>Vinst vid avyttring av finansiella anläggningstillgångar,</i> försäljning bostadsrättslägenhet	2,6	2,6	-
<i>Vinst vid avyttring finansiella omsättningstillgångar,</i> pensionsmedelsportföljen	35,0	35,0	41,5
Orealiserade vinster (verkligt värde) finansiella omsättningstillgångar	559,8	559,8	-
<i>Returprovision fonder</i> - pensionsmedelsportföljen	14,5	14,5	14,4
- likviditetsportföljen	-	-	0,4
Ersättning lämnad borgen	0,6	2,6	1,6
Övrigt	0,7	0,7	0,6
Summa finansiella intäkter	640,8	644,0	112,1
NOT 7 FINANSIELLA KOSTNADER			
Finansiell kostnad pensionsskuld	-136,5	-135,1	-99,4
Orealiserad förlust (verkligt värde) finansiella omsättningstillgångar	-139,5	-139,5	-172,0
Nedskrivning finansiella omsättningstillgångar	-	-	22,4
Räntor långfristig upplåning	-11,3	-9,9	-9,4
Räntor pensionsmedelsportföljen	-	-	-
Räntor kortfristig upplåning	-1,2	-1,2	-0,3
Förlust vid avyttring av finansiella omsättningstillgångar	-	-	-24,0
Övrigt	-15,1	-3,8	-1,5
- varav pensionsmedelsportföljen	-	-	-
Summa finansiella kostnader	-303,6	-289,5	-284,2
NOT 8 EFFEKT AV FÖRÄNDRAD REDOVISNINGSPRINCIP			
Finansiella kostnader enligt 2018 års redovisning	-	-	-112,0
Omvärdering till verkligt värde	-	-	-172,0
Finansiella kostnader efter förändrad redovisningsprincip	-	-	-284,0

Särredovisning

Särredovisning av tandvård är upprättad av förvaltningen Folk tandvården och Käkkirurgiska klinken vid Universitetssjukhuset Örebro enligt modell som är gemensamt framtagen av regionerna och Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Särredovisningen för år 2018 ingår i regions årsredovisning och Särredovisningen för år 2019 finns tillgänglig hos Region Örebro läns centrala diarium, tel 019 - 602 17 43, centrala.diariet@regionorebrolan.se

Noter för 2019 som saknar värden ska kompletteras

NOTER TILL BALANSRÄKNING (mnkr)

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN
	2019	2019	2018
NOT 9 IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Redovisat värde vid årets början	6,5	6,5	5,8
Investeringar	15,6	15,6	0,9
Avskrivningar	-0,3	-0,3	-0,2
Redovisat värde vid årets slut	21,8	21,8	6,5
Anskaffningsvärde	22,3	22,3	6,7
Akkumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-0,5	-0,5	-0,2
Bokfört restvärde	21,8	21,8	6,5
NOT 10 MARK, BYGGNADER OCH TEKNISKA ANLÄGGNINGAR			
Redovisat värde vid årets början	5 259,0	4 489,0	3 426,2
Investeringar	1 195,7	1 014,2	1 189,4
Avskrivningar	-157,2	-128,9	-126,6
Redovisat värde av avyttringar	-30,6	-30,6	-
Redovisat värde vid årets slut	6 266,8	5 343,7	4 489,0
Anskaffningsvärde	10 667,5	9 256,7	8 372,1
Akkumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-4 400,7	-3 913,0	-3 883,1
Bokfört restvärde	6 266,8	5 343,7	4 489,0
varav			
<i>byggnader</i>	2 563,0	1 906,5	1 746,1
<i>mark</i>	203,8	202,8	206,0
<i>markanläggningar</i>	19,3	19,3	22,8
<i>pågående till- och ombyggnad</i>	3 480,7	3 215,1	2 514,1
Region Örebro läns fastigheter är skattefria verksamhetsfastigheter och är därmed ej åsatta taxeringsvärde förutom de två fastigheterna för folkhögskolor som tillsammans har ett taxeringsvärde på 4,8 mnkr (4,8 mnkr).			
Fastigheterna i Länsgården Fastigheter AB har värderats per 2018-12-31 av en oberoende värderingsman. Värderingen beaktade dels nuvärdet av uppskattade framtida kassaflöden, dels nyligen genomförda transaktioner mellan oberoende parter på en marknad med väsentligen samma förutsättningar. Vid beräkningen av fastighetens nuvärde användes en kalkylperiod på tio år och en diskonteringsränta före skatt samt antagande om hyresutvecklingen anpassad för respektive fastighet och kommun där fastigheten är belägen.			
NOT 11 MASKINER OCH INVENTARIER			
Redovisat värde vid årets början	769,5	661,0	641,8
Investeringar	508,0	219,6	178,0
Avskrivningar	-193,1	-164,2	-156,1
Redovisat värde av avyttringar och utrangerade anläggningstillgångar	-2,4	-2,1	-2,7
Redovisat värde vid årets slut	1 082,0	714,3	661,0

	KONCERNEN	REGION ÖREBRO LÄN	
	2019	2019	2018
Anskaffningsvärde	2 645,2	2 106,8	1 950,9
Akkumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-1 563,2	-1 392,5	-1 289,9
Bokfört restvärde	-1 082,0	714,3	661,0
varav			
<i>IT-utrustning</i>	98,3	98,3	84,8
<i>medicinteknisk apparatur</i>	439,4	439,4	419,5
<i>bilar och andra transportmedel</i>	357,6	1,8	1,0
<i>övriga maskiner och inventarier</i>	186,7	174,8	155,7
NOT 12 FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Aktier			
Svealandstrafiken AB	-	54,4	54,4
Region Örebro län förvaltnings AB	-	10,0	10,0
Tåg i Bergslagen AB	1,1	1,1	1,1
AB Transitio	1,0	1,0	1,0
Mälardalstrafik MÅLAB AB	0,1	0,1	0,1
Scantec AB	3,7	-	-
Länsmusiken i Örebro AB	0,3	-	-
Örebro läns flygplats AB	9,4	-	-
Oslo-Stockholm 2.55 AB	0,1	-	-
ALMI Företagspartner Mälardalen AB	2,5	-	-
Alfred Nobel Science Park AB	0,3	-	-
Länstrafiken Mälardalen AB	0,1	-	-
Bims KB	0,2	-	-
	18,8	66,6	66,6
Andelskapital			
Inbetalt andelskapital i Kommuninvest ekonomisk förening	45,5	45,5	45,5
Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag	41,6	41,6	41,6
Kommunalförbundet för Svenskt Ambulansflyg	0,3	0,3	0,3
	87,4	87,4	87,4
Andelar i bostadsrättsföreningar	-	-	0,1
Långfristiga fordringar			
Kommuninvest ekonomisk förening	17,0	17,0	17,0
Svenskt ambulansflyg	2,1	2,1	-
ArkivCentrum Örebro län	0,7	0,7	0,8
	19,8	19,8	17,8
SUMMA FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	126,0	173,8	171,9
NOT 13 FÖRRÅD/LAGER			
Hjälpmedel	102,1	102,1	100,1
Sjukvårdsmaterial i lokala förråd	50,1	50,1	48,0
Övrigt	13,7	9,4	9,2
Summa förråd/lager	165,9	161,6	157,3

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN
	2019	2019	2018
NOT 14 FORDRINGAR			
Kundfordringar	290,3	265,9	272,2
Fordringar hos staten	169,4	169,4	162,8
Övriga kortfristiga fordringar	75,2	11,1	1,5
Mervärdesskatt, skattefri verksamhet	73,5	73,5	81,9
Förutbetalda kostnader	112,4	113,3	121,0
Upplupna intäkter	132,3	128,9	119,5
Summa fordringar	853,1	762,1	758,9
NOT 15 KORTFRISTIGA PLACERINGAR			
Pensionsmedelsportföljen			
<i>Fondandelar</i>	2 658,2	2 658,2	2 478,0
- varav			
räntefonder	1 331,2	1 331,2	1 121,5
svenska aktiefonder	414,6	414,6	445,1
utländska aktiefonder	912,4	912,4	911,4
<i>Alternativa placeringar</i>			
Reverser Region Örebro läns förvaltningsaktiebolag	-	182,4	182,4
Mercer Hållbara investeringar	16,1	16,1	-
Banktillgodohavande	13,4	13,4	73,1
Upplupen ränta reverser	-	1,2	2,0
Upplupna returprovisioner	2,7	2,7	2,7
SUMMA KORTFRISTIGA PLACERINGAR, anskaffningsvärde	2 690,4	2 874,0	2 738,2
<i>Värdering av kortfristiga placeringar till verkligt värde</i>			
Ingående kvarvarande övervärde från föregående år	13,3	13,3	205,1
Orealiserad vinst verkligt värde	559,8	559,8	138,6
Orealiserad förlust verkligt värde	-139,4	-139,4	-310,3
Summa övervärde	433,7	433,7	33,4
Marknadsvärde	3 124,1	3 307,7	2 771,6
NOT 16 KASSA OCH BANK			
Handkassor	0,3	0,3	0,3
Plusgiro/bank	202,4	204,4	0,6
Summa kassa/bank	202,7	204,7	0,9

	KONCERNEN	REGION ÖREBRO LÄN	
	2019	2019	2018
NOT 17 AVSÄTTNING FÖR PENSIONER OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE			
<i>Noten för år 2018 ej komplett, se avsnittet redovisningsprinciper.</i>			
<i>Enligt beräkning av Skandia</i>			3 638,0
Ingående avsättning inklusive löneskatt		3 209,6	
Pensionsutbetalningar		-81,1	
Nyintjänad pension		294,0	
Pensionerade med avtalspension			
Ränte- och basbeloppsuppräknings		102,9	
Förändring av löneskatt		78,4	
Övrigt		7,4	
Utgående avsättning		3 611,2	3 209,6
varav			
Förmånsbestämd ålderspension			
PA-KL pensioner			
Särskild avtalspension			
Individuell del, ej utbetald			
Pension till efterlevande			
Visstidspensioner			3 209,6
Summa pensioner			778,7
Särskild löneskatt			3 988,3
Summa avsatt till pensioner enligt Skandia			
Aktualiseringsgrad %		-	
Tillkommer			
Pensionsskuld förtroendevalda, 10 % av Skandia beräknat belopp bokförs som avsättning		2,5	2,7
Löneskatt		0,6	0,6
Pensionsskuld överförd från Regionförbundet		13,5	13,6
TOTALT AVSATT TILL PENSIONER		4 004,6	4 005,2
NOT 18 LÅNGFRISTIGA SKULDER			
Upplåning hos Kommuninvest i Sverige AB,			
- varav upplåning för H-huset, USÖ	930,0	930,0	-
- varav upplåning för Campus USÖ	350,0	350,0	246,0
- varav vårdboende	822,0	-	-
- varav fordon	240,4	-	-
- varav övriga kreditinstitut	15,8	-	-
SUMMA LÅNGFRISTIGA SKULDER	2 358,2	1 280,0	246,0
Genomsnittlig upplåningsränta %	0,99	1,36	3,64
Genomsnittlig räntebindningstid i år	2,31	2,22	4,38
Genomsnittlig kapitalbindningstid i år	3,30	3,07	4,38

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN
	2019	2019	2018
NOT 19 KORTFRISTIGA SKULDER			
Leverantörsskulder	699,3	661,1	735,7
Personalens skatter	114,2	114,2	111,0
Inlåning från närstående företag	2,5	180,9	158,8
Skulder till staten	130,3	130,3	110,8
- varav förutbetalda skatteintäkter	66,5	66,5	58,4
Kortfristig del av långfristig skuld	44,0	12,9	9,0
Övriga kortfristiga skulder	40,0	10,5	304,4
- varav kortfristig lån	-	-	82,0
- varav utnyttjad checkräkningskredit (av total beviljad kredit 1 000 mnkr år 2019, för år 2018 600,0 mnkr)	-	-	208,4
Semesterlöneskuld, okomp övertid m m inkl. soc. avgifter	532,1	512,7	509,3
Upplupna sociala avgifter	166,9	166,9	163,9
Upplupna pensionskostnader, avgiftsbestämd del	194,4	194,4	189,3
Övriga upplupna kostnader	135,1	140,9	76,6
Förutbetalda intäkter	105,3	99,9	102,4
Summa kortfristiga skulder	2 164,1	2 224,7	2 471,2
	2019	2019	2018
NOT 20 PENSIONSFRÖPLIKTELSE SOM INTE HAR UPPTAGITS BLAND SKULDERNA ELLER AVSÄTTNINGARNA			
Noten för år 2018 ej komplett, se avsnittet redovisningsprinciper.			
Ingående ansvarsförbindelse inkl. löneskatt		4 895,2	5 126,0
Pensionsutbetalningar		-219,5	
Ränte- och basbeloppsuppräknningar		126,1	
Förändring av löneskatt			
Aktualisering			
Övrigt			
Utgående ansvarsförbindelse inkl. löneskatt			4 895,2
varav			
Intjänad pensionsrätt			
PA-KL och äldre utfästelser			
Livränta			
Utgående pensioner till efterlevande			
Summa pensioner			3 939,5
Löneskatt			955,7
Tillkommer			
För ädelpersonal enligt beräkning av Skandia		189,0	195,0
Löneskatt		45,8	47,3
Pensionsskuld förtroendevalda, 90 % av Skandia beräknat belopp redovisas som ansvarsförbindelse		22,3	24,6
Löneskatt		5,4	5,9
Visstidspensioner inkl. löneskatt *)		8,4	13,3
SUMMA PENSIONSFRÖPLIKTELSE			5 181,3

*) I Region Örebro län fanns fyra (2018-12-31 fem) förtroendevalda med särskilda pensionsutfästelser. Maximal pensionskostnad om visstidsförordningarna respektive uppdragen ej förlängs.

	KONCERNEN		REGION ÖREBRO LÄN
	2019	2019	2018
NOT 21 ÖVRIGA ANSVARFÖRBINDELSER			
Borgensförbindelser			
Länsgården Fastigheter AB	–	822,0	622,0
Transitio AB *)	253,7	253,7	253,8
Svealandstafiken AB	–	274,6	–
Örebro läns flygplats AB	92,5	92,5	92,5
Stiftelsen Örebro läns museum	15,1	15,1	15,1
Stiftelsen Activa	4,0	4,0	4,0
Scantec AB	10,0	10,0	10,0
Svensk scenkonst	0,5	–	–
Ställda säkerheter	19,2	–	–
Summa övriga ansvarsförbindelser	395,0	1 471,9	997,4

*** Transitio**

Landstinget har 2000-11-29, Landstingsfullmäktige § 156, tecknat en solidarisk borgen såsom för egen skuld för AB Transitio avseende finansiering av spårfordon. Ett avtal om regressrätt har träffats mellan samtliga landsting, vilka har ett direkt eller indirekt ägande i AB Transitio, vilket begränsar landstingets åtagande till att borga för de fordon Tåg i Bergslagen har beställt genom Transitio.

Kommuninvest i Sverige AB

Landstinget har 1993-02-15, Landstingsfullmäktige § 14, ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 290 kommuner som per 2019-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Örebro läns landstings ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2019-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 460 925,9 mnkr och totala tillgångar till 460 364,6 mnkr.

Region Örebro läns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 505,1 mnkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 489,3 mnkr.

Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag (LÖF)

Som delägare i Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag har Region Örebro län ett åtagande att täcka eventuella förluster. Åtagandet kan uppgå till tio gånger premien. För år 2019 uppgick premien 39,9 mnkr och för år 2018 var premien 39,9 mnkr.

NOT 30 UPPSKJUTNA SKATTER

Avser skatt på obeskattade reserver i Svelandstrafiken AB samt skatt på koncernens redovisade resultat och förvärvade övervärde.

NOTER TILL KASSAFLÖDESANALYS (mnkr)

	KONCERNEN	REGION ÖREBRO LÄN	
	2019	2019	2018
NOT 22 FÖRSÄLJNING AV MATERIALLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Försäljning av fastigheten Kullängen 1 i Hallsberg	30,6	30,6	-
NOT 23 INVESTERINGAR I FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Köp av aktier i Svealandstrafiken AB	-	-	-54,4
NOT 24 NYUPPTAGNA LÅN			
Reverser Kommuninvest i Sverige AB	1 492,6	1 048,0	82,0
NOT 25 MINSKNING AV LÅNGFRISTIGA SKULDER			
Reverser Kommuninvest i Sverige AB	-41,0	-10,0	-9,0
NOT 26 ÖKNING AV LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR			
Svenskt ambulansflyg, kreditiv	-2,1	-2,1	-
NOT 27 MINSKNING AV LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR			
Stiftelsen Örebro läns museum, återbetalning av revers	-	-	4,9
ArkivCentrum Örebro, amortering av revers	-	-	0,1
	-	-	5,0
NOT 28 FÖRLUST VID AVYTTRING AV FINANSIELLA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Förlust vid försäljning av innehavet i likviditetsportföljen	-	-	1,6
NOT 29 JUSTERING FÖR EJ LIKVIDITETSPÅVERKANDE POSTER			
Övergång till värdering av vissa finansiella instrument till verkligt värde. Det övervärde som fanns vid 2019 års ingång, d v s skillnaden mellan marknadsvärde och anskaffningsvärde bokfördes mot eget kapital.	-	-	33,4

Nämndernas verksamhetsberättelser

REGIONSTYRELSEN OCH REGIONKANSLIET

VÄSENTLIGA HÄNDELSER

- Arbetet med att införa och stödja den nya politiska organisationen utifrån stabernas ansvarsområden.
- Avtal har tecknats med leverantörer för nytt vårdinformationsstöd och för nytt ekonomisystem inklusive modul för e-handel.
- Workshop om värdegrund på regionkansliets APT.
- Uppdrag om ekonomiska åtgärder, bland annat översyn av regionens ledning och styrning, administration och andra stödverksamheter.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
			
Mål från regionfullmäktige	9	3	1
Uppdrag från regionfullmäktige	22	4	1

Större negativ avvikelse från målnivån avser inriktningsmål 30, att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020. Bedömningen är att måluppfyllelse inte kommer att uppnås. Uppdrag 53, att etablera ett projekt för att ansluta till de nationella tjänsterna för högkostnadsskydd och frikort tillgängliga via 1177.se, har inte genomförts fullt ut.

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Budget 2019	Utfall 2018	Budget- 2018 avvikelse	Utfalls- avvikelse
Verksamhetens intäkter	135,0	121,4	135,6	13,6	-0,6
Verksamhetens kostnader	-2 534,6	-2 506,8	-2 416,4	-27,8	-118,2
Finansnetto	0,1	-0,1	0,1	0,2	0,0
Regionbidrag/ -ersättning	2 385,5	2 385,5	2 279,7	0,0	105,8
Resultat	-14,0	0,0	-1,0	-14	-13

Sammanfattande analys

Resultatet för 2019 på -14 miljoner kronor är 13 miljoner kronor sämre jämfört med 2018. Hälsovalsenhetens resultat är -52 miljoner kronor vilket är 20 miljoner kronor sämre jämfört med 2018. Underskottet beror främst på följande kostnader:

- Högre utbetald ersättning för listade i länet, uppgår till 960 miljoner kronor vilket är 24 miljoner kronor över budget, antalet listade ökade med 2 606 personer under 2019.
- Högre kostnad för utomlänsvård, uppgår till 30 miljoner kronor vilket är 16 miljoner kronor över budget, främst är det kostnaden för digitala vårdtjänster som ökat och uppgår till 12 miljoner kronor.
- Ökade kostnader för läkemedel i öppenvården, uppgår till 307 miljoner kronor och är 6 miljoner kronor över budget. Främst är det läkemedel mot diabetes, cystisk fibros samt blodförtunnande läkemedel som ökar i kostnad.
- Högre ersättning till privata vårdgivare (ej vårdval hälsoval), uppgår till 166 miljoner kronor, vilket är 5 miljoner kronor över budget. Avvikelsen beror på fler aktörer, uppräknade av avtal som styrs av lagar och förordningar som Region Örebro län inte kan påverka.

Tandvårdsenhetens kostnader har också ökat och resultatet per sista december är 10 miljoner kronor, en försämring med 3 miljoner kronor jämfört med 2018. Främst är det ersättning för barn och unga som ökat mellan åren beroende på fler personer och större behov än beräknat. Även kostnad för tandvård som led i sjukdomsbehandling, främst skenor för behandling av sömnapné, har ökat.

Regionkansliets verksamheter har ett överskott på 48 miljoner kronor, vilket är 10 miljoner kronor högre än 2018. Under året har allmän sparsamhet och reduktion av stabernas verksamheter samt vakanser och partiella ledigheter bidragit till överskottet. Störst underskott har sjukresor som har ett utfall på 86 miljoner kronor vilket är 12 miljoner kronor högre än 2018 och 8 miljoner kronor över budget. Därefter kommer nödvändig vård för regionens medborgare inom EU/EES-området. Utfallet på 7 miljoner kronor är drygt 3 miljoner kronor högre än 2018.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Stabsledningen har tillsammans gått i genom samtliga verksamheter inom Regionstyrelsen som nämnd. Reduceringar i verksamhet och budgetposter för 2020 och framåt har fastställts och redovisats i den övergripande genomgång av administrativa kostnader som lämnats till Regionstyrelsen. Reduceringarna i verksamheten innebär bland annat att uppkomna vakanser och pensioner inom regionkansliet inte kommer att tillsättas. Totalt beräknas reduceringarna till 31 miljoner kronor för 2020.

Många kostnader inom förvaltningen är dock inte påverkbara. Det rör till exempel ersättningar till SKR och externa vårdgivare utanför hälsoval.

Tandvårdsenheten kommer att föreslå en revidering av anvisningarna avseende apnéskenor vilket bedöms leda till att den kraftiga kostnadsökning som skett planar ut. Dessutom pågår en genomgång av tandvårdsstöd vid långvarig sjukdom och funktionsnedsättning för att se så att rätt person har rätt stöd.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL**Hälsovalsenheten**

Nedanstående tabeller redovisar antal personer per åldersgrupp som är listade på vårdcentraler i länet. Av tabellen framgår att samtliga grupper ökar. Totalt ökade antalet listade med 0,9 procent mellan åren.

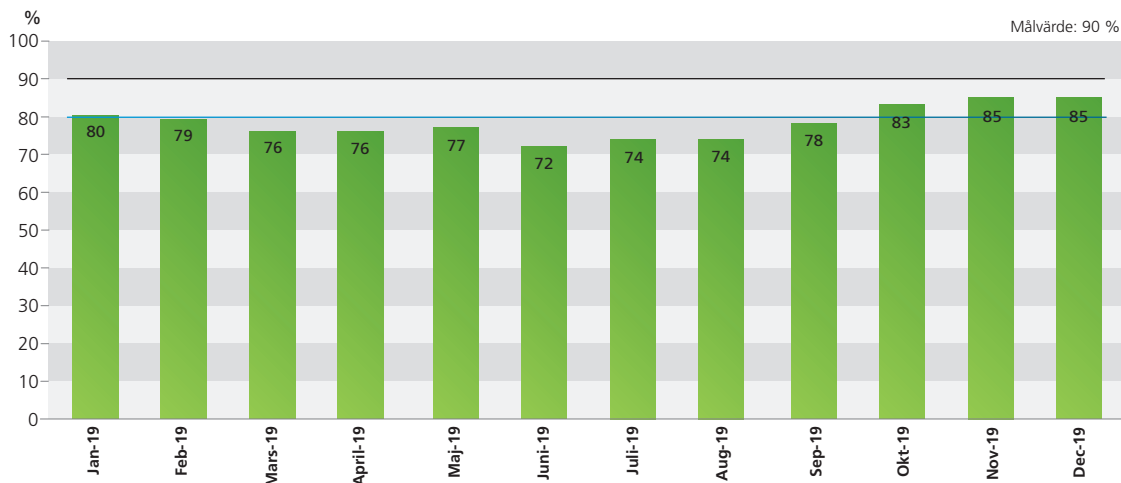
Per åldersgrupp	Antal listade dec 2018	Antal listade dec 2019	Differens i antal	Differens i % per åldersgrupp
0-4 år	17 520	17 437	-83	-0,5%
5-64 år	220 748	222 651	1 903	0,9%
65-79 år	48 317	48 700	383	0,8%
80 -	15 916	16 319	403	2,5%
Summa	302 501	305 107	2 606	0,9%

Nedanstående tabell visar antal och andel listade per åldersgrupp och länsdel i december 2019. Av tabellen framgår att länsdel Örebro har en högre andel listade i gruppen 5-64 år än övriga länsdelar. Länsdelarna i norr, söder och väster har en högre andel listade i grupperna 65-79 år och 80 år och äldre än Örebro.

December 2019 Länsdel	0-4 år		5-64 år		65-79 år		80 år och äldre		Summa	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Norr	2 414	5,2%	31 933	68,6%	9 155	19,7%	3 077	6,6%	46 579	100%
Söder inkl Pålsboda	2 702	5,7%	33 377	71,0%	8 326	17,7%	2 637	5,6%	47 042	100%
Väster	2 265	4,9%	31 988	69,4%	8 646	18,8%	3 195	6,9%	46 094	100%
Örebro inkl Haga, Lekeberg och Vivalla	10 056	6,1%	125 353	75,8%	22 573	13,6%	7 410	4,5%	165 392	100%
Summa	17 437	5,7%	222 651	73,0%	48 700	16,0%	16 319	5,3%	305 107	100%

Tillgänglighet vårdcentraler inom Hälsoval Örebro län

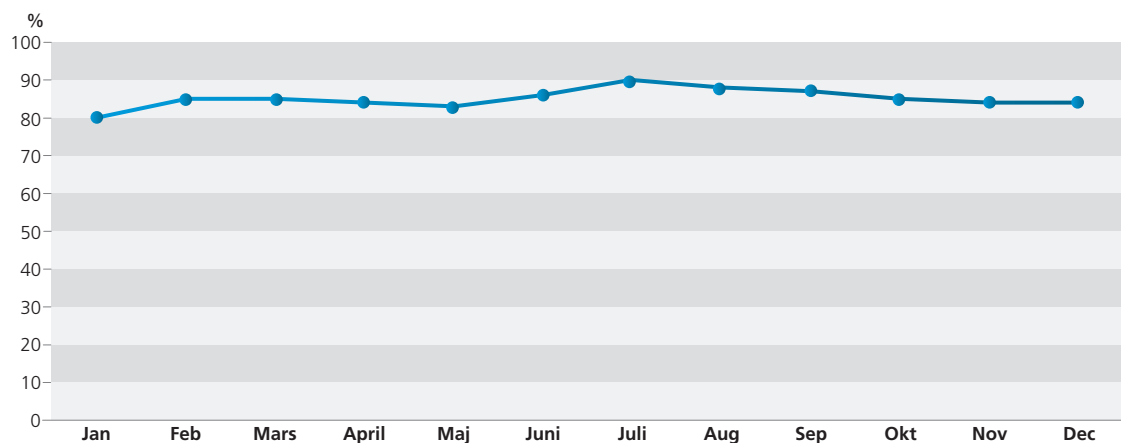
Telefontillgänglighet: Andel besvarade samtal samma dag. Medelvärde alla vårdcentraler inom Hälsoval Örebro län

Sammantaget för samtliga vårdcentraler har antalet besvarade samtal minskat vid jämförelse mellan 2018 (562 245 samtal) och 2019 (523 069 samtal), en minskning med 39 175 besvarade samtal. Även totala antalet inkommande samtal har minskat från 708 681 samtal 2018 till

669 099 samtal 2019. Andelen besvarade samtal 2019, 78 procent, har minskat mot 2018 då andelen besvarade var 80 procent. Variationen mellan vårdcentralerna är mellan 38 procent till 99 procent tillgänglighet 2019. 2018 var variationen mellan 49 procent och 100 procent.

Andel vårdgarantibesök inom 3 dagar. Medelvärde alla vårdcentraler inom Hälsoval Örebro län.

Från och med den 1 januari 2019 förstärks vårdgarantin inom primärvården. Det innebär att patienten har rätt till en medicinsk bedömning inom tre dagar i stället för sju, för problem och åkommor som omfattas av vårdgarantin. Den medicinska bedömningen ska göras av den personalkategori som är bäst lämpad utifrån patientens behov. Det kan vara

en läkare, kurator, sjukgymnast eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom primärvården. Andel vårdgarantibesök inom tre dagar under 2019 var 85 procent. Variationen mellan vårdcentralerna låg mellan 74 procent och 97 procent. Ingen jämförelsesiffra finns för 2018.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2019	Per 3 dec 2018	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	110,8	109,0	1,8	1,7
- varav kvinnor	84,8	81,6	3,2	3,9
- varav män	26,0	27,4	-1,4	-5,1

Antalet anställda har ökat mellan åren. Flera rekryteringar har ägt rum på regionkansliet, delvis på grund av utökade uppdrag men också återbesättning vid pensioneringar. Det är ett utökat uppdrag bland annat inom staben digitalisering.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2019	Jan-dec 2018	Föränd- ring (%)
Sjukfrånvaro, totalt	2,8 %	3,5 %	-0,7
- varav kvinnor	3,3 %	4,2 %	-0,9
- varav män	1,4 %	1,6 %	-0,2
- varav korttidssjukfrånvaro	1,0 %	1,2 %	-0,2
- varav långtidssjukfrånvaro	1,8 %	2,4 %	-0,6

Eftersom antalet anställda är förhållandevis få på regionkansliet så får enskilda medarbetares sjukfrånvaro stor genomslagskraft. Det är framförallt långtidssjukfrånvaron som har minskat mellan åren och även korttidssjukfrånvaron visar en liten minskning. Sjukfrånvaron för regionkansliet är lägre än Region Örebro län som redovisar 5,0 procent, varav korttidssjukfrånvaro 2,1 procent och långtidssjukfrånvaro 2,9 procent.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Genomförande av uppdrag med ekonomiska åtgärder. Både kortsiktiga åtgärder med återhållsamhet av löpande kostnader och anställningsstopp för administrativ personal samt mera långsiktiga åtgärder i form av översyn av regionens ledning och styrning, administration och andra stödverksamheter.
- ”Digitalt först” – fortsätta utvecklingen med digitala lösningar och förändrat arbetssätt i verksamheterna.
- Kompetensförsörjningen inom Region Örebro län.
- Fortsatt arbete för att integrera hållbar utveckling i verksamheterna.
- Införande av två stora it-system – nytt vårdinformationsstöd och nytt ekonomisystem.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Universitetssjukhuset Örebro har vunnit tidningen Dagens Medicins tävling Bästa sjukhus i klassen universitetssjukhus.
- BB Karlskogas förlossning är för närvarande stängd.
- Under hösten har det varit stora problem med leveranser av sjukvårdsmaterial.
- Hälso- och sjukvårdsförvaltningen befinner sig i en mycket allvarlig ekonomisk situation.
- Arbetet med den ekonomiska handlingsplanen har påbörjats.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Mål från regionfullmäktige	10	2	1
Uppdrag från regionfullmäktige	23	5	3

Större negativ avvikelse från målnivån avser inriktningsmål 36, att nämnden ska redovisa ett resultat i balans, där måluppfyllelse inte har uppnåtts.

Uppdrag 7, att följa upp och minska förbrukningen av produkter med hög klimatpåverkan, alternativt ersätta med mindre klimatpåverkande alternativ och uppdrag 9, att höja ambitionerna kring Region Örebro läns resor och transporter, bland annat genom att vidareutveckla och implementera resehierarkin, har inte genomförts fullt ut.

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Budget 2019	Utfall 2018	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens					
intäkter	2 670,9	2 376,7	2 269,8	294,2	401,1
Verksamhetens					
kostnader	-8 947,6	-8 177,1	-8 527,6	-770,5	-420,0
Finansnetto	-6,8	-7,2	-8,2	0,4	1,4
Regionbidrag/					
-ersättning	5 807,6	5 807,6	5 919,1	0,0	-111,5
Resultat	-475,9	0,0	-346,9	-475,9	-129,0

Sammanfattande analys

Det bokförda resultatet visar ett underskott på 476 miljoner kronor, en försämring med 129 miljoner kronor jämfört med föregående år. Grundorsaken till resultatförsämringen är att det effektiviseringskrav som en uppräknings av regionbidrag och hälsovalsersättning med 1,0 procent innebär (cirka 140 miljoner kronor) inte har mötts av tillräckligt resultatförbättrande åtgärder i verksamheten. Utöver det har utfallet för köpt och såld vård visat en negativ utveckling som påverkat det totala resultatet. Dessutom har lönekostnaderna ökat under året med 4,5 procent, vilket är cirka 1,5 procent över resultatet av löneavtalsrörelsen.

Efter beslut i regionstyrelsen i november lyftes det ekonomiska utfallet av statsbidragen för de nationella överenskommelserna över till hälso- och sjukvårdsnämndens ekonomi. Justeringen är gjord på så sätt att den budget som funnits för dessa bidrag flyttats över och motsvarande summa lyfts bort ifrån nämndens regionbidrag. Då förutsättningarna med anledning av den sena regeringsbildningen inte var klara när budgeten lades så innebär det att flera av överenskommelserna var obudgerade och flytten bidrar därför till en positiv resultateffekt för hälso- och sjukvårdsnämnden beräknad till 119 miljoner kronor för helåret. När man går in i 2020 kommer budgeteringen att justeras så denna effekt ska ses som en engångseffekt på resultatet 2019. Utfallet av köpmiljarden för september–november innebär ett utfall för Region Örebro län med nästan 66 miljoner kronor, vilket tillsammans med statsbidragsjusteringen bidrar till att begränsa resultatförsämringen.

Den totala lönekostnadsökningstakten för 2019 är 4,5 procent. Här ses framför allt en stor ökning gällande kostnader för övertid, jour och beredskap, samt timanställda, men även de nya karensreglerna avseende sjuklönen har påverkat utvecklingen negativt.

Utfallet för läkemedelskostnader är 5,4 procent högre än föregående år vilket för specialistvården ryms inom budget.

Helårsutfallet för köpt vård är 34 miljoner kronor högre än föregående år vilket innebär en ökning med 10,3 procent.

Utfallet för såld vård är för 2019 37 miljoner kronor lägre än 2018 och det syns i produktionsvolymerna en minskning av vårdtillfällen och operationer för utomlänspatienter totalt sett.

Utifrån hittillsvarande utveckling kommer tydligt fokus ligga på att stabilisera ekonomin med sikte på större resultatförbättringar 2020. En ekonomisk handlingsplan är framtagen som innehåller definierade åtgärder på kort och lång sikt.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

På uppdrag av hälso- och sjukvårdsnämnden är en handlingsplan för ekonomi i balans upprättad och beslutad. Den tar i första hand höjd för ett förbättrat resultat 2020 och innefattar både konkreta förslag som höjda patientavgifter och arbete med strukturella åtgärder men också frågor gällande ordning och reda för att framåt använda de tillgängliga resurserna mera effektivt.

Planen är indelad i tre områden:

1. Ökade intäkter, ökat stöd och minskade utgifter som bland annat inrymmer:
 - Förslag på reviderade patientavgifter och avgifter för hjälpmedel (helårseffekt 2020, 58 miljoner kronor)
 - Ökat utfall såld vård och minskad utfall köpt vård. Exempel på områden för detta är ortopedi, urologi, kvinnosjukvård, ögonsjukvård, plastikkirurgi och hjärtkirurgi (helårseffekt 2020: 25–30 miljoner kronor)
2. Samordnad förvaltning av utrustning och verksamhet som bland annat inrymmer:
 - Samordning av processen för patienter med könsdysfori, samla resurserna och skapa en enhetlig hantering av denna patientgrupp som bland annat innebär minskad köpt vård (helårseffekt 2020: 12 miljoner kronor)
 - Utveckla den interna processen för neuropsykiatriska utredningar för att minska köpt vård och öka såld vård (helårseffekt 2020: 4 miljoner kronor)
 - Samordnad förvaltning av utrustning till en och samma enhet, man startar med CPAP-utrustning som används vid behandling av andningsuppehåll vid snarkning och kommer sedan titta vidare på flera områden, bland andra nutritionsapparater (helårseffekt 2020: 2 miljoner kronor)

3. Ökad samordning och/alternativt verksamhetsförändringar som bland annat inrymmer:
 - Översyn av jour- och beredskapslinjer för att minska arbetstid på kvällar och helger (helårseffekt 2020: cirka 12 miljoner kronor)
 - Minska antalet hyrläkare inom hälso- och sjukvården (helårseffekt 2020: 25 miljoner kronor)
 - Översyn av åtaganden, arbetssätt och utbud i primärvården (helårseffekt 2020: 10 miljoner kronor)
 - Samordning av akuta patientflöden (helårseffekt 2020: 10 miljoner kronor)

Totalt summerar handlingsplanen till resultatförbättring motsvarande 174 miljoner kronor för 2020. Som komplement till detta har varje områdeschef sedan 2018 ett uppdrag att minska kostnaderna med 2,0 procent.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

	Jan-dec 2019	Jan-dec 2018	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal läkarbesök	692 792	679 600	13 192	1,9
Antal behandlingsbesök	902 876	883 265	19 611	2,2
Antal operationer	32 880	32 635	245	0,8
Antal DRG-poäng	41 566	43 097	-1 531	-3,6

I den öppna specialiserade vården ingår även kontakter som är så kallade kvalificerade telefon-, brev- och distanskontakter. Dessa kontakter är enligt Socialstyrelsens definition likställt med ett ”öga-mot-öga-besök”.

När det gäller läkarbesök har antalet ökat inom specialistvården med 6 561 besök, inom primärvården med 6 418 besök och område habilitering och hjälpmedel har ökat med 213 besök. Inom specialistvården har ökningen huvudsakligen att göra med ökat antal kvalificerade brev- och telefonkontakter.

När det gäller besök hos andra kategorier än läkare har utfallet ökat i förhållande till föregående år. Antalet besök har inom specialistvården ökat med 12 679, inom primärvården med 5 926 och inom område habilitering och hjälpmedel med 1 006.

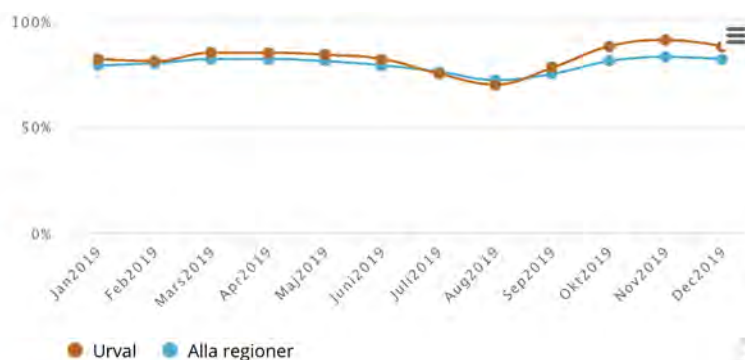
Måluppfyllelse förstabesök

December 2019

Måluppfyllelse
vårdgaranti
88% (Alla regioner: 82%)

Andel väntande patienter som väntat 90 dagar eller kortare på ett beslutat besök i specialiserad vård.

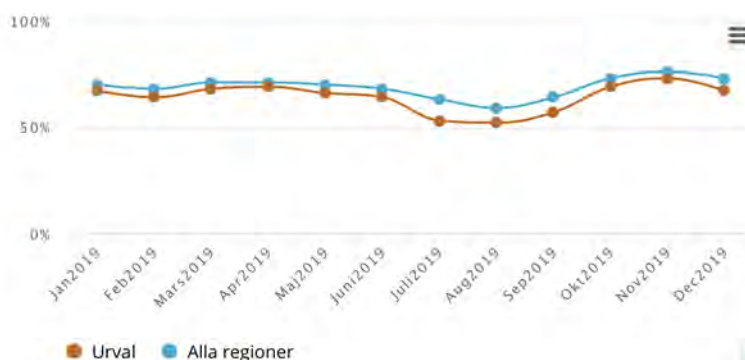
Måluppfyllelse operation/åtgärd

December 2019

Måluppfyllelse
vårdgaranti
67% (Alla regioner: 73%)

Andel väntande patienter som väntat 90 dagar eller kortare på en beslutad operation/åtgärd i specialiserad vård.

Antalet operationer har ökat något jämfört med föregående år. Den största ökningen jämfört med 2018 noteras på ögonkliniken USÖ som redovisar 688 fler operationer.

Diagnosrelaterade grupper (DRG) och DRG-poäng är ett överskådligt sätt att beskriva patientsammansättningen och kan användas för att jämföra olika sjukhus avseende produktivitet. Antalet DRG-poäng har minskat med 3,6 procent. Det är inom område opererande och onkologi (-907 poäng) som man ser den största minskningen jämfört med föregående år. Antalet vårdtillfällen har varit 1 315 färre än föregående år. Snittpoängen per vårdtillfälle har ökat med 0,2 procent.

Tillgänglighet specialiserad vård

Tillgängligheten till första besök läkare har, efter att under första halvåret legat i paritet med rikssnittet, under andra halvåret förbättrats kraftigt för att vid årets utgång ligga sex procentenheter över rikssnittet. Tillgängligheten till operation visar motsatt utveckling, från att i början av året ha legat i nivå med rikssnittet, till att under andra halvåret uppvisa en försämring som gör att värdet vid utgången av 2019 är sex procentenheter sämre än rikssnittet.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2019	Per 31 dec 2018	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	7 584,1	7 375,5	208,6	2,8
- varav kvinnor	6 200,4	6 031,2	169,2	2,8
- varav män	1 383,7	1 344,3	39,4	2,9

Antalet tillsvidareanställda medarbetare inom hälso- och sjukvården fortsätter öka. Det är främst inom vårdrelaterade yrken som den stora ökningen finns, undersköterskor, läkare, allmän sjuksköterskor och medicinska vårdadministratörer, men även assistenter och handläggare ökar relativt mycket.

Ökningen av faktiskt arbetad tid är lägre än ökningen av antalet anställda och redovisar en ökning med 121 årsarbetare. Den lägre ökningstakten beror på en ökad frånvaro. Frånvarorsaker som har ökat mycket är bland annat studieledighet och vård av barn. Det är fler beviljade specialistutbildningar för sjuksköterskor under 2019 jämfört med 2018. I och med att personalens medelålder har sjunkit under de senare åren är det en förväntad ökning av ledigheter som är kopplade till föräldraskap.

Kvalificerad övertid har ökat markant, sex procent högre 2019 vid jämförelse med 2018. Det pekar på att ordinarie personal har behövt arbeta mer extra arbetspass än tidigare. Samtidigt är det en minskning av enkel övertid, två procent lägre 2019 jämfört med 2018. Det innebär att personalen inte har behövt arbeta kvar efter ordinarie arbetspass slut.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2019	Jan-dec 2018	Föränd- ring (%- enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	5,4 %	6,3 %	-0,9
- varav kvinnor	6,2 %	7,9 %	-1,7
- varav män	4,2 %	4,2 %	0,0
- varav korttidssjukfrånvaro	2,6 %	2,2 %	0,4
- varav långtidssjukfrånvaro	2,7 %	4,1 %	-1,4

Minskningen av sjukfrånvaron fortsätter gällande över 14 dagar. Största minskningen har Område psykiatri men även övriga stora områden har minskat. Det är en minskning av den långa sjukfrånvaron inom alla områden, utom inom Område närsjukvård Väster som har ökat men från en lägre nivå.

Korttidsfrånvaron ligger som tidigare runt två procent och pendlar. Under 2019 har det ökat något förmodligen på grund av besvärligare influensa under våren.

Trenden med minskade sjuktal följer den trend som gäller i landet. Orsakssammanhanget vad gäller sjukfrånvaron är ytterst komplex i synnerhet med de svängningar som sker. Trots allt positivt med minskade tal.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Handlingsplanen för ekonomisk balans måste genomföras och resultat följas upp.
- Strategier för att föra hälso- och sjukvården i riktning mot målbild 2030 ska utarbetas under 2020.
- Omställningen mot en tydligare nära vård och utvecklad specialiserad vård är påbörjad.
- Slutsatserna i organisationsutredningen behöver tillvaratas under 2020.
- Förberedelserna för inflyttningen i det nya H-huset intensifieras och en lokalförsojningsplan för hälso- och sjukvårdens verksamheter ska färdigställas under 2020.

FORSKNINGS- OCH UTBILDNINGSNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Ökad statlig forskningsfinansiering från 2019 med cirka 20 miljoner kronor.
- Beslutad Strategi för klinisk forskning och innovation.
- Fortsatta utlysningar av kliniska professorer/lektorat i samverkan med universitet.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Mål från regionfullmäktige	7	1	0
Uppdrag från regionfullmäktige	6	4	0

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Budget 2019	Utfall 2018	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens intäkter	153,4	104,8	130,7	48,6	22,7
Verksamhetens kostnader	-263,2	-226,1	-228,9	-37,1	-34,3
Finansnetto	-0,2	0,0	-0,1	-0,2	-0,1
Regionbidrag/					
-ersättning	121,3	121,3	114,8	0,0	6,5
Resultat	11,3	0,0	16,5	11,3	-5,2

Sammanfattande analys

Det bokförda resultatet för 2019 uppvisar ett överskott på 11,3 miljoner kronor, vilket främst är kopplat till ökade intäkter för ALF*-ersättningen för forskning på dryga 20 miljoner år 2019. Detta medför att kostnader som tidigare belastat regionbidraget tillfälligt har överförts till ALF-finansiering. Under 2020 tillkommer nya satsningar inklusive pågående rekryteringar och ökade infrastruktur-kostnader vilka kommer att finansieras inom ALF-utrymmet.

Lönekostnadsökningstakten på nästan 22 procent är en del av att Område forskning och utbildning växer och utökar med nya tjänster. Den ökade ALF-ersättningen för forskning har främst använts till nya anställningar och förordnanden.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Forsknings- och utbildningsnämnden har en ekonomi i balans, ingen handlingsplan krävs. Arbete för att effektivisera och reducera kostnader sker ständigt, samtidigt som verksamheten är under uppbyggnad och befinner sig i en utvecklingsfas.

*ALF: Avtal mellan den svenska staten och vissa regioner avseende utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Nyckeltal för forsknings- och utbildningsnämnden följer nationella riktlinjer för forskningsbokslut. Dessa nyckeltal är framtagna av FoU-chefsnätverket inom SKR och rapporteras årligen till SKR.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2019	Per 31 dec 2018	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	71,8	64,8	7,0	10,8
- varav kvinnor	52,8	44,8	8,0	17,9
- varav män	19,0	20,0	-1,0	-5,0

Redovisningen ovan omfattar ej ALF-förordnanden, forskningstid finansierad av forskningskommittén eller stora delar av de externa projektmedel utan huvudsakligen de regionanslagsfinansierade tjänsterna. Detta gör att siffrorna ej kan korreleras till ekonomiskt personalkostnadsutfall ovan.

Ökningen av tillsvidareanställda består både av medarbetare med pedagogiska och forskande uppdrag samt administrativt stöd för uppföljning och återrapportering till externa forskningsfinansiärer.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-Dec 2019	Jan-Dec 2018	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	3,5 %	3,3 %	0,2
- varav kvinnor	3,8 %	2,8 %	1,0
- varav män	2,6 %	4,6 %	-2,0
- varav korttidssjukfrånvaro	1,3 %	1,0 %	0,3
- varav långtidssjukfrånvaro	2,1 %	2,4 %	-0,3

Då Område forskning och utbildning har ett fåtal medarbetare med grundanställning inom Område forskning och utbildning kan denna siffra variera mellan åren och enskilda medarbetares sjukfrånvaro kan få stort genomslag.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Att öka forskningsaktivitet i generellt sett pressade verksamheter avseende uppdrag, kompetensförsörjning och ekonomi.
- Att säkra en bra utbildningsmiljö i de kliniska verksamheterna med svårigheter att rekrytera till pedagogiska uppdrag och i verksamheter som i övrigt har stort verksamhetsstryck.
- Att parallellt med forsknings- och utbildningsuppdragen utveckla såväl den inre innovationskraften i verksamheten som dess beredvillighet att samverka med innovationssystem och näringslivet.

FOLKTANDVÅRDSNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Folk tandvården har etablerat ny organisering för att skapa kortare avstånd mellan strategisk och operativ ledningsnivå.
- Analys har gjorts av demografi och tillgången till personal. Resurser till de friska patienterna måste minskas så att patienter med störst behov får tillgång till flest vårdresurser.
- Medarbetarenkäten visar att Folk tandvårdens personal och chefer är de mest stressade i Region Örebro län. Arbete har påbörjats för att förbättra situationen.
- Utvecklingsprojekt i flödes effektivitet har startat.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Mål från regionfullmäktige	8	3	
Uppdrag från regionfullmäktige	12	4	

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Budget 2019	Utfall 2018	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens intäkter	468,7	483,5	474,4	-14,8	-5,7
Verksamhetens kostnader	-479,6	-481,4	-470,6	1,8	-9,0
Finansnetto	-1,2	-1,6	-1,3	0,4	0,1
Regionbidrag/					
-ersättning	-0,5	-0,5	-1,6	0,0	1,1
Resultat	-12,6	0,0	0,9	-12,6	-13,5

Sammanfattande analys

Folk tandvårdens resultat för år 2019 är -12,6 miljoner kronor. Föregående år var resultatet 0,9 miljoner kronor. Intäkterna har minskat med 1,2 procent och kostnaderna har ökat med 1,9 procent. Intäkter från vuxna patienter har minskat i jämförelse med föregående år och ligger också under budget för året. Ersättning för barntandvård per capita har räknats upp med endast en procent för år 2019, samtidigt som kostnadsutvecklingen är tre procent, med oförändrat uppdragsinnehåll. Detta påverkar resultatet i negativ bemärkelse både genom att barntandvården ökar i omfattning med en ny åldersgrupp och att det minskar möjlig vårdtid med vuxna patienter. Färre timmar med patientbehandling av vuxna patienter och därmed färre utförda behandlingsåtgärder leder till minskade intäkter. Under år 2019 har antal sjuktimmar ökat drygt 2 000 timmar jämfört med föregående år, vilket leder till minskad produktion.

Det pågår för närvarande flera utvecklingsprojekt inom Folk tandvården. På sikt kommer det att leda till ett effektivare patientomhändertagande samt förbättring av arbetsmiljön, vilket förhoppningsvis kan leda till en minskning av korttidsjukfrånvaron. Inledningsvis innebär projekten minskade intäkter.

Investeringarna följer de planer som finns beträffande byggnadsinvesteringar, investeringar i medicinsk teknik och övrigt. Förseningar i byggnadsprojekt innebär att medel kommer att flyttas över till år 2020.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Aktiviteter pågår i Folk tandvårdens alla verksamheter på klinisk nivå med att öka andelen bokad tid. En procentenhet i ökning innebär 5 miljoner kronor i ökade intäkter. Målet är att kunna öka andelen bokad tid under 2020 så att det ligger på 69 procent vid årets slut, vilket skulle innebära 15 miljoner kronor i ökade intäkter.

Utvecklingsarbete pågår på flera kliniker för att förbättra flödes effektiviteten och att fler patienter ska bli färdiga på ett besök i större utsträckning än tidigare. Detta arbete är nödvändigt för att Folk tandvården ska klara ett allt mer växande tandvårdsuppdrag i form av fler patienter. Bedömningen är att öka flödes effektivitet också ska kunna leda till ökade intäkter.

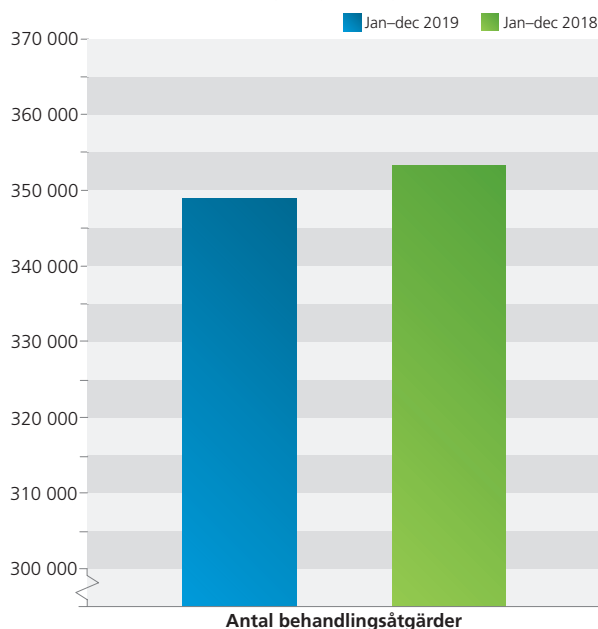
Organisationsförändring är under genomförande och bedömningen är att den förändrade organisationsstrukturen kommer att innebära att kostnaderna för ledning och administration minskar med två miljoner kronor på årsbasis.

Arbete fortgår med att minska kostnaderna för tandvårdsförbrukningsmaterial. Ny upphandling och nya avtal är klara och trädde i kraft den 1 oktober 2019. Bedömningen är att det finns ytterligare kostnadsreduceringar på en miljon kronor på årsbasis att ta hem på det här området.

Ökad restriktivitet när det gäller kurser och övernattningsberäkningar kan ge kostnadsreduceringar på cirka 0,5 miljoner kronor på årsbasis.

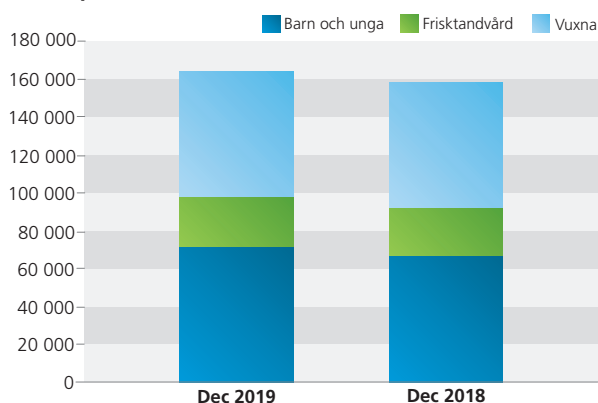
PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Antal utförda behandlingsåtgärder januari-december

Totalt sett är det färre behandlingsåtgärder utförda under år 2019 än det var under år 2018. Det är färre undersökningsåtgärder samt kirurgiska, reparativa och protetiska åtgärder som har utförts det här året i jämförelse med föregående år. Det är emellertid fler sjukdomsförebyggande och sjukdomsbehandlande åtgärder utförda under år 2019.

Antal patienter hos Folk tandvården

År 2019 är det ytterligare en åldersgrupp som ingår i gruppen barn och unga, nämligen patienter till och med 23 års ålder. Det medför att det är fler patienter i gruppen barn och unga i år i jämförelse med föregående år. Totalt sett har antal patienter som går hos Folk tandvården ökat.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2019	Per 31 dec 2018	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	588,6	572,1	16,5	2,9
- varav kvinnor	519,1	504,3	14,8	2,9
- varav män	69,5	67,8	1,7	2,5

Folktandvården har rekryterat tandläkare och tandsköterskor, det har tidigare varit svårt och har underlättats något. När det gäller tandhygienister är läget fortfarande mycket kritiskt. Det är fortfarande bara någon enstaka eller inga sökande på utannonserade tandhygienisttjänster. Positivt på längre sikt är att tandhygienistutbildningen i Karlstad startar igen. De sju medarbetare som studerar till tandhygienist på Karolinska Institutet (uppdragsutbildning) tar examen under 2020 och återkommer då till Folktandvården som efterlängtd förstärkning.

I Folktandvårdens största yrkesgrupper är det en tydlig skillnad mellan antal årsarbetare och årsarbetare, faktiskt arbetad tid. Årsarbetare faktiskt arbetad tid har minskat med 0,5 årsarbetare. Folktandvårdens största yrkesgrupper är tandläkare, tandhygienister, tandsköterska/ortodontiassistent samt tandtekniker/tandvårdsbiträden.

Att ha en relativt ung medarbetarkår i familjebildande ålder påverkar den faktiskt arbetade tiden, det vill säga av förklarliga skäl är man inte i tjänst fullt ut. Likaså påverkar den höga sjukfrånvaron utfallet och där ska Folktandvården arbeta än mer aktivt på alla nivåer under 2020, för att om möjligt minska sjuktalet.

Sjukfrånvaro i procent	Jan–dec 2019	Jan–dec 2018	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	6,3 %	6,1 %	0,2
- varav kvinnor	6,7 %	6,6 %	0,1
- varav män	3,8 %	2,8 %	1,0
- varav korttidssjukfrånvaro	2,5 %	2,5 %	0,0
- varav långtidssjukfrånvaro	3,8 %	3,6 %	0,2

Sjukfrånvaron är högre jämfört med föregående år, som redan då var hög. När det gäller korttidssjukfrånvaron måste man vara vaksam då personer med hög korttidssjukfrånvaro tenderar att oftare bli långtidssjukkrivna. För 2020 ska mer fokus läggas på arbetet med att om möjligt minska korttidssjukfrånvaron.

Generellt förekommer värk i axlar, händer och armar hos äldre medarbetare medan det hos yngre medarbetare handlar om huvudvärk- och migränrelaterade problem. Stress är en av de vanligaste sjukfrånvaroorsakerna.

Under året har HR-konsult med fokus på rehabilitering samverkat med ansvariga chefer och vid behov samarbetat med Regionhälsan. För att sätta ännu mer fokus på problemet ansvarar Folktandvårdens HR för att det under 2020 ska genomföras insatser på temat sjukfrånvaro/rehabilitering. HR ska dessutom förtydliga de olika stegen i sjukfrånvaroprocessen med särskilt fokus på korttidssjukfrånvaron.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Att behålla och rekrytera rätt kompetens är den viktigaste utmaningen för Folktandvården de närmaste åren.
- Folktandvården måste förbättra den psykiska arbetsmiljön för chefer och medarbetare.
- Folktandvården ska genomföra de åtgärder som krävs för en ekonomi i balans.

SERVICENÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Byggnation av H-huset, godsmottagning och parkeringshus, inklusive övertagande av parkeringsansvaret inom Region Örebro län.
- Problem med varuförsörjning av förbrukningsmaterial i samband med leverantörsbyte.
- Införande av nytt kostkoncept på Universitetssjukhuset Örebro.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Mål från regionfullmäktige	6	1	0
Uppdrag från regionfullmäktige	9	1	0

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Budget 2019	Utfall 2018	Budget-2018 avvikelse	Utfalls-2018 avvikelse
Verksamhetens intäkter	1 836,7	1 851,8	1 757,4	-15,1	79,3
Verksamhetens kostnader	-1 616,3	-1 654,0	-1 543,4	37,7	-72,9
Finansnetto	-70,8	-66,4	-68,1	-4,4	-2,7
Regionbidrag/ersättning	-122,0	-131,4	-120,2	9,4	-1,8
Resultat	27,6	0,0	25,7	27,6	1,9

Sammanfattande analys

Regionservice redovisar ett positivt överskott på 27,6 miljoner kronor för verksamhetsåret 2019. Resultatet före återbetalningar är 71,6 miljoner kronor att jämföra med 54,7 miljoner kronor 2018. Återbetalningarna till kunder är totalt 44 miljoner kronor (IT 20, fastigheter 15, medicinsk teknik 5 samt kundtjänst 4 miljoner kronor). Kraven på ekonomisk återhållsamhet har givit ett förbättrat resultat.

Störst överskott redovisas inom Område IT där prissättningen inkluderar en viss buffert för ökade lokalhyror för byggnation av ny serverhall. I Regionservice finns också Region Örebro läns förvaltning av IT stödsystem så som ekonomisystem, säkerhetssystem och personalsystem.

Systemförvaltningsobjektet Stödsystem redovisar totalt ett överskott på 4,6 miljoner kronor. Verksamheter med underskott är kost -2,6 miljoner kronor, vårdnära service -2,4 miljoner kronor samt IT vårdsystem -2,2 miljoner kronor. Löner och sociala avgifter visar ett överskott jämfört mot budget inom nästan alla verksamheter genom anställningsstopp, vakanser och frånvaro.

Totalt förbättras resultatet före återbetalningar med 16,9 miljoner kronor jämfört med 2018.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Regionservice har en ekonomi i balans. Verksamheterna kost, vårdnära service samt IT vårdsystem som redovisar negativt utfall arbetar med handlingsplaner för att nå en ekonomi i balans.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Produktionstal/Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2018	Förändring
Antal patientmåltider	360 681 st	370 552 st	-2,7 %
Andel inköpta ekologiska livsmedel är minst 50 % av totala inköpen av livsmedel år 2020	46,9 %	49,2 %	-2,3
Vi slänger mindre än 15 % av den mat vi tillagat år 2020	17,3 %	17,2 %	0,1
Elektroniska leverantörsfakturer, % (Region Örebro län)	76,7 %	69,8 %	6,9
Medelsvarstid i telefonväxeln, sekunder	Målvärde: 17 sekunder	14,6 sek	Ny mätmetod
Energianvändningen (el + värme) har effektiviserats med 12 % per kvadratmeter år 2020 jämfört med 2010 års totala energianvändning (rullande 12 månader)	1,8 %	1,0 %	0,8

Antal patientmåltider har minskat i jämförelse med föregående år. Det har varit en marginell minskning av patientmåltider både i Lindsberg och i Karlskoga medan den stora minskningen skett på Universitetssjukhusets Örebro.

De ekologiska inköpen som kostavdelningen gjort uppgår till 46,9 procent för 2019. Det är en minskning i jämförelse med föregående år och beror till stor del på att inköp av me-

jeriprodukter har övergått till laktosfria alternativ på Universitetssjukhuset Örebro och att dessa inte finns att tillgå som ekologiska varor. Övergången till mer laktosfria produkter i maten är för att det ska passa en större målgrupp och att de laktosfria produkterna är billigare i inköp.

Energianvändningen har ökat med 1,8 procent jämfört år 2010. Målet för 2019 var -9 procent. Det har skett en ytterligare försämring sedan 2018 då ökningen var 1 procent jämfört med 2010. Driftområdena Karlskoga, Lindesberg och Yttre uppvisar resultat i paritet med energieffektiviseringsmålen (-12 procent) för 2020 och i vissa fall bättre resultat. Driftområde Universitetssjukhuset Örebro som svarar för drygt 50 procent av den totala byggnadsytan får dock ett stort genomslag på totalresultatet och förklarar den stora avvikelsen från målet. Universitetssjukhuset Örebro har haft en systemproblematik, främst på värmesidan. Ett antal orsaker är identifierade och åtgärder är genomförda. Det finns dock kvarstående problem till den högre energiförbrukningen.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2019	Per 31 dec 2018	Förändring	Förändring (%)
Antal tillsvidareanställda	850,0	838,7	11,3	1,3
- varav kvinnor	475,0	461,3	13,7	3,0
- varav män	375,0	377,4	-2,4	-0,6

Utökningar med nya tjänster som tillsatts under 2019 är följande 24,75 tjänster:

- Administrativ utveckling och service: 1 administratör (centrala diarier)
- Medicinsk teknik: 3 medicintekniska ingenjörer, 1 förvaltningsledare, 1 chef
- Försörjningen: 1 parkeringskoordinator, 10 servicevärdar, 4,75 städare
- Kundtjänst: 1 administratör (e-tjänstekort)
- IT: 1 systemutvecklare
- Fastighet: 1 teknisk specialist

Regionservice har sedan anställningsstoppet infördes i höstas vakanshållit ett 50-tal tjänster. Den totala ökningen av årsarbetare är därför mindre än beslutade utökningar som tillträtt under året som gick.

En tjänst som kommunikatör har flyttat till Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. En tjänst som verksamhetsutvecklare har flyttat till regionkansliet ekonomistab som utredare. En verksamhetsövergång från Mediq till avdelningen för vårdnära service gjordes den 1 oktober med fem medarbetare (ingår i utökning servicevärdar).

Det finns i nuläget 102,3 årsarbetare visstidsanställda utöver de 850 tillsvidareanställda årsarbetare som redovisas ovan. Det är en i stort sett oförändrad nivå av visstidsanställda årsarbetare jämfört med samma tidpunkt förra året (103,7 årsarbetare).

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2019	Jan-dec 2018	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	5,4 %	6,3 %	-0,9
- varav kvinnor	6,2 %	7,9 %	-1,7
- varav män	4,2 %	4,2 %	0,0
- varav korttidssjukfrånvaro	2,6 %	2,2 %	0,4
- varav långtidssjukfrånvaro	2,7 %	4,1 %	-1,4

Sjukfrånvaron fortsätter att utvecklas i rätt riktning för Regionservice. Det är långtidssjukfrånvaron och framför allt för kvinnor som står för minskningen jämfört med förra året. Långtidssjukfrånvaron ligger till och med något lägre än för Region Örebro län som helhet som har en långtidssjukfrånvaro på 2,9 procent.

Det är korttidssjukfrånvaron som gör att Regionservice ändå ligger högre än Region Örebro län som helhet (korttidssjukfrånvaron 2,1 procent, sjukfrånvaro totalt 5,0 procent). Verksamheterna följer fortsatt upp sjukfrånvaro i god tid och arbetar aktivt med frågan. Målsättningen är att alla områden inom Regionservice ska uppnå en acceptabel nivå.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Kostnadsökningarna och kommande kostnadsbesparing, det avser dels fler uppdrag och dels besparingskrav.
- Kompetensförsörjning och kompetensväxling, bland annat införande av vårdnära service.
- De stora nybyggnationerna, till exempel H-huset.
- Många nya, stora it-system – Framtidens vårdinformationssystem (FVIS) och nytt ekonomi-/inköpsystem – med implementering och införande av nya arbetssätt.

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSER

- Uppdrag att arbeta med strategier för energieffektivisering i olika sektorer och vilken roll regionala fastighetsnätverk kan ha i detta uppdrag.
- Sträckan Örebro–Hallsberg är ett av två pilotprojekt för elväg och arbetet med att ta fram underlag för beslut i Trafikverket har startat.
- Svealandstrafiken har tagit över trafiken som utgår från Odensbacken i augusti och trafiken som utgår från Örebro i oktober. Trafikskiftet har gått mycket bra.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Mål från regionfullmäktige	6	2	2
Uppdrag från regionfullmäktige	12	3	0

Större negativ avvikelse från målnivån avser inriktningsmål 30 att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020 samt inriktningsmål 36 att nämnden ska redovisa ett resultat i balans. Måluppfyllelse har inte uppnåtts.

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Budget 2019	Utfall 2018	Budget- avvikelse	Utfalls- avvikelse
Verksamhetens					
intäkter	578,2	539,1	536,0	39,1	42,2
Verksamhetens					
kostnader	-1 118,0	-1 068,6	-1 068,2	-49,4	-49,8
Finansnetto	-0,1	-0,2	-0,2	0,1	0,1
Regionbidrag/					
-ersättning	529,8	529,7	511	0,1	18,8
Resultat	-10,1	0,0	-21,4	-10,1	11,3

Sammanfattande analys

Resultatet för helåret uppgår till -10,1 miljoner kronor, vilket är motsvarande sämre jämfört med budget och +11,3 miljoner kronor bättre i jämförelse med utfall helåret 2018.

Resultatförbättringen i jämförelse med föregående år, beror på effekter både på intäkt- och kostnadssidan. Ökningen av trafikintäkter beror både på ett ökat resande och taxeökning. På kostnadssidan ses effekter av arbetet med budget i balans, då kostnadsökningen för trafik kostnader för buss mildrats i och med att volymen trafik är lägre. Utfallet för tågkostnader blev betydligt lägre jämfört med budget och föregående år. Kostnadsminskningen avser framförallt trafik inom Tåg i Bergslagen (TiB) och beror i huvudsak på inställda turer.

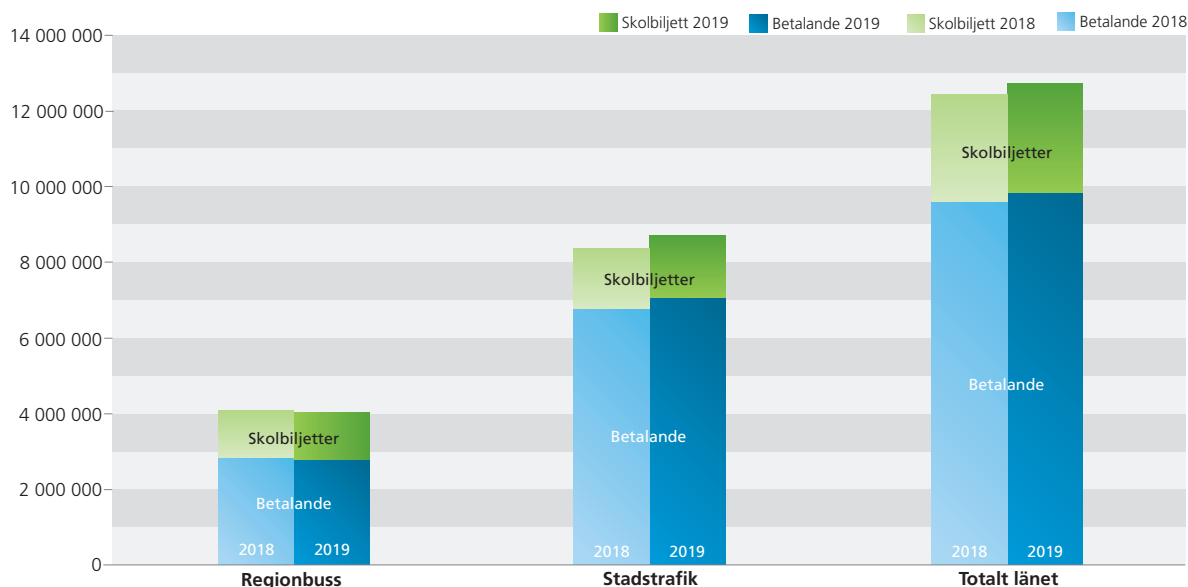
Personalkostnaden är lägre jämfört med budget, men högre jämfört med föregående år. Inom trafik- och samhällsplanering har personalkostnaden blivit lägre jämfört med budgeterat på grund av vakanser och återhållsamhet vad gäller rekryteringar. Inom energi- och klimat har personalkostnaderna blivit högre i jämförelse med budget som en konsekvens av en högre projektvolym. Den högre projektvolymen ger högre intäkter, men även högre kostnader och medför ingen resultatpåverkan.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

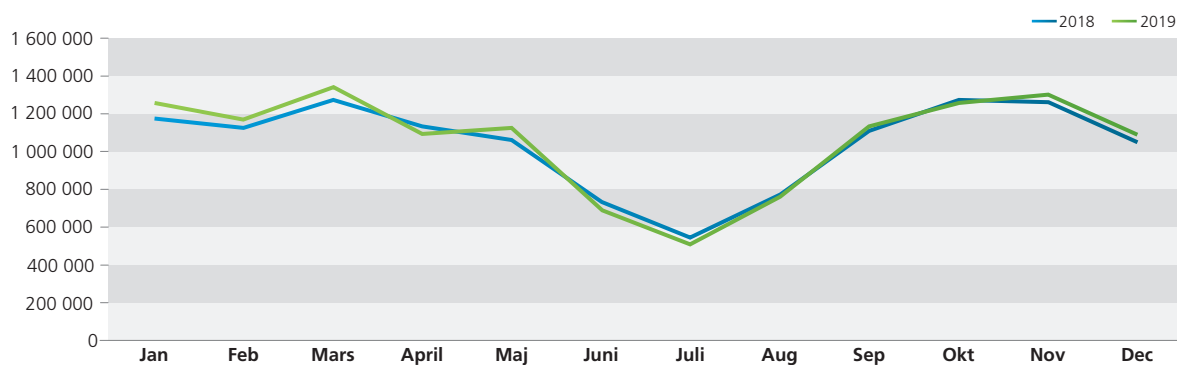
På nämndmötet i oktober 2019 beslutades den föreslagna handlingsplanen för en budget i balans version 2.0. Planen omfattar förslag på åtgärder som innebär kostnadsbesparingar om cirka 57 miljoner kronor. Enligt den framräknade flerårsbudgeten för åren 2020–2023, kommer resultatet för nämnden år 2023 uppgå till cirka -78 miljoner kronor om inga kostnadsbesparande åtgärder beslutas och genomförs. Den negativa utvecklingen av resultatet i jämförelse med beräkningar under våren 2019 kan härledas till beslut från Örebro kommun gällande ändrade principer för gymnasiekort samt budgetrestriktioner med bland annat nolluppräknade regionbidraget. Dessa faktorer innebär ytterligare krav på besparingar. Område trafik- och samhällsplanering har av samhällsbyggnadsnämnden på mötet i oktober, fått i uppdrag att inkomma med ytterligare krav på åtgärder för att nå målet om en ekonomi i balans år 2023.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Resor jan–dec 2019 mot 2018

Resor med buss per månad

Resandet med buss har ökat med 2,4 procent i jämförelse med föregående år. Detta motsvarar cirka 300 000 resor. Ökningen av antal bussresor är högre än befolkningsutvecklingen i Örebro län.

Inom regiontrafiken har resandet totalt minskat med 1,4 procent 2019 jämfört med 2018.

Inom stadstrafiken har resandet ökat, vilket påverkas främst av resande med skolbiljetter som har ökat med 4,7 procent 2019 jämfört med 2018.

Resandet har under 2019 ökat med både periodbiljetter och enkelbiljetter (inklusive mobilbiljetter).

Antal sålda biljetter har ökat med 6,3 procent 2019 jämfört med 2018.

Vid en uppdelning av intäktsökningen för 2019 i ökad försäljning/ändrat köpbeteende respektive höjda priser, kommer den största delen av intäktsökningen från de höjda priserna som gjordes i januari. Nästan 75–80 procent av försäljningsökningen kommer från prishöjningen, medan resterande del kan förklaras av ökad försäljning eller ändrat köpbeteende.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2019	Per 31 dec 2018	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	294,1	292,6	1,5	0,5
- varav kvinnor	200,1	194,6	5,5	2,8
- varav män	94,0	98,0	-4,0	-4,1

Antal tillsvidareanställda årsarbetare som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2019	Jan-dec 2018	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	3,9 %	3,7 %	0,2
- varav kvinnor	4,6 %	4,3 %	0,3
- varav män	2,6 %	2,6 %	0,0
- varav korttidssjukfrånvaro	2,1 %	1,9 %	0,2
- varav långtidssjukfrånvaro	1,8 %	1,9 %	-0,1

Sjukfrånvaron som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Region Örebro län står inför en ny programmering av Europeiska regionalfonderna. EU-kommissionen har pekat ut en tematisk koncentration för västländerna i EU till politikområde.
1: "Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling" och politikområde
2: "Ett grönare och koldioxid snålare Europa".
- Genomförandet av handlingsplanerna för Budget i balans 2.0 innebär stora förändringar, framför allt inom den allmänna kollektivtrafiken.
- Att starta den nya servicetrafiken i juli 2020 på ett bra sätt innebär höga krav på planering och organisation.

REGIONAL TILLVÄXTNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Brexit och en försenad process med långtidsbudgeten har inneburit att flertalet initiativ på EU-nivå fördröjts. För Region Örebro län har det framförallt skapat frågor och osäkerhet i långsiktighet gällande innehållet och budgeten inom kommande EU-program och fonder.
- TABB-(Tillsammans för alla barns bästa)projektet och flera pilotprojekt i länets kommuner där skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård samarbetar har pågått.
- Inom Innovationsstrategin har AI-Impact Lab införts vid Örebro universitet.
- Arbete med tre handlingsplaner med utgångspunkt i regionala utvecklingsstrategins prioriterade område "hälsofrämjande arbete och hälso- och sjukvård". Handlingsplanerna "God jämlik och jämställd hälsa" och "Sammanhållen vård och omsorg" har antagits och "Social välfärd" ska antas i början av 2020.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Mål från regionfullmäktige	11	12	
Uppdrag från regionfullmäktige	15	2	

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Budget 2019	Utfall 2018	Budget- avvikelse	Utfalls- avvikelse
Verksamhetens intäkter	101,8	93,5	103,3	8,3	-1,5
Verksamhetens kostnader	-224,5	-220,2	-219,5	-4,3	-5,0
Finansnetto		-0,1		0,1	
Regionbidrag/ -ersättning	126,8	126,8	120,1	0,0	6,7
Resultat	4,1	0,0	3,9	4,1	0,2

Sammanfattande analys

Utfallet för helåret är ett överskott om 4,1 miljoner kronor. Detta är bättre än budget och i nivå med föregående år. Det positiva resultatet beror dels på att beviljade verksamhetsstöd inte hunnit upparbetas i förväntad takt av externa aktörer, och dels på återhållsamhet vad gäller externa kostnader samt att vakanser inte tillsatts.

Kostnaderna för det utökade mobilitetsstödet (för studerande örebroare på folkhögskolor runt om i Sverige) har även för 2019 inte varit fullt finansierat i budget, men kostnadsökningen har kompenseras av tillfälliga överskott på andra områden. Bland överskotten kan nämnas besparingar på förvaltningens kansli, Fellingsbro folkhögskola som fått oväntade statsbidrag och område välfärd och folkhälsa som har fått kompensation för medverkan i forskningsprojekt.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Ekonomi följs upp månatligen i syfte att urskilja negativa avvikelser. Störst risk har funnits i folkhögskolornas ekonomi, men efter ett genomgående arbete med plan för långsiktig ekonomi i balans bedöms risken för underskott som liten där.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Det finns ingen redovisning av produktions- och nyckeltal inom nämnden.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2019	Per 31 dec 2018	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	294,1	292,6	1,5	0,5
- varav kvinnor	200,1	194,6	5,5	2,8
- varav män	94,0	98,0	-4,0	-4,1

Antal tillsvidareanställda årsarbetare som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2019	Jan-dec 2018	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	3,9 %	3,7 %	0,2
- varav kvinnor	4,6 %	4,3 %	0,3
- varav män	2,6 %	2,6 %	0,0
- varav korttidssjukfrånvaro	2,1 %	1,9 %	0,2
- varav långtidssjukfrånvaro	1,8 %	1,9 %	-0,1

Sjukfrånvaron som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Flera EU-program ska skrivas fram. EU:s budget kommer att minska. Det medför mindre EU-finansiering till utvecklingsprojekt och svårare förutsättningar för internationella projekt.
- Projektet Effektivare validering avslutas och ett fortsatt utvecklingsarbete för en effektivare validering behöver tas vid efter projektets slut.
- En gemensam målbild för samverkande parter som kan styra utvecklingen behöver förankras. Det avser utvecklingen mot en god och nära vård som utgör grunden för det fortsatta arbetet med att stödja utskrivningsprocessen och arbetet med en ny överenskommelse om hälso- och sjukvård i hemmet samt samverkan kring barn, psykiskt funktionsnedsatta och insatser på rehabiliteringsområdet.

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMND

VÄSENTLIGA HÄNDELSER

- Den nya kultur- och fritidsnämnden har inrättats som möjliggör ett tydligare fokus på områdets frågor.
- En ny regional kulturplan för 2020–2023 har tagits fram med fokus på solidariskt fördelad kultur och kultur och hälsa.
- Projektet Kulturkraft har implementerats och permanentats med fokus på att stärka att alla barn i länets alla förskolor och skolor ska få tillgång till professionell kultur.

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Mål från regionfullmäktige	8	0	0
Uppdrag från regionfullmäktige	10	0	0

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Budget 2019	Utfall 2018	Budget-avvikelse	Utfalls-avvikelse
Verksamhetens intäkter	56,5	51,9	54,5	4,6	2,0
Verksamhetens kostnader	-170,4	-166,0	-167,4	-4,4	-3,0
Finansnetto	0	0	0	0	0
Regionbidrag/					
-ersättning	114,5	114,1	111,7	0,4	2,8
Resultat	0,6	0,0	-1,2	0,6	1

Sammanfattande analys

2019 var nämndens första verksamhetsår och har omfattat området kultur och ideell sektor som tidigare låg under nämnden för regional tillväxt. Områdets verksamhet har inte genomgått några större förändringar jämfört med 2018 och jämförelsen med föregående år bör vara rättvisande.

Kultur- och fritidsnämndens resultat blev något högre än prognosen, men i princip hela överskottet för året visade sig härröras till ej upparbetade nämndkostnader.

Både intäkter och kostnader har ökat under året, vilket gör att nämndens omsättning blev högre än förväntat. De ökade intäkterna bestod av ökade statsbidrag och projektintäkter. De ökade kostnaderna blev en direkt följd av de ökade intäkterna då bidrag har slussats vidare till externa aktörer samt att projekten har upparbetat högre kostnader. Detta har dock inte haft någon resultatpåverkan.

Ny områdeschef för Kultur- och ideell sektor anställdes under hösten och en total översyn av ekonomin har gjorts under sista tertialet 2019. Detta ledde bland annat till att vissa ändringar i struktur och arbetssätt har gjorts för att göra det ännu enklare och mer transparent i uppföljning av budget för 2020.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Ekonomin har följts upp månatligen i syfte att urskilja negativa avvikelser. Nämnden har inte haft några stora marginaler vilket också syns på resultatet, men då väldigt mycket av nämndens budget avsett bidrag till externa aktörer som beslutats i början av året gick det relativt enkelt att följa ekonomin. Ny områdeschef för Kultur- och ideell sektor anställdes dessutom under hösten varför en total översyn av ekonomin har gjorts under sista tertialet 2019. Vissa ändringar i strukturen samt arbetssätt kommer att göras för att det ska bli ännu enklare att följa upp under 2020.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

Det finns ingen redovisning av produktions- och nyckeltal inom nämnden.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2019	Per 31 dec 2018	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	294,1	292,6	1,5	0,5
- varav kvinnor	200,1	194,6	5,5	2,8
- varav män	94,0	98,0	-4,0	-4,1

Antal tillsvidareanställda årsarbetare som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2019	Jan-dec 2018	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	3,9 %	3,7 %	0,2
- varav kvinnor	4,6 %	4,3 %	0,3
- varav män	2,6 %	2,6 %	0,0
- varav korttidssjukfrånvaro	2,1 %	1,9 %	0,2
- varav långtidssjukfrånvaro	1,8 %	1,9 %	-0,1

Sjukfrånvaron som redovisas i tabellen avser förvaltning Regional utveckling som helhet. En uppdelning per nämnd är inte möjlig.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Den övergripande utmaningen är den ekonomiska situationen i Region Örebro län och i länets kommuner och hur det påverkar området. Övriga utmaningar som delvis är beroende av den är:
 - att skapa ett jämlikt och jämställt kulturliv
 - att stärka den kulturella infrastrukturen inom samtliga kulturområden
 - att tydligare visa på värdet av och att använda kulturen inom andra samhällsområden så som hälsa, utveckling av näringsliv, samhällsplanering och turism.

GEMENSAM NÄMND FÖR FÖRETAGSHÄLSOVÅRD SAMT TOLK- OCH ÖVERSÄTTARSERVICE

VÄSENTLIGA HÄNDELSE

- Hela Örebro kommun har gått med i den gemensamma nämnden.
- Regionhälsan har haft stort fokus på förändringsarbete med att möta kundernas behov av ökad tillgänglighet och kortare hanteringstider men också att ha fokus på den egna interna arbetsmiljön.
- Tolk- och översättarservice har, som ett fortsatt led i arbetet med kulturkommunikatörer, ansökt och beviljats bidrag från den EU-finansierade Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF).

NÄMNDENS MÅL OCH UPPDRAG

Måluppfyllelse och genomförande av uppdrag	Uppnått eller överträffat målnivån	Mindre, acceptabel avvikelse från målnivån	Större negativ avvikelse från målnivån
	●	◆	■
Mål från regionfullmäktige	5	0	0
Uppdrag från regionfullmäktige	9	0	0

EKONOMI

Resultatrapport

Belopp i mnkr	Utfall 2019	Budget 2019	Utfall 2018	Budget- avvikelse	Utfalls- avvikelse
Verksamhetens intäkter	122,6	116,3	98,2	6,3	24,4
Verksamhetens kostnader	-114,0	-116,3	-112,1	2,3	-1,9
Finansnetto	0	0,0	0,0	0,0	0,0
Regionbidrag/ -ersättning	0,0	0,0	19,9	0,0	-19,9
Resultat	8,6	0,0	6,0	8,6	2,6

Sammanfattande analys

Nämnden redovisar ett bokfört överskott på 8,6 miljoner kronor per helår 2019. I resultatet ligger högre intäkter och lägre övriga verksamhetskostnader på Tolk- och översättarservice samt lägre kostnader för löner, köpt verksamhet och övriga verksamhetskostnader för Regionhälsan. Regionhälsan har under året haft flera föräldradledigheter och pensionsavgångar. För att klara leverans ut till kund har underkonsulter använts under hösten.

Volymerna på Tolk- och översättarservice är fyra procent lägre än föregående år, vilket är lägre än den budgeterade minskningen på tio procent. Det är den bidragande orsaken till överskottet för Tolk- och översättarservice.

Nämnden för Företagshälsovård och Tolkförmedling har i nuläget inget framtida investeringsbehov.

Vidtagna åtgärder för att nå ekonomi i balans

Förvaltningens resultat slutar på 8,6 miljoner kronor högre än budget för 2019. Förvaltningen arbetar hela tiden med att hålla nere kostnaderna i den mån det är möjligt utan att sänka kvaliteten på verksamheten.

PRODUKTIONS- OCH NYCKELTAL

	Utfall 2019	Utfall 2018	Föränd- ring %	Mål- värde	Avvik- else mot målvärde
Produktionstal					
1-FHV-tim	26 207	24 963	5 %	31 851	-5 644
Produktionstal					
2-TÖS-tim	121 908	126 674	-4 %		

Antalet producerade timmar på Regionhälsan (FHV, Företagshälsovård) är fem procent högre jämfört med samma period 2018. Målvärdet är det ackumulerade värdet av kundernas förbokade timmar. Målvärdet är högre än utfallet 2018 på grund av ett utökat kundunderlag där Regionhälsan just nu ställer om till att klara det större uppdraget.

Avvikelsen mot målvärdet beror på att Regionhälsan inte haft full bemanning på grund av föräldraledigheter, pensionsavgångar och många nyanställningar. Regionhälsan har inte haft långa väntetider under året och den lägre debiteringsgraden är delvis ett resultat av den omställning Regionhälsan går igenom.

Antalet producerade tolktimmar på Tolk- och översättarservice (TÖS) är fyra procent lägre jämfört med motsvarande period år 2018.

HR-STATISTIK

Årsarbetare	Per 31 dec 2019	Per 31 dec 2018	Föränd- ring	Föränd- ring (%)
Antal tillsvidareanställda	46,9	46,5	0,4	0,9
- varav kvinnor	42,9	42,5	0,4	0,9
- varav män	4,0	4,0	0,0	0

Regionhälsan har utökat antalet medarbetare med 1,0 årsarbetare. Förändringen består av en utökning med två företagssköterskor, två sjukgymnaster/fysioterapeuter och en företagsläkare. Det har också slutat en administratör, en chef och två företagsläkare.

På Tolk- och översättarservice har en tolkförmedlare med en tjänst på 0,6 slutat.

Sjukfrånvaro i procent	Jan-dec 2019	Jan-dec 2018	Förändring (%-enhet)
Sjukfrånvaro, totalt	3,2 %	5,1 %	-1,9
- varav kvinnor	2,7 %	4,2 %	-1,5
- varav män	7,5 %	15,6 %	-8,1
- varav korttidssjukfrånvaro	1,3 %	1,6 %	-0,3
- varav långtidssjukfrånvaro	1,9 %	3,5 %	-1

Den totala sjukfrånvaron är 1,9 procent lägre för 2019 jämfört med 2018. Det beror till störst del på att långtidssjukfrånvaron minskat jämfört med föregående år. Under förra året fattades beslut om att införa rehabiliteringssamtal med närmaste chef vid tre upprepade frånvarotillfällen per halvår. Förvaltningen fortsätter att följa sjukfrånvaron genom ett aktivt förebyggande arbete för att främja en bra arbetsmiljö.

FRAMTIDA UTMANINGAR

- Skapa snabbrikliga verksamheter där kompetens och engagemang hos medarbetarna utvecklas och tas tillvara. Digitala lösningar ska skapa kundnytta och där kompassen är inriktad på integrerad hållbar utveckling.
- Ett fungerande arbetsmiljöarbete både för att behålla och attrahera nya medarbetare men också för att få verksamheterna att prestera på bästa sätt för att nå sina mål.
- Kompetensförsörjningen inom företagshälsa i allmänhet och företagshälsa samt arbetsmiljöingenjörer i synnerhet.

Redovisning av mål och uppdrag

Redovisning av mål och måluppfyllelse samt uppdrag kopplas till de strategiska processer och målområden som återfinns i verksamhetsplanen med budget för 2019 – huvudprocesserna hälso- och sjukvård, tandvård och regional utveckling och områdena regional utvecklingsstrategi, hållbar utveckling, digitalisering, attraktiv arbetsgivare och ekonomi.

Symbolförklaringar

Färgindikatorer, måluppfyllelse och genomförande av uppdrag helår

- = uppnått eller överträffar målnivå
- = mindre, acceptabel avvikelse från målnivån
- = större negativ avvikelse från målnivån

Förändringspilar, utveckling under året, resultat helår jämfört med föregående år alternativt årets början.

- = resultatet har förbättrats
- = resultatet är oförändrat
- = resultatet har försämrats

Indikatorer, status helår

- = helt
- = delvis
- = inte alls
- = värde saknas för perioden

Villkor för måluppfyllelse redovisas per inriktningsmål med indikatorer under respektive process och målområdes rapportering av mål och målavstämning. Redovisning av resultat för uppdrag sker också inom respektive process och målområde.

Det finns totalt 38 inriktningsmål och av dessa har 36 mål uppfyllts, varav 28 mål fullt ut. Åtta mål har en mindre acceptabel avvikelse från målnivån, varav två har en positiv utveckling i jämförelse med årets början. Sammantaget har således 36 av 38 mål (95 procent) har en god måluppfyllelse eller en mindre, acceptabel avvikelse. Inriktningsmål 30, att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020 och inriktningsmål 36, att styrelsen och nämnderna ska redovisa ett resultat i balans, har en negativ avvikelse från målnivån och målen har inte uppfyllts.

Det finns 66 uppdrag och 50 uppdrag har genomförts. 13 uppdrag har påbörjats men inte genomförts fullt ut vid årets slut. Det finns också tre uppdrag som inte har fullföljts. Det avser uppdrag 42, att utreda möjlighet att köra serviceresor i egen regi och uppdrag 53, att etablera ett projekt för att ansluta till de nationella tjänsterna för högkostnadsskydd och frikort tillgängliga via 1177.se samt uppdrag 63, att upprätta och genomföra ekonomiska handlingsplaner i syfte att bibehålla eller nå ekonomisk balans. Det finns också 11 uppdrag från förra året som inte var slutförda vid årsskiftet. Sju uppdrag har genomförts under året. Arbete har pågått med två uppdrag som inte är helt klara och två uppdrag har inte genomförts.

REGIONAL UTVECKLINGSSTRATEGI

ÖVERGRIPANDE MÅL

Region Örebro län bidrar till och skapar förutsättningar för stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet och god resurseffektivitet i Örebro län.

INRIKTNINGSMÅL

- 1. Region Örebro län har ett regionalt ledarskap som skapar tillit, förtroende och ett gemensamt lärande hos länets aktörer.**

Kommentar:

Region Örebro läns verksamheter deltar i arbete, utifrån ansvarsområde, i frågor som rör länets utveckling och samarbetar bland annat med kommunerna, Länsstyrelsen i Örebro och Örebro universitet. Exempel på detta är bland annat:

- Hälso- och sjukvården har ett gott och ökande samarbete med länets kommuner. Kommunerna har bland annat varit aktivt involverade i arbetet med att ta fram målbild för hälso- och sjukvården år 2030.
- Projekt Äldreforum 2.0 har initierats med deltagande från länets samtliga kommuner, Örebro universitet och Region Örebro län. Region Örebro län har ett samordnings- och ledningsuppdrag i projektet. Avtal avseende akademiska vårdboende har ingåtts med två av länets kommuner och detta sker i samverkan med Region Örebro län och Örebro universitet.
- Folkvandvården har haft fokus på ledarskapet under 2019. Att tydliggöra rollen och ansvaret som chef är viktigt. Samverkan inom och mellan områden inom Folkvandvården och mellan chefsnivåer ska öka. Dessutom har en översyn skett av mötesstrukturen för att skapa tydligare arenor för samverkan. Detta sammantaget gäller även i relationen till Folkvandvårdens samverkanspartners både inom Region Örebro län och utanför organisationen.
- Inom förvaltningen Regional utveckling har ett antal aktiviteter genomförts av Region Örebro län i syfte att stärka det regionala ledarskapet. Bland annat två konferenser med fokus att skapa gemensamt lärande hos länets aktörer med syfte att stärka genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin

(RUS). Representanterna i partnerskapet för regional utvecklingen har fått svara på en enkät, för att mäta och följa upp förtroendet för Region Örebro län som regionalt utvecklingsansvarig. Två möten har hållits med partnerskapet för regional utveckling samt ett möte med regionala samverkansrådet om uppföljningen av RUS och resultaten av ovan beskrivna enkät. Under hösten har en dialogturné till samtliga organisationer i partnerskapet för regional utveckling genomförts, med fokus på RUS-genomförandet och hur samverkan fungerar.

- Regionkansliets staber deltar i arbete, utifrån ansvarsområde och när det är aktuellt, i frågor som rör länets utveckling och samarbetar bland annat med kommunerna, Länsstyrelsen i Örebro och Örebro universitet.
- En konferens där flera av länets aktörer delade med sig av erfarenheter i arbetet med de globala målen i Agenda 2030 har genomförts. Region Örebro län var arrangör tillsammans med Örebro kommun, Laxå kommun och Länsstyrelsen Örebro län.
- Patientnämnden har ingått samverkansavtal med samtliga kommuner i länet. Det innebär att patientnämnden tar emot klagomål och synpunkter från patienter i hela länet, både hälso- och sjukvård som bedrivs av Region Örebro län och kommunal hälso- och sjukvård. Patientnämnden återför patienternas klagomål och synpunkter till berörda vårdgivare för att bidra till lärande och att stärka patientsäkerheten i hela länet.

— **Indikator: Andel organisationer inom partnerskapet för regional utveckling, som har mål och prioriteringar som kopplar till RUS, i sin verksamhetsplan ska öka.**

Kommentar: Detta är första mätningen och kommer att användas för att bedöma utvecklingen till uppföljning 2021.

20 procent av organisationerna inom partnerskapet för regional utveckling har mål och prioriteringar i verksamhetsplaner som kopplar till RUS.

53 procent av organisationerna i partnerskapet uppger att de till viss del har skrivningar hämtade från RUS i sina verksamhetsplaner.

Detta innebär att totalt är det 73 procent (11 av 15 organisationer) som använder formuleringar från RUS i någon omfattning i verksamhetsplaner.

- **Indikator: Andel organisationer inom partnerskapet för regional utveckling, som har högt förtroende för Region Örebro län i rollen som regionalt utvecklingsansvarig ska öka.**

Kommentar: Detta är första mätningen och kommer att användas för att bedöma utvecklingen till uppföljning 2021.

56 procent av organisationerna inom partnerskapet för regional utveckling har högt förtroende för Region Örebro län i rollen som regionalt utvecklingsansvarig.

31 procent av organisationerna i partnerskapet uppger att samordningen fungerat relativt bra och är neutrala i sin uppfattning.

- **Indikator: Andel organisationer som använder statistik som och underlag kopplat till RUS, för uppföljning och/eller nya beslut ska öka.**

Kommentar: Detta är första mätningen och kommer att användas för att bedöma utvecklingen till uppföljning 2021.

Utöver de 47 procent som anger att de använder RUS-underlag, så uppger ytterligare 33 procent av organisationerna i partnerskapet att de till viss del använder RUS-underlag för beslut. Detta innebär att totalt är det 80 procent (12 av 15 organisationer) som använder RUS-underlag i någon omfattning.

2. Handlingsplaner och understrategier kopplade till RUS integrerar viktiga perspektiv som jämställdhet, barn och unga, internationellt samarbete samt integration.

Kommentar: Arbetet med att integrera perspektiven pågår inom Regional utveckling.

Under året har två handlingsplaner tagits fram som kopplar till RUS:

- Handlingsplan för god, jämlik och jämställd hälsa i Örebro län, som integrerar jämställdhet, barn och unga samt integration.
- Handlingsplan för sammanhållen vård och omsorg, som integrerar jämställdhet samt barn och unga.

- **Indikator: Andel handlingsplaner och understrategier kopplat till RUS som är jämställdhetsintegrerade ska öka.**

Kommentar: Detta är första mättillfället. Bedömning av måluppfyllelse är inte möjlig.

Av de tolv handlingsplaner som är kopplade till RUS så är sju (58 procent) jämställdhetsintegrerade.

- **Indikator: Andel handlingsplaner och understrategier kopplade till RUS som har integrerat perspektiven barn och unga, internationellt samarbete samt integration, där det är relevant, ska öka.**

Kommentar: Detta är första mättillfället. Bedömning av måluppfyllelse är inte möjlig.

Av samtliga 12 handlingsplaner har åtta (67 procent) integrerat minst ett av perspektiven. Av dessa åtta handlingsplaner har sju stycken integrerat minst två av perspektiven. Två av handlingsplanerna har integrerat samtliga perspektiv. 50 procent har integrerat barn och unga, 33 procent har integrerat internationellt samarbete och 50 procent har integrerat integration.

UPPDRAG

1. Att ta fram och genomföra aktiviteter för att bidra till att nå den regionala utvecklingsstrategins målsättningar.

Kommentar: Arbete har startat för att ta fram aktiviteter inom samtliga nämnder och det pågår också aktiviteter inom flera verksamheter.

Inom hälso- och sjukvården pågår ett arbete för att ytterligare stärka den högspecialiserade vården.

En översyn av universitetssjukvårdsenheterna avseende kriterier, ansvarsområden och antal har skjutits upp till 2020 då en eventuell översyn av tidigare kriterier på det nationella planet hade diskuterats men av allt att döma inte kommer att ske. Innovations-systemet har stärkts och organiserats inom Forskning och utbildning inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen. I arbetet med den kommande strategin för klinisk forskning och innovation diskuteras också särskilda strategiska områden att identifiera för att säkra forskningsaktiviteter inom regionalt och nationellt högspecialiserad verksamhet, där även odontologisk verksamhet kan inkluderas.

Inom den regionala utvecklingsstrategins (RUS) övergripande mål om god resurseffektivitet pågår bland annat olika aktiviteter för att minska utsläpp av växthusgaser och öka energieffektiviteten.

Inom området social sammanhållning och demokrati har tolk- och översättarservice och staben hållbar utveckling inlett ett samarbete där kulturkommunikatörer, tillsammans med en barnmorska, föreläser för elever på SFI.

Inom förvaltningen Regional utveckling har ett projekt om uppföljning och analys kopplat till genomförandet av RUS och ett projekt att implementera systemstöd för planering och uppföljning av RUS slutförts under 2019. Under hösten har även en behovsinventering genomförts med finansiering från Tillväxtverket. Syftet med inventeringen var att identifiera insatsområden för att stärka arbetet med hållbar utveckling i det regionala tillväxtarbetet. Insatsområden som identifierades handlar om att förändra arbetssätt som stärker hållbar utveckling och därmed möjliggör genomförandet av RUS.

2. Att samordna insatser för genomförande av den regionala utvecklingsstrategin i samverkan med länets kommuner och övriga berörda parter.

Kommentar: Förvaltningen Regional utveckling har genomfört två möten med Partnerskapet för regional utveckling.

En dialogturné har genomförts med organisationerna i partnerskapet, där har diskussioner förts bland annat om samordning av insatser och samverkan mellan aktörer. En analys av dialogturnén pågår som kommer att ligga till grund för förslag på förändringar i genomförandet.

Lokadagarna 2019 genomfördes med cirka 100 deltagare. Temat för konferensen var hur tillitsbaserad styrning och förändringsledarskap kan stärka RUS-genomförandet.

HÅLLBAR UTVECKLING

ÖVERGRIPANDE MÅL

Region Örebro län är en ansvarsfull aktör med höga ambitioner inom hållbarhetsområdet. Hållbar utveckling för regionorganisationen är att skapa välfärd och livskvalitet när verksamheten bedrivs samtidigt som kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov säkerställs.

INRIKTNINGSMÅL

3. Hållbarhet är integrerad i ordinarie verksamhet och mognadsgraden i hållbarhetsfrågor ökar.

↑ *Kommentar:* Hållbarheten är delvis integrerad i ordinarie verksamhet och mognadsgraden har ökat. Det finns många indikatorer som har ett gott utfall men det finns också områden där det behövs krafttag för att nå målen i Program för hållbar utveckling 2017–2020. Alla förvaltningar rapporterar att hållbarhetsfrågorna finns med i många olika delar av verksamheternas arbete. Exempel på detta:

- Hälso- och sjukvården rapporterar att ambitionen att minska läkemedlens miljöaspekter har gått framåt under året medan målsättningen att minska förbrukning av varor med hög miljöpåverkan varit svårare att uppnå.
- Folk tandvården har gjort flera andra insatser kopplat till barnrättsarbete under året.
- Verksamheter inom Regional utveckling utmärker sig positivt vad gäller jämställdhetsarbete. Hållbarhet genomsyrar också de övergripande målen för RUS och tas om hand vid upprättande av handlingsplaner kopplade till genomförandet.
- Servicenämnden lyfter miljöombudens roll för ett fungerande miljöarbete.
- Den gemensamma nämnden för företagshälsa och tolkförmedling har lagt ett särskilt fokus på hållbara arbetsplatser.
- Flera nämnder rapporterar att ”Resehierarkin” har implementerats och att fler konferensmöjligheter till digitala möten har etablerats.
- Både politiker och chefer har prioriterat deltagande på utbildningar som anordnats för att förstärka Region Örebro läns kunskap kring barnrätt utifrån att FN:s konvention om barnets rättigheter blir lag år 2020.

● *Indikator:* Uppföljning och utveckling av aktivitetsplaner enligt program för hållbar utveckling och utifrån genomförd hållbarhetsredovisning 2018.

Kommentar: Det finns aktivitetsplaner för året som ses över årligen på alla förvaltningar och för Region Örebro län sammantaget. Dessa följs upp i samband med verksamhetsberättelse. Hållbarhetsredovisning görs årligen.

UPPDRAG

3. Att fortsätta arbetet med jämställdhetsanalys, samt utifrån dessa och tidigare analyser genomföra åtgärder.

Kommentar: Samtliga nämnder/förvaltningar har utvecklingsarbeten igång som inbegriper jämställdhetsanalys.

- En handlingsplan för jämställd vård är antagen av folktandvårdsnämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden och nämnden för forskning och utbildning.
- Inom forsknings- och utbildningsnämnden analyseras jämställdhetsperspektivet vid både intern och extern rapportering av Region Örebro läns forskarkompetens.
- Fem pilotprojekt har startats, där fyra bygger på att ta fram och analysera könsuppdelad statistik.
- Inom servicenämnden har uppföljning av tidigare analys genomförts.
- Inom nämnderna inom regional utveckling har de handlingsplaner som tagits fram utifrån den regionala utvecklingsstrategin jämställdhetsintegrerats, likaså projekt inom exempelvis energi och klimat.
- Inom den gemensamma nämnden för företagshälsa och tolkförmedling beskrivs hur Tolk- och översättarservice har påbörjat en jämställdhetsanalys där de valt att undersöka könsfördelningen bland de tolkar som anmäler sig och genomför utbildningar.
- Regionkansliet arbetar med att revidera checklistan för de horisontella perspektiven i ärendehantering till en checklista för hållbar utveckling.

4. Att fortsätta arbetet med att HBTQ-diplomera verksamheter.

Kommentar: Samtliga nämnder/förvaltningar har genomfört informations- och utbildningsinsatser kring HBTQ.

583 personer har genomfört webbutbildningen i SABA. Bakom dessa siffror döljer sig både de som gjort den i grupp och enskilt.

Flera enheter har också HBTQ-diplomerats:

- IVA på Karlskoga lasarett
- Psykiatrisk akut och heldygnsvård i Lindsberg
- Syncentralen
- Freja och Hallsbergs vårdcentral
- Regionarkivet
- Vuxenhabiliteringen
- Staberna hållbar utveckling och kommunikation på regionkansliet
- Område energi och klimat, social välfärd och

kultur och ideell sektor på Regional utveckling
Övriga vårdcentraler i Område söder, Hällefors vårdcentral, Folktandvården och ambulansen i Lindsberg har påbörjat diplomering.

5. Att ta fram en plan för att det ska finnas minst en HBTQ-diplomerad vårdcentral i varje närsjukvårdsområde.

Kommentar: Alla närsjukvårdsområden har minst en verksamhet diplomerad och flera som har planer på att genomföra diplomering.

Enheter som är eller har pågående arbete med att diplomera verksamheten:

- Akutmottagningen i Karlskoga
- Ängens vårdcentral
- Ungdomsmottagningen
- Freja och Storå vårdcentral.

6. Att fortsätta arbetet med att analysera barnrättsperspektivet, samt att utifrån dessa och tidigare analyser genomföra åtgärder.

Kommentar: Samtliga nämnder/förvaltningar arbetar aktivt med barnets rättigheter.

- Några förvaltningar har tagit fram barnrättschecklistor som används vid beslut som rör förändring av verksamheten.
- Många arbetar med kunskapshöjande insatser om barnkonventionen internt inom verksamheten.
- Flera förvaltningar har analyserat olika delar av en verksamhet utifrån ett barnrättsperspektiv, till exempel väntrum.
- Goda exempel har spridits mellan förvaltningarna och olika frågeställningar kopplat till när barnkonventionen blev lag 1 januari har kommunicerats ut i olika kanaler.

Från centralt håll har flertalet utbildningsdagar om barnkonventionen genomförts för politiker och chefer inom Region Örebro län.

7. Att följa upp och minska förbrukningen av produkter med hög klimatpåverkan, alternativt ersätta med mindre klimatpåverkande alternativ.

Kommentar: Det pågår arbeten inom verksamheterna och olika åtgärder vidtas för att minska förbrukning alternativt ersätta produkter med hög klimatpåverkan. Miljöronder har genomförts på ett antal arbetsplatser och information går ut via miljöombud.

Totalt har klimatpåverkan minskat per kilo inköpta livsmedel under 2019 med 20 procent jämfört med basåret 2015, vilket också är målvärdet. Vad

gäller klimatpåverkan från produkter på klimatlistan går det åt rätt håll, men målvärdet på 15 procent till 2020 har ännu inte uppnåtts.

8. Att utveckla det förebyggande arbetet kring läkemedelshandlingens negativa miljökonsekvenser.

Kommentar: Under 2019 har Läkemedelskommitténs Expertgrupp läkemedel och miljö tagit fram en handlingsplan för läkemedel och miljö. I handlingsplanen ingår aktiviteter som syftar till att beakta läkemedels miljöpåverkan vid läkemedelsupphandling samt vid framtagande av behandlingsrekommendationer.

Handlingsplanen innehåller även aktiviteter som rör kartläggning av läkemedelsförskrivning, utvärdering av läkemedelsbehov samt informationsåtgärder riktade mot förskrivare och allmänhet.

9. Att höja ambitionerna kring Region Örebro läns resor och transporter, bland annat genom att vidareutveckla och implementera resehierarkin.

Kommentar: Resehierarkin har reviderats och kommunicerats under våren och verksamheterna rapporterar att de vidtar olika åtgärder för att implementera den och också höja ambitionerna kring resor och transporter. Information om resehierarkin och hur respektive verksamhets resmönster ser ut har skett via den reserådgivning som genomförts inom olika verksamheter.

Resfria möten ökar och många verksamheter arbetar med att utöka användandet av Skype och videokonferenser och ser också goda möjligheter att fortsätta göra så. Många strävar också efter att gå/cykla/åka kollektivt i tjänsten. En cykelutredning för Universitetssjukhuset Örebro har genomförts och åtgärder är planerade inför 2020. Flera ger exempel på att man köpt in låncyklar. Ett förslag kring övertagande av cykelpoolerna inom Region Örebro län har utretts.

Totalt har miljöpåverkan från tjänsteresorna minskat med cirka sex procent jämfört med föregående år. Den största minskning sker från inrikes flyg men även utrikes flyg och bilresorna har minskat. En liten ökning har dock skett när de gäller resor med privat bil.

10. Att utarbeta riktlinjer tillhörande den kostpolicy som tagits fram hösten 2018 samt genomföra ett systematiskt arbete med att implementera de styrande dokumenten i organisationen och hos berörda medarbetare.

Kommentar: Uppdraget att utarbeta riktlinjer tillhörande kostpolicyen har skett i samverkan med Regionens service enheten, upphandlingsavdelningen, Fellingsbro och Kävesta folkhögskolor samt dietist inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Förslaget ska beslutas på servicenämnden första kvartalet år 2020.

11. Att utveckla kunskap och metodstöd i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet så att det anpassas för att bli mer jämlikt och jämställt.

Kommentar: Utifrån handlingsplan för god, jämställd och jämlik hälsa utformas samverkansplaner tillsammans med de parter som inbegriper överenskommelsen för folkhälsa. En projektplan för norra länsdelen gällande riktade hälsosamtal inom primärvården har tagits fram. Ett kunskapsutbyte gällande den hälsofrämjande basplattan, implementering av levnadsvanor, som omfattar Örebro och Uppsala-regionerna har inletts.

Under året har rapporter som bland annat beskriver hälso- och arbetsmiljörelaterade faktorer bland förvärvsarbetande publicerats. Genomförande av socioekonomisk klusteranalys med koppling till tandhälsan hos barn och ungdomar i samverkan med Folk tandvården har tagits fram. Likaså sammanställning och spridning av ELSA-resultat (ELVhälsodata Sammanställt och Analyserat), hälsosamtal i förskoleklass, årskurs 4 och 7 samt år 1 på gymnasiet.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

ÖVERGRIPANDE MÅL

Hälsa- och sjukvården är tillgänglig, högkvalitativ och personcentrerad.

INRIKTNINGSMÅL

4. Vården är tillgänglig.

● *Kommentar:* Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen har haft personalbrist på framförallt operations- och anestesijuksköterskor under perioden vilket har påverkat operationskapaciteten negativt. Primärvårdens förstärkta vårdgaranti har slagit väl ut och visar tillgänglighet motsvarande tillgänglighet på tre dagar som den tidigare garantin var för sju dagar. Under hösten har ett intensivt arbete med kösituationen gett resultat, fram för allt för nybesök läkare, där Region Örebro läns förbättrade siffror för tillgänglighet september–december gett utdelning av kömiljarden.

◆ *Indikator:* Tillgängligheten till vården ska öka 2019 jämfört med 2018. Redovisning och uppföljning av:

Kommentar: Sammanfattande bedömning:

- Tillgängligheten för planerade nybesök inom specialiserad vård är bättre jämfört med förra året.
- Tillgänglighetssituationen avseende operationer är sämre jämfört med förra året.
- Återbesök inom planerad tid är på samma nivå som förra året.
- Primärvårdens telefontillgänglighet är sämre jämfört med förra året.
- Besök inom primärvården enligt den förstärkta vårdgarantin, inom 3 dagar, är under året 85 procent. Det finns ingen jämförelsesiffra för 2018
- Användningen inom e-hälsa fortsätter att öka.

◆ *Indikator:* Andelen patienter som får nybesök på mottagning alternativt operation/behandling inom vårdgaranti.

Kommentar: Tillgängligheten till nybesök läkare är förbättrad och operation är sämre jämfört med 2018.

Tillgängligheten till operation var försämrad under våren 2019. Under hösten har ett intensivt arbete för att korta köerna genomförts och resultatet har förbättrats. Resultatet i december 2019 visade 65 procent av operationerna inom vårdgarantitid jämfört med 67 procent i december 2018. Medelvärde för åren har varit 65 procent 2018 och 62 procent för 2019. I jämförelse med rikssnittet har Region Örebro läns resultat varit sämre under hela året även om skillnaderna minskade under hösten och i november 2019 låg Region Örebro läns resultat 3 procent under rikssnittet.

Tillgängligheten till nybesök läkare var under våren 2019 marginellt bättre jämfört med 2018. Köbearbetningsarbetet under hösten lyfte siffrorna avsevärt och Region Örebro län fick utdelning på kömiljarden för alla tre månader som ingick (september–november). För december 2019 var 90 procent av nybesöken inom vårdgarantitid jämfört med 83 procent 2018. Medelvärde för åren har varit 81 procent 2018 och 83 procent 2019. Jämfört med rikssnittet har Region Örebro läns tillgänglighet varit marginellt bättre under våren för att kraftigt förbättras under hösten och var i november 8 procent bättre än rikssnittet.

◆ *Indikator:* Återbesök inom planerad tid.

Kommentar: Medelvärde under året visar relativt stabila värden. För 2018 väntade 82 procent inom vårdgarantitid jämfört med 81 procent under 2019. Faktiska väntetider var 66 procent under 2018 och 68 procent under 2019.

◆ **Indikator: Tillgängligheten till primärvården enligt den förstärka vårdgarantin.**

Kommentar: Telefontillgängligheten till primärvården enligt vårdgarantin:

Sammantaget för samtliga vårdcentraler (exklusive privata vårdcentraler) har antalet besvarade samtal minskat vid jämförelse mellan 2018 (498 366 samtal) och 2019 (460 987 samtal), en minskning med 37 379 besvarade samtal. Även totala antalet inkommande samtal har minskat från 625 371 samtal 2018 till 587 468 samtal 2019. Andelen besvarade samtal 2019 är 78 procent mot 2018 då andelen besvarade var 80 procent. Variationen mellan vårdcentralerna är mellan 38 procent till 99 procent tillgänglighet under 2019. År 2018 var variationen mellan 49 procent och 100 procent.

Förstärkt vårdgaranti 3 dagar:

Från och med den 1 januari 2019 har vårdgarantin inom primärvården förstärkts. Det innebär att patienten har rätt till en medicinsk bedömning inom tre dagar i stället för tidigare sju dagar, för problem och åkommor som omfattas av vårdgarantin. Den medicinska bedömningen ska göras av den personalkategori som är bäst lämpad utifrån patientens behov. Det kan vara en läkare, kurator, sjukgymnast eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom primärvården. Andel patienter, av dem som fått medicinsk bedömning enligt den förstärkta vårdgarantin, som kommit inom 3 dagar under 2019 var 85 procent. Variationen mellan vårdcentralerna var mellan 74 procent och 97 procent. Det finns ingen jämförelsesiffra för 2018.

● **Indikator: Indikatorerna för inriktningsmålen under e-hälsa.**

Kommentar: Indikatorerna för e-hälsa:

- En nationell undersökning redovisar en markant kännedomsökning sedan föregående år, 97 procent har hört talas om 1177 Vårdguiden. Det finns ännu inte aktuella resultat på länsnivå.
 - 70 procent av länsinvånarna är användare av 1177 Vårdguidens e-tjänster och därmed har indikatorn för 2019 som är 65 procent uppnåtts.
 - Användandet av e-tjänster och sökning på 1177.se ökar stadigt.
 - Vårdcentralerna ska tillhandahålla e-tjänster inom 1177 Vårdguiden, till exempel kontakta vårdcentralen, boka ny tid och av- och omboka tid samt förnya recept.
 - Ett pilotprojekt med vårdcentralernas digitala mottagning har startat under hösten.
 - Inom specialistsjukvården undersöks möjligheterna till digitala vårdmöten inom Område medicin och rehabilitering. Inom Område kärl, thorax och diagnostik finns till exempel klamydiatest via nätet samt bokning av tider på provtagningen. Mammo-grafin har bokning av tider.
- Se mer information under målområde Digitalisering.

— **Indikator: Befolkningsupplevd tillgänglighet enligt nationella enkäter.**

Kommentar: Inga relevanta nationella mätningar har gjorts under 2019.

● 5. Vården är kunskapsstyrd.

↑ *Kommentar:* Under 2019 har insatser genomförts för att skapa förutsättningar och kunna ge stöd för personer som deltar i arbetet med kunskapsstyrning. Exempelvis har ersättningsfrågor lyfts och arbetsformer för att utbilda, hålla samman och ge stöd till processhandledare. Etablering av lokala grupper har fortsatt för att spegla den nationella strukturen. För att möjliggöra dialog om frågor som berör kunskapsstyrning har regelbundna tider erbjudits till medlemmar i hälso- och sjukvårdens ledningsgrupp. Samtliga sjukvårdsregionala representanter har samlats vid ett tillfälle för information och för att delge varandra hur arbetet fortlöper inom respektive programområde.

● *Indikator:* Samtliga områden arbetar med implementering av/förbättring utifrån nationella riktlinjer och andra kunskapsunderlag.

Kommentar: Det finns lokala programområden/arbetsgrupper etablerade inom samtliga områden i hälso- och sjukvården.

◆ *Indikator:* Lokala programområden med tillhörande lokala arbetsgrupper etableras i enlighet med den nationella kunskapsstyrningen.

Kommentar: Lokala programområden och arbetsgrupper etableras successivt och fokus ligger nu mycket på grupper som kan implementera de personcentrerade sammanhållna vårdförloppen. Förslag håller på att tas fram för processägare, processledare samt metodstöd. Roller och mandat ska fastställas. Förslag är också lagt för att skapa goda förutsättningar och ge stöd åt grupperna genom finansiering av processledare, utbildningspaket och sammanhållning av metodstöd.

● *Indikator:* Patientföreträdare ingår i det lokala systemet för kunskapsstyrning.

Kommentar: Vikten av att ha patientföreträdare med i lokala arbetsgrupper betonas och beslut har fattats om ersättning till patient och närstående i paritet med den nationella överenskommelsen. En rutin har tagits fram.

● 6. Vården är patientsäker.

↑ *Kommentar:* Det systematiska patientsäkerhetsarbetet finns som en tydlig grund inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen inkluderande avvikelshantering, anmälningsskyldighet och hantering av inkomna klagomål. Patientsäkerhetscontrollern har en central roll för översikt och uppföljningar tillsammans med förvaltningsövergripande chefläkare. Chefläkargruppen har regelbundna möten för avstämning och ensning avseende anmälningsskyldiga ärenden, vårdskada alternativt allvarlig vårdskada för fullgörande av anmälningsskyldighet. Ett proaktivt patientsäkerhetsarbete möjliggörs via den etablerade patientsäkerhetsenheten, årlig rapportering sker i Patientsäkerhetsberättelsen.

● *Indikator:* Uppföljning av vidtagna åtgärder utifrån lex Maria-anmälningar sex månader efter beslut.

Kommentar: Alla lex Maria-anmälningar följs upp sex månader efter IVO-beslut enligt fastställd rutin. Detta initieras av Hälso- och sjukvårdsförvaltningens chefläkare. Verksamhetschef redovisar genomförda åtgärder i enlighet med framställan i internutredning och beslut. Detta är också ett led i verksamhetens systematiska förbättringsarbete för att förebygga vårdskada.

● *Indikator:* Uppföljning av handlingsplaner sex månader efter alla utförda händelseanalyser.

Kommentar: Uppföljning av handlingsplanen sker alltid efter sex månader av analysledare där berörd verksamhetschef redovisar vidtagna åtgärder. Händelseanalyser utförs enligt fastställd metod med handlingsplan vid slutrapport samt ansvarsfördelning för genomförande av åtgärder.

● *Indikator:* Uppföljning av avvikelshantering inom satta målvärden för 7 samt 90 dagar.

Kommentar: Antalet rapporterade avvikelser har ökat vilket visar på en mognad i organisationen. En säkerställd förbättring ses i avvikelshantering, där målvärdet 70 procent klassificerade inom 7 dagar har uppnåtts, vilket visar ett aktivt arbetssätt. Målvärdet att ”åtgärd startats” inom 90 dagar för 90 procent har uppnåtts under årets sista månader. Ansvar för avvikelshantering ligger hos verksamhetschefen och är direkt kopplat till egenkontroll och systematiskt förbättringsarbete. Regelbunden återföring är avgörande för medarbetarnas vilja att rapportera och utveckla arbetet.

- **Indikator: Varje verksamhet genomför en patientsäkerhetsrund minst en gång/år.**

Kommentar: Patientsäkerhetsrunder inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen genomförs årligen i verksamheterna. En strukturerad dialog initieras av chefläkare där kraven vilar på verksamhetsansvariga att förbereda enligt standardiserade mallar. Verksamhetschefen är i alla delar ansvarig för genomförande i dialog med medarbetarna vilket är avgörande för god och säker vård.

- ◆ **Indikator: I verksamheter där Infektionsverktyget finns, följs rapporter upp i arbetet.**

Kommentar: Infektionsverktyget har inte kunnat utnyttjas fullt ut under året. En nationell uppgradering av verktyget har medfört att rapporter inte gått att ta ut. Inmatning av data har skett men således ingen återföring. Problemlösning och utvecklingsarbete pågår nationellt.

- **7. Vården är personcentrerad**

↑ *Kommentar:* Patientens rätt till information och samtycke i vård och behandling tydliggörs i Patientlagen. Personcentrering i vården bygger på att patienten känner sig delaktig, är informerad och möts med respekt i alla kontakter. Ökad patientdelaktighet är för närvarande en av de stora utmaningarna för vården. Den etablerade rutinen för klagomålshantering möjliggör öppen tydlig hantering av synpunkter och klagomål med svar till patienten. Region Örebro län deltar även i det övergripande arbetet med Nationell patientenkät med patienternas upplevelser av vården. Möjligheten till delaktighet ges också genom Journalen via vårdguiden och e-tjänsterna 1177.

- ◆ **Indikator: Region Örebro län arbetar för att patienter och närstående ska känna sig delaktiga. Uppföljning sker via Nationell patientenkät.**

Kommentar: Arbetet runt Nationell patientenkät drivs via SKR. Den administrativa strukturen ses över för digitalisering och möjliggörande av högre svarsfrekvens, vilket är avgörande. Ingen Nationell patientenkät har genomförts under perioden. I övrigt är Journalen, tillgänglig via Mina vårdkontakter, ett sätt för patienterna att ta del av dokumentationen runt sin egen vård för att kunna vara delaktiga och aktiva.

- **Indikator: Hanteringen av inkomna synpunkter och klagomål från patient eller närstående följs upp och analyseras på aggregerad nivå.**

Kommentar: Det finns ett väl etablerat arbetssätt inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen för omhändertagande och besvarande av inkomna synpunkter och klagomål från patienter och närstående, med hög besvarandefrekvens inom utsatt tidsram. Sammanställning och analys av inkomna klagomål sker månatligen på övergripande nivå liksom områdesvis. Att vidareutveckla en analysmodell är nästa steg liksom deltagande i det nationella arbete som bedrivs av Socialstyrelsen på uppdrag av regeringen.

- **Indikator: Samordnad individuell plan (SIP), sker i enlighet med gällande kriterier i samband med utskrivning från den slutna hälso- och sjukvården.**

Kommentar: Antalet samordnade individuella planer (SIP) har fortsatt att öka något under 2019, totalt genomfördes 1196 SIP 2019 jmf med 1056 under 2018. Ökningstakten avtog dock under andra halvåret 2019.

En viktig faktor för att SIP ska genomföras är att vårdsamordnarna på länets vårdcentraler och i psykiatrisk öppenvård fungerar som fast vårdkontakt och initierar SIP skyndsamt efter utskrivning från sjukhus. Reglerna för hur och när kallelse till SIP ska göras har justerats under året för att mer anpassas till individens behov. Det innebär även att det är en fördel att göra SIP så snart ett samordningsbehov upptäcks, vilket med fördel är utan anslutning till sjukhusvård, det vill säga i öppenvården. Ett förebyggande arbete som bör betonas alltmer framöver. SIP kan också tillämpas i samverkan mellan verksamheter inom samma huvudman.

Under våren har en utvärdering genomförts av innehållet i SIP. Den visade positiva delar som att patienten/individens deltagit, att planen skrevs med inriktning till individen och att de flesta SIP gjordes i hemmet. Den visade även förbättringsutrymme när det gällde den ojämna kvaliteten i planerna och att det saknades en gemensam bild över vad planerna ska innehålla. Hemtjänstinsatser beskrevs tydligt men däremot saknades oftare planering för medicinska- och rehabiliteringsinsatser.

En enkät för att kartlägga stöd och utbildningsbehov för vårdsamordnarna har genomförts inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen under hösten. Cirka en tredjedel (8 av 27) av de som svarat anser att det finns behov av utbildning och stöd. Inom Region

I princip samtliga utskrivna inom somatisk vård får en fast vårdkontakt. Inom psykiatrisk vård är andelen som får en fast vårdkontakt färre men åtgärder pågår för att förbättra rutiner. Många personer erbjuds fortfarande inte en Samordnad individuell plan (SIP) efter utskrivning men antalet varierar kraftigt i länet. Åtgärder pågår för att utveckla arbetet.

Ett annat utvecklingsområde är att slutenvården behöver förbättra rutiner för att få bättre träffsäkerhet i preliminärt utskrivningsdatum för att underlätta mottagande verksameters planering. Informationsinsatser har genomförts för att förbättra detta men har inte haft genomslag i uppföljning.

En mätning av patienternas upplevelse genomfördes under hösten. 855 känner sig trygga med sin vård och omsorg. Man upplever också i de flesta fall att man är delaktig och att samordning fungerar. Endast en tredjedel har fått en skriftlig plan.

En enkätundersökning genom det nationella verktyget webbkollen där både kommunernas och Region Örebro läns verksamheter har värderat varandras insatser genomfördes i mars. Mätningen omfattade över 100 vårdkedjor och indikerar att utskrivningsprocessen fungerar i de allra flesta fall.

◆ 9. Den högspecialiserade sjukvården är högkvalitativ och konkurrenskraftig.

Kommentar: Region Örebro län har ett högt förtroende gällande såld vård hos de regioner som köper vård. Den sålda vården har dock minskat volymmässigt under året, dels på grund av svårigheter att upprätthålla operationsproduktionen men även på grund av en ökad restriktivitet hos de regioner som köper vård.

◆ Indikator: Enheter som bedriver högspecialiserad vård ska ta fram en handlingsplan, utifrån Region Örebro läns handlingsplan för högspecialiserad vård, hur man säkrar och förstärker den högspecialiserade vården både sjukvårdsregionalt och nationellt. Handlingsplanen ska belysa kvalitetssäkring, produktion, kompetensförsörjning, forskning och utveckling.

Kommentar: Verksamheterna inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har under året arbetat med underlag som belyser vilken högspecialiserad verksamhet man har, dess utvecklingsmöjligheter, avgränsningar, möjligheter till kompetensförsörjning, relation till omvärld och så vidare. I det sistnämnda arbetet är en central del de besök som flera av verksamhetsområdenas företrädare under året genomfört i grannregionerna. Inför, och under 2020, arbetas med att konkretisera vilka diagnoser ur den så kallade bruttolistan där Region Örebro län ska ansöka om att bli del av den nationella nivåstruktureringen. Avstämningar sker även med Uppsala akademiska sjukhus för att om möjligt undvika en intern sjukvårdsregional konkurrens.

◆ Indikator: Den högspecialiserade vården är konkurrenskraftig sjukvårdsregionalt och nationellt och den sålda vården ska öka 2019 jämfört med 2018.

Kommentar: Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har under året haft svårigheter med bemanningssituationen av operationsköterskor och anestesipersonal. Detta har påverkat operationsmöjligheterna negativt vilket även påverkat såld utomlänsvård. Det finns även en ökad generell restriktivitet hos de regioner som köper vård på grund av det rådande ekonomiska läget.

- **Indikator: Hälso- och sjukvården efterhör aktivt synpunkter från vårdens intressenter. En kundrelationsundersökning genomförs under 2019.**

Kommentar: En kundundersökning har genomförts som visar stigande förtroende hos Region Örebro läns köpare med ett Nöjd kund index på 85 av 100.

- **Indikator: För att stärka traumaverksamheten och förbättra arbetet inom hälso- och sjukvården inrättas en särskild traumabakjoursfunktion under 2019.**

Kommentar: En traumabakjour har inrättats och är i funktion. Allt fler större trauma kommer primärt och sekundärt till Universitetssjukhuset Örebro. Under våren 2020 kommer Hälso- och sjukvårdsförvaltningen ta fram ett underlag för ställningstagande till den framtida traumavården i Region Örebro län.

ÖVERGRIPANDE MÅL

Hälso- och sjukvården är hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande.

INRIKTNINGSMÅL

10. Vården är hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande.

▲ *Kommentar:* Enligt KVÅ-registrering (klassificering av vårdåtgärder) har antalet patienter som blivit erbjudna insatser gällande ohälsosamma levnadsvanor ökat inom specialistvård och primärvård. Stora skillnader föreligger, framför allt inom specialistvården, om enheter KVÅ-registrerar hälsofrämjande insatser eller inte.

Ett webbaserat levnadsvaneformulär har implementerats under året och kan förhoppningsvis öka antalet patienter som upplever att de blivit tillfrågade om levnadsvanor.

- ◆ **Indikator: Patienter som vårdats i Region Örebro län har tillfrågats om levnadsvanor. Uppföljning sker via Nationell patientenkät.**

Kommentar: Inga nya data har tillkommit sedan verksamhetsberättelsen 2018. Mätning har gjorts i primärvård under hösten, men resultat finns inte tillgängligt ännu. Ett levnadsvaneformulär som skickas till patient inför besök (antingen via 1177 vårdguidens e-tjänster eller i pappersform) har implementerats under året vilket förhoppningsvis ökar antalet patienter som tillfrågas om levnadsvanor. Implementeringen av att patienterna ska vara rök- och alkoholfria inför operation kan också påverka att fler tillfrågas om sina levnadsvanor.

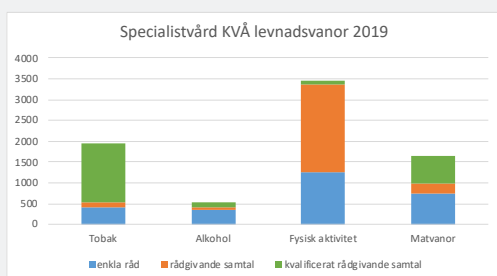
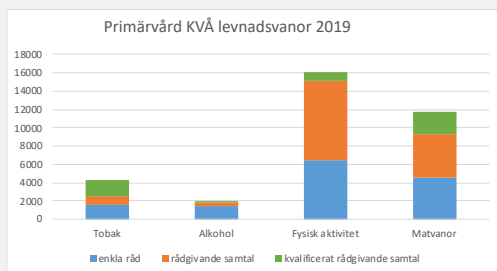
- **Indikator: Patienter blir erbjudna insatser gällande sina ohälsosamma levnadsvanor vid kontakt med hälso- och sjukvården. Följs upp via klassificering av vårdåtgärder (KVÅ), samt Primärvårds Kvalitet eller kvalitetsregister.**

Kommentar: KVÅ Primärvård: Totalt har 34 000 insatser registrerats under året, vilket är en ökning med 10 procent jämfört med 2018. Erbjudna insatser avseende alkohol har en ökning skett på samtliga rådgivningsnivåer, men framför allt enkel (32 procent ökning) och rådgivande nivå (58 procent ökning) vilket innebär att ytterligare 677

insatser har utförts. Insatser vad gäller tobak och fysisk aktivitet har ökat med 11–13 procent och insatser för ohälsosamma matvanor är oförändrad. Insatser för fysisk aktivitet och matvanor har framför allt förändrats till att ske på rådgivande nivå istället för enkla råd. Förskrivning av fysisk aktivitet på recept är oförändrad.

KVÅ Specialistvård: Totalt har 7 745 insatser registrerats under året, vilket är en ökning med 11 procent jämfört med 2018. Framför allt har enkel rådgivning avseende alkohol ökat med 80 procent, vilket innebär att 362 patienter fått enkla råd. Samtidigt har rådgivande och kvalificerat rådgivande samtal om alkohol minskat markant. Enkel och kvalificerat rådgivning avseende tobak och matvanor ökar samt enkla råd och rådgivande samtal om fysisk aktivitet.

Knappt hälften av insatserna både i primärvård och i specialistvård är riktade mot fysisk aktivitet.

UPPDRAG

12. Att alla verksamheter inom hälso- och sjukvård ska ha en plan för tillgänglighet och produktion.

Kommentar: Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tillgänglighet och produktion följs områdesvis via uppföljning i ett speciellt årshjul med nyckeltal och för vårdcentralerna även via hälsovals uppföljningar. Flera av verksamheterna inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har länsgemensamma produktionsplaner. För vårdcentralerna har ett projekt påbörjats med behovs- och verksamhetsplanering.

13. Att genomföra en utvärdering av befintlig organisering av hälsovård- och sjukvården.

Utvärderingen ska beakta det pågående arbete med Målbild 2030. Utvärderingens förslag ska vara framtidsfokuserade och bland annat ta utgångspunkt i att erbjuda en tillgänglig vård av hög kvalitet, ett närvarande och aktivt ledarskap, ekonomi i balans och demografiska förändringar. Resultatet ska lägga grunden för framtidsstro och fortsatt högt förtroende för sjukvården.

Kommentar: En utvärdering av nuvarande hälso- och sjukvårdsorganisation har genomförts under hösten av en extern utredare. Uppdragsbeskrivningen omfattade även att utreda förutsättningarna för målbild 2030 ur ett länsperspektiv samt att stärka förutsättningarna för ett tillitsfullt ledarskap av organisationen. Organisationsöversynen kommer att presenteras för hälso- och sjukvårdsnämnden i januari 2020, och utifrån de slutsatser och förslag till fortsatt arbete som presenteras kommer hälso- och sjukvårdsförvaltningen under våren att få arbeta vidare med att förbättra och utveckla organisationen.

14. Att förstärka arbetet med en lokal struktur för kunskapsstyrning som har en tydlig koppling både mellan samverkansgrupper och programområden på lokal nivå och med den nationella och sjukvårdsregionala nivån samt i samverkan med länets kommuner.

Kommentar: Under 2019 har ett arbete utförts där chef för Läkemedelscentrum, förvaltningsövergripande chefläkare, produktionschef, HTA-enhetschef, utvecklingschef, samt FoU-chef har formulerat hur de utifrån sina uppdrag kan bidra till kunskapsstyrningssystemet lokalt samt vilken sjukvårdsregional och nationell koppling de har. Utöver detta har regelbundna möten med projektledare för vårdin-

formationssystem samt chef för hälsoval förts. En rapport är skriven gällande detta – ”Uppdrag 14”. År 2018 fattades ett beslut om att lokala arbetsgrupper och programråd ska vända sig till Läkemiddelskommitténs expertgrupper för stöd när det gäller läkemedelsfrågor. Inbjudan har gått ut till flera av ovanstående funktioner för att berätta om sin verksamhet och vilket stöd de kan erbjuda i såväl Rådet för Medicinsk Kunskapsstyrning som till Utvecklings- och kvalitetsgruppen. Regelbundna möten sker med förvaltningschef Regional utveckling för kommunal samverkan. Deras utvecklingsledare är inbjudna att delta i nätverk för metodstöd och processhandledare som ska stödja processledare i lokala arbetsgrupper och erbjuds även delta i nätverk för verksamhetsutvecklare i syfte att fördjupa kunskap om arbetssättet. Dialog pågår för att få kunskapsstyrning snabbt ut på den nya vårdwebben för ökad tillgänglighet av dokument.

**15. Att fortsätta arbetet med att utveckla arbets-
sätt för att låta rätt kompetens möta patientens
medicinska behov (bästa effektiva omhändertagande nivå).**

Kommentar: För de breda målgrupperna infördes en behovsstyrd vårdgaranti vid årsskiftet och arbetet följs upp kontinuerligt. Drop-in mottagningar har införts vid alla vårdcentraler för att öka tillgängligheten. Projektet ”Digitalt först” har genomförts i syfte att utöka den digitala tillgängligheten i primärvården. Primärvårdens digitala mottagning har startat under hösten.

För målgrupper med omfattande och komplexa behov pågår utveckling av mobila team. Förutom teamen riktade mot äldre (se uppdrag 27) så har mobila team inom psykiatri samt ett BPSD-team (beteendemässiga och psykiska symptom) för demenssjuka startats.

Antalet utskrivningsklara på sjukhuset fortsätter att minska genom samverkan mellan slutenvård, öppenvård och kommuner. Den nya rollen som vårdsamordnare i öppenvård har bidragit till att öka samordningen runt patienterna och att tidigare identifiera mångsökare. I syfte att utveckla rollen som vårdsamordnare i primärvården har beslut fattats att inrätta en halvtidstjänst för att samordna arbetet.

**16. Att fortsätta och utöka arbetet med kompetens-
överföring/resursöverföring mellan sjukhusvård
och första linjens sjukvård.**

Kommentar: Arbetet med kompetensöverföring och resursöverföring mellan sjukhusvård och första linjens sjukvård har påbörjats inom några verksamheter. I den västra länsdelen sker samarbete mellan det internmedicinska området, specialistmottagningarna och vårdcentralerna vilket visat sig vara framgångsrikt för både den enskilde patienten och för verksamheten. Det finns även ett samarbete mellan det internmedicinska området och ortopedavdelningarna för att bättre omhänderta multisyjuka patienter med frakturproblematik.

En arbetsgrupp bestående av specialister som har beröringspunkter med varandra avseende vården av äldre och multisyjuka patienter kommer under ledning av samordnaren för nära vård få arbeta med frågan hur de på ett bättre sätt kan svara upp för en samlad vård för den enskilde patienten. Första steget blir att fokusera på hur den geriatriska specialiteten kan underlätta och förbättra vården för målgruppen kopplat till första linjens vård.

För att ytterligare betona vikten av behovet av samverkan har medel avsatts för anställning av ytterligare geriatriker vars uppgift blir att förstärka den geriatriska kompetensen mot vårdcentralerna och patienterna i den nära vården.

Även inom psykiatri pågår aktiviteter för ökad samverkan mellan specialistvården och primärvården

**17. Att utreda förutsättningarna för att införa en
förstärkt jourvårdcentralsverksamhet i anslutning
till akutverksamheten vid Universitetssjukhuset
Örebro.**

Kommentar: I arbetet med att utveckla omhändertagandet av akuta patienter ligger för närvarande ett stort fokus på att styra patientflöden till rätt vårdnivå samt att utveckla arbetssättet på akutkliniken vid Universitetssjukhuset Örebro inför flytten till H-huset under 2020. I det fortsatta arbetet kring att införa förstärkt jourvårdcentralsverksamhet i anslutning till akutverksamheten behöver effekterna av bättre styrning till rätt vårdnivå samt att flytt av verksamheten till nya lokaler beaktas.

18. Att initiera en fördjupad diskussion kring förutsättningarna för att starta gemensam familjecentralverksamhet i Hällefors kommun. Arbetet för etablering av en ny familjecentral i Örebro, i syfte att matcha ett växande behov, ska fortsätta.

Kommentar: Arbetet med att ta fram en strategi för familjecentraler i Örebro sker tillsammans med Örebro kommun.

Planeringen för en familjecentral i Hällefors pågår tillsammans med Hällefors kommun. Istället för en fysisk familjecentral inriktas samarbetet kring utveckling av verksamhet som kan stödja familjer. Till exempel genomförs en gemensam ABC-utbildning (Alla Barn i Centrum), barnkurator finns på vårdcentralen varje vecka samt att barnvårdscentralen samarbetar med skolhälsovården och Folkandvården. Vidare avser Hällefors kommun att öppna en förskola med möjlighet till öppen förskolaverksamhet. Sammantaget bedöms att kraven på familjecentral kommer att uppfyllas, men i en annan form än en gemensam lokal.

19. Att stärka samverkan mellan Region Örebro läns hälso- och sjukvård och elevhälsovården och andra relevanta verksamheter för att stärka stödet och nödvändiga insatser för ungas hälsa och förutsättningar för en lyckad skolgång.

Kommentar: Region Örebro län har utsett två personer som leder framtagandet av en överenskommelse mellan Region Örebro läns hälso- och sjukvård och elevhälsovården. Syftet är att skapa jämlika förutsättningar för att stärka stödet för eleverna i Örebro län. Samarbetet ska leda till att läkare från Region Örebro län deltar i elevhälsovården på ett enhetligt sätt vilket är ett första steg för att tillsammans skapa jämlika förutsättningar för en lyckad skolgång för eleverna i länet. Arbetet avslutas under våren 2020.

20. Att arbeta fram en revidering av krav- och kvalitetsboken i syfte att ge utrymme för fler alternativa utförare.

Kommentar: Arbetet har genomförts och avrapporterats vid flera tillfällen under hösten 2019. På regionstyrelsen i december godkändes och beslutades Krav- och kvalitetsbok 2020 och återrapportering skedde avseende förslag till förändringar i syfte att ge utrymme för fler alternativa utförare. Vid mötet gavs också ett fördjupat utredningsuppdrag att se över om vissa delar borde lyftas utanför grunduppdraget. Denna utredning ska vara klar i april 2020.

21. Att utveckla arbetssätt och samverkan inom den nära vården för att bättre möta psykisk ohälsa. I förekommande fall gäller detta även samverkan med kommunerna, patientföreningar och andra delar av ideella sektorn.

Kommentar: I den västra länsdelen har vårdcentralerna ett gemensamt arbetssätt för att möta upp behoven och de samarbetar i hög utsträckning mellan vårdcentralerna för att erbjuda ett likvärdigt utbud. De har också kommit långt med samarbete med det civila samhället främst genom Möckelföreningen. I norr har det under 2019 tagits fram ett gemensamt arbetssätt som alla vårdcentraler nu jobbar efter. Arbetet leds av en psykolog med tid för samordning mellan vårdcentralerna för att skapa förutsättningar för en jämlik vård i hela norra länsdelen. Under året har det varit särskilt fokus på att erbjuda bedömning inom tre dagar i enlighet med nya vårdgarantin. Ett identifierat utvecklingsområde är samarbetet med civila samhället.

I Örebro/söder har fokus främst varit på att säkerställa snabba tider för en första bedömning på bästa effektiva omhändertagandenivå samt utveckling av psykosociala team där kurator/psykolog/ psykiatri-sjuksköterskor samarbetar med övriga yrkeskategorier. Några vårdcentraler testar också helt nya arbetssätt exempelvis Integrerad beteendehälsa och utökat samarbete med psykiatrin.

För de vanligaste diagnoserna inom området psykisk ohälsa i primärvården (depression och ångest) så har beslut tagits om att starta en lokalarbetsgrupp, LAG inom ramen för kunskapsstyrning. Ordförande i denna LAG är från primärvården och under våren 2020 ska gruppen formuleras för att påbörja arbetet att bidra till jämlik vård inom hela länet.

22. Att utreda behov av särskild somatisk kompetens inom äldrepsykiatri.

Kommentar: Ett utökat samarbetet mellan somatik och psykiatri är med tanke på samsjuklighet angeläget att utveckla oavsett ålder. Samarbetet följer två spår dels ett inom äldrepsykiatri dels ett med mer akut inriktning med fokus på yngre individer. Det sistnämnda har hittills haft inriktning kring missbruk och intoxicationer i olika former. Samarbetet ger förutsättningar att bygga vidare på utveckling av det som beskrivs i uppdrag 23.

Arbetet kring att utreda behov av särskild somatisk kompetens inom äldrepsykiatri har fortskridit under 2019 där handlingsplanen byggts på med hospitering, gemensamma studiebesök dels vid äldrepsykiatri inom Region Uppsala dels i Västra Götaland samt gemensamma utbildningsinsatser. Sammantaget har det lett till mer insikt och förståelse för varandras verksamheter med fokus på att patientens behov styr vilka vårdinsatser som behövs. En kartläggning pågår även för att se vilka framtida behov som behöver täckas.

Initiativet med att bygga upp ett BPSD-team (beteendemässiga och psykiska symptom) för personer med demenssjukdom och tendens till utåtagerande beteende kommer från geriatriska kliniken och det kommer under 2020 byggas på med psykiatrisk kompetens på sjuksköterskenivå. Det finns redan ett samarbete med den kommunala hälso- och sjukvårdens demensteam och det samarbetet behöver förstärkas ytterligare framöver.

Planen framåt är att fortsätta arbetet utifrån handlingsplanen med att bland annat inlemma aktiviteter som kan stödja utveckling av samarbete inom äldrepsykiatri med stöd av öppenvård och mobila lösningar. Vid behov kan även förändrade slutenvårdsmöjligheter bli aktuella men de ställer större krav på lokaler och bemanning och med anledning av det kommer de två förstnämnda att prioriteras under 2020.

23. Att stärka samarbetet och vårdkedjan mellan psykiatri och den somatiska vården för patienter med svår psykisk sjukdom.

Kommentar: En arbetsgrupp inom områdena medicin och rehabilitering och psykiatri har funnits sedan hösten 2018 för identifiering och koordinering av förbättringsåtgärder. Det har arrangerats workshops med personal från dessa enheter. För att fånga in områden som behöver utvecklas har enkätundersökning och fokusgruppsintervjuer genomförts. Detta arbete har resulterat i en handlingsplan. Ett utvecklingsområde som framkommit är behov av ömsesidig rond, det vill säga somatisk läkare behöver besöka psykiatriens vårdavdelningar regelmässigt och vice versa och arbete pågår för att strukturera detta. En organisation för ömsesidig hospitering är beslutad och påbörjad. Även gemensamma utbildningsinsatser är genomförda.

En samverkansrutin är framtagen i konsensus mellan berörda läkare och chefer under hösten 2018/våren 2019 som beskriver gränssnittet mellan somatik och psykiatri och hur dessa verksamheter ska kommunicera i patientärenden. Vid somakonsulter inom psykiatri finns beslut om att den konsulterade kliniken ska låta bakjournskompetent överläkare ansvara för konsulten.

En del i det suicidpreventiva arbete som genomförs i Region Örebro län syftar också till ett stärkt samarbete mellan den somatiska och psykiatriska vården. I vårdprogrammet "Vård av suicidnära patienter" framgår det att den suicidnära patienten är ett gemensamt ansvar för hälso- och sjukvården. Den suicidpreventiva dagen, den 10 september, uppmärksammades genom en konferens som arrangerades i samverkan med Brukarorganisationer och geriatriska kliniken. Temat för konferensen var "De äldres psykiska hälsa".

Under år 2019 har psykiatri fått en resursförstärkning för att kunna stärka upp det akuta omhändertagandet av suicidnära patienter. En mobil psykiatriresurs har tillskapats. En del i arbetet innefattar bedömningar och stödjande samtal med psykiskt sjuka personer som vårdas inom somatiken. Den mobila resursen utgör en brygga mellan psykiatri och somatiken.

24. Att utöka möjligheten att ta emot och behandla patienter med psykiska trauman.

Kommentar: Inom psykiatri finns ett brett utbud av behandlingsmetoder för psykiskt trauma. Det utförs behandlingar med traumafokuserad KBT (kognitiv beteendeterapi), EMDR (Eye Movement Desensitization and Reprocessing), psykodynamisk terapi och interpersonell terapi.

Inom vuxenpsykiatri behandlas posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) som uppstått genom våld i nära relationer. Där satsar man till hösten på en utbildning för att lära ut metoden Prolonged Exposure (traumafokuserad KBT) till fler behandlare. Barn och ungdomspsykiatri kommer även ha personal med på utbildningen till hösten.

Den specialiserade traumamottagningen (behandlar PTSD som beror på händelser som inte skett i nära relationer som krig, överfall, naturkatastrofer med mera) har brutits ur öppenvårdspsykiatri och fått en egen enhetschef. Behandlingsutbudet breddas genom att personal med ny kompetens rekryteras, och att befintlig personal går vidareutbildning i Prolonged Exposure. Produktionsplanering införs för att anpassa arbetet till inflödet.

Länsmottagningen inom psykiatri för barn och unga vuxna, BUV, har ett ökande antal patienter med behov av insatser för trauma. Möjligheterna undersöks därför att utbilda fler personal inom metoderna Prolonged exposure och EMDR. Målsättningen är att alla behandlare ska ha minst grundläggande kunskaper om traumabehandling. Gryningen som är en verksamhet inom BUV har nyligen skaffat sig kompetens för traumabehandling för små barn.

På Ätstörningsenheten inom BUV görs en del traumabehandlingar, främst med vuxna patienter och äldre tonåringar. Några av terapeuterna är utbildade i interpersonell terapi för trauma, och utför behandlingar för patienter där ätstörningsproblematiken och traumaproblematiken är tätt sammankopplade. Enheten har målsättningen att utöka med kompetens inom Prolonged Exposure.

25. Att utreda hur Region Örebro län kan införa ett samordnat medicinskt omhändertagande av vuxna personer med komplexa funktionsnedsättningar

Kommentar: En arbetsgrupp har bildats med utsedda representanter från närsjukvården, habilitering och hjälpmedel och Regionkansliets stab för hälso- och sjukvård. Uppdragsdirektiv finns framtaget. Arbetsgruppen träffades under hösten. Arbetet pågår med bland annat omvärldsbevakning. Information om samordnat medicinskt omhändertagande hölls även på Hälsovalsdagen i oktober med föredragning av inbjuden representant från Region Sörmland.

26. Att fortsätta med implementeringsarbetet utifrån de nationella riktlinjerna angående rökfri operation och alkoholfri operation.

Kommentar: Hälso- och sjukvårdsförvaltningens enhet för kunskapsstyrning har arbetat med implementeringen som blev klar juni 2019. Det är nu varje områdes ansvar att riktlinjen efterföljs. Alla opererande kliniker är informerade samt berörda remitterande kliniker och vårdcentraler. Informationsmaterial har tagits fram, broschyr är översatt till åtta olika språk. Information riktad mot patienter har genomförts via Tebladet, sociala medier och information på 1177. Under hösten 2019 skickades en patientenkät ut för uppföljning av insatser gällande tobak och alkohol i samband med operation som ett komplement till KVÅ-registrering (klassifikation av vårdåtgärder). Sammanställning av enkäten pågår.

27. Att utveckla hälso- och sjukvårdens samlade arbete kring äldre.

a) Nämnden ska utreda förutsättningarna för att införa särskilda äldremottagningar i anslutning till minst en vårdcentral i varje närsjukvårdsområde.

Kommentar: Idag finns äldremottagningar kopplade till Kumla vårdcentral och vårdcentralerna i norra länsdelen. Länsgemensamma kriterier för omfattning och innehåll i en äldremottagning har saknats och en diskussion har pågått under hösten och mynnat ut i förtydligade krav i krav- och kvalitetsboken för 2020. Nya krav innebär att vårdcentralen aktivt ska utveckla mottagning för multisjuka patienter och förbättra omhändertagandet för denna patientgrupp. I uppdraget ingår också att utveckla samverkan med kommunen rörande äldres hälsa och hemsjukvård. I detta arbete utgör vårdsamordnaren en viktig länk.

I det fortsatta arbetet behöver koppling till vårdcentralernas övriga verksamhet, kommunal hemsjukvård, mobila närsjukvårdsteam samt geriatriska kliniken tydliggöras. Det hälsofrämjande arbetet behöver beaktas i framtagandet av kriterier för att göra det möjligt att förebygga exempelvis fallskador och depression.

b) Utvecklingen av sjukvård i hemmet för de svårast sjuka äldre ska fortsätta genom utvecklad samverkan med länets kommuner och genom mobila team.

Kommentar: I Örebro finns ett mobilt närsjukvårdsteam där medarbetare från Region Örebro län samt kommunen arbetar tillsammans. Teamet har utvärderats under våren och beslut om att permanenta teamet har tagits. Från årsskiftet kommer närsjukvårdsteamets uppdrag att utökas till att även ta hand om hembesök till personer med mer akut insjuknande som kan åtgärdas inom 24 timmar. Arbetet kommer att drivas i projektform under två år.

I västra länsdelen finns ett mobilt närsjukvårdsteam i drift med sjuksköterskor som arbetar med stöd av läkare från medicinkliniken och i nära samarbete med kommunerna

I norra länsdelen har rekrytering och planering skett under första halvåret och ett mobilt närsjukvårdsteam startar under september. Även här är medarbetarna anställda av Region Örebro län men arbetet sker i nära samverkan med kommunerna. Mobilt team kopplat till den södra länsdelen saknas. Samverkan är ändå mycket god mellan Region

Örebro län och kommunerna runt äldre. Ett arbete för att ta fram en modell för mobilt arbetssätt för äldre pågår.

För att kunna fortsätta planering, utveckling och finansiering av mobila team har en kartläggning genomförts med följande slutsatser

- Sammanhållen strategi för vilka team som behövs saknas i länet.
- Prioritering krävs inför nästa steg i utveckling av mobila team.
- Gränsdragning mot ordinarie öppenvård behöver tydliggöras. Mobila team är ett komplement och kan aldrig ersätta ordinarie verksamhets ansvar.
- Samverkan med kommuner och andra verksamheter i Region Örebro län behöver utvecklas.
- Jämlig tillgång för målgrupperna i hela länet behöver säkerställas.

c) Akutmottagningarnas omhändertagande av äldre, sköra patienter ska genomlysas i syfte att korta väntetiderna och ge bästa möjliga omhändertagande.

Kommentar: På eget initiativ har akutmottagningarna i länet arbetat för att äldre ska triageras högre och därmed omhändertas snabbare. I praktiken innebär satsningen att man redan från patientens första entré på akuten och rakt igenom beaktar "skörhet" som en viktig parameter.

I projektform har omvårdnaden av de äldre och multisjuka på akutmottagningarna förbättrats genom ökad tillsyn, vändning, mat och dryck samt hjälp med toalettbesök. Undersköterskor har fått särskilt ansvar för detta och även till viss del utökats i omfattning på verksamhetens eget initiativ. Undersköterskor samverkar med geriatrikens team och nätverkar med kommuner och förmedlar aktuella kontaktvägar vid hemgång från akuten. Under resterande del av dygnet är tjänstgörande personal utsedd att göra omvårdnadskontroller enligt givet intervall.

Det arbete som återstår är att försöka minska andelen återinläggningar samt hitta alternativa vårdformer för de äldre och multisjuka. En sådan vårdform utgör de mobila närsjukvårdsteamerna.

d) I uppdraget ingår också att utveckla samverkan med kommunerna rörande äldres hälsa och hemsjukvård.

Kommentar: Arbetet med lagen om samverkan vid utskrivning har varit framgångsrikt i Örebro län och har skapat nya och utvecklade samverkansformer. Detta har gett en bra grund i det fortsatta gemensamma arbetet med en god och nära vård för personer med omfattande behov, där de äldre är i majoritet.

Vårdsamordnarna på länets vårdcentraler deltar också i arbetet runt de äldre med stora vård- och omsorgsbehov. En utveckling av innehåll och omfattning i vårdsamordnarrollen är viktigt under det kommande året.

I övrigt se beskrivning i a) samt b).

2018:

14. Att ta fram ett visionsdokument med en målbild för hälso- och sjukvårdens utveckling fram till år 2028. Dokumentet ska ta hänsyn till demografiska förändringar och ekonomiska förutsättningar för att åstadkomma en utveckling mot en mer nära vård, en fortsatt utveckling av nivåstrukturering av den högspecialiserade vården, forskning och utbildning.

Kommentar: En målbild har tagits fram och är presenterad för länets invånare i ett antal medborgardialoger som har genomförts. Målbilden är beslutad av regionfullmäktige den 18 juni 2019.

2018:

23. Att arbeta för att Region Örebro län betraktas som en attraktiv samarbetspartner både i Uppsala-Örebro sjukvårdsregion och på en nationell samt internationell arena, samt att fortsätta utveckla strategiska områden inom högspecialiserad vård.

Kommentar.

Den sålda vården har avmattats under 2019.

En nyligen gjord kundrelationsundersökning inom sjukvårdsregionen visar på ett mycket gott förtroende hos de regioner som köper denna vård.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har tillsammans med Akademiska sjukhuset i Uppsala påbörjat ett arbete med att ta fram representativa kvalitets- och tillgänglighets data för den högspecialiserade vården i sjukvårdsregionen och även påbörjat ett arbete för att få till en bättre produktionsstyrning av den högspecialiserade vården.

Ett arbete är även påbörjat för att under 2020 arbeta med att konkretisera vilka diagnoser ur den så kallade bruttolistan där Region Örebro län ska ansöka om att bli del av den nationella nivåstruktureringen. Avstämningar sker även med Akademiska sjukhuset i Uppsala för att om möjligt undvika en intern sjukvårdsregional konkurrens.

FORSKNING OCH UTBILDNING

ÖVERGRIPANDE MÅL

Region Örebro län bedriver och stödjer klinisk forskning i syfte att ge bästa möjliga förutsättningar för medborgarnas hälsa, vård och omsorg. Regionen samverkar med akademien avseende såväl forskning som akademisk utbildning.

INRIKTNINGSMÅL

11. Forskningen och utbildningen är högkvalitativ och stärker universitetssjukvården.

↑ *Kommentar:* Utvärdering av forskningens kvalitet genomfördes 2017–2018 och visar god kvalitet i den forskning som bedrivs inom Region Örebro län. Bedömningen är att Region Örebro läns forskning kommer fortsatt vara av god kvalitet utifrån givna förutsättningar. Den 12 september publicerades den internationella universitetsrankingen TimesHigher. I denna utvärdering ingår Region Örebro läns kliniska forskning och den visar en mycket hög kvalitet på forskningen. Vidare analyser av detta underlag pågår. Vetenskapsrådet har överenskommit med de sju universitetssjukvårdshuvudmännen om att årligen ta fram bibliometri, en standardiserad utvärdering av forskningens volym och kvalitet, vilket kommer att ge goda underlag för framtida uppföljningar.

Utvärderingar av verksamhetsförlagd utbildning för de akademiska vårdutbildningarna ger fortsatt goda resultat med måluppfyllelse. Den nyligen publicerade AT-rankingen från SYLF (Sveriges yngre läkares förening, del av Läkarförbundet) visar dock en uttalad försämring för samtliga tre basorter för placering. Orsaken till detta måste analyseras i första hand av den ansvariga linjeorganisationen inom respektive område. Ett observandum är att både svarsfrekvens och antalet deltagare i dessa årligen rapporterade resultat är mycket lågt. I motsats till denna ranking uppvisar dock AT-läkare som grupp, både de utbildade vid universitet och de med tjänstgöring inom Region Örebro län, oavsett utbildningsort, mycket goda individuella resultat vid AT-skrivningar.

◆ *Indikator:* Den kliniska utbildningsmiljön i Region Örebro län har förbättrats jämfört med 2018. Utfall inom AT-rankning ska förbättras jämfört med föregående år. VFU-studenter anser vid utvärderingar att de har möjlighet att uppnå lärandemål (målnivå 90 procent) samt är nöjda som helhetsintryck med sin placering (målnivå 85 procent).

Kommentar: Utvärdering av VFU-placeringar (verksamhetsförlagd utbildning) genomförs efter terminens slut och utvärdering för vårterminen 2019 visar goda resultat.

AT-rankingen från SYLF (Sveriges yngre läkares förening, del av Läkarförbundet) visar ett sämre resultat för samtliga tre sjukhus jämfört med förra året.

● *Indikator:* Av Region Örebro läns hälso- och sjukvård ska 50 procent förmedlas av universitetssjukvårdsenheter.

Kommentar: Inom hälso- och sjukvården finns 21 universitetssjukvårdsenheter utsedda vilka förmedlar cirka 50 procent av hälso- och sjukvården.

12. Stärkt forskningsprofil genom implementerad utvecklingsplan 2019.

↑ *Kommentar:* Handlingsplan för forskning och utveckling sträcker sig fram till 2020 och arbetet med att genomföra beslutade aktiviteter har pågått under hela 2019.

- *Indikator: Det medicinska vetenskapsområdet i Region Örebro län stärks. Vetenskapliga publikationer och vetenskaplig kvalitet enligt Vetenskapsrådets modell för utvärdering av klinisk forskning utvecklas jämfört med 2018.*

Kommentar: Nationella jämförelser av vetenskapliga publikationer och kvalitet har ej publicerats för 2018 eller 2019. Ranking i Times Higher Education visar dock mycket goda värden för den kliniska forskningens kvalitet.

- *Indikator: Antal fraktionerade publikationer (425 per treårsperiod).*

Kommentar: Nationella jämförelser av vetenskapliga publikationer har ej publicerats för 2018 eller 2019 via Vetenskapsrådet. Antal heltalspublikationer, vilket kan följas utan den bibliometriska kompetens som krävs för att få fram fraktionerade publikationer, ger en klar indikation på att målvärdet är uppnått.

- ◆ *Indikator: Antal disputationer (15 per år).*

Kommentar: En särskild satsning på forskningstid för kliniska doktorander som är i början av sin forskarutbildning har genomförts. Detta kommer på sikt att öka genomströmningen på antal disputationer. Målet uppnås ej för 2019 då antalet var mindre än målnivån men över en treårsperiod visar måluppfyllelse. En variation över åren är naturlig varför sammanlagda tre- eller fyraårsvärden är ett bättre mått.

- *Indikator: Antal docentkompetenta medarbetare (minst 70 st).*

Kommentar: Arbeta pågår med att stimulera disputerade medarbetare att uppnå docentur genom att avsätta tid för forskning genom halvårsvisa utlysningar av ALF-förordnanden. Målnivån är uppnådd.

- *Indikator: Antal externa ansökningar (extern finansiering) har ökat jämfört med 2018.*

Kommentar: Värdet följs i Region Örebro läns forskningsbokslut och årets är ännu ej tillgängligt.

- *Indikator: Andelen kvinnliga docenter har ökat jämfört med 2018.*

Kommentar: Arbeta pågår med att stimulera disputerade medarbetare att uppnå docentur genom att avsätta tid för forskning genom halvårsvisa utlysningar av ALF-förordnanden.

18. Forskningen och utbildningen är högkvalitativ.

- *Kommentar:* Den odontologiska forskningen har under många år haft en god ämnesbredd och aktivitet. En fortsatt god utveckling föreligger och genom möjligheterna att via ALF-systemet öka antalet forskningsförordnanden finns underlaget för en fortsatt god utveckling.
- **Indikator: Folk tandvården bedriver utbildning av specialister inom samtliga odontologiska specialitetsområden, som organiseras i Folk tandvården.**
Kommentar: Folk tandvården bedriver specialistutbildning inom samtliga odontologiska specialiteter. Både nationellt finansierade utbildningsplatser och uppdragsutbildning. Även uppdragsutbildning för att säkra egen kompetensförsörjning specialisttandläkare. I samarbete med Örebro universitet utbildas handledare till specialistutbildningen.
- **Indikator: Antalet disputerade medarbetare och pågående doktorander ska redovisas.**
Kommentar: Det finns två docenter, nio disputerade samt fyra doktorander.
- ◆ **Indikator: Folk tandvården har en disputerad medarbetare i var och en av de odontologiska specialitetsområdena som organiseras i Folk tandvården.**
Kommentar: Disputerad specialist saknas inom enstaka specialitet.
- **Indikator: Folk tandvården bedriver klinisk forskning inom alla odontologiska specialitetsområden som organiseras i Folk tandvården.**
Kommentar: Folk tandvården bedriver forskning inom alla odontologiska specialiteter som organiseras av Folk tandvården.
Under 2018 publicerades 14 refereegranskade vetenskapliga artiklar inom området.

UPPDRAG**28. Att fortsätta implementera och följa upp "långsiktig handlingsplan för forskning och utveckling 2017–2020".**

Kommentar: Handlingsplanen för forskning och utveckling sträcker sig till och med 2020 och arbetet med att genomföra beslutade aktiviteter har pågått under hela 2019.

TANDVÅRD

ÖVERGRIPANDE MÅL

Tandvården är hälsofrämjande och förebyggande.

INRIKTNINGSMÅL

13. Tandvården arbetar hälsofrämjande och förebyggande.

→ *Kommentar:* Folk tandvården genomsyras av ett hälsofrämjande och förebyggande arbetssätt.

◆ *Indikator:* **Tandvården bidrar med professionell kompetens i det hälsofrämjande arbetet. Folk tandvården åtar sig att ta initiativ till att tillsammans med hälso- och sjukvårdens aktörer utarbeta rutiner för att säkerställa att patienter får en vård, där den psykiska och somatiska hälsans påverkan på munhälsan beaktas på ett bättre sätt än i dag.**

Kommentar: Folk tandvårdens folkhälsoenheten, med Kunskapscenter för äldres munhälsa, samarbetar med samhällsaktörer såsom hälso- och sjukvård, skola och omsorg inom länets kommuner. Folk tandvården samverkar med psykiatrien vid Karlahuset samt åtstörningsenheten inom Region Örebro län.

Orofacial medicin (sjukhustandvård) i Folk tandvårdens regi saknar för närvarande tandläkarresurser och det minskar möjligheterna till samverkan med hälso- och sjukvården.

● *Indikator:* **Den förebyggande tandvården i skolorna stärks, särskilt i områden där behoven är som störst. Alla barn ska om möjligt ges kunskaper i förskolan och vid ett tillfälle i vart och ett av grundskolans stadier. Insatser ska också göras på gymnasienivå. Insatsernas art kan variera men väljas så att de ger en så effektiv påverkan som möjligt.**

Kommentar: Folk tandvården i Region Örebro län arbetar aktivt med att utjämna skillnader i munhälsa på populationsnivå. Störst insatser ges till de identifierade riskområden som finns i Örebro län. Folk tandvården samverkar med barnavårdscentraler, familjecentraler och alla nivåer i skolan.

I riskområden arbetar Folk tandvården med Glada tanden (tandborstning i förskolan) samt med Viva tanden (föräldraskapsstöd på familjecentral). Skolbesöken sker en gång i varje stadie, men även på gymnasienivå. Kunskapsgivningen i skolorna är anpassade efter vissa koncept, beroende på ålder och vilket fokusbudskap Folk tandvården framför. Fluorsköljning i låg- och mellanstadiet förekommer i länets riskområden.

Mer detaljerad information finns i Årsrapport avseende överenskommelse mellan regionstyrelsen och Folk tandvården.

ÖVERGRIPANDE MÅL

Tandvården är god, säker, jämlik och jämställd.

INRIKTNINGSMÅL

14. Tandvården är patientsäker.

● *Kommentar:* Patientsäkerheten förbättras kontinuerligt genom att informationen i avvikelshanteringsystemet tas tillvara, utreds och sprids i verksamheten. Patientsäkerhetsronder med deltagande av verksamhetschef och odontologiskt ansvarig tandläkare (OATDL) genomförs.

● *Indikator:* **En högre andel av Folktandvårdens daganteckningar har bra kvalitet vid jämförelse med föregående år.**

Kommentar: Förbättringsarbete har skett och mätning visar goda resultat.

● *Indikator:* **Konkreta åtgärder utifrån avvikelserapporter, händelseanalyser och riskanalyser sprids i verksamheterna och spridningen ska öka i jämförelse med föregående år.**

Kommentar: Konkreta åtgärder har vidtagits såväl på klinik- som Folktandvårdsnivå.

15. Tandvården är patientfokuserad.

● *Kommentar:* Varje patient i Folktandvården får ett → individuellt omhändertagande utgående från individens behov och önskemål

● *Indikator:* **En högre andel av Folktandvårdens patienter i olika åldersgrupper har mycket låg risk för karies och/eller tandlossning, fler av Folktandvårdens revisionspatienter är i riskgrupp K0, P0, i olika åldersgrupper, vid jämförelse med föregående år. (K=Karies P=Parodontit (tandlossning)).**

Kommentar: Andel patienter i gruppen barn och unga som är riskgrupperade med låg risk, K0P0, är 54 procent. Andel vuxna patienter som är riskgrupperade med låg risk, K0P0, är 27 procent. Värdet är högre än föregående år.

● *Indikator:* **Alla patienter prioriteras efter riskgrupp.**

Kommentar: Alla patienter prioriteras efter en beslutad prioriteringsriktlinje där grunden är den individuella riskbedömningen av varje patient.

● *Indikator:* **Alla patienter ska erbjudas Frisktandvård.**

Kommentar: Alla Folktandvårdens patienter erbjuds Frisktandvård med hänsyn tagen till prioriteringsriktlinjerna.

● *Indikator:* **Antalet Frisktandvårdspatienter ska öka.**

Kommentar: Antalet Frisktandvårdspatienter är 26 004 stycken, vilket är en ökning med 0,5 procent sedan årsskiftet.

16. Tandvården är effektiv med fokus på**● hög kvalitet.**

↑ *Kommentar:* Genom effektiva och högkvalitativa vårdprocesser, som ständigt förbättras och anpassas efter bästa kunskap, skapas ökat värde för Folktandvårdens patienter.

● *Indikator:* **Genom effektiva och högkvalitativa vårdprocesser skapas ökat värde för Folktandvårdens patienter.**

Kommentar: Folktandvården arbetar ständigt med förbättring och effektivisering av vårdens processer.

● *Indikator:* **En högre andel av Folktandvårdens patienter, som riskgrupperats och som har eller riskerar att utveckla sjukdomar som karies och/eller tandlossning (riskgrupp K2, P2) har fått sjukdomsbehandling enligt Folktandvårdens riktlinjer, vid jämförelse med föregående år.**

Kommentar: Antal sjukdomsbehandlande åtgärder, åtgärder i 300-serien, för patienter i riskgrupp K2P2 har ökat 4 procent i jämförelse med föregående år.

● *Indikator:* **Antalet omgjorda åtgärder inom garantitiden ska minska.**

Kommentar: Andel fyllningar år 2019 som var omgörningar var 5,7 procent. År 2018 var det 6,0 procent.

17. Tandvården är jämlik och jämställd.

● *Kommentar:* Varje patient i Folktandvården behovsbedöms och placeras i riskgrupp. Samma bedömningskriterier används till alla patienter. Riskgruppen ligger till grund för individuell behovsanpassad behandling av alla patienter.

● *Indikator:* **Genom individuell riskbedömning av varje patient är vårdinsatsen individanpassad, och alla Folktandvårdens patienter, oavsett kön och kliniktilhörighet, ska vara riskgrupperade.**

Kommentar: Den största delen av Folktandvårdens patienter är riskbedömda.

UPPDRAG**29. Att använda den uppdaterade socioekonomiska**

● **kartläggningen för att fördela resurser och insatser i syfte att minska ojämlikheten i hälsa.**

Kommentar: Arbetet med den socioekonomiska kartläggningen slutfördes i december.

● **30. Att etablera patientsäkerhetsronder i syfte att stärka och följa upp patientsäkerhetsarbetet.**

Kommentar: Patientsäkerhetsronder har etablerats.

● **31. Att utveckla ett system för implementering av kunskap i enlighet med programarbetet i regioner och landsting avseende kunskapsstyrning för jämlik vård.**

Kommentar: Genom ett samarbete mellan vådrådet och odontologiskt ansvarig tandläkare (OATDL) har ett lokalt programområde (LPO) skapats.

REGIONAL TILLVÄXT

ÖVERGRIPANDE MÅL

Region Örebro län bidrar till och skapar förutsättningar för stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet och god resurseffektivitet i Örebro län.

INRIKTNINGSMÅL

19. Region Örebro län ska verka för ett företagsklimat där entreprenörer har goda förutsättningar att starta, driva och utveckla företag.

Region Örebro län ska skapa förutsättningar för ökad internationaliseringsgrad samt ökat kunskapsinnehåll i näringslivet. Region Örebro län ska underlätta för fler etableringar, investeringar och finansieringsmöjligheter.

Kommentar: Arbetet i Business Region Örebro (BRO) entreprenörskapsgrupp intensifieras på flera sätt: Gruppen inkluderar numera fler antal aktörer och genom ENSA-projektet stimuleras mobiliseringen av nya idéer och metoder för att stärka länets entreprenörskap.

Timbanken började kunna erbjuda rådgivningar under årets sista kvartal. Det har varit en stor efterfrågan, 90 rådgivningar väl spridda över länet. Timbanken möjliggör för mindre företag att få energi till sina affärer genom sina kompletterande affärsutvecklingsinsatser. Användandet och utvecklingen av verksamt.se/orebrolan underlättar för entreprenörer i behov av stöd och kapital.

Den regionala exportsamverkan stödjer företag i sina internationaliseringsinsatser. Årets insatser grundas på en behovsinventering. Det nyligen genomförda exportprogrammet och den nya ansökan om att tillsammans med Region Västmanland få bedriva en ny variant av exportprogram är bevis på konkret arbete för företagen. Deltagandet i det stora samverkansprojektet i Sverige vittnar också om ambitionen att tänka större för företagen. I BRO har investerings- och etableringsarbetet intensifierats genom framtagandet av Value Propositions inom beslutade styrkeområden och anställningen av en koordinator.

Den av Oxford Research genomförda rapporten

av utbud och behov av riskvilligt kapital i länet har kommunicerats och diskuterats med aktörerna. Region Örebro län har under 2019 fått ytterligare medel för att bevilja företagsstöd och under året har 19,4 miljoner kronor fördelats. Antal stöd till företag som drivs av kvinnor har ökat 2019.

● *Indikator:* NKI (SKL:s mätning, Insikt).

Kommentar: Senast tillgängliga statistik avser uppgifter från 2018 och det finns jämförelse med 2017 och 2016.

Index	2016	2017	2018
Brand	79	79	82
Bygg	65	65	67
Mark	70	76	66
Miljö	77	71	73
Livsmedel	78	77	79
Servering	87	83	84
BRO Aggregerat	75	73	75

◆ *Indikator:* Antal nystartade företag per 1 000 invånare ska vara högre än snittet för riket.

Kommentar: Senast tillgängliga uppgifter avser 2018. Örebro län redovisar 9,3 som är lägre i jämförelse med riket som var 10,8.

År	Västman-lands län	Kronobergs-län	Värmlands län	Örebro län	Jönköpings-län	Riket
2018	9,6	7,6	8,6	9,3	8,5	10,8
2017	9,4	8,9	8,6	10	9,1	11,2
2016	9,8	9,5	9	10,3	9,2	11,8
2015	9,9	9,1	8,8	9,7	9	11,6

Region Örebro län har, under kvartal fyra, tillsammans med länets 12 kommuner lanserat www.timbanken.se för mindre bolag som vill växa sakta och säkert. Detta är en långsiktig satsning i länet och fyller viktiga behov som finns. Timbanken kompletterar nuvarande rådgivningssystem och hittar nya målgrupper.

Under årets sista tre månader hann drygt 90 företag registrera sig och ta del av Timbankens affärsutveckling. Företagen drivs av en kvinna i 50 procent av fallen och de finns i länets samtliga 12 kommuner. Detta är mycket positivt eftersom

Örebro kommun har halva länets befolkning och de företagsfrämjande aktörerna i övrigt finns koncentrerade där. Timbanken jämnar alltså ut de mellankommunala skillnader som funnits i rådgivningen i länet och bidrar till att göra hela länet till en attraktiv plats för småföretag. Detta är särskilt viktigt i ett län som Örebro med flera genuint sårbara kommuner. Branschbredden är viktigt för ett dynamiskt näringsliv (särskilt med sårbara kommuner) och Timbanken tilltalar många olika branscher varav de största är Handel, Information och kommunikation, Hotell och restaurang, Utbildning samt Kultur, nöje och annan service. Samtliga som hittills svarat på den obligatoriska enkäten tycker att rådgivningen behovsanpassades, och detta är glädjande eftersom kommunerna under en längre tid efterlyst just ett mer behovsstyrt rådgivningssystem.

Nästan 50 procent av företagen i Timbanken är mindre än tre år gamla och 70 procent har en omsättning på mindre än en miljon. Här verkar Timbanken träffa rätt – dessa bolag har många gånger lämnat Nyföretagarcentrums stöd bakom sig men kanske inte har de ekonomiska muskler som behövs för att beviljas regionala företagsstöd. Timbankens primära målgrupp är mindre företag som vill växa ”sakta och säkert” och på så vis kompletterar insatsen också Almis många erbjudanden för tillväxtföretag.

Den regionala verksamhetsida (och dess tillhörande facebookside) har under 2019 fokuserat på att informera om exportrelaterade insatser och olika typer av regionala företagsstöd. Inom ramen för Business Region Örebro diskuteras utvecklingen av sidan och hur viktigt det är att alla blir bärare av den i sin vardag. Under 2019 hade sidan drygt 4 300 unika sidvisningar. Det innebär cirka 360 besök i månaden.

● **Indikator: Andel svenska och utländska företags-etableringar i länet ska öka jämfört med år 2016.**

Kommentar: Senast tillgängliga uppgifter avser 2017 som visar att andelen svenska och utländska företagsetableringar i länet har ökat från 2016. 2017 redovisar 16,6 i jämförelse med 2016 som var 15,8.

År	Örebro län	Riket
2017	16,6	18,7
2016	15,8	17,4
2015	16,8	18,2

● **Indikator: Internationaliseringsgrad, andel företag där minst 20 procent av omsättningen går till export ska öka jämfört med år 2016.**

Kommentar: Senaste tillgängliga statistik visar att internationaliseringsgraden ökade mellan 2016 och 2017 från 3,4 procent till 3,5 procent.

Under 2019 har samarbetet vidareutvecklats mellan aktörerna inom Regional Exportsamverkan (RES). Ny representant för Business Sweden, ny representant från Handelskammaren samt ny kommunikatör från Region Örebro län har lett till nya perspektiv och intensifiering av marknadsföring på verksamt.se framför allt via den facebookside som skapats för att kunna dela information om verksamheten.

Samverkan med RES Västmanland har också utvecklats för att dra nytta av olika kompetenser samt planera gemensamma företagsaktiviteter i båda länen. En gemensam ansökan har också beviljats till ett exportprogram 2020 (Växthus) med fokus på USA och Tyskland. Diskussion pågår för att starta upp ett nätverk för företag som är nybörjare vad gäller internationalisering och ett för företag som har mer erfarenhet av internationella affärer. Dessa kommer sjösättas under 2020.

Under 2019 har ett exportprogram genomförts med sex företag samt flera företagsträffar inom exportnätverket för livsmedelsföretag. RES anordnade under året flera seminarier kopplade till internationalisering, till exempel att göra affärer i Tyskland. Även en företagsresa till Köpenhamn, (samarbete med EEN och Business i Danmark) med 10 deltagare genomfördes med både seminarier och affärsmöten.

20. Region Örebro län ska verka för att fördjupa en
 ● långsiktig samverkan inom länets utpekade
 → innovationsstrategiska prioriteringar – vår
 Smarta Specialisering. Region Örebro län ska
 bidra till att utveckla och stärka den innova-
 tionsstödjande infrastrukturen i länet i syfte att
 etablera internationellt konkurrenskraftiga
 forsknings- och innovationsmiljöer.

Kommentar: Region Örebro län har tillsammans med övriga större finansiärer och ägare av det innovationsstödjande systemet drivit på en tydligare styrning av innovationsaktörerna. Detta skapar verktyg för bättre dialog och förankring vilket gynnar effektiviteten i systemet. En utkomst av en tätare dialog och fokusering av innovationsstrategin är etableringen av AI-impact lab under hösten 2019.

I de innovationsstrategiska diskussionerna som pågått har även Region Örebro län blivit uppmärksamma på behovet av ytterligare satsningar inom till exempel industriutveckling.

Det pågår även inom Östra Mellansverige ett övergripande arbetet inom Smart Specialisering inom projektet ESC. Där har Region Örebro län särskilt ansvar för industriutveckling, men deltar även i arbetet inom de andra styrkeområdena.

◆ *Indikator:* **Andel investering i forskning och utveckling av bruttoregionalprodukt (BRP) ska öka mer procentuellt än i jämförbara län.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik visar att FoU-investeringar ökade mellan 2015 och 2017 från 1,3 procent till 1,4 procent..

Det är under samma period i linje med Jönköpings län (1,4 procent), lägre än Västmanlands län (2,6 procent) och Kronobergs län (3,4 procent), samt högre än Värmlands län (1,2 procent).

● *Indikator:* **Kunskapsintensiva företag, andel medarbetare med minst treårig högskoleutbildning i privat sektor ska öka jämfört med år 2016.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik visar att mellan 2016 och 2017 ökade andelen medarbetare med minst treårig högskoleutbildning i privat sektor från 13,2 procent till 13,5 procent.

● *Indikator:* **Internationaliseringsgrad, andel företag där minst 20 procent av omsättningen går till export ska öka jämfört med år 2016.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik visar att internationaliseringsgraden ökade mellan 2016 till 2017 från 3,3 procent till 3,4 procent.

**21. Region Örebro län bidrar till att det livslånga
 ◆ lärandet stärks och att fler fullföljer och avslutar
 → sin grundläggande utbildning.**

Kommentar: Inom utbildningsområdet pågår processer där utbildningsaktörer och Region Örebro län utvecklar och processar handlingsplaner. Som exempel har aktivitetsplanen till samverkansdokumentet Kunskapslyft barn och unga 2016–2022 tidigare reviderats och ett arbete med att planera och realisera de regionala aktiviteterna har inletts under 2019. Aktiviteterna i planen spänner över flera nivåer i styrkedjan och insatsområden för skola och utbildning. Som exempel kan nämnas kompetenshöjande insatser, stärkande av forskningsbaserat arbetssätt, lärprojekt för olika professioner samt insatser för att stärka samverkan mellan skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård. Ett flertal aktiviteter har påbörjats varav Barnskötarlyftet (en kompetensutvecklingsinsats för personal i förskolan som saknar förskollärarexamen), SYV-nätverk för grundskolan, Didaktiska nätverk samt Skolledares pedagogiska ledarskap, kan nämnas som exempel. Inom ramen för aktivitetsplanen har ett projekt pågått under 2019 med syfte att sprida resultat från Östra Mellansverigeprojektet #jagmed. Som ett resultat av detta spridningsprojekt kommer Örebro universitet, i samverkan med Region Örebro län, ta fram ett valbart kurspaket om problematisk skolfrånvaro och skolavhopp för studenter inom lärarutbildningen samt socionomprogrammet.

Den regionala rollen inom utbildning, arbetsmarknad och kompetensförsörjning kommer i många sammanhang upp som viktig och betydelsefull. I flera av de statliga utredningar som pågår finns en ny roll beskriven där det regionala beslutsmandatet föreslås stärkas. Exempelvis gällande utbildningsutbud i kommunal vuxenutbildning, planering och dimensionering av gymnasial utbildning, yrkeshögskoleutbildningar samt arbetsmarknadsutbildningar. Dessa frågor bearbetas

bland annat genom samverkan mellan Region Örebro län och utbildningsaktörer inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen i län. Exempel på sådan samverkan är att en revidering av samverkansavtalet för gymnasieskolan, utifrån förändringar i Skollagen (2010:800) gällande introduktionsprogrammen, har genomförts. Vidare har ett förslag till samverkansavtal för den kommunala vuxenutbildningen tagits fram och kommer att beslutas under 2019. En webbplats för yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen har tagits fram och är publicerad. Webbportalen är ett exempel på hur samverkan har skapat ett mervärde.

Regionens två folkhögskolor bidrar till att fler klarar grundskolan och gymnasiet. Under 2019 tog 27 deltagare examen från sina studier på Allmän kurs på Kävesta folkhögskola med behörigheter för yrkeshögskolestudier eller högskolestudier och 33 på Fellingsbro Folkhögskola. Att vara utan grundskole- eller gymnasiebehörigheter innebär en ökad risk att hamna i ett utanförskap. Därför kan verksamheten med Allmän kurs på de två regionägda folkhögskolorna sägas ha genererat en besparing för samhället på ungefär 720 miljoner kronor[1] under 2019.

[1] En person som förblir i utanförskap kostar samhället cirka 12 miljoner kronor under en livstid, enligt Nilsson & Wadeskog, 2018, ”Det är bättre att stämma i bäcken än i ån”.

◆ Indikator: Andelen elever med behörighet till gymnasieskolans nationella program ska öka.

Kommentar: Senast tillgängliga statistik avser 2019 och visar att 79,5 procent av flickorna och 76,2 procent av pojkarna som avslutade grundskolan i länet var behöriga till minst yrkesprogram (exklusive nyanlända elever var andelarna 83,3 respektive 80,8 procent). Totalt för alla elever har trenden varit nedåtgående de senaste sju åren, från 84,5 procent 2012 till 77,8 procent 2019.

- **Indikator: Andelen invånare som slutfört gymnasieutbildningen inom 4 år ska öka.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik avser 2019 (det vill säga elever som började ungdomsgymnasiet 2015 och senast 2019 fick examen från ungdomsgymnasiet) och visar att 75,5 procent av kvinnorna och 71,3 procent av männen folkbokförda i länet fick examen inom fyra år. För kvinnor är det en nedgång från 2015 då andelen var 78,0 procent medan trenden för män är en uppgång från 66,7 procent 2015.

- **Indikator: Utbildningsnivå, eftergymnasialnivå. Andelen i befolkningen 25–64 år, med minst tvåårig eftergymnasial utbildning ska öka. Skillnader mellan män och kvinnor ska minska.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik avser 2018 (sista december) och visar att 43,8 procent av kvinnorna och 30,7 procent av männen hade minst tvåårig eftergymnasial utbildning. 2017 var motsvarande andelar 43,0 procent respektive 30,1 procent. Även åren dessförinnan var trenden uppåtående för både kvinnor och män men med en större ökningstakt för kvinnor.

- ◆ **22. Region Örebro län bidrar till en bättre kompetensförsörjning där utbildningsutbudet och efterfrågan matchar varandra och bidrar till att branscher och arbetsgivare får tillgång till rätt kompetens.**

Kommentar: Regionalt kompetensförsörjningsarbete tar sin utgångspunkt i nuläge och utmaningar definierade i den regionala utvecklingsstrategin (RUS). Region Örebro län samordnar och leder utvecklingsarbetet i samverkan med kommuner, arbetsliv, utbildningsaktörer, statliga myndigheter samt övriga berörda aktörer i länet. Dialog används som verktyg för att definiera insatser och åtaganden med fokus på de strategiska inriktningarna. Under 2019 har en regional handlingsplan för kompetensförsörjning utarbetats och varit ute på remiss. Den kommer att färdigställas och beslutas under våren 2020 av regional tillväxtnämnd. Handlingsplanen lyfter särskilt arbetet med att stärka integrationsperspektivet genom projektet Integration i regional kompetensförsörjning.

Viktiga prioriteringar under 2019 har varit att bidra till att etablera effektiva strukturer för validering, medverkan i planeringen av yrkesvux och stötta lärcentra etableringar.

Region Örebro län har etablerat Efterfrågeforum, en arena för ansvariga i länets kommuner och bransch- och arbetsgivarorganisationer för strategiska samtal om efterfrågan och utbud av gymnasiala yrkesutbildningar för vuxna. Utbildningsutbudet har på relativt kort tid utvecklats mycket bra och det har genomförts framgångsrika marknadsföringsinsatser för att få fler sökanden.

I samverkan med andra regioner och Mälardalsrådet har Region Örebro län etablerat samarbetet En bättre matchning. Region Örebro län tar fram gemensamma kunskapsunderlag som bidrar till ökad kunskap och stärkt dialog med lärosätena om arbetsmarknadens behov. En ny pilot inom it har påbörjats.

Efterfrågan på kompetens ifrån arbetsgivare är fortfarande mycket stor och bristen upplevs inom många branscher. Arbetet med att ta fram en ny regional handlingsplan för kompetensförsörjning har inneburit många aktörsträffar och gemensamma dialoger.

Projektet integration i regional kompetensförsörjning har förstärkt handlingsplanarbetet med att särskilt fokusera på utlandsfödda och insatser och åtagande för att dessa grupper i högre utsträckning ska etablera sig.

Inom området kompetensförsörjning är flera av åtgärderna av strukturell karaktär och kräver uthållighet och samverkan för att förändra. Från 2018 gav regeringen förnyade uppdrag för det regionala arbetet med kompetensförsörjning vilket tydliggjort rollen att organisera och fastställa målsättningar i samverkan och dialog med kommuner, utbildningsaktörer, arbetsgivare, statliga myndigheter samt övriga berörda aktörer i länet. Uppdraget gäller även under 2020, det innebär att dialog med den nationella nivån om det fortsatta arbetet och uppdragen för kommande år kommer vara viktiga.

Projektet Effektivare validering i Örebro län har genomfört aktiviteter i syfte att ge en mer kvalitativ och effektiv validering inom tre bristyrken. Detta ska leda till att fler individer uppnår en gymnasial utbildningsnivå och/eller matchar sin kompetens mot de branschkrav som arbetsgivare efterfrågar. Projektet har också arbetat med frågan om hur en regional stödstruktur för validering kan bidra till en bättre kompetensförsörjning.

Projektet pågår fram till sista februari 2020 därefter finns medel från Tillväxtverket för att fortsätta arbetet och eventuellt ansöka om mer utvecklingsmedel.

Vård- och omsorgscollege arbetar kontinuerligt med samverkan mellan arbetsgivare och utbildningsordnare för en bättre kompetensförsörjning. Detta behövs även fortsättningsvis då vård och omsorg är en bransch med stora kompetensförsörjningsbehov. Ett förslag till samverkansavtal för den kommunala vuxenutbildningen har tagits fram och beslutas i början av 2019. En webbportal för yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen har tagits fram och är publicerad.

Webbportalen är ett exempel på hur samverkan skapar ett mervärde.

- **Indikator: Sysselsättningsgrad, andelen förvärvsarbetande, 20–64 år ska öka. Skillnader mellan olika grupper ska minska.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik avser 2018 och visar att 77,2 procent av kvinnorna och 80,8 procent av männen var förvärvsarbetande. 2017 var motsvarande andelar 77,1 procent respektive 80,1 procent.

- **Indikator: Utbildningsnivå, eftergymnasialnivå. Andelen i befolkningen 25–64 år, med minst tvåårig eftergymnasial utbildning ska öka. Skillnader mellan män och kvinnor ska minska.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik avser 2018 (sista december) och visar att 43,8 procent av kvinnorna och 30,7 procent av männen hade minst tvåårig eftergymnasial utbildning. 2017 var motsvarande andelar 43,0 procent respektive 30,1 procent. Även åren dessförinnan var trenden uppåtående för både kvinnor och män men med en större ökningstakt för kvinnor.

- ◆ **Indikator: Matchningsgraden inom bristyrken på gymnasialnivå ska öka.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik visar att andelen med matchning mellan yrke och utbildning av de som är anställda i yrken på gymnasial nivå har en matchningsgrad 56,5 procent 2017 och 57 procent 2016.

Utmaningen kvarstår att ytterligare förstärka relevansen mellan efterfrågan och utbud.

**23. Region Örebro län bidrar till och skapar för-
 ● utsättningar för en god, jämlik och jämställd
 ↑ hälsa grundad i goda livsvillkor och goda
 levnadsvanor, tilltro till egen förmåga, tilltro till
 andra, delaktighet och sammanhang.**

Kommentar: Arbetet med att ta fram handlingsplaner inom Regionala utvecklingsstrategins målområde 6 "Hälsofrämjande arbete och hälso- och sjukvård" har fortsatt. Handlingsplan "God jämlik och jämställd hälsa" är antagen och arbetet med att ta fram samverkansplaner gemensamt med kommunerna och civilsamhällets organisationer pågår. Handlingsplanen "Sammanhållen vård och omsorg" har processats i samverkansstrukturen och har sänts på remiss till kommunerna. Handlingsplanen "Social välfärd" är framtagen och ska sändas på remiss till kommunerna. Handlingsplanerna kommer att vara väsentliga styrdokument för att kunna förverkliga detta inriktningsmål.

— **Indikator: Framtidstro – andel barn i årskurs 9 som har en ljus framtidstro ska öka jämfört med år 2017.**

Kommentar: Mätning genomförs inom ramen för undersökningen Liv och hälsa ung som genomförs år 2020.

● **Indikator: Barn i ekonomiskt utsatta familjer – andel barn 0–17 år som lever i ekonomiskt utsatta familjer ska minska jämfört med år 2015.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik visar att andelen unga i ekonomiskt utsatta familjer har minskat något sedan 2015 även om det finns en uppgång för senast sammanställda år som är 2017. Mätningen avser åldrarna 0-19 år.

Uppgiften är hämtad från Folkhälsomyndighetens barnfattigdomsindex.

— **Indikator: Självskattat hälsotillstånd – andel unga i årskurs 2 gymnasiet samt andel vuxna som anser sig ha ett gott allmänt hälsotillstånd ska öka jämfört med år 2017.**

Kommentar: Ny mätning görs i samband med undersökningen Liv och hälsa ung 2020.

**24. Region Örebro län ska verka för att öka till-
 ● gängligheten och utbudet av kultur, upplevelser
 → och evenemang. Region Örebro län ska skapa
 förutsättningar för ökad exportmognad för
 små- och medelstora företag inom besöks-
 näringen. Länets attraktionskraft ska stärkas
 genom ökad samordning och paketering av
 besöksmål och besöksattraktioner.**

Kommentar: Målet delas mellan två områden, kultur och ideell sektor samt näringslivsutveckling. För kulturens del går det ännu inte att se några reella effekter. Dock har den nya kulturplanen en stark inriktning mot ett breddat deltagande inom kultursektorn och en tydligare samverkan mellan kultur och näringsliv har påbörjats och kommer att utvecklas under 2020.

Inom näringslivsutveckling har en projektansökan, Växtkraft ÖRTA, under våren 2019 skrivits och beviljats, för att utveckla en samverkansplattform tillsammans med kommunerna, stödfrämjande systemet och företagen.

På uppdrag av kommuncheferna och regiondirektören har en utvärdering av samarbetet mellan kommunerna, destinationerna och Region Örebro län kring besöksnärlingsfrågor genomförts under hösten 2019. Uppdraget innebär även att förslag på hur framtida samverkan, roll och resursfördelning ska tas fram.

Det internationella arbetet har skett i partnerskapet genom Visit Sweden där arbetet sker med utvalda marknader inom de internationella researrangörsleden. Arbetet innebär bland annat matchning mellan internationella researrangörer och länets besöksnärlingsföretag. Det internationella arbetet bidrar till ökad paketering av besöksattraktioner och besöksmål i länet.

Antalet vandrare på Bergslagsleden har under 2019 slagit rekord, över 50 000 har vandrat på leden.

Under hösten har ett arbete med att tillgänglighetsanpassa en del av leden startat, invigning våren 2020.

Nämnden för regional tillväxt har beviljat ett fortsättningsprojekt för Bergslagen Cycling. Projekt ska säkerställa den långsiktiga utvecklingen av leden framförallt genom samarbete med berörda kommuner.

— **Indikator: Fler företag i branscher kopplade till kultur- och besöksnäring.**

Kommentar: Utgångspunkten i denna indikator samt mätbarheten för 2019 är oklar.

Inväntar riktlinjer för statistikuppföljning från Tillväxtverket.

● **Indikator: Ökat antal gästnätter.**

Kommentar: Antal gästnätter har ökat med två procent från 2018 till 2019.

◆ **Indikator: Ökat och breddat utbud av evenemang och aktiviteter.**

Kommentar: Indikatorn delas mellan två områden, kultur och ideell sektor samt näringslivsutveckling. För kulturens del går det ännu inte att se några reella effekter. Dock har den nya kulturplanen en stark inriktning mot ett breddat deltagande inom kultursektorn och en tydligare samverkan mellan kultur och näringsliv har påbörjats och kommer att utvecklas under 2020.

UPPDRAG

32. Att inom området välfärd och folkhälsa

- vidareutveckla samverkan med kommunerna inom hälso- och sjukvården inom ramen för beslutad samverkansstruktur.

Kommentar: Samverkansstrukturens olika grupperingar både vad gäller politiska grupperingar och tjänstemannaorganisation bedöms fungera väl. Den nya struktur som beslutades under 2018 har trätt i funktion. Inom området välfärd och folkhälsa har en ny handlingsplan för sammanhållen vård och omsorg utarbetats.

33. Att inom området välfärd och folkhälsa utveckla

- det förebyggande arbetet och vårdinsatser gällande livsvillkor och levnadsvanor med stöd av de överenskommelser som nu gäller för samverkan för god, jämlik och jämställd hälsa i Örebro län 2018–2023.

Kommentar: En handlingsplan har antagits under året inom folkhälsoområdet – God, jämlik och jämställd hälsa. Utifrån denna har samverkansplaner mellan de samverkande parterna; Region Örebro län, kommunerna och det civila samhällets aktörer utarbetats.

34. Att inom områdena välfärd och folkhälsa samt utbildning och arbetsmarknad förbättra samordning och ansvarsfördelning mellan hälso- och sjukvård, socialtjänst och skola, för att skapa integrerade, tidiga insatser riktat till barn och unga.

Kommentar: I aktivitetsplan 2019–2022 – bilaga till samverkansdokumentet kunskapslyft barn och unga 2016–2022 – understryks att samverkan över områden är avgörande för måluppfyllelsen. Arbetet med att stärka förutsättningarna för att alla barn och unga efter grundskolan och gymnasiet ska kunna gå vidare till studier och arbete, är inte längre bara en fråga för skolan utan för samhällets alla aktörer. Frågan är därför viktig i andra regionala samverkansdokument och handlingsplaner, som exempelvis i handlingsplan god jämlik och jämställd hälsa och handlingsplan för sammanhållen vård och omsorg. Vikten av ovanstående samverkan har tidigare inte lyfts i handlingsplanen för skola och utbildning.

Projektet ”Tillsammans för alla barns bästa” (TABB) är, genom ovan nämnda aktivitetsplan, ett första

steg i arbetet mot förbättrad samordning och ansvarsfördelning mellan skola, socialtjänst och hälso- och sjukvården. Projektet avser en förstudie kring intresse och möjligheter att länets kommuner och Region Örebro län prövar Skottlandsmodellen GIRFEC (Getting It Right For Every Child) – tidiga och förebyggande insatser inom skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård. Förstudien (två delar) var klar i juni 2019 och under våren genomfördes en konferens – Tillsammans för alla barns bästa – i syfte att sprida kunskaper från förstudien och initiera ett förändrat arbetsätt i enlighet med GIRFEC. På konferensen deltog länets nyckelpersoner (tjänstepersoner och politiker) inom socialtjänsten, hälso- och sjukvården samt skolan. Under hösten 2019 riggades en projektorganisation där syftet är att Region Örebro län ska samordna och stödja ett antal pilotprojekt i länets kommuner där kommunerna i samverkan med regionens hälso- och sjukvård genomför ett förändringsarbete med Skottland som modell och med gemensamma mål. En projektledare på regional nivå har anställts under hösten 2019 och initiala dialoger har genomförts med kommuner som ansökt om att delta i pilotprojektet. Under våren 2020 kommer Region Örebro län arbeta tillsammans med deltagande kommuner för att ta fram projektplaner och pilotprojekten förväntas starta hösten 2020. TABB-projektet ingår också i det nationella nätverket och utvecklingsarbetet TSI (tidiga och samordnade insatser). TSI samordnas och drivs av Skolverket och Socialstyrelsen. Inom förvaltningen Regional utveckling sker gemensamma möten för att stärka samarbetet kring barn och unga inom områdena välfärd och folkhälsa samt utbildning och arbetsmarknad. Utvecklingsledaren med ansvar för samverkansdokumentet Kunskapslyft barn och unga 2016–2022, ingår i nätverket för verksamhetschefer för barn- och elevhälsa, som ytterligare ett led att stärka samverkan kring integrerade och tidiga insatser. Kommunerna i samverkan med hälso- och sjukvården har inbjudits att medverka med pilotprojekt inom ramen för arbetet med ”Tillsammans för alla barns bästa” (TABB). En andra delrapport från förstudien har publicerats som visar ett stort intresse från verksamheterna att utveckla samverkan inom området. Fem lokala eller delregionala pilotprojekt är under utarbetande. En projektorganisation har utformats och resurssatts.

35. Att utreda förutsättningar för att tillsammans med andra aktörer stärka och utveckla lärcentrum. Vägledning, validering och handledning bör vara centrala delar inom lärcentraverksamhet i länets kommuner.

Kommentar: Länets kommuner har via Skolverket möjlighet att söka stöd för lärcentrautveckling. Region Örebro län har stöttat och uppmuntrat kommunerna att söka. Det fanns krav på att kommunerna sökte i samverkan. Under 2018 sökte nio av länets kommuner i en gemensam ansökan men fick avslag. Under 2019 lämnades två ansökningar in – en från Hällefors i samverkan med Ljusnarsberg och Nora samt en ansökan från Lindesbergs kommun i samverkan med Karlskoga. Båda ansökningarna blev beviljade. Inom projektet Effektivare Validering i Örebro län har Region Örebro län genomfört en studieresa till Gävleborg. Deltagare var nätverket REKO, college och medarbetare inom utbildning- och arbetsmarknad samt projektgruppen. Projekt är ett metodutvecklingsprojekt som består med att visa på vad som kan och behöver utvecklas och implementeras inom lokala och regionala strukturer. När projektet avslutas i februari 2020 kommer mer utvecklingsarbete behöva ta vid.

36. Att i kommunikation med länsstyrelsen ta fram ett serviceprogram för länets olika delar.

Kommentar: Arbetet med att revidera nuvarande serviceprogram har startat och en projektledare är anställd under hösten. Planen är att ha ett färdigt remissförslag i oktober 2020 och att den reviderade planen kan beslutas under första kvartalet 2021.

37. Att i samverkan med länsstyrelsen ta fram en handlingsplan för utveckling baserat på skogen och dess möjlighet till ytterligare industriell utveckling och innovation.

Kommentar: En projektledare har anställts på förvaltningen Regional utveckling, Område energi och klimat. Arbetet med en konkret projektplan har påbörjats.

38. Att stärka Örebroregionens ställning som logistiskt nav genom samverkan med Örebro universitets center för forskning inom hållbar logistik, Orulog.

Kommentar: En 1:1 ansökan från Örebro universitets center för Hållbar Logistik har godkänts av nämnden för regional tillväxt. I Region Örebro läns budget för 2019 finns även ett driftsbidrag till centrat på 500 000 kronor. Under hösten 2019 invigdes center för Hållbar logistik.

39. Att verka för att användandet av Alfred Nobel som varumärke stärks. Huvudinriktningen är att varumärket främst ska användas i innovations- och industriella sammanhang. Uppdraget ska genomföras i samverkan med Karlskoga kommun, Örebro universitet och med stiftelsen Björkborn.

Kommentar: En projektplan med tillhörande organisation är framtagen och ska tas upp för beslut i nämnden för regional tillväxt i början av 2020.

2018:

28: Att starta ett arbete utifrån skogsnäringens betydelse och bidrag till länets utveckling.

Kommentar: Se uppdrag 37, uppdrag för skogsnäringens betydelse.

KULTUR OCH FRITID

ÖVERGRIPANDE MÅL

Region Örebro län bidrar till och skapar förutsättningar för stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet och god resurseffektivitet i Örebro län.

INRIKTNINGSMÅL

25. Kulturfrågor, civilsamhället och den sociala ekonomin ska bidra till ett jämställt och jämlikt samhälle samt meningsskapande byggt på demokratiska värderingar.

Kommentar: Region Örebro län leder och samordnar länets utvecklingsarbete inom kulturområdet och skapar goda förutsättningar för samverkan inom och tillsammans med den ideella sektorn och andra aktörer. Till grund för arbetet ligger länets kulturplan som tas fram i samverkan med kommuner, kulturinstitutioner, civilsamhälle och kulturskapare. Under perioden 2016–2019 har länets andra fyraåriga kulturplan bildat grunden för utvecklingsarbete och prioriteringar. Inom ideell sektor kommer den beslutade planen för civilsamhälle och social ekonomi bilda grund för det fortsatta arbetet.

Kultursektorn och civilsamhället har avgörande betydelse för viktiga samhällsfrågor som rör demokrati och inkludering. Att få ta del av kulturella upplevelser och själv få uttrycka sig konstnärligt är grundläggande mänskliga behov och rättigheter. Kultur med en fri ställning är en viktig grundsten i en demokratisk samhällsutveckling. Kultur ger människan möjligheter att utvecklas och gå utanför begränsande ramar. Som den viktiga byggsten kulturen är i människans liv främjar den hälsa och lärande. Ett län med ett rikt kulturliv upplevs mer attraktivt och stärker tillväxten. Inom både lärande och läkande processer har kulturen potential som idag inte nyttjas fullt ut. Dessutom har ett starkt kulturliv och ett starkt civilsamhälle stor betydelse för platser attraktivitet och tillväxt. Kulturinstitutionernas roll att förmedla kulturarv och reflektera över samhälls- och framtidsfrågor är också centrala faktorer för länets utveckling. Amatörkulturen spelar också en stor roll

genom att ge möjlighet till eget skapande. Spets är en förutsättning för bredd på samma sätt som bredd är en förutsättning för spets. Barn och unga har ett självklart fokus för offentligt finansierad kultur i hela länet. Genom att tidigt komma i kontakt med och uppleva olika kulturella uttryck ges möjlighet till kulturintresse, skapande och kreativitet. Förskolan och skolan är viktiga arenor för att ge alla barn och unga möjlighet till eget skapande och att tidigt möta professionella kulturupplevelser.

Föreningslivet och social ekonomi spelar en viktig roll för samhällsutvecklingen och är i många fall föredömen, inte minst vad gäller inkluderingsfrågor. Det finns en utvecklad relation till civilsamhället som är viktig för framgång, bland annat vad gäller arbetet med sociala innovationer. Stödet till studieförbunden och den ideella sektorn är avgörande för att möjliggöra kollektiva och kunskapsbärande arenor med ett brett utbud av aktiviteter.

För perioden 2016–2019 har länets kulturplans övergripande målsättning varit att prioritera arbetet med kultur för alla, med ett särskilt fokus på barn och unga i hela länet. Samverkan över gränser är ett viktigt medel för att nå utvecklingsmålen. Under 2019 har länets nya kulturplan 2020–2023 antagits, vilket har föregåtts av en intensiv dialogprocess med berörda aktörer.

Under 2019 har särskilda satsningar gjorts, dels med koppling till gällande kulturplan, dels med avstamp i planen för civilsamhälle och social ekonomi. En självklar utgångspunkt är också den regionala utvecklingsstrategin som i hög grad innehåller tematik som relaterar till område kultur och ideell sektor. I samverkan med skelsektorn har barn och ungas rätt till kultur utvecklats i hela länet. Arbetet för ett jämställt och jämlikt kulturliv kommer att fortsätta liksom utvecklingen av samverkan inom kultur- och hälsoområdet. Barn och ungas delaktighet och inflytande är delar som ständigt måste hållas aktuella och utvecklas. Inom området civilsamhälle och social ekonomi är målsättningen att vidareutveckla det förvaltningsövergripande samarbetet kring frågorna. Viktigt är också att i samverkan med parter från olika samhällssektorer bidra till ett ökat inflytande och deltagande av civilsamhället och social ekonomi i det regionala utvecklings- och tillväxtarbetet. För

detta krävs en utökad kunskapsbas för att kunna utveckla ett strategiskt och metodiskt arbete. Arbetet med den sociala ekonomin och sociala innovationer sker även på EU-nivå, exempelvis genom Region Örebro läns aktiva engagemang inom det europeiska nätverket REVES, genom deltagande i den nystartade tematiska plattformen inom smart specialisering på temat social ekonomi samt som en av utförarna inom det interregionala EU-projektet RAISE

— **Indikator: Mellanmänsklig tillit, andel barn i årskurs nio samt antal vuxna som litar på andra människor ska öka.**

Kommentar: Indikatorn kräver ett längre tidsperspektiv för bedömning.

● **Indikator: Valdeltagande, andel som röstar i riksdags- och kommunalval ska öka jämfört med valet år 2014.**

Kommentar: Valdeltagandet har ökat 2018 i jämförelse med 2014, både avseende riksdags- och kommunalval.

Riksdagsval:

År	Örebro län	Kvinnor, Örebro län	Kvinnor, Riket	Män, Örebro län	Män, Riket
2018	88	89	89	88	88
2014	87,3	86,3	87,6	88,4	86,4

Kommunalval:

År	Örebro län	Kvinnor, Örebro län	Kvinnor, Riket	Män, Örebro län	Män, Riket
2018	85	87	85	84	83
2014	84,6	84,1	84	85	81,7

● **Indikator: Ökat antal barnkulturplaner i kommunerna.**

Kommentar: Överenskommelser har upprättats med ett flertal kommuner gällande KulturKraft (professionell kultur till barn i skola/förskola). Det har resulterat i att barnkulturplaner tas fram i respektive kommun. I nuläget finns 7 färdigställande barnkulturplaner.

◆ **Indikator: Andel barn som får del av finansiering inom kultur och ideell sektor ska öka.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik visar att samtliga kulturaktörer som har fått regionala verksamhetsmedel (samverkansmodellen eller regionala medel) har haft barn som publik eller arbetade främjande för barn 2018. Tillsammans nådde de cirka 61 000 barn (ej unika). Det var 22 procent av den totala publiken. 2017 nådde verksamheterna drygt 79 000 barn och 27 procent av den totala publiken. 2017 var dock en topp tydligt kopplad till Örebro läns museums och Örebro länsteaters verksamheter det aktuella året. 2014–2016 var antalet barn cirka 45 000 per år. Andelen barn i publiken varierar mellan olika verksamheter, exempelvis hade Teater Martin Mutter 86 procent barn i publiken 2018. (I beräkningarna ingår inte Frövifors pappersbruksmuseum eller Loka Brunns kurortsmuseum.)

Budgeten 2019 inrymmer också mindre mer specifika satsningar på kultur för barn och unga, där KulturKraft till exempel är en del. Där finns dock inte jämförande statistik. Ytterligare en satsning 2019 var integrationsprojektet Alla barns rätt till kultur. Under året fick cirka 6 000 barn del av kultur på fritiden genom projektet. Det finns en ytterligare indikator att mer än hälften av länets kommuner ska gå med i projektet "Alla barns rätt till professionell kultur i skola/förskola" under 2019. Projektet, nu under namnet KulturKraft, har lett till avtal med sju kommuner och minst två kommuner är på gång under nästa år. Intresset från flertalet kommuner ger en positiv prognos att målet kommer att uppfyllas.

UPPDRAG

40. Att utveckla arbetet med tillgång till kultur i hela länet, varvid barnens rätt till kultur ska beaktas särskilt.

Kommentar: Den förstärkta budgeten från regionfullmäktige har använts för prioriteringar i linje med uppdraget. Följande verksamheter har fått ta del av satsningen:

- Stadra Teater, för producent, för bättre kontinuitet och för att kunna turnera i länet. Till en etablerad verksamhet som vill utvecklas och även i högre grad nå barn och unga.
- Imagine/Songlines, ett musikevenemang för unga med spridning i många län, med särskilt fokus på nyanlända. I Örebro län har Länsmusiken ställt upp som huvudman, de fick medel för detta förra året och har uppnått goda resultat.
- Arrangörskapsutveckling i samverkan Riksteatern/Länsteatern och bygdegårdar i länet, möjliggör att ensembler kan komma ut. Syftet är specifikt att nå mindre orter och alternativa spelplatser genom subvention av föreställningar. Under 2019 har satsningen Scenkonst utanför tätort haft syftet att stärka arrangörsnätverk samt öka tillgång av professionell scenkonst och kulturella mötesplatser på landsbygden. Resultatet är hittills positivt. Nätverket av ideella arrangörer i form av till exempel bygdegårdsföreningar, byalag, folketshusföreningar, teaterföreningar, antal arrangerade föreställningar och publik har ökat. Utbudet som erbjudits nätverket har varit blandat men professionella aktörer från länet prioriteras. Utifrån den respons nätverket har gett är nätverksmötena med varandra för erfarenhetsutbyte och fördjupad kännedom om professionell scenkonst, stöd i val av föreställning samt den ekonomiska möjlighet att arrangera i sina lokaler något som lyfter, skapar samhörighet och ger mod och lust att våga. Den regionala samordningen med ekonomiskt stöd har varit en förutsättning för detta.

- Fortsatt utveckling av kulturskolor i regional samverkan. Detta inleddes som ett projekt under 2018 och det finns starka behov av fortsatt utveckling och samverkan. Kommunerna är med och finansierar halva satsningen. Därtill finns förslag att del av satsningen ska användas till KulturKraft. För att möjliggöra en förstärkt samverkan med kommunerna så att professionell kultur i högre grad når barn och unga i förskola, skola och gymnasium.

2018:

30: Att utifrån den föreslagna kulturgarantin utreda hur kulturutövande för pojkar 7–19 år kan uppmuntras.

Kommentar: Ingår i KulturKraft – för varenda unge (tidigare Kulturgarantin).

2018:

31: Att utifrån den föreslagna kulturgarantin utreda hur kulturutövande för barn och unga från socioekonomiskt utsatta områden kan uppmuntras.

Kommentar: Ingår i KulturKraft – för varenda unge (tidigare Kulturgarantin).

SAMHÄLLSBYGGNAD

ÖVERGRIPANDE MÅL

Region Örebro län bidrar till och skapar förutsättningar för stark konkurrenskraft, hög och jämlik livskvalitet och god resurseffektivitet i Örebro län.

INRIKTNINGSMÅL

26. Region Örebro län verkar för ett hållbart

- ◆ resursutnyttjande utan nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Vidare bidrar Region Örebro län till den omställning som krävs genom att stimulera bioekonomin inom länets skogs- och jordbruk samt att öka energieffektiviteten och andelen förnybar energi.

Kommentar: Utsläppen av växthusgaser minskar i alldeles för låg takt för att Örebro län ska kunna klara målet att vara koldioxidneutrala till 2045. Ytterligare kraftfulla aktiviteter krävs från alla länets aktörer för att målet ska kunna nås.

Region Örebro län har påbörjat arbetet med att stimulera bioekonomin inom länets skogs- och jordbruk genom arbete utifrån länets livsmedelsstrategi.

I det regionala skogsprogram som Region Örebro län tar fram tillsammans med Länsstyrelsen Örebro ska fokusområdet ”innovationer och en förädlad skogsråvara i världsklass” ta avstamp i det övergripande målet att länet har en cirkulär och bio-baserad ekonomi med en effektiv förädling av skogsråvaran, där innovativa produkter och tjänster utvecklas och bidrar till en hållbar tillväxt i hela länet. För att nå det övergripande målet kommer flera insatsområden att identifieras och utifrån dessa områden arrangeras aktiviteter med regionala aktörer för att på kort- och långsikt få omsättningen inom bioekonomi att öka.

- *Indikator: Omsättning inom bioekonomi i Örebro län ska öka (2016 = 19,5 miljarder, vilket utgör 12 procent av länets ekonomi).*

Kommentar: Enligt den statistik som finns tillgänglig, se nedan, är det samma procent av ekonomin men i och med att tillväxten ökat så är dessa procent värda mer.

2016: 8,1 procent av den totala ekonomin till ett värde av 9,1 miljarder kronor.

2017: 8,1 procent av den totala ekonomin till ett värde av 9,6 miljarder kronor.

- ◆ *Indikator: Totala utsläppet av växthusgaser i länet (ton CO₂e/år) ska minska.*

Kommentar: Senast tillgängliga statistik visar att totala utsläppet av växthusgaser i Örebro län har minskat med 2 procent sedan rapportering 2017, 2018 var det en tillfällig ökning, dock är nuvarande minskning alldeles för liten. Ska Örebro län klara målet om att vara koldioxidneutrala till 2045 behövs en minskning om 8 procent per år. Utsläpp av växthusgaser per invånare har minskat med 5 procent samma tidsperiod så en del av den låga minskningen är att befolkningen ökat i länet.

27. Region Örebro län bidrar genom stöd till kommunerna att skapa attraktiva boendemiljöer i hela länet som skapar social hållbarhet.

Kommentar: Riksdagen har gett regeringen i uppdrag att få fler regioner att bli regionplaneorgan i enlighet med PBL. Örebro län är detta inte aktuellt då flera kommuner meddelat att de inte vill att Region Örebro län ska få rätt att använda detta verktyg. I stället pågår dels ett internt utvecklingsarbete om ambition och fokus för Region Örebro läns arbete med bostadsfrågor, dels ett projekt tillsammans med kommunerna som syftar till att ta fram förslag om samverkan i frågor som rör fysisk planering med regional bäring inklusive bostadsfrågor.

● **Indikator: Antal kommuner som har bostadsmarknad i balans ska öka i jämförelse med år 2018.**

Kommentar: Senast tillgängliga statistik visar att antalet kommuner som i den årliga bostadsmarknadsenkäten bedömer att de har bostadsmarknad i balans ökade från två 2017 till fyra 2018. Utfallet för 2019 redovisas våren 2020.

— **Indikator: Socioekonomisk bostadssegregation ska minska i jämförelse med år 2018.**

Kommentar: Detta är en ny indikator och det har under 2019 inte funnits förutsättningar att ta fram värden.

● **Indikator: Planerat bostadsbyggande i absoluta tal per kommun (Redovisas av kommunerna till Boverket en gång per år)**

Kommentar: I den årliga bostadsmarknadsenkät som presenterades våren 2019 bedömde kommunerna att det skulle påbörjas byggande av 1 525 bostäder 2019. Detta är en högre siffra än den bedömning som presenterades 2018 och ligger på en hög nivå. En ny bedömning presenteras våren 2020.

28. Region Örebro län bidrar till väl fungerande infrastruktur och kommunikationer som möjliggör en hållbar utveckling.

Kommentar: Region Örebro län har under året varit aktiv med att påverka EU och staten för att förändra regelverk som till exempel Transeuropean network Transport (TEN-T) och för att få till stånd investeringar. Arbetet med En Bättre Sits har varit i ett intensivt skede och Region Örebro län har varit aktiva i detta arbete. Arbetet med handlingsplan för påverkansarbete kring infrastrukturfrågor har pausats i väntan på beslut om budget i balans. Ett stort antal utredningar har genomförts om den regionala och nationella transportinfrastrukturen. Beslut har fattats om inriktningen på åtgärder för kollektivtrafiken för att nå budget i balans och flera utredningar och åtgärder har genomförts med anledning av detta. Svealandstrafiken har tagit över en stor del av busstrafiken i länet. Flera projekt har genomförts för att skapa effektiva serviceresor med god kvalitet.

■ **Indikator: Antal döda och skadade i trafiken ska minska i jämförelse med år 2018.**

Kommentar: Det totala antalet döda och allvarligt skadade har ökat kraftigt 2019 jämfört med 2018. Antalet döda har dock minskat från 12 personer till 7 personer. Antalet döda och svårt skadade på de regionala och nationellt vägarna i länet har minskat 2019 jämfört med de senaste åren. Ökningen har framför allt skett på det kommunala vägnätet.

● **Indikator: Fyllnadsgrad inom kollektivtrafiken ska öka i jämförelse med år 2018.**

Kommentar: Fyllnadsgrad 2019 var 8,5 procent och 2018 var det 8,1 procent. Resultatet av beräkningen bygger på vissa antaganden som gör att ökningen av fyllnadsgrad överskattas något. Arbetet pågår med att ta fram ett sätt att beräkna fyllnadsgraden som ger en bättre bild av fyllnadsgraden.

■ **Indikator: Andel fossilfria drivmedel inom serviceresor och allmän kollektivtrafik med buss ska öka i jämförelse med år 2018.**

Kommentar: Andel fossilfria drivmedel 2019 var 55 procent och 2018 var det 95 procent. Uppgiften avser andelen fossilfritt drivmedel för bussar och serviceresefordon. Andelen fossilfria drivmedel har ökat något under året. Bussarna inom den allmänna kollektivtrafiken är helt fossilfria.

UPPDRAG

41. Att inom område energi och klimat fortsätta arbetet med att ta fram en gemensam fordons- och drivmedelsstrategi inklusive biogasens möjligheter som drivmedel, i samarbete med relevanta aktörer i Örebro län. För beslut senast våren 2020.

Kommentar: Handlingsplanen för fordon och drivmedel i länet har arbetats fram och kommer att beslutas av samhällsbyggnadsnämnden i januari 2020. Handlingsplanen kommer att fungera som rådgivande för övriga aktörer i länet.

42. Att inom område trafik- och samhällsplanering utreda möjlighet att köra serviceresor i egen regi.

Kommentar: Under 2019 har ett projektdirektiv tagits fram med hjälp av ett konsultföretag. Projektdirektivet gällde en utredning om att köra serviceresor i egen regi och angav hur en utredning ska genomföras och ungefär hur mycket en sådan utredning skulle kosta att genomföra. Utifrån de ekonomiska begränsningar som finns har förvaltningen Regional utveckling föreslagit att uppdrag 42 inte bör genomföras. Denna åsikt har verifierats i såväl samhällsbyggnadsnämnden som regionstyrelsen och beslut i regionfullmäktige i februari 2020 att inte genomföra uppdraget.

43. Att ta fram ett nytt Trafikförsörjningsprogram under 2019. Ett viktigt syfte med översynen är att skapa god samstämmighet med den nya regionala utvecklingsstrategin samt Region Örebro läns ekonomiska förutsättningar att utföra trafiken.

Kommentar: Arbetet har påbörjats. De utredningar som följs av arbetet med budget i balans har dock inneburit att arbetet inte kommit så långt som planerat.

44. Att genomföra åtgärder för det finmaskiga vägnätet.

Kommentar: Under 2019 har ett kunskapsunderlag om det finmaskiga vägnätet genomförts. Inriktningen på det fortsatta arbetet läggs fast i början av 2020.

45. Att innesluta Södra Ladugårdsängen i kollektivtrafiksystemet.

Kommentar: Linje 6 har dragits om, så att den nu angör de nybyggda delarna av Ladugårdsängen. Trafiken startade i december 2019.

2018:

33. Att förstärka Region Örebro läns roll inom samhällsplanering och bostadsförsörjning.

Kommentar: Arbetet har försenats på grund av att det arbete som startat tillammans med kommunerna kring regionplan enligt PBL avslutats efter att flera kommuner meddelat att en sådan utredning inte bör genomföras. Inom ramen för det nya projektet med kommunerna om samverkan kring fysisk planering med regional bäring som genomförs våren 2020 kommer Region Örebro läns ambitioner och inriktning fastställas.

2018:

35. Att utarbeta en strategi för framkomlighet för regional- och expressbussar.

Kommentar: En utredning har genomförts, som anger en inriktning för den regionala busstrafiken inom Örebro stad. Utredningen innehåller två huvudfrågor. Den första handlar om hur regionbussarna ska köra inom Örebro så att de når så många resenärer som möjligt, men samtidigt minimerar körsträcka och restid. Den andra frågan handlar om en framtida lokalisering av vändpunkt/rastlokal.

2018:

37. Att utreda möjligheten till att införa säsongsbaserad kollektivtrafik till besöksmål och sevärdheter för att underlätta för unga och andra grupper i behov av ökad mobilitet.

Kommentar: Arbetet har inte genomförts då arbetet med budget i balans har prioriterats högre.

DIGITALISERING

ÖVERGRIPANDE MÅL

Modern digital teknik ska bidra till att skapa en jämlik, attraktiv och stark Örebroregion som kan möta framtidens utmaningar.

INRIKTNINGSMÅL

29. Region Örebro län ska leda genomförandet av den regionala digitala agendan i samarbete med länsstyrelsen, kommunerna och universitetet, med målet att förverkliga uppsatta etappmål och slutliga mål 2020.

Kommentar: Den regionala digitaliseringskoordinatören som anställdes i januari har som uppdrag att samordna den regionala digitala agendan (RDA). Statusrapport gällande måluppfyllelse har gjorts till programstyrgrupp RDA.

● **Indikator: Måluppfyllelse redovisas årsvis.**

Kommentar: Statusrapport gällande måluppfyllelse har rapporterats till programstyrgrupp regionala digitala agendan (RDA).

30. År 2020 bör 95 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.

Kommentar: Prognos: Målet kommer troligtvis inte att nås.

- Mål för hushållen totalt kommer troligtvis inte att nås (80 % 2018).
- Mål för företagen totalt kommer troligtvis inte att nås (66 % 2018).

Det finns utmaningar med kvarstående bredbandsutbyggnad och vissa områden har mer eller mindre stannat upp. De tidsplaner för byggnation som har förmedlats från marknadsaktörer verkar inte uppfyllas utan det kommer ta längre tid på grund av bland annat tillståndshantering, utmaningar för aktörer med skillnaden mellan tätort och landsbygd. Det finns också utmaningar att det finns områden som trots att de är berättigade till stöd och har beviljats inte når byggnation på grund av bristande efterfrågan och stora avstånd mellan anslutningarna.

◆ **Indikator: År 2019 ska minst 85 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.**

Kommentar: Prognos: Målet kommer troligtvis inte att nås.

- Mål för hushållen totalt kommer inte att nås (80 procent 2018).
- Mål för företagen totalt kommer inte att nås (66 procent 2018).

Det finns utmaningar med kvarstående bredbandsutbyggnation och att vissa områden mer eller mindre stannat upp. De tidsplaner för byggnation som har förmedlats från marknadsaktörer verkar inte uppfyllas utan det kommer ta längre tid på grund av bland annat tillståndshantering och att det finns utmaningar för aktörer med skillnaden mellan tätort och landsbygd. Utmaningar som finns är också att det finns områden som trots att de är berättigade till stöd och har beviljats inte når byggnation på grund av bristande efterfrågan och stora avstånd mellan anslutningarna.

- 31. Digitalt först - genomförande av aktiviteter inom Region Örebro län för att uppnå målen i nationell strategi för e-hälsa 2025. Arbetet styrs via Region Örebro läns program för e-hälsa.**

Kommentar:

Genomförande av aktiviteter inom Region Örebro län för att nå målen i nationell strategi för e-hälsa styrs via programmet för e-hälsa. En plan för 2019 är beslutad i programstyrgrupp e-hälsa. Samtliga projekt och uppdrag inom programmet finns även visuellt presenterade på en Kanbantavla där man kan följa progressen. Statusrapportering görs månadsvis och uppföljning av 2019 pågår. Ett utkast för plan 2020 har tagits fram och ska beslutas i styrgrupp e-hälsa.

- **Indikator: Årliga planer med uppföljning.**

Kommentar: Årlig plan för 2019 är framtagen och beslutad i programstyrgrupp e-hälsa. Samtliga projekt och uppdrag inom programmet finns även visuellt presenterade på en Kanbantavla där man kan följa progressen. Statusrapportering görs månadsvis. Uppföljning av plan 2019 pågår. Ett utkast för plan 2020 har tagits fram och ska beslutas i styrgrupp e-hälsa.

- 32. Att invånare, patienter och anhöriga på ett enkelt sätt kan skaffa sig kvalitetssäkrad information om vård och hälsa samt få personligt anpassad information om sin egen vård och hälsosituation. De ska också kunna kontakta vården via internet för att få service, rådgivning och hjälp till egenvård.**

Kommentar:

1177 Vårdguiden på telefon.

De som inte har tillgång till internet, eller vill ha snabb hjälp kan ringa 1177 Vårdguiden. Där får man råd och stöd av erfarna sjuksköterskor via telefon, som bedömer vårdbehov och hänvisar till rätt vårdnivå, eller ger egenvårdsråd. Sjuksköterskorna använder ett datoriserat rådgivningsstöd, som är medicinskt samstämmigt med innehållet i 1177.se. Rådgivningsstödet bidrar till att kvaliteten på sjukvårdsrådgivningen blir hög och jämn. Avtal är skrivet om att ingå i nationell samverkan med 11 andra landsting/regioner för att förbättra tillgängligheten.

1177 Vårdguiden på webben.

Regionernas invånartjänster finns information och tjänster som fungerar för alla målgrupper och alla åldrar. Den flerfaldigt prisbelönade 1177.se innehåller allt från tecknade filmer för barn som ska behandlas i vården, till lättlästa artiklar, filmer och bildspel. Man kan också få informationen uppläst, och viss information finns översatt till flera språk. Den anatomiska atlasen är en unik, interaktiv applikation som skildrar människokroppen i olika lager.

UMO

UMO riktas till unga och informerar om sex, hälsa och relationer. UMO förmedlar också ett värdebaserat budskap om normkritik, jämställdhet och ett inkluderande förhållningssätt. UMO är en stor succé i målgruppen, och också mycket populär hos medarbetare vid ungdomsmottagningar och i elevhälsan, som hänvisar unga till UMO men även använder UMO som en egen kunskapskälla.

1177 Vårdguidens e-tjänster.

Med hjälp av 1177 Vårdguidens e-tjänster kan vårdgivare och patienter kommunicera digitalt på ett säkert sätt. Patienten loggar in med e-legitimation och kan göra sina vårdärenden och kontakta vården på tider som passar hen själv, till exempel boka tid, förnya recept och läsa sin journal. Stark autentisering används och all information är krypterad, vilket innebär att vårdgivare också kan använda e-tjänsterna för att till exempel erbjuda internetbaserat stöd och behandling.

- **Indikator: Minst 80 procent av länsinvånarna känner till 1177 Vårdguiden, e-tjänster och sjukvårdsrådgivning via internet på 1177.se.**

Kommentar: I den nationella undersökningen redovisas en markant kännedomsökning sedan föregående år, idag har 97 procent hört talas om 1177 Vårdguiden. Användandet av e-tjänster och sökning på 1177.se ökar stadigt.

- **Indikator: 65 procent av länsinvånarna är användare av 1177 Vårdguidens e-tjänster.**

Kommentar: 70 procent av länsinvånarna är användare av 1177 Vårdguidens e-tjänster och därmed är målet för 2019 nått.

- ◆ **Indikator: Hälso- och sjukvården ska redovisa en utveckling av sitt arbetssätt med a) ökat utbud av e-tjänster.**

Kommentar: Redovisning enligt uppdrag 54: Vårdcentralerna ska via internet tillhandahålla följande e-tjänster inom 1177 Vårdguiden:

- Kontakta vårdcentralen
- Boka ny tid
- Av- och omboka tid
- Förnya recept
- Med mera.

Under hösten startades ett pilotprojekt med vårdcentralernas digitala mottagning.

Även inom specialistsjukvården pågår arbeten.

- Inom Område medicin och rehabilitering undersöks möjligheterna till digitala vårdmöten.
- Inom Område kärl, thorax och diagnostik finns till exempel klamydiatest via nätet samt bokning av tider på provtagningen.
- Mammografin har bokning av tider.

- ◆ **Indikator: Hälso- och sjukvården ska redovisa en utveckling av sitt arbetssätt med: b) uppfyllelse av svarstid inom angivna tidsramar.**

Kommentar:

Det pågår arbeten med e-tjänster utifrån ledning från regionkansliet men för tidigt att kunna visa på resultat.

UPPDRAG

- 46. **Att ta fram och genomföra aktiviteter utifrån principen ”digitalt först”.**

Kommentar: I samtliga nämnder pågår arbetet med att ta fram och genomföra aktiviteter utifrån principen ”digitalt först”.

Inom Regionsservice pågår exempelvis ett arbete med att inventera befintliga manuella arbetssätt och rutiner inom de största arbetsflödena och utifrån inventeringen utreda möjlig digitalisering. Inom Regional utveckling utreds och införs digitala lösningar inom både den allmänna kollektivtrafiken och serviceresor. Inom biblioteksområdet pågår ett specifikt projekt för att förstärka den digitala kompetensen för medarbetarna på folkbibliotek. Det har antagits en handlingsplan för utvecklingen inom e-hälsoområdet inom ramen för samverkansstrukturen inom välfärd och folkhälsa. Inom forskning- och utbildning har ett forskningsprojekt kring digitala vårdcentraler påbörjats under 2019.

Folktandvården har startat projekt för att införa digital mottagning och digitala vårdmöten. Inom Patientnämnden erbjuds möjlighet till kommunikation genom 1177 vårdguidens e-tjänster.

Sammantaget bedöms att Region Örebro län genomför aktiviteter utifrån principen ”digitalt först” i enlighet med uppdraget.

- 47. **Att inom huvudprocesserna hälso- och sjukvård och tandvård verka för att bidra till visionen 2025 inom e-hälsa gällande digitalt först.**

Kommentar: Arbetet pågår inom många olika områden, exempelvis webbtidbok, elektroniska konsultremisser, beställning och svar av undersökningar till laboratorieverksamheten. I Folktandvården pågår ett utvecklingsarbete med att bland annat skapa en digital mottagning och implementera funktionalitet för digitala vårdmöten.

48. Att påbörja arbetet med en ny digital agenda efter 2020.

Kommentar: Under hösten har en projektgrupp arbetat fram ett förslag på ny digitaliseringsstrategi för Örebro län. Den kommer att läggas fram till programstyrgruppen för regional digital agenda i januari 2020 för godkännande innan remissrunda till de samverkande organisationerna.

49. Att etablera ett införandeprojekt för framtidens vårdinformatiönsstöä (FVIS) med fokus på förberedelse av nya arbetssätt och standardisering.

Kommentar: Avtal tecknades i juni, med leverantören Cambio Healthcare AB, gällande Region Örebro läns nya vårdinformatiönsstöä. För att skapa samsyn och för att utnyttja resurserna på bästa sätt ska arbetet göras tillsammans i ett gemensamt implementationsprojekt med övriga parter inom Sussa-samverkan. Ett första gemensamt stygruppsmöte med leverantören genomfördes i juli. Ett lokalt införandeprojekt inom Region Örebro län är etablerat med en styrgrupp. Projektet har breddats med en särskild beredningsgrupp för verksamhet med bemanning från hälsovalsenheten och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. I beredningsgruppen för teknik och integration deltar framförallt Regionsservice. Arbetsgrupper som arbetar med förändringsledning, informatik och processer har bildats.

50. Att etablera ett projekt för arkivering av de system som ersätts av framtidens vårdinformatiönsstöä (FVIS).

Kommentar: Projektet för arkivering av de system som ersätts av framtidens vårdinformatiönsstöä (FVIS) är etablerat. Projektet är flerårigt.

51. Att etablera ett projekt för gemensamma riktlinjer för kontaktkorten på "Hitta och jämför vård" på 1177 Vårdguiden.

Kommentar: En riktlinje för kontaktkorten på "Hitta och jämför vård" på 1177 Vårdguiden har beslutats.

52. Att utveckla arbetssätt och digitala stöäsystem för första linjens vård, som komplement till ordinarie kontaktvägar inom vården.

Kommentar: Flera projekt har genomförts under året i arbetet med att utveckla arbetssätt och digitala stöäsystem för första linjens vård.

- Digitala vårdmöten erbjuds för återbesök inom primärvård. Under året har 11 vårdcentraler infört digitala återbesök i sitt utbud.

- En digital mottagning har startat för utvalda besöksområden inom första linjens vård. Sedan start vecka 46 har vårdcentralernas digitala mottagning haft cirka 115 patientbesök och har fått bra återkoppling och uppskattning från patienterna.

- Ett pilotprojekt har genomförts på tre utvalda vårdcentraler i syfte att testa ett digitalt processverktyg för lättakut på vårdcentralen. Patienten besvarar frågor inför besöket via pekterminal eller mobil lösning Collabodoc. Efter avslutad pilot kommer två av de tre vårdcentralerna att fortsätta med systemstöädet.

Region Örebro län bevakar det arbete som pågår nationellt på Inera utifrån avsiktsförklaringen för första linjens digitala vård.

53. Att etablera ett projekt för att ansluta till de nationella tjänsterna för högkostnadsskydd och frikort tillgängliga via 1177.se.

Kommentar: Nuvarande frikortssapplikation inom Region Örebro län måste ersättas på grund av utdaterad teknik och beroende på att Region Örebro län ska byta ekonomisystem. Detta innebär att nytt system måste upphandlas innan anslutning nationellt kan genomföras.

Upphandling av applikation för frikort är initierad. Det har hanterats inom Sussa samverkan, via Västernorrland, men har avbrutits på grund av ogiltigt anbud. Ny upphandling ska initieras under 2020. Upphandlingen är en förutsättning för anslutning till den nationella tjänsten eFrikort.

**54. Att inom huvudprocessen hälso- och sjukvård
♦ definiera minimimått för e-tjänster för hälso-
och sjukvårdens verksamheter.**

Kommentar: Minimimått har införts inom primärvården.

Vårdcentralerna ska via internet tillhandahålla följande e-tjänster inom 1177 Vårdguiden:

- Kontakta vårdcentralen
- Boka ny tid
- Av- och omboka tid
- Förnya recept
- Med mera.

Vårdcentralerna ska erbjuda drop-in mottagning.

Under hösten startades ett pilotprojekt med vårdcentralernas digitala mottagning.

Även inom specialistsjukvården pågår arbeten.

Inom Område medicin och rehabilitering undersöks möjligheterna till digitala vårdmöten samt mottagningsbesök via telefon. Inom Område kärl, thorax och diagnostik finns till exempel klamydiatest via nätet samt bokning av tider på provtagningen. Mammografin har bokning av tider.

55. Att inom huvudprocessen tandvård implementera tjänsten Journal via nätet så att patienter kan ta del av sina journaluppgifter digitalt via 1177 Vårdguiden.

Kommentar: Arbetet med utveckling pågår och ett första lösningsförslag har inkommit från Tieto som är leverantör av Folk tandvårdens journalsystem, Lifecare Dental.

**56. Att inom huvudprocessen tandvård utreda
● och utvärdera digitala vårdmöten inom tandvård, möjligheter till att utvalda tandvårdsbesök som kontroller och uppföljningar kan göras via digitala media i form av video-/bildkommunikation.**

Kommentar: Ett projekt har startat inom tema digitalisering. Projektets syfte är att skapa förutsättningar för att starta en digital vårdmottagning inom Folk tandvården där man erbjuder vissa kontroller och besök som inte kräver fysisk närvaro på tandvårds klinik. Projektet pågår till den 30 juni 2021. En projektledare har tillsatts och arbetet fortgår. Ett utvecklingsprojekt för en tjänsteplattform som heter Hygga/Megaklinik har startat på Folk tandvården Lindesberg. Hygga/Megaklinik är ett nytt system och arbetssätt, som med hjälp av artificiell intelligens automatiserar bokningar och behandlingstider. Tandvårdsbesöken blir mer effektiva och det blir också en förbättrad genomströmning av patienter. Tillgängligheten för patienter ökar och fler patienter kan få tandvård.

**57. Att inom område trafik- och samhällsplanering
● utreda förutsättningar för att införa en app för beställning med mera av färdtjänstresor.**

Kommentar: En applikation har lanserats under året och alltfler färdtjänstresenärer har gått över till att använda den.

**58. Att inom informations- och it-säkerhetsområdet
♦ kartlägga nuläge vad gäller roller, organisatorisk placering, relation till varandra och mandat för hela säkerhetsområdet (till exempel fysisk säkerhet, informations- och it-säkerhet med mera).**

Kommentar: Arbetet med frågan pågår främst genom informationssäkerhetsrådet. Ett uppdragsdirektiv för hantering av molntjänster och outsource system/tjänster är framtaget och beslutat av Region Örebro läns ledningsgrupp. Det finns ett fortsatt behov av att förtydliga roller och ansvar på en övergripande nivå för Region Örebro län.

2018:

41. Att kvalitetssäkra målen i den regionala digitala agendan i förhållande till ändrade förutsättningar och behov inom området digitalisering.

●

Kommentar: Se redovisning uppdrag 48. Uppdraget har fortsatt även under 2019.

2018:

45. Att etablera ett genomförandeprojekt för att ansluta till de nationella tjänsterna för högstnadsskydd och frikort tillgängliga via 1177.se

■

Kommentar: Se redovisning uppdrag 53. Uppdraget har fortsatt även under 2019.

ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

ÖVERGRIPANDE MÅL

Region Örebro län uppfattas som en attraktiv arbetsgivare som erbjuder förutsättningar för ett långsiktigt spännande, utvecklande och hållbart arbetsliv.

INRIKTNINGSMÅL

33. Region Örebro län är en attraktiv arbetsgivare som arbetar för att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla medarbetare utifrån långsiktigt hållbara strategier.

Kommentar: Region Örebro län arbetar utifrån flera perspektiv för att säkerställa att Region Örebro län attraherar, anställer, behåller och utvecklar medarbetare. Det pågående arbetet med att utforma en långsiktig strategi för kompetensförsörjning fortsätter inom respektive nämnd/förvaltning parallellt med budget och verksamhetsplanarbetet. Region Örebro län deltar på alltfler arbetsmarknadsmässor för att möta blivande medarbetare och har interna ambassadörer som deltar i olika aktiviteter. Arbetsmarknadskunskap i skolan och Smart matte är två arbeten som sker för att stimulera till arbete inom Region Örebro län. Alltfler arbetsplatser arbetar kontinuerligt med att ta emot praktikanter och examensarbetare. Vägen till svensk legitimation, ett arbete för att ta till vara kompetens av legitimerad personal från andra länder har utvecklats. Språklärare är viktiga i det arbetet då språket utgör en viktig grund för att komma i arbete. Inom hälso- och sjukvården fortsätter arbetet med kompetensförsörjning utifrån huvudstrategierna, framtidens vårdavdelning, handlingsplan för kompetensväxling samt handlingsplan för oberoende av hyrpersonal. Medel har erhållits från omställningsfonden för att satsa på kompetensförstärkning av undersköterskor och ge stöd till chefer i förändringsarbetet med att använda kompetensen rätt. Det finns stora svårigheter gällande bemanning av specialistsjuksköterskor, framförallt inom operation

och IVA. En genomlysning av av operationsverksamheten har gjorts och aktiviteter pågår utifrån denna. Bland annat har en specialistdag genomförts under hösten med syfte att attrahera fler medarbetare att vidareutbilda sig till specialistsjuksköterska inom de specialiteter med störst behov. Årligen vidareutbildas drygt 60 nya specialistsjuksköterskor med bibehållna löneförmåner.

Breddinförande av vårdnära service pågår i ett gemensamt projekt med Regionservice och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Uppdraget ingår i rätt antal vårdplatser och hur de ska bemannas så att rätt kompetens finns på rätt plats vid rätt tillfälle. Regionservice har erhållit medel från omställningsfonden för att utveckla de som arbetar med vårdnära service.

Inom flera yrkesgrupper pågår aktiviteter med syfte att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare. Bland annat sker arbete med att ta fram kompetensmodeller för fysioterapeuter, kuratorer, psykologer och medicinska vårdadministratörer. Fortsatt arbete med kompetensmodell för sjuksköterskor kommer att påbörjas.

Avgångssamtal genomförs med medarbetare som slutar. Vid intervjuer ges en bild av hur verksamheten kan förbättras för att vara attraktiv.

Inom projektet oberoende av hyrpersonal pågår många aktiviteter med syfte att öka attraktiviteten för Region Örebro län som arbetsgivare för att minska behovet av hyrpersonal. Detta har gett resultat och flertalet läkare har kunnat anställas samt en intern bemanningspool har utvecklats.

Medarbetarenkäten 2018 visar att motivationen av arbetet och utvecklingsmöjligheter ligger högt i resultat liksom att arbetet känns meningsfullt.

Arbetet med handlingsplaner utifrån enkäten har pågått under året på alla arbetsplatser.

Arbetet med Region Örebro läns värdegrund har påbörjats utefter att visionen är fastslagen. Alla arbetsplatser erbjuds att vara med och arbetet kommer att pågå även under 2020. Värdegrundsarbetet är en viktig del i Region Örebro läns arbetsgivarvarumärke som anger varför Region Örebro län ska väljas som arbetsgivare.

● **Indikator: HME – Hållbart medarbetarengagemang ska öka i jämförelse med tidigare medarbetarenkät.**

Kommentar: Region Örebro läns resultat för HME år 2018 var 77 vilket är samma resultat som redovisades vid den senaste mätningen år 2015. Resultatet för Region Örebro län är på samma nivå som snittet för andra regioner/landsting.

HME är ett totalindex som beräknas utifrån resultaten för tre delindex – motivation, ledarskap och styrning. I det övergripande resultatet för Region Örebro län redovisar 89 procent att de tycker arbetet känns meningsfullt och 86 procent att de upplever att de har förtroende från närmaste chef. Att åtgärda på regionövergripande nivå är att resultatet visar att ledningens förmåga att förbereda förändringar behöver förbättras.

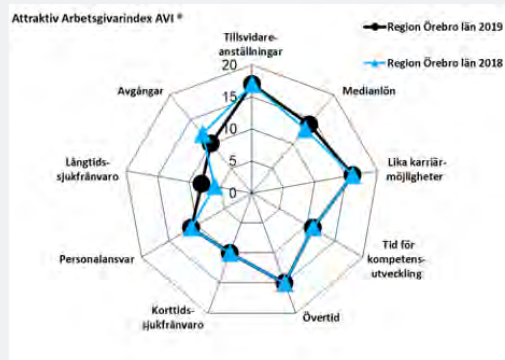
Arbete med analys och handlingsplaner har pågått på förvaltningarna. Någon ny mätning har inte planerats att genomföras under året utan fokus har varit att genomföra de handlingsplaner som förvaltningarna och arbetsplatserna har tagit fram. Nästa mätning via medarbetarenkät kommer att ske år 2020.

● **Indikator: AVI – Attraktiv arbetsgivarindex ska öka i jämförelse med föregående år.**

Kommentar: Region Örebro läns attraktiv arbetsgivarindex år 2019 är 112 och är en ökning från index 111 som redovisades 2018.

AVI är ett sammanfattande index som grundar sig på 9 nyckeltal som Nyckeltalsinstitutet tillhandahåller:

- Andel tillsvidareanställda
- Medianlön per månad
- Lika karriärmöjligheter
- Utbildningstid/tid för kompetensutveckling
- Övertid
- Korttidssjukfrånvaro
- Antal anställda/chef, personalansvar
- Långtidssjukfrånvaro
- Andel som slutat/avgångar.

Ju högre poäng organisationen har desto mer attraktiv arbetsgivare är organisationen.

Tid för kompetensutveckling, personalansvar och avgångar är de parametrar som främst ska påverkas för att nå ett högre arbetsgivarindex. Långtidssjukfrånvaron har fortsatt förbättrats i hög grad i jämförelse med tidigare år.

Fortsatt arbete med analys och åtgärder ska ske under 2020.

● **Indikator: Frisktalet ska förbättras i jämförelse med föregående år.**

Kommentar: Resultatet för Region Örebro läns frisktal för år 2019 var 57,6 procent, vilket är högre än 2018 som var 55,2 procent. Definitionen för frisktal är andel anställda (i procent) med högst fem sjukdagar och tre sjuktillfällen.

En handlingsplan för att minska sjukfrånvaron har beslutats på övergripande Region Örebro läns nivå och analys av resultat och aktiviteter har pågått också på förvaltningarna för att minska sjukfrånvaron.

År 2019			År 2018		
Kvinnor	Män	Kv + M	Kvinnor	Män	Kv + M
54,05%	71,02%	57,65%	51,11%	70,0%	55,17%

— **Indikator: Personalomsättning, externt och intern, ska redovisas. Det ska minska i jämförelse med föregående år.**

Kommentar: Redovisning av avgångsorsaker under 2019. Det finns ingen jämförelse med 2018.

År 2019		
Avgångsorsak	Antal personer	Anställningsfaktor
Totaler	3 739	3 463,17
Extern	1 714	1 538,48
Intern	1 401	1 339,82
Pension	256	225,9
Övrig	368	358,97

● **Indikator: Resultat av avslutningssamtal ska redovisas systematiskt i temaområden.**

Kommentar: I den avgångsenkät som genomförts sedan april 2019 har 180 enkäter skickats ut. 113 har svarat. Enkäten är inte ställd till den som avgår med pension. Enkäten är ett komplement till de avgångssamtal som ska hållas när man slutar sin anställning.

De främsta skälen till att man lämnar sin anställning är

- Lön
- Organisation/strukturen
- Personlig utveckling
- Fysisk arbetsmiljö
- Bostadsort.

Det mest positiva i anställningen i Region Örebro län, av det som anges i enkäten, är

- Arbetskamrater och kollegor
- Arbetsuppgifter
- Arbetstider.

55 procent lämnar för att fortsätta i samma yrke.

57 procent av de som lämnat kan rekommendera andra att söka jobb i Region Örebro län och 17 procent svarar kanske.

Deras nya arbetsgivare är

- 25 procent en annan region
- 28 procent privat verksamhet
- 19 procent har kommuner som ny arbetsgivare.

Av de som svarat på enkäten kan 41 procent tänka sej att arbeta vid Region Örebro län igen.

**34. Region Örebro läns verksamheter är jämställda
♦ och jämlika och motverkar aktivt diskriminering
→ och kränkande behandling.**

Kommentar: Riktlinjer för att motverka och hantera kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier har tagits fram. Det finns även checklistor samt en blankett för skriftlig anmälan av kränkande särbehandling. Riktlinjen innehåller även ett förbud mot repressalier. Varken arbetsgivare/chef eller medarbetare får utsätta medarbetare, som gjort en anmälan eller bidragit med information i en utredning, för repressalier. Ett sådant agerande kan leda till att arbetsgivaren vidtar arbetsrättsliga åtgärder. Temadagar, utbildning och dialogträffar för chefer och medarbetare har genomförts. Arbetet har skett tillsammans inom HR, staben för hållbar utveckling och förvaltningen Regional utveckling och i facklig samverkan.

● **Indikator: Jämix – Jämställdhetsindex ska öka i jämförelse med föregående år.**

Kommentar: Region Örebro läns jämställdhetsindex år 2019 är 107 och är högre än 2018 som redovisade 105.

JÄMIX är ett sammanfattande jämställdhetsindex som grundar sig på 9 nyckeltal:

- Yrkesgrupper/andel jämställda yrkesgrupper
- Högsta ledningsgrupp/ledningsgrupp
- Lika möjlighet bli chef/lika karriärmöjlighet
- Lika lön/skillnad i lön
- Långtidssjukfrånvaro/skillnad i lång sjukfrånvaro
- Skillnad i föräldradagighet/skillnad i uttag av föräldradagar
- Lika stor andel med heltid/skillnad i sysselsättningsgrad
- Andelen med fast anställning/skillnad i andel tillsvidareanställda
- Jämställdhetsplan/aktivt arbete

Ju högre poäng organisationen har desto bättre jämställdhet har organisationen.

Andel jämställda yrkesgrupper och skillnad i lön är de parametrar som främst ska påverkas för att nå ett högre jämställdhetsindex.

Under året har olika insatser för att öka medvetenheten om jämställdhet och diskriminering genomförts. Det har varit seminarier och fortsatt implementering av de nya riktlinjerna för att motverka kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier.

Inom Program för hållbar utveckling finns också mål och aktiviteter inom området. Ingen form av kränkande särbehandling, trakasserier eller sexuella trakasserier tolereras och ska hanteras skyndsamt. Fortsatt arbete med analys och åtgärder ska ske under 2020.

UPPDRAG

59. Att skapa möjligheter och förutsättningar för chefer och medarbetare att utveckla verksamheten utifrån antagna handlingsplaner och strukturerat arbete kring kompetensförsörjning, Region Örebro läns arbetsgivarvarumärke samt vision och värdegrund genom att konkretisera och förstärka insatserna kring:

a) **Kompetensförsörjning.**

Kommentar: Kompetensförsörjningsanalys har genomförts enligt Region Örebro läns modell. Processen följer en beslutad årsplan som revideras årligen. Bedömningarna görs både för ett nuläge, på några års sikt och på längre sikt. Bedömningskriterierna illustreras av fyra olika färger och till varje bedömning görs en kvalitativ motivering. Därefter föreslås åtgärder och en handlingsplan för de yrkeskategorier som bedöms särskilt kritiska. Det samlade resultatet från varje förvaltning utgör grunden för den kompetensförsörjningsplan som sammanställs på regionövergripande nivå. Denna i sin tur synkroniseras till övergripande verksamhetsplan och budget där prioriterade strategiska satsningarna ges stöd för genomförande.

Region Örebro län deltar vid mässor och det ambassadörsprogram som startat utvecklar aktiviteterna. Region Örebro län har erhållit medel från omställningsfonden för att kunna arbeta med omställning av kompetens. Detta sker kring utbildningssatsningar för undersköterskor, stöd till chefer för att arbeta med kompetensväxling och utbildning för de som ska arbeta med verksamhetsnära service. Region Örebro län arbetar aktivt med att rekrytera inom bristområden, till exempel inom hälso- och sjukvården. Ofta sker det genom utbildning som bedrivs i Region Örebro läns regi. För sjuksköterskor gäller så kallade utbildningsanställningar till specialistsjuksköterska. Att vara oberoende av inhyrd personal och att ha egna anställd personal är en viktig faktor ur kompetensförsörjningssynpunkt men också ur patientsäkerhet och ett arbetsmiljöperspektiv. Detta arbete har fokuserat på läkare inom primärvård och psykiatri. Region Örebro län hyr hitintills inte sjuksköterskor.

Vägen till svensk legitimation är ett arbete som pågått i projektform i tre år i samverkan med Arbetsförmedlingen och vuxenutbildningsförvaltningen vid Örebro kommun. Det övergripande syftet har varit att utveckla organisationens förmåga

att ta tillvara kompetens bland de som kommit till Sverige och Örebro län med en legitimationsutbildning från utlandet. Detta arbete övergår nu i ordinarie verksamhet. Projektet har resulterat i ett strukturerat konkret program som innehåller stödinsatser för att möjliggöra en effektivare väg till svensk legitimation. Stödinsatserna inkluderar bland annat språkutbildning i kombination med klinisk träning med stöd av kliniskt träningscenter och Region Örebro läns egna anställda språklärare. Totalt har 60 personer deltagit i detta projekt.

b) Attraktiv arbetsgivare.

Kommentar: Resultat av medarbetarenkäten, som genomfördes hösten 2018, har presenterats för chefer och medarbetare från januari 2019. Det har medfört flera dialoger och handlingsplaner kring attraktiv arbetsgivare, arbetsmiljö och säkerhet på arbetsplatserna. Resultatet för Region län sammanlagt var ett HME på 77 vilket var samstämmigt med förra mätningen 2015.

Ett ambassadörsprogram har startat med medarbetare som är ambassadörer för sina arbeten och framträder i olika sammanhang. Satsningar som Smart Matte har haft genomslag. Medarbetare är med på mattelektioner och fångar intresse hos elever, för yrken inom Region Örebro län, genom att delta på lektionen. Arbetsmarknadskunskap i skolan är ett annat exempel som är ett separat arbete via Handelskammaren.

Arbetet med att arbeta med det så kallade arbetsgivarerbjudandet har inletts och en nulägesanalys har genomförts.

Arbetet med Region Örebro läns gemensamma värdegrund har påbörjats under våren och kommer att pågå till sommaren 2020.

Utvecklingen av kompetensmodeller för fysioterapeuter, kuratorer, psykologer och medicinska vårdadministratörer har påbörjats liksom fortsatt utveckling av kompetensmodell för sjuksköterskor. Analys och dialog med chefer om chefers förutsättningar har genomförts och presenterats i en rapport som utgör grunden för vidareutveckling av chefsuppdraget och chefers arbetsmiljö.

c) Hållbara arbetsplatser.

Kommentar: En rad olika insatser genomförs, det är utbildningar strukturering i ledningssystem för arbetsmiljö, rutiner och riktlinjer. En ny struktur för arbete med hot och våld mot medarbetare har tagits fram. Inom psykiatrin och akutmottagningarna sker en satsning med en modell som följs av forskare. Ett material kring att hindra diskriminering på arbetsplatser är under lansering. Arbetets fokus är att ge chefer och medarbetare möjlighet att ha dialog på arbetsplatserna där "vardagen är". Inom vissa områden i Region Örebro läns verksamhets råder det brist på personal vilket leder till en arbetsmiljö som inte är önskvärd och insatser behöver göras både vad gäller rekrytering, arbetstider och att se över arbetsorganisationen.

Ett nytt samverkansavtal med fokus på arbetsmiljöfrågor och samverkan på arbetsplatsens håller på och tas fram tillsammans mellan fackliga organisationen och arbetsgivare. Det syftar till att utveckla en samverkanskultur.

Aktiviteter för att minska sjukfrånvaron sker på Region Örebro läns arbetsplatser på olika sätt. Insatser kring psykisk ohälsa och att upptäcka det i tid med stöd från Regionhälsan är ett exempel på aktiviteter liksom olika förebyggande och hälsofrämjande insatser på såväl grupp som individ och organisatorisk nivå.

d) Samverkansstrukturen med de fackliga organisationerna.

Kommentar: Ett gemensamt arbete har pågått under året för att ta fram ett nytt samverkansavtal som också förmedlar den kultur Region Örebro län vill ska råda i relationen mellan fackliga organisationer och arbetsgivare. Detta ger en stor påverkan på flera delar på arbetsplatsen och i ledningsstrukturen för Region Örebro län.

60. Att utreda samband mellan heltidsnormen för arbetstid och antalet icke lagstadgade ledigheter kopplat till kompetensförsörjning.

Kommentar: En nulägesanalys har genomförts.

Fortsatt arbete ska ske i dialog med fackliga organisationer om orsakssambanden kring heltidsnormen och möjligheten att arbeta heltid. Dialogen ska ge svar på hur möjligheten till att arbeta heltid kan öka.

61. Regionstyrelsen får i uppdrag av regionfullmäktige att samtliga nämnder ska biträda regionstyrelsen, inom nämndens ansvarsområde, att konkretisera arbetet med kompetensförsörjning utifrån beslutad rapport. (Strategisk kompetensförsörjning 18RS680)

Kommentar: Under våren har kompetensförsörjningsprocessen genomförts enligt den modell som Region Örebro län arbetar efter. Det samlade resultatet från varje förvaltning utgör grunden för den handlingsplan som sammanställts på regionövergripande nivå. Denna i sin tur synkroniseras till övergripande verksamhetsplan och budget där prioriterade strategiska satsningarna ges stöd för genomförande. Resultatet av genomförda skattningar och åtgärdsförslag har sammanställts och redovisats till respektive nämnd.

62. Att inrätta fler AT-platser inom hälso- och sjukvården.

Kommentar: Antalet AT-platser har ökat under året.

2018:

46. Att utifrån Region Örebro läns vision och värdegrund ta fram ett varumärke för Region Örebro län som arbetsgivare.

Kommentar: Utifrån Region Örebro läns vision "Tillsammans skapar vi ett bättre liv" finns nu möjlighet att vara med och ge bidrag till Region Örebro läns värdegrund. Detta görs i en form med förberett material som kan användas på arbetsplatsträffar. Detta i sin tur utgör en viktig faktor i arbetet med arbetsgivarvarumärket där frågeställningar ska ge svar på hur Region Örebro läns bland annat kan attrahera, anställa, utveckla och behålla medarbetare. En nulägesanalys har gjorts och kandidatresan i rekryteringsprocessen finns framme. Arbetet med att ta fram ett arbetsgivarvarumärke har påbörjats.

EKONOMI

ÖVERGRIPANDE MÅL

Det övergripande målet för Region Örebro läns ekonomiska politik är att skapa en långsiktig stark ekonomi samt uppnå en verksamhetsmässig och finansiell god hushållning. Region Örebro län ska redovisa ett positivt resultat som över mandatperioden 2019–2022 motsvarar minst 2 procent av regionens skatteintäkter och generella statsbidrag.

INRIKTNINGSMÅL

35. Region Örebro län ska under mandatperioden redovisa resultat som motsvarar minst 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Kommentar: Årets överskott enligt balanskravsreglerna uppgår till 63 miljoner kronor. Det innebär att årets resultatmål om 100 miljoner kronor inte uppnås. Resultatet motsvarar 0,6 procent av skatter och statsbidrag för 2019. Resultatet bidrar dock till att målet över mandatperioden på 2 procent av skatter och statsbidrag förväntas uppnås.

Indikator: För 2019 ska resultatet, exklusive orealiserad värdeökning av finansiella tillgångar, uppgå till minst 100 miljoner kronor.

Kommentar: Årets balanskravsresultat 63 miljoner kronor når inte upp till årets resultatmål. Det uppgår till 0,6 procent av skatter och statsbidrag.

36. Styrelsen och nämnderna ska redovisa ett resultat i balans.

Kommentar: Styrelsen och nämndernas sammantagna resultat för 2019 är ett underskott på -311 miljoner kronor, vilket är en försämring med 263 miljoner kronor jämfört med föregående år. Tre av nämnderna redovisar underskott, hälso- och sjukvårdsnämnden -476 miljoner kronor, folktandvårdsnämnden -13 miljoner kronor och samhällsbyggnadsnämnden -10 miljoner kronor. Dessa nämnder har handlingsplaner upprättade för att nå en ekonomi i balans. Kultur- och fritidsnämndens resultat har vänt från ett underskott i fjol till mindre överskott för 2019.

Indikator: Resultatet ska under 2019 uppgå till minst noll.

Kommentar: Verksamheternas resultat räknas samman till -311 miljoner kronor för 2019, varav hälso- och sjukvårdsnämndens resultat är -476 miljoner. Övriga nämnder som redovisar underskott är samhällsbyggnadsnämnden -10 miljoner kronor och folktandvårdsnämnden -13 miljoner kronor. Detta innebär att målet inte uppnås för 2019.

37. Gröna finanser ska bidra till ett minskat fossilberoende och minskad klimatbelastning.

→ *Kommentar:* Genom att 97 procent av all nyupplåning skedde med gröna lån och att klimatbelastningen från kapitalportföljen minskat sedan föregående år samt ligger 54 procent under index bedöms målet vara uppfyllt.

● *Indikator:* **Klimatbelastningen från Region Örebro läns kapitalförvaltning ska vara lägre än för jämförbara index.**

Kommentar: Kapitalförvaltningens klimatbelastning var i december 54 procent lägre än index. Klimatbelastningen mäts genom koldioxidintensitet vilket visar bolagens utsläpp av koldioxidekvivalenter per miljoner kronor intäkter. Pensionsmedelsportföljens koldioxidintensitet uppgår vid mätningen till 9,1 (ton CO₂e), i jämförelse med index (MSCI World) som uppgår till 19,9 (ton CO₂e). Koldioxidintensiteten har minskat med 10 procent sedan föregående år.

● *Indikator:* **Extern upplåning för finansiering av investeringar ska om möjligt ske genom gröna lån.**

Kommentar: Under året har extern nyupplåning (inklusive Campus USÖ etapp 2) om totalt 966 miljoner kronor skett. Av dessa har 936 miljoner kronor finansierats med gröna lån. Resterande 30 miljoner kronor upptogs för extern hyresgäst, vilket inte finansierades med gröna lån då investeringen inte uppfyllde de kriterier som kreditgivarna ställer för gröna lån.

38. Pensionsskuldsförändring ska placeras i regionorganisationens likviditetsportfölj i syfte att möta investeringsutgifter.

→ *Kommentar:* Under året har likviditet motsvarande pensionsskuldens förändring använts för att finansiera investeringar. Målet är uppfyllt.

● *Indikator:* **Under 2019 ska ökningen av pensionskulden återlånas, det vill säga placeras i regionorganisationens likviditetsportfölj eller användas för finansiering av investeringsutgifter.**

Kommentar: Återlån av pensionskulden har skett under året och likviditeten har använts för att finansiera investeringar.

UPPDRAG

63. Att upprätta och genomföra ekonomiska handlingsplaner i syfte att bibehålla eller nå ekonomisk balans. Handlingsplanerna ska vara omsatta i konkreta, hållbara och långsiktiga åtgärder och kan avse både kostnadsreduceringar och intäktsförstärkningar. Åtgärderna ska beskrivas med ekonomisk och verksamhetsmässiga konsekvenser. Uppföljning av handlingsplanerna ska vara en del av nämndernas del- och årsrapportering till regionstyrelsen.

Kommentar: Arbetet pågår sedan tidigare med handlingsplaner inom hälso- och sjukvårdsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden. Planerna har redovisats i nämnderna efter sommaren. Till följd av det rådande ekonomiska läget har alla nämnder fått i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som vidtas för att ha en ekonomi i balans.

Hälso- och sjukvårdsnämnden:

På uppdrag av hälso- och sjukvårdsnämnden är en handlingsplan för ekonomi i balans upprättad och beslutad. Den tar i första hand höjd för ett förbättrat resultat 2020 och innefattar både konkreta förslag som höjda patientavgifter och arbete med strukturella åtgärder men också frågor gällande ordning och reda för att framåt använda de tillgängliga resurserna mera effektivt.

Planen är indelad i tre områden:

1. Ökade intäkter, ökat stöd och minskade utgifter som bland annat inrymmer:
 - Förslag på reviderade patientavgifter och avgifter för hjälpmedel (helårseffekt 2020, 58 miljoner kronor)
 - Ökat utfall såld vård och minskad utfall köpt vård. Exempel på områden för detta är ortopedi, urologi, kvinnosjukvård, ögonsjukvård, plastikkirurgi och hjärtkirurgi (helårseffekt 2020: 25-30 58 miljoner kronor)
2. Samordnad förvaltning av utrustning och verksamhet som bl.a. inrymmer:
 - Samordning av processen för patienter med könsdysfori, samla resurserna och skapa en enhetlig hantering av denna patientgrupp som bland annat innebär minskad köpt vård (helårseffekt 2020: 12 miljoner kronor)
 - Utveckla den interna processen för neuropsykiatriska utredningar för att minska köpt vård och öka såld vård (helårseffekt 2020: 4 miljoner kronor)
 - Samordnad förvaltning av utrustning till en och

samma enhet, vi startar med CPAP-utrustning som används vid behandling av andningsuppehåll vid snarkning och kommer sedan titta vidare på flera områden, bland annat nutitionspumpar (helårseffekt 2020: 2 miljoner kronor)

3. Ökad samordning och/alternativt verksamhetsförändringar som bl. a. inrymmer:

- Översyn av jour- och beredskapslinjer för att minska arbetstid på kvällar och helger (helårseffekt 2020: 11,5 miljoner kronor)
- Minska antalet hyrläkare inom hälso- och sjukvården (helårseffekt 2020: 25 miljoner kronor)
- Översyn av åtaganden, arbetssätt och utbud i primärvården (Helårseffekt 2020: 10 miljoner kronor)
- Samordning av akuta patientflöden (helårseffekt 2020: 10 miljoner kronor)

Totalt summerar handlingsplanen till resultatförbättring motsvarande 174 miljoner kronor för 2020. Som komplement till detta har varje områdeschef sedan 2018 ett uppdrag att minska kostnaderna med 2 procent. Hälso- och sjukvårdsnämndens redovisade underskott för 2019 är 476 miljoner kronor.

Folk tandvårdsnämnden:

Folk tandvårdens intäkter kommer till 53 procent från prislistan och avser intäkter för vuxentandvård, frisktandvård och regionalt tandvårdsstöd. Den faktor som påverkar mest hur stor intäktsvolym som genereras från prislistan är nivån på styrmåttet andel bokad tid för behandlarna. Det måttet ligger för 2019 på 66 procent för både tandläkare och tandhygienister, vilket är lägre än tidigare år. Aktiviteter pågår i Folk tandvårdens alla verksamheter på kliniknivå med att öka andelen bokad tid. En procentenhet i ökning innebär 5 miljoner kronor i ökade intäkter. Målet är att kunna öka andelen bokad tid under 2020 så att det ligger på 69 procent vid årets slut, vilket skulle innebära 15 miljoner kronor i ökade intäkter.

Utvecklingsarbete pågår på flera kliniker för att förbättra flödeseffektiviteten och att fler patienter ska bli färdiga på ett besök i större utsträckning än tidigare. Detta arbete är nödvändigt för att Folk tandvården ska klara ett allt mer växande tandvårdsuppdrag i form av fler patienter. Bedömningen är att öka flödeseffektivitet också ska kunna leda till ökade intäkter.

Organisationsförändring är under genomförande och bedömningen är att den förändrade organisationsstrukturen kommer att innebära att kostna-

derna för ledning och administration minskar med 2 miljoner kronor på årsbasis. Arbete fortgår med att minska kostnaderna för tandvårdsförbrukningsmaterial. Ny upphandling och nya avtal är klara och trädde i kraft den 1 oktober 2019. Arbetet organiseras internt i Folk tandvården genom en Varukorgsgrupp som arbetar med att stödja klinikernas inköpsansvariga med ett beställarstöd. Bedömningen är att det finns ytterligare kostnadsreduceringar på 1 miljon kronor på årsbasis att ta hem på det här området. Ökad restriktivitet när det gäller kurser och övernattningar beräknas kunna ge kostnadsreduceringar på 0,5 miljoner kronor på årsbasis. Sammantaget skulle ovanstående åtgärder kunna förbättra resultatet med 14 miljoner kronor. Folk tandvårdsnämndens redovisade underskott för 2019 är 12,6 miljoner kronor.

Samhällsbyggnadsnämnden:

På samhällsbyggnadsnämndens möte i oktober 2019 beslutades den föreslagna handlingsplanen för en budget i balans version 2.0. Planen omfattar förslag på åtgärder som innebär kostnadsbesparingar om ca 57 miljoner kronor. Enligt den framräknade flerårsbudgeten för åren 2020–2023, kommer resultatet för nämnden år 2023 uppgå till ca -78 miljoner kronor om inga kostnadsbesparande åtgärder beslutas och genomförs. Den negativa utvecklingen av resultatet i jämförelse med beräkningar under våren 2019 kan härledas bland annat från kommande beslut från Örebro kommun gällande ändrade principer för gymnasiekort. Detta innebär ytterligare krav på besparingar. Område trafik- och samhällsplanering har av samhällsbyggnadsnämnden på mötet i oktober, fått i uppdrag att inkomma med ytterligare krav på åtgärder för att nå målet om en ekonomi i balans år 2023. Samhällsbyggnadsnämndens redovisade underskott för 2019 är 10 miljoner kronor.

Regionstyrelsen inklusive regionkansliet:

Inom regionkansliet har stabscheferna haft i uppdrag att reducera sina kostnader med 6 miljoner kronor under 2019. Det innebär till exempel att vakanser inte kommer att tillsättas i möjligaste mån samt reduceringar av vissa verksamhetskostnader. Stabsledningen har tillsammans gått igenom samtliga verksamheter inom regionstyrelsen som nämnd. Reduceringar i verksamhet och budgetposter för 2020 och framåt har fastställts och redovisats i den övergripande genomgång av administrativa kostnader som lämnats till regionstyrelsen. Reduceringarna i verksamheten innebär bland annat att uppkomna vakanser och pensioner inom regionkansliet inte kommer att tillsättas. Totalt beräknas reduceringarna till 31 miljoner kronor för 2020.

Många kostnader inom regionkansliet är dock ej påverkbara. Det rör till exempel ersättningar till SKR, externa vårdgivare utanför hälsoval samt utomlans- och utomlandsvård.

Tandvårdsenheten kommer att föreslå en revidering av anvisningarna avseende apnéskenor vilket bedöms leda till att den kraftiga kostnadsökning som skett planar ut. Tandvårdsenheten genomför också en revidering av läkarintyg för vissa grupper inom tandvårdsstödet ”Tandvård vid långvarig sjukdom och funktionsnedsättning” för att säkerställa att rätten till tandvårdsstödet fortfarande gäller.

Sammantaget redovisar regionstyrelsen en positiv budgetavvikelse, men Hälsovalsenheten och Tandvårdsenheten redovisar underskott med 52 respektive 10 miljoner kronor för 2019.

Övriga nämnder:

Övriga nämnder (Regional tillväxtnämnd, Kultur- och fritidsnämnd, Forsknings- och utbildningsnämnd, Servicenämnd, Gemensam nämnd för företagshälsa och tolkförmedling) har en ekonomi i balans. För enskilda verksamheter med negativt utfall och negativ helårsprognos finns handlingsplaner med åtgärder framtagna.

64. Att utreda om Region Örebro län äger fastigheter (mark eller byggnader) som är lämpliga att säljas. Utredningen ska avrapporteras i delårsrapport per augusti 2019.

Kommentar: En genomlysning av Region Örebro läns fastighetsbestånd exklusive sjukhusbyggnader har gjorts. Resultatet är en lista på ett antal fastigheter som endast nyttjas av externa hyresgäster eller av andra skäl skulle kunna avyttras utan att försämra verksamhetsnyttan för regionen. Region Örebro län äger fastigheter med en total kontraktsyta på cirka 375 000 kvadratmeter (kvm). Av dessa avser ca 270 000 kvm sjukhusen i länet. Föreslagna lokaler som disponeras enbart av externa hyresgäster är Kristinagården i Askersund och Älvtomta samt Gräsgatan i Örebro, sammanlagt 5 532 kvm. Av de lokaler som delvis hyrs av externa hyresgäster har Karlskoga dagcenter och Nora vårdcentraler bedömts tänkbara att avyttra, total kontraktsyta 6 149 kvm. Föreslås att servicenämnden går vidare med föreslagna fastigheter och bereder eventuella ärenden om fastighetsförsäljningar.

65. Att utreda alternativ för framtida administrativa lokaler för Region Örebro län.

Kommentar: Regiondirektören har låtit utreda frågan och resultatet presenteras i dokumentet "Administrativa lokaler, en förstudie". Arbetet har bedrivits i en regionövergripande arbetsgrupp under ledning av Region Örebro läns fastighetsstrateg. Förstudien presenterar dels förslag avseende nybyggnation av lokaler för en samlad administration, dels förslag att istället inrätta noder för administrativa lokaler placerade i kluster. Ärendet föredrogs i regionstyrelsen i november och det beslutades att ge regiondirektören i uppdrag att fördjupa utredningen om förutsättningarna för ett genomförande av förslaget om noder för administrativa lokaler placerade i kluster.

66. Att upprätta en lokalförsörjningsplan för**◆ hälso- och sjukvårdens verksamheter.**

Kommentar: Arbetet med att ta fram en lokalförsörjningsplan för hela Hälso- och sjukvårdsförvaltningen fortskrider enligt tidplan. Underlaget som tagits fram via enkäter och workshops under hösten bearbetas nu för att resultera i illustrationer och text. Arbete med att ta fram strategiska- samt planeringsprinciper som ska vara styrande gällande lokalförsörjningen pågår parallellt. Arbetet utgår från beslutad målbild för hälso- och sjukvården 2030.

Lokalförsörjningsplanen ska vara klar hösten 2020.

Godkännande av årsredovisningen

Revisionsberättelse

Ordlista

Benämning	Förklaring
Anläggningstillgångar	Tillgångar som har anskaffats för stadigvarande bruk. Delas in immateriella, materiella och finansiella. I verksamheten förekommer främst materiella, såsom maskiner och inventarier. Kriterierna för att klassificeras som en materiell anläggningstillgång är: anskaffningsvärde över ett prisbasbelopp (46 500 kr 2019) och en ekonomisk livslängd längre än tre år.
Anskaffningsvärde	Inköpspris inkl. eventuell kringkostnader för en anläggningstillgång. Anskaffningsvärdet skrivs av under fastställd avskrivningstid.
Avskrivningar	Avskrivningar varje månad fördelar kostnaden för en anläggningstillgång över den ekonomiska livslängden.
Balanskonto	Konto i Balansräkningen. Tillgångar (kontklass 1). Skulder (konto-klass 2). Se Kontoplan.
Balanskrav	Balanskravet enligt kommunallagen innebär att intäkterna ska vara lika stora eller större än kostnaderna varje år och ett eventuellt negativt resultat ska återställas inom tre år
Balanskravsresultat	Balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens krav på återställande (se Balanskrav), är rensat för vissa poster som inte härrör från den egentliga verksamheten. Region Örebro läns balanskravsresultat är rensat för följande poster: realiserade vinster och förluster i värdepapper, samt realisationsvinster.
Balansomslutning	Totalt kapital, summan av alla tillgångar respektive skulder.
Balansräkning	Sammanställning över tillgångar, skulder och eget kapital vid en viss tidpunkt, till exempel på bokslutsdagen.
Bokslut	Resultaträkningen avslutas mot balansräkningen och periodens resultat fastställs. Bokslut görs per 30 april, 31 augusti och 31 december.
Ekonomi	Hushållning med begränsade resurser.
Ekonomi i balans	Se balanskrav.
Ekonomisk livslängd	Den tid en anskaffad resurs har ett ekonomiskt värde. Tre års ekonomisk livslängd krävs för att en anskaffning ska betraktas som en anläggningstillgång.
Finansiella intäkter/-kostnader	Verksamheterna betalar internränta för de investeringar de gör. Räntan beräknas som aktuell internräntesats (rekommenderad av SKL) och basen är restvärdet på inventarierna. Räntan bokförs månadsvis i anslutning till avskrivningen av inventarierna. Övriga finansiella intäkter och kostnader bokförs regionövergripande.
Förvaltning	Ett begrepp i konteringen för varje styrelse/nämnds verksamhet.
Generationsprincipen	Definieras som att varje generation ska bära kostnaden för den service som den konsumerar.
God ekonomisk hushållning	Definieras som att varje generation ska bära kostnaden för den service som den konsumerar (generationsprincipen). I god ekonomisk hushållning inryms också regionens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Ett ekonomiskt mått på god ekonomisk hushållning är att regionen ska ha 2 procent kvar av skatter och statsbidrag i slutet av året, det vill säga att resultatet ska vara minst 2 procent av skatter och statsbidrag.
Inbetalning	Pengar betalas in.

Indikator	Kopplade till inriktningsmålen, är mätbara och ger möjlighet att bedöma graden av måluppfyllelse. Beskriver tillståndet/utveckling för inriktningsmålet och kan vara kvalitativt eller kvantitativt.
Ingående balans	Saldo på ett konto i balansräkningen vid en periods början. Balansräkningens ingående balanser förs över från föregående år. Jfr resultaträkningen som alltid är tom vid årets början.
Inkomst	Ersättning för utförda prestationer.
Inriktningsmål	En konkretisering av de övergripande målen och ett stöd i styrningen att prioritera vad som är viktigt i ett övergripande mål.
Intern kontroll	Att verksamheten följer de styrande dokument som Region Örebro län har beslutat samt lagar, förordningar, föreskrifter och avtal som gäller för verksamheten. Att redovisningen och uppföljningen av verksamheten och ekonomin är rättvisande och ändamålsenlig. Att informationssäkerheten är tillgodosedd utifrån kraven på konfidentialitet, riktighet, tillgänglighet och spårbarhet.
Internkontrollplan (IK-plan)	IK-planen ingår i respektive nämnds verksamhetsplan. IK-planen omfattar väsentliga risker utifrån nämndens ansvarsområde samt åtgärder för att hantera dessa risker.
Internränta	Räntesats som används vid beräkning av ränta på investeringar. Räntesatsen fastställs årsvis enligt rekommendation av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).
Intern styrning	Att verksamheten fullgör sina föreskrivna uppgifter samt uppnår beslutade mål och uppdrag. Att verksamheten bedrivs inom tilldelade ekonomiska ramar.
Intern styrning och kontroll (ISK)	Intern styrning och kontroll (ISK) är en process som regionstyrelsen, nämnderna och verksamhetsledningarna har för att tillsammans upprätthålla en effektiv ledning och styrning av verksamheten. Processen ska säkerställa en ändamålsenlig och lagenlig verksamhet, det vill säga att verksamheten bedrivs i enlighet med de krav som ställs på verksamheten.
Intäkt	Periodiserad inkomst.
ISK-bedömning	Den interna kontrollen ska vara tillräcklig enligt Kommunallagen (KL) 6 kap. 7 §. Med tillräcklig menas att processen för den intern styrning och kontroll ska vara ändamålsenligt utformad efter verksamhetens förutsättningar, art och omfattning. Nämnderna ansvarar för att verksamheten inom sina ansvarsområden bedrivs i enlighet med kraven samt att verksamheten inom sina ansvarsområden upprätthåller en tillräcklig intern styrning och kontroll. Vid uppföljningen av helår ska förvaltningar och nämnder göra en bedömning (ISK-bedömning) om den interna styrningen och kontrollen har varit tillräcklig. Regionstyrelsen gör sedan utifrån sin uppsiktsplikt en samlad bedömning i årsredovisningen.
Kostnad	Periodiserad utgift. Värdet av periodens förbrukade resurser.
Kundfordringar	Finns på balansräkningens tillgångssida. Fakturerade belopp för utfört arbete, som ännu inte betalats av kund. 30 dagars kredittid lämnas som regel. Jfr Leverantörsskuld.
Leverantörsskulder	Finns på balansräkningens skuldsida. Fakturor som har erhållits men ännu inte har betalats utgör leverantörsskulder. 30 dagars kredittid ska avtalas. Jfr Kundfordringar.
Nettoinvesteringar	Bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringsbelopp som finansierats med offentliga bidrag
Nettokostnad	Verksamhetens intäkter minus verksamhetens kostnader.

Nettokostnadsutveckling	Skillnaden i nettokostnaderna mäts mellan två olika perioder och visas i procent. I regionsektorn mäts nettokostnadsutvecklingen månadsvis, där man jämför nettokostnaderna för den innevarande perioden med samma period föregående år. Ett sätt att bedöma om nettokostnadsutvecklingen är för hög är att sätta den i relation till något. Till exempel kan man jämföra den med utvecklingstakten för skatter och statsbidrag, det vill säga den intäkt som ska täcka nettokostnaderna om man ska ha en ekonomi i balans. Ett annat sätt att bedöma nettokostnadsutvecklingstakten är att jämföra den med den rådande inflationen.
Omslutning	Med balansräkningens omslutning avses totala Tillgångar respektive Eget kapital och Skulder.
Omsättning	Summa intäkter i resultaträkningen. För Region Örebro län brukar omsättningen definieras som samtliga intäkter, det vill säga verksamhetens intäkter, skatter och generella bidrag samt finansiella intäkter. Jfr Omslutning.
Omsättningstillgång	Tillgångar som avses omsättas inom ett år, till exempel Kundfordringar, Kassa och Bank. Jfr Anläggningstillgång.
Periodisering	Inkomster och utgifter periodiseras för att fastställa periodens intäkter och kostnader, det vill säga resurstilldelning/-förbrukning under perioden.
Process/målområde	Områden som är särskilt viktiga och strategiska att fokusera på för att nå visionen.
Resultat	Intäkter minus kostnader. Resultatet blir ett överskott (+) eller underskott (-).
Resultaträkning	Sammanställning av periodens intäkter och kostnader. Skillnaden mellan intäkter och kostnader utgör periodens resultat.
Rullande 12(-månader)	Att visa omsättning, nettokostnadsutveckling eller andra resultat som ett årsresultat till och med den senaste månaden. Istället för att löpande bara visa förra månadens omsättning och en gång om året visa ett helårsresultat, så kan man med ”rullande 12” få ett nytt årsresultat varje månad.
Rättvisande resultat	Periodens intäkter och kostnader är fastställda (genom periodisering) samt redovisade inom den ansvarsheten där verksamheten bedrivits.
Semesterlöneskuld	Värdet av personalens sparade semesterdagar bokförs i balansräkningen. Skulden räknas om månadsvis. Semesterlöneskuldens förändring bokförs i resultaträkningen som förändring semesterlöneskuld.
Självfinansieringsgrad	Kassaflöde från den löpande verksamheten (återfinns i kassaflödesanalysen) dividerat med nettoinvesteringar
Skulder	Balansräkningens creditsida. Exempel på skulder är leverantörsskulder, avsättning till pensioner och semesterlöneskuld.
Skuld för övertid, jour och beredskap	Värdet av personalens intjänade, ej utbetalda ersättning för övertid, jour och beredskap bokförs i balansräkningen. Skulden räknas om månadsvis och förändringen bokförs i resultaträkningen.
Soliditet	Soliditeten anger hur mycket av tillgångarna som finansieras med eget kapital. Ju högre soliditet, desto starkare är den långsiktiga finansiella handlingsberedskapen. Eget kapital dividerat med totalt kapital.
Tillgångar	Ena sidan av balansräkningen. Den delas upp i Anläggningstillgångar (till exempel byggnader, maskiner, inventarier) och Omsättningstillgångar (till exempel kundfordringar, kassa och bank).

Uppdrag	En prioriterad aktivitet som har stor betydelse för måluppfyllelse och betydelse för Region Örebro län. Kan med fördel vara kopplat till uppdrag i direktiv för verksamhetsplan med budget.
Upplupna semesterlöner	Semesterlöneskulden beräknas månadsvis. En eventuell förändring av skuldens storlek påverkar resultaträkningen. En minskning av skulden (färre antal sparade dagar) minskar årets kostnader (kredit), en ökning (fler sparade dagar) ökar årets kostnad (debit). Bokföring av semesterlöneskuldens förändring får ske antingen på varje ansvarsenhet eller på övergripande nivå.
Utbetalning	Pengar betalas ut.
Utfall	Akkumulerade saldon på konton i resultatrapporter. Jämförs ofta med budget eller föregående periods utfall.
Utgift	Resursanskaffning, till exempel materialinköp och löner.
Utgående balans	Saldo på ett konto i balansräkningen vid periodskifte. Utgående balans förs alltid över till nästa period. Jfr ingående balans.
Utgående moms	Region Örebro län bedriver huvudsakligen verksamhet som inte är momspliktig (som hälso- och sjukvård), men är momsregistrerat och debiterar utgående moms vid försäljning av vissa varor och tjänster. Debiterad utgående moms bokförs på balansräkningens skuldsida och betalas in till Skatteverket i samband med skattedeklarationen varje månad.
Verksamhetsplan	Regionfullmäktiges beslut om verksamheten kommande år samt budget och investeringar. Varje nämnd/styrelse samt förvaltningar upprättar i sin tur egna verksamhetsplaner utifrån fullmäktiges plan.
Årsredovisning	Alla regioner ska upprätta en årsredovisning innehållande resultaträkning, balansräkning, driftredovisning, kassaflödesanalys med mera. Upprättandet av årsredovisningen styrs av lagregler och rekommendation-er.
Övergripande mål	En vägledning till vad processen/målområdet innebär och vad som ska uppnås inom varje process/målområde.
Över-/underskott	Skillnaden mellan intäkter och kostnader som redovisas i resultaträkningen.

Fotografer:

Sid

Produktion: Region Örebro län

Tryckeri: Ljungbergs tryckeri AB

Papper omslag: Munken polar 240 g

Papper inlaga: Munken polar 130 g

Typsnitt: Adobe Garamond och Frutiger

Region Örebro län

Besöksadress: Eklundavägen 2, Örebro

Postadress: Box 1613, 701 16 Örebro

Tel: 019-602 10 00

E-post: regionen@regionorebrolan.se

www.regionorebrolan.se

REGION ÖREBRO LÄN

Regionkansliet-ekonomistaben, Inger Andersson

2020 02 04

VERKSAMHETERNAS RESULTAT 2019

	Årets resultat 2019	Balansering av årets resultat	Balanserat eget kapital 2018 12 31	Akkumulerat eget kapital 2019 12 31	Avrundn mnkr
Hälso- och sjukvården, Hälsoval	-105 833 717,49	-105 833 717,49	-323 173 253,26	-429 006 970,75	-429,0
Folktandvård	-12 596 900,32	-12 596 900,32	-85 863 632,47	-98 460 532,79	-98,5
Gem nämnden för företags- hälsovård samt tolkförmedling	8 595 204,85	8 595 204,85	32 782 710,96	41 377 915,81	41,4
Summa	-109 835 412,96	-109 835 412,96	-290 836 661,88	-486 089 587,73	-486,1

7

Revidering av Region Örebro läns finanspolicy

19RS9816

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Caroline Klefbom

Sammanträdesdatum
2020-03-24

FöredragningsPM
Dnr: 19RS9816

Organ
Regionstyrelsens arbetsutskott

Revidering av Region Örebro läns finanspolicy

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta

att fastställa förslaget till finanspolicy.

Sammanfattning

Region Örebro län finanspolicy antogs under vintern 2017.

Finanspolicyen ses över årligen för att anpassas i förhållande till utvecklingen på de finansiella marknaderna, organisationsförändringar samt förtydligas på de punkter som identifieras i det löpande arbetet.

Förslaget till förändring av finanspolicy innefattar justering mellan tillgångsslagen i kapitalportföljen samt en justering av hållbarhetsavsnittet. Andelen räntebärande värdepapper föreslås minska i normalportföljen, samtidigt som andelen alternativa investeringar föreslås öka i motsvarande andel. Hållbarhetsavsnittet utökas med en skrivning om att Region Örebro län uppmuntrar investeringar som är förenade med FN:s globala mål för hållbar utveckling, ett tillägg för exkludering av fossila bränslen samt förtydligande kring kontroversiella vapen och internationella konventioner.

Förslag till justeringar mellan tillgångsslagen är en effekt av det fortsatt låga ränteläget på finansmarknaderna vilket gör att ränteplaceringar ger svag till negativ avkastning. En större andel alternativa placeringar ökar riskspridningen i kapitalportföljen samtidigt som det ger möjlighet till fler avkastningskällor. Justeringen i hållbarhetsavsnittet drivs dels av förändringar på finansmarknaden som i allt större grad exkluderar produktion av fossila bränslen och dels av incitament att kapitalportföljen ska vara i linje med FN:s globala mål för hållbar utveckling.

Ärendebeskrivning

Under vintern 2017 reviderades finanspolicyn. Finanspolicyn (och riktlinjerna) ses över årligen för att anpassas i förhållande till utvecklingen på de finansiella marknaderna, organisationsförändringar samt förtydligas på de punkter som identifieras i det löpande arbetet.

Den nuvarande finanspolicyn är ett resultat av finanssamarbetet mellan Region Sörmland, Region Västmanland och Region Örebro län. Även föreliggande förslag till revidering av delar av finanspolicy är framtaget inom ramen för finanssamarbetet. Även riktlinjerna för finansförvaltningen har genomlysts med följd att ett antal förändringar föreslås. Förändringarna gäller framförallt behov av att utöka avsnitt om skuldförvaltning. Förslaget till reviderade riktlinjer beslutas av regionstyrelsen.

Förslaget till förändring av finanspolicy innefattar en justering mellan tillgångsslagen. Andelen alternativa investeringar föreslås öka med 5 procentenheter, från 10 till 15 procent, i normalportföljen och andelen räntebärande värdepapper minskas med 5 procentenheter, från 40 till 35 procent, i normalportföljen. Samtidigt föreslås en ökning av maximala limiterna för alternativa investeringar om 5 procentenheter och en minskning av utländska aktier med motsvarande andel.

Förslag till justeringar mellan tillgångsslagen är en effekt av det fortsatt låga ränteläget på finansmarknaderna vilket gör att ränteplaceringar förväntas ge svag till negativ avkastning. En större andel alternativa placeringar ökar riskspridningen i kapitalportföljen samtidigt som det ger möjlighet till fler avkastningskällor.

Förslag till förändring i hållbarhetsavsnittet innefattar ett tillägg för exkludering av produktion av fossila bränslen. Justeringen drivs av förändringar på finansmarknaden som i allt större grad exkluderar produktion av fossila bränslen. Hållbarhetsavsnittet föreslås också utökas med skrivning kring att Region Örebro län uppmuntrar investeringar som är förenade med Agenda 2030 och FN:s globala mål för hållbar utveckling, vilket ligger i linje med hur Region Örebro län som helhet resonerar. I Agenda 2030 finns målet att väsentligt öka andelen förnybar energi vilket motiverar ett förslag på exkludering av fossila bränslen på grund av dess negativa miljö- och klimateffekter. Hållbarhetsavsnittet utökas även med en bilaga om internationella konventioner.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Föreslagna förändringar i hållbarhetsavsnittet förväntas ha en positiv effekt på miljön, dels då exkludering av investeringar i produktion av fossila bränslen innebär en minskad negativ miljöpåverkan och dels då investeringar i enlighet med FN:s globala hållbarhetsmål förväntas öka den positiva miljöpåverkan. Då kapitalportföljen har placeringar världen över går dessa miljöeffekter inte att tillgodogöra sig regionalt utan

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Caroline Klefbom

Sammanträdesdatum
2020-03-24

FöredragningsPM
Dnr: 19RS9816

måste ses i ett globalt perspektiv. Genom att ställa krav på kapitalförvaltare utifrån FN:s globala hållbarhetsmål kan Region Örebro län bidra till en ökad medvetenhet kring bolagens möjligheter och påverkan på de globala hållbarhetsmålen.

Föreslagna förändringar förväntas inte ha någon påverkan på barn- och jämställdhetsperspektivet.

Ekonomiska konsekvenser

En ökad andel alternativa investeringar och minskad andel räntebärande tillgångar innebär en riskspridning samtidigt som det ger möjlighet till fler avkastningskällor. Förslaget till justerad tillgångsfördelning förväntas öka den riskjusterade avkastningen över tid.

Uppföljning

Resultatet av finansförvaltningen följs upp i periodrapporter samt delårs- och årsredovisningar.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionstyrelsens arbetsutskott den 24 mars 2020.
Bilaga - Finanspolicy

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionstyrelsen

Finanspolicy

Författat av: Caroline Klefbom
Berett av: Regionstyrelsen
Beslutat av: Regionfullmäktige 2020-xx-xx

Innehållsförteckning

1	Omfattning/tillämpningsområde	3
2	Ansvar	3
3	Giltighetstid.....	3
4	Inledning.....	3
5	Likviditetsförvaltning	6
6	Kapitalförvaltning	6
7	Skuldförvaltning	7
8	Valutahantering	7

BILAGA 1: Konventioner och överenskommelser

1 Omfattning/tillämpningsområde

Policyn omfattar Region Örebro läns samlade finansförvaltning.

2 Ansvar

Ekonomidirektören ansvarar för att policyn ses över årligen och uppdateras vid behov.

3 Giltighetstid

Policyn gäller från och med det datum den beslutas i regionfullmäktige. Policyn ska ses över årligen och uppdateras vid behov.

4 Inledning

BAKGRUND

Av Kommunallagen (11 kap. § 2) framgår att kommunerna och landstingen skall förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Fullmäktige ska meddela föreskrifter om medelsförvaltningen och särskilda föreskrifter om förvaltning av medel avsatta för pensionsförpliktelser.

Som komplement till finanspolicyn lämnas mer detaljerade riktlinjer från Regionstyrelsen.

Regionens finansförvaltning är i huvudsak uppdelad i fyra områden:

- Kortsiktig/medellång likviditetsförvaltning
- Långsiktig kapitalförvaltning, inklusive förvaltning av donationsmedel
- Skuldförvaltning, inklusive leasing
- Valutahantering

ÖVERGRIPANDE MÅL

Den övergripande målsättningen med finansförvaltningen är att vid varje tillfälle säkerställa betalningskapaciteten för regionen. Regionen har härutöver ett långsiktigt åtagande att möta framtida pensionsförpliktelser.

Inriktningen är att normalt avsätta medel motsvarande pensionsskuldens förändring, men en årlig bedömning skall göras och avsteg ska motiveras.

Avkastningsmål likviditetsförvaltning

Regionens likvida medel ska förvaltas på ett sådant sätt att en god betalningsberedskap upprätthålls vid alla tillfällen. Utöver detta gäller att medlen ska placeras så att en god avkastning erhålls samtidigt som säkerheten inte åsidosätts. Med god avkastning avses en avkastning som överstiger affärsbankernas inlåningsräntor.

Avkastningsmål kapitalförvaltning

Givet regionens åtagande att säkerställa framtida pensionsutbetalningar är avkastningsmålet 3 procent per år i reala termer, det vill säga justerat för inflation mätt som förändringen av konsumentprisindex. Detta avkastningsmål skall ses långsiktigt (rullande femårsperioder).

Målsättning skuldförvaltning

Upplåning ska ske till lägsta möjliga kostnad med beaktande av likviditetssituation, ränteläge samt planerad investeringstakt.

ANSVAR OCH BEFOGENHETER

Regionfullmäktige (RF):

- ansvarar för att förvaltningen sker i enlighet med Kommunallagen 11 kap. 2 §
- fastställer och beslutar om förändringar i finanspolicyn
- beslutar om avsättningar till kapitalförvaltningsportföljen
- beslutar om uttag (inklusive beslut att inte återinvestera avkastning) ur kapitalförvaltningsportföljen
- fastställer årligen i samband med fastställande av regionens budget limit för nyupplåning och total ram för upplåning
- beslutar om ingående av borgen samt eventuell borgensavgift

Regionstyrelsen (RS):

- säkerställer, utvärderar och kontrollerar att finansförvaltningen sker enligt finanspolicyn
- ansvarar för regionens finansiella förvaltning och fastställer i arbetsordning, delegationsordning samt attestinstruktion (förteckning), rutin för intern kontroll, fördelning av ansvar, beslutanderätt och befogenheter mellan regionstyrelsen och tjänstemannaförvaltningen utöver det som anges i policyn
- ansvarar för utfärdande av riktlinjer inom ramen för finanspolicyn
- har ett övergripande ansvar för donationsmedelsförvaltningen
- beslutar om upplåning inom av RF beslutade ramar
- godkänner upprättande av publika låneprogram
- beslutar om nivå och villkor för krediter och kan även besluta om justering av bolags krediter under löpande år
- rapporterar finansförvaltningens status och utveckling i delårs- och årsrapportering till RF
- ansvarar för att policyn ses över årligen och uppdateras vid behov

RAPPORTERING

Rapportering och uppföljning av finansförvaltningen ska verifiera att placeringar och risker överensstämmer med finanspolicyn. Rapporteringen ska minst innehålla finansförvaltningens resultat, relevanta riskmått samt exponeringar.

Rapportering till regionfullmäktige sker i delårsrapporter och i årsredovisningen. Rapportering till regionstyrelsen sker regelbundet under året.

Samtliga inblandade har att snarast rapportera avvikelser från finanspolicy och riktlinjer, eller andra händelser som inte är att betrakta som normala, till överordnad/uppdragsgivare.

SAMMANHÅLLEN FINANSFÖRVALTNING

Finanspolicyn omfattar även regionens helägda bolag. Regionen ska tillämpa en sammanhållen finansförvaltning. Detta innebär att verksamheter och helägda bolag ska knytas till regionens koncernkontosystem. Majoritetsägda bolag kan knytas till koncernkontosystemet.

För bolag finns möjlighet till kredit kopplad till koncernkontot. Om bolag lånar externt ska detta ske med borgen från regionen.

MOTPARTER OCH FÖRVARING AV VÄRDEPAPPER

Köp och försäljningar av värdepapper och valutor, extern förvaltning samt förvaring av regionens tillgångar skall ske via motparter som har erforderliga tillstånd från Finansinspektionen. Utländska institutioner skall ha tillstånd motsvarande Finansinspektionen.

TILLÅTNA TILLGÅNGSSLAG OCH TRANSAKTIONER

Räntebärande värdepapper samt likvida medel är tillåtna inom samtliga portföljer. Aktier och alternativa investeringar är endast tillåtna inom kapitalförvaltningsportföljen och i donationsmedelsförvaltningen. Vid placering i investeringsfonder (fonder som förvaltar aktier och andra värdepapper) ska fondens placeringsinriktning i allt väsentligt överensstämma med bestämmelserna i finanspolicyn.

Derivatinstrument kan användas för att minska risken i portföljen genom att t.ex. valutasäkra eller kurssäkra en direktplacering i en underliggande tillgång. Derivatinstrument får även förekomma inom tillgångsslaget alternativa investeringar, då inom ramen för en förvaltningsstrategi hos externa förvaltare. Derivatinstrument kan också användas för att styra räntebindningstiden i skuldportföljen.

Värdepapperslån och belåning av tillgångar är endast tillåtet inom ramen för förvaltningsstrategi hos extern förvaltare inom tillgångsslaget alternativa placeringar.

RISKHANTERING

Risker ska i möjligaste mån begränsas genom att regionen använder sig av diversifiering. Diversifiering innebär att riskerna sprids genom att värdepappersportföljen innehåller ett flertal tillgångsslag, låntagare och löptider.

Ingen valutarisk ska förekomma inom den räntebärande delen av kapitalförvaltningsportföljen, ej heller inom likviditets- och skuldförvaltningen.

Ränteplaceringar skall ske i värdepapper med låg kredit/förlustrisk (s.k. ”investment grade” på ratingskalan). Vidare ska en tillfredsställande diversifiering finnas avseende låntagare och löptider.

HÅLLBARHET

Regionen strävar efter att vara en ansvarsfull investerare. Detta innebär att placeringar ska bedömas efter en analys av såväl hållbarhet och etik som de finansiella aspekterna. I linje med ambitionen att verka som en ansvarsfull investerare uppmuntrar regionen investeringar som är förenade med Agenda 2030 och FN:s globala mål för hållbar utveckling.

Ambitionen ska vara att investering inte tillåts i företag som uppenbart bryter mot kraven i de internationella konventioner som Sverige har undertecknat. De konventioner som bland annat avses anges i bilaga 1.

Regionen ska undvika placeringar i företag/företagsgrupper där en del av omsättningen kommer från produktion av tobak, alkoholvaror, pornografi, kontroversiella vapen eller fossila bränslen.

Hållbarhetskriterierna tillämpas oavsett om kapitalförvaltningen sker i egen regi eller via externa förvaltare.

Om det kommer till regionens kännedom att ett företag bryter mot dessa hållbarhetskriterier skall en utvärdering av placeringens lämplighet göras. Baserat på tillgänglig information ska en helhetsbedömning göras av investeringens lämplighet, varvid bl.a. beaktas olika åtgärder företaget har vidtagit för att rätta till missförhållandena och företagets agerande i etiska och miljömässiga frågor i övrigt.

Uppföljning av hur reglerna gällande hållbarhet efterföljs ingår i den årliga uppföljningen av förvaltningen.

5 Likviditetsförvaltning

Detta kapitel beskriver hur regionen ska agera i sin likviditetsförvaltning för att säkerställa att fullgod betalningsberedskap upprätthålls vid alla tillfällen.

LIKVIDITETSPLANERING

Likviditetsplaneringen ska upprättas så detaljerat att en god betalningsberedskap och likviditetshantering säkerställs.

PORTFÖLJSAMMANSÄTTNING

Löptider på placeringarna ska anpassas efter likviditetsflödet i upprättade prognoser, möjligheter att snabbt avveckla placeringar i marknaden samt förväntningar om ränteutvecklingen.

Likviditetsrisken ska begränsas genom likviditetsplanering och genom att i första hand använda placeringsformer/värdepapper som omsätts i tillräcklig omfattning och därmed vid var tidpunkt kan disponeras/säljas. Bankinlåning som är bunden för en viss tidsperiod får inte överstiga 1 år. Även tillgång till korta krediter/kreditlöften minskar likviditetsrisken

6 Kapitalförvaltning

Detta avsnitt beskriver hur regionen ska agera för att utifrån sina förutsättningar uppnå sitt åtagande om att säkerställa framtida pensionsutbetalningar, dvs. den övergripande målsättningen. Bestämmelserna fungerar även som en vägledning för förvaltningen av donationsmedel, som regionstyrelsen ansvarar för.

FÖRDELNING AV TILLGÅNGSSLAG

Kapitalförvaltningen ska i huvudsak ske via externa förvaltare och företrädesvis via investeringsfonder. Följande övergripande fördelning mellan tillgångsslagen ska gälla:

TILLGÅNGSSLAG	ALLOKERING, %		
	Min	Normal	Max
Svenska aktier	5	15	25
Utländska aktier	10	35	45
Aktier, totalt	15	50	70
Nominella räntebärande värdepapper			
Reala räntebärande värdepapper			
Räntebärande värdepapper, totalt	25	35	70
Alternativa investeringar	0	15	25
Kassa	0	0	10

Tabell 1 – strategisk tillgångsallokering

Innehav i ett enskilt företag vid direkt ägande får maximalt utgöra 5 procent av regionens aktieportfölj. Den branschmässiga spridningen skall vara bred. För den utländska aktieförvaltningen skall även en bred geografisk spridning av innehaven finnas. Rådande sammansättning av världsmarknadsindex fungerar som vägledning vid portföljens sammansättning.

7 Skuldförvaltning

Detta avsnitt beskriver hur regionens upplåning ska ske.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR UPPLÅNING

Upplåning ska ske till lägsta möjliga kostnad med beaktande av likviditetssituation, ränteläge samt planerad investeringstakt. Upplåning ska ske till betryggande säkerhet och upplåning i spekulativt syfte är inte tillåtet. Med spekulation avses transaktioner där utfallet av affären är osäkert, exempelvis att finansiera en långfristig placering med kortfristig upplåning.

Extern finansiering av stora projekt eller investeringar skall ske med god framförhållning och vid behov med kreditlöften.

För att begränsa finansieringsrisken ska förfallen på låneavtalen spridas ut jämt över åren. Med finansieringsrisk avses risken att regionen eller dess bolag inte kan refinansiera sina lån när så önskas eller kan ta upp ny finansiering på marknaden när behov uppstår alternativt att finansieringen endast kan ske till ofördelaktiga villkor.

För att begränsa ränterisken ska ränteförfallen på låneavtalen spridas ut jämnt över åren.

8 Valutahantering

Transaktioner inom regionen i annan valuta än svenska kronor kan kurssäkras av finansfunktionen. Valutarisker ska alltid säkras om risken bedöms ha en betydande påverkan på regionens resultat.

Vid upptagande av skuld i annan valuta än SEK skall all valutarisk, såväl nominellt belopp som alla ränteflöden, elimineras.

KONVENTIONER OCH ÖVERENSKOMMELSER

BILAGA 1

Utgångspunkten är att alla konventioner som Sverige har undertecknat ska betraktas som lika viktiga och därmed ska följas. Utgångspunkten har stöd i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, som poängterar att de mänskliga rättigheterna är universella och odelbara, hänger ihop och inte ska rangordnas inbördes.

Exempel på konventioner och överenskommelser som avses är följande:

- FN Global Compact
- OECD:s riktlinjer för multinationella företag

Mänskliga rättigheter

- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna
- FN:s konvention om barnets rättigheter

Arbetsrättsliga frågor

- ILO-konventionerna

Miljö

- Internationella miljökonventioner

Korruption

- FN:s konvention mot korruption

Övriga konventioner

- FN:s konvention om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av antipersonella minor (truppminor) samt om deras förstöring (Ottawa-konventionen)
- FN:s konvention om klustervapen
- Fördraget om ickespridning av kärnvapen
- FN:s konvention om förbud mot kemiska vapen
- FN:s konvention om förbud mot biologiska- och toxinvapen

Finanspolicy

Författat av: Caroline Klefbom
Berett av: Regionstyrelsen 2020-xx-xx
Beslutat av: Regionfullmäktige 2020-xx-xx

Innehållsförteckning

1	Omfattning/tillämpningsområde	3
2	Ansvar	3
3	Giltighetstid.....	3
4	Inledning.....	3
5	Likviditetsförvaltning	6
6	Kapitalförvaltning	7
7	Skuldförvaltning	7
8	Valutahantering	8

BILAGA 1: Konventioner och överenskommelser

1 Omfattning/tillämpningsområde

Policyn omfattar Region Örebro läns samlade finansförvaltning.

2 Ansvar

Ekonomidirektören ansvarar för att policyn ses över årligen och uppdateras vid behov.

3 Giltighetstid

Policyn gäller från och med det datum den beslutas i regionfullmäktige. Policyn ska ses över årligen och uppdateras vid behov.

4 Inledning

BAKGRUND

Av Kommunallagen (11 kap. § 2) framgår att kommunerna och landstingen skall förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Fullmäktige ska meddela föreskrifter om medelsförvaltningen och särskilda föreskrifter om förvaltning av medel avsatta för pensionsförpliktelser.

Som komplement till finanspolicyn lämnas mer detaljerade riktlinjer från Regionstyrelsen.

Regionens finansförvaltning är i huvudsak uppdelad i fyra områden:

- Kortsiktig/medellång likviditetsförvaltning
- Långsiktig kapitalförvaltning, inklusive förvaltning av donationsmedel
- Skuldförvaltning, inklusive leasing
- Valutahantering

ÖVERGRIPANDE MÅL

Den övergripande målsättningen med finansförvaltningen är att vid varje tillfälle säkerställa betalningskapaciteten för regionen. Regionen har härutöver ett långsiktigt åtagande att möta framtida pensionsförpliktelser.

Inriktningen är att normalt avsätta medel motsvarande pensionsskuldens förändring, men en årlig bedömning skall göras och avsteg ska motiveras.

Avkastningsmål likviditetsförvaltning

Regionens likvida medel ska förvaltas på ett sådant sätt att en god betalningsberedskap upprätthålls vid alla tillfällen. Utöver detta gäller att medlen ska placeras så att en god avkastning erhålls samtidigt som säkerheten inte åsidosätts. Med god avkastning avses en avkastning som överstiger affärsbankernas inlåningsräntor.

Avkastningsmål kapitalförvaltning

Givet regionens åtagande att säkerställa framtida pensionsutbetalningar är avkastningsmålet 3 procent per år i reala termer, det vill säga justerat för inflation mätt som förändringen av konsumentprisindex. Detta avkastningsmål skall ses långsiktigt (rullande femårsperioder).

Målsättning skuldförvaltning

Upplåning ska ske till lägsta möjliga kostnad med beaktande av likviditetssituation, ränteläge samt planerad investeringstakt.

ANSVAR OCH BEFOGENHETER

Regionfullmäktige (RF):

- ansvarar för att förvaltningen sker i enlighet med Kommunallagen 11 kap. 2 §
- fastställer och beslutar om förändringar i finanspolicyn
- beslutar om avsättningar till kapitalförvaltningsportföljen
- beslutar om uttag (inklusive beslut att inte återinvestera avkastning) ur kapitalförvaltningsportföljen
- fastställer årligen i samband med fastställande av regionens budget limit för nyupplåning och total ram för upplåning
- beslutar om ingående av borgen samt eventuell borgensavgift

Regionstyrelsen (RS):

- säkerställer, utvärderar och kontrollerar att finansförvaltningen sker enligt finanspolicyn
- ansvarar för regionens finansiella förvaltning och fastställer i arbetsordning, delegationsordning samt attestinstruktion (förteckning), rutin för intern kontroll, fördelning av ansvar, beslutanderätt och befogenheter mellan regionstyrelsen och tjänstemannaförvaltningen utöver det som anges i policyn
- ansvarar för utfärdande av riktlinjer inom ramen för finanspolicyn
- har ett övergripande ansvar för donationsmedelsförvaltningen
- beslutar om upplåning inom av RF beslutade ramar
- godkänner upprättande av publika låneprogram
- beslutar om nivå och villkor för krediter och kan även besluta om justering av bolags krediter under löpande år
- rapporterar finansförvaltningens status och utveckling i delårs- och årsrapportering till RF
- ansvarar för att policyn ses över årligen och uppdateras vid behov

RAPPORTERING

Rapportering och uppföljning av finansförvaltningen ska verifiera att placeringar och risker överensstämmer med finanspolicyn. Rapporteringen ska minst innehålla finansförvaltningens resultat, relevanta riskmått samt exponeringar.

Rapportering till regionfullmäktige sker i delårsrapporter och i årsredovisningen. Rapportering till regionstyrelsen sker regelbundet under året.

Samtliga inblandade har att snarast rapportera avvikelser från finanspolicy och riktlinjer, eller andra händelser som inte är att betrakta som normala, till överordnad/uppdragsgivare.

SAMMANHÅLLEN FINANSFÖRVALTNING

Finanspolicyn omfattar även regionens helägda bolag. Regionen ska tillämpa en sammanhållen finansförvaltning. Detta innebär att verksamheter och helägda bolag ska knytas till regionens koncernkontosystem. Majoritetsägda bolag kan knytas till koncernkontosystemet.

För bolag finns möjlighet till kredit kopplad till koncernkontot. Om bolag lånar externt ska detta ske med borgen från regionen.

MOTPARTER OCH FÖRVARING AV VÄRDEPAPPER

Köp och försäljningar av värdepapper och valutor, extern förvaltning samt förvaring av regionens tillgångar skall ske via motparter som har erforderliga tillstånd från Finansinspektionen. Utländska institutioner skall ha tillstånd motsvarande Finansinspektionen.

TILLÅTNA TILLGÅNGSSLAG OCH TRANSAKTIONER

Räntebärande värdepapper samt likvida medel är tillåtna inom samtliga portföljer. Aktier och alternativa investeringar är endast tillåtna inom kapitalförvaltningsportföljen och i donationsmedelsförvaltningen. Vid placering i investeringsfonder (fonder som förvaltar aktier och andra värdepapper) ska fondens placeringsinriktning i allt väsentligt överensstämma med bestämmelserna i finanspolicyn.

Derivatinstrument kan användas för att minska risken i portföljen genom att t.ex. valutasäkra eller kurssäkra en direktplacering i en underliggande tillgång. Derivatinstrument får även förekomma inom tillgångsslaget alternativa investeringar, då inom ramen för en förvaltningsstrategi hos externa förvaltare. Derivatinstrument kan också användas för att styra räntebindningstiden i skuldportföljen.

Värdepapperslån och belåning av tillgångar är endast tillåtet inom ramen för förvaltningsstrategi hos extern förvaltare inom tillgångsslaget alternativa placeringar.

RISKHANTERING

Risker ska i möjligaste mån begränsas genom att regionen använder sig av diversifiering. Diversifiering innebär att riskerna sprids genom att värdepappersportföljen innehåller ett flertal tillgångsslag, låntagare och löptider.

Ingen valutarisk ska förekomma inom den räntebärande delen av kapitalförvaltningsportföljen, ej heller inom likviditets- och skuldförvaltningen.

Ränteplaceringar skall ske i värdepapper med låg kredit/förlustrisk (s.k. ”investment grade” på ratingskalan). Vidare ska en tillfredsställande diversifiering finnas avseende låntagare och löptider.

HÅLLBARHET

Regionen strävar efter att vara en ansvarsfull investerare. Detta innebär att placeringar ska bedömas efter en analys av såväl hållbarhet och etik som de finansiella aspekterna. I linje med ambitionen att verka som en ansvarsfull investerare uppmuntrar regionen investeringar som är förenade med Agenda 2030 och FN:s globala mål för hållbar utveckling.

Ambitionen ska vara att investering inte tillåts i företag som uppenbart bryter mot kraven i de internationella konventioner som Sverige har undertecknat. De konventioner som bland annat avses anges i bilaga 1.

Regionen ska undvika placeringar i företag/företagsgrupper där en del av omsättningen kommer från produktion av tobak, alkoholvaror, pornografi, kontroversiella vapen eller fossila bränslen.

Hållbarhetskriterierna tillämpas oavsett om kapitalförvaltningen sker i egen regi eller via externa förvaltare.

Om det kommer till regionens kännedom att ett företag bryter mot dessa hållbarhetskriterier skall en utvärdering av placeringens lämplighet göras. Baserat på tillgänglig information ska en helhetsbedömning göras av investeringens lämplighet, varvid bl.a. beaktas olika åtgärder företaget har vidtagit för att rätta till missförhållandena och företagets agerande i etiska och miljömässiga frågor i övrigt.

Uppföljning av hur reglerna gällande hållbarhet efterföljs ingår i den årliga uppföljningen av förvaltningen.

5 Likviditetsförvaltning

Detta kapitel beskriver hur regionen ska agera i sin likviditetsförvaltning för att säkerställa att fullgod betalningsberedskap upprätthålls vid alla tillfällen.

LIKVIDITETSPLANERING

Likviditetsplaneringen ska upprättas så detaljerat att en god betalningsberedskap och likviditetshantering säkerställs.

PORTFÖLJSAMMANSÄTTNING

Löptider på placeringarna ska anpassas efter likviditetsflödet i upprättade prognoser, möjligheter att snabbt avveckla placeringar i marknaden samt förväntningar om ränteutvecklingen.

Likviditetsrisken ska begränsas genom likviditetsplanering och genom att i första hand använda placeringsformer/värdepapper som omsätts i tillräcklig omfattning och därmed vid var tidpunkt kan disponeras/säljas. Bankinlåning som är bunden för en viss tidsperiod får inte överstiga 1 år. Även tillgång till korta krediter/kreditlöften minskar likviditetsrisken.

6 Kapitalförvaltning

Detta avsnitt beskriver hur regionen ska agera för att utifrån sina förutsättningar uppnå sitt åtagande om att säkerställa framtida pensionsutbetalningar, dvs. den övergripande målsättningen. Bestämmelserna fungerar även som en vägledning för förvaltningen av donationsmedel, som regionstyrelsen ansvarar för.

FÖRDELNING AV TILLGÅNGSSLAG

Kapitalförvaltningen ska i huvudsak ske via externa förvaltare och företrädesvis via investeringsfonder. Följande övergripande fördelning mellan tillgångsslagen ska gälla:

TILLGÅNGSSLAG	ALLOKERING, %		
	Min	Normal	Max
Svenska aktier	5	15	25
Utländska aktier	10	35	45
Aktier, totalt	15	50	70
Nominella räntebärande värdepapper			
Reala räntebärande värdepapper			
Räntebärande värdepapper, totalt	25	35	70
Alternativa investeringar	0	15	25
Kassa	0	0	10

Tabell 1 – strategisk tillgångsallokering

Innehav i ett enskilt företag vid direkt ägande får maximalt utgöra 5 procent av regionens aktieportfölj. Den branschmässiga spridningen skall vara bred. För den utländska aktieförvaltningen skall även en bred geografisk spridning av innehaven finnas. Rådande sammansättning av världsmarknadsindex fungerar som vägledning vid portföljens sammansättning.

7 Skuldförvaltning

Detta avsnitt beskriver hur regionens upplåning ska ske.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR UPPLÅNING

Upplåning ska ske till lägsta möjliga kostnad med beaktande av likviditetssituation, ränteläge samt planerad investeringstakt. Upplåning ska ske till betryggande säkerhet och upplåning i spekulativt syfte är inte tillåtet. Med spekulation avses transaktioner där utfallet av affären är osäkert, exempelvis att finansiera en långfristig placering med kortfristig upplåning.

Extern finansiering av stora projekt eller investeringar skall ske med god framförhållning och vid behov med kreditlöften.

För att begränsa finansieringsrisken ska förfallen på låneavtalen spridas ut jämt över åren. Med finansieringsrisk avses risken att regionen eller dess bolag inte kan refinansiera sina lån när så önskas eller kan ta upp ny finansiering på marknaden när behov uppstår alternativt att finansieringen endast kan ske till ofördelaktiga villkor.

För att begränsa ränterisken ska ränteförfallen på låneavtalen spridas ut jämnt över åren.

8 Valutahantering

Transaktioner inom regionen i annan valuta än svenska kronor kan kurssäkras av finansfunktionen. Valutarisker ska alltid säkras om risken bedöms ha en betydande påverkan på regionens resultat.

Vid upptagande av skuld i annan valuta än SEK skall all valutarisk, såväl nominellt belopp som alla ränteflöden, elimineras.

KONVENTIONER OCH ÖVERENSKOMMELSER

BILAGA 1

Utgångspunkten är att alla konventioner som Sverige har undertecknat ska betraktas som lika viktiga och därmed ska följas. Utgångspunkten har stöd i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, som poängterar att de mänskliga rättigheterna är universella och odelbara, hänger ihop och inte ska rangordnas inbördes.

Exempel på konventioner och överenskommelser som avses är följande:

- FN Global Compact
- OECD:s riktlinjer för multinationella företag

Mänskliga rättigheter

- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna
- FN:s konvention om barnets rättigheter

Arbetsrättsliga frågor

- ILO-konventionerna

Miljö

- Internationella miljökonventioner

Korruption

- FN:s konvention mot korruption

Övriga konventioner

- FN:s konvention om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av antipersonella minor (truppminor) samt om deras förstöring (Ottawa-konventionen)
- FN:s konvention om klustervapen
- Fördraget om ickespridning av kärnvapen
- FN:s konvention om förbud mot kemiska vapen
- FN:s konvention om förbud mot biologiska- och toxinvapen

8

Revidering av Region Örebro läns riktlinje för finansförvaltningen

19RS9817

Organ
Regionstyrelsens arbetsutskott

Revidering av Region Örebro läns riktlinje för finansförvaltningen

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen besluta

att fastställa förslaget till Riktlinje för finansförvaltningen.

Sammanfattning

Region Örebro läns finanspolicy och riktlinjer för finansförvaltning antogs under vintern 2017.

Riktlinjerna (och finanspolicyn) ses över årligen för att anpassas i förhållande till utvecklingen på de finansiella marknaderna, organisationsförändringar samt förtydligas på de punkter som identifieras i det löpande arbetet.

Förslaget till förändring av riktlinje innefattar bland annat ändringar gällande valutarisk, likviditetsrisk, kapitalbindning och räntebindning. Även mindre ändringar i avsnitt rörande kreditrisk, portföljsammansättning och kurssäkring, limiter föreslås.

Förslagen till justeringar är till stora delar en effekt av att Region Örebro län har behov av externa lån i större utsträckning än tidigare vilket medför behov av en mer omfattande skrivning av skuldförvaltning.

Ärendebeskrivning

Under vintern 2017 antogs nuvarande finanspolicy och riktlinjer för finansförvaltningen. Finanspolicyn och riktlinjerna ses över årligen för att anpassas i förhållande till utvecklingen på de finansiella marknaderna, organisationsförändringar samt förtydligas på de punkter som identifieras i det löpande arbetet.

Den nuvarande riktlinjen är ett resultat av finanssamarbetet mellan Region Sörmland, Region Västmanland och Region Örebro län. Även föreliggande förslag till revidering av riktlinje är framtaget inom ramen för finanssamarbetet.

Översynen av finanspolicyen har resulterat i ett förslag till förändring vad gäller fördelning mellan tillgångsslagen samt tillägg i hållbarhetsavsnittet. Förslaget till reviderad finanspolicy beslutas av regionfullmäktige

Revideringen av riktlinjerna består i huvudsak av:

1. Valutarisk - i kapitalförvaltningens utländska aktiedel samt i tillgångsslaget alternativa placeringar tillåts valutarisker. I nuvarande riktlinje är totalportföljens valutarisk begränsad till högst 25% av marknadsvärdet.
2. Likviditetsrisk – betalningsberedskapen ändras från nuvarande två veckor till 30 dagar. Definitionen utvidgas så att även räntebärande tillgångar som kan omsättas inom fem dagar inkluderas.
3. Kapitalbindning – andelen lån som förfaller inom kommande 12 månader ändras från 30% till 40%. En större andel låneförfall under en 12 månaders period tillåts även om låneportföljen understiger 1 miljard kronor och/eller lånebehov inte längre förväntas föreligga. I nuvarande riktlinje ligger den gränsen på 500 miljoner kronor. En tabell har lagts in över kapitalbindningens maximala och minimala andelar i syfte att minska finansieringsrisken.
4. Räntebindning – andelen ränteförfall begränsas inom en kommande 12 månader till 60% av den totala upplåningen. En större andel ränteförfall under en 12 månaders period tillåts om låneportföljen understiger 1 miljard kronor och/eller lånebehov inte längre förväntas föreligga. I nuvarande riktlinje skulle skuldportföljens genomsnittliga räntebindningstid vara som kapitalbindningen med en tillåten avvikelse inom intervallet -2 år till +1 år. En tabell har lagts in över räntebindningens maximala och minimala andelar per år i syfte att minska ränterisken.

Utöver detta föreslås mindre justeringar, främst i avsnitten kreditrisk (utökning till att inkludera samtliga räntefonder med lägst genomsnittligt kreditbetyg BBB+), portföljsammansättning (strukturerade instrument tillåts inte längre i likviditetsportföljen) och kurssäkring, limiter (justering till att kurssäkring ska göras vid betydande resultatpåverkan).

Förslagen till förändringar är till stora delar en effekt av att Region Örebro län har behov av externa lån i större utsträckning än tidigare vilket medför behov av en mer omfattande skrivning av skuldförvaltning.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Caroline Klefbom

Sammanträdesdatum
2020-03-24

FöredragningsPM
Dnr: 19RS9817

Region Örebro läns finanspolicy har vävts in i riktlinjen (kursiv stil – kan endast ändras av regionfullmäktige) för att underlätta för inblandade parter att få en samlad bild av regelverket.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Föreslagna justeringar har inga konsekvenser på ovanstående perspektiv.

Ekonomiska konsekvenser

Föreslagna justeringar i riktlinjerna bedöms minska riskerna i förvaltningen.

Uppföljning

Resultatet av finansförvaltningen följs upp i periodrapporter samt delårs- och årsredovisningar.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionstyrelsens arbetsutskott 24 mars 2020.
Bilaga – Riktlinje för finansförvaltningen

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionstyrelsen

Riktlinje för finansförvaltningen

Författat av: Caroline Klefbom

Berett av: Regionstyrelsens arbetsutskott

Beslutat av: Regionstyrelsen 2020-xx-xx

Innehållsförteckning

1	Syfte	4
2	Omfattning/tillämpningsområde	4
3	Ansvar	4
4	Giltighetstid	4
5	Beskrivning/inledning	4
5.1	BAKGRUND.....	4
5.2	ÖVERGRIPANDE MÅL.....	5
5.2.1	Avkastningsmål likviditetsförvaltning.....	5
5.2.2	Avkastningsmål kapitalförvaltning.....	5
5.2.3	Målsättning skuldförvaltning.....	5
5.2.4	Avkastningsmål donationsförvaltning.....	5
5.3	GILTIGHET OCH UPPDATERING.....	5
5.4	ANSVAR OCH BEFOGENHETER.....	5
5.5	RAPPORTERING.....	7
5.6	KONTROLL OCH GRANSKNING.....	7
5.7	AVVIKELSEHANTERING.....	7
5.8	SAMMANHÅLLEN FINANSFÖRVALTNING.....	7
6	FÖRUTSÄTTNINGAR	8
6.1	LEGALA FÖRUTSÄTTNINGAR.....	8
6.2	MOTPARTER.....	8
6.3	FÖRVARING AV VÄRDEPAPPER.....	8
6.4	FÖRVALTARE.....	8
6.5	TILLÅTNA TILLGÅNGSSLAG.....	8
6.6	TILLÅTNA VÄRDEPAPPER OCH INSTRUMENT.....	9
6.6.1	Räntebärande värdepapper.....	9
6.6.2	Aktier.....	9
6.6.3	Investeringsfonder.....	9
6.6.4	Alternativa investeringar.....	9
6.6.5	Strukturerade instrument.....	9
6.6.6	Derivatinstrument.....	9
6.7	RISK.....	10
6.7.1	Valutarisk.....	10
6.7.2	Kreditrisk.....	10
6.7.3	Ränterisk.....	11
6.7.4	Finansieringsrisk.....	11
6.7.5	Motpartsrisk.....	11
6.7.6	Likviditetsrisk.....	11
6.8	ÖVRIGT.....	12
6.9	HÅLLBARHET.....	12
6.10	DOKUMENTATION OCH GRANSKNING.....	12
7	LIKVIDITETFÖRVALTNING	13
7.1	LIKVIDITETSPLANERING.....	13
7.2	PORTFÖLJSAMMANSÄTTNING.....	13
7.3	RAPPORTERING LIKVIDITETFÖRVALTNING.....	13
8	KAPITALFÖRVALTNING	14

8.1	TILLGÅNGSALLOKERING OCH LIMITER	14
8.2	AKTIEPORTFÖLJENS SAMMANSÄTTNING	14
8.3	RÄNTEPORTFÖLJENS SAMMANSÄTTNING	14
8.3.1	Duration	15
8.3.2	Tillfällig omklassificering av strukturerade instrument	15
8.4	ALTERNATIVA PORTFÖLJENS SAMMANSÄTTNING	15
8.5	LIKVIDA MEDEL (KASSA)	15
8.6	FÖRVALTNINGSSTRUKTUR	15
8.7	REBALANSERING	15
8.8	UTVÄRDERING OCH RAPPORTERING	15
8.8.1	Val av jämförelseindex	16
9	SKULDFÖRVALTNING	17
9.1	UPPLÅNING - ALLMÄNT	17
9.2	FINANSIERINGSRISKEN	17
9.2.1	Kapitalbindning	17
9.2.2	Räntebindning	18
9.3	LEASING	18
9.4	RAPPORTERING	18
10	VALUTAHANTERING	19
10.1	ALLMÄNT	19
10.2	KURSSÄKRING, LIMITER	19
10.3	SÄKRING AV VALUTARISK	19

BILAGA 1: Ordlista/definitioner – I denna riktlinje återfinns understrukna ord. Dessa finns definierade i bilaga 1.

BILAGA 2: Förklaring/beskrivning av rating

BILAGA 3: Konventioner och överenskommelser

Kursiv text är text från policyn, beslutad av fullmäktige. Denna har vävts in i riktlinjen för att inblandade ska få en helhetsbild av regelverket.

1 Syfte

Tillsammans med finanspolicyn beskriver detta dokument hur regionen ska agera i sin samlade finansförvaltning.

Ett väl definierat regelverk är ett styrinstrument och ett hjälpmedel för de personer, internt och externt, som arbetar med finansförvaltningen. Genom att ansvar, befogenheter, regler och risknivåer definieras och klarläggs, skapas förutsättningar för ett snabbt och korrekt beslutsfattande.

2 Omfattning/tillämpningsområde

Riktlinjen omfattar Region Örebro läns samlade finansförvaltning.

3 Ansvar

Ekonomidirektören är ytterst ansvarig för att riktlinjen aktualitetsprövas och revideras vid behov.

4 Giltighetstid

Denna riktlinje gäller från och med det datum då Region Örebro läns finanspolicy är antagen i regionfullmäktige. Riktlinjen ska omprövas minst årligen och uppdateras vid behov.

5 Beskrivning/inledning

5.1 BAKGRUND

Av Kommunallagen (11 kap. § 2) framgår att kommunerna och landstingen skall förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Fullmäktige ska meddela föreskrifter om medelsförvaltningen och särskilda föreskrifter om förvaltning av medel avsatta för pensionsförpliktelser.

Regionens finanspolicy beslutas av Regionfullmäktige. Som komplement till finanspolicyn lämnas mer detaljerade riktlinjer från Regionstyrelsen. Policyn (*kursiv stil*) har vävts in i riktlinjen för att underlätta för inblandade parter att få en samlad bild av regelverket.

Regionens finansförvaltning är i huvudsak uppdelad i fyra områden:

- *Kortsiktig/medellång likviditetsförvaltning*
- *Långsiktig kapitalförvaltning, inklusive förvaltning av donationsmedel¹*
- *Skuldförvaltning, inklusive leasing*
- *Valutahantering*

¹ Hur en stiftelses medel får placeras bestäms av villkoren i respektive stiftelses förordnande/föreskrifter. Denna riktlinje reglerar förvaltningen av stiftelser där villkor för förvaltningen inte finns uttryckta i förordnandet/föreskrifterna.

5.2 ÖVERGRIPANDE MÅL

Den övergripande målsättningen med finansförvaltningen är att vid varje tillfälle säkerställa betalningskapaciteten för regionen. Regionen har härutöver ett långsiktigt åtagande att möta framtida pensionsförpliktelser.

Inriktningen är att normalt avsätta medel motsvarande pensionsskuldens förändring, men en årlig bedömning skall göras och avsteg ska motiveras.

5.2.1 Avkastningsmål likviditetsförvaltning

Regionens likvida medel ska förvaltas på ett sådant sätt att en god betalningsberedskap upprätthålls vid alla tillfällen. Utöver detta gäller att medlen ska placeras så att en god avkastning erhålls samtidigt som säkerheten inte åsidosätts. Med god avkastning avses en avkastning som överstiger affärsbankernas inlåningsräntor.

5.2.2 Avkastningsmål kapitalförvaltning

Givet regionens åtagande att säkerställa framtida pensionsutbetalningar är avkastningsmålet 3 procent per år i reala termer, det vill säga justerat för inflation mätt som förändringen av konsumentprisindex. Detta avkastningsmål skall ses långsiktigt (rullande femårsperioder).

5.2.3 Målsättning skuldförvaltning

Upplåning ska ske till lägsta möjliga kostnad med beaktande av likviditetssituation, ränteläge samt planerad investeringstakt.

5.2.4 Avkastningsmål donationsförvaltning

För förvaltningen av donationsmedel är den övergripande målsättningen att uppnå en avkastning som möjliggör en årlig utdelning i enlighet med respektive stiftelses ändamål, samtidigt som stiftelsernas kapital inflationssäkras.

5.3 GILTIGHET OCH UPPDATERING

Denna riktlinje gäller från och med det datum då regionens finanspolicy är antagen i regionfullmäktige.

Riktlinjen ska löpande hållas uppdaterad med hänsyn till förändringar i finanspolicyn, aktuella förhållanden inom regionen samt till utvecklingen på de finansiella marknaderna. Riktlinjen ska omprövas minst årligen och uppdateras vid behov. Fastställande och ändringar i riktlinjen beslutas av regionstyrelsen. Efter fastställande ska riktlinjen distribueras till berörda parter.

5.4 ANSVAR OCH BEFOGENHETER

Ansvaret för finansverksamheten inom regionen fördelas mellan regionfullmäktige, regionstyrelsen, regiondirektör, ekonomidirektör och finanschef/finansfunktionen.

Regionfullmäktige (RF):

- ansvarar för att förvaltningen sker i enlighet med Kommunallagen 11 kap. 2 §
- fastställer och beslutar om förändringar i finanspolicyn
- beslutar om avsättningar till kapitalförvaltningsportföljen
- beslutar om uttag (inklusive beslut att inte återinvestera avkastning) ur kapitalförvaltningsportföljen
- fastställer årligen i samband med fastställande av regionens budget limit för nyupplåning och total ram för upplåning
- beslutar om ingående av borgen samt eventuell borgensavgift

Regionstyrelsen (RS):

- *säkerställer, utvärderar och kontrollerar att finansförvaltningen sker enligt finanspolicyn*
- *ansvarar för regionens finansiella förvaltning och fastställer i arbetsordning, delegationsordning samt attestinstruktion (förteckning), rutin för intern kontroll, fördelning av ansvar, beslutanderätt och befogenheter mellan regionstyrelsen och tjänstemannaförvaltningen utöver det som anges i policyn*
- *ansvarar för utfärdande av riktlinjer inom ramen för finanspolicyn*
- *har ett övergripande ansvar för donationsmedelsförvaltningen*
- *beslutar om upplåning inom av RF beslutade ramar*
- *godkänner upprättande av publika låneprogram*
- *beslutar om nivå och villkor för krediter och kan även besluta om justering av bolags krediter under löpande år*
- *rapporterar finansförvaltningens status och utveckling i delårs- och årsrapportering till RF*
- *ansvarar för att policyn ses över årligen och uppdateras vid behov*
- *fattar beslut om åtgärd om räntebärande värdepapper nedgraderas under tillåten ratingnivå*

Regiondirektören:

- har det övergripande ansvaret för tjänstemannaförvaltningen under regionstyrelsen

Ekonomidirektören:

- har ansvar att tillse att regionen har en väl fungerande finansfunktion gällande bemanning, organisation och rutiner
- har ansvar att minst årligen och vid behov ompröva denna riktlinje och vid behov föreslå lämpliga förändringar
- har ansvar att tillse att en kontrollfunktion med tillräckliga resurser och rutiner för kontroll och granskning finns avseende finansförvaltningen
- har ansvar för samverkan med andra regioner

Finanschef (finansfunktionen):

- har ansvar för det löpande arbetet i finansfunktionen och det operativa ansvaret för att finansförvaltningen sker i enlighet med fastställd finanspolicy, delegationsordning m.m.
- svarar för planering, uppföljning och rapportering samt utför i den löpande finansiella förvaltningen operativa åtgärder för att genomföra beslutade transaktioner. Besluten ska dokumenteras och anmälas till RS
- är kravställare på andra funktioner, projekt och processer som påverkar de finansiella flödena

Helägda bolag och verksamheter

- ansvarar för att den egna finansiella verksamheten hanteras inom ramen för finanspolicyn och denna riktlinje

Kontrollfunktion:

- sköter den dagliga granskningen, uppföljningen och avstämningen och rapporterar eventuella avvikelser enligt fastställda rutiner

5.5 RAPPORTERING

Rapportering och uppföljning av finansförvaltningen ska verifiera att placeringar och risker överensstämmer med finanspolicyn. Rapporteringen ska minst innehålla finansförvaltningens resultat, relevanta riskmått samt exponeringar. Vad som ska rapporteras framgår av respektive kapitel.

Rapportering till regionfullmäktige sker i delårsrapporter och i årsredovisningen. Rapportering till regionstyrelsen sker regelbundet under året.

Samtliga inblandade har att snarast rapportera avvikelser från finanspolicy och riktlinjer, eller andra händelser som inte är att betrakta som normala, till överordnad/upptragsgivare.

Externa förvaltare ska fortlöpande förse regionen med avräkningsnotor avseende genomförda transaktioner samt regelbundet minst kvartalsvis rapportera utfallet av förvaltningen.

5.6 KONTROLL OCH GRANSKNING

Med kontroll avses kontroller av att det finns erforderliga system och rutiner för:

- instruktioner
- rapportering och uppföljning
- ansvarsfördelning i organisationen
- avstämning av tillgångar och skulder
- redovisning.

Varje internt affärsavslut dokumenteras i ett affärsbeslut som upprättas av den som genomför affären. Grunden för god kontroll uppnås genom en uppdelning mellan den som gör affärsavslut och den som är mottagare av och kontrollerar avräkningsnotor från affärsmotparter. Utsedda ersättare för ordinarie personal ska finnas.

5.7 AVVIKELSEHANTERING

Tydliga rutiner för avvikelshantering ska finnas. Om fastställda regler/gränser i policy/riktlinjer överskrids ska regionstyrelsen informeras om detta och besluta om eventuella åtgärder.

5.8 SAMMANHÅLLEN FINANSFÖRVALTNING

Finanspolicyn omfattar även regionens helägda bolag. Regionen ska tillämpa en sammanhållen finansförvaltning. Detta innebär att verksamheter och helägda bolag ska knytas till regionens koncernkontosystem. Majoritetsägda bolag kan knytas till koncernkontosystemet.

För bolag finns möjlighet till kredit kopplad till koncernkontot. Om bolag lånar externt ska detta ske med borgen från regionen.

6 FÖRUTSÄTTNINGAR

Detta kapitel beskriver generellt vilka förutsättningar och begränsningar som reglerar kapitalförvaltningen och i tillämpliga delar likviditetsförvaltningen och skuldförvaltningen. Utöver vad som beskrivs i detta kapitel regleras förvaltningen av riktlinjer i kapitlen 7–9.

6.1 LEGALA FÖRUTSÄTTNINGAR

Regionens kapital måste förvaltas i enlighet med kapitel 11, 2§ Kommunallagen, ”Kommunerna och landstingen ska förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses.”

Övriga lagar som styr förvaltningen är främst lag om värdepappersmarknaden, lag om investeringsfonder och stiftelselagen.

6.2 MOTPARTER

Köp och försäljningar av värdepapper och valutor ska göras via etablerade finansiella institutioner.

Godkända motparter är:

- a) svensk bank, värdepappersinstitut eller annat finansiellt institut som har Finansinspektionens tillstånd att bedriva handel med finansiella instrument eller valutor
- b) utländska institutioner som har tillstånd liknande det som anges i punkt a) och som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ i respektive land.

Kontrakt avseende OTC-derivat får endast ingås med motpart som har en långfristig rating om minst A (+/flat/-) enligt Standard & Poor's eller A (1/2/3) enligt Moody's. För ytterligare beskrivning av rating – se bilaga 2.

Transaktioner bör ske enligt principen betalning mot leverans.

6.3 FÖRVARING AV VÄRDEPAPPER

Regionens tillgångar ska förvaras hos:

- a) svensk bank eller institut som har Finansinspektionens tillstånd att ta emot värdepapper för förvaring eller hos
- b) utländsk bank eller institut som har tillstånd liknande det som anges i punkt a) och som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ i respektive land.

6.4 FÖRVALTARE

Kapitalförvaltningen ska i huvudsak ske via externa förvaltare och företrädesvis via investeringsfonder.

Det är den interna finansförvaltningen som ansvarar för valet av investeringsfonder och placering får ske enligt kraven i punkt 6.6.3 nedan.

6.5 TILLÅTNA TILLGÅNGSSLAG

Räntebärande värdepapper samt likvida medel är tillåtna inom samtliga portföljer. Aktier och alternativa investeringar är endast tillåtna inom kapitalförvaltningsportföljen och i donationsmedelsförvaltningen.

6.6 TILLÅTNA VÄRDEPAPPER OCH INSTRUMENT

6.6.1 Räntebärande värdepapper

Regionens ränteportfölj ska placeras i enlighet med Tabell 1 i avsnitt Kreditrisk, samt 8.3 ränteportföljens sammansättning. Direktägande av räntebärande värdepapper är tillåtet.

6.6.2 Aktier

Direkt ägande är endast tillåtet avseende aktier i länder ingående i MSCI World.

6.6.3 Investeringsfonder

Vid placering i investeringsfonder ska fondens placeringsinriktning i allt väsentligt överensstämma med bestämmelserna i finanspolicyn. Placering får ske i investeringsfonder som har Finansinspektionens, eller motsvarande utländsk myndighets, tillstånd.

6.6.4 Alternativa investeringar

Medel får placeras i alternativa investeringar som uppfyller kraven i avsnitt 8.4. Alternativa investeringar kan utgöras av bland annat fastigheter, hedgefonder, private equity, infrastruktur och råvaror.

6.6.5 Strukturerade instrument

Som alternativ till direkt investering i enskilda värdepapper eller investeringsfonder kan investering göras i s.k. strukturerade instrument. Vid köp av strukturerade instrument, såsom Indexcertifikat, aktieindexobligationer eller liknande, ska emittenten ha låg kreditrisk, se Tabell 1 i avsnitt Kreditrisk. Investering i aktieindexobligationer inom kapitalförvaltningsportföljen och donationsmedelsförvaltningen får maximalt ske till 10 % överkurs. För att kreditrisknivån ska gälla utesluts SPVs som emittenter. Vid placering i strukturerade instrument/fonder ska portföljens limiter om tillgångsslagens andelar beaktas enligt avsnitt 8.1 tillgångsallokering och limiter. Exempelvis anses en aktieindexobligation tillhöra aktieportföljen. Möjlighet finns att tillfälligt omklassificera strukturerade instrument till annat tillgångsslag, se vidare avsnitt 8.3.2.

6.6.6 Derivatinstrument

Derivatinstrument kan användas för att minska risken i portföljen genom att t.ex. valutasäkra eller kurssäkra en direktplacering i en underliggande tillgång. Derivatinstrument får även förekomma inom tillgångsslaget alternativa investeringar, då inom ramen för en förvaltningsstrategi hos externa förvaltare. Derivatinstrument kan också användas för att styra räntebindningstiden i skuldportföljen.

Med derivatinstrument avses alla typer av swappar, terminer och optioner.

Godkända derivatinstrument är:

- Valutaterminer
- Valutaswappar
- Ränteterminer och forward rate agreements (FRA)
- Caps och floors (räntetak och räntegolv)
- Ränteswappar
- Ränteoptioner
- Kombinationer av ovanstående

Positioner i derivatinstrumenten får inte vara av sådan art, att gällande limiter efter köp, försäljning, lösen eller motsvarande under- eller överskrids. Underliggande tillgång- eller skuldportfölj ska vid varje tillfälle vara större än säkringens omfattning.

Vid investering i investeringsfond gäller fondens bestämmelser för derivathantering. Utgångspunkten ska dock vara att de i allt väsentligt överensstämmer med de regler kring derivatinstrument som finns i finanspolicyn och denna riktlinje.

För att valutasäkra tillgångar eller skulder får valutaderivat användas enligt vad som anges i kapitel 10. Valutahantering

6.7 RISK

Regionens finansförvaltning ska präglas av ett lågt risktagande.

Risker ska i möjligaste mån begränsas genom att regionen använder sig av diversifiering. Diversifiering innebär att riskerna sprids genom att värdepappersportföljen innehåller ett flertal tillgångsslag, låntagare och löptider.

För att minska riskerna i finansförvaltningen gäller begränsningarna i detta kapitel. Respektive portföljs risk regleras härutöver praktiskt genom begränsningar i kapitlen 7–9.

6.7.1 Valutarisk

Ingen valutarisk ska förekomma inom den räntebärande delen av kapitalförvaltningsportföljen, ej heller inom likviditets- och skuldförvaltningen. Det innebär att finansiella transaktioner i utländsk valuta inom dessa portföljer/delportföljer ska terminssäkras eller swappas till svenska kronor.

I kapitalförvaltningens utländska aktiedel samt tillgångsslaget alternativa placeringar är valutarisker tillåtet.

För hantering av övrig valutarisk, se bestämmelser i kapitel 10.

6.7.2 Kreditrisk

Kreditrisk är risken för förluster på garantier och lån, det vill säga risken att låntagaren går i konkurs eller inte kan återbetala lånet till långivaren. *Räntepaceringar skall ske i värdepapper med låg kredit/förlustrisk (s.k. "investment grade" på ratingskalan - kreditbetyg AAA till BBB-, för beskrivning av rating – se bilaga 2). Vidare ska en tillfredsställande diversifiering finnas avseende låntagare och löptider.* För att minska risken att låntagaren inte fullgör sina betalningsförpliktelser ska nedanstående begränsningar gälla vid placering i räntebärande värdepapper samt strukturerade instrument. Tabellerna visar lägsta godkända rating. Procentsatserna i tabellen avser andel av totala räntebärande placeringar (inkl. strukturerade instrument och eventuella räntebärande värdepapper/kreditrisk inom den alternativa portföljen).

Emittent- kategori	Emittent / värdepapper	Andel per emittentkategori, %		Max andel per emittent, % 1)	Max löptid (år) För enskilt vp
		min	max		
1	Av europeiska stater emitterade eller garanterade värdepapper med rating AAA	0	100	50 2)	20 3)
2	Av svenska kommuner och landsting/regioner emitterade eller garanterade värdepapper	0	50	10	20
3	Kommuninvest	0	50	50	20
	Övriga värdepapper med lägsta rating 4)				
4	Lägst AAA-/Aaa	0	80	25	15
5	Lägst AA-/Aa3	0	50	10	15
6	Lägst A-/A3	0	15	5	10
7	Lägst BBB-/Baa3	0	5	2	5
	Räntefonder	Andel per emittentkategori, %		Max andel per	
		min	max	fond % 1)	
8	Likvida, väldiversifierade räntefonder med lägst genomsnittligt kreditbetyg BBB+	0	100 5)	30	-

1) Andel av totala räntebärande placeringar

2) 100 % för svenska staten

3) Obegränsat för svenska staten

4) Rating enligt Standard & Poor's eller Moody's. Värdepappret ska vara åsatt lägst angiven rating av minst ett av dessa företag. Motsvarande kreditrating utfärdad av annan aktör godkänns för svenska börsnoterade företag, bolag ägda av svenska staten, kommuner eller regioner.

5) För företagsobligationsfonder gäller max 50 %

Tabell 1 – Rating enligt Standard & Poor's alternativt Moody's.

I finansförvaltningen ingår att bevaka de olika innehavens rating och eventuell förändring av denna.

6.7.3 Ränterisk

I normalfallet, och framförallt inom likviditets- och skuldförvaltningen, väljs löptid på placeringarna/räntebindningarna med hänsyn tagen till placeringshorisonten/lånebehovet.

Ränterisker hanteras genom begränsningarna angivna i kapitlen 7–9.

6.7.4 Finansieringsrisk

Finansieringsrisken i portföljen är större om betydande belopp ska lånas upp vid ett enda tillfälle i jämförelse med om mindre lånebelopp förfaller över en längre tidsperiod, låneportföljens förfallotider ska därför spridas jämnt över tiden.

6.7.5 Motpartsrisk

Risken att motpart, t ex fondkommissionär, inte fullföljer erhållna uppdrag på avsett sätt. För att begränsa denna risk gäller regler enligt avsnitt 6.2–6.4.

6.7.6 Likviditetsrisk

Denna risk begränsas genom likviditetsplanering och genom att placeringsformer/värdepapper som vid var tidpunkt kan disponeras/säljas i första hand används. Även tillgång till korta krediter/kreditlöften minskar likviditetsrisken.

Regionens betalningsberedskap definierat som medel på bankkonto, ej utnyttjad checkkredit, bekräftade ej utnyttjade kreditlöften eller likvida tillgångar inkl. räntebärande tillgångar som kan omsättas inom fem dagar ska vid varje tillfälle uppgå till minst en månads betalningar. I klartext innebär detta att regionen ska ha likvida medel eller tillgång till outnyttjad avtalad checkräkningskredit och lånelöften som gör att man klarar av att göra sina utbetalningar en månad framåt i tiden om inga nya medel tillförs.

För att begränsa likviditetsrisken i kapitalförvaltningen ska investeringar ske enligt 6.5 tillåtna tillgångsslag och 6.6 tillåtna värdepapper och instrument.

6.8 ÖVRIGT

Värdepapperslån och belåning av tillgångar är endast tillåtet inom ramen för förvaltningsstrategi hos extern förvaltare inom tillgångsslaget alternativa placeringar.

6.9 HÅLLBARHET

Regionen strävar efter att vara en ansvarsfull investerare. Detta innebär att placeringar ska bedömas efter en analys av såväl hållbarhet och etik som de finansiella aspekterna. I linje med ambitionen att verka som en ansvarsfull investerare uppmuntrar regionen investeringar som är förenade med Agenda 2030 och FN:s globala mål för hållbar utveckling.

Ambitionen ska vara att investering inte tillåts i företag som uppenbart bryter mot kraven i de internationella konventioner som Sverige har undertecknat. De konventioner som bland annat avses anges i bilaga 3.

Regionen ska undvika placeringar i företag/företagsgrupper där en del av omsättningen kommer från produktion av tobak, alkoholvaror, pornografi, kontroversiella vapen eller fossila bränslen.

Hållbarhetskriterierna tillämpas oavsett om kapitalförvaltningen sker i egen regi eller via externa förvaltare.

Om det kommer till regionens kännedom att ett företag bryter mot dessa hållbarhetskriterier skall en utvärdering av placeringens lämplighet göras. Baserat på tillgänglig information ska en helhetsbedömning göras av investeringens lämplighet, varvid bl.a. beaktas olika åtgärder företaget har vidtagit för att rätta till missförhållandena och företagets agerande i etiska och miljömässiga frågor i övrigt.

Uppföljning av hur reglerna gällande hållbarhet efterföljs ingår i den årliga uppföljningen av förvaltningen.

6.10 DOKUMENTATION OCH GRANSKNING

Innan placering görs krävs en noggrann gransknings- och urvalsprocess. Denna process ska dokumenteras skriftligt och användas som beslutsunderlag.

7 LIKVIDITETSFÖRVALTNING

Regionens betalningsberedskap är beroende av tillgången på likvida medel, dvs. sådana tillgångar som snabbt kan nyttjas för utbetalningar. Syftet med att hålla en likviditetsförvaltning är således att alltid tillse att sådana tillgångar finns tillgängliga. *Detta kapitel beskriver hur regionen ska agera i sin likviditetsförvaltning för att säkerställa att fullgod betalningsberedskap upprätthålls vid alla tillfällen.*

7.1 LIKVIDITETSPLANERING

Regionens likviditetsplanering ska ligga till grund för bedömningen av betalningsberedskapen på kort respektive lång sikt samt utgöra underlag för beslut om placering av likvida medel, överföringar till och från kapitalförvaltningsportföljen och behov av upplåning.

Likviditetsplaneringen ska upprättas så detaljerat att en god betalningsberedskap och likviditetshantering säkerställs.

Den långsiktiga likviditetsplaneringen ska uppdateras varje år och omfatta samma tidsperiod som flerårsplaner.

7.2 PORTFÖLJSAMMANSÄTTNING

Löptider på placeringarna ska anpassas efter likviditetsflödet i upprättade prognoser, möjligheter att snabbt avveckla placeringar i marknaden samt förväntningar om ränteutvecklingen.

Likviditetsrisken ska begränsas genom likviditetsplanering och genom att i första hand använda placeringsformer/värdepapper som omsätts i tillräcklig omfattning och därmed vid var tidpunkt kan disponeras/säljas. Bankinlåning som är bunden för en viss tidsperiod får inte överstiga 1 år. Även tillgång till korta krediter/kreditlöften minskar likviditetsrisken.

Placeringar får ske genom bankinlåning, i räntebärande värdepapper samt ränte- och obligationsfonder med hög säkerhet. För samtliga placeringar gäller att placering är tillåtet i enlighet med vad som anges i avsnitt Kreditrisk. Placering i derivatinstrument, aktier och alternativa tillgångar är inte tillåtet vid förvaltning av regionens likviditet.

7.3 RAPPORTERING LIKVIDITETSFÖRVALTNING

Rapportering och uppföljning av likviditetsförvaltningen ska verifiera att placeringar och risker överensstämmer med finanspolicyn. Detta innebär att rapportering minst ska innefatta:

- redogörelse över regionens finansiella ställning
- avkastning kontra fastställt mål
- information om fördelning av placeringar på olika placeringsalternativ
- vilka typer av värdepapper och emittenter som placerats i
- emittenternas rating
- portföljens genomsnittliga duration (löptid till förfallodatum).

8 KAPITALFÖRVALTNING

Detta avsnitt beskriver hur regionen ska agera för att utifrån sina förutsättningar uppnå sitt åtagande om att säkerställa framtida pensionsutbetalningar, dvs. den övergripande målsättningen. Bestämmelserna fungerar även som en vägledning för förvaltningen av donationsmedel, som regionstyrelsen ansvarar för.

En portfölj är en samling värdepapper med olika egenskaper vad gäller avkastning och risk. En effektivt sammansatt portfölj skapar lägre risk än de enskilda tillgångarna var för sig. Nedan redogörs bland annat för hur portföljerna ska vara sammansatta.

8.1 TILLGÅNGSALLOKERING OCH LIMITER

Tillgångsallokeringen uttrycks som en normalportfölj vilken speglar regionens strategi i förvaltningen. Detta motsvarar den portföljsammansättning som bedöms krävas för att den förväntade avkastningen ska motsvara avkastningsmålet, real genomsnittlig avkastning om tre procent per år över rullande femårsperioder. Övergripande fördelning mellan tillgångsslagen fastslås i policyn och framgår av tabellen nedan.

Tillgångsallokeringen ska baseras på tillgångarnas marknadsvärden. Avvikelser från normalfördelningen kommer från tid till annan att förekomma på grund av att de olika tillgångarnas marknadsvärde förändras, eller för att ett aktivt beslut tagits. Regler för detta framgår av avsnittet 8.7 rebalansering längre fram i detta dokument.

Limiterna för tillgångsslagen anger hur stor del av portföljens totala marknadsvärde som maximalt får/minimalt måste utgöras av respektive tillgångsslag.

TILLGÅNGSSLAG	ALLOKERING, %		
	Min	Normal	Max
Svenska aktier	5	15	25
Utländska aktier	10	35	45
Aktier, totalt	15	50	70
Nominella räntebärande värdepapper			
Reala räntebärande värdepapper			
Räntebärande värdepapper, totalt	25	35	70
Alternativa investeringar	0	15	25
Kassa*	0	0	10

Tabell 2 – strategisk tillgångsallokering (enligt finanspolicyn)

**Medel för att tillgodose donationsstiftelsernas behov av att betala leverantörsskulder eller ge utdelning är undantaget den strategiska tillgångsallokeringen.*

8.2 AKTIEPORTFÖLJENS SAMMANSÄTTNING

Innehav i ett enskilt företag vid direkt ägande får maximalt utgöra 5 procent av regionens aktieportfölj. Den branschmässiga spridningen skall vara bred. För den utländska aktieförvaltningen skall även en bred geografisk spridning av innehaven finnas. Rådande sammansättning av världsmarknadsindex fungerar som vägledning vid portföljens sammansättning.

8.3 RÄNTEPORTFÖLJENS SAMMANSÄTTNING

Ingen valutarisk får förekomma i ränteportföljen. Eventuella räntebärande värdepapper noterade i annan valuta ska valutasäkras till SEK.

Den räntebärande portföljen kan utgöras av såväl nominella som reala räntebärande värdepapper.

8.3.1 Duration

Den genomsnittliga durationen i den nominella respektive reala delen av ränteportföljen ska motsvara durationen för respektive ränteportföljs jämförelseindex +/- 3,0 år.

8.3.2 Tillfällig omklassificering av strukturerade instrument

I det fall ett strukturerat instrument i praktiken endast består av en obligation kan avsteg från klassificering enligt tillgångsslag tillåtas. Sådant fall kan vara då marknadsutvecklingen för underliggande tillgång minskat i värde så att det strukturerade instrumentet i praktiken endast består av en obligation. Detta avsteg får endast göras förutsatt att återklassificering till korrekt tillgångsslag sker vid återhämtning av underliggande tillgång.

8.4 ALTERNATIVA PORTFÖLJENS SAMMANSÄTTNING

Genom att investera i alternativa investeringar med förväntad låg korrelation till aktier och räntor kan den totala portföljrisken reduceras. Den alternativa portföljen skall spridas över flera innehav/investeringsobjekt. Investeringarna ska i allt väsentligt leva upp till bestämmelserna i denna policy. Andelen private equity begränsas till maximalt 5 % av totalportföljen.

8.5 LIKVIDA MEDEL (KASSA)

Totalportföljen ska normalt vara fullinvesterad. I samband med större flöden inom portföljen kan dock viss likviditet förekomma. Likviditet kan under en övergångsperiod lånas ut till regionen via internlån enligt särskild rutin.

8.6 FÖRVALTNINGSSTRUKTUR

Portföljen ska förvaltas utifrån regionens uppställda mål samtidigt som en kostnadseffektiv lösning eftersträvas. Portföljen ska även utformas så att risker som inte förväntas ge bidrag till avkastningen ej förekommer.

Aktiva förvaltare får anlitas i syfte att uppnå bättre riskjusterad avkastning än jämförelseindex.

Strategisk allokering mellan tillgångsslagen ska ej överlätas till förvaltare.

8.7 REBALANSERING

Rebalansering innebär att en delportföljs andel av den totala portföljen förändras i riktning mot den långsiktigt valda normalpositionen för detta tillgångsslag (normalvikt), se tabell 2.

Rebalanseringen kan innebära att delportföljens andel återgår till den långsiktigt valda normalpositionen eller att man minskar avvikelserna mellan nuvarande andel och normalpositionens andel.

Enskild förvaltare kan ha ett taktiskt allokeringsmandat för delar av portföljen, men finansfunktionen har allokeringsansvaret för totalportföljen och ska kontinuerligt bevaka så att de ingående tillgångsslagen inte under- eller överskrider uppsatta limiter. Totalportföljens allokering ska normalt skötas passivt. Det innebär att omviktning ska ske när en limit för något tillgångsslag över- eller underskrids (se tabell 2). Portföljen kan, men måste inte, rebalanseras till normalvikter.

8.8 UTVÄRDERING OCH RAPPORTERING

Nivån på avkastningen bedöms i det långa strategiska perspektivet mot avkastningsmålet. I det kortsiktiga operativa perspektivet är relevanta jämförelseindex som korrekt speglar respektive delmarknad viktigare. Uppnådd avkastning måste också ställas i relation till tagen risk, för att kunna bedöma hur effektiv förvaltningen har varit.

Förvaltaren ansvarar för att rapport om placeringarnas fördelning och resultat sänds till regionen så snart som möjligt efter varje månadsskifte. Finansfunktionen ansvarar för att rapport om totalportföljens fördelning och utveckling sammanställs. Rapporteringen ska minst innehålla en förteckning över innehav, tillgångsfördelning, marknadsvärde, anskaffningsvärde, avkastning relativt index och målsättning, relevanta riskmått, duration, eventuell omklassificering av strukturerade instrument och eventuella avvikelser från finanspolicyn. Redovisning av kapitalförvaltningens resultat till regionfullmäktige ska minst ske i samband med årsredovisningen och i samband med ordinarie delårsrapportering. I samband med årsredovisningen ska också efterlevnaden av finanspolicyn rapporteras till regionfullmäktige.

Finansfunktionen rapporterar det finansiella utfallet avseende stiftelseförvaltningen till regionstyrelsen i samband med presentation av årsredovisningen. Rapportering ska också ske om avvikelser från finanspolicyn inträffat.

8.8.1 Val av jämförelseindex

Förvaltningens effektivitet är en bedömning av förvaltarnas prestationer jämfört med tillgångsslagets genomsnittliga avkastning, ett så kallat jämförelseindex. Jämförelseindex beräknas exklusive transaktionskostnader.

Primärt ska breda, välkända jämförelseindex från etablerade indexleverantörer användas vid jämförelse av portföljens utveckling. De jämförelseindex som används vid utvärdering av förvaltningen ska i rimlig omfattning täcka de marknader de representerar.

De jämförelseindex som används för aktieportföljen ska i samtliga fall beräknas inklusive återinvesteringar av utdelningar, såvida inte regionfullmäktige tagit beslut om att inte återinvestera avkastningen. I de fall då delar av aktieportföljen är kapitalgaranterad kan om så önskas en kompletterande riskjämförelse utföras, då aktieportföljen kommer vara av lägre risk än valt jämförelseindex. Vid val av jämförelseindex för ränteportföljen ska hänsyn tas till att en del av portföljen kan utgöras av reala värdepapper.

För utvärdering av alternativa placeringar ska huvudregeln vara att jämförelseindex i rimlig grad ska motsvara underliggande tillgång. I de fall då ett sådant jämförelseindex inte är relevant kan jämförelseindex utgöras av exempelvis riskfri ränta.

9 SKULDFÖRVALTNING

Detta avsnitt beskriver hur regionens upplåning ska ske.

9.1 UPPLÅNING - ALLMÄNT

Upplåning ska ske till lägsta möjliga kostnad med beaktande av likviditetssituation, ränteläge samt planerad investeringstakt. Upplåning ska ske till betryggande säkerhet och upplåning i spekulativt syfte är inte tillåtet. Med spekulation avses transaktioner där utfallet av affären är osäkert, exempelvis att finansiera en långfristig placering med kortfristig upplåning.

Extern finansiering av stora projekt eller investeringar skall ske med god framförhållning och vid behov med kreditlöften.

Derivatinstrument får användas i syfte att begränsa genomslagshastigheten som rörelser på räntemarknaden har på resultatet, förlänga eller förkorta räntebindingstiden i portföljen. Ett exempel på derivatinstrument är en ränteswap som byter rörlig ränta mot fast ränta, övriga tillåtna instrument anges under 6.6.6. Vid utnyttjande av derivatinstrument gäller 6.2 motparter.

För att minska risken att resultatet påverkas till följd av marknadsvärdesförändringar på säkringsinstrumenten så ska de instrument som används för skuldförvaltningen vid ingång uppfylla kraven för säkringsredovisning.

Som en del i ränteriskhantering ingår att säkringsinstrumenten kan ersättas eller överflyttas till andra säkringsinstrument med syfte att åstadkomma en jämn och stabil räntekostnad över tiden.

9.2 FINANSIERINGSRISKEN

Med finansieringsrisk avses risken att regionen eller dess bolag inte kan refinansiera sina lån när så önskas eller kan ta upp ny finansiering på marknaden när behov uppstår alternativt att finansieringen endast kan ske till ofördelaktiga villkor.

9.2.1 Kapitalbinding

För att begränsa finansieringsrisken ska förfallen på låneavtalen spridas ut jämnt över åren. Andelen lån som förfaller till omförhandling inom kommande 12 månader begränsas till 40 % av den totala upplåningen. En större andel låneförfall under en 12 månaders period är tillåtet om låneportföljen understiger 1 miljard kronor och/eller lånebehov inte längre förväntas föreligga.

Den genomsnittliga kapitalbindingstiden ska inte understiga 2 år. Avvikelser från detta är tillåtet när låneportföljen understiger 1 miljard kronor och/eller lånebehov inte längre förväntas föreligga.

För att minska finansieringsrisken skall kapitalbindingen i låneportföljen spridas över tid enligt nedanstående normportfölj.

Kapitalbinding	< 1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	Längre än 5 år
Maximalt	40 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %
Minimalt	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

9.2.2 Räntebindning

För att begränsa ränterisken ska ränteförfallen på låneavtalen spridas ut jämnt över åren. Andelen ränteförfall inom kommande 12 månader begränsas till 60 % av den totala upplåningen. En större andel ränteförfall under en 12 månaders period är tillåtet om låneportföljen understiger 1 miljard kronor och/eller lånebehov inte längre förväntas föreligga.

Den genomsnittliga räntebindningstiden ska ligga mellan 2-5 år. Avvikelse från detta är tillåtet om låneportföljen understiger 1 miljard kronor och/eller lånebehov inte längre förväntas föreligga.

För att begränsa ränterisken skall räntebindningstiden i låneportföljen spridas över tid enligt nedanstående normportfölj.

Räntebindning	< 1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	Längre än 5 år
Maximalt	60 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %
Minimalt	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

9.3 LEASING

Med leasing avses alla avtal om hyra av lös egendom. I ett leasingavtal finns två parter, leasegivaren som finansierar egendomen, och leasetagaren som hyr egendomen. I ett leasingavtal ska det finnas ett rimligt restvärde på egendomen vid avtalstidens slut.

Generellt gäller att stor restriktivitet ska råda beträffande leasing inom regionen eftersom finansiering i de flesta fall kan erhållas förmånligare på annat sätt.

9.4 RAPPORTERING

Rapportering avseende skuldförvaltningens utfall sker i samma form och med samma intervall som för likviditetsförvaltningen. Rapporten ska innehålla uppgifter om skuldportföljens:

- sammansättning avseende volym och räntebas
- förändring av sammansättning enligt ovan sedan föregående rapport
- genomsnittlig räntesats
- genomsnittliga kapital- och räntebindningstid
- omfattningen av derivat
- kreditgivare
- räntekänslighet

10 VALUTAHANTERING

10.1 ALLMÄNT

Vid transaktioner där betalning ska ske i annan valuta än svenska kronor uppstår en valutarisk. Valutarisken uppstår alltså dels som ett resultat av kommersiella och finansiella in- och utbetalningar som görs i annan valuta än svenska kronor (flödesexponering) men den uppstår även i och med att lån eller placeringar görs i annan valuta än svenska kronor (balansexponering).

Följande poster ingår i flödesexponering:

1. amorteringar
2. räntebetalningar och ränteintäkter
3. övriga in- utbetalningar i annan valuta än svenska kronor.

10.2 KURSSÄKRING, LIMITER

Transaktioner inom regionen i annan valuta än svenska kronor kan kurs säkras av finansfunktionen enligt denna policy.

Valutarisker ska alltid säkras om risken bedöms ha en betydande påverkan på regionens resultat.

Vid upptagande av skuld i annan valuta än SEK skall all valutarisk, såväl nominellt belopp som alla ränteflöden, elimineras.

10.3 SÄKRING AV VALUTARISK

För att eliminera valutarisker i underliggande transaktion får följande användas:

Köp/sälj till avistakurs	Handel till den aktuella valutakursen på marknaden vid omedelbar transaktion.
Valutatermin	Köp och försäljning av valutaterminer i motsvarande valuta som exponering föreligger i. Löptiden på terminen ska matchas mot löptiden på tillgången, skulden eller den framtida transaktionen.
Valutaswap	För valutaswappar gäller samma regler som för valutaterminer

Sammantaget innebär detta att affärsmässig handel med valutor (avista eller termin) i syfte att enbart försöka förbättra finansnettot är otillåten.

ORDLISTA**BILAGA 1****(ORDEN ÅTERFINNS UNDERSTRUKNA I RIKTLINJEN)**

Alternativa investeringar - är tillgångar som normalt uppvisar låg korrelation med tillgångsslagen aktier och räntebärande värdepapper. Genom att investera i alternativa placeringar med en låg korrelation till aktier och räntor kan den totala portföljrisken reduceras. Exempel på alternativa investeringar är fastigheter, råvaror, hedgefonder och private equity.

Aktieindexobligation - Obligation som löper utan ränta. Avkastningen bestäms istället av utvecklingen på ett i förväg fastställt index, exempelvis avseende en eller flera aktiemarknader.

Betalningsberedskap – Uttrycks i antal dagar. Beräknas som likvida medel, inklusive outnyttjad avtalad checkräkningskredit och lånelöften, i förhållande till genomsnittlig driftskostnad per dag (= summa utbetalningar per dag räknat som ett genomsnitt de senaste 12 månaderna). Ett mått på hur länge befintliga medel räcker om inga nya medel tillförs.

Blankning - Försäljning av värdepapper som säljaren inte själv äger utan har lånat. Avsikten är att kursen på det lånade värdepappret ska sjunka i värde. Då kan säljaren köpa tillbaka det lånade värdepappret till en lägre kurs och därmed göra en vinst. Blankning är normalt sett förknippat med hög risk.

Derivatinstrument - Ett instrument vars värde baseras på och följer värdet på ett underliggande värdepapper, t ex statsskuldsväxlar eller aktier. Exempel på derivatinstrument är optioner och terminer.

Diskretionär förvaltning - Förvaltaren genomför transaktioner för kunds räkning i den utsträckning och med de begränsningar som fastställts i avtal och fullmakt.

Duration - Kan beskrivas som en obligations vägda genomsnittliga återstående löptid. Måttet beskriver obligationens räntekänslighet, dvs. hur mycket priset på obligationen ändras när räntenivån ändras med en procentenhet. Durationen bestäms av obligationens och kupongernas återstående löptid, kupongernas storlek samt räntenivån. Durationen för en s.k. nollkupongare är lika med dess löptid och för en kupongobligation lägre än dess löptid.

Finansieringsrisk - innebär att medel inte kan lånas upp eller bara till kraftigt ökade kostnader.

Emittent - Utgivare av finansiella instrument.

Exponering - Det värde, uttryckt i kronor eller i procent av den totala portföljen, som förändras p.g.a. förändringar i kursen/räntan på ett värdepapper.

Forward rate agreements (FRA) - Ett terminskontrakt om bestämd ränta som ska betalas eller erhållas på ett framtida specifikt datum.

Hedgefonder - Samlingsnamn på fonder som syftar till att ge en stabil avkastning oavsett utvecklingen på den underliggande marknaden (absolut avkastning). Detta kan ske genom användning av olika strategier och olika typer av finansiella instrument. Hedgefonder har friare placeringsregler än vanliga investeringsfonder.

Index - Mått på en marknads eller delmarknads värde. Benämns även benchmark/jämförelseindex och används som jämförelseobjekt för en portföljs avkastning och utveckling. Benchmark kan vara något specifikt marknadsindex eller kombinationer av index.

Indexcertifikat – börsnoterat värdepapper som är kopplat till ett index. Certifikatets värde styrs av hur index utvecklas. Indexcertifikat saknar kapitalgaranti och innebär en kreditrisk gentemot emittenten.

Inlösenrätter – värdepapper som berättigar till inlösen av aktier i ett företag till bestämd kurs.

Investeringsfond - Fond som förvaltar aktier och andra värdepapper och som administreras av särskilt fondbolag. Fonden ägs av andelsägarna, vilket betyder att förvaltaren inte under några omständigheter kan använda fondens tillgångar för att täcka förluster i förvaltarens verksamhet. En fond som är registrerad i Sverige står under Finansinspektionens tillsyn och följer den svenska fondlagstiftningen. Inom EU finns ett särskilt direktiv som gäller fondverksamhet. Det gör att fondlagstiftningen i de olika EU-länderna i stort överensstämmer. I länder utanför EU kan det dock finnas stora avvikelser i regelverken.

Kapitalbindning – den sammanvägda genomsnittliga återstående löptiden på en låneportfölj.

Konvertibla skuldebrev – av aktiebolag utgivet skuldebrev. Ägaren kan välja att under vissa villkor byta skuldebrevet till aktier i det utgivande bolaget eller få beloppet återbetalt på slutförfallodagen.

Korrelation – samvariation.

Likvida medel - medel på depåkonto, bankräkning (tillgodohavanden på bank) och dagsinlåning. Övrig tidsbunden inlåning hänförs till räntebärande värdepapper.

Likviditet - Kortsiktig betalningsförmåga, det vill säga förmåga att i tid fullgöra sina betalningsförpliktelser. Beräknas som omsättningstillgångar dividerat med kortfristiga skulder och uttrycks i procent. Även benämning för kassamedel. Mått på omfattningen av handeln, eller omsättningen, i ett instrument eller på en marknad.

Likviditetsrisk - risken att tillgångarna eller kreditramar inte kan omsättas utan kraftig värdeminskning eller i tid för att möta betalningsåtaganden.

Limit - Risknivå som begränsar innehav av finansiella instrument.

Löptid - Den tid som återstår till ett värdepappers förfall.

Marknadsvärde - Värdet av en tillgång (eller portfölj) till kapitalmarknadens rådande prisnivå.

MSCI – Världsindeks, utvecklade länder.

Obligation - Skuldebrev med löptid över ett år.

Option - Avtal som ger innehavaren rätten - men inte skyldigheten att köpa (köption) eller sälja (säljoption) en viss tillgång till ett förutbestämt pris under en viss förutbestämd tidsperiod. Utfärdaren av optionen har skyldighet att sälja (köption) eller köpa (säljoption) tillgången.

OTC-derivat – kontrakt som är skräddarsydda efter kundens önskemål och omfattar vanligtvis instrument och löptider som inte erbjuds på någon börs. Eftersom kontrakten är skräddarsydda och ej clearas via någon clearingorganisation är likviditeten låg.

Placeringshorisont - Den tidsperiod under vilken de förvaltade medlen ska vara investerade.

Private Equity - Private equity är ett samlingsnamn för aktieplaceringar i onoterade (ej börsnoterade) företag som kan finnas i olika utvecklingsstadier.

Portfölj - En förmögenhet som är placerad i olika tillgångar.

Rating - Av kreditvärderingsinstitut gjord bedömning av sannolikheten för att en skuld kommer att regleras på överenskommen tidpunkt. Se även bilaga 2.

Ratingkategorier - Se bilaga 2.

Reala räntebärande värdepapper - Med reala räntebärande värdepapper avses obligationer där man, som investerare är garanterad en viss avkastning utöver inflationsutvecklingen.

Refinansieringsrisk - innebär att det i vissa situationer kan vara svårt att till fördelaktiga villkor placera om stora volymer lån.

Risikfri ränta - Den högsta räntan som kan erhållas genom att investera i riskfria tillgångar, räntebärande värdepapper utgivna av staten.

Räntebindning – den sammanvägda genomsnittliga tiden som räntan på ett lån eller placering är fast.

Räntegolv – En begränsning för hur låg avkastningen på en placering kan bli som lägst. För detta betalas en premie.

Ränteswap - Avtal om byte av räntebetalningar från fast till rörlig räntesats och vice versa. Används i syfte att ändra durationen i portföljen på ett kostnadseffektivt sätt.

Ränterisk - Är risken att värdet på räntebärande tillgångar och skulder förändras på ett ofördelaktigt sätt när marknadsräntan ändras.

Räntetak – En begränsning för hur hög den rörliga räntan på ett lån maximalt kan bli. För detta betalas en premie.
Special Purpose Vehicle (SPV) - Ett bolag konstruerat specifikt för en finansiell lösning, ex. att ge ut en obligation.

Strategisk allokering - Anger i vilka tillgångsslag medel får placeras i samt fördelningen mellan tillgångsslagen.

Strukturerade instrument - Instrument konstruerade att följa utvecklingen för en underliggande tillgång, till exempel en aktie, index, råvara, valuta eller dylikt.

Swap - Ett avtal om byte av villkor, exempelvis rörlig ränta mot fast ränta, valuta 1 mot valuta 2 osv.

Taktisk allokering – Anger portföljens fördelning på kort sikt utifrån aktuellt marknadsläge

Teckningsoption - Skuldebrev förenat med optionsrätt till nyteckning.

Teckningsrätt – rätt att teckna aktie i samband med nyemission.

Termin - Ömsesidigt förpliktigande avtal mellan två parter om köp och försäljning av en viss mängd av en viss vara med likvid vid en bestämd framtida tidpunkt. Exempel på sådan termin är aktie-, ränte- och indextermin.

Valutarisk - Valutarisk innebär att en förändring av den svenska kronans kurs gentemot andra valutor påverkar finansnettot negativt. Risken uppstår främst vid placering eller upptagande av lån i utländsk valuta.

RATING

BILAGA 2

En rating är en bedömning av sannolikheten att den kreditriskvärderade skulden kommer att återbetalas inom utsatt tid. Ratingen är avsedd att ge investerare information om låntagares kreditvärdighet. Ur emittentens (låntagarens) perspektiv är rating intressant då de blir bedömda på enhetliga grunder samt för att en bra rating ofta medför en lägre lånekostnad. I Sverige utförs rating främst av Nordisk Rating AB. Internationellt är Moody's och Standard & Poor de största ratinginstituten.

Ratinginstituten Standard & Poor's (S & P's) och Moody's Investors Service Inc (Moody's) klassificering av långfristig upplåning kan illustreras enligt följande:

Rating, S&P	Rating, Moody's	Exempel på emittent (dec 2019)	Tolkning
Investment grade			
AAA	Aaa	Svenska staten, Kommuninvest	Bästa kvalitet. Extremt stark betalningsförmåga
AA (+/flat/-)	Aa (1/2/3)	Handelsbanken, Nordea, Swedbank	Hög kvalitet. Mycket stark betalningsförmåga
A (+/flat/-)	A (1/2/3)	SEB	Stark betalningsförmåga. Viss känslighet för negativa händelser.
BBB (+/flat/-)	Baa (1/2/3)		Adekvat betalningsförmåga
Spekulativ kreditvärdighet			
BB (+/flat/-)	Ba (1/2/3)		Större ovisshet eller exponering mot ogynnsamma ekonomiska omständigheter
B (+/flat/-)	B (1/2/3)		Stor sårbarhet men kan i dagsläget möta betalningskrav
CCC (+/flat/-)	Caa		Kan ej möta åtaganden eller faran för detta är överhängande
CC	Ca		Med stor sannolikhet betalningsinställelse
C	C		Lägsta kreditbetyget. Konkursansökan har inlämnats.
D	D		Konkurs

Ratinginstituten Standard & Poor's (S & P's) och Moody's Investors Service Inc (Moody's) klassificering av kortfristig upplåning kan illustreras enligt följande:

Rating, S&P	Rating, Moody's	Exempel på emittent	Tolkning
A-1+	P-1	Svenska staten, Kommuninvest, Handelsbanken, Nordea	Högst kreditvärdighet
A-1	P-1	SEB, Swedbank	
A-2	P-2		
A-3	P-3		
B	Not prime		
C			
D			Lägst kreditvärdighet

Standard & Poor's har även en nordisk ratingskala, där högst kreditvärdighet benämns K-1.

KONVENTIONER OCH ÖVERENSKOMMELSER

BILAGA 3

Utgångspunkten är att alla konventioner som Sverige har undertecknat ska betraktas som lika viktiga och därmed ska följas. Utgångspunkten har stöd i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, som poängterar att de mänskliga rättigheterna är universella och odelbara, hänger ihop och inte ska rangordnas inbördes.

Exempel på konventioner och överenskommelser som avses är följande:

- FN Global Compact
- OECD:s riktlinjer för multinationella företag

Mänskliga rättigheter

- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna
- FN:s konvention om barnets rättigheter

Arbetsrättsliga frågor

- ILO-konventionerna

Miljö

- Internationella miljökonventioner

Korruption

- FN:s konvention mot korruption

Övriga konventioner

- FN:s konvention om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av antipersonella minor (truppminor) samt om deras förstöring (Ottawa-konventionen)
- FN:s konvention om klustervapen
- Fördraget om ickespridning av kärnvapen
- FN:s konvention om förbud mot kemiska vapen
- FN:s konvention om förbud mot biologiska- och toxinvapen

Riktlinje för finansförvaltningen

Författat av: Caroline Klefbom
Berett av: Regionstyrelsens arbetsutskott
Beslutat av: Regionstyrelsen 2020-xx-xx

Innehållsförteckning

1	Syfte	4
2	Omfattning/tillämpningsområde	4
3	Ansvar	4
4	Giltighetstid	4
5	Beskrivning/inledning	4
5.1	BAKGRUND.....	4
5.2	ÖVERGRIPANDE MÅL.....	5
5.2.1	Avkastningsmål likviditetsförvaltning.....	5
5.2.2	Avkastningsmål kapitalförvaltning.....	5
5.2.3	Målsättning skuldförvaltning.....	5
5.2.4	Avkastningsmål donationsförvaltning.....	5
5.3	GILTIGHET OCH UPPDATERING.....	5
5.4	ANSVAR OCH BEFOGENHETER.....	5
5.5	RAPPORTERING.....	7
5.6	KONTROLL OCH GRANSKNING.....	7
5.7	AVVIKELSEHANTERING.....	7
5.8	SAMMANHÅLLEN FINANSFÖRVALTNING.....	7
6	FÖRUTSÄTTNINGAR	8
6.1	LEGALA FÖRUTSÄTTNINGAR.....	8
6.2	MOTPARTER.....	8
6.3	FÖRVARING AV VÄRDEPAPPER.....	8
6.4	FÖRVALTARE.....	8
6.5	TILLÅTNA TILLGÅNGSSLAG.....	8
6.6	TILLÅTNA VÄRDEPAPPER OCH INSTRUMENT.....	9
6.6.1	Räntebärande värdepapper.....	9
6.6.2	Aktier.....	9
6.6.3	Investeringsfonder.....	9
6.6.4	Alternativa investeringar.....	9
6.6.5	Strukturerade instrument.....	9
6.6.6	Derivatinstrument.....	9
6.7	RISK.....	10
6.7.1	Valutarisk.....	10
6.7.2	Kreditrisk.....	10
6.7.3	Ränterisk.....	11
6.7.4	Finansieringsrisk.....	11
6.7.5	Motpartsrisk.....	11
6.7.6	Likviditetsrisk.....	11
6.8	ÖVRIGT.....	12
6.9	HÅLLBARHET.....	12
6.10	DOKUMENTATION OCH GRANSKNING.....	12
7	LIKVIDITETFÖRVALTNING	13
7.1	LIKVIDITETSPLANERING.....	13
7.2	PORTFÖLJSAMMANSÄTTNING.....	13
7.3	RAPPORTERING LIKVIDITETFÖRVALTNING.....	13
8	KAPITALFÖRVALTNING	14

8.1	TILLGÅNGSALLOKERING OCH LIMITER	14
8.2	AKTIEPORTFÖLJENS SAMMANSÄTTNING	14
8.3	RÄNTEPORTFÖLJENS SAMMANSÄTTNING	14
8.3.1	Duration	15
8.3.2	Tillfällig omklassificering av strukturerade instrument	15
8.4	ALTERNATIVA PORTFÖLJENS SAMMANSÄTTNING	15
8.5	LIKVIDA MEDEL (KASSA)	15
8.6	FÖRVALTNINGSSTRUKTUR	15
8.7	REBALANSERING	15
8.8	UTVÄRDERING OCH RAPPORTERING	15
8.8.1	Val av jämförelseindex	16
9	SKULDFÖRVALTNING	17
9.1	UPPLÅNING - ALLMÄNT	17
9.2	FINANSIERINGSRISKEN	17
9.2.1	Kapitalbindning	17
9.2.2	Räntebindning	18
9.3	LEASING	18
9.4	RAPPORTERING	18
10	VALUTAHANTERING	19
10.1	ALLMÄNT	19
10.2	KURSSÄKRING, LIMITER	19
10.3	SÄKRING AV VALUTARISK	19

BILAGA 1: Ordlista/definitioner – I denna riktlinje återfinns understrukna ord. Dessa finns definierade i bilaga 1.

BILAGA 2: Förklaring/beskrivning av rating

BILAGA 3: Konventioner och överenskommelser

Kursiv text är text från policyn, beslutad av fullmäktige. Denna har vävts in i riktlinjen för att inblandade ska få en helhetsbild av regelverket.

1 Syfte

Tillsammans med finanspolicyn beskriver detta dokument hur regionen ska agera i sin samlade finansförvaltning.

Ett väl definierat regelverk är ett styrintstrument och ett hjälpmedel för de personer, internt och externt, som arbetar med finansförvaltningen. Genom att ansvar, befogenheter, regler och risknivåer definieras och klarläggs, skapas förutsättningar för ett snabbt och korrekt beslutsfattande.

2 Omfattning/tillämpningsområde

Riktlinjen omfattar Region Örebro läns samlade finansförvaltning.

3 Ansvar

Ekonomidirektören är ytterst ansvarig för att riktlinjen aktualitetsprövas och revideras vid behov.

4 Giltighetstid

Denna riktlinje gäller från och med det datum då Region Örebro läns finanspolicy är antagen i regionfullmäktige. Riktlinjen ska omprövas minst årligen och uppdateras vid behov.

5 Beskrivning/inledning

5.1 BAKGRUND

Av Kommunallagen (11 kap. § 2) framgår att kommunerna och landstingen skall förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Fullmäktige ska meddela föreskrifter om medelsförvaltningen och särskilda föreskrifter om förvaltning av medel avsatta för pensionsförpliktelser.

Regionens finanspolicy beslutas av Regionfullmäktige. Som komplement till finanspolicyn lämnas mer detaljerade riktlinjer från Regionstyrelsen. Policyn (*kursiv stil*) har vävts in i riktlinjen för att underlätta för inblandade parter att få en samlad bild av regelverket.

Regionens finansförvaltning är i huvudsak uppdelad i fyra områden:

- *Kortsiktig/medellång likviditetsförvaltning*
- *Långsiktig kapitalförvaltning, inklusive förvaltning av donationsmedel¹*
- *Skuldförvaltning, inklusive leasing*
- *Valutahantering*

¹ Hur en stiftelses medel får placeras bestäms av villkoren i respektive stiftelses förordnande/föreskrifter. Denna riktlinje reglerar förvaltningen av stiftelser där villkor för förvaltningen inte finns uttryckta i förordnandet/föreskrifterna.

5.2 ÖVERGRIPANDE MÅL

Den övergripande målsättningen med finansförvaltningen är att vid varje tillfälle säkerställa betalningskapaciteten för regionen. Regionen har härutöver ett långsiktigt åtagande att möta framtida pensionsförpliktelser.

Inriktningen är att normalt avsätta medel motsvarande pensionsskuldens förändring, men en årlig bedömning skall göras och avsteg ska motiveras.

5.2.1 Avkastningsmål likviditetsförvaltning

Regionens likvida medel ska förvaltas på ett sådant sätt att en god betalningsberedskap upprätthålls vid alla tillfällen. Utöver detta gäller att medlen ska placeras så att en god avkastning erhålls samtidigt som säkerheten inte åsidosätts. Med god avkastning avses en avkastning som överstiger affärsbankernas inlåningsräntor.

5.2.2 Avkastningsmål kapitalförvaltning

Givet regionens åtagande att säkerställa framtida pensionsutbetalningar är avkastningsmålet 3 procent per år i reala termer, det vill säga justerat för inflation mätt som förändringen av konsumentprisindex. Detta avkastningsmål skall ses långsiktigt (rullande femårsperioder).

5.2.3 Målsättning skuldförvaltning

Upplåning ska ske till lägsta möjliga kostnad med beaktande av likviditetssituation, ränteläge samt planerad investeringstakt.

5.2.4 Avkastningsmål donationsförvaltning

För förvaltningen av donationsmedel är den övergripande målsättningen att uppnå en avkastning som möjliggör en årlig utdelning i enlighet med respektive stiftelses ändamål, samtidigt som stiftelsernas kapital inflationssäkras.

5.3 GILTIGHET OCH UPPDATERING

Denna riktlinje gäller från och med det datum då regionens finanspolicy är antagen i regionfullmäktige.

Riktlinjen ska löpande hållas uppdaterad med hänsyn till förändringar i finanspolicyn, aktuella förhållanden inom regionen samt till utvecklingen på de finansiella marknaderna. Riktlinjen ska omprövas minst årligen och uppdateras vid behov. Fastställande och ändringar i riktlinjen beslutas av regionstyrelsen. Efter fastställande ska riktlinjen distribueras till berörda parter.

5.4 ANSVAR OCH BEFOGENHETER

Ansvaret för finansverksamheten inom regionen fördelas mellan regionfullmäktige, regionstyrelsen, regiondirektör, ekonomidirektör och finanschef/finansfunktionen.

Regionfullmäktige (RF):

- ansvarar för att förvaltningen sker i enlighet med Kommunallagen 11 kap. 2 §
- fastställer och beslutar om förändringar i finanspolicyn
- beslutar om avsättningar till kapitalförvaltningsportföljen
- beslutar om uttag (inklusive beslut att inte återinvestera avkastning) ur kapitalförvaltningsportföljen
- fastställer årligen i samband med fastställande av regionens budget limit för nyupplåning och total ram för upplåning
- beslutar om ingående av borgen samt eventuell borgensavgift

Regionstyrelsen (RS):

- *säkerställer, utvärderar och kontrollerar att finansförvaltningen sker enligt finanspolicyn*
- *ansvarar för regionens finansiella förvaltning och fastställer i arbetsordning, delegationsordning samt attestinstruktion (förteckning), rutin för intern kontroll, fördelning av ansvar, beslutanderätt och befogenheter mellan regionstyrelsen och tjänstemannaförvaltningen utöver det som anges i policyn*
- *ansvarar för utfärdande av riktlinjer inom ramen för finanspolicyn*
- *har ett övergripande ansvar för donationsmedelsförvaltningen*
- *beslutar om upplåning inom av RF beslutade ramar*
- *godkänner upprättande av publika låneprogram*
- *beslutar om nivå och villkor för krediter och kan även besluta om justering av bolags krediter under löpande år*
- *rapporterar finansförvaltningens status och utveckling i delårs- och årsrapportering till RF*
- *ansvarar för att policyn ses över årligen och uppdateras vid behov*
- *fattar beslut om åtgärd om räntebärande värdepapper nedgraderas under tillåten ratingnivå*

Regiondirektören:

- har det övergripande ansvaret för tjänstemannaförvaltningen under regionstyrelsen

Ekonomidirektören:

- har ansvar att tillse att regionen har en väl fungerande finansfunktion gällande bemanning, organisation och rutiner
- har ansvar att minst årligen och vid behov ompröva denna riktlinje och vid behov föreslå lämpliga förändringar
- har ansvar att tillse att en kontrollfunktion med tillräckliga resurser och rutiner för kontroll och granskning finns avseende finansförvaltningen
- har ansvar för samverkan med andra regioner

Finanschef (finansfunktionen):

- har ansvar för det löpande arbetet i finansfunktionen och det operativa ansvaret för att finansförvaltningen sker i enlighet med fastställd finanspolicy, delegationsordning m.m.
- svarar för planering, uppföljning och rapportering samt utför i den löpande finansiella förvaltningen operativa åtgärder för att genomföra beslutade transaktioner. Besluten ska dokumenteras och anmälas till RS
- är kravställare på andra funktioner, projekt och processer som påverkar de finansiella flödena

Helägda bolag och verksamheter

- ansvarar för att den egna finansiella verksamheten hanteras inom ramen för finanspolicyn och denna riktlinje

Kontrollfunktion:

- sköter den dagliga granskningen, uppföljningen och avstämningen och rapporterar eventuella avvikelser enligt fastställda rutiner

5.5 RAPPORTERING

Rapportering och uppföljning av finansförvaltningen ska verifiera att placeringar och risker överensstämmer med finanspolicyn. Rapporteringen ska minst innehålla finansförvaltningens resultat, relevanta riskmått samt exponeringar. Vad som ska rapporteras framgår av respektive kapitel.

Rapportering till regionfullmäktige sker i delårsrapporter och i årsredovisningen. Rapportering till regionstyrelsen sker regelbundet under året.

Samtliga inblandade har att snarast rapportera avvikelser från finanspolicy och riktlinjer, eller andra händelser som inte är att betrakta som normala, till överordnad/uppdragsgivare.

Externa förvaltare ska fortlöpande förse regionen med avräkningsnotor avseende genomförda transaktioner samt regelbundet minst kvartalsvis rapportera utfallet av förvaltningen.

5.6 KONTROLL OCH GRANSKNING

Med kontroll avses kontroller av att det finns erforderliga system och rutiner för:

- instruktioner
- rapportering och uppföljning
- ansvarsfördelning i organisationen
- avstämning av tillgångar och skulder
- redovisning.

Varje internt affärsavslut dokumenteras i ett affärsbeslut som upprättas av den som genomför affären. Grunden för god kontroll uppnås genom en uppdelning mellan den som gör affärsavslut och den som är mottagare av och kontrollerar avräkningsnotor från affärsmotparter. Utsedda ersättare för ordinarie personal ska finnas.

5.7 AVVIKELSEHANTERING

Tydliga rutiner för avvikelshantering ska finnas. Om fastställda regler/gränser i policy/riktlinjer överskrids ska regionstyrelsen informeras om detta och besluta om eventuella åtgärder.

5.8 SAMMANHÅLLEN FINANSFÖRVALTNING

Finanspolicyn omfattar även regionens helägda bolag. Regionen ska tillämpa en sammanhållen finansförvaltning. Detta innebär att verksamheter och helägda bolag ska knytas till regionens koncernkontosystem. Majoritetsägda bolag kan knytas till koncernkontosystemet.

För bolag finns möjlighet till kredit kopplad till koncernkontot. Om bolag lånar externt ska detta ske med borgen från regionen.

6 FÖRUTSÄTTNINGAR

Detta kapitel beskriver generellt vilka förutsättningar och begränsningar som reglerar kapitalförvaltningen och i tillämpliga delar likviditetsförvaltningen och skuldförvaltningen. Utöver vad som beskrivs i detta kapitel regleras förvaltningen av riktlinjer i kapitlen 7–9.

6.1 LEGALA FÖRUTSÄTTNINGAR

Regionens kapital måste förvaltas i enlighet med kapitel 11, 2§ Kommunallagen, ”Kommunerna och landstingen ska förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses.”

Övriga lagar som styr förvaltningen är främst lag om värdepappersmarknaden, lag om investeringsfonder och stiftelselagen.

6.2 MOTPARTER

Köp och försäljningar av värdepapper och valutor ska göras via etablerade finansiella institutioner.

Godkända motparter är:

- a) svensk bank, värdepappersinstitut eller annat finansiellt institut som har Finansinspektionens tillstånd att bedriva handel med finansiella instrument eller valutor
- b) utländska institutioner som har tillstånd liknande det som anges i punkt a) och som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ i respektive land.

Kontrakt avseende OTC-derivat får endast ingås med motpart som har en långfristig rating om minst A (+/flat/-) enligt Standard & Poor's eller A (1/2/3) enligt Moody's. För ytterligare beskrivning av rating – se bilaga 2.

Transaktioner bör ske enligt principen betalning mot leverans.

6.3 FÖRVARING AV VÄRDEPAPPER

Regionens tillgångar ska förvaras hos:

- a) svensk bank eller institut som har Finansinspektionens tillstånd att ta emot värdepapper för förvaring eller hos
- b) utländsk bank eller institut som har tillstånd liknande det som anges i punkt a) och som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ i respektive land.

6.4 FÖRVALTARE

Kapitalförvaltningen ska i huvudsak ske via externa förvaltare och företrädesvis via investeringsfonder.

Det är den interna finansförvaltningen som ansvarar för valet av investeringsfonder och placering får ske enligt kraven i punkt 6.6.3 nedan.

6.5 TILLÅTNA TILLGÅNGSSLAG

Räntebärande värdepapper samt likvida medel är tillåtna inom samtliga portföljer. Aktier och alternativa investeringar är endast tillåtna inom kapitalförvaltningsportföljen och i donationsmedelsförvaltningen.

6.6 TILLÅTNA VÄRDEPAPPER OCH INSTRUMENT

6.6.1 Räntebärande värdepapper

Regionens ränteportfölj ska placeras i enlighet med Tabell 1 i avsnitt Kreditrisk, samt 8.3 ränteportföljens sammansättning. Direktägande av räntebärande värdepapper är tillåtet.

6.6.2 Aktier

Direkt ägande är endast tillåtet avseende aktier i länder ingående i MSCI World.

6.6.3 Investeringsfonder

Vid placering i investeringsfonder ska fondens placeringsinriktning i allt väsentligt överensstämma med bestämmelserna i finanspolicyn. Placering får ske i investeringsfonder som har Finansinspektionens, eller motsvarande utländsk myndighets, tillstånd.

6.6.4 Alternativa investeringar

Medel får placeras i alternativa investeringar som uppfyller kraven i avsnitt 8.4. Alternativa investeringar kan utgöras av bland annat fastigheter, hedgefonder, private equity, infrastruktur och råvaror.

6.6.5 Strukturerade instrument

Som alternativ till direkt investering i enskilda värdepapper eller investeringsfonder kan investering göras i s.k. strukturerade instrument. Vid köp av strukturerade instrument, såsom Indexcertifikat, aktieindexobligationer eller liknande, ska emittenten ha låg kreditrisk, se Tabell 1 i avsnitt Kreditrisk. Investering i aktieindexobligationer inom kapitalförvaltningsportföljen och donationsmedelsförvaltningen får maximalt ske till 10 % överkurs. För att kreditrisknivån ska gälla utesluts SPVs som emittenter. Vid placering i strukturerade instrument/fonder ska portföljens limiter om tillgångsslagens andelar beaktas enligt avsnitt 8.1 tillgångsallokering och limiter. Exempelvis anses en aktieindexobligation tillhöra aktieportföljen. Möjlighet finns att tillfälligt omklassificera strukturerade instrument till annat tillgångsslag, se vidare avsnitt 8.3.2.

6.6.6 Derivatinstrument

Derivatinstrument kan användas för att minska risken i portföljen genom att t.ex. valutasäkra eller kurssäkra en direktplacering i en underliggande tillgång. Derivatinstrument får även förekomma inom tillgångsslaget alternativa investeringar, då inom ramen för en förvaltningsstrategi hos externa förvaltare. Derivatinstrument kan också användas för att styra räntebindningstiden i skuldportföljen.

Med derivatinstrument avses alla typer av swappar, terminer och optioner.

Godkända derivatinstrument är:

- Valutaterminer
- Valutaswappar
- Ränteterminer och forward rate agreements (FRA)
- Caps och floors (räntetak och räntegolv)
- Ränteswappar
- Ränteoptioner
- Kombinationer av ovanstående

Positioner i derivatinstrumenten får inte vara av sådan art, att gällande limiter efter köp, försäljning, lösen eller motsvarande under- eller överskrids. Underliggande tillgång- eller skuldportfölj ska vid varje tillfälle vara större än säkringens omfattning.

Vid investering i investeringsfond gäller fondens bestämmelser för derivathantering. Utgångspunkten ska dock vara att de i allt väsentligt överensstämmer med de regler kring derivatinstrument som finns i finanspolicyn och denna riktlinje.

För att valutasäkra tillgångar eller skulder får valutaderivat användas enligt vad som anges i kapitel 10. Valutahantering

6.7 RISK

Regionens finansförvaltning ska präglas av ett lågt risktagande.

Risker ska i möjligaste mån begränsas genom att regionen använder sig av diversifiering. Diversifiering innebär att riskerna sprids genom att värdepappersportföljen innehåller ett flertal tillgångsslag, låntagare och löptider.

För att minska riskerna i finansförvaltningen gäller begränsningarna i detta kapitel. Respektive portföljs risk regleras härutöver praktiskt genom begränsningar i kapitlen 7–9.

6.7.1 Valutarisk

Ingen valutarisk ska förekomma inom den räntebärande delen av kapitalförvaltningsportföljen, ej heller inom likviditets- och skuldförvaltningen. Det innebär att finansiella transaktioner i utländsk valuta inom dessa portföljer/delportföljer ska terminssäkras eller swappas till svenska kronor.

I kapitalförvaltningens utländska aktiedel samt tillgångsslaget alternativa placeringar är valutarisker tillåtet.

För hantering av övrig valutarisk, se bestämmelser i kapitel 10.

6.7.2 Kreditrisk

Kreditrisk är risken för förluster på garantier och lån, det vill säga risken att låntagaren går i konkurs eller inte kan återbetala lånet till långivaren. *Räntepaceringar skall ske i värdepapper med låg kredit/förlustrisk (s.k. "investment grade" på ratingskalan - kreditbetyg AAA till BBB-, för beskrivning av rating – se bilaga 2). Vidare ska en tillfredsställande diversifiering finnas avseende låntagare och löptider.* För att minska risken att låntagaren inte fullgör sina betalningsförpliktelser ska nedanstående begränsningar gälla vid placering i räntebärande värdepapper samt strukturerade instrument. Tabellerna visar lägsta godkända rating. Procentsatserna i tabellen avser andel av totala räntebärande placeringar (inkl. strukturerade instrument och eventuella räntebärande värdepapper/kreditrisk inom den alternativa portföljen).

Emittent- kategori	Emittent / värdepapper	Andel per emittentkategori, %		Max andel per emittent, % ¹⁾	Max löptid (år) För enskilt vp
		min	max		
1	Av europeiska stater emitterade eller garanterade värdepapper med rating AAA	0	100	50 ²⁾	20 ³⁾
2	Av svenska kommuner och landsting/regioner emitterade eller garanterade värdepapper	0	50	10	20
3	Kommuninvest	0	50	50	20
	Övriga värdepapper med lägsta rating ⁴⁾				
4	Lägst AAA-/Aaa	0	80	25	15
5	Lägst AA-/Aa3	0	50	10	15
6	Lägst A-/A3	0	15	5	10
7	Lägst BBB-/Baa3	0	5	2	5
	Räntefonder	Andel per emittentkategori, %		Max andel per	
		min	max	fond % 1)	
8	Likvida, väldiversifierade räntefonder med lägst genomsnittligt kreditbetyg BBB+	0	100 ⁵⁾	30	-

1) Andel av totala räntebärande placeringar

2) 100 % för svenska staten

3) Obegränsat för svenska staten

4) Rating enligt Standard & Poor's eller Moody's. Värdepappret ska vara åsatt lägst angiven rating av minst ett av dessa företag. Motsvarande kreditrating utfärdad av annan aktör godkänns för svenska börsnoterade företag, bolag ägda av svenska staten, kommuner eller regioner.

5) För företagsobligationsfonder gäller max 50 %

Tabell 1 – Rating enligt Standard & Poor's alternativt Moody's.

I finansförvaltningen ingår att bevaka de olika innehavens rating och eventuell förändring av denna.

6.7.3 Ränterisk

I normalfallet, och framförallt inom likviditets- och skuldförvaltningen, väljs löptid på placeringarna/räntebindningarna med hänsyn tagen till placeringshorisonten/lånebehovet.

Ränterisker hanteras genom begränsningarna angivna i kapitlen 7–9.

6.7.4 Finansieringsrisk

Finansieringsrisken i portföljen är större om betydande belopp ska lånas upp vid ett enda tillfälle i jämförelse med om mindre lånebelopp förfaller över en längre tidsperiod, låneportföljens förfallotider ska därför spridas jämnt över tiden.

6.7.5 Motpartsrisk

Risken att motpart, t ex fondkommissionär, inte fullföljer erhållna uppdrag på avsett sätt. För att begränsa denna risk gäller regler enligt avsnitt 6.2–6.4.

6.7.6 Likviditetsrisk

Denna risk begränsas genom likviditetsplanering och genom att placeringsformer/värdepapper som vid var tidpunkt kan disponeras/säljas i första hand används. Även tillgång till korta krediter/kreditlöften minskar likviditetsrisken.

Regionens betalningsberedskap definierat som medel på bankkonto, ej utnyttjad checkkredit, bekräftade ej utnyttjade kreditlöften eller likvida tillgångar inkl. räntebärande tillgångar som kan omsättas inom fem dagar ska vid varje tillfälle uppgå till minst en månads betalningar. I klartext innebär detta att regionen ska ha likvida medel eller tillgång till outnyttjad avtalad checkräkningskredit och lånelöften som gör att man klarar av att göra sina utbetalningar en månad framåt i tiden om inga nya medel tillförs.

För att begränsa likviditetsrisken i kapitalförvaltningen ska investeringar ske enligt 6.5 tillåtna tillgångsslag och 6.6 tillåtna värdepapper och instrument.

6.8 ÖVRIGT

Värdepapperslån och belåning av tillgångar är endast tillåtet inom ramen för förvaltningsstrategi hos extern förvaltare inom tillgångsslaget alternativa placeringar.

6.9 HÅLLBARHET

Regionen strävar efter att vara en ansvarsfull investerare. Detta innebär att placeringar ska bedömas efter en analys av såväl hållbarhet och etik som de finansiella aspekterna. I linje med ambitionen att verka som en ansvarsfull investerare uppmuntrar regionen investeringar som är förenade med Agenda 2030 och FN:s globala mål för hållbar utveckling.

Ambitionen ska vara att investering inte tillåts i företag som uppenbart bryter mot kraven i de internationella konventioner som Sverige har undertecknat. De konventioner som bland annat avses anges i bilaga 3.

Regionen ska undvika placeringar i företag/företagsgrupper där en del av omsättningen kommer från produktion av tobak, alkoholvaror, pornografi, kontroversiella vapen eller fossila bränslen.

Hållbarhetskriterierna tillämpas oavsett om kapitalförvaltningen sker i egen regi eller via externa förvaltare.

Om det kommer till regionens kännedom att ett företag bryter mot dessa hållbarhetskriterier skall en utvärdering av placeringens lämplighet göras. Baserat på tillgänglig information ska en helhetsbedömning göras av investeringens lämplighet, varvid bl.a. beaktas olika åtgärder företaget har vidtagit för att rätta till missförhållandena och företagets agerande i etiska och miljömässiga frågor i övrigt.

Uppföljning av hur reglerna gällande hållbarhet efterföljs ingår i den årliga uppföljningen av förvaltningen.

6.10 DOKUMENTATION OCH GRANSKNING

Innan placering görs krävs en noggrann gransknings- och urvalsprocess. Denna process ska dokumenteras skriftligt och användas som beslutsunderlag.

7 LIKVIDITETSFÖRVALTNING

Regionens betalningsberedskap är beroende av tillgången på likvida medel, dvs. sådana tillgångar som snabbt kan nyttjas för utbetalningar. Syftet med att hålla en likviditetsförvaltning är således att alltid tillse att sådana tillgångar finns tillgängliga. *Detta kapitel beskriver hur regionen ska agera i sin likviditetsförvaltning för att säkerställa att fullgod betalningsberedskap upprätthålls vid alla tillfällen.*

7.1 LIKVIDITETSPLANERING

Regionens likviditetsplanering ska ligga till grund för bedömningen av betalningsberedskapen på kort respektive lång sikt samt utgöra underlag för beslut om placering av likvida medel, överföringar till och från kapitalförvaltningsportföljen och behov av upplåning.

Likviditetsplaneringen ska upprättas så detaljerat att en god betalningsberedskap och likviditetshantering säkerställs.

Den långsiktiga likviditetsplaneringen ska uppdateras varje år och omfatta samma tidsperiod som flerårsplaner.

7.2 PORTFÖLJSAMMANSÄTTNING

Löptider på placeringarna ska anpassas efter likviditetsflödet i upprättade prognoser, möjligheter att snabbt avveckla placeringar i marknaden samt förväntningar om ränteutvecklingen.

Likviditetsrisken ska begränsas genom likviditetsplanering och genom att i första hand använda placeringsformer/värdepapper som omsätts i tillräcklig omfattning och därmed vid var tidpunkt kan disponeras/säljas. Bankinlåning som är bunden för en viss tidsperiod får inte överstiga 1 år. Även tillgång till korta krediter/kreditlöften minskar likviditetsrisken.

Placeringar får ske genom bankinlåning, i räntebärande värdepapper samt ränte- och obligationsfonder med hög säkerhet. För samtliga placeringar gäller att placering är tillåtet i enlighet med vad som anges i avsnitt Kreditrisk. Placering i derivatinstrument, aktier och alternativa tillgångar är inte tillåtet vid förvaltning av regionens likviditet.

7.3 RAPPORTERING LIKVIDITETSFÖRVALTNING

Rapportering och uppföljning av likviditetsförvaltningen ska verifiera att placeringar och risker överensstämmer med finanspolicyn. Detta innebär att rapportering minst ska innefatta:

- redogörelse över regionens finansiella ställning
- avkastning kontra fastställt mål
- information om fördelning av placeringar på olika placeringsalternativ
- vilka typer av värdepapper och emittenter som placerats i
- emittenternas rating
- portföljens genomsnittliga duration (löptid till förfallodatum).

8 KAPITALFÖRVALTNING

Detta avsnitt beskriver hur regionen ska agera för att utifrån sina förutsättningar uppnå sitt åtagande om att säkerställa framtida pensionsutbetalningar, dvs. den övergripande målsättningen. Bestämmelserna fungerar även som en vägledning för förvaltningen av donationsmedel, som regionstyrelsen ansvarar för.

En portfölj är en samling värdepapper med olika egenskaper vad gäller avkastning och risk. En effektivt sammansatt portfölj skapar lägre risk än de enskilda tillgångarna var för sig. Nedan redogörs bland annat för hur portföljerna ska vara sammansatta.

8.1 TILLGÅNGSALLOKERING OCH LIMITER

Tillgångsallokeringen uttrycks som en normalportfölj vilken speglar regionens strategi i förvaltningen. Detta motsvarar den portföljsammansättning som bedöms krävas för att den förväntade avkastningen ska motsvara avkastningsmålet, real genomsnittlig avkastning om tre procent per år över rullande femårsperioder. Övergripande fördelning mellan tillgångsslagen fastslås i policyn och framgår av tabellen nedan.

Tillgångsallokeringen ska baseras på tillgångarnas marknadsvärden. Avvikelser från normalfördelningen kommer från tid till annan att förekomma på grund av att de olika tillgångarnas marknadsvärde förändras, eller för att ett aktivt beslut tagits. Regler för detta framgår av avsnittet 8.7 rebalansering längre fram i detta dokument.

Limiterna för tillgångsslagen anger hur stor del av portföljens totala marknadsvärde som maximalt får/minimalt måste utgöras av respektive tillgångsslag.

TILLGÅNGSSLAG	ALLOKERING, %		
	Min	Normal	Max
Svenska aktier	5	15	25
Utländska aktier	10	35	45
Aktier, totalt	15	50	70
Nominella räntebärande värdepapper			
Reala räntebärande värdepapper			
Räntebärande värdepapper, totalt	25	35	70
Alternativa investeringar	0	15	25
Kassa*	0	0	10

Tabell 2 – strategisk tillgångsallokering (enligt finanspolicyn)

**Medel för att tillgodose donationsstiftelsernas behov av att betala leverantörsskulder eller ge utdelning är undantaget den strategiska tillgångsallokeringen.*

8.2 AKTIEPORTFÖLJENS SAMMANSÄTTNING

Innehav i ett enskilt företag vid direkt ägande får maximalt utgöra 5 procent av regionens aktieportfölj. Den branschmässiga spridningen skall vara bred. För den utländska aktieförvaltningen skall även en bred geografisk spridning av innehaven finnas. Rådande sammansättning av världsmarknadsindex fungerar som vägledning vid portföljens sammansättning.

8.3 RÄNTEPORTFÖLJENS SAMMANSÄTTNING

Ingen valutarisk får förekomma i ränteportföljen. Eventuella räntebärande värdepapper noterade i annan valuta ska valutasäkras till SEK.

Den räntebärande portföljen kan utgöras av såväl nominella som reala räntebärande värdepapper.

8.3.1 Duration

Den genomsnittliga durationen i den nominella respektive reala delen av ränteportföljen ska motsvara durationen för respektive ränteportföljs jämförelseindex +/- 3,0 år.

8.3.2 Tillfällig omklassificering av strukturerade instrument

I det fall ett strukturerat instrument i praktiken endast består av en obligation kan avsteg från klassificering enligt tillgångsslag tillåtas. Sådant fall kan vara då marknadsutvecklingen för underliggande tillgång minskat i värde så att det strukturerade instrumentet i praktiken endast består av en obligation. Detta avsteg får endast göras förutsatt att återklassificering till korrekt tillgångsslag sker vid återhämtning av underliggande tillgång.

8.4 ALTERNATIVA PORTFÖLJENS SAMMANSÄTTNING

Genom att investera i alternativa investeringar med förväntad låg korrelation till aktier och räntor kan den totala portföljrisken reduceras. Den alternativa portföljen skall spridas över flera innehav/investeringsobjekt. Investeringarna ska i allt väsentligt leva upp till bestämmelserna i denna policy. Andelen private equity begränsas till maximalt 5 % av totalportföljen.

8.5 LIKVIDA MEDEL (KASSA)

Totalportföljen ska normalt vara fullinvesterad. I samband med större flöden inom portföljen kan dock viss likviditet förekomma. Likviditet kan under en övergångsperiod lånas ut till regionen via internlån enligt särskild rutin.

8.6 FÖRVALTNINGSSTRUKTUR

Portföljen ska förvaltas utifrån regionens uppställda mål samtidigt som en kostnadseffektiv lösning eftersträvas. Portföljen ska även utformas så att risker som inte förväntas ge bidrag till avkastningen ej förekommer.

Aktiva förvaltare får anlitas i syfte att uppnå bättre riskjusterad avkastning än jämförelseindex.

Strategisk allokering mellan tillgångsslagen ska ej överlätas till förvaltare.

8.7 REBALANSERING

Rebalansering innebär att en delportföljs andel av den totala portföljen förändras i riktning mot den långsiktigt valda normalpositionen för detta tillgångsslag (normalvikt), se tabell 2.

Rebalanseringen kan innebära att delportföljens andel återgår till den långsiktigt valda normalpositionen eller att man minskar avvikelserna mellan nuvarande andel och normalpositionens andel.

Enskild förvaltare kan ha ett taktiskt allokeringsmandat för delar av portföljen, men finansfunktionen har allokeringsansvaret för totalportföljen och ska kontinuerligt bevaka så att de ingående tillgångsslagen inte under- eller överskrider uppsatta limiter. Totalportföljens allokering ska normalt skötas passivt. Det innebär att omviktning ska ske när en limit för något tillgångsslag över- eller underskrids (se tabell 2). Portföljen kan, men måste inte, rebalanseras till normalvikter.

8.8 UTVÄRDERING OCH RAPPORTERING

Nivån på avkastningen bedöms i det långa strategiska perspektivet mot avkastningsmålet. I det kortsiktiga operativa perspektivet är relevanta jämförelseindex som korrekt speglar respektive delmarknad viktigare. Uppnådd avkastning måste också ställas i relation till tagen risk, för att kunna bedöma hur effektiv förvaltningen har varit.

Förvaltare ansvarar för att rapport om placeringarnas fördelning och resultat sänds till regionen så snart som möjligt efter varje månadsskifte. Finansfunktionen ansvarar för att rapport om totalportföljens fördelning och utveckling sammanställs. Rapporteringen ska minst innehålla en förteckning över innehav, tillgångsfördelning, marknadsvärde, anskaffningsvärde, avkastning relativt index och målsättning, relevanta riskmått, duration, eventuell omklassificering av strukturerade instrument och eventuella avvikelser från finanspolicyn. Redovisning av kapitalförvaltningens resultat till regionfullmäktige ska minst ske i samband med årsredovisningen och i samband med ordinarie delårsrapportering. I samband med årsredovisningen ska också efterlevnaden av finanspolicyn rapporteras till regionfullmäktige.

Finansfunktionen rapporterar det finansiella utfallet avseende stiftelseförvaltningen till regionstyrelsen i samband med presentation av årsredovisningen. Rapportering ska också ske om avvikelser från finanspolicyn inträffat.

8.8.1 Val av jämförelseindex

Förvaltningens effektivitet är en bedömning av förvaltarnas prestationer jämfört med tillgångsslagets genomsnittliga avkastning, ett så kallat jämförelseindex. Jämförelseindex beräknas exklusive transaktionskostnader.

Primärt ska breda, välkända jämförelseindex från etablerade indexleverantörer användas vid jämförelse av portföljens utveckling. De jämförelseindex som används vid utvärdering av förvaltningen ska i rimlig omfattning täcka de marknader de representerar.

De jämförelseindex som används för aktieportföljen ska i samtliga fall beräknas inklusive återinvesteringar av utdelningar, såvida inte regionfullmäktige tagit beslut om att inte återinvestera avkastningen. I de fall då delar av aktieportföljen är kapitalgaranterad kan om så önskas en kompletterande riskjämförelse utföras, då aktieportföljen kommer vara av lägre risk än valt jämförelseindex. Vid val av jämförelseindex för ränteportföljen ska hänsyn tas till att en del av portföljen kan utgöras av reala värdepapper.

För utvärdering av alternativa placeringar ska huvudregeln vara att jämförelseindex i rimlig grad ska motsvara underliggande tillgång. I de fall då ett sådant jämförelseindex inte är relevant kan jämförelseindex utgöras av exempelvis riskfri ränta.

9 SKULDFÖRVALTNING

Detta avsnitt beskriver hur regionens upplåning ska ske.

9.1 UPPLÅNING - ALLMÄNT

Upplåning ska ske till lägsta möjliga kostnad med beaktande av likviditetssituation, ränteläge samt planerad investeringstakt. Upplåning ska ske till betryggande säkerhet och upplåning i spekulativt syfte är inte tillåtet. Med spekulation avses transaktioner där utfallet av affären är osäkert, exempelvis att finansiera en långfristig placering med kortfristig upplåning.

Extern finansiering av stora projekt eller investeringar skall ske med god framförhållning och vid behov med kreditlöften.

Derivatinstrument får användas i syfte att begränsa genomslagshastigheten som rörelser på räntemarknaden har på resultatet, förlänga eller förkorta räntebindingstiden i portföljen. Ett exempel på derivatinstrument är en ränteswap som byter rörlig ränta mot fast ränta, övriga tillåtna instrument anges under 6.6.6. Vid utnyttjande av derivatinstrument gäller 6.2 motparter.

För att minska risken att resultatet påverkas till följd av marknadsvärdesförändringar på säkringsinstrumenten så ska de instrument som används för skuldförvaltningen vid ingång uppfylla kraven för säkringsredovisning.

Som en del i ränteriskhantering ingår att säkringsinstrumenten kan ersättas eller överflyttas till andra säkringsinstrument med syfte att åstadkomma en jämn och stabil räntekostnad över tiden.

9.2 FINANSIERINGSRISKEN

Med finansieringsrisk avses risken att regionen eller dess bolag inte kan refinansiera sina lån när så önskas eller kan ta upp ny finansiering på marknaden när behov uppstår alternativt att finansieringen endast kan ske till ofördelaktiga villkor.

9.2.1 Kapitalbinding

För att begränsa finansieringsrisken ska förfallen på låneavtalen spridas ut jämnt över åren. Andelen lån som förfaller till omförhandling inom kommande 12 månader begränsas till 40 % av den totala upplåningen. En större andel låneförfall under en 12 månaders period är tillåtet om låneportföljen understiger 1 miljard kronor och/eller lånebehov inte längre förväntas föreligga.

Den genomsnittliga kapitalbindingstiden ska inte understiga 2 år. Avvikelser från detta är tillåtet när låneportföljen understiger 1 miljard kronor och/eller lånebehov inte längre förväntas föreligga.

För att minska finansieringsrisken skall kapitalbindingen i låneportföljen spridas över tid enligt nedanstående normportfölj.

Kapitalbinding	< 1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	Längre än 5 år
Maximalt	40 %	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %
Minimalt	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

9.2.2 Räntebindning

För att begränsa ränterisken ska ränteförfallen på låneavtalen spridas ut jämnt över åren. Andelen ränteförfall inom kommande 12 månader begränsas till 60 % av den totala upplåningen. En större andel ränteförfall under en 12 månaders period är tillåtet om låneportföljen understiger 1 miljard kronor och/eller lånebehov inte längre förväntas föreligga.

Den genomsnittliga räntebindningstiden ska ligga mellan 2-5 år. Avvikelse från detta är tillåtet om låneportföljen understiger 1 miljard kronor och/eller lånebehov inte längre förväntas föreligga.

För att begränsa ränterisken skall räntebindningstiden i låneportföljen spridas över tid enligt nedanstående normportfölj.

Räntebindning	< 1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	Längre än 5 år
Maximalt	60 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %
Minimalt	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

9.3 LEASING

Med leasing avses alla avtal om hyra av lös egendom. I ett leasingavtal finns två parter, leasegivaren som finansierar egendomen, och leasetagaren som hyr egendomen. I ett leasingavtal ska det finnas ett rimligt restvärde på egendomen vid avtalstidens slut.

Generellt gäller att stor restriktivitet ska råda beträffande leasing inom regionen eftersom finansiering i de flesta fall kan erhållas förmånligare på annat sätt.

9.4 RAPPORTERING

Rapportering avseende skuldförvaltningens utfall sker i samma form och med samma intervall som för likviditetsförvaltningen. Rapporten ska innehålla uppgifter om skuldportföljens:

- sammansättning avseende volym och räntebas
- förändring av sammansättning enligt ovan sedan föregående rapport
- genomsnittlig räntesats
- genomsnittliga kapital- och räntebindningstid
- omfattningen av derivat
- kreditgivare
- räntekänslighet

10 VALUTAHANTERING

10.1 ALLMÄNT

Vid transaktioner där betalning ska ske i annan valuta än svenska kronor uppstår en valutarisk. Valutarisken uppstår alltså dels som ett resultat av kommersiella och finansiella in- och utbetalningar som görs i annan valuta än svenska kronor (flödesexponering) men den uppstår även i och med att lån eller placeringar görs i annan valuta än svenska kronor (balansexponering).

Följande poster ingår i flödesexponering:

1. amorteringar
2. räntebetalningar och ränteintäkter
3. övriga in- utbetalningar i annan valuta än svenska kronor.

10.2 KURSSÄKRING, LIMITER

Transaktioner inom regionen i annan valuta än svenska kronor kan kurssäkras av finansfunktionen enligt denna policy.

Valutarisker ska alltid säkras om risken bedöms ha en betydande påverkan på regionens resultat.

Vid upptagande av skuld i annan valuta än SEK skall all valutarisk, såväl nominellt belopp som alla ränteflöden, elimineras.

10.3 SÄKRING AV VALUTARISK

För att eliminera valutarisker i underliggande transaktion får följande användas:

Köp/sälj till avistakurs	Handel till den aktuella valutakursen på marknaden vid omedelbar transaktion.
Valutatermin	Köp och försäljning av valutaterminer i motsvarande valuta som exponering föreligger i. Löptiden på terminen ska matchas mot löptiden på tillgången, skulden eller den framtida transaktionen.
Valutaswap	För valutaswappar gäller samma regler som för valutaterminer

Sammantaget innebär detta att affärsmässig handel med valutor (avista eller termin) i syfte att enbart försöka förbättra finansnettot är otillåten.

ORDLISTA**BILAGA 1****(ORDEN ÅTERFINNS UNDERSTRUKNA I RIKTLINJEN)**

Alternativa investeringar - är tillgångar som normalt uppvisar låg korrelation med tillgångsslagen aktier och räntebärande värdepapper. Genom att investera i alternativa placeringar med en låg korrelation till aktier och räntor kan den totala portföljrisken reduceras. Exempel på alternativa investeringar är fastigheter, råvaror, hedgefonder och private equity.

Aktieindexobligation - Obligation som löper utan ränta. Avkastningen bestäms istället av utvecklingen på ett i förväg fastställt index, exempelvis avseende en eller flera aktiemarknader.

Betalningsberedskap - Uttrycks i antal dagar. Beräknas som likvida medel, inklusive outnyttjad avtalad checkräkningskredit och lånelöften, i förhållande till genomsnittlig driftskostnad per dag (= summa utbetalningar per dag räknat som ett genomsnitt de senaste 12 månaderna). Ett mått på hur länge befintliga medel räcker om inga nya medel tillförs.

Blankning - Försäljning av värdepapper som säljaren inte själv äger utan har lånat. Avsikten är att kursen på det lånade värdepappret ska sjunka i värde. Då kan säljaren köpa tillbaka det lånade värdepappret till en lägre kurs och därmed göra en vinst. Blankning är normalt sett förknippat med hög risk.

Derivatinstrument - Ett instrument vars värde baseras på och följer värdet på ett underliggande värdepapper, t ex statsskuldsväxlar eller aktier. Exempel på derivatinstrument är optioner och terminer.

Diskretionär förvaltning - Förvaltaren genomför transaktioner för kunds räkning i den utsträckning och med de begränsningar som fastställts i avtal och fullmakt.

Duration - Kan beskrivas som en obligations vägda genomsnittliga återstående löptid. Måttet beskriver obligationens räntekänslighet, dvs. hur mycket priset på obligationen ändras när räntenivån ändras med en procentenhet. Durationen bestäms av obligationens och kupongernas återstående löptid, kupongernas storlek samt räntenivån. Durationen för en s.k. nollkupongare är lika med dess löptid och för en kupongobligation lägre än dess löptid.

Finansieringsrisk - innebär att medel inte kan lånas upp eller bara till kraftigt ökade kostnader.

Emittent - Utgivare av finansiella instrument.

Exponering - Det värde, uttryckt i kronor eller i procent av den totala portföljen, som förändras p.g.a. förändringar i kursen/räntan på ett värdepapper.

Forward rate agreements (FRA) - Ett terminskontrakt om bestämd ränta som ska betalas eller erhållas på ett framtida specifikt datum.

Hedgefonder - Samlingsnamn på fonder som syftar till att ge en stabil avkastning oavsett utvecklingen på den underliggande marknaden (absolut avkastning). Detta kan ske genom användning av olika strategier och olika typer av finansiella instrument. Hedgefonder har friare placeringsregler än vanliga investeringsfonder.

Index - Mått på en marknads eller delmarknads värde. Benämns även benchmark/jämförelseindex och används som jämförelseobjekt för en portföljs avkastning och utveckling. Benchmark kan vara något specifikt marknadsindex eller kombinationer av index.

Indexcertifikat - börsnoterat värdepapper som är kopplat till ett index. Certifikatets värde styrs av hur index utvecklas. Indexcertifikat saknar kapitalgaranti och innebär en kreditrisk gentemot emittenten.

Inlösenrätter - värdepapper som berättigar till inlösen av aktier i ett företag till bestämd kurs.

Investeringsfond - Fond som förvaltar aktier och andra värdepapper och som administreras av särskilt fondbolag. Fonden ägs av andelsägarna, vilket betyder att förvaltaren inte under några omständigheter kan använda fondens tillgångar för att täcka förluster i förvaltarens verksamhet. En fond som är registrerad i Sverige står under Finansinspektionens tillsyn och följer den svenska fondlagstiftningen. Inom EU finns ett särskilt direktiv som gäller fondverksamhet. Det gör att fondlagstiftningen i de olika EU-länderna i stort överensstämmer. I länder utanför EU kan det dock finnas stora avvikelser i regelverken.

Kapitalbindning – den sammanvägda genomsnittliga återstående löptiden på en låneportfölj.

Konvertibla skuldebrev – av aktiebolag utgivet skuldebrev. Ägaren kan välja att under vissa villkor byta skuldebrevet till aktier i det utgivande bolaget eller få beloppet återbetalt på slutförfallodagen.

Korrelation – samvariation.

Likvida medel - medel på depåkonto, bankräkning (tillgodohavanden på bank) och dagsinlåning. Övrig tidsbunden inlåning hänförs till räntebärande värdepapper.

Likviditet - Kortsiktig betalningsförmåga, det vill säga förmåga att i tid fullgöra sina betalningsförpliktelser. Beräknas som omsättningstillgångar dividerat med kortfristiga skulder och uttrycks i procent. Även benämning för kassamedel. Mått på omfattningen av handeln, eller omsättningen, i ett instrument eller på en marknad.

Likviditetsrisk - risken att tillgångarna eller kreditramar inte kan omsättas utan kraftig värdeminskning eller i tid för att möta betalningsåtaganden.

Limit - Risknivå som begränsar innehav av finansiella instrument.

Löptid - Den tid som återstår till ett värdepappers förfall.

Marknadsvärde - Värdet av en tillgång (eller portfölj) till kapitalmarknadens rådande prisnivå.

MSCI – Världsindeks, utvecklade länder.

Obligation - Skuldebrev med löptid över ett år.

Option - Avtal som ger innehavaren rätten - men inte skyldigheten att köpa (köption) eller sälja (säljoption) en viss tillgång till ett förutbestämt pris under en viss förutbestämd tidsperiod. Utfärdaren av optionen har skyldighet att sälja (köption) eller köpa (säljoption) tillgången.

OTC-derivat – kontrakt som är skräddarsydda efter kundens önskemål och omfattar vanligtvis instrument och löptider som inte erbjuds på någon börs. Eftersom kontrakten är skräddarsydda och ej clearas via någon clearingorganisation är likviditeten låg.

Placeringshorisont - Den tidsperiod under vilken de förvaltade medlen ska vara investerade.

Private Equity - Private equity är ett samlingsnamn för aktieplaceringar i onoterade (ej börsnoterade) företag som kan finnas i olika utvecklingsstadier.

Portfölj - En förmögenhet som är placerad i olika tillgångar.

Rating - Av kreditvärderingsinstitut gjord bedömning av sannolikheten för att en skuld kommer att regleras på överenskommen tidpunkt. Se även bilaga 2.

Ratingkategorier - Se bilaga 2.

Reala räntebärande värdepapper - Med reala räntebärande värdepapper avses obligationer där man, som investerare är garanterad en viss avkastning utöver inflationsutvecklingen.

Refinansieringsrisk - innebär att det i vissa situationer kan vara svårt att till fördelaktiga villkor placera om stora volymer lån.

Risikfri ränta - Den högsta räntan som kan erhållas genom att investera i riskfria tillgångar, räntebärande värdepapper utgivna av staten.

Räntebindning – den sammanvägda genomsnittliga tiden som räntan på ett lån eller placering är fast.

Räntegolv – En begränsning för hur låg avkastningen på en placering kan bli som lägst. För detta betalas en premie.

Ränteswap - Avtal om byte av räntebetalningar från fast till rörlig räntesats och vice versa. Används i syfte att ändra durationen i portföljen på ett kostnadseffektivt sätt.

Ränterisk - Är risken att värdet på räntebärande tillgångar och skulder förändras på ett ofördelaktigt sätt när marknadsräntan ändras.

Räntetak – En begränsning för hur hög den rörliga räntan på ett lån maximalt kan bli. För detta betalas en premie.
Special Purpose Vehicle (SPV) - Ett bolag konstruerat specifikt för en finansiell lösning, ex. att ge ut en obligation.

Strategisk allokering - Anger i vilka tillgångsslag medel får placeras i samt fördelningen mellan tillgångsslagen.

Strukturerade instrument - Instrument konstruerade att följa utvecklingen för en underliggande tillgång, till exempel en aktie, index, råvara, valuta eller dylikt.

Swap - Ett avtal om byte av villkor, exempelvis rörlig ränta mot fast ränta, valuta 1 mot valuta 2 osv.

Taktisk allokering – Anger portföljens fördelning på kort sikt utifrån aktuellt marknadsläge

Teckningsoption - Skuldebrev förenat med optionsrätt till nyteckning.

Teckningsrätt – rätt att teckna aktie i samband med nyemission.

Termin - Ömsesidigt förpliktigande avtal mellan två parter om köp och försäljning av en viss mängd av en viss vara med likvid vid en bestämd framtida tidpunkt. Exempel på sådan termin är aktie-, ränte- och indextermin.

Valutarisk - Valutarisk innebär att en förändring av den svenska kronans kurs gentemot andra valutor påverkar finansnettot negativt. Risken uppstår främst vid placering eller upptagande av lån i utländsk valuta.

RATING
BILAGA 2

En rating är en bedömning av sannolikheten att den kreditriskvärderade skulden kommer att återbetalas inom utsatt tid. Ratingen är avsedd att ge investerare information om låntagares kreditvärdighet. Ur emittentens (låntagarens) perspektiv är rating intressant då de blir bedömda på enhetliga grunder samt för att en bra rating ofta medför en lägre lånekostnad. I Sverige utförs rating främst av Nordisk Rating AB. Internationellt är Moody's och Standard & Poor de största ratinginstituten.

Ratinginstituten Standard & Poor's (S & P's) och Moody's Investors Service Inc (Moody's) klassificering av långfristig upplåning kan illustreras enligt följande:

Rating, S&P	Rating, Moody's	Exempel på emittent (dec 2019)	Tolkning
Investment grade			
AAA	Aaa	Svenska staten, Kommuninvest	Bästa kvalitet. Extremt stark betalningsförmåga
AA (+/flat/-)	Aa (1/2/3)	Handelsbanken, Nordea, Swedbank	Hög kvalitet. Mycket stark betalningsförmåga
A (+/flat/-)	A (1/2/3)	SEB	Stark betalningsförmåga. Viss känslighet för negativa händelser.
BBB (+/flat/-)	Baa (1/2/3)		Adekvat betalningsförmåga
Spekulativ kreditvärdighet			
BB (+/flat/-)	Ba (1/2/3)		Större ovisshet eller exponering mot ogynnsamma ekonomiska omständigheter
B (+/flat/-)	B (1/2/3)		Stor sårbarhet men kan i dagsläget möta betalningskrav
CCC (+/flat/-)	Caa		Kan ej möta åtaganden eller faran för detta är överhängande
CC	Ca		Med stor sannolikhet betalningsinställelse
C	C		Lägsta kreditbetyget. Konkursansökan har inlämnats.
D	D		Konkurs

Ratinginstituten Standard & Poor's (S & P's) och Moody's Investors Service Inc (Moody's) klassificering av kortfristig upplåning kan illustreras enligt följande:

Rating, S&P	Rating, Moody's	Exempel på emittent	Tolkning
A-1+	P-1	Svenska staten, Kommuninvest, Handelsbanken, Nordea	Högst kreditvärdighet
A-1	P-1	SEB, Swedbank	
A-2	P-2		
A-3	P-3		
B	Not prime		
C			
D			Lägst kreditvärdighet

Standard & Poor's har även en nordisk ratingskala, där högst kreditvärdighet benämns K-1.

KONVENTIONER OCH ÖVERENSKOMMELSER

BILAGA 3

Utgångspunkten är att alla konventioner som Sverige har undertecknat ska betraktas som lika viktiga och därmed ska följas. Utgångspunkten har stöd i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, som poängterar att de mänskliga rättigheterna är universella och odelbara, hänger ihop och inte ska rangordnas inbördes.

Exempel på konventioner och överenskommelser som avses är följande:

- FN Global Compact
- OECD:s riktlinjer för multinationella företag

Mänskliga rättigheter

- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna
- FN:s konvention om barnets rättigheter

Arbetsrättsliga frågor

- ILO-konventionerna

Miljö

- Internationella miljökonventioner

Korruption

- FN:s konvention mot korruption

Övriga konventioner

- FN:s konvention om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av antipersonella minor (truppminor) samt om deras förstöring (Ottawa-konventionen)
- FN:s konvention om klustervapen
- Fördraget om ickespridning av kärnvapen
- FN:s konvention om förbud mot kemiska vapen
- FN:s konvention om förbud mot biologiska- och toxinvapen

9

Anmälning- och meddelandeärenden

19RS10400

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, June Fors

Sammanträdesdatum
2020-03-24

FöredragningsPM
Dnr: 19RS10400

Organ
Regionstyrelsens arbetsutskott

Anmälning- och meddelandeärenden

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott beslutar

att godkänna redovisningen.

Sammanfattning

Anmälningens ärende:

1. Undantag från Region Örebro läns huvudregel avseende alkohol, för glas vin/öl i samband med middagar vid extern representation i Örebro den 9-11 maj 2020. Diarienummer 20RS2003.

Meddelandeärende:

2. Månadsrapport – finansrapport och innehavsrapport februari 2020 för pensionsmedelsförvaltning och skuldförvaltning. Diarienummer 19RS413.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsens arbetsutskott den 24 mars 2020.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

TJÄNSTESTÄLLE, HANDLÄGGARE
Regionkansliet, Rickard Simonsson

DATUM
2020-01-30

BETECKNING

Undantag från regionens huvudregel avseende alkohol

Undertecknad beviljar undantag från huvudregeln för ett glas vin/öl i samband med middagar vid extern representation i Örebro 9-11 maj.

Undantaget redovisas för Regionstyrelsens arbetsutskott.

Örebro den 2020-01-30

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Portföljens värde och avkastning

Fördelning mellan tillgångsslag

	Ingående marknadsvärde (mnkr) 2020	Marknadsvärde	Bokfört värde	Skillnad (orealiserat)
Aktier	1 773,3	1 668,4	1 328,4	340,0
Svenska aktier	556,4	513,2	414,9	98,2
Globala aktier	1 216,9	1 155,3	913,5	241,8
Räntor	1 318,6	1 328,3	1 331,3	-3,0
Nominella räntor	1 174,6	1 183,6	1 190,0	-6,4
Reala räntor	144,0	144,8	141,4	3,4
Alternativa	198,5	198,6	198,5	0,2
Kassa	17,3	20,7	20,7	0,0
Totalt	3 307,7	3 216,1	2 878,9	337,2

Målsättning enligt finanspolicy (KPI + 3%)

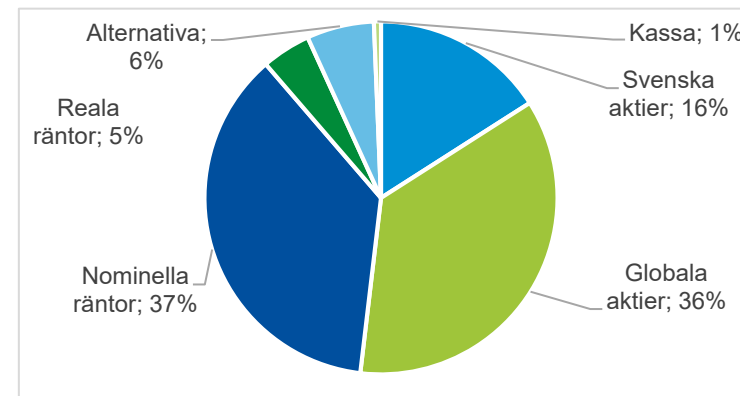
Innevarande år 0,7%

Avkastning per tillgångsslag

Avkastning	Senaste månaden (mkr)	Senaste månaden (%)	Jämförelse- index*	Aktiv avkastning	Innevarande år (mnkr)	Innevarande år (%)	Jämförelse- index*	Rullande 12 mån (%)	Jämförelse- index*	Rullande 36 mån (%)
Aktier	-152,7	-8,38%	-7,75%	-0,63%	-104,0	-5,9%	-6,4%	10,7%	9,8%	29,3%
Svenska aktier	-47,1	-8,40%	-6,59%	-1,81%	-42,9	-7,7%	-5,6%	12,7%	13,8%	27,6%
Globala aktier	-105,6	-8,37%	-8,27%	-0,10%	-61,2	-5,0%	-6,8%	9,8%	8,0%	29,5%
Räntor	1,9	0,15%	0,32%	-0,17%	10,1	0,8%	0,9%	2,7%	1,8%	4,0%
Nominella	1,7	0,14%	0,63%	-0,49%	9,4	0,8%	1,2%	2,6%	2,0%	3,9%
Reala	0,3	0,18%	-0,20%	0,38%	0,7	0,5%	0,2%	1,6%	1,3%	3,4%
Alternativa	0,0	-0,02%	0,12%	-0,14%	0,3	0,2%	0,2%	0,7%	1,5%	14,6%
Totalt	-150,8	-4,48%	-3,76%	-0,72%	-93,6	-2,8%	-2,8%	6,7%	5,9%	16,4%

*15% SIXRX Index (svenska aktier), 35% MSCI AC Index (globala aktier),
 25% OMRX Bond (nominella räntor), 15% OMRX Real (reala räntor), 10% SSVX90 + 2% (alternativa)

Tillgångsfördelning vid slutet av månaden

Orealiserat resultat

 Senaste månaden -152,1 mkr
 Akkumulerat innevarande år -96,6 mkr

Riskkontroll

Kontroll mot limiter/gränser i finanspolicyn

Limiter	Utfall	Normalportfölj	Avvikelse	Min	Max	
Aktier	52%	50%	2%	15%	65%	✓
Svenska aktier	16%	15%	1%	5%	25%	✓
Globala aktier	36%	35%	1%	10%	40%	✓
Räntor	41%	40%	1%	25%	70%	✓
Nominella räntor	37%					
Reala räntor	5%					
Alternativa	6%	10%	-4%	0%	20%	✓
Kassa	1%	0%	1%	0%	10%	✓

Marknadskommentarer

Februari inleddes med uppgångar efter att börsen under en lång tid präglats av stark optimism. Den 20 februari vände det dock fort efter att det börjat rapporteras om flera fall av covid-19 i Europa. Den sista veckan i februari präglades av oro och vi fick en av de största veckovisa nedgångarna sedan finanskrisen 2008. Det uppstod en osäkerhet kring hur stora de ekonomiska effekterna blir av coronavirusets spridning. Avbrott i leverantörskedjor, försäljningstapp, nedstängning av både fabriker och städer samt utökade reserestriktioner kommer självklart påverka företagsaktiviteten och vinsterna. Flera företag – bl.a. Apple och Microsoft – vinstvarnade till följd av virusets konsekvenser. Kina redovisade en PMI siffra som föll från 50 till 36, vilket är en inbromsning i paritet med hösten 2008. Stockholmsbörsen föll 7% i februari, globala börser liksom Europa föll 8%. Räntor på långa statsobligationer sjönk överlag under månaden. Den amerikanska tioårsräntan noterade nytt bottenrekord på 1,15. Den svenska kronan försvagades något mot dollarn och euron.

Skuld täckningsgrad

Total pensionsskuld

Pensionsskuld per 31/12 2019 (mnkr)	9 487
Pensionssportfölj (marknadsvärde, mnkr)	3 216
Skuld täckningsgrad	34%

Pensionsskuld i balansräkningen

Pensionsskuld per 31/12 2019 (mnkr)	4 410
Pensionssportfölj (marknadsvärde, mnkr)	3 216
Skuld täckningsgrad	73%

Avkastning rullande 12 månader

Genomförda affärer under månaden

Värdepapper	Transaktion	Belopp
-------------	-------------	--------

Inga affärer genomförda under månaden

Avsättning (mnkr)

Sedan start	Innevarande år
2 117	0

Skuldportföljens utfall

	Utfall per rapportdag	Utfall föregående rapport	Förändring sedan föregående rapport	Förklaring
Nettoskuld	930 000 000	930 000 000	0	Sammanlagd lånevolym per sista dag i rapportperiod.
Snittränta senaste 12 mån	0,23%	0,22%	0,01%	Skuldportföljens vägda genomsnittsränta senaste 12 månaderna.
Räntekostnad senaste 12 mån	1 281 510 kr	1 056 527 kr	224 983 kr	Skuldportföljens totala räntekostnad senaste 12 månaderna.
Räntebindning (i år)	1,7	1,7	0,0	Skuldportföljens vägda genomsnittliga räntebindningstid inklusive derivat. Nyckeltalet relaterar till risken för ökade räntekostnader.
Kapitalbindning (i år)	2,7	2,8	-0,1	Skuldportföljens vägda genomsnittliga kapitalbindningstid. Nyckeltalet relaterar till risken för ökade lånemarginaler och svårigheten att refinansiera befintliga lån.
Avvikelse (i år) räntebindning och kapitalbindning	-1,1	-1,1	0,1	Målsättningen enligt riktlinjen är att skuldportföljens genomsnittliga räntebindningstid ska vara som kapitalbindningen, med en tillåten avvikelse inom intervallet -2 år till +1 år.

Förfallostruktur

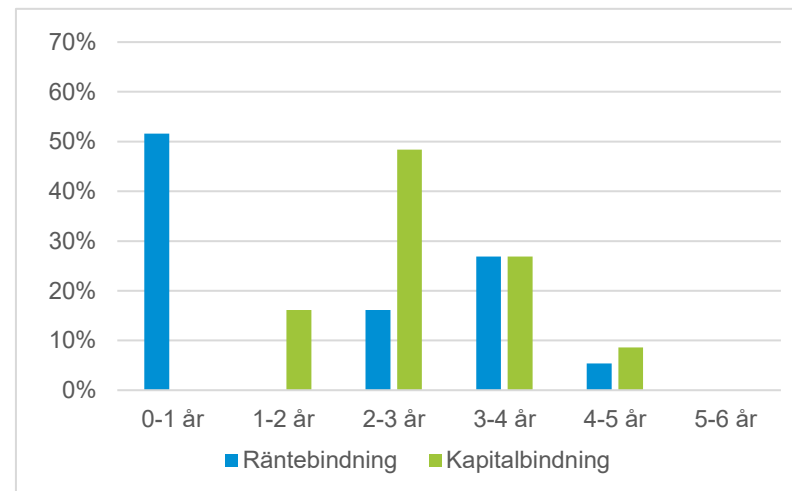
Intervall	Räntebindning	Kapitalbindning
0-1 år	52%	0%
1-2 år	0%	16%
2-3 år	16%	48%
3-4 år	27%	27%
4-5 år	5%	9%
5-6 år	0%	0%

Motpartsöversikt

Lån	Andel	Utestående skuld
Kommuninvest	100%	930 000 000

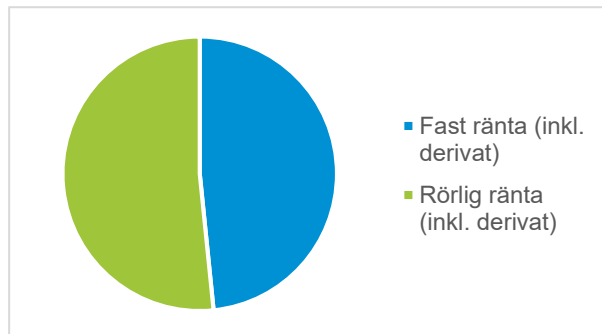
Derivat	Andel	Utestående skuld
---------	-------	------------------

Inga derivat i portföljen

Fördelning räntetyp

	Andel	Utestående skuld
Fast ränta (inkl. derivat)	48%	450 000 000
Rörlig ränta (inkl. derivat)	52%	480 000 000

Marknadskommentarer

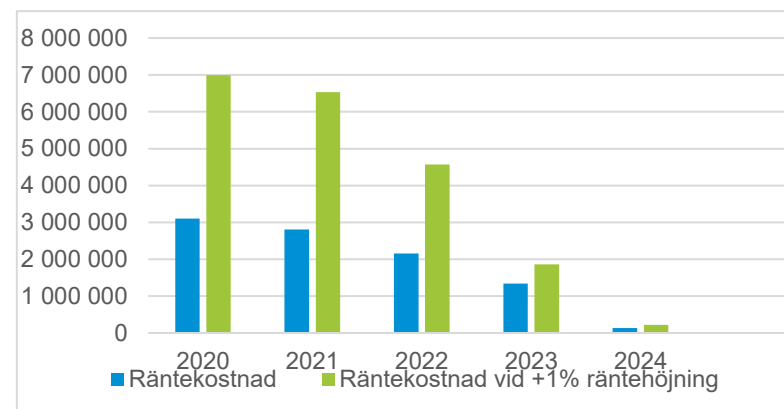
Marknadsräntorna sjönk såväl i Sverige som globalt under februari. Den amerikanska tioårsräntan noterade nytt bottenrekord på 1,15 – påverkad i hög grad av kraftigt höjda förväntningar om snabba åtgärder från Fed för att motverka negativa ekonomiska effekter av coronaviruset. Hittills i år har den amerikanska 10-åriga statsobligationsräntan sjunkit med 60 räntepunkter. Den svenska tioåringen sjönk 23 räntepunkter under februari till -0,29. Stibor 3 månader slutade på 0,14, en nedgång med 5 räntepunkter.

Kreditförfall

Förfaller inom 1 år	Förfaller > 1 år	Förfall under en 12 mån period	Begränsning enligt finanspolicy
0%	100%	48%	För att begränsa refinansieringsrisken ska förfallen på låneavtalen spridas jämnt ut över åren. Andelen lån som förfaller till omförhandling under en 12 månaders period begränsas till 30% av den totala upplåningen. Om behov av upplåning inte längre förväntas föreligga är en större andel låneförfall under en 12 månaders period tillåten. Detta gäller även om låneportföljen är begränsad i volym och understiger 500 miljoner.

Räntekänslighet

Period	Räntekostnad	Räntekostnad vid +1% räntehöjning	Förändring
2020	3 105 842	6 990 131	3 884 289
2021	2 804 837	6 532 343	3 727 506
2022	2 156 040	4 571 030	2 414 990
2023	1 340 318	1 860 088	519 770
2024	134 303	223 612	89 309

Värdepapper	Anskaffningsvärde	Marknadsvärde	Förändring	Avkastning innevarande månad	Avkastning index innevarande månad	Avkastning innevarande år	Avkastning index innevarande år
Globala aktier	913 507 100	1 155 252 997	241 745 898	-8,4%	-8,3%	-5,0%	-6,8%
Lannebo Europa Småbolag A	56 099 706	52 814 861	-3 284 845	-7,0%	-8,3%	-6,3%	-6,8%
Nordea Emerging Stars Equity Fund	87 815 064	139 120 214	51 305 149	-4,6%	-8,3%	-2,8%	-6,8%
Nordea Global Climate & Environment	141 079 155	191 689 841	50 610 686	-9,3%	-8,3%	-5,7%	-6,8%
Nordea Inst. Aktiefonden Världen	143 935 657	203 635 505	59 699 848	-9,6%	-8,3%	-6,1%	-6,8%
SHB Amerika Småbolag Criteria Tema	56 278 256	68 830 067	12 551 812	-6,9%	-8,3%	-1,5%	-6,8%
SHB Global Selektiv	63 144 508	83 427 990	20 283 482	-7,1%	-8,3%	-3,8%	-6,8%
SPP Aktiefond Stabil A	302 682 886	349 417 892	46 735 005	-9,8%	-8,3%	-6,2%	-6,8%
Tundra Sustainable Frontier Fund A	62 471 867	66 316 626	3 844 759	-5,8%	-8,3%	-2,2%	-6,8%
Svenska aktier	414 929 123	513 151 163	98 222 040	-8,4%	-6,6%	-7,7%	-5,6%
Cliens Småbolag B	88 997 016	125 269 088	36 272 072	-7,9%	-6,6%	-7,9%	-5,6%
Cliens Sverige Fokus B	75 206 956	91 070 714	15 863 758	-7,8%	-6,6%	-7,4%	-5,6%
Nordea Swedish Stars	98 740 690	113 693 610	14 952 919	-10,0%	-6,6%	-8,5%	-5,6%
SHB Sverige Index Criteria	151 984 460	183 117 752	31 133 291	-8,1%	-6,6%	-7,2%	-5,6%
Nominella räntor	1 189 967 701	1 183 586 321	-6 381 381	0,1%	0,6%	0,8%	1,2%
Nordea Bostadsobligationsfond	190 105 868	173 503 450	-16 602 418	0,3%	0,6%	0,6%	1,2%
Nordea European Covered Bond Fund	200 000 000	204 705 571	4 705 571	0,5%	0,6%	2,0%	1,2%
Nordea Företagsobligationsfond	240 115 381	245 552 951	5 437 570	-0,2%	0,6%	0,9%	1,2%
Nordea Inst. Kortränta	129 903 686	132 337 081	2 433 395	0,1%	0,6%	0,2%	1,2%
Nordea Inst. Räntefonden Långa	95 881 324	92 486 881	-3 394 443	0,7%	0,6%	1,4%	1,2%
Nordea Swedish Bond Stars	200 000 000	200 024 554	24 554	0,1%	0,6%	0,2%	1,2%
Mercer Short Duration Global Fund	133 961 443	134 975 833	1 014 390	-0,1%	0,6%	0,2%	1,2%
Reala räntor	141 356 260	144 762 907	3 406 647	0,2%	-0,2%	0,5%	0,2%
SEB Realräntefond	141 356 260	144 762 907	3 406 647	0,2%	-0,2%	0,5%	0,2%
Alternativa placeringar	198 457 041	198 632 062	175 021	0,0%	-0,1%	0,2%	0,2%
Mercer Hållbara Investeringar	16 074 041	16 249 062	175 021	-0,8%	-0,1%	0,8%	0,2%
Örebro Läns Landsting Revers 371220	150 000 000	150 000 000	0	0,1%	-0,1%	0,1%	0,2%
Örebro Läns Landsting Revers 461215	32 383 000	32 383 000	0	0,1%	-0,1%	0,1%	0,2%
Kassa	20 701 415	20 701 415					
Totala portföljen	2 878 918 640	3 216 086 865	337 168 225	-4,5%	-3,8%	-2,8%	-2,8%